Arcana Cœlestia

QUÆ IN

SCRIPTURA SACRA,

SEU

VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA:

Hic Primum quæ in

G E N E S I.

Una cum Mirabilibus

Quæ visa sunt

In Mundo Spirituum, & in Cœlo Angelorum.

PARS PRIMA.

MDCCXLIX.

MATTH. VI: 33.

Quærite primo Regnum Dei, & Justitiam ejus, & omnia adjicientur vobis.

* * * *

ARCANA COELESTIA, quæ in Scriptura Sacra seu Verbo Domini detecta sunt, continentur in Explicatione, quæ SENSUS INTERNUS Verbi est: de quo Sensu qualis sit, videantur quæ de illo ab Experientia, ostensa sunt, n: 1767 ad 1777; n: 1869 ad 1879: & præterea in Contextu, n: 1 ad 5. 64. 65. 66. 167. 605. 920. 937. 1143. 1224. 1404. 1405. 1408. 1409. 1502 fin: 1540. 1659. 1756. 1783. 1807.

MIRABILIA, quæ visa in Mundo Spirituum, & in Cœlo Angelorum, cuivis Capiti præmissa & subnexa sunt: in Parte hac Prima.

LIBER *GENESEOS.*

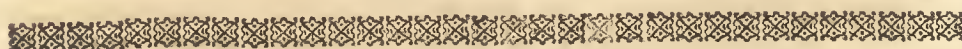
I. *QUOD Verbum Veteris Teſtamenti contineat arcana cæli, & quod omnia & ſingula ſpectent Dominum, Ipſius Cælum, Eccleſiam, Fidem, & quæ ſunt fidei, nemo mortalium ex litera capit; nam ex litera ſeu ſenſu literæ, nemo aliud videt, quam quod in genere ſpectent externa Eccleſiæ Judaicæ; cum tamen ubivis interna ſunt, quæ nuſquam patent in externis, præter pauciſſima, quæ Dominus revelavit, & explicuit Apoſtolis; ſicut quod Sacrificia ſignificent Dominum; quod Terra Canaan, & Hieroſolyma, Cælum, unde vocatur Canaan & Hieroſolyma cæleſtis; ſimiliter Paradiſus.*

I. *Sed quod omnia & ſingula, imo ſingulariſſima, uſque ad minimam jotham, ſignificent & involvant ſpiritualia & cæleſtia, adhuc Orbis Chriſtianus alte ignorat, quare etiam Vetus Teſtamentum parum curat. Ex unico hoc uſque ſcire poſſunt, quod Verbum, quia Domini, & a Domino, nuſquam dari poſſit, niſi interius contineat talia, quæ ſunt Cæli, quæ Eccleſiæ, quæ Fidei, alioquin non vocari poteſt Verbum Domini, nec dici quod vita aliqua illi inſit; nam unde vita, niſi ex illis, quæ ſunt vitæ, hoc eſt, niſi inde, ut omnia & ſingula ſe referant ad Dominum, Qui eſt ipſiſſima vita; quare quicquid non interius ſpectat Ipſum, non vivit, imo, quæ vox in Verbo, non involvit Ipſum, ſeu ad Ipſum ſe refert ſuo modo, non eſt divinum.* II

III. *Absque Vita tali, Verbum quoad literam est mortuum; se enim habet Verbum sicut homo, qui, ut in Orbe Christiano notum est, Externus est & Internus; Externus homo separatus ab Interno est corpus, & sic mortuum; Internus autem est, qui vivit, & dat Externo vivere; Internus homo est ejus Anima: ita Verbum, quoad literam solum, est sicut corpus absque anima.*

IV. *Ex solo sensu literæ, cum ei inhæret mens, nusquam videri potest, quod talia contineat; sicut prima hæc Geneseos, ex sensu literæ nusquam aliud noscitur, quam quod agatur de Creatione Mundi, & de Horto Edenis, qui vocatur Paradisus; tum de Adamo, ut primo homine creato; quis aliud autumat: sed quod hæc arcana contineant, quæ nusquam adhuc revelata sunt, ex illis quæ sequuntur, satis constabit; & quidem quod Primum Caput Geneseos, in sensu interno, agat de* NOVA CREATIONE *hominis, seu de ejus* REGENERATIONE *in genere, deque Antiquissima Ecclesia in specie, & quidem ita, ut ne minimum vocis sit, quod non repræsentat, significat, & involvit.*

V. *Sed quod ita se res habeat, nemo mortalium usquam scire potest, nisi ex Domino; quare in antecessum licet manifestare, quod ex Divina Domini Misericordia, concessum sit, nunc per aliquot annos jugiter & continue interesse consortio Spirituum & Angelorum, eos audire loquentes, & cum iis vicissim loqui; inde datum audire & videre stupenda, quæ in altera vita, quæ nusquam ad alicujus hominis cognitionem, nec in ejus ideam, venerunt; instructus ibi sum de Spirituum diversis generibus; de Statu animarum post mortem; de Inferno, seu statu lamentabili infidelium: de Cælo, seu statu felicissimo fidelium; imprimis de Doctrina fidei, quæ agnoscitur in universo Cælo; de quibus, ex Divina Domini Misericordia, plura in sequentibus.*

CAPUT PRIMUM.

1. IN principio creavit DEUS Cœlum & Terram.
2. Et Terra erat vacuitas & inanitas; & caligo super faciebus abyssi. Et Spiritus DEI se motitans super facies aquarum.
3. Et dixit DEUS, fit Lux, & facta est Lux.
4. Et vidit DEUS Lucem, quod bona; & distinxit DEUS inter lucem, & inter tenebras.

5. Et

5. Et vocavit Deus Lucem, Diem, & Tenebras vocavit, Noctem. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies primus.

6. Et dixit Deus, sit Expansum in medio aquarum, & sit distinguens inter aquas, aquis.

7. Et fecit Deus Expansum illud, & distinxit inter aquas, quæ sub expanso, & inter aquas, quæ supra expansum; & factum ita.

8. Et vocavit Deus Expansum, Cœlum. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies secundus.

9. Et dixit Deus, congregentur Aquæ sub cœlo, ad locum unum, & appareat Arida, & factum ita.

10. Et vocavit Deus Aridam, Terram; & congregationem aquarum vocavit Maria: & vidit Deus quod bonum.

11. Et dixit Deus, progerminare faciat Terra Herbam teneram; Herbam seminificantem semen; Arborem fructus facientem fructum, secundum speciem suam, in quo semen ejus, super terra, & factum ita.

12. Et produxit Terra herbam teneram; herbam seminificantem semen, secundum speciem suam; & arborem facientem fructum, in quo semen ejus, secundum speciem suam, & vidit Deus, quod bonum.

13. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies tertius.

14. Et dixit Deus, sit Luminaria in expanso cœlorum, ad distinguendum inter Diem, & inter Noctem, & erunt in signa, & in stata tempora, & in dies, & annos.

15. Et erunt in Luminaria in expanso cœlorum, ad lucem dandum super terra, & factum ita.

16. Et fecit Deus duo Luminaria magna, Luminare magnum ad dominandum die, & Luminare minus ad dominandum nocte, & Stellas.

17. Et posuit illa Deus in Expanso cœlorum, ad lucem dandum super terra.

18. Et ad dominandum in die, & in nocte, & ad distinguendum inter lucem, & inter tenebras; & vidit Deus quod bonum.

19. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies quartus.

20. Et dixit Deus, prorepere faciant aquæ Reptile, animam viventem: & Avis volitet super terra, super faciebus expansi cœlorum.

21. Et creavit Deus Cetos magnos; & omnem animam viventem, reptantem, quam prorepere fecerunt aquæ, secundum species suas: & omnem Avem alæ, secundum speciem suam: & vidit Deus quod bonum.

22. Et benedixit iis Deus, dicendo, fructificate & multiplicate vos, & implete aquas in maribus; & avis multiplicabitur in terra.

23. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies quintus.

24. Et dixit Deus, producat Terra animam viventem secundum speciem suam; Bestiam & se movens, & Feram istius terræ, secundum speciem suam; & factum ita.

25. Et fecit Deus Feram terræ, secundum speciem suam; & Bestiam secundum speciem suam; & omne reptans humi secundum speciem suam; & vidit Deus quod bonum.

26. Et dixit Deus, faciamus Hominem in Imaginem nostram, secundum similitudinem nostram; & dominabuntur in pisces maris, & in avem cœlorum; & in bestiam, & in omnem terram, & in omne reptans, quod reptat super terra.

27. Et creavit Deus Hominem in imaginem Ipsius, in imaginem Dei creavit illum; masculum & fœminam creavit illos.

28. Et benedixit illis Deus, & dixit illis Deus, fructificate & multiplicate vos, & implete terram, & subjugate eam, & dominamini in pisces maris, & in avem cœlorum, & in omne vivum, reptans super terra.

29. Et dixit Deus, ecce, do vobis omnem herbam seminificantem semen, quæ super faciebus totius terræ; & omnem arborem, in qua fructus; arbor producens semen, vobis erit in cibum.

30. Et omni Feræ terræ, & omni Avi cœlorum, & omni reptanti super terra, in quo anima vivens, omne viride herbæ in escam: & factum ita.

31. Et vidit Deus omne quod fecit, & ecce bonum valde. Et fuit vespera, & fuit mane, Dies sextus.

CONTENTA.

6 SEX Dies seu Tempora, quæ sunt tot successivi Status *Regenerationis* hominis, in genere ita se habent.

7 *Primus* Status est, qui præcedit, tam ab infantia, quam proxime ante Regenerationem, & vocatur vacuitas, inanitas, & caligo. Et primus motus, qui est Misericordia Domini, est Spiritus Dei motitans se super faciebus aquarum.

8. *Secundus* Status est, cum distinguitur inter illa, quæ sunt Domini, & quæ sunt hominis propria: quæ sunt Domini, vocantur in Verbo, Reliquiæ, suntque hic imprimis Cognitiones fidei, quas ab infantia didicit; quæ reconduntur, nec patent, priusquam in statum hunc venit: qui status

ſtatus raro hodie exiſtit abſque tentatione, infortunio, triſtitia, quæ faciunt, ut ea quæ ſunt corporis & mundi, ita quæ ſunt propria, quieſcant, & quaſi moriantur: ita quæ ſunt externi hominis ſeparantur ab illis, quæ ſunt interni; in interno ſunt reliquiæ, a Domino ad hoc tempus, & ad hunc uſum, reconditæ.

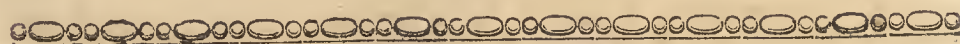
9. *Tertius* Status eſt Pœnitentiæ; in quo, ex interno homine, loquitur pie & devote, & producit bona, ſicut charitatis opera, ſed quæ tamen ſunt inanimata, quia putat a ſe; & vocantur herba tenera, tum herba ſeminis, dein arbor fructus.

10. *Quartus* Status eſt, cum afficitur Amore, & illuminatur Fide: prius quidem loqutus eſt pia, & produxit bona, ſed ex ſtatu tentationis & anguſtiæ, non ex fide & charitate: ideo illa in interno homine nunc accenduntur, & vocantur bina Luminaria.

11. *Quintus* Status eſt, quod ex fide loquatur, ſeque inde confirmat in vero & bono; quæ tunc producit, ſunt animata, & vocantur piſces maris, & aves cœlorum.

12. *Sextus* Status eſt, cum ex fide & inde ex amore, vera loquitur, & bona facit: quæ tunc producit, vocantur anima vivens, & beſtia. Et quia tunc incipit ſimul ac ex fide, etiam ex amore agere, fit homo Spiritualis, qui vocatur Imago. Ejus vita ſpiritualis delectatur & ſuſtentatur illis, quæ ſunt Cognitionum fidei, & quæ ſunt Operum charitatis, quæ vocantur ejus cibi: & ejus vita naturalis, delectatur & ſuſtentatur iis, quæ ſunt corporis & ſenſuum, ex quibus pugna, uſque dum amor regnat, & fit homo cœleſtis.

13. Qui regenerantur, non omnes ad ſtatum hunc veniunt, ſed quidam, & maxima pars hodie, ſolum ad primum; quidam modo ad alterum; quidam ad tertium, quartum, quintum, raro ad ſextum; & vix ullus ad ſeptimum.

SENSUS INTERNUS.

14. *IN ſequentibus per* DOMINUM *unice intelligitur Salvator mundi Jeſus Chriſtus, & Dominus appellatur abſque cæteris nominibus: pro Domino agnoſcitur & adoratur in univerſo Cælo, quia Ipſi omnis poteſtas in cælis & in terris: mandavit etiam, dicendo, "Vos vocatis Me "Domine,*

"*Domine, recte dicitis; sum namque,*" Johan: XIII. 13. *Et discipuli post resurrectionem appellarunt Ipsum Dominum.*

15. *In universo Cœlo nec sciunt alium Patrem, quam Dominum, quia unus, sicut Ipse dixit.* "*Ego sum via, & veritas, & vita; dicit Philippus, monstra nobis Patrem, dicit ei Jesus, tantum temporis vobiscum sum, non nosti Me, Philippe; qui vidit Me, vidit Patrem; quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Patrem; nonne credis, quod Ego in Patre, & Pater in me, sit; credite mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me,*" Johan XIV. 6, 8, 9, 10, 11.

16. Vers. 1. *In principio creavit Deus Cœlum & Terram:* Principium vocatur Antiquissimum tempus; per Prophetas passim Dies antiquitatis, ut & Dies æternitatis. Principium etiam involvit Tempus primum, cum regeneratur homo, nam tunc e novo nascitur, & vitam accipit; ipsa Regeneratio vocatur inde Nova hominis Creatio. Creare, Formare, & Facere, ubivis fere in propheticis significant Regenerare, cum differentia, ut apud Esaiam, "Omnem vocatum nomine meo, & ad gloriam meam creavi illum, formavi illum, etiam feci illum," XLIII. 7. Quare Dominus vocatur Redemptor, Formator ab utero, Factor, ut & Creator, ut apud eundem Prophetam, "Ego Jehovah, Sanctus vester, Creator Israelis, Rex vester," XLIII. 15. apud Davidem, "Populus creatus laudabit Jah," Psalm. CII. 19. apud Eundem, "Emittis spiritum tuum, creabuntur, & renovas facies humi," Psalm CIV. 30. Quod Cœlum significat Internum hominem, & Terra, ante regenerationem, Externum, ex sequentibus videatur.

17. Vers. 2. *Et Terra erat vacuitas & inanitas, & caligo super faciebus abyssi & Spiritus Dei se motitans super facies aquarum.* Homo ante regenerationem vocatur Terra vacua & inanis, etiam Humus, cui nihil boni & veri inseminatum est; Vacuum, ubi nihil boni, & Inane, ubi nihil veri; inde Caligo, seu stupor & ignorantia omnium, quæ sunt fidei in Dominum, proinde quæ sunt vitæ spiritualis & cœlestis; qui homo describitur a Domino per Jeremiam, "Stolidus populus meus, Me non norunt; stulti filii ii, & non intelligentes, sapientes ad malum faciendum, & bonum facere non sciunt; vidi *Terram*, & ecce vacuitas & inanitas, & ad *Cœlos*, & non Lux eorum." IV. 22, 23, 25.

18. Facies abyssi sunt ejus Cupiditates, & inde Falsitates, ex quibus, & in quibus totus est; qui, quia ei nihil lucis, est sicut abyssus, seu confusum obscurum quid: vocantur tales quoque abyssi & profunditates maris passim in Verbo, quæ exsiccantur, seu vastantur, antequam regeneratur homo; ut apud Esaiam, "Expergiscere juxta dies antiquitatis, generationes æternitatum, nonne tu exsiccans mare, aquas abyssi magnæ, & ponens profunditates maris in viam, ut transeant redempti: redempti Jehovæ revertantur," LI. 9, 10, 11. Homo etiam talis, cum inspicitur e Cœlo, apparet instar molis nigræ, cui

cui nihil vitale. Involvunt eadem in communi Vaſtationem hominis, de qua apud prophetas plura, quæ præcedit regenerationem; nam antequam homo ſcire poteſt quid verum, & affici bono, removenda ſunt quæ impediunt, & quæ repugnant; ita vetus homo moriturus, antequam novus concipi poteſt.

19. Per Spiritum Dei intelligitur Miſericordia Domini, de qua prædicatur motitare, ſicut ſolet gallina ſuper ova, hic ſuper illa, quæ Dominus apud hominem recondit, & appellantur paſſim Reliquiæ in Verbo; ſunt Cognitiones veri & boni, quæ nuſquam in lucem aut diem veniunt, priuſquam externa vaſtata ſunt; Cognitiones illæ vocantur hic facies aquarum.

20. Verſ. 3. *Et dixit Deus, ſit Lux, & facta eſt lux.* Primum eſt, cum homo incipit ſcire, quod ſit bonum & verum aliquod ſuperius: homines prorſus externi, ne quidem ſciunt, quid bonum, & quid verum, nam omnia, quæ ſunt amoris ſui, & amoris mundi, putant eſſe bona; & omnia, quæ amoribus iſtis favent, putant eſſe vera, ita neſcientes, quod bona iſta ſint mala, & vera iſta ſint falſa: At cum concipitur homo e novo, primum ſcire incipit, quod bona ejus non ſint bona; cumque magis ad lucem venit, quod Dominus ſit, & quod Dominus ſit ipſum bonum & verum: quod ſcire debeant, quod Dominus ſit, Ipſe dicit apud Johannem, "Niſi credideritis, quod Ego ſim, moriemini in pecca-" "tis veſtris," VIII. 24. Dein quod Dominus ſit ipſum bonum, ſeu vita, & ipſum verum ſeu lux, ac ita, quod nullum bonum & verum, niſi a Domino, etiam apud Johannem, "In principio erat verbum, & verbum erat apud" "Deum, & Deus erat verbum, omnia per Ipſum facta ſunt, & ſine Ipſo" "factum eſt nihil, quod factum eſt; in Ipſo vita erat, & vita erat lux ho-" "minum, lux autem in tenebris apparet; Ipſe erat lux vera, quæ illuminat" "omnem hominem venientem in mundum." I: 1, 3, 4, 9.

21. Verſ. 4, 5. *Et vidit Deus Lucem, quod bona, & diſtinxit Deus inter Lucem & inter Tenebras. Et vocavit Deus Lucem, Diem, & Tenebras vocavit Noctem.* Lux dicitur bona, quia ex Domino, Qui eſt ipſum bonum: Tenebræ ſunt, quæ antequam e novo concipitur & naſcitur homo, apparuerunt ſicut lux, quia malum ſicut bonum, & falſum ſicut verum, ſed ſunt tenebræ, ſuntque propria hominis, quæ manent. Omnia quæcunque Domini ſunt, comparantur Diei, quia lucis ſunt; & omnia, quæcunque propria hominis, comparantur Nocti, quia caliginis: ita pluries in Verbo.

22. Verſ. 5. *Et fuit veſpera, & fuit mane, dies primus.* Quid veſpera, & quid mane, inde jam noſcitur. Veſpera eſt omnis ſtatus præcedens, quia umbræ, ſeu falſitatis & nullius fidei; Mane eſt omnis ſtatus ſequens quia lucis, ſeu veritatis & cognitionum fidei. Veſpera in genere ſignificat omnia, quæ propria ſunt hominis; Mane autem, quæ ſunt Domini; ut per Davidem, "Spiritus" "Jehovæ loquutus eſt in me, & ſermo ipſius ſuper lingua mea, dixit Deus" "Iſraelis, mihi loquutus eſt Petra Iſraelis, Ille ſicut lux mane, dum oritur ſol," "mane non nubes, dum a ſplendore, a pluvia, herba tenera e terra," 2 Sam. XXIII. 2, 3, 4. Quia Veſpera eſt, quando nulla fides, & Mane quando fides, Adventus Domini in mundum appellatur Mane; & tempus, quando venit, quia tunc nulla fides, appellatur Veſpera, apud Danielem, "Sanctus dixit ad me, uſque

"ad

"ad Vesperam, cum sit Mane, bis mille & trecenta," IX. 14. 26. Similiter accipitur Mane pro omni Adventu Domini, in Verbo, ita est vox novæ creationis.

23. Quod Dies pro ipso Tempore accipiatur, nihil communius est in Verbo, ut apud Esaiam, "Propinquus est Dies Jehovæ. Ecce Dies Jehovæ venit. "Cœlum commovebo, & contremiscet terra e loco suo, in Die excandescen-"tiæ iræ meæ. Propinquum ad veniendum est tempus ipsius, & Dies ejus "non protrahentur," XIII. 6, 9, 13, 22. Et apud eundem Prophetam, "In "Diebus antiquitatis antiquitas ejus. Fiet in Die illo oblivioni tradetur Tyrus "septuaginta annis, juxta Dies regis unius," XXIII. 7. 16. Quia Dies pro Tempore, etiam pro Statu istius temporis accipitur, ut apud Jeremiam, "Væ "nobis, quia declinavit dies, quia extenderunt se umbræ vesperæ," VI. 4. & apud eundem prophetam, "Si irritum reddideritis fœdus meum diei, & "fœdus meum noctis, ut non sit diurnum, & nox in tempore suo," XXXIII. 20, 25. Tum, "Renova dies nostros, sicut antiquitus," Thren. V. 21.

24. Vers. 6. *Et dixit Deus, sit Expansum in medio aquarum, & sit distinguens inter aquas aquis.* Postquam Spiritus Dei, seu Misericordia Domini produxit in diem Cognitiones veri & boni, & dedit primam lucem, quod Dominus sit, & quod Dominus sit ipsum bonum, & ipsum verum; & quod nullum bonum & verum nisi a Domino, tunc distinguit inter Hominem Internum & Externum, ita inter Cognitiones, quæ sunt apud hominem internum, & scientifica, quæ sunt hominis externi: Homo internus vocatur expansum; cognitiones, quæ apud hominem internum, appellantur aquæ supra expansum; & scientifica hominis externi, vocantur aquæ sub expanso. Homo, antequam regeneratur, ne quidem novit quod Internus homo detur, minus, quid Internus, putans non distinctos esse, quia immersus corporeis & mundanis, etiam, quæ Interni hominis sunt, immersit iisdem, & ex distinctis, unum confusum obscurum fecit: ideo primum dicitur, ut sit expansum in medio aquarum, tum ut sit distinguens aquis inter aquas, non autem distinguens aquas inter aquas. Mox vero ita. vers. 7. 8. *Et fecit Deus Expansum illud, & distinxit inter aquas, quæ sub expanso, & inter aquas, quæ supra expansum, & factum ita; & vocavit Deus Expansum, Cœlum.* Alterum itaque, quod homo, dum regeneratur, animadvertit, est, quod scire incipiat, dari Internum hominem; aut, quod, quæ sunt apud Internum hominem, sint bona & vera, quæ solius Domini: & quia Homo Externus, cum regeneratur, talis est, ut usque putet, bona, quæ agit, ex se agere, & vera, quæ dicit, ex se dicere; & quia talis, per ea, sicut per propria, ducitur a Domino, ad bonum agendum, & ad verum loquendum, ideo præcedit distinctio ab iis quæ sub expanso, & sequitur de iis quæ supra expansum. Arcanum etiam cœleste est, quod Homo per propria, tam per fallacias sensuum, quam per cupiditates, ducatur, & flectatur a Domino ad illa, quæ sunt vera & bona, & sic quod omnia & singula momenta Regenerationis procedant a vespera ad mane, sicut ab externo homine ad internum, seu a terra ad cœlum; quare nunc Expansum, seu Internus homo appellatur Cœlum.

25. Ex

25. Expandere Terram, & extendere Cœlós, eſt ſolennis loquutio apud Prophetas, ubi de Regeneratione hominis agitur, ut apud Eſaiam, " Sic dixit " Jehovah, Redemptor tuus, & Formator tuus ab utero: Ego Jehovah " faciens omnia, extendens *Cœlos* Solus, & expandens *Terram* a Me Ipſo," XLIV. 24. Tum, ubi de adventu Domini aperte dicitur, " Calamum Contu- " ſum non confringit, & linum fumigans non exſtinguit, ad veritatem profert " judicium: hoc eſt, fallacias non frangit, nec cupiditates exſtinguit, ſed ad " verum & bonum flectit, ſic ſequitur: Deus Jehovah creat *Cœlos*, & exten- " dit illos, expandit *Terram*, & productiones ejus, dat animam populo ſuper " ea, & ſpiritum ambulantibus in ea," XLII. 3, 4, 5. Præter etiam alibi aliquoties.

26. Verſ. 8. *Et fuit Veſpera, & fuit Mane, Dies Secundus:* quid Veſpera, quid Mane, & quid Dies, prius ad verſ. 5.

27. Verſ. 9. *Et dixit Deus, congregentur aquæ ſub Cœlo ad locum unum, & appareat Arida; & factum ita.* Cum novit, quod homo internus & externus detur, & quod Vera & Bona ab homine interno, ſeu per hominem internum ad externum, a Domino, influant, tametſi non ita apparet, tunc illa ſeu Cognitiones veri & boni, quæ apud eum, in memoria ejus reconduntur, & inter ſcientifica referuntur; quicquid enim memoriæ externi hominis inſinuatur, ſive naturale ſit, ſive ſpirituale, ſive cœleſte, ibi manet ut ſcientificum, & inde producitur a Domino: Cognitiones illæ ſunt aquæ congregatæ ad locum unum, & vocantur Maria; ipſe autem homo externus vocatur arida, & mox terra, ſecundum hæc quæ ſequuntur.

28. Verſ. 10. *Et vocavit Deus Aridam, Terram, & congregationem aquarum vocavit Maria; & vidit Deus, quod bonum.* Quod aquæ ſignificent Cognitiones & Scientifica, communiſſimum eſt in verbo, inde quod Maria collectionem earum, ut apud Eſaiam, " Plena erit Terra ſcientia, Jehovæ, ſicut " aquæ Mare contegentes," XI. 9. Et apud eundem Prophetam, ubi de defectu cognitionum, & ſcientificorum, agitur, " Deficient aquæ de mari, flu- " vius exſiccabitur & exareſcet, & recedent flumina," XIX. 5, 6. Apud Haggajum, ubi de Eccleſia nova, " Ego commovens *Cœlos* & *Terram*, & " Mare & Aridam; & commovebo omnes gentes, & venient deſiderium omnium gentium, & implebo domum hanc gloria," II. 6, 7. Et de homine regenerando apud Sachariam, " Erit dies unus ille, notus eſt Jehovæ, non " *dies*, nec nox, & erit, ad tempus *veſperæ* erit Lux, & erit in die illo, exi- " bunt aquæ vivæ a Hieroſolyma, pars earum ad Mare orientale, & pars earum " ad Mare poſterum," XIV. 7, 8. Per Davidem, ubi deſcribitur homo vaſtatus, qui regenerandus, Dominum adoraturus, " Jehovah vinctos ſuos non " ſpernit, laudabunt Ipſum *Cœli* & *Terra*, Maria & omne reptans in iis," Pſalm. LXIX. 35. Quod Terra ſignificet receptaculum, apud Sachariam, " Jehovah extendens *Cœlos*, & *fundans* Terram, & formans ſpiritum hominis " in medio ejus," XII. 1.

29. Verſ. 11. 12. *Et dixit Deus, progerminare faciat Terra herbam teneram, herbam ſeminificantem ſemen, arborem fructus facientem fructum, ſecundum ſpeciem*

 ſuam,

ſuam, in quo ſemen ejus, ſuper terra: & factum ita. Et produxit terra herbam teneram, herbam ſeminificantem ſemen, ſecundum ſpeciem ſuam, & arborem facientem fructum, in quo ſemen ejus, ſecundum ſpeciem ſuam: & vidit Deus, quod bonum. Cum Terra ſic præparata eſt, ſeu homo, ut a Domino recipere poſſit ſemina cœleſtia, & producere aliquid boni & veri, tunc Dominus primum progerminare facit tenerum quoddam, quod vocatur herba tenera; tum aliquid utilius, quod rurſus ſe proſeminat, & vocatur herba ſeminificans ſemen; tandem aliquod bonum, quod ſe fructificat, & vocatur arbor faciens fructum, in quo ſemen ejus, quodlibet ſecundum ſpeciem ſuam. Homo, qui regeneratur, primum talis eſt, ut putet bonum, quod facit, eſſe ex ſemet, & verum, quod dicit, eſſe ex ſemet, cum tamen ita ſe res habet, quod omne bonum, & omne verum ſit a Domino, quare qui putat eſſe a ſemet, is nondum habet Vitam veræ fidei, quam tamen poſtmodum recipere poteſt; nondum enim credere poteſt, quod a Domino, quia in ſtatu præparationis ad recipiendam vitam fidei eſt; Status iſte repræſentatur hic per Inanimata; & Status vitæ fidei poſtmodum per Animata. Quod Dominus ſit ſeminans, ſemen ſit Verbum Ipſius, & quod Terra homo, Ipſe dignatus eſt dicere, Matth. XIII. 19. ad 24. 37, 38, 39. Marc. IV. 14. ad 21. Luc. VIII. 11. ad 16. Deſcribit etiam ſimiliter, "Ita eſt Regnum Dei, ut homo, dum jacet ſemen in terram, & dormit & ſurgit nocte & die, & ſemen germinat & aſſurgit, quomodo, is neſcit, ſponte enim terra fructum fert, primum herbam, dein ſpicam, deinde plenum frumentum in ſpica, Marc: IV: 26, 27, 28. Per Regnum Dei in univerſali ſenſu intelligitur univerſum Cœlum; in minus univerſali Eccleſia vera Domini; in particulari unuſquiſque qui eſt veræ fidei, ſeu per fidei vitam regeneratus, quare is quoque vocatur Cœlum, quia in illo eſt Cœlum; tum Regnum Dei, quia in illo eſt Regnum Dei, quod Ipſe Dominus docet per Lucam, "Jeſus interrogatus a Phariſæis, quando venit Regnum Dei, reſpondit iis, & dixit, non venit Regnum Dei cum obſervatione, neque dicent, ecce hic, aut ecce illic, ecce enim Regnum Dei intra vos eſt," XVII: 20, 21. Hoc tertium ſucceſſivum eſt Regenerationis hominis, & ſtatus ejus pœnitentiæ, ſimiliter ab umbra procedens ad lucem, ſeu a Veſpera ad Mane, quare dicitur, Verſ. 13. *Et fuit Veſpera, & fuit Mane, Dies Tertius.*

30. Verſ. 14, 15, 16, 17. *Et dixit Deus, ſit Luminaria in Expanſo cœlorum, ad diſtinguendum inter diem, & inter noctem, & erunt in ſigna, & in ſtata tempora, & in dies, & annos: Et erunt luminaria in Expanſo Cœlorum, ad lucem dandum ſuper terra, & factum ita. Et fecit Deus duo Luminaria magna, Luminare magnum ad dominandum die, & Luminare minus ad dominandum nocte, & ſtellas. Et poſuit illa Deus in Expanſo cœlorum, ad lucem dandum ſuper terra.* Quid Luminaria magna, non ſatis intelligi poteſt, niſi ſciatur primum, quæ Eſſentia fidei, tum quæ ejus Progreſſio apud eos, qui e novo creantur. Ipſa Eſſentia & Vita fidei, eſt Solus Dominus; qui enim non credit in Dominum, non habere poteſt vitam, ut Ipſe dixit apud Johannem, "Qui credit in Filium, habet vitam æternam, qui vero non credit Filio, non videbit

"bit vitam, sed ira Dei manebit super eo," III : 36. Progressio fidei apud eos, qui e novo creantur, est talis; primum nullius vitæ sunt, nam in Malo & Falso non est vita, sed in Bono & Vero: dein accipiunt vitam a Domino per Fidem, primum per Fidem Memoriæ, quæ est Fides scientifica; tum per Fidem intellectu, quæ est Fides intellectualis; dein per Fidem Corde, quæ est Fides Amoris, seu salvifica. Fides scientifica & intellectualis repræsenta est a Versu 3 ad 13 per inanimata; Fides autem vivificata per amorem, repræsentatur a Versu 20 ad 25, per Animata; quare hic nunc primum agitur de Amore & inde Fides, quæ vocantur Luminaria; Amor est Luminare magnum, quod dominatur die; Fides ex Amore est Luminare minus, quod dominatur nocte; quæ quia unum faciunt, dicitur de iis in singulari, *sit*, non autem, sint, luminaria. Amor & Fides se habent in Interno homine, sicut Calor & Lux in Externo corporeo, quare illa per hæc repræsentantur; ideo Luminaria posita dicuntur in Expanso Cœlorum, seu in Interno homine, magnum Luminare in ejus Voluntate, & minus in ejus Intellectu, sed apparent solum in voluntate & intellectu, sicut lux solis in objectis; est solius Domini Misericordia, quæ amore voluntatem, & veritate seu fide intellectum afficit.

31. Quod Luminaria magna significent Amorem & Fidem, & quoque nominentur Sol, Luna, & Stellæ, constat passim apud Prophetas, ut apud Ezechielem, "Obtegam, cum exstinxero te, *Cælos*, & atrabo stellas eorum, Solem nube obtegam, "& Luna non lucere faciet lucem suam, omnia Luminaria lucis in cœlis atrabo "super te, daboque tenebras super *Terra* tua," XXXII. 7, 8. ubi agitur de Pharaone & Ægyptio, per quos intelligitur in Verbo Sensuale & Scientificum, hic quod per sensualia & scientifica exstinxerint amorem & fidem. Apud Esaiam, "Dies Jehovæ ad ponendum *terram* in desolationem, nam stellæ cœlorum, "& oriones eorum, non facient lucere lucem suam, obtenebratus Sol in exitu "suo, & Luna non splendere faciet lucem suam," XIII: 9, 10. Apud Joelem, "Venit dies Jehovæ, dies tenebrarum & caliginis, coram Ipso contremiscit Terra, commoventur Cœli, Sol & Luna atrantur, & stellæ retrahunt "splendorem suum," II: 2. 10. Apud Esaiam, ubi agitur de adventu Domini, & illuminatione gentium, ita de nova Ecclesia, in particulari de singulis qui in tenebris sunt, & lucem accipiunt ac regenerantur, "Surge, illu- "minare, quia venit Lux tua, ecce tenebræ obtegunt terram, & caligo po- "pulos, & super te exorietur Jehovah, ambulabuntque gentes ad lucem tuam, "& reges ad splendorem ortus tui, erit Jehovah tibi in lucem æternitatis, non "occidet amplius Sol tuus, & Luna tua non colligetur, quia Jehovah erit "tibi in lucem æternitatis," LX: 1, 2, 3, 19, 20. Apud Davidem, "Je- "hovah facit *cælos* in intelligentia, expandit *terram* super *aquis*, facit Lumi- "naria magna, Solem ad dominandum in die, & Lunam & stellas ad domi- "nandum in nocte," Psalm CXXXVI: 5, 6, 7, 8, 9. Et apud Eundem, "Glorificate Jehovam Sol & Luna, glorificate Ipsum omnes stellæ lucis; "glorificate Ipsum cœli cœlorum; & Aquæ, quæ supra Cœlos," Psalm: CXLVIII: 3, 4. In quibus omnibus locis Luminaria significant Amorem & Fidem. Quia Luminaria repræsentabant & significabant Amorem & Fidem

 in

in Dominum, præceptum eſt in Eccleſia Judaica, ut Luminare perpetuum eſſet accenſum a veſpera ad mane, nam quicquid Eccleſiæ illi præceptum erat, Repreſentativum Domini erat; de quo Luminari ita, "Præcipe filiis Iſraelis, "ut accipiant oleum ad Luminare, ad aſcendere faciendum Lucernam jugi-"ter: In Tentorio conventus extra Velum, quod eſt ſuper Teſtimonium, "diſponet illam Aharon & filii illius, a Veſpera uſque ad Mane, coram Je-"hovah." Quæ quod ſignificent Amorem & Fidem, quæ Dominus accendit & lucere facit in Interno homine, & per internum hominem in Externo, ibi loci, ex Divina Domini Miſericordia, oſtendetur.

32. Amor & Fides vocantur primum Luminaria magna; dein Amor Luminare magnum, & Fides Luminare minus; & de Amore dicitur, quod dominabitur in die, & de Fide, quod dominabitur in nocte; hæc quia Arcana ſunt, & abdita imprimis in hoc fine dierum, ex Divina Domini Miſericordia, licet aperire, quomodo ſe res habet: quod abdita imprimis in hoc fine dierum, cauſa eſt, quia nunc eſt Conſumatio ſæculi, & Amor pæne nullus, proinde nec Fides; ſicut Ipſe Dominus prædixit apud Evangeliſtas, his verbis, "Sol obſcurabitur, & Luna non dabit lucem, & ſtellæ cadent de Cœlo, "& virtutes Cœlorum commovebuntur," Matth. XXIV: 29. Per Solem hic intelligitur Amor, qui obſcuratus; per Lunam Fides, quæ non dat lucem; per Stellas, Cognitiones fidei, quæ cadunt de Cœlo, quæ ſunt virtutes & poteſtates cœlorum. Antiquiſſima Eccleſia, non aliam fidem agnovit, quam ipſum Amorem; Cœleſtes quoque Angeli non ſciunt quid fides, niſi quæ Amoris; Univerſum Cœlum eſt Amoris, nam in cœlis non datur alia vita, quam vita Amoris, inde omnis felicitas, quæ tanta, ut aliquid ejus non deſcribi poſſit, nec uſquam aliqua idea humana capi: Qui in amore ſunt, Dominum ex corde amant, ſed norunt, dicunt, & percipiunt, quod omnis amor, ita omnis vita, quæ ſolius amoris eſt, & ſic omnis felicitas, unice ex Domino veniat, & quod ne hilum amoris, vitæ & felicitatis, ex ſemetipſis habeant. Quod Dominus ſit, ex Quo omnis Amor, repræſentatum etiam eſt per Luminare Magnum ſeu Solem, cum transfomatus, nam "Splenduit facies Ip-"ſius ſicut Sol, Veſtimenta autem facta ſunt ſicut Lux," Matth: XVII: 2. Significantur intima per Faciem, & quæ ab intimis procedunt per Veſtes, ita Divinum Ipſius per Solem ſeu Amorem, & Humanum Ipſius per Lucem, ſeu Sapientiam ex Amore.

33. Notiſſimum unicuivis eſſe poteſt, quod nulla uſquam vita ſit abſque aliquo Amore, & quod nuſquam aliquod gaudium, niſi quod profluit ex Amore; ſed qualis Amor, talis vita, & tale gaudium: ſi removeres amores, ſeu quod idem eſt, cupiditates, quia eæ ſunt amoris, ceſſaret illico cogitatio, & fores inſtar mortui; quod mihi oſtenſum eſt ad vivum. Amores ſui & mundi, quoddam vitæ ſimile, & quoddam gaudii ſimile ſiſtunt, ſed quia ſunt contrarii prorſus amori vero, qui eſt, ut ament Dominum ſupra omnia, & proximum ut ſemet, conſtare poteſt, quod non amores ſint, ſed quod odia; nam quo plus aliquis ſemet & mundum amat, eo plus proximum, & ſic Dominum, odit: quare verus Amor, eſt Amor in Dominum; & vera vita,

vita, eſt vita amoris ab Ipſo: & verum gaudium eſt gaudium illius vitæ. Amor Verus non dari poteſt niſi unicus, ita nec vera vita niſi unica, unde vera gaudia, & veræ felicitates, quales ſunt Angelorum in Cœlis.

34. Amor & Fides nuſquam ſeparari poſſunt, quia unum & idem conſtituunt; quare cum primum agitur de Luminaribus, pro uno accipiuntur, & dicitur, ſit Luminaria in Expanſo Cœlorum. Mirabilia de hoc licet referre; Cœleſtes Angeli, quia a Domino ſunt in tali Amore, ex Amore in omnibus fidei Cognitionibus ſunt, & ex amore in tali vita & luce intelligentiæ, ut vix aliquid deſcribi poſſit: Viciſſim autem Spiritus, qui in ſcientia doctrinalium fidei abſque amore ſunt, in tali frigida vita, & obſcura luce ſunt, ut ne quidem ad primum limen atrii cœlorum approximare poſſint, quin retro fugiant: dicunt quidam ſe credidiſſe in Dominum, ſed non vixerunt, ſicut docuit; de quibus Dominus ita apud Matthæum; "Non omnis dicens Mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum Cœlorum, ſed faciens voluntatem meam: multi dicent Mihi in illa die, Domine, Domine, nonne per nomen tuum prophetavimus," & quæ ſequntur, VII. 21, 22. ad f. Exinde conſtat, quod qui in Amore, etiam in fide ſint, & ſic in vita cœleſti, non autem, qui ſe dicunt eſſe in fide, & non ſunt in vita amoris: Vita fidei abſque amore, ſe habet ſicut Lux Solis abſque Calore, ut in hyeme, quando nihil creſcit, ſed omnia & ſingula torpent & emoriuntur; ſed Fides ex Amore ſe habet ſicut Lux Solis tempore Veris, quando omnia creſcunt & florent, nam Calor ſolis eſt qui producit; in ſpiritualibus & cœleſtibus ſimiliter, quæ ſolent repræſentari in Verbo, per ea, quæ ſunt in mundo, & ſuper terra: nulla fides, & fides abſque amore, a Domino quoque comparatur hyemi, ubi de conſummatione ſæculi prædixit apud Marcum, "Orate, ne fiat fuga veſtra in hyeme, erunt enim dies iſti afflictionis," XIII. 18, 19. fuga eſt ultimum tempus, etiam cujuſvis hominis cum moritur; Hyems eſt vita nullius amoris; dies afflictionis eſt ſtatus ejus miſerabilis in altera vita.

35. Homini binæ facultates ſunt, Voluntas & Intellectus; cum Intellectus regitur a Voluntate, tunc ſimul unam mentem, ſic unam vitam conſtituunt, nam tunc quod homo vult & agit, etiam cogitat & intendit; cum autem Intellectus diſſidet a Voluntate, ſicut apud eos, qui fidem ſe habere dicunt, ſed aliter vivunt, tunc una mens in binas diſtrahitur; una vult ſe auferre in Cœlum, altera tendit ad infernum; & quia voluntas omne agit, totus quantus ad infernum rueret, niſi Dominus ejus miſereretur.

36. Qui ſepararunt fidem ab amore, ne quidem ſciunt quid fides; dum in idea fidei ſunt, quidam non ſciunt aliter quam quod ſit mera Cogitatio; aliqui, quod ſit Cogitatio in Dominum; pauci, quod ſit Doctrina fidei: ſed Fides eſt, non ſolum Cognitio omnium quæ complectitur Doctrina fidei, & eorum Agnitio, ſed imprimis eſt Obedientia omnium, quæ docet; primarium, quod docet, cui obedient, eſt Amor Domini, & Amor proximi, in quo qui non eſt, non eſt in fide; quod ita clare docet Dominus, ut nuſquam poſſit dubitari, apud Marcum, ita, "Primarium omnium præceptorum eſt, audi Iſrael, Dominus Deus noſter, Dominus unus eſt, ideo amabis Domi-

"num

" num Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota " mente tua, & ex omnibus viribus tuis; hoc primarium est præceptum; " alterum quidem simile hoc, amabis proximum tuum, sicut te ipsum; ma- " jus his aliud præceptum non est," XII: 28 ad 35. Apud Matthæum appellat illud Primum & Magnum Mandatum, & quod ex illis Mandatis Lex & Prophetæ pendeant, XII: 34 ad 39. Lex & Prophetæ sunt universa Doctrina fidei, & omne Verbum.

37. Dicitur, quod Luminaria erunt in signa, & in stata tempora, & in dies, & in annos; hæc plura arcana continent, quam ut in præsenti dici queant, tametsi in sensu literæ nihil arcani apparet; nunc solum, quod vices spiritualium & cœlestium dentur in universali, & singularibus, quæ comparantur vicibus dierum & annorum; dierum sunt a mane ad meridiem, inde ad vesperam, & per noctem ad mane; annorum sunt similes, a vere ad æstatem, inde ad autumnum, & per hyemem ad ver; vices inde caloris & lucis, tum fructificationum terræ; his vicibus comparantur vices spiritualium & cœlestium; vita absque vicibus & varietatibus foret una, ita nulla, nec cognosceretur, nec dignosceretur, minus perciperetur bonum & verum: hæc vocantur apud Prophetas statuta, ut apud Jeremiam, " Dixit Jehovah, dans solem in lucem " diei, statuta Lunæ, & Stellarum in lucem noctis, non recedent statuta hæc " a coram Me," XXXI: 35, 36. Et apud eundem Prophetam, " Sic dixit " Jehovah, si non foedus meum diei & noctis, statuta cœli & terræ non po- " suero," XXXIII: 25. Sed de his ex Divina Domini Misericordia, ad Genes. Capt. VIII. 22.

38. Vers. 18. *Et ad dominandum in die, & in nocte, & ad distinguendum inter lucem, & inter tenebras; & vidit Deus quod bonum.* Per diem intelligitur Bonum, per noctem malum; quare Bona appellantur opera diei, Mala autem opera noctis: per lucem intelligitur Verum, & per tenebras falsum, sicut Dominus loquitur, " Dilexerunt homines magis Tenebras quam Lucem, " qui facit veritatem, venit ad Lucem," Joh. III: 19 ad 21. Vers. 19 *Et fuit Vespera, & fuit Mane, Dies Quartus.*

39. Vers. 20. *Et dixit Deus, prorepere faciant aquæ Reptile, animam viventem: & Avis volitet super terra, super faciebus Expansi Cœlorum.* Postquam magna Luminaria accensa sunt, & posita in Homine Interno, & inde lucem accipit Externus, tunc incipit primum vivere, prius vix vixisse dici potest, nam Bonum quod fecit, ex semet fecisse, & Verum, quod loquutus, ex semet dixisse, putavit; & quia homo est mortuus ex se, & in eo nihil nisi malum & falsum, quare quicquid producit ex se, non est vivum, usque adeo, ut ne quidem facere bonum, quod in se est bonum, ex semet possit: quod homo ne quidem cogitare bonum, nec velle bonum, proinde non agere bonum, possit, nisi ex Domino, ex Doctrina fidei cuivis constat, nam dicit Dominus apud Matthæum, " Qui seminat bonum semen, est Filius hominis," XIII. 37. Nec potest Bonum nisi ex ipsomet fonte venire, qui est unicus, sicut etiam dicit, " Nemo Bonus est nisi unus Deus," Luc: XVIII. 19. Sed usque, cum Dominus resuscitat in vitam, seu regenerat, hominem, permittit primum,

primum, ut sic autumet, nam homo tunc non aliter capere potest, nec aliter duci ad credendum, & dein ad percipiendum, quod a Domino Solo omne Bonum & Verum: dum ita autumavit, ejus Vera & Bona, comparata sunt Herbæ teneræ, tum Herbæ seminificanti semen, dein Arbori fructus, quæ sunt inanimata; nunc autem, cum vivificatus ab Amore & Fide, & credit, quod Dominus operatur omne Bonum, quod agit, & Verum quod dicit, tunc comparatur primum Reptilibus aquæ, & Avibus, quæ volitant super terra; tum Bestiis, quæ omnia sunt animata, & vocantur animæ viventes.

40. Per Reptilia, quæ aquæ producunt, significantur scientifica, quæ sunt hominis Externi; per Aves in genere Rationalia, tum Intellectualia, quorum hæc sunt Hominis Interni. Quod Reptilia aquarum seu pisces significent scientifica constat apud Esaiam, "Veni & non vir, in increpatione mea siccare "faciam mare, ponam fluvios desertum, fœtebit piscis eorum ab eo quod "non aqua, & morietur siti, vestiam cœlos atrore," L: 3, 4. Manifestius adhuc apud Ezechielem, ubi Dominus describit novum Templum, seu in genere novam Ecclesiam, & hominem Ecclesiæ, seu regeneratum, nam unus quisque Regeneratus est Templum Domini, ita, "Dominus Jehovah dixit "ad me, aquæ istæ, quæ exibunt ad terminum versus orientem, & venient "versus mare, in mare deductæ, & sanabuntur aquæ: & erit, quod omnis "anima vivens, quæ proreptabit, ad quodcunque ubi venit aqua fluviorum, "vivet, & erit piscis multus valde, quia veniunt illuc aquæ istæ, & sanabunt, & vivet omne, quo venit fluvius: & erit, stabunt super illo piscatores ab Engedi ad En-Eglaim, cum expansione retium erunt; secundum "speciem suam erit Piscis eorum, sicut piscis maris magni, multus valde," XLVIII: 8, 9, 10. Piscatores ab Engedi ad En-Eglaim cum expansione retium, significant eos, qui docebunt hominem naturalem de veritatibus fidei. Quod Aves significent Rationalia & Intellectualia constans est apud prophetas, ut apud Esaiam, "Vocans ab ortu volucrem, e terra longinqua virum consilii mei," XLVI: 11. Apud Jeremiam, "Vidi, & ecce non homo, & "omnis Avis cœlorum aufugerunt," IV: 25. Apud Ezechielem, "Plantabo "surculum cedri altæ, & attollet ramum, & faciet fructum, & erit in cedrum magnificam, & habitabunt sub illa omnis avis omnis alæ, in umbra "ramorum ejus habitabunt," XVII: 23. Et apud Hoseam, ubi agitur de nova Ecclesia, seu de Regenerato, "Et feriam illis fœdus, in die illo, cum "fera agri, & cum avi cœlorum, & se movente humi," II: 18. Quod fera non significet feram, nec avis avem, unicuivis constare potest, quia Dominus novum fœdus cum iis pangit.

41. Quicquid Proprium est hominis, hoc nullam in se vitam habet, dumque sistitur videndum, apparet durum sicut osseum & nigrum; at quicquid a Domino, vitam habet, est in illo spirituale & cœleste, & dum sistitur videndum, apparet ut humanum vivum: & quod incredibile forte sed usque verissimum, quod unaquævis vox, unaquævis idea, & unumquodvis minimum cogitationis spiritus Angelici, vivat, in singularissimis ejus est affectio procedens a Domino, qui est Ipsa vita: quare, quæ a Domino, habent vitam in

in ſe, quia fidem in Ipſum, & ſignificantur hic per animam viventem; tum habent ſpeciem corporis hic ſignificatam per ſe movens, ſeu reptans: at hæc adhuc homini arcana ſunt, ſed quia agitur hic de anima vivente, & ſe movente, hic ſolum memoranda.

42. Verſ. 21. *Et creavit Deus Cetos magnos, & omnem animam viventem, reptantem, quam prorepere fecerunt aquæ, ſecundum ſpecies ſuas; & omnem avem alæ ſecundum ſpeciem ſuam; & vidit Deus quod bonum.* Piſces, ut dictum, ſignificant ſcientifica, hic per fidem a Domino animata, & ſic viva; Ceti ſignificant illorum Communia, ſub quibus & ex quibus particularia; nihil quicquam in univerſo datur, quod non ſub aliquo communi eſt, ut exiſtat & ſubſiſtat: apud Prophetas aliquoties nominantur Ceti aut Balænæ, & ibi ſignificant Communia ſcientificorum; Pharao, Rex Ægypti, per quem repræſentatur ſapientia ſeu intelligentia humana, hoc eſt, ſcientia in genere, vocatur Cetus magnus: ut apud Ezechelem, "Ecce Ego contra te, Pharao Rex Ægypti, Cete "magne, cubans in medio fluviorum tuorum, qui dixit, mihi fluvius, & "ego feci me," XXIX: 3. & alibi, "Tolle lamentationem ſuper Pharaonem, Regem Ægypti, & dicas ad eum, & tu ſicut Cetus in maribus, & prodiiſti in fluminibus tuis, & conturbaſti aquas pedibus "tuis," XXXII: 2. per quæ ſignificantur ii, qui per ſcientifica, ita ex ſe, intrare volunt in myſteria fidei. Apud Eſaiam, "In die iſto, viſitabit "Jehovah gladio ſuo duro, & magno, & forti, ſuper Leviathanem ſerpentem oblongum, & ſuper Leviathanem ſerpentem tortuoſum, & occidet "Cetos, qui in mari," XXXVII: 1. Per occidere cetos in mari, ſignificatur, ut ne quidem communia ſciant. Apud Jeremiam, "Comedit me, conturbavit "Nebuchadnezar, Rex Babelis, conſtituit me vas inane, deglutivit me, ſicut Cetus, implevit ventrem ſuum ex delitiis meis, expulit me," LI: 34. Pro quod Cognitiones fidei, quæ hic ſunt delitiæ, ita deglutiverit, ſicut Cetus Jonam, ubi Cetus pro iis, qui communia Cognitionum fidei ut ſcientifica, poſſident, & ſic faciunt.

43. Verſ. 22. *Et benedixit iis Deus, dicendo, fructificate & multiplicate vos, & implete aquas in maribus; & avis multiplicabitur in terra.* Omne, quod in ſe ex Domino vitam habet, ſe fructificat & multiplicat immenſum; quandiu homo in corpore vivit, non ita, ſed in altera vita ſtupende. Fructificare in Verbo prædicatur de illis, quæ ſunt amoris, & multiplicare de illis, quæ ſunt fidei, fructus qui eſt amoris habet ſemen, per quod ſe tantum multiplicat: Benedictio Domini etiam ſignificat in Verbo fructificationem & multiplicationem, quia hæ ex illa. Verſ. 23. *Et fuit Veſpera, & fuit Mane, Dies Quintus.*

44. Verſ. 24, 25. *Et dixit Deus, producat Terra animam viventem, ſecundum ſpeciem ſuam; Beſtiam, & ſe movens, & Feram iſtius terræ, ſecundum ſpeciem ſuam; & factum ita. Et fecit Deus Feram terræ ſecundum ſpeciem ſuam, & Beſtiam ſecundum ſpeciem ſuam, & omne reptans humi, ſecundum ſpeciem ſuam: & vidit Deus quod bonum.* Homo, ſicut Terra, nihil boni producere poteſt, niſi prius ei inſeminatæ ſint Cognitiones fidei, ex quibus ſciat, quid credendum & fa-

faciendum: Intellectus est audire Verbum, & Voluntatis est facere; audire Verbum & non facere, est dicere, quod credat, & tamen non ita vivit, talis separat illa, & distrahit mentem, & a Domino vocatur Stultus, "Omnis, qui "audit verba mea, & facit illa, comparo viro prudenti, qui ædificavit do- "mum suam supra petram; at omnis, qui audit verba mea, sed non facit illa, "comparo viro Stulto, qui ædificavit domum suam super arenam," Matth. VII: 24, 26. Quæ sunt Intellectus, significata sunt, ut ostensum, per Reptilia, quæ aquæ prorepere faciunt, & per Avem super terra, & super faciebus Expansi; quæ sunt Voluntatis, significantur hic per animam viventem, quam terra producat, perque Bestiam & Reptans, tum per Feram ejus terræ.

45. Qui antiquissimis temporibus vixerunt, ita significarunt illa quæ sunt Intellectus, & quæ sunt Voluntatis; inde apud Prophetas, & constanter in Verbo Veteris Testamenti, similia per Animalium genera repræsentantur. Bestiæ sunt duplicis generis, sunt malæ quia noxiæ, & sunt bonæ quia mites; quæ mala sunt in homine, significata sunt per tales bestias, ut per Ursos, Lupos, Canes; quæ bona & mitia, per tales quoque bestias, sicut per Juvencos, Oves & Agnos; Bestiæ, quia hic agitur de regenerandis, sunt bonæ & mites, significant Affectiones: quæ inferiora sunt, & plus trahunt a corpore, vocantur Feræ ejus terræ, & sunt Cupiditates & Voluptates.

46. Quod Bestiæ significent Affectiones apud hominem, malas apud malos, & bonas apud bonos, constare potest ex Verbo pluries, ut apud Ezechielem, "Ecce Ego ad vos, & respiciam ad vos, ut excolamini & seminemini, & "multiplicabo super vos hominem & bestiam, & multiplicabuntur, & fructi- "ficabuntur, & habitare faciam vos secundum Antiquitates vestras," XXXVI: 9, 10, 11. ubi de Regeneratione agitur. Apud Joelem, "Ne timete Bestiæ "agri mei, quia herbosa facta habitacula deserti," II: 22. Apud Davidem, "Ego stolidus, Bestiæ fui apud Deum," Psalm LXXIII: 22. Apud Jeremiam, "Ecce dies venientes, & seminabo domum Israelis, & domum Jehu- "dæ, semine hominis, & semine Bestiæ, & vigilabo super iis ad ædifican- "dum & plantandum," XXXI: 27, 28. ibi de Regeneratione agitur. Quod Feræ similia significent, ut apud Hoseam, "Feriam illis fœdus in die illo, "cum Fera Agri, & cum Ave cœlorum, & Reptili terræ," II: 18. Apud Jobum, "A fera terræ non timebis, nam cum lapidibus agri fœdus tuum, "& fera agri pacifica erit tibi," IV: 22. Apud Ezechielem, "Pangam "vobis fœdus pacis, & cessare faciam feram malam e terra, ut habitent in "deserto confidenter," XXXIV: 25. Apud Esaiam, "Honorabit Me Fera "agri, quia dedi in deserto aquas," XLIII: 20. Apud Ezechielem, "In ra- "mis illius nidificarunt omnis Avis cœlorum, & sub ramis illius genuerunt "omnis Fera agri, ac in umbra illius habitaverunt omnes gentes magnæ," XXXI: 6; ita de Assyrio, quo significatur homo spiritualis, & comparatur horto Edenis. Apud Davidem, "Glorificate Jehovam omnes Angeli Ipsius, "glorificate e terra ceti, arbor fructus, fera, & omnis bestia, reptans, & "avis alæ," Psalm. CXLVIII: 2, 3, 4, 7, 9, 10. Hic prorsus eadem nominantur, ut ceti, arbor fructus, fera, bestia, reptans, avis; nisi per ea signifi-

centur viva apud hominem, nusquam prædicari potest de iis, quod glorificent Jehovam. Distinguitur probe apud Prophetas inter Bestias & Feras terræ, ac inter Bestias & Feras agri. Bona usque adeo appellantur Bestiæ, ut qui proximi Domino in Cœlo, dicantur Animalia, tam apud Ezechielem, quam apud Johannem, " Omnes Angeli steterunt circa thronum, & Seniores, & " quatuor Animalia, & ceciderunt ante thronum super facies suas, & adora- " runt Agnum," Apoc: VII: 11. Cap: XIX: 4. Appellantur etiam Creaturæ, quibus prædicandum Evangelium, quia e novo creandi, " Euntes in " mundum universum, & prædicate Evangelium omni Creaturæ," Marc: XVI: 15.

47. Quod Verba contineant arcana Regenerationis, exinde etiam constare potest, quod in priori versu dictum, quod Terra produceret Animam Viventum, Bestiam & Feram terræ; in sequenti versu, alio ordine, quod Deus fecerit Feram terræ, tum Bestiam; primum enim producit homo tanquam ex se, postea etiam, antequam fit Cœlestis; & sic Regeneratio inchoat ab Externo homine & procedit ad Internum, ideo hic alius ordo est, & externa præcedunt.

48. Ex his nunc constat, quod Quintus status sit, quod homo ex fide, quæ est Intellectus, loquatur, seque inde confirmet in Vero & Bono, & quæ tunc producit, sint Animata, quæ vocantur Pisces maris, & Aves Cœlorum. Et quod Sextus Status sit, cum ex Fide, quæ est Intellectus, & inde ex Amore, qui est Voluntatis, vera loquatur, & bona faciat; quæ tunc producit, vocantur Anima vivens & Bestia. Et quia tunc incipit simul ac ex Fide, etiam ex Amore, agere, fit Homo Spiritualis, qui vocatur Imago, de qua nunc.

49. Vers. 26. *Et dixit Deus, faciamus Hominem in Imaginem nostram, secundum Similitudinem nostram; & dominabuntur in Pisces maris, & in Avem Cœlorum, & in Bestiam, & in omnem Terram, & in omne reptans, quod reptat super terra.* In Antiquissima Ecclesia, cum quibus Dominus loquutus ore ad os, apparuit Dominus sicut Homo, de quibus multa referri potest, sed nondum est tempus; ideo nullum appellabant Hominem, quam Ipsum, & quæ Ipsius essent; nec semet, nisi solum illa, quæ perceperunt habuisse ex Domino, ut omne Bonum Amoris, & Verum fidei, hæc dicebant Hominis, quia Domini: apud Prophetas inde in supremo sensu per Hominem & Filium Hominis intelligitur Dominus; & in sensu interno Sapientia & Intelligentia; inde omnis qui Regeneratus, ut apud Jeremiam, " Vidi terram, & ecce Vacuitas & Inanitas, & ad Cœlos, & ecce non lux eorum, vidi & ecce non homo; & omnes aves cœlorum aufugerunt," IV: 23, 25. Apud Esaiam, ubi in sensu interno per Hominem intelligitur Regeneratus; in supremo, Ipse Dominus, sicut unus, " Sic dixit Jehovah, Sanctus Israelis, & Formator ejus, Ego feci terram & " hominem super ea creavi Ego, manus meæ extenderunt Cœlos, & omni " exercitui eorum præcepi," XLV: 11, 12, 13. Dominus ideo Prophetis visus Homo, ut Ezechieli, " Super Expansum sicut aspectus lapidis sapphiri, simi- " litudo solii, & super similitudine solii, similitudo sicut aspectus Hominis " super illo superius," I: 26. Et Danieli visus, dictus Filius Hominis, seu Homo,

Homo, quod idem eſt; "Vidi, & ecce cum nubibus Cœli, ſicut Filius Ho-"minis veniens erat, & uſque ad Antiquum dierum pervenit, & ante Illum "appropinquare fecerunt Ipſum, & Ipſi datum eſt Dominium, & Gloria, & "Regnum, & omnes populi, gentes, & linguæ, Ipſi ſervient; Dominium "Ipſius, Dominium ſæculi, quod non tranſibit, & Regnum Ipſius, quod "non peribit," VII: 13, 14. Dominus etiam ſe ſæpius vocat Filium Hominis, ſeu Hominem; & ſicut apud Danielem de Adventu Sui in gloriam prædicit, "Videbunt Filium Hominis venientem in nubibus Cœli cum virtute "& gloria," Matth: XXIV: 23, 30. Nubes Cœlorum vocatur Senſus Literalis Verbi; Virtus & Gloria, Senſus Verbi Internus, qui unice ſpectat Dominum, & Ipſius Regnum, in omnibus & ſingulis, in quo Senſu inde Virtus & Gloria.

50. Quid Antiquiſſima Eccleſia per Imaginem Domini intellexerunt, plura ſunt, quam ut dici poſſint: Homo neſcit prorſus, quod regatur a Domino per Angelos & Spiritus, & quod apud unumquemvis hominem ſint ad minimum bini Spiritus, & bini Angeli; per Spiritus fit communicatio hominis cum Mundo ſpirituum, & per Angelos, cum Cœlo; abſque communicatione hominis per ſpiritus cum mundo ſpirituum, & per Angelos cum Cœlo, & ſic per Cœlum cum Domino, nequaquam vivere poteſt; Vita ejus pendet prorſus a Conjunctione illa; ſi recederent Spiritus & Angeli, momento periret. Quamdiu homo non regeneratus eſt, regitur prorſus aliter, quam cum regeneratus; cum non regeneratus, apud eum ſunt ſpiritus mali, qui dominantur ita ſuper eum, ut Angeli, tametſi adſunt, vix quicquam efficere poſſint, quam ſolum dirigere, ne præcipitet ſe in ultimum malum; & flectere eum ad quoddam bonum, & quidem per proprias ejus cupiditates ad bonum, & per fallacias ſenſuum ad verum; tunc communicationem habet cum mundo ſpirituum per ſpiritus, qui apud eum, ſed non ita cum Cœlo, quia ſpiritus mali dominantur, & angeli ſolum avertunt: Cum autem regeneratus eſt, tunc dominantur Angeli, & omnia bona & vera ei inſpirant, ac horrorem & timorem pro malis & falſis. Angeli quidem ducunt, ſed ſolum miniſtrant, nam Dominus ſolus eſt, qui hominem regit per Angelos & Spiritus; & quia fit miniſterio angelorum, hic primum dicitur in plurali, *faciamus hominem in Imaginem noſtram*; ſed quia ſolus uſque regit & diſponit, in ſubſequente verſu dicitur in ſingulari, *creabat Deus illum in imaginem ſuam*; quod etiam Dominus clare dicit apud Eſaiam, "Ita dixit Jehovah Redemptor tuus, & Forma-"tor tuus ab utero, Ego Jehovah facio omnia, extendens *Cœlos* Solus, ex-"pandens *Terram* a Me Ipſo," XLIV: 24. Ipſi Angeli etiam fatentur, quod nihil poteſtatis apud eos, ſed quod a Solo Domino agant.

51. Quod Imaginem attinet, Imago non eſt Similitudo, ſed eſt ſecundum ſimilitudinem, quare dicitur, faciamus hominem in imaginem noſtram, ſecundum ſimilitudinem noſtram. Spiritualis Homo eſt Imago, Cœleſtis autem Homo eſt Similitudo, ſeu Effigies; in hoc Capite agitur de Spirituali Homine, in ſequente de Cœleſti. Spiritualis Homo, qui Imago, vocatur a Domino Filius lucis, ut apud Johannem, "Qui ambulat in tenebris, non ſcit, quorſum

 "abit,

"abit, quousque Lucem habetis, credite in Lucem, ut Filii Lucis sitis," XII: 35, 36. Vocatur etiam Amicus, "Vos amici mei estis, si feceritis, quæcunque Ego mando vobis," Joh: XV: 14, 15. Sed Homo Cœlestis, qui Similitudo, vocatur, Filius Dei, apud Johannem, "Quotquot receperunt, "dedit illis potestatem, ut filii Dei essent, credentibus in Nomen Ipsius, qui "non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed "ex Deo nati sunt," I: 12, 13.

52. Quamdiu Homo Spiritualis est, procedit dominium ejus ab Externo homine ad Internum, sicut hic dicitur, dominabuntur in pisces maris, & in avem cœlorum, & in bestiam, & in omnem terram, & in omne reptans, quod reptat super terra; cum autem sit Cœlestis, & ex Amore bonum agit, tunc dominium procedit ab Interno homine ad externum, sicut Dominus describit Se Ipsum, & sic simul hominem Cœlestem, qui Similitudo Ipsius, apud Davidem, "Dominari fecisti Illum in opera manuum tuarum, omnia posuisti "sub pedes Illius, gregem & armenta omnia, & quoque bestias agrorum, avem "cœlorum, & pisces maris, transeuntem semitas marium," hic ideo primum dicuntur Bestiæ, dein Avis, tum Pisces maris, quia homo Cœlestis ab Amore, qui est voluntatis, procedit, aliter ac apud Spiritualem hominem, apud quem præcedunt pisces & aves, quæ sunt intellectus, qui est fidei, & sequuntur bestiæ.

53. Vers. 27. *Et creavit Deus hominem in Imaginem Ipsius, in Imaginem Dei creavit illum:* Quod hic bis dicatur Imago, inde est, quia Fides quæ est Intellectus, vocatur Imago Ipsius; Amor autem, qui est Voluntatis, Imago Dei, qui in homine Spirituali sequitur, sed in homine Cœlesti præcedit.

54. *Masculum & fæminam creavit illos.* Quid per Masculum & Fæminam in sensu interno intelligatur, Antiquissimæ Ecclesiæ notissimum fuit, at vero apud posteros, quando sensus interior Verbi, etiam hoc arcanum periit: summæ illorum felicitates & delitiæ erant Conjugia, & quicquid usquam assimilari potuit Conjugiis, assimilabant, ut inde perciperent felicitatem Conjugii; & quia Interni homines erant, delectabantur solum internis, externa solum spectabant oculis, sed cogitabant de illis, quæ repræsentabant, sic ut externa illis nihil essent, modo ut aliquid possent ab iis reflectere ad interna, & ab internis ad Cœlestia, & sic ad Dominum, Qui iis erat omne; proinde ad Conjugium Cœleste, a quo felicitas eorum Conjugiorum venire percipiebant: ideo in Homine Spirituali Intellectum vocabant Masculum, & Voluntatem Fæminam, quæ cum unum agerent, dicebant Conjugium: ab Ecclesia illa emanavit formula, quæ solennis facta, quod Ipsa Ecclesia ab affectione boni, vocata sit Filia, tum Virgo, ut Virgo Zion, Virgo Hierosolyma, ut & Uxor. Sed de his vide Cap. seq. ad vers: 23. & ad Cap: III: 15.

55. Vers. 28. *Et benedixit illis Deus, & dixit illis Deus, fructificate & multiplicate vos, & implete terram, & subjugate eam, & dominamini in Pisces maris, & in Avem cælorum, & in omne vivum, reptans super terra.* Antiquissimi, quia conjunctionem Intellectus & Voluntatis, seu Fidei & Amoris, vocabant Conjugium, quicquid Boni ex Conjugio illo producebatur, appellabant fructificationes, & quicquid Veri, multiplicationes; inde apud Prophetas similiter, ut

ut apud Ezechielem, "Multiplicabo ſuper vos hominem & beſtiam, & mul-
"tiplicabunt & fructificabunt ſe, & habitare faciam vos juxta antiquitates
"veſtras, & benefaciam præ principiis veſtris, & cognoſcetis quod Ego Je-
"vah, & ambulare faciam ſuper vobis, *Hominem*, populum meum Iſraelem,"
XXXVI: 8, 9, 10, 11. Per hominem hic intelligitur homo ſpiritualis, qui etiam Iſrael vocatur; per Antiquitates Eccleſia Antiquiſſima; per Principia, Eccleſia Antiqua poſt diluvium; quod multiplicatio, quæ eſt Veri, præcedat, & fructificatio, quæ eſt boni, ſequatur, eſt quia de regenerando, non de regenerato, agitur. Cum Intellectus Voluntati copulatus eſt, ſeu fides amori, vocatur homo a Domino Terra maritata, per Eſaiam, "Non dicetur terræ
"tuæ amplius vaſta, ſed tibi vocabitur beneplacitum meum in illa, & terræ
"tuæ maritata, quia beneplacebit Jehovæ in te, & terra tua maritabitur,"
LXII: 4. fructus inde, qui ſunt Veri, vocantur filii; & fructus, qui ſunt Boni, filiæ, & hoc quam ſæpe in Verbo: impletur terra, cum multa vera & bona; Domino enim benedicente & dicente, hoc eſt, operante, creſcit bonum & verum in immenſum, ſicut Dominus dicit, "Simile eſt Regnum Cœlorum
"grano ſinapis, quod accipiens homo ſeminavit in agro ſuo, quod minus
"quidem eſt omnium ſeminum, cum autem creverit, majus omnibus oleri-
"bus eſt, & fit arbor, ita ut veniant aves cœli, & nidulentur in ramis ejus,"
Matth: XIII: 31, 32. Granum ſinapis eſt bonum hominis antequam ſpiritualis, quod minimum eſt omnium ſeminum, quia putat a ſemet bonum facere; quod a ſemet, eſt nihil niſi malum; ſed quia in ſtatu regenerationis eſt, eſt aliquid boni, ſed minimum omnium; tandem ſicut fides conjungitur amori, fit majus, & olus; demum cum conjuncta eſt, fit arbor, & tunc aves cœlorum, quæ hic etiam ſunt Vera ſeu intellectualia, in ramis ejus, qui ſunt ſcientifica, nidulantur. Quando homo ſpiritualis eſt, ſicut dum fit ſpiritualis, in pugna eſt, quare dicitur, ſubjugate terram, & dominamini.

56. Verſ. 29. *Et dixit Deus, ecce, do vobis omnem herbam ſeminificantem ſemen, quæ ſuper faciebus totius terræ; & omnem arborem, in qua fructus; arbor producens ſemen, vobis erit in cibum.* Cœleſtis homo, unice delectatur cœleſtibus, quæ quia conveniunt vitæ ejus, vocantur Cibi cœleſtes: Spiritualis homo delectatur ſpiritualibus, quæ quia vitæ ejus conveniunt, vocantur Cibi ſpirituales: Naturalis ſimiliter naturalibus, quæ quia vitæ ejus ſunt, vocantur Cibi, & ſunt comprimis ſcientifica. Hic quia de ſpirituali homine agitur, ejus Cibi ſpirituales, per repræſentativa deſcribuntur; ſpirituales per herbam ſeminificantem ſemen, & per arborem in qua fructus, qui in genere vocantur Arbor producens ſemen; Naturales ejus Cibi in verſu ſequente deſcribuntur.

57. Herba ſeminificans ſemen, eſt omne Verum, quod ſpectat uſum; Arbor in qua fructus eſt Bonum fidei: fructus eſt, quod Dominus dat homini cœleſti, ſed Semen ex quo fructus, quod homini ſpirituali; quare dicitur, arbor producens ſemen vobis erit in cibum. Quod cibus cœleſtis dicatur fructus ex arbore, conſtat ex Capite ſequente, ubi agitur de Cœleſti homine; ſolum hic quod Dominus loquutus per Ezechielem, "Juxta fluvium aſcendit ſuper
ripam

"ripam ejus hinc & illinc omnis arbor Cibi, non decidet folium ejus, & "non consumetur fructus ejus, in menses ejus renascitur, quia aquæ ejus e "Sanctuario illæ exeuntes, & erit fructus ejus in cibum, & folium ejus in "medicinam." XLVII: 12. Aquæ e Sanctuario significant Vitam & Misericordiam Domini, Qui est Sanctuarium; Fructus Sapientiam, quæ illis Cibus; Folium est Intelligentia, quæ illis propter usum, qui vocatur medicina. Quod autem Cibus spiritualis dicatur herba, dicitur per Davidem, "Pastor meus, non carebo, in pascuis herbæ cubare facis me," Psalm: XXIII: 1, 2.

58. Vers. 30. *Et omni feræ terræ, & omni avi cælorum, & omni reptanti super terra, in quo anima vivens, omne viride herbæ in escam; & factum ita.* Cibus ejusdam naturalis hic describitur; naturale ejus significatum est hic per feram terræ, & per avem cœlorum, quibus datum est in escam olus & viride herbæ: de utroque ejus cibo, tam naturali, quam spirituali ita apud Davidem, "Jehovah germinare facit gramen bestiæ, & herbam in ministerium ho- "minis, ad educendum panem e terra," Psalm: CIV: 14. ubi bestia pro fera terræ & simul pro avi cœlorum, quas nominat ibi vers: 11, 12.

59. Quod hic solum olus & viride herbæ sit in escam homini naturali, ita se res habet; homo dum regeneratur & fit spiritualis, continuo in pugna est, quare Ecclesia Domini dicitur pugnans; nam prius dominatæ sunt cupiditates, quia totus homo ex meris cupiditatibus conflatus est, & inde falsitatibus; cum regeneratur, non possunt cupiditates ejus & falsitates momento aboleri, nam id foret destruere totum hominem, non aliam enim vitam sibi acquisivit; quare apud eum relinquuntur diu spiritus mali, ut excitent ejus cupiditates, & sic innumerabilibus modis resolvantur, & quidem ita, ut a Domino flecti possint in bonum, & sic reformari homo: tempore pugnæ, mali spiritus, qui maximo odio habent omne quod bonum & verum, hoc est, quicquid est amoris & fidei in Dominum, quæ unice sunt bona & vera, quia in se vitam æternam habent, nihil aliud escæ ei relinquunt, quam quod comparatur oleri & viridi herbæ; sed Dominus dat ei quoque cibum, qui comparatur herbæ seminificanti semen, & arbori in qua fructus, quæ sunt tranquillitatis & pacis, cum illarum jucundis & felicibus; & hoc per intervalla: Si Dominus non tutaretur hominem omni momento, etiam omnium minimo, illico periret, nam tale internecinum odium regnat in mundo spirituum contra illa, quæ sunt amoris & fidei in Dominum, ut describi nusquam possit: Quod ita se res habeat, pro certo asseverare possum, quia nunc per aliquot annos, cum spiritibus, tametsi etiam in corpore, in altera vita fui, & malis, imo pessimis, & quandoque millibus, circumstipatus, quibus permissum venena sua effundere & me infestare omni modo, quo possent, sed usque non potuerunt minimum capilli lædere, ita tutatus sum a Domino: ex tot annorum experientia instructissimus sum de mundo spirituum, qualis est, tum quoque de pugna, quam non possunt non sustinere, qui regenerantur, ut vitæ æternæ felicitatem consequantur: Sed quia ex communi descriptione nemo ita instrui potest, ut fidem indubiam habeat, quare de iis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus particularia memoranda sunt.

60. Vers:

60. Verf. 31. *Et vidit Deus omne quod fecit, & ecce bonum valde. Et fuit Vefpera, & fuit Mane, Dies Sextus.* Hic Bonum valde dicitur, in prioribus modo Bonum; quia nunc illa, quæ funt fidei, unum faciunt cum illis, quæ funt amoris; fic conjugium factum inter Spiritualia & cœleftia.

61. Spiritualia dicuntur omnia quæ funt fidei cognitionum, & Cœleftia, omnia quæ funt amoris in Dominum, & erga proximum; illa pertinent ad Intellectum hominis, hæc ad Voluntatem.

62. Tempora & Status Regenerationis hominis in communi & particulari diftinguuntur in fex, & vocantur Dies ejus creationis, nam per gradus a nullo homine fit primum aliquid, fed parum, dein magis ufque ad diem fextum, quo fit Imago.

63. Interea Dominus continuo pugnat pro illo contra mala & falfa, & per pugnas confirmat eum in vero & bono; tempus pugnæ, eft tempus operationis Domini; quare Regeneratus apud Prophetas vocatur Opus digitorum Dei; nec quiefcit, antequam Amor principale agat, tunc ceffat pugna: Cum opus fucceffrit, ufque ut Fides conjuncta fit amori, tunc vocatur Bonum valde, quia Dominus tunc illum agit, ut fimilitudinem fui: ad finem Diei fexti recedunt fpiritus mali, & fuccedunt boni, ac introducitur in Cœlum, feu in Paradifum Cœleftem, de quo Capite fequenti.

64. *HIC nunc eft fenfus Verbi internus, ipfiffima illius vita, quæ nufquam patet ex fenfu literæ; fed arcana, tam multa funt, ut non fufficerent volumina pro illis explicandis; hic modo pauciffima funt dicta, & talia, quæ confirmare poffint, quod de Regeneratione hic agatur, & quod illa procedat ab Externo homine ad Internum: ita Angeli percipiunt Verbum; illi prorfus nihil fciunt, quid eft literæ, nequidem unam vocem quid proxime fignificat, minus adhuc Nomina terrarum, urbium, fluviorum, perfonarum, quæ toties in hiftoricis & propheticis occurrunt, folum habent ideam rerum fignificatarum per voces & per nomina; ut per Adamum in Paradifo percipiunt Antiquiffimam Ecclefiam, & nec Ecclefiam, fed Antiquiffimæ Ecclefiæ fidem in Dominum; per Noachum, Ecclefiam remanentem apud pofteros, & continuatam ad Abrami tempus; per Abrahamum nufquam eum, qui vixit, fed Fidem falvificam, quam repræfentavit; & fic porro; ita res fpirituales & cœleftes abftracte prorfus a vocibus & nominibus.*

65. *Quidam in primum atrium cœli fublati, cum legerem Verbum, & inde mecum loquuti, dicebant, quod ne hilum vocis aut literæ ibi intelligerent,*

gerent, sed solum quæ in sensu proxime interiori significarent, quæ prædicabant tam pulchra, & in tali ordine sequentia, & eos afficientia, ut appellarent Gloriam.

66. *Sunt in genere, quatuor differentes styli in Verbo,* PRIMUS *est, qui fuit Ecclesiæ Antiquissimæ; modus illorum exprimendi erat talis, ut cum nominarent terrestria & mundana, quod cogitarent de spiritualibus & cælestibus, quæ repræsentabant, quare non solum per repræsentativa exprimebant, sed etiam in seriem quandam quasi historicam redigebant, ut magis viverent, quod iis delectabile quammaxime erat: Hic stylus est intellectus, cum prophetavit Channa, dicens, " Loquimini altum, altum, " exeat antiquum ab ore vestro,"* 1 *Sam.* II. 3. *Repræsentativa illa vocantur apud Davidem, Ænigmata ab antiquitate, Psalm* LXXVIII: 2, 3, 4. *Ex Antiquissimæ Ecclesiæ posteris habuit Moses hæc de Creatione, de Horto Edenis, usque ad Abrami tempus.* SECUNDUS *Stylus est Historicus, qui in Libris Mosis ab Abrami tempore, & ulterius, inque Josuæ, Judicum, Samuelis, & Regum, in quibus Historica talia prorsus sunt, qualia in sensu literæ comparent, sed usque omnia & singula continent prorsus alia in sensu interno, de quibus ex Divina Domini Misericordia, suo ordine in sequentibus.* TERTIUS *est Propheticus, qui natus a stylo Antiquissimæ Ecclesiæ, quem adorabant; sed non est continuus, & sicut historicus, qualis antiquissimus, sed est sparsus, vix usquam intelligibilis nisi in sensu interno, ubi arcanissima, quæ concinno ordine sequuntur connexa; & spectant Hominem Externum, & Internum, Ecclesiæ plures Status, Ipsum Cælum, ac in intimis Dominum.* QUARTUS *est Psalmorum Davidis, qui est medius inter Propheticum, & Communem loquentium; ibi sub Davidis, ut Regis, persona, in sensu interno, agitur de Domino.*

GENESEOS,

GENESEOS,

CAPUT SECUNDUM.

67. *QUIA, ex Divina Domini Misericordia, datum est scire Sensum Internum Verbi, & in illo continentur arcanissima, quæ nusquam prius in alicujus cognitionem venerunt, nec venire possunt, nisi sciant, quomodo se habent res in altera vita, nam perplurima, quæ in Interno sensu Verbi sunt, illa spectant, memorant, & involvunt, concessum est, aperire illa, quæ nunc per aliquot annos, quibus interesse datum consortio Spiritum & Angelorum, audivi & vidi.*

68. *Non me latet, quod plures dicturi, quod nusquam aliquis loqui possit cum Spiritibus & Angelis, quamdiu in corpore vivit; & plures, quod phantasia sit; alii, quod talia tradidero, ut fidem captem; alii aliter; sed hæc nihil moror, nam vidi, audivi, sensi.*

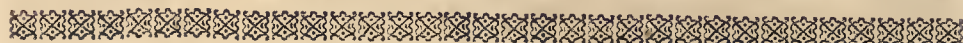
69. *Homo ita creatus a Domino est, ut, dum vivit in corpore, cum Spiritibus & Angelis simul loqui potuisset, sicut etiam antiquissimis temporibus factum, nam unus est cum illis, quia spiritus corpore amictus: sed quia post tractum temporis, homines se ita immerserunt corporeis & mundanis, ut pæne nihil aliud curent, ideo clausa est via; ut primum vero recedunt corporea, quibus immersus, aperitur via, & inter spiritus est, & cum iis sociat vitam.*

70. *Quia licet aperire, quæ per aliquot annos audivi & vidi, hic primum dicendum, quomodo se habet cum homine, cum resuscitatur, seu quomodo a vita corporis intrat in vitam æternitatis: utque scirem, quod vivant homines post mortem, datum est loqui, & conversari cum pluribus, qui mihi noti fuerunt in vita eorum corporis, & non quidem per diem & septimanam, sed per menses & fere annum, cum quibus loquutus & conversatus sicut in mundo: qui maximopere mirati, quod ii, dum vixerunt in corpore, fuerint, & quod alii & plerique sint, in tali incredulitate, ut putent se non victuros post mortem, cum tamen vix intercedunt dies post corporis obitum, antequam in altera vita sunt, nam est continuatio vitæ.*

71. *Sed quia sparsa forent, & inconnexa, si interserentur illis, quæ in textu Verbi, licet, ex Divina Domini misericordia, ordine quodam illa adjungere,*

jungere, & quidem præmittere, & subnectere cuivis Capiti, præter quæ passim inferuntur.

72. *Quomodo itaque homo exsuscitatur a mortuis, & intrat in vitam æternitatis, ad finem hujus Capitis, licet dicere.*

CAPUT SECUNDUM.

1. ET absoluti sunt Cæli & Terra, & omnis exercitus illorum.

2. Et absolvit DEUS in Die Septimo opus suum, quod fecit; & quievit in Die Septimo ab omni opere suo, quod fecit.

3. Et benedixit DEUS Diei Septimo, & sanctificavit illum, quia in illo quievit ab omni opere suo, quod creavit DEUS faciendo.

4. Hæ Nativitates Cœlorum & Terræ, cum creavit illos, in die, quo fecit JEHOVAH DEUS Terram & Cœlos.

5. Et nullum Virgultum agri adhuc erat in terra, & nulla Herba agri adhuc germinabat, quia non pluere fecit JEHOVAH DEUS super terra. Et homo nullus ad colendum humum.

6. Et Vaporem ascendere fecit e terra, & irrigavit omnes facies humi.

7. Et formavit JEHOVAH DEUS hominem, pulverem ex humo, & inspiravit in nares ejus spiraculum vitarum, & factus homo in animam viventem.

8. Et plantavit JEHOVAH DEUS hortum in Eden ab Oriente, & posuit ibi hominem quem formavit.

9. Et progerminare fecit JEHOVAH DEUS ex humo omnem Arborem desiderabilem aspectu, & bonam ad cibum: & Arborem vitarum in medio horti; & Arborem scientiæ boni & mali.

10. Et Fluvius exiens ex Eden ad irrigandum hortum, & inde separabatur, & erat in quatuor capita.

11. Nomen Primi Pischon, is circumdans totam terram Chavillah, ubi Aurum.

12. Et Aurum terræ illius bonum; ibi bdellium, & lapis schoham.

13. Et Nomen fluvii secundi Gichon, is circumdans totam terram Cusch.

14. Et

14. Et nomen fluvii Tertii, Chiddechel, is vadit orientaliter versus Aschur: & fluvius Quartus, is Phrath.

15. Et accepit JEHOVAH DEUS hominem, & posuit illum in horto Eden, ad colendum illum, & ad custodiendum illum.

16. Et præcepit JEHOVAH DEUS super illum homini, dicendo, ab omni arbore horti edendo edas:

17. Sed ab arbore Scientiæ boni & mali, non edas ex illa, quia in die, quo ederis ex illa, moriendo morieris.

CONTENTA.

73. HOMO cum ex Mortuo factus Spiritualis, ex Spirituali fit Cœlestis, de quo nunc agitur, vers: 1.

74. Homo Cœlestis est Septimus Dies, in quo Dominus quiescit, vers: 2. 3.

75. Scientificum & Rationale ejus describitur per virgultum & herbam ex humo vapore irrigata, vers: 5, 6.

76. Ejus Vita per inspiratum animæ vitarum. vers: 7.

77. Dein ejus Intelligentia per hortum in Edene ab Oriente; in quo arbores desiderabiles aspectu sunt Perceptiones veri; & arbores bonæ ad cibum, sunt Perceptiones boni: Amor per Arborem vitarum; Fides per Arborem scientiæ, vers: 8, 9.

78. Sapientia per Fluvium in horto: inde quatuor fluvii, quorum primus est Bonum & Verum: secundus est Cognitio omnium, quæ sunt boni & veri, seu amoris & fidei; quæ sunt interni hominis: tertius est Ratio: quartus est Scientia, quæ sunt externi hominis: omnia ex Sapientia, & hæc ab Amore & Fide in Dominum, vers: 10, 11, 12, 13, 14.

79. Homo cœlestis talis Hortus est; sed quia est Domini, omnibus illis frui ei conceditur, sed non ut sua possidere, vers: 15.

80. Eique licet ex omni perceptione a Domino nosse, quid bonum & verum; non autem a semet & mundo, seu inquirere in fidei mysteria per sensualia & scientifica, per quæ cœleste ejus moritur, vers: 16, 17.

SENSUS INTERNUS.

81. IN hoc Capite agitur de Cœlesti Homine, in præcedente actum est de Spirituali, qui factus ex Mortuo; sed quia hodie nescitur, quid Cœlestis homo, vix quid Spiritualis, nec quid Mortuus, ut sciatur quæ differentia, licet breviter tradere, qualis unus & qualis alter. *Primum*, Mortuus homo non aliud verum & bonum agnoscit, quam quod est corporis & mundi, hoc quoque adorat. Spiritualis homo agnoscit Verum & Bonum spirituale & cœleste, at ex fide, ex qua etiam agit, sed non ita ex amore. Cœlestis homo Verum & Bonum spirituale & cœleste credit & percipit, nec agnoscit aliam fidem, quam quæ ex Amore, ex quo etiam agit. *Secundo*, Fines Mortui hominis spectant solum vitam corporis & mundi, nec novit quid Vita æterna, & quid Dominus; sique scit, not credit. Fines Spiritualis hominis spectant vitam æternam, & sic Dominum. Fines cœlestis hominis spectant Dominum, & sic Regnum Ipsius, & vitam æternam. *Tertio:* Mortuus homo, dum in pugna est, pæne semper succumbit; cumque in nulla pugna, dominantur apud eum mala & falsa, & est servus: Vincula ejus sunt Externa, ut timor legis, jacturæ vitæ, opum, lucri, famæ propter ea. Spiritualis homo in pugna est, sed semper vincit: Vincula, quibus agitur, sunt Interna, & appellantur vincula conscientiæ. Cœlestis homo non in pugna est; sique mala & falsa impugnant, ea contemnit, quare etiam Victor appellatur: nulla, quæ apparent, vincula habet, quibus agitur, sed est liber: illius vincula, quæ non apparent, sunt perceptiones boni & veri.

82. Vers: 1. *Et absoluti sunt cœli & terra, & omnis exercitus eorum:* Per hæc intelligitur, quod homo nunc spiritualis factus, in tantum, ut sit Sextus dies; Cœlum est Internus ejus homo, & Terra est Externus; Exercitus eorum sunt amor, fides, & cognitiones illorum, quæ prius significata sunt per Luminaria magna & stellas. Quod Internus homo dicatur Cœlum, & Externus Terra, ex citatis in Verbo locis in Capite præcedenti constare potest; addere licet, quæ apud Esaiam, "Rarum reddam virum præ auro solido, & hominem præ auro pretioso Ophiris; propterea cœlos terrore percutiam, & concutietur Terra e loco suo," XIII: 12, 13. Et alibi, "oblivisceris Jehovæ Factoris tui, Qui extendit Cœlos, & fundat Terram; sed ponam verba mea in ore tuo, & in umbra manus abscondam te, ad extendendum cœlum, & fundandum terram," LI: 13, 16. Ex quibus patet, quod de homine prædicetur & cœlum & terra: de Antiquissima quidem Ecclesia agitur, sed interiora Verbi ita se habent, ut quicquid dicitur de Ecclesia, dicatur de unoquovis Ecclesiæ, qui nisi foret Ecclesia, non potuisset esse pars Ecclesiæ, sicut qui non est templum Domini, non potest esse quod per templum significatur,

tur, quod eſt Eccleſia, & Cœlum: ideo etiam Eccleſia Antiquiſſima appellatur Homo in ſingulari.

83. Abſoluti dicuntur cœli & terra, & omnis exercitus eorum, cum homo factus Sextus dies; tunc enim fides & amor unum faciunt; & cum unum faciunt, incipit non fides ſed amor principale eſſe, hoc eſt, non ſpirituale ſed cœleſte, quod eſt, homo cœleſtis eſſe.

84. Verſ: 2, 3 *Et abſolvit Deus in die ſeptimo opus ſuum, quod fecit, & quievit in die ſeptimo, ab omni opere ſuo, quod fecit. Et benedixit Deus Diei ſeptimo, & ſanctificavit illum, quia in illo quievit ab omni opere ſuo, quod creavit Deus faciendo.* Homo cœleſtis eſt Septimus dies: & quia per ſex dies operatus eſt Dominus, dicitur opus Ipſius: & quia tunc ceſſat pugna, dicitur Dominus quieſcere ab omni opere ſuo; quare Septimus dies ſanctificatus eſt, & dictus ſabbathum a quiete; & ſic homo creatus eſt, formatus & factus; hæc a verbis manifeſte perſpiciuntur.

85. Quod Homo cœleſtis ſit Septimus dies, & ſeptimus dies inde ſanctificatus, & dictus Sabbathum a quiete, ſunt arcana nondum detecta, etiam ex cauſa, quia neſciverunt quid cœleſtis homo, pauci quid ſpiritualis, quem ii ex ignorantia non potuerunt non eundem facere cum cœleſti, cum tamen multa intercedit differentia, videatur, N: 81. Quod ſeptimum diem attinet, & quod cœleſtis homo ſit ſeptimus dies ſeu ſabbathum, conſtat ex eo, quod Dominus Ipſe ſit Sabbathum, quare etiam dicit, "Dominus eſt filius hominis, "& ſabbathi," Marc: 11: 27. quæ involvunt, quod Dominus ſit Ipſe Homo, & Ipſum Sabbathum. Regnum Ipſius in cœlis & in terris ab Ipſo vocatur Sabbathum, ſeu æterna Pax & Quies. Eccleſia antiquiſſima, de qua hic, præ ſequentibus, erat Domini Sabbathum. Omnis Eccleſia ſequens intima Domini, etiam eſt Sabbathum: ita omnis Regeneratus, dum ſit cœleſtis, quia eſt ſimilitudo Domini; præcedunt ſex dies pugnæ, ſeu laboris. Hæc repræſentata ſunt in Eccleſia Judaica per dies laboris, & per ſeptimum, qui ſabbathum; nam in Eccleſia illa, nihil non, quod inſtitutum, erat Repræſentativum Domini, & Regni Ipſius: ſimile etiam repræſentatum eſt per Arcam, cum proficiſceretur, & cum quieſceret; per Profectiones ejus in deſerto, pugnæ & tentationes; per quietem, ſtatus pacis, quare cum proficiſceretur, dixit Moſes, "Surge Jehovah, & diſpergantur inimici tui, & fugiant oſores tui a "faciebus tuis; & cum quieſceret, dixit, revertere Jehovah, myriades mil-"lium Iſraelis," Num: x: 35, 36. de Arca ibi dicitur, quod profecta a monte Jehovæ, ad inveſtigandum illis requiem, ib: verſ: 33. Requies cæleſtis hominis per ſabbathum deſcribitur apud Eſaiam, "Si reducas a ſabbatho "pedem tuum, ut non facias deſiderium tuum, in die ſanctitatis meæ, & "voces illa, quæ ſunt Sabbatho, delitias Sancto Jehovæ honorabiles, & ho-"nores illud, ut non facias vias tuas, nec invenias deſiderium tuum, & lo-"quaris verbum; tunc delitioſus eris Jehovæ, & vehi faciam te ſuper excelſa "terræ, & cibabo te hæreditate Jacobi," LVIII: 13, 14. Cœleſtis homo talis eſt, ut non ex deſiderio ſuo faciat, ſed ex beneplacito Domini, quod ejus deſiderium eſt; ſic fruitur pace & felicitate interna, quæ hic exprimitur

per

per elevari super excelsa terræ; & simul tranquillitate & jucunditate externa, quæ significatur per cibari hæreditate Jacobi.

86. Spiritualis homo, qui factus sextus dies, cum incipit fieri cœlestis, de quo hic primum, est Vespera Sabbathi, quod repræsentatum in Ecclesia Judaica per sanctificationem Sabbathi a Vespera; Cœlestis homo est Mane, de quo mox sequitur.

87. Quod cœlestis homo sit sabbathum seu quies, est etiam, quia cessat pugna, cum fit cœlestis; recedunt mali spiritus, & accedunt boni, tum angeli cælestes, qui cum adsunt, nusquam mali spiritus possunt adesse, sed longe aufugiunt. Et quia non ipse homo pugnavit, sed Dominus solus pro homine, dicitur quod Dominus quieverit.

88. Homo spiritualis, cum fit cœlestis, vocatur opus Dei, quia Dominus Solus pugnavit pro eo, & eum creavit, formavit, & fecit, quare hic dicitur, absolvit Deus in die septimo opus suum, & bis, quievit ab omni opere suo; apud Prophetas passim appellatur opus manuum & digitorum Jehovæ, ut apud Esaiam, ubi de regenerato agitur, "Sic dixit Jehovah, Sanctus Israelis, & Formator ejus, signa petite a Me super filiis meis, & super opere manuum mearum præcipite mihi. Ego feci terram, & hominem super ea creavi, Ego, manus meæ extenderunt cœlos, & omni exercitui illorum præcepi: quia sic dixit Jehovah, creans cœlos, Ille Deus, formans terram, & faciens illam; Ille firmans illam, non vacuitatem creavi eam, ad habitandum formavit eam; Ego Jehovah, & nemo præterea Deus præter Me," XLIV: 11, 12, 18, 21. Quod nova creatio seu regeneratio, solius Domini opus sit, inde constat. Satis distincte adhibentur voces creare, formare, & facere, ut hic apud Esaiam, "creans cælos, formans terram, & faciens illam," tum alibi, "omnem vocatum Nomine meo, & ad gloriam meam creavi illum, formavi illum, etiam feci illum," XLIII: 7. similiter in præcedente Capite, & in hoc, ut hic, quievit ab omni opere suo, quod creavit Deus faciendo; & hoc semper cum distincta idea in sensu interno; tum ubi Dominus appellatur Creator, aut Formator, aut Factor.

89. Vers: 4. *Hæ nativitates Cœlorum & Terræ, cum creavit illos, in die, quo fecit Jehovah Deus terram & cœlos.* Nativitates Cœlorum & Terræ, sunt formationes hominis cœlestis: Quod de formatione ejus nunc agatur, constat manifeste, etiam ex singulis, quæ sequuntur; ut, quod nulla herba adhuc germinaverit; quod nullus homo ad colendum humum; tum quod formaverit Jehovah Deus hominem; dein quod omnem bestiam, & avem cœlorum; de quibus tamen formatis, in Capite præcedente actum est; quare hic de alio homine agitur: quod adhuc patet ex eo, quod nunc primum dicatur Jehovah Deus; in præcedentibus, ubi de spirituali homine, solum Deus; tum quod nunc dicatur humus & ager, in præcedentibus modo terra; & quod in hoc versu primum præponatur Cœlum terræ, & dein terra Cœlo; causa est, quia terra significat Externum hominem, & cœlum Internum apud spiritualem hominem, in quo reformatio incipit a terra seu externo homine; hic autem, ubi de cœlesti, incipit ab Interno homine, seu a Cœlo.

90. Vers:

90. Verf: 5, 6. *Et nullum virgultum agri adhuc erat in terra, & nulla herba agri adhuc germinabat, quia non pluere fecit Jehovah Deus fuper terra: & homo nullus ad colendum humum. Et vaporem afcendere fecit e terra, & irrigavit omnes facies humi.* Per virgultum agri & herbam agri intelligitur in genere omne quod producit Externus ejus homo: terra eft Externus homo dum fuit fpiritualis; humus, ut & ager, eft Externus homo, dum fit cœleftis; Pluvia, quæ mox dicitur Vapor, eft tranquillitas pacis, ceffante pugna.

91. Sed nifi fciatur ftatus hominis, dum a fpirituali fit cœleftis, nufquam percipi poteft, quid hæc involvunt, nam arcaniora funt: Cum eft Spiritualis, nondum Externus homo obfequia præftare vult & fervire Interno, quare eft pugna; at cum fit cœleftis, tunc Externus homo incipit obfequi & fervire Interno, quare ceffat pugna, & fit tranquillitas, vide N: 87; hæc tranquillitas fignificatur per pluviam & vaporem, nam eft inftar Vaporis, quo irrigatur & perfunditur Externus ejus ab Interno; hæc tranquillitas, quæ eft Pacis, producit illa, quæ vocantur virgultum agri & herba agri, quæ in fpecie funt rationalia & fcientifica a cœlefti fpirituali origine.

92. Qualis eft Externi hominis tranquillitas pacis, ceffante pugna, feu irrequie a cupiditatibus & falfitatibus, nullus fcire poteft, nifi qui novit ftatum Pacis; ftatus ille eft tam jucundus, ut excedat omnem jucunditatis ideam; non eft folum ceffatio pugnæ, fed eft vita ab interiore Pace veniens, ita afficiens hominem externum, ut non defcribi poffit: vera fidei, & bona amoris tunc nafcuntur, quæ a Pacis jucunditate trahunt fuam vitam.

93. Statum hominis cœleftis donati tranquillitate Pacis, recreati per pluviam, & liberati a fervitute mali & falfi, ita defcribit Dominus per Ezechielem, "Pangam illis fœdus pacis, & ceffare faciam feram malam e terra, "& habitabunt in deferto confidenter, & dormient in fylvis; & dabo illos, "& circuitus collis mei, benedictionem, & defcendere faciam pluviam in "tempore fuo; pluviæ benedictionis erunt; & dabit arbor agri fructum "fuum, & terra dabit proventum fuum, & erunt fuper humo fua in confi- "dentia, & fcient quod Ego Jehovah, quod fregero lora jugi eorum, & li- "beravero eos e manu facientium fervire fibi eos: vos grex meus, grex pa- "fcui mei, *homo* vos, Ego Deus vefter," XXXIV: 25, 26, 27, 31. Et quod hoc fiat Tertio die, qui idem in Verbo fignificat ac Septimum, per Hofeam, "Vivificabit nos a duobus diebus, in die tertio fufcitabit nos, & vive- "mus coram Ipfo, & fciemus, & fequemur ad fciendum Jehovam; ficut "Aurora paratus egreffus Ipfius, & veniet ficut pluvia nobis, ficut pluvia "ferotina irrigans terram," VI: 2, 3. Quodque hoc comparetur germini agri, per Ezechielem, ubi de antiqua Ecclefia, "Sicut germen agri dedi te, "& crevifti, & adolevifti, & venifti in decora decorum," XVI: 7, tum furculo plantationum, & operi manuum Jehovæ Dei, Ef. LX: 21.

94. Verf: 7. *Et formavit Jehovah Deus hominem, pulverem ex humo; & infpiravit in nares ejus fpiraculum vitarum; & factus homo in animam viventem.* Formare hominem, pulverem ex humo, eft Externum ejus hominem, qui non prius homo fuit, nam dictum verf: 5, quod nullus homo ad colendum

dum humum: Inſpirare in nares ejus ſpiraculum vitarum, eſt dare ei vitam fidei & amoris: factus homo in animam viventem, eſt, quod Externus homo quoque factus vivens.

95. Agitur hic de Vita hominis Externi, in binis prioribus verſibus de vita ejus fidei ſeu intellectus, in hoc de vita ejus amoris ſeu voluntatis: prius Externus homo non obſequi & ſervire voluit Interno, ſed continue pugnavit contra illum, quare tunc Externus non fuit homo; nunc autem, cum factus cœleſtis, Externus incipit obſequia præſtare & ſervire Interno, & fit quoque homo, & quidem per vitam fidei, & vitam amoris; vita fidei præparat eum, vita Amoris facit ut ſit homo.

96. Quod dicatur Jehovah Deus per nares inſpiraviſſe, ita ſe res habet, antiquitus & in Verbo per Nares intellectum quicquid gratum erat, ex Odore, qui ſignificat perceptionem; quare paſſim legitur de Jehovah, quod odorem quietis odoratus ex holocauſtis, & ex illis, quæ Ipſum & Regnum Ipſius repræſentabant; & quia Ipſi gratiſſima ſunt, quæ Amoris & fidei, dicitur, quod ſpiraculum vitarum inſpiraverit per nares: inde Unctus Jehovæ, ſeu Dominus, vocatur Spiritus Narium, " Thren: IV. 20. Et Ipſe Dominus ſignificabat hoc per inſpirationem diſcipulis, apud Johannem, " Inſpiravit & dixit, " accipe ſpiritum ſanctum," XX: 22.

97. Quod Vita per inſpirationem, & per ſpiraculum, deſcribatur, eſt quoque cauſa, quod Antiquiſſimæ Eccleſiæ homines perceperint ſtatus amoris & fidei, per ſtatus reſpirationis, qui ſtatus mutati ſunt ſucceſſive in poſteris eorum; de qua Reſpiratione, nondum aliquid dici poteſt, quia hodie prorſus abdita ſunt, antiquiſſimi hoc bene norunt, & qui in altera vita, norunt; ſed in terrarum hoc orbe nullus adhuc: inde ſpiritum ſeu vitam aſſimilabant vento; etiam Dominus, cum de Regeneratione hominis loquitur, apud Johannem, " Spiritus, ſeu ventus, ubi vult, ſpirat, & vocem ejus audis, atque " non ſcis, unde veniat, aut quo abeat, ſic eſt omnis, qui generatus a ſpi-" ritu," III: 8. Apud Davidem ſimiliter, " Per Verbum Jehovæ cœli facti " ſunt, & per ſpiritum, ſeu ventum, oris Ipſius, omnis exercitus illorum," Pſalm: XXXIII: 6. Et apud Eundem, " Colligis ſpiritum eorum, expirant, " & ad pulverem ſuum revertuntur; emittis ſpiritum tuum, creantur, & re-" novas facies humi," Pſalm: CIV: 29, 30. Quod ſpiraculum pro vita fidei & amoris accipiatur, conſtat apud Jobum, " Spiritus ille in homine, & ſpira-" culum ſchaddai intelligere facit eos," XXXII: 8. tum apud Eundem, " Spi-" ritus Dei fecit me, & ſpiraculum ſchaddai vivificavit Me," XXXIII: 4.

98. Verſ: 8. *Et plantavit Jehovah Deus hortum in Eden ab Oriente; & poſuit ibi hominem, quem formavit.* Per Hortum ſignificatur Intelligentia, per Eden Amor, per Orientem Dominus; ita per Hortum in Eden ab Oriente, hominis cœleſtis Intelligentia, quæ per Amorem a Domino influit.

99. Talis vita ſeu ordo vitæ eſt apud Spiritualem hominem, ut quidem influat Dominus per fidem in ejus intellectualia, rationalia & ſcientifica, ſed quia Externus ejus homo pugnat cum Interno, apparet ſicut Intelligentia non influeret a Domino, ſed a ſemet per ſcientifica & rationalia; ſed vita ſeu ordo vitæ

cœleſtis

cœleſtis hominis eſt, ut influat Dominus per Amorem & fidem Amoris in ejus intellectualia, rationalia, & ſcientifica; & quia non eſt pugna, percipit, quod ita ſit: ita ordo, qui adhuc inverſus eſt apud Spiritualem, reſtitutus eſt apud Cœleſtem: hic ordo, ſeu homo, appellatur Hortus in Edene ab Oriente. Plantatus a Jehovah Deo Hortus in Edene ab Oriente, in ſenſu ſupremo eſt Ipſe Dominus: in ſenſu intimo, qui etiam eſt ſenſus univerſalis, eſt Regnum Domini, & Cœlum, in quo ponitur homo, cum Cœleſtis factus; ſtatus ejus tunc eſt, ut cum Angelis in cœlo ſit, & quaſi unus inter illos; ita enim creatus eſt homo, ut ſimul, dum vivit in terra, ſit in cœlo; omnes tunc ejus cogitationes, & cogitationum ideæ, imo voces & actiones, ſunt apertæ, in quibus cœleſte & ſpirituale, & patent uſque a Domino; unicuique enim ineſt vita Domini, quæ dat ut perceptionem habeat.

100. Quod Hortus ſignificet Intelligentiam, & Eden Amorem, patet etiam apud Eſaiam, "Conſolabitur Jehovah Sionem, conſolabitur omnes vaſtitates "illius, & ponet deſertum ejus ſicut Eden, & ſolitudinem ejus ſicut Hortum "Jehovæ; gaudium & lætitia invenietur in illa, confeſſio & vox cantus," LI: 3. Ubi deſertum, gaudium & confeſſio, ſunt voces apud Prophetam exprimentes cœleſtia fidei, ſeu quæ ſunt Amoris; at ſolitudo, lætitia, vox cantus, ſpiritualia fidei, quæ quoque ſunt intellectus; illa ſe referunt ad Eden, hæc ad Hortum; nam apud Prophetam hunc perquam conſtanter occurrunt binæ expreſſiones de eadem re, quarum una ſignificat cœleſtia, altera ſpiritualia. Porro quid Hortus in Eden, videantur quæ ad verſ: ſeq: 10.

101. Quod Dominus ſit Oriens, etiam paſſim ex Verbo conſtat, ut apud Ezechielem, "Duxit me ad portam, portam quæ ſpectat viam orientis, & "ecce gloria Dei Iſraelis venit a via Orientis, & vox Ipſius ſicut vox aqua"rum multarum, & terra ſplendebat a gloria Ipſius," XLIII: 1, 2, 4. Quia Dominus Oriens, inde ſanctum fuit in Eccleſia repræſentativa Judaica, antequam Templum ædificatum, faciem vertere ad Orientem, cum orarent.

102. Verſ: 9. *Et progerminare fecit Jehovah Deus ex humo omnem arborem deſiderabilem aſpectu, & bonam ad cibum: & Arborem vitarum in medio horti; & Arborem ſcientiæ boni & mali.* Arbor ſignificat Perceptionem; Arbor deſiderabilis aſpectu, Perceptionem Veri; Arbor bona ad cibum, Perceptionem Boni: Arbor Vitarum, Amorem & inde fidem: Arbor ſcientiæ boni & mali, fidem quæ ex ſenſuali ſeu ſcientia.

103. Quod Arbores hic ſignificent Perceptiones, cauſa eſt, quia de cœleſti homine agitur; aliter cum de ſpirituali; nam quale ſubjectum, tale prædicatum.

104. Sed quid Perceptio, hodie ignoratur; eſt quædam ſenſatio interna, quæ unice a Domino, num Verum ac Bonum, Antiquiſſimæ Eccleſiæ notiſſima fuit; Angelis tam manifeſta, ut ſciant & norint inde, quid verum & bonum, quid a Domino, & quid a ſemet, ut & qualis qui advenit ex ſolo ejus adventu, & ex una ſolum ejus idea: Spirituali homini nulla eſt Perceptio, ſed eſt Conſcientia: Mortuo homini ne quidem Conſcientia, plerique nec ſciunt quid conſcientia, minus quid perceptio.

105. Arbor Vitarum eſt Amor & inde fides, in medio horti eſt in Interni hominis voluntate: primarium, quod Dominus poſſidet apud hominem & angelum, eſt Voluntas, quæ in Verbo vocatur Cor; ſed quia ex ſemet nemo bonum facere poteſt, voluntas aut cor non eſt hominis, tametſi prædicatur de homine; hominis eſt cupiditas, quam vocat voluntatem: quia Voluntas eſt medium horti, ubi Arbor vitarum, & Voluntas eſt nulla homini ſed cupiditas, ideo Arbor vitarum eſt Miſericordia Domini, ex Quo omnis amor & fides, proinde omnis vita.

106. Sed quid arbor horti, ſeu perceptio; quid arbor vitarum ſeu amor & inde fides; quid arbor ſcientiæ, ſeu fides ex ſenſuali & ſcientia, in ſequentibus plura.

107. Verſ: 10. *Et Fluvius exiens ex Eden ad irrigandum Hortum; & inde ſeparabatur, & erat in quatuor capita.* Fluvius ex Eden ſignificat Sapientiam ex amore, qui eſt Eden: irrigare hortum eſt dare Intelligentiam; inde ſeparari in quatuor Capita, eſt deſcriptio Intelligentiæ per quatuor fluvios, ſicut ſequitur.

108. Antiquiſſimi, cum comparabant hominem horto, etiam ſapientiam, & quæ ſunt ſapientiæ, comparabant fluviis; nec comparabant, ſed vocabant, nam talis eorum erat loquela; ſimiliter dein apud Prophetas, qui ita paſſim comparabant, paſſim vocabant, ut apud Eſaiam, "Exorietur in tenebris "Lux tua, & Caligo tua erit ſicut Lux diei, & eris ſicut hortus irriguus, & "ſicut exitus aquarum, cujus non mentientur aquæ," LVIII: 11, 12. ubi de iis qui recipiunt fidem & amorem, agitur. Tum, "Sicut valles plantan-"tur, ſicut horti juxta fluvium: ſicut tentoria plantavit Jehovah, ſicut ce-"dros juxta aquas," Num: XXIV: 6. ubi de regeneratis. Apud Jeremiam, "Benedictus Vir, qui confidit in Jehovah, erit ſicut Arbor plantata juxta "aquas, & ſupra rivum emittet radices ſuas," XVII: 7, 8. Quod non comparati Horto & Arbori juxta fluvios, ſed dicti, apud Ezechielem, "A-"quæ creſcere fecerunt illam, profunditas aquarum exaltavit illam, Fluvius "ducens circumcirca plantam ejus, & aquæ ductus ſuos emiſit ad omnes ar-"bores agri, pulchra facta in magnitudine ſua, in longitudine ramorum ſuo-"rum, quia erat radix ejus ad aquas multas: Cedri non obſcurabant illam in "Horto Dei, abietes non pares erant ramis ejus, & platani non erant ſicut "termites ejus; omnis arbor in horto Dei non par erat ei in pulchritudine "ſua; pulchram fecit illam in multitudine ramorum ejus, & æmulatæ ſunt "illam omnes arbores Eden, quæ in horto Dei," XXXI: 4, 7, 8, 9. Ex quibus conſtat, quod Antiquiſſimi, cum aſſimilarunt hominem, ſeu quæ ſunt in homine, quod idem, Horto, quod etiam adjunxerint aquas & fluvios, quibus irrigaretur; & quod per aquas & fluvios intellexerint illa, quæ facerent creſcentiam.

109. Quod Sapientia & Intelligentia, tametſi apparent in homine, ſit ſolius Domini, ſicut dictum, dicitur clare per ſimilia Repræſentativa apud Ezechielem, "Ecce aquæ exeuntes ſub limine domus verſus Orientem, quia fa-"cies domus, Oriens; & dixit, *Aquæ* illæ exeuntes ad terminum verſus Ori-"entem,

"entem, & descendunt super planitiem, & veniunt ad *mare*, in *mare* eductæ, "& sanabuntur *aquæ*; & fiet, omnis anima vivens, quæ reptat, ad omne, quo "venit *aqua fluviorum*, vivet. Et juxta *fluvium* ascendet super ripa ejus hinc "& illinc omnis arbor cibi, non marcescet ramus ejus, & non consumetur "fructus ejus, in menses suos renascitur; quia *aquæ* ejus e Sanctuario illæ "exeunt, & erunt inde fructus ejus in cibum, & folium ejus in medicinam" XLVII: 1. 8. 9. 12: hic Dominus significatur per Oriens, & per Sanctuarium, e quo aquæ & fluvii. Similiter apud Johannem "Ostendit mihi purum *fluvium* "*aquæ vitæ*, splendidum sicut chrystallum, exeuntem e throno Dei & Agni: "in medio plateæ ejus, & *fluvii*, hinc & illinc arbor vitæ, faciens fructus duo-"decim, juxta mensem quemvis reddens fructum suum, & folium arboris in "medicinam gentium" Apoc. XXII: 1. 2.

110. Vers: 11, 12. *Nomen Primi, Pischon, is circumdans totam terram Chavillah, ubi aurum. Et aurum terræ illius bonum; ibi bdellium & lapis schoham.* Fluvius primus seu Pischon significat Intelligentiam fidei ex amore; Terra Chavillah Mentem; Aurum, Bonum; Bdellium & Schoham, Verum; quod Aurum bis dicatur, est causa quia significat Bonum Amoris, & Bonum fidei ex amore; & quod Bdellium & Schoham, est, quod unum significet Verum Amoris, alterum Verum fidei ex amore. Talis est cœlestis homo.

111. Sed difficilime hæc possunt dici, quomodo se in sensu interiori habent, quia hodie ignota sunt, ut quid fides ex Amore, quid Sapientia & quid Intelligentia inde; quia externi homines vix aliud norunt quam scientiam, quam & vocant intelligentiam & sapientiam, & fidem; ne quidem sciunt quid Amor; & multi non quid voluntas & intellectus, & quod unam mentem constituant; cum tamen singula distincta sunt, imo distinctissima, & universum cœlum a Domino distinctissime ordinatum est secundum Amoris & Fidei differentias, quæ innumerabiles.

112. Sed sciatur, quod nusquam detur aliqua sapientia, nisi quæ ex amore, ita ex Domino; nec usquam aliqua Intelligentia, nisi ex fide, ita quoque ex Domino: & quod nusquam detur aliquod Bonum nisi ab amore ita ex Domino; & quod nusquam aliquod Verum nisi a fide, ita ex Domino; quæ non ex amore & fide, ita ex Domino, vocantur similiter, sed sunt spuria.

113. Quod Bonum sapientiæ aut amoris significatum & repræsentatum sit per Aurum, nihil communius est in Verbo; Omne Aurum in Arca, in Templo, in Mensa aurea, in Candelabris, in Vasis, super Vestibus Aharonis, significabant & repræsentabant Bonum sapientiæ aut amoris: similiter apud Prophetas, ut apud Ezechielem; "In Sapientia tua, & in Intelligentia tua, fecisti tibi "opes, & fecisti *aurum* & argentum in thesauris tuis" XXVIII: 4. ubi manifeste dicitur, quod ex sapientia & intelligentia aurum & argentum, seu bonum & verum, nam argentum ibi significat verum, ut quoque argentum in Arca & in Templo. Apud Esaiam, "Copia Camelorum obteget te, droma-"des Midianis & Ephæ, omnes ii e Scheba, venient, *aurum* & thus porta-"bunt, & laudes Jehovæ annunciabunt" LX: 6. sicut etiam sapientes ex "Oriente, qui veniebant ad Jesum, cum natus, & procidebant & adorabant

"Ipſum, & aperiebant theſauros ſuos, & offerebant Ipſi dona, *Aurum*, thus "& myrrham" Matth: II: I. II. Ubi quoque Aurum ſignificat Bonum; thus & myrrha, illa, quæ grata ſunt, quia ex Amore & fide, quæ ideo dicuntur Laudes Jehovæ. Quare apud Davidem, "Vivet, & dabit illi de *Auro* "Schebæ, & orabit pro illo jugiter, omni die benedicet illi," Pſalm: LXXII: 15.

114. Verum fidei etiam in Verbo ſignificatum eſt, & repræſentatum per lapides pretioſos, ut in Pectorali Judicii, & ſuper humeris Ephodi Aharonis; in Pectorali, Aurum, Hyacinthinum, Purpura, Coccineum dibaphum, & Xylinum, repræſentabant illa, quæ ſunt Amoris; Lapides pretioſi illa, quæ fidei ex Amore; ſimiliter Lapides duo recordationis ſuper humeris Ephodi, qui erant ex Schoham, circumdati fundis auri, Exod: XXVIII: 9 ad 22. quod manifeſte dicitur apud Ezechielem, ubi agitur de homine poſſidente divitias cœleſtes, ſapientiam & intelligentiam, "Plenus ſapientia, & perfectus pulchri-"tudine, in *Eden Horto* Dei fuiſti; Omnis lapis pretioſus, operimentum tuum, "Rubinus, Topazius, Adamas; Tharſchiſch, *Schoham*, & Iaſpis; Saphir, "Chryſopaſus, Smaragdus; & *Aurum*, opus tympanorum tuorum, & fiſtu-"larum tuarum, in te, in die, quo *creatus* es, præparata ſunt; perfectus tu "in viis tuis, a die, quo *creatus* es" XXVIII. 12. 13. 15. Quæ quod ſignificent cœleſtia & ſpiritualia fidei, non autem lapides, unicuique conſtare poteſt: imo unuſquiſque lapis quoddam eſſentiale fidei repræſentabat.

115. Antiquiſſimi, cum nominarunt terras, intellexerunt quæ ſignificabant; ſicut qui hodie in idea ſunt, quod Terra Canaan, & Mons Sionis ſignificent Cœlum, ii, cum nominantur, ne quidem cogitant de terra, aut monte, ſed ſolum de illis quæ ſignificant; ita hic per terram Chavillah, quæ etiam nominatur Geneſ: XXV: 15, ubi agitur de filiis Iſmaelis, quod "habitaverint a *Chavil-"lah* uſque ad *Schur*, quod juxta facies Ægypti, qua venitur in Aſchur": Qui in idea cœleſti ſunt, non percipiunt ex his aliud quam Intelligentiam, & quæ ab intelligentia fluunt: ſicut etiam per, *Circumdare*, quod fluvius Piſchon circumdet totam terram Chavillah, percipiunt *influere*, ſicut quod lapides ſchoham, qui ſuper humeris Ephodi Aharonis *circumdati* eſſent fundis auri, Ex: XXVIII: 11. quod bonum amoris influeret in verum fidei; ita multoties alibi.

116. Verſ: 13. *Et nomen fluvii ſecundi Gichon; is circumdans totam terram Cuſch:* fluvius ſecundus, qui vocatur Gichon, ſignificat Cognitionem omnium, quæ ſunt boni & veri, ſeu amoris & fidei; terra Chuſch mentem ſeu facultatem. Mentem conſtituit Voluntas & Intellectus; quæ ſunt primi fluvii, referunt ſe ad voluntatem, quæ ſunt hujus, ad intellectum, cujus ſunt cognitiones boni & veri.

117. Terra Cuſch ſeu Æthiopia abundabat quoque Auro, lapide pretioſo, & aromatibus, quæ, ut dictum, ſignificant Bonum, Verum, & quæ grata ſunt inde, qualia ſunt cognitionum Amoris & fidei; quod conſtare poteſt ex locis citatis prius, n: 113, apud Eſai LX: 6. Matth: II: I. II. David: Pſalm: LXXII: 15. Quod ſimilia per Cuſch, ſeu Æthiopiam, ut & per Schebam, intelligantur

telligantur in Verbo, conſtat apud Prophetas, ut apud Zephaniam, ubi etiam nominantur flumina Cuſch, " In mane, judicium ſuum dabit in lucem, quia " tunc convertar ad populos labio perſpicuo, ut invocent omnes illi Nomen " Jehovæ, ut ſerviant Ipſi humero uno, a tranſitu fluviorum *Cuſch*, adora-" tores mei adducent munus meum," III: 5, 9, 10. Et apud Danielem, ubi " de Rege ſeptentrionis & meridiei agitur, " Dominabitur in recondita auri & " argenti, & in omnia deſiderabilia Ægypti: & *Lybii* & *Æthiopes* ſub greſſi-" bus ejus," XI: 43; ubi Ægyptus pro ſcientificis, Æthiopes pro cognitionibus. Apud Ezechielem, " Negotiatores *Schebæ* & Raamæ, hi negotiatores " tui, in primario omnis aromatis, & in omni lapide pretioſo, & auro," XXVII: 22. per quos ſimiliter cognitiones fidei ſignificantur. Apud Davidem, ubi de Domino agitur, ita de Homine Cœleſti, " Florebit in diebus " Ipſius juſtus, & multa pax, uſque dum non Luna; reges Tharſchiſch & " Inſularum munus adducent; Reges *Schebæ* & Sebæ donum afferent," LXXII: 7, 10. Quæ quod ſignificent cœleſtia fidei, ex illis quæ ibi antecedunt, & ſequuntur, conſpicitur. Similia ſignificata ſunt per Reginam Schebæ, quæ venit ad Salomonem, & ænigmata propoſuit, illique apportavit Aromata, Aurum & Lapidem pretioſum, 1 Reg: X: 1, 2, 3. Nam quicquid in Hiſtoricis Verbi eſt, ſimiliter ac apud Prophetas, ſignificant, repræſentant, & involvunt arcana.

118. Verſ: 14. *Et nomen fluvii tertii, Chiddekel, is vadit orientem verſus Aſchur: & fluvius quartus is Phrath*, Fluvius Chiddekel eſt Ratio, ſeu perſpicacia rationis; Aſchur eſt Mens rationalis: quod fluvius orientaliter vadat ad Aſchur, ſignificat, quod perſpicuitas rationis a Domino veniat per Internum hominem in mentem rationalem, quæ eſt Externi hominis. Phrath ſeu Euphrates eſt Scientia, quæ eſt ultimum, ſeu terminus.

119. Quod Aſchur ſignificet Mentem rationalem, ſeu rationale hominis, conſtat manifeſte apud Prophetas; ut apud Ezechielem, " Ecce *Aſchur* Ce-" drus in Libano, pulchra ramo, & nemus umbroſum, & alta altitudine, & inter " denſa fuit ſurculus ejus; aquæ creſcere fecerunt eam, profunditas *aquarum* " exaltavit eam, *fluvius* ducens circum circa plantam," XXXI: 3, 4. Rationale vocatur Cedrus in Libano; ſurculus inter denſa ſignificat ſcientifica memoriæ, quæ ſe ita habent. Adhuc manifeſtius apud Eſaiam, " In die illo " erit ſemita ab Ægypto ad *Aſchur*, & veniet *Aſchur* in Ægyptum, & Ægyp-" tus in *Aſchurem*, & ſervient Ægyptii *Aſchuri*. In die illo, erit Iſrael tertius " Ægypto & *Aſchuri*, Benedictio in medio terræ, cui benedicet Jehovah Ze-" baoth, dicendo, benedictus populus meus Ægyptus, & opus manuum " mearum *Aſchur*, & hæreditas mea Iſrael," XIX, 23, 24, 25. Per Ægyptum hic & alibi paſſim ſignificatur Scientia, per Aſchurem Ratio, per Iſraelem Intelligentia.

120. Sicut per Ægyptum, etiam per Euphratem, ſignificantur ſcientiæ, ſeu ſcientifica, ut & ſenſualia ex quibus ſcientifica; quod conſtat a Verbo apud Prophetas, ut apud Micham, " Dixit inimica, ubi Jehovah Deus tuus; " dies quo ædificabit macerias tuas; dies ille, procul aberit ſtatutum, dies

" ille & usque ad te veniet ab *Aschure*, & ad urbes Ægypti, & ad *fluvium* " (Euphratem:)" VII: 10, 11, 12. Ita loquuti sunt de adventu Domini, qui regeneraturus hominem, ut similis cœlesti fiat. Apud Jeremiam, " Quid " tibi ad viam Ægypti ad bibendum aquas Schichoris, & quid tibi ad viam " *Aschuris*, ad bibendum aquas *fluvii* (Euphratis:)" II: 18. Ubi Ægyptus & Euphrates similiter pro scientificis, Aschur pro ratiociniis inde. Apud Davidem, " Vitem ex Ægypto proficisci fecisti, expulisti gentes, plantasti " illam, emisisti propagines ejus usque ad mare, & ad *fluvium* (Euphra- " tem) ramusculos ejus," Psalm: LXXX: 9, 12. Ubi etiam fluvius Euphrates pro sensuali & scientifico. Erat enim Euphrates terminus ad Aschur, quousque dominium Israelis, sicut scientificum memoriæ est terminus intelligentiæ & sapientiæ hominis spiritualis & cœlestis: idem significatur per hæc, quæ Abrahamo dicta, " Semini tuo dabo terram hanc a fluvio Ægypti, usque " ad fluvium magnum, fluvium *Euphratem*," Genes: XV: 18. bini hi termini significant similia.

121. Qualis est Ordo cœlestis, aut quomodo procedunt illa quæ sunt vitæ, a fluviis his constare potest: nempe, a Domino, Qui est Oriens, ab Ipso Sapientia, per Sapientiam Intelligentia, per Intelligentiam Ratio, sic per rationem vivificantur scientifica, quæ sunt Memoriæ: hic est Ordo Vitæ; tales sunt Cœlestes homines: quare cum Seniores Israelis repræsentarent Cœlestes homines, dicti sunt, sapientes, intelligentes, & scientes, Deut: I: 13. 15. similiter Bezaleel, qui construxit arcam, de quo dicitur, " Quod impletus spi- " ritu Dei, in *sapientia*, in *intelligentia*, & in *scientia*, & in omni opere," Exod: XXXI: 3. Cap: XXXV: 31. Cap: XXXVI: 1, 2.

122. Vers: 15. *Et accepit Jehovah Deus hominem, & posuit illum in Horto Eden, ad colendum illum, & ad custodiendum illum.* Per hortum Eden significantur omnia, quæ apud hominem cœlestem, de quibus; per colere illum, & custodire, quod omnibus illis frui ei concedatur, sed non ut sua possidere; quia sunt Domini.

123. Quod omnia & singula sint Domini, Homo cœlestis agnoscit, quia percipit; at Homo spiritualis quidem agnoscit, sed ore, quia ex Verbo novit: Homo mundanus & corporeus nec agnoscit, nec concedit, sed quicquid apud eum, dicit esse suum, quod si perderet, putat prorsus perire.

124. Quod sapientia, intelligentia, ratio, & scientia, non hominis sint, sed Domini, constat clare ab illis, quæ Dominus docuit, ut apud Matthæum, ubi Dominus se comparat Patrifamilias, qui plantavit vineam, & sepem ei circumposuit, & locavit agricolis, XXI: 33. Apud Johannem, " Spiritus ve- " ritatis ducet vos in omnem Veritatem, non enim loquetur ex semet, sed " quæcunque audiverit, loquetur; ille Me glorificabit, quia ex Meo accipiet, " & annuntiabit vobis," XVI: 13, 14. tum apud Eundem, " non potest " homo sumere quicquam, nisi sit datum ei e cœlo," III: 27. Cui modo datum pauca ex arcanis cœli scire, is scit, quod ita se habeat.

125. Vers: 16. *Et præcepit Jehovah Deus super illum homini, dicendo; ab omni arbore horti edendo edes.* Edere ex omni arbore, est ex Perceptione nosse

& ſcire, quid bonum & verum, nam, ut dictum, Perceptio eſt Arbor. Antiquiſſimæ Eccleſiæ homines, cognitiones veræ fidei habebant per revelationes, nam loquuti ſunt cum Domino, & cum Angelis; ut & inſtructi per viſiones & ſomnia, quæ illis erant delitioſiſſima & paradiſiaca: a Domino habebant continue perceptionem, quæ talis eſt, ut cum cogitaverint ex illis, quæ erant memoriæ, illico perceperint num verum & bonum, uſque adeo, ut dum falſum objiceretur, non modo averſati ſint, ſed etiam horruerint; talis quoque eſt ſtatus Angelorum. Sed loco perceptionis Antiquiſſimæ Eccleſiæ ſucceſſit dein Cognitio veri & boni, ex revelatis prius, dein ex revelatis in Verbo.

126. Verſ: 17. *Sed ab arbore ſcientiæ boni & mali, non edas ex illa, quia in die, quo ederis ex illa, moriendo morieris.* Priora & hæc ſignificant, quod liceat, ex omni perceptione, a Domino, noſſe, quid verum & bonum, non autem a ſemet & mundo: ſeu inquirere in fidei myſteria per ſenſualia & ſcientifica, per quod cœleſte ejus moritur.

127. Quod homines per ſenſualia & ſcientifica inquirere voluerint in myſteria fidei, erat non ſolum cauſa lapſus antiquiſſimæ Eccleſiæ, nempe poſteritatis ejus, de qua in Capite ſequente; ſed etiam eſt cauſa lapſus omnis Eccleſiæ, nam inde non ſolum falſitates, ſed etiam mala vitæ.

128. Homo mundanus & corporeus corde ſuo dicit, ſi non inſtruar de fide, & de illis, quæ ſunt fidei, per ſenſualia, ut videam; ſeu per ſcientifica ut intelligam, quod non credam; confirmatque ſe ex eo, quod naturalia non poſſint eſſe contraria ſpiritualibus; quare ex ſenſualibus inſtrui vult de cœleſtibus & Divinis; quod tamen ita impoſſibile eſt, ac eſt camelo intrare per foramen acus; quo magis ex iis ſapere vult, eo magis ſe occæcat, uſque adeo, ut nihil credat, ne quidem quod ſpirituale ſit, & quod vita æterna; ex principio, quod capit, id fluit; hoc eſt edere ex arbore ſcientiæ boni & mali, ex qua quo magis edit, eo magis mortuus fit. At qui non ex mundo ſapere vult, ſed ex Domino, is dicit corde ſuo, quod credendum Domino, hoc eſt, illis, quæ Dominus in Verbo loquutus eſt, quia illa ſunt Veritates, & ex hoc principio cogitat; ille ſe confirmat per rationalia, ſcientifica, ſenſualia & naturalia, & quæ non confirmantia ſunt, ſeparat.

129. Cuivis notum eſſe poteſt, quod principia capta, etiam falſiſſima, regant hominem, & quod principiis omnis ſcientia & ratiocinatio faveat, nam innumera aſſentientia affluunt, ita confirmatur in falſis; quare cui principium eſt, quod nihil credat, priuſquam videt & intelligit, nuſquam credere poteſt, nam ſpiritualia & cœleſtia nec oculis videt, nec phantaſia capit. Sed verus ordo eſt, ut ex Domino, hoc eſt, ex Verbo Ipſius ſapiat, tunc omnia ſuccedunt, & quoque in rationalibus & ſcientificis illuſtratur: nuſquam enim negatum eſt ſcientias diſcere, quia utiles ſunt vitæ & delectabiles; & qui in fide, ei nuſquam negatum eſt, cogitare & loqui ſicut eruditi mundi, ſed ex illo principio, quod credat Verbo Domini, & confirmet veritates ſpirituales & cœleſtes per veritates naturales, terminis orbi erudito familiaribus, quantum poteſt;

poteſt; quare ex Domino erit principium, non ex ſemet; illud eſt vita, hoc autem eſt mors.

130. Qui ex mundo ſapere vult, ei hortus ſunt ſenſualia & ſcientifica; Eden ejus eſt Amor ſui & mundi; Oriens ejus eſt Occidens ſeu ipſe; fluvius ejus Euphrates eſt omne ejus ſcientificum, quod damnatum; alter fluvius ubi Aſchur eſt veſana ratiocinatio, inde falſitates; tertius fluvius, ubi Cuſch, ſunt principia inde mali & falſi, quæ ſunt cognitiones ejus fidei; quartus eſt ſapientia inde, quæ vocatur in Verbo magia, quare Ægyptus, quæ ſignificat ſcientiam, poſtquam magica facta, ſignificat talem, & quidem ex cauſa, de qua paſſim in Verbo, quia ex ſe vult ſapere; de quibus ita apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih, ecce Ego contra te *Pharao*, Rex *Ægypti*, "Cete Magne, cubans in medio fluminum ſuorum, qui dixit, mihi flumen "meum, & ego feci me; & erit terra *Ægypti* in ſolitudinem, & vaſtitatem, "& cognoſcent, quod Ego Jehovah, propterea, quod dixit, *fluvius* mihi, & "ego feci," XXIX: 3, 9. Tales quoque vocantur arbores Edenis in inferno, apud eundem prophetam, ubi etiam de Pharaone ſeu Ægyptio agitur, his verbis, "Cum deſcendere fecero eum in infernum, cum deſcendentibus in fo-"veam; Cui ſimilis factus es ſic in gloria, & in magnitudine, inter *arbores* "*Edenis*, cum deſcendere factus fueris cum *arboribus Edenis* in terram inferio-"rem, in medio præputiatorum, cum confoſſis gladio: hic Pharao & omnis "turba ejus," XXXI: 16, 17. ubi arbores Edenis pro ſcientificis & cognitioni-"bus ex Verbo, quæ per ratiocinia ſic prophanant.

* * * * * *

18. Et dixit JEHOVAH DEUS, non bonum ut ſit homo ſolus is, faciam ei auxilium tanquam apud illum.

19. Et formavit JEHOVAH DEUS ex humo omnem beſtiam agri, & omnem avem cœlorum, & adduxit ad hominem, ad videndum, quid vocaret id; & quicquid vocabat id homo, animam viventem, id nomen ejus.

20. Et vocabat homo nomina omni beſtiæ, & avi cœlorum, & omni feræ agri, & homini non invenit auxilium, tanquam apud illum.

21. Et cadere fecit JEHOVAH DEUS ſoporem ſuper hominem, & obdormivit; & accepit unam e coſtis illius, & occluſit carnem loco ejus.

22. Et ædificavit JEHOVAH DEUS Coſtam, quam ſumſit de homine, in mulierem, & adduxit eam ad hominem.

23. Et

23. Et dixit homo, hac vice, os de ossibus meis, & caro de carne mea, propter hoc vocabitur Uxor, quia ex viro sumta illa.

24. Propterea relinquet vir patrem suum, & matrem suam, & adhærebit uxori suæ, & erunt in carnem unam.

25. Et fuerunt ambo nudi, homo & uxor illius, & non erubuerunt.

CONTENTA.

131. AGITUR de Posteritate Antiquissimæ Ecclesiæ, quæ affectabat proprium.

132. Quia homo talis est, ut non contentus sit a Domino duci, sed cupit etiam a semet & mundo, seu ex proprio, agitur hic de proprio, quod ei concessum, vers: 18.

133. Et primum ei nosse datur affectiones boni, & cognitiones veri, a Domino ei donatas; sed usque proprium affectat. vers: 19, 20.

134. Quare in statum proprii missus, & ei proprium datur, quod describitur per costam ædificatam in mulierem, vers: 21, 22, 23.

135. Tum quod cœlestis & spiritualis vita adjuncta sit proprio, ut quasi unum appareant, vers: 24.

136. Et quod proprio insinuata a Domino innocentia, ut usque non ingratum foret, vers: 25.

SENSUS INTERNUS.

137 IN tribus Capitibus Geneseos, in genere agitur de Antiquissima Ecclesia, quæ vocatur Homo, a primo tempore usque ad ultimum, cum periit: in anteactis hujus capitis de florentissimo ejus statu, quando cœlestis Homo fuit; hic nunc de iis, & de posteris ejus, qui affectabant Proprium.

138. Vers: 18. *Et dixit Jehovah Deus, non bonum, ut sit Homo solus is, faciam ei auxilium, tanquam apud illum.* Per Solus significatur, quod non contentus fuerit a Domino duci, sed cupiverit a semet & mundo: Per Auxilium tanquam apud illum, significatur Proprium, quod in sequentibus quoque vocatur Costa ædificata in mulierem.

139. Antiquitus soli habitare dicti sunt, qui a Domino ducti, sicut homines cœlestes, quia non amplius infestabant illos mala, seu mali spiritus; repræsentatum hoc quoque in Ecclesia Judaica, per id, quod expulsis gentibus soli habitarent;

bitarent; quare aliquoties in Verbo prædicatur de Ecclesia Domini, quod Sola, ut apud Jeremiam, "Surgite, ascendite ad gentem quietam, *habitantem* "*confidenter*, non valvæ, & non vectis ei, *Solus* habitant," XLIX: 31. In prophetia Mosis, "Habitavit Israel *confidenter*, *Solus*," Deut: XXXIII: 28. Manifestius adhuc in prophetia Bileami, "En populum, *Solus*, habitat, & "inter gentes non reputatur," Num: XXIII: 9. ubi gentes pro malis. Hæc posteritas antiquissimæ Ecclesiæ, non habitare voluit Sola, hoc est, non esse cœlestis homo, seu ut cœlestis homo duci a Domino, sed inter gentes esse, sicut Ecclesia Judaica; & quia id cupivit, dicitur, non bonum esse, ut sit homo solus is; qui enim cupit, jamdum in malo est, & ei conceditur.

140. Quod per Auxilium tanquam apud illum significetur Proprium, ex natura Proprii, & ex sequentibus constare potest: sed quia hic homo Ecclesiæ, de quo nunc agitur, erat bonus indole, ei Proprium concessum est, sed tale, ut appareret sicut ejus, quare dicitur auxilium tanquam apud illum.

141. De Proprio innumerabilia sunt, quæ dici possunt; nempe quomodo se habet Proprium apud Hominem corporeum & mundanum; quomodo apud Hominem spiritualem; & quomodo apud cœlestem: Proprium apud hominem corporeum & mundanum, est omne ejus, non scit aliud quam Proprium; si proprium perderet, ut dictum, putaret se perire. Apud Hominem spiritualem etiam Proprium apparet simile, nam is, tametsi novit, quod Dominus sit vita omnium, & det sapientiam & intelligentiam, proinde det cogitare & agere, usque hoc dicit, sed non ita credit. Homo autem cœlestis agnoscit, quod Dominus sit vita omnium, det cogitare & agere, nam percipit quod ita sit, nec usquam cupit proprium; & tametsi non cupit proprium, usque datur ei a Domino proprium, quod conjunctum est cum omni perceptione boni & veri, & cum omni felicitate: Angeli in tali proprio sunt, & tunc in summa pace, & tranquillitate, nam in proprio illorum sunt illa, quæ sunt Domini, Qui regit illorum proprium, seu illos per proprium illorum: hoc proprium est ipsissimum cœleste; at proprium hominis corporei est infernale: sed de proprio plura in sequentibus.

142. Vers: 19, 20. *Et formavit Jehovah Deus ex humo omnem bestiam agri, & omnem avem Cælorum, & adduxit ad hominem ad videndum, quid vocaret id, & quicquid vocabat id homo, animam viventem, id nomen ejus. Et vocabat homo nomina omni bestiæ, & avi cælorum, & omni feræ agri; & homini non invenit auxilium tanquam apud illum.* Per Bestias significantur cœlestes affectiones; per Aves cœlorum, spirituales; seu per bestias quæ sunt voluntatis, per aves quæ sunt intellectus: adducere ad hominem ad videndum ut vocaret nomine, est dare ei nosse, quales sunt; quodque vocaverit nomina, est quod cognoverit, quales essent: & tametsi noverit, quales affectiones boni, & cognitiones veri a Domino donatæ, essent, usque affectabat proprium, quod exprimitur per idem ac prius, quod non invenerit auxilium tanquam apud illum.

143. Quod per Bestias & Animalia antiquitus significatæ sint affectiones, & similia apud hominem, hodie peregrinum apparere potest; sed quia in cœlesti idea fuerunt, & talia quoque in mundo spirituum repræsentantur per animalia,

lia, & quidem per talia animalia, quibus similia sunt, ideo non aliud intellexerunt, cum ita loquuti sunt: in Verbo nec alia intelliguntur ubicunque bestiæ nominantur in genere & in specie; totum Verbum propheticum plenum est similibus, quare qui non novit, quid unaquævis bestia significat in specie, nusquam intelligere potest, quid Verbum in interno sensu continet: sed, ut dictum prius, Bestiæ sunt duplicis generis, malæ quia noxiæ, bonæ quia innoxiæ, per bonas significantur affectiones bonæ, sicut per oves, agnos, columbas; hic quia de cœlesti, seu de cœlesti spirituali homine agitur, similiter: quod Bestiæ in genere significent affectiones, ex aliquibus locis in Verbo confirmatum videatur prius, Num: 45. 46. ut non opus sit amplius confirmare.

144. Quod vocare nomine significet nosse, quales sunt, sciendum, quod antiqui per nomen nihil aliud intellexerint quam Essentiam rei; per videre & vocare nomine, nosse quales sunt: causa erat, quod nomina inderent filiis & filiabus suis secundum ea, quæ significabantur, nam unicuivis nomini aliquid singulare fuit, ex quo, & per quod nossent, unde & quales, sicut etiam ex sequentibus, ubi de duodecim filiis Jacobi, ex Divina Domini Misericordia, agendum, videbitur: Cum itaque nomini inerant, unde essent, & quales essent, per vocare nomine nihil aliud intelligebant; talis loquutio apud eos familiaris fuit, quam qui non intelligit, mirabitur, quod ea significent.

145. In Verbo quoque per nomen significatur Essentia rei, & per videre & vocare nomine, nosse quales sunt, ut apud Esaiam, "Dabo tibi thesauros tenebrarum, & absconditas opes occultorum, propterea ut scias, quod Ego Jehovah *vocans nomen* tuum, Deus Israelis: propter servum meum Jacobum, & Israelem Electum meum, & *vocavi* te *nomine* tuo, *cognominavi* te, & non novisti Me," XLV: 3, 4. ibi per vocare nomine, & cognominare, significatur præscire qualis est. Apud Eundem, "*Vocabitur* tibi *Nomen* novum, quod os Jehovæ declarabit illud," LXII: 2, pro quod alius fieret, ut constat ab antecedentibus & sequentibus ibi. Apud Eundem, "Israel ne timeas, nam redemi te, *vocavi nomine* tuo, mihi tu," XLIII: 1, ubi pro quod noverit qualis. Iterum apud Eundem, "Tollite in altum oculos vestros, & videte, quis creavit illa, educens in numero exercitum eorum, omnes *nomine* "*vocabit*," XL: 26: pro, quod omnes nosset. In Apocalypsi, "Habes pauca *Nomina* in Sardibus, quæ polluerunt vestimenta sua: Qui vicerit, hic induetur vestimentis albis, & non delebo *nomen* ejus e libro vitæ, confiteborque *nomen* ejus coram Patre meo, & coram angelis ejus," III: 4, 5. alibi, "Quorum non sunt scripta *Nomina* in Libro Vitæ Agni," XIII: 8. Per nomina his locis nusquam intelliguntur nomina, sed quales sunt; nec usquam alicujus nomen in Cœlo noscitur, sed qualis est.

146. Ex his conspici potest nexus rerum, quæ significantur: versu 19 dictum quod non bonum, ut sit homo solus is, faciam ei auxilium tanquam apud illum; & mox agitur de bestiis & avibus, de quibus tamen prius, & sequitur immediate idem, quod homini non invenit auxilium tanquam apud illum; quod nempe, cum ei cognoscere datum qualis esset, quoad affectiones boni, & cog-

nitiones veri, quod usque affectaret proprium: qui enim tales sunt, ut cupiant proprium, incipiunt contemnere illa quæ sunt Domini, utcunque illa ei repræsentantur, & demonstrantur.

147. Vers: 21. *Et cadere fecit Jehovah Deus soporem super hominem, & obdormivit; & accepit unam e costis illius, & occlusit carnem loco ejus.* Per costam, quæ est os pectoris, intelligitur Proprium hominis in quo parum vitale, & quidem Proprium, quod ei est charum: per Carnem loco costæ intelligitur Proprium, in quo vitale: per Soporem status ille, in quem missus, ut proprium videretur sibi habere, qui status est instar somni, quia in statu illo non aliter scit, quam quod ex semet vivat, cogitet, loquatur & agat, at cum scire incipit, quod id falsum, tunc expergiscitur sicut a somno, & vigil fit.

148. Quod Proprium hominis dictum Costa, quæ est os pectoris, & quidem proprium, quod ei charum, causa est, quia Pectus apud antiquissimos significavit Charitatem, quia ibi Cor & Pulmones: & Ossa significarunt ea quæ viliora essent, quia iis minimum vitale inest; Caro autem, quæ aliquid vitale haberent: quod ita significata sint, causa est arcanissima, antiquissimis nota, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

149. In Verbo etiam Proprium per Ossa significatur; & quidem Proprium vivificatum a Domino; apud Esaiam "Jehovah saturabit in ariditatibus animam tuam, ac *Ossa* tua expedita reddet, & eris sicut hortus irriguus" LVIII: 11. apud Eundem "Tum videbitis, & gaudebit Cor vestrum, & *Ossa* vestra, sicut herba, germinabunt" LXVI: 14. apud Davidem "Omnia *Ossa* mea dicent, Jehovah, quis sicut Tu" Psalm XXXV: 10. Apud Ezechielem adhuc evidentius, ubi de ossibus, quod Carnem acciperent, & spiritus eis induceretur, "Manus Jehovæ posuit me in medio vallis, & ea plena *ossibus*, & dixit ad me, propheta super *ossibus* istis, & dicas ad ea, o *ossa* arida, audite Verbum Jehovæ, sic dixit Dominus Jehovih *ossibus* his, ecce Ego adducens in vos spiritum, & vivetis, & dabo super vos nervos, & ascendere faciam super vos *carnem*, & obducam super vos cutem, & dabo in vobis spiritum, & vivetis, & scietis, quod Ego Jehovah," XXXVII: 1, 4, 5, 6. Proprium hominis cum inspicitur e cœlo, apparet prorsus ut osseum inanimatum & deformissimum quid, ita mortuum in se; sed vivificatum a Domino, ut Carneum; nam proprium hominis nihil nisi quam mortuum quid est, tametsi ei apparet sicut aliquid, imo sicut omne; quicquid vivit apud eum, est ex vita Domini, quæ si recederet, caderet mortuus sicut lapis; nam est solum organum vitæ, sed quale organum, talis affectio vitæ: Solus Dominus habet Proprium, ex Proprio redemit hominem, & ex Proprio salvat hominem; Proprium Domini est Vita, ex Cujus Proprio vivificatur proprium hominis, quod in se mortuum est; Proprium Domini significatum quoque est per Domini verba apud Lucam, "Spiritus carnem & ossa non habet, sicut videtis Me habere," XXV: 39, 40. significatum etiam est per id, quod Os pecudis Paschalis non frangeretur, Exod: XII: 46.

150. Status hominis cum est in proprio, seu cum putat vivere ex se, comparatus est sopori, imo ab antiquis dictus sopor, in Verbo, quod persundantur,

dantur ſpiritu ſoporis, ac dormitent ſomnum. Quod proprium hominis in ſe mortuum ſit, ſeu quod nullus aliquam vitam habeat ex ſe, oſtenſum eſt in mundo ſpirituum, uſque adeo, ut mali ſpiritus, qui nihil niſi proprium amant, & ſe ex ſemet vivere contumaciter inſtant, per vivas experientias convicti, & faſſi, quod non vivant ex ſe. Quomodo ſe habeat cum proprio hominis, ſcire præ aliis mihi datum eſt nunc intra aliquot annorum tempus, quod nempe ne hilum cogitaverim ex memet, & manifeſte percipere datum, quod unaquævis idea cogitationis influeret, & quandoque quomodo & unde influeret. Quare homo, qui putat ſe vivere ex ſe, in falſo eſt, & per id quod credit ſe vivere ex ſe, appropriat ſibi omne malum & falſum, quod nuſquam ſibi appropriaret, ſi ſicut res ſe habet, crederet.

151. Verſ: 22. *Et ædificavit Jehovah Deus Coſtam, quam ſumſit de homine, in mulierem, & adduxit eam ad hominem.* Per ædificare ſignificatur exſtruere quod lapſum eſt; per Coſtam, proprium non vivificatum; per Mulierem, proprium a Domino vivificatum; per adducere ad hominem, quod ei proprium datum ſit. Poſteritas hujus Eccleſiæ, quia non ut parentes, cœleſtis homo voluit eſſe, ſed ſemet ducere, & ſic affectavit proprium, ei quoque conceſſum eſt, ſed uſque a Domino vivificatum, quare vocatur mulier, & poſtea uxor.

152. Quiſque, qui modo leviter attendit, ſcire poteſt, quod non mulier ex Coſta Viri, & quod hæc arcaniora involvant, quam uſquam aliquis hactenus noverit; & quod proprium per mulierem ſignificetur ex eo, quod mulier ſit, quæ decepta, nam nihil uſquam hominem decipit, quam proprium, ſeu quod idem eſt, amor ſui & mundi.

153. Ædificata dicitur Coſta in mulierem, non autem mulier creata, aut formata, aut facta, ut prius, ubi de regeneratione agitur: quod ædificata dicatur, cauſa eſt, quia ædificare ſignificat exſtruere id quod lapſum eſt; in Verbo ſimiliter, ubi ædificare prædicatur de malis, erigere de falſis, renovare de utriſque; ut apud Eſaiam, " *Ædificabunt* vaſtitates æternitatis, deſolationes priſcas *erigent*, & *renovabunt* urbes vaſtitatis, deſolationes generationis & generationis," LXI: 4. Vaſtitates hic & alibi pro malis, deſolationes pro falſis, illis applicatur vox ædificare, his erigere, ſicut alibi quoque apud Prophetas, quod accurate obſervatur; apud Jeremiam, " adhuc *ædificabo* te, ut *ædificata* ſis, virgo Iſrael," XXXI: 4.

154. Nihil uſquam malum & falſum datur, quod non eſt proprium, & ex proprio; nam Proprium hominis eſt ipſum malum, inde homo non eſt niſi malum & falſum; quod conſtare mihi potuit ex eo, quod cum propria videnda ſiſtantur in mundo ſpirituum, appareant ita deformia, ut deformius nuſquam pingi poſſit, cum diverſitate ſecundum proprii naturam, ſic ut is, cui ejus propria videnda præbentur, ſemet horreat, & fugere velit ut diabolum. At vero Propria, quæ vivificata ſunt a Domino, apparent pulchra & venuſta, cum varietate ſecundum vitam, cui cœleſte Domini applicari poteſt, & quidem, qui prædití fuerunt ſeu vivificati Charitate, apparent ut pueri & puellæ venuſtiſſima facie; & qui Innocentia, ut Infantes nudi varie decorati, florum

florum sertis circum pectus cincti, diadematibus circum caput, viventes & ludentes in aura adamantina, cum perceptione felicitatis ex intimis.

155. Verba hæc, quod costa ædificata sit in mulierem, plura intime recondita habent, quam usquam aliquis ex litera scire potest, nam Verbum Domini tale est, ut in intimis spectent Ipsum Dominum, ac Regnum Ipsius, inde Vita omnis Verbi; hic similiter, est Conjugium cœleste, quod in intimis spectatur: Conjugium Cœleste est tale, quod sit in proprio, & quod Proprium vivificatum a Domino, dicatur Domini Sponsa, ut & Uxor: Proprium ita vivificatum a Domino habet perceptionem omnis Boni amoris, & Veri fidei, ita habet omnem sapientiam & intelligentiam conjunctam cum ineffabili felicitate: sed quale hoc proprium vivificatum, quod dicitur Sponsa & Uxor Domini, non paucis dici potest; solum, quod Angeli percipiant, quod vivant a Domino, & cum non reflectunt, non aliter sciant, quam quod ex se; sed est communis affectio, quæ talis est, ut dum vel minimum a Bono amoris & Vero fidei recedunt, percipiant mutationem; quare in sua pace & felicitate, quæ ineffabilis est, sunt, quando in perceptione communi, quod a Domino vivant. Hoc proprium quoque est, quod intelligitur apud Jeremiam, ubi dicitur, "Creavit Jehovah novum in terra, *mulier* circumdabit *Virum*," xxxi: 22: est Conjugium Cœleste, quod hic quoque significatur, & per mulierem proprium vivificatum a Domino, de qua muliere prædicatur circumdare; nam proprium tale est, ut circumdet, sicut costa facta caro circumdat Cor.

156. Vers: 23. *Et dixit Homo, hac vice, os de ossibus meis, & caro de carne mea, propter hoc vocabitur uxor, quia ex viro sumta illa.* Os de ossibus, & caro de carne, significat proprium Externi hominis; Os, proprium non ita vivificatum; Caro, proprium vivificatum: Vir autem significat Internum hominem, qui quia copulatus est Externo homini ita, ut in versu sequenti dicitur, vocatur proprium hoc Uxor, quæ prius mulier: hac vice, significat quod nunc ita factum sit, quia mutatus status.

157. Quia os de ossibus, & caro de carne significabat proprium Externi hominis, in quo Internus, antiquitus vocabantur omnes ii Os de ossibus & caro de carne, qui proprii dici potuerunt, essentque ex una domo, aut ex una familia, aut in aliqua cognatione, ut Jacobus a Labane, "Utique Os meum, "& Caro mea tu," Genes: xxix: 14. Fratres matris, & familia domus patris matris, ab Abimelecho, "Recordamini, quod *Os vestrum*, & *caro vestra*, "ego," Jud: ix: 1, 2, 3. Etiam Tribus Israelis de se, ad Davidem, "Ecce nos *os tuum*, & *caro tua*, nos," 2 Sam: v: 1.

158. Quod Vir significet Internum hominem, seu quod idem est, intelligentem & sapientem, constat apud Esaiam, "Video, & non *Vir*, & de illis, "& non consiliarius," xli: 28. pro quod non sapiens & intelligens. Apud Jeremiam, "Discurrite per plateas Hierosolymæ, & videte, si inveniatis *Vi-* "*rum*, si sit faciens judicium, quærens veritatem," v: 1. faciens judicium pro sapiente, & quærens veritatem pro intelligente.

159. Sed

159. Sed quomodo hæc se habeant, non facile percipitur, nisi sciatur qualis est status cœlestis hominis; status cœlestis hominis est talis, ut Internus homo sit distinctus ab Externo, & quidem ita, ut percipiat quæ sunt Interni, & quæ sunt Externi, & quomodo Externus per Internum regatur a Domino: at status hujus posteritatis, quia cupivit proprium, quod est Externi hominis, mutatus est ita, ut non amplius perceperit Internum hominem distinctum esse ab Externo, sed quasi, quod Internus esset unus cum Externo: nam talis perceptio fit, cum proprium cupitur.

160. Vers: 24. *Propterea relinquet Vir patrem suum, & matrem suam, & adhærebit uxori suæ, & erunt in carnem unam.* Relinquere patrem & matrem est Internum hominem, nam Internus est, qui concipit & parit Externum: adhærere uxori, est ut Internus sit in Externo; in unam Carnem, quod ibi simul sint; & quia prius fuit Internus, & Externus ab interno, Spiritus, nunc autem facti sunt caro. Ita cœlestis & spiritualis Vita adjuncta fuit proprio, ut sicut unum essent.

161. Posteritas hæc Antiquissimæ Ecclesiæ non erat mala, sed usque bona, & quia cupivit vivere in Externo homine seu in proprio, ei datum quoque a Domino, sed ex Misericordia insinuatum cœleste spirituale. Quomodo internum & externum unum agunt, seu quomodo apparent tanquam unum, non sciri potest, nisi sciatur influxus unius in alterum; ut solum idea ejus capiatur, sit exemplo Actio, in qua nisi insit charitas, seu amor & fides, & Dominus in illis, Actio non est Actio, quæ dici potest opus charitatis, aut fructus fidei.

162 Omnes Leges veri & recti fluunt a principiis cœlestibus, seu ab ordine Vitæ cœlestis hominis, nam totum Cœlum est Cœlestis homo, ex eo, quod Dominus Solus est Homo cœlestis, estque omne in omnibus & singulis cœli & cœlestis hominis, inde vocantur cœlestes: quia a principiis cœlestibus, seu ab ordine Vitæ cœlestis hominis, omnis Lex veri & recti, principaliter Lex conjugiorum descendit: Conjugium cœleste est, ex quo, & secundum quod, erunt omnia conjugia in terris, quod tale est, quod Unus Dominus & unum Cœlum, seu una Ecclesia, cujus caput Dominus; Conjugiorum Lex inde, quod unus erit Vir, & una Uxor, & cum ita est, repræsentant conjugium Cœleste, & exemplar sunt cœlestis hominis. Hæc Lex non solum revelata est Viris antiquissimæ Ecclesiæ, sed etiam interno eorum homini inscripta, quare Vir tunc non nisi quam unam uxorem habuit, & unam domum constituit; at cum posteri eorum interni homines desierunt esse, & externi facti, tunc plures uxores ducebant. Quia antiquissimæ Ecclesiæ viri conjugiis suis, repræsentabant conjugium cœleste, Amor conjugialis erat illis quasi Cœlum, & Cœlestis felicitas; sed cum declinavit Ecclesia, felicitatem non amplius percipiebant in amore conjugiali, sed in delectatione ex pluribus, quod est Externi hominis; hoc a Domino vocatur durities cordis, propter quam iis a Mose permissum, ut plures uxores ducerent, sicut Ipse Dominus docet, "Propter duritiem cordis vestram scripsit Moses vobis præceptum hoc; ab

" initio autem creationis masculum & fœminam fecit eos Deus, propter hoc " de relinquet homo patrem suum & matrem, & adhærebit uxori suæ, eruntque duo in carnem unam, quare non amplius sunt duo, sed una caro; " quod ergo Deus conjunxit, homo non separabit," Marc: x: 5, 6, 7, 8, 9.

163. Vers: 25. *Et fuerunt ambo nudi, homo & uxor illius; & non erubuerunt.* Quod nudi fuerunt, & non erubuerunt, significat Innocentes; scilicet quod Dominus insinuaverit proprio illorum innocentiam, ne ingratum esset.

164. Proprium hominis, ut dictum, non est nisi malum, & cum sistitur videndum, est deformissimum; at cum charitas & innocentia a Domino insinuatur proprio, apparet bonum & venustum, secundum ea, quæ dicta sunt n: 154. Charitas & Innocentia sunt, quæ proprium, seu malum & falsum hominis, non solum excusant, sed quasi abolent, sicut quisque apud infantes videre potest, qui dum amant se mutuo & parentes, & simul infantile innocens elucet, tunc ipsa mala & falsa non solum non apparent, sed etiam placent. Inde sciri potest, quod nemo in Cœlum admitti possit, nisi aliquid innocentiæ habeat, sicut Dominus dixit, " Sinite infantes venire ad Me, & " non prohibete eis, talium est Regnum Dei; amen dico vobis, quisquis " non acceperit Regnum Dei, ut infans, non ingredietur in illud, suscipiens " igitur illos in ulnas, posuit manus super illos, & benedixit illis," Marc: x: 14, 15, 16.

165. Quod Nuditas, quam non erubescunt, significet Innocentiam, constat manifeste a sequentibus, quando integritas & innocentia recessit, quod tunc erubuerint nuditatem, & ea apparuerit ut probrum, quare se occultabant: Ex iis quoque, quæ repræsentantur in mundo spirituum, etiam constat, quod nuditas, quam non erubescunt, significet Innocentiam, Spiritus enim dum se exsculpare, & præbere insontes volunt, se sistunt nudos, innocentiam testaturi: Imprimis ab iis, qui innocentes sunt in cœlo, qui apparent ut infantes nudi, & secundum Innocentiæ speciem cincti serteis: at quibus non tantum Innocentiæ, ii apparent induti vestibus decoris & lucentibus, ita ut sericum adamantinum dicas, sicut angeli quandoque visi sunt Prophetis.

166. *HÆC sunt, quæ continet Verbum in hoc Capite, sed pauca sunt, quæ exposita; & quia de cælesti homine agitur, qui hodie vix alicui notus, pauca hæc non possunt non aliquibus obscura apparere.*

167. *Sed si quis nosset, quantum arcanorum continetur in unoquovis versiculo, obstupesceret; tantum arcanorum continetur, ut nusquam edici possit; hoc minime elucet ex litera: ut breviter tradatur; sicut sunt Verba literæ, repræsentantur ad vivum in mundo spirituum, ordine pulchro, nam*

nam mundus ſpirituum eſt repræſentativus: & quicquid repræſentatur ad vivum, hoc percipitur in altero Cœlo, a Spiritibus angelicis, quoad minutiora, quæ in repræſentatis: quæ a ſpiritibus angelicis, hæc in tertio Cœlo ab Angelis copioſe & plene ideis angelicis inexpreſſibilibus, & quidem ſecundum Beneplacitum Domini, omni varietate, quæ indefinita: Tale eſt Verbum Domini.

De Reſuſcitatione hominis a mortuis, & introitu ejus in vitam æternam.

168. *QUIA in ſerie licet tradere, quomodo homo a vita corporis intrat in vitam æternitatis, ut dictum, ut ſciretur, quomodo exſuſcitatur homo, non auditum, ſed per vivam experientiam oſtenſum eſt.*

169. *In Statum inſenſibilitatis quod corporeos ſenſus perductus ſum, ita pæne in ſtatum morientium, manente tamen interiore vita integra, cum cogitatione, ut perciperem, & memoria retinerem ea, quæ contingunt iis, qui mortui ſunt, & reſuſcitantur, cum vitæ conveniente reſpiratione, dein cum reſpiratione tacita.* C. J. 449.

170. *Angeli cœleſtes aderant, qui occupabant Cordis provinciam, ſic ut quoad Cor viderer iis unitus, ita tandem, ut vix aliquid meum mihi relictum ſit, præter Cogitationem, & inde perceptionem; & hoc per aliquot horas.*

171. *A communicatione cum ſpiritibus in mundo ſpirituum ſic removebar, qui autumabant, quod e vita corporis diſceſſerim.*

172. *Præter Angelos cœleſtes, qui occupabant cordis provinciam, etiam bini Angeli aſſidebant Capiti; & perceptum, quod ita fiat unicuique.*

173. *Angeli, qui aſſidebant capiti, tacitiſſimi erant, modo communicantes ſua cogitata cum facie; ſic ut perciperem, quod mihi quaſi inducta ſit alia facies, & quidem bina, quia bini erant: Angeli, cum percipiunt, quod eorum facies recipiantur, tunc noſcunt, quod homo mortuus ſit.*

174. *Poſtquam agnoverunt ſuas facies, inducebant quaſdam mutationes circa Oris provinciam, & ſic communicabant ſua cogitata; nam*

per oris provinciam loqui, hoc commune est cœlestibus: loquelam eorum cogitativam datum erat percipere.

175. *Sentitus odor aromaticus, sicut cadaveris conditi; nam cum Angeli cœlestes adsunt, tunc cadaverosum sentitur ut aromaticum, quem cum sentiunt mali spiritus, non possunt approximare.*

176. *Interea, quoad provinciam cordis satis arcte unitus tenebar cœlestibus, quod perceptum, & pulsu quoque sentitum est.*

177. *Mihi insinuatum, quod cogitata, quæ homo in puncto mortis habet, quæ pia & sancta sunt, detineantur ab angelis: insinuatum etiam, quod, qui moriuntur, ut plurimum cogitent de vita æterna, raro de salute & felicitate, quare Angeli tenent eos in cogitatione de vita æterna.*

178. *In hac cogitatione tenentur satis diu ab Angelis cœlestibus, antequam recedunt, & relinquuntur Angelis spiritualibus, quibus dein associantur: interea non sciunt aliter ac si vivant in corpore, sed obscure.*

179. *Vitales substantiæ, ut primum frigescunt corporea interiora, separantur ab homine, ubicunque sunt, si vel inclusæ forent mille labyrintheis nexibus; nam talis est efficacia Misericordiæ Domini, quæ mihi prius percepta, sicut Attracto viva & valida, sic ut nihil vitale remanere possit.*

180. *Angeli cœlestes, qui capiti assidebant, postquam essem quasi resuscitatus, per aliquod tempus apud me fuerunt, nec loquuti nisi tacite, id percipiens ex loquela eorum cogitativa, quod nihili facerent omnes fallacias & falsitates, eas quidem non ut ludibria, ridentes, sed tanquam nihili curantes: Loquela eorum est cogitativa absque sonoro, qua etiam incipiunt loqui cum animabus, apud quos primum sunt.*

181. *Adhuc homo, ita a cœlestibus resuscitatus in vita obscura est; cum tempus adest, quod Angelis spiritualibus tradendus, tunc post moram recedunt Cœlestes, cum Spirituales accesserint; & ostensum, quomodo hi operantur, ut lucis usuram accipiat, de qua videatur continuatio in Capitis nunc sequentis præmissis.*

CAPUT

CAPUT TERTIUM.

Continuatio, de resuscitati introitu in vitam æternam.

182. *CUM Angeli cœlestes apud resuscitatum sunt, non relinquunt eum, nam unumquemvis amant; sed cum talis est Anima, ut in cœlestium consortio non amplius esse possit, tunc illa ab iis discedere avet, quod cum fit, veniunt Angeli spirituales, qui dant ei lucis usuram, nam prius nihil vidit, sed solum cogitavit.* C. J. 450

183. *Ostensum, quomodo hi Angeli operantur: videbantur quasi evolvere tunicam oculi sinistri versus septum nasi, ut aperiretur oculus, & concederetur lucis usura: homo non aliter percipit, quam quod ita fiat, sed est apparentia.*

184. *Cum evolvisse visum membranulam, appare: quoddam lucidum, sed obscurum, quasi dum homo in prima vigilia per palpebras spectat; & est in statu tranquillo, adhuc custoditus a cœlestibus: tum apparet umbrosum quoddam coloris cœlestis cum stellula; sed perceptum, quod hoc fiat cum varietate.*

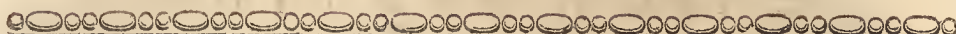
185. *Postea a facie apparet evolvi quoddam molliter, & inducitur ei perceptio; cavent tunc Angeli summa opera, ne quæ idea ab eo veniat, nisi mollior, seu amoris: eique datur nosse, quod spiritus.*

186. *Tunc orditur vitam; quæ primum est felix & læta, videtur namque sibi in vitam æternam venisse; quod repræsentatur per lumen candidum pulchre flavescens, quo significatur ejus vita prima, nempe quod cœlestis cum spirituali.*

187. *Quod exciperetur dein in societatem spirituum bonorum, repræsentatum est per juvenem insidentem Equo, dirigentem eum versus infernum, sed non potest Equus movere passum: sicut juvenis repræsentatur, quia ut primum in vitam æternam venit, est inter angelos, ita sibi quasi in flore juventutis visus.*

188. *Vita sequens repræsentata, quod descenderet ex equo, & iret pedibus, quia equum e loco movere non potest; & ei insinuatur, quod cognitionibus veri & boni instrueretur.*

189. *Postea visæ semitæ obliquæ sursum lente, significantes quod per cognitiones veri & boni, perque agnitionem sui, sensim duceretur versus cælum; nam absque agnitione sui, & cognitionibus veri & boni, nemo illuc duci potest. Continuatio videatur in fine hujus capitis.*

CAPUT III.

1. ET Serpens fuit aſtutus præ omni fera agri, quam fecit JEHOVAH DEUS, & dixit ad mulierem, etiamne dixit Deus, non comedetis de omni arbore horti.

2. Et dixit mulier ad ſerpentem, de fructu arboris horti comedemus.

3. Et de fructu arboris, quæ in medio horti, dixit DEUS, non comedatis de illo, nec tangetis illum, ne inde moriamini.

4. Et dixit ſerpens ad mulierem, non moriendo morimini.

vide n. 198.

5. Quia novit DEUS, quod in die, quo editis de eo, & aperiantur oculi veſtri, & ſitis ſicut DEUS, ſcientes bonum & malum.

6. Et vidit mulier, quod bona arbor ad eſum, & quod appetibilis ea oculis, & deſiderabilis arbor ad dandum intelligentiam, & ſumſit ex fructu ejus, & edit; & dedit etiam viro ſuo ſecum, & comedit.

7. Et aperti ſunt oculi amborum, & cognoverunt, quod nudi ii, & conſuerunt folium ficus, & fecerunt ſibi cingula.

8. Et audiverunt vocem JEHOVÆ DEI, ſibi euntem in horto, ad auram diei; & occultavit ſe homo, & uxor ejus, a facie JEHOVÆ DEI, in medio arboris horti.

9. Et clamavit JEHOVAH DEUS ad hominem, & dixit ei, ubi tu.

10. Et dixit, vocem tuam audivi in horto, & timui, quia nudus ego, & occultavi me.

11. Et dixit, quis indicavit tibi, quod nudus tu, annon de arbore, de qua præcepi tibi, ut non edas de ea, ediſti.

12. Et dixit homo, mulier, quam dediſti mecum, ea dedit mihi de arbore, & comedi.

13. Et dixit JEHOVAH DEUS mulieri, quare hoc feciſti, & dixit mulier, ſerpens decepit me, & edi.

CONTENTA.

190. AGitur de Tertio Statu Eccleſiæ Antiquiſſimæ, quæ proprium affectabat, uſque ut amaret.

191. Quia tunc incipiebant nihil credere, quod non ſenſibus caperent,

rent, ex Amore sui seu proprio, Sensuale repræsentatur per serpentem; Amor sui seu proprius per mulierem, & Rationale per virum.

192. Inde serpens seu sensuale persuasit mulieri, ut scrutaretur illa, quæ sunt fidei in Dominum, num ita se haberent, quod significatur per edere ex arbore scientiæ; & quod Rationale hominis consenserit, per virum quod comederit, vers: 1 ad 6.

193. Sed perceperunt, quod in malo essent; ex quo perceptionis residuo, quod significatur per quod aperti sint oculi, & quod audiverint vocem Jehovæ, vers: 7, 8. Et ex folio ficus, quo fecerunt sibi cingula, vers: 7. Tum ex pudore seu occultatione in medio arboris horti, vers: 8, 9. Ut & ex agnitione & confessione, vers: 10, 11, 12, 13. patet, quod apud eos bonitas naturalis manserit.

SENSUS INTERNUS.

194. vers: 1. *ET serpens fuit astutus præ omni fera agri, quam fecit Jehovah Deus; & dixit ad mulierem, etiamne dixit Deus, non comedetis de omni arbore horti.* Per serpentem intelligitur hic Sensuale hominis, cui fiditur: per Feram agri, hic, ut prius, omnis Affectio externi hominis; per Mulierem, Proprium: quod serpens dixerit, Etiamne dixit Deus, non comedetis de omni arbore, significat, quod dubitaverint primum. Agitur de Tertia Posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ, quæ incepit non credere revelatis, nisi viderent, & sentirent, quod ita se haberent; Status primus eorum describitur in hoc & in mox sequente versu, quod esset dubitativus.

195. Antiquissimi non compararunt omnia, quæ erant in homine, bestiis & avibus, sed vocarunt; talis erat loquela eorum; talis etiam permansit in Antiqua Ecclesia post diluvium, & similis conservata apud Prophetas: Sensualia hominis vocabant Serpentes; quia sicut serpentes proximi sunt terræ, etiam sensualia proxima corpori; inde Ratiocinia ex sensualibus de mysteriis fidei, vocabant venena serpentis; & ipsos ratiocinatores, serpentes; qui quia ex sensualibus, seu visibilibus, ut sunt terrestria, corporea, mundana & naturalia, multum ratiocinantur, dictum, quod serpens fuit astutus præ omni fera agri; apud Davidem similiter, "Exacuunt linguam suam, sicut serpens, venenum aspidis sub labiis eorum," Psalm: CXL: 4, 5, 6. ubi de iis, qui per ratiocinia seducunt hominem, agitur. Apud Eundem, "Aberrant ab utero loquentes mendacium, venenum iis instar veneni *serpentis*, sicut *aspis* venenata surda obturat aurem suam, ut non audiat vocem mussitantium, "sociantis

"sociantis sodalitia sapientis," Psalm: LVIII: 4, 5, 6. ratiocinia hic vocantur venenum serpentis, quæ sunt talia, ut ne quidem audiant quod sapiens, seu vocem sapientis, inde formula apud antiquos, quod serpens obturet aurem. Apud Amosum, "Sicut quis veniat in domum, nitaturque manu sua super parietem, "& mordeat eum *serpens*; nonne tenebræ dies Jehovæ, & non lux, & "caligo, & non splendor ei," V: 19, 20. Manus super parietem pro potentia propria, & fiducia sensualium, inde occæcatio, quæ describitur. Apud Jeremiam, "Vox Ægypti, quasi *serpens* ibit, quia in robore ibunt, & cum se-"curibus venient ei, tanquam cæsores lignorum: excidant sylvam ejus, dictum "Jehovæ, quia non investigabitur, nam multiplicati sunt præ locusta, & "nullus eis numerus; pudefacta est filia Ægypti, dabitur in manum po-"puli septentrionis," XLVI: 20, 22, 23, 24. Ægyptus pro ratiocinatione de Divinis, ex sensualibus & scientificis; ratiocinia vocantur vox serpentis, & occæcatio inde significatur per populum septentrionis. Apud Hiobum, "Venenum *aspidum* suget, occidet eum lingua *viperæ*, non videbit rivos, "flumina fluviorum mellis & butyri," XX: 16, 17. fluvii mellis & butyri sunt spiritualia & cœlestia, quæ non visuri ratiocinatores; ratiocinia vocantur venenum aspidum, & lingua viperæ. Plura de serpente videas infra ad vers: 14, 15.

196. Antiquitus dicti serpentes, qui fiderunt sensualibus plus quam revelatis, hodie adhuc pejus, sunt enim non solum, qui nihil credunt, nisi videant & sentiant, sed etiam qui se confirmant per scientifica antiquissimis ignota, ac ita se multo magis occæcant: ut sciatur, quomodo ii, qui ex sensualibus, scientificis & philosophicis concludunt de cœlestibus, se occæcant, ut dein nihil prorsus videant & audiant, sintque non solum serpentes surdi, sed etiam serpentes volantes, qui multo perniciosiores, de quibus etiam in Verbo; sit in exemplum, quid credant de Spiritu: qui Sensualis est, seu sensibus modo credit, is negat dari spiritum, quia eum non videt, dicens nihil esse, quia non sentio; quod video & tango, hoc scio quod sit. Qui Scientificus est, seu ex scientiis concludit, is dicit, quid spiritus, nisi forte halitus vel calor, vel aliud quidpiam quod scientiæ ejus est, quo extincto evanescit; annon animalia quoque habent corpus, sensus, analogon rationis, & illa dicunt moritura, & hominis spiritum victurum; ita negant dari spiritum. Philosophi, qui cæteris acutiores volunt esse, de spiritu per terminos loquuntur, quos ipsi non sciunt, quia de iis litigant, contendentes non applicabilem esse unicam vocem, quæ aliquid ex materiali, organico aut extenso trahit, ita subducunt eum suis ideis, sic ut iis evanescat, fiatque nihil. Saniores autem usque dicunt esse Cogitationem, sed cum de cogitatione ratiocinantur, tandem, quia separant illam a substantiali, concludunt, quod evanitura sit, cum corpus exspirat. Ita omnes, qui ex sensualibus, scientificis & philosophicis ratiocinantur, negant quod sit spiritus, & cum negant quod sit, nihil usquam credunt, quid de spiritu, & de spiritualibus, dicitur. At vero, si interrogantur simplices corde, dicunt ii, quod sciant dari, quia Dominus dixit se victuros post mortem; ii non extinguunt suum rationale, sed vivere faciunt per Verbum Domini.

197.

197. Per ſerpentem apud antiquiſſimos, qui fuerunt cœleſtes homines, ſignificabatur circumſpectio, ita ſimiliter ſenſuale per quod ſe circumſpicerent, ne a malis nocerentur; quod conſtat ex Domini verbis ad diſcipulos "Ecce Ego "mitto vos ſicut oves in medium luporum; eſtote ergo *prudentes* ſicut *ſer-" pentes*, & ſimplices ſicut columbæ" Matth: x: 16. Tum etiam per Serpentem æneum, qui erectus in deſerto, per quem ſignificatum Senſuale Domini, Qui ſolus Cœleſtis Homo, & Solus circumſpicit & providet omnibus, quare qui intuiti ſunt Ipſum, ſervati ſunt.

198. Verſ: 2: 3. *Et dixit Mulier ad ſerpentem, de fructu arboris horti comedemus; & de fructu Arboris, quæ in medio horti, dixit Deus, non comedetis de illo, nec tangetis illum, ne inde moriamini.* Fructus Arboris horti eſt Bonum & Verum revelatum iis ab Antiquiſſima Eccleſia; Fructus Arboris, quæ in medio horti, de quo non comederent, eſt Bonum & Verum fidei, quod non diſcerent ex ſemet; non tangere illum, eſt quod nec cogitarent de bono & vero fidei ex ſemet, ſeu ex ſenſuali & ſcientifico; quod inde morerentur, eſt quod ſic periret fides, ſeu omnis ſapientia & intelligentia.

199. Quod fructus Arboris, ex quo non comederent, ſignificet bonum & verum fidei iis revelatum ab Antiquiſſima Eccleſia, ſeu quod cognitiones fidei, conſtare poteſt ex eo, quod fructus arboris horti dicatur, ex quo comederent, non ut prius, ubi de Cœleſti homine, ſeu Antiquiſſima Eccleſia, actum, Cap: II: verſ: 16, ex Arbore horti; Arbor horti, ut ibi dictum, ſignificat perceptionem, quæ eſt boni & veri, quod bonum & verum, quia inde, hic vocatur fructus; ſicut etiam fructus multoties ſignificatur in Verbo.

200. Quod Arbor ſcientiæ hic dicatur in medio horti, prius autem Cap: II: verſ: 9, Arbor vitarum dicitur in medio horti, non ita arbor ſcientiæ, eſt cauſa, quod medium horti ſignificet intimum; & quod Cœleſtis hominis ſeu antiquiſſimæ Eccleſiæ intimum fuerit Arbor vitarum, quæ eſt Amor & inde fides; hujus autem hominis, qui vocari poteſt homo cœleſtis ſpiritualis, ſeu hujus poſteritatis, medium horti ſeu intimum, erat fides. Amplius deſcribi nequit, quia ignotiſſimum hodie eſt, quales fuerunt illi, qui antiquiſſimo illo tempore vixerunt; alia prorſus indoles iis fuit, quam uſquam apud aliquem hodie datur: quæ indoles, ut ſolum idea ejus capiatur, fuit talis, ut ex Bono noſſent Verum, ſeu ex Amore quid Fidei; at cum Generatio illa expiravit, ſucceſſit alia, quæ prorſus diverſa indole erat ab iis, quæ nempe non ex bono verum, ſeu ex amore quæ fidei eſſent, noſſet, ſed quæ ex vero ſciret bonum, ſeu ex illis quæ ſunt cognitionum fidei ſciret quæ ſunt amoris, & apud pleroſque vix aliud quam quod ſcirent: talis mutatio facta eſt poſt diluvium, ne periret mundus.

201. Cum itaque talis indoles, qualis fuit antiquiſſimorum ante diluvium, non hodie exiſtit & invenitur, non facile ad captum exponi poteſt, quid Verba in genuino ſenſu involvunt; notiſſima ſunt in Cœlo, nam Angeli & Spiritus Angelici, qui dicuntur cœleſtes, tali indole ſunt, quali fuerunt antiquiſſimi regenerati ante diluvium; at Angeli & ſpiritus Angelici, qui dicuntur ſpirituales, tali indole ſunt, quali poſt diluvium, qui regenerati; illi & hi cum varietate, quæ indefinita.

202.

202. Antiquissima Ecclesia, quæ cœlestis homo, talis erat, ut non solum non comederet, de arbore scientiæ, hoc est, disceret ex sensualibus & scientificis, quid fidei, sed ne quidem licebat eis tangere istam arborem, hoc est, cogitare ex sensualibus & scientificis aliquid quod esset fidei, ne a vita cœlesti in vitam spiritualem, & sic porro, delaberentur. Talis quoque est vita Angelorum Cœlestium; qui eorum intimius cœlestes sunt, ne quidem admittunt ut nominetur fides, aut quicquid aliquid a spirituali trahit, sique nominatur ab aliis, pro fide percipiunt amorem cum differentia iis solum cognita, ita quicquid est fidei derivant ab amore & charitate; minus adhuc audire sustinent aliquid rationale, & minime aliquid scientificum de fide, nam Perceptionem habent a Domino per Amorem quid bonum & verum; ex Perceptione norunt illico an ita sit, vel non ita sit; quare cum de fide dicitur quid, non aliud respondent, quam quod ita sit, vel non ita sit, quia a Domino percipiunt: hoc est quod significant Verba Domini apud Matthæum, "Erit sermo vester, *etiam* "*etiam*, *non non*, quod ultra hæc est, ex malo est," V: 37. hoc nunc est, quod ne quidem tangere eis licuerit fructum arboris scientiæ, nam si tangerent, in malo essent, seu inde morerentur: Præterea, Angeli cœlestes inter se loquuntur sicut alii, de variis, sed loquela cœlesti, formata & derivata ex Amore, quæ ineffabilior est, quam loquela Angelorum spiritualium.

203. Angeli spirituales autem loquuntur de fide, etiam confirmant illa, quæ sunt fidei, per intellectualia, rationalia, & scientifica, sed nusquam ex his de fide concludunt, qui concludunt, sunt in malo; nam etiam illi Perceptionem habent omnium quæ sunt fidei, a Domino, sed non talem Perceptionem, qualem Angeli cœlestes: Perceptio angelorum spiritualium est quoddam conscientiæ, quæ a Domino vivificata, & apparet sicut Perceptio cœlestis, sed non est cæleстis, modo perceptio spiritualis.

204. Vers: 4, 5. *Et dixit serpens ad mulierem, non moriendo morimini. Quia novit Deus, quod in die, quo editis de eo, & aperiantur oculi vestri, & filis sicut Deus, scientes bonum & malum.* Si ederent ex fructu arboris quod aperirentur oculi, significat, si ex sensuali & scientifico, hoc est, a semet scrutarentur illa quæ sunt fidei, quod manifeste viderent res se non ita habere: quod essent sicut Deus, scientes bonum & malum, significat, si ita ex semet, quod forent sicut Deus, ac semetipsos ducere possent.

205. Unusquisque versiculus continet peculiarem statum, aut status mutationem in Ecclesia; Primi Versus, quod perceperint adhuc illicitum esse, tametsi inclinabant: hi Versus, quod inceperint dubitare, annon liceret eis, quia sic viderent num vera essent, quæ audiverunt ab antiquis, & sic aperirentur oculi: Tandem, quia apud eos regnare cæpit Amor sui, quod potuissent semet ducere, & sic similes esse Domino: Amor sui id secum habet, quod non duci velint a Domino, sed a semet, & cum a semet, quod consulant de credendis sensualia & scientifica.

206. Quinam magis se apertos habere oculos, & sicut Deus scire quid bonum & malum credunt, quam qui se amant & simul ex mundo docti sunt, sed quis est cæcior; si consulantur modo, videbitur quod nec sciant, minus credant, quod

quod detur Spiritus: quid vita ſpiritualis & cœleſtis, prorſus ignorant: Vitam æternam nec agnoſcunt, nam ſe credunt ſicut bruta morituros: Dominum prorſus non agnoſcunt, ſed modo ſemet & naturam colunt: qui caute loqui volunt, dicunt Ens quoddam ſupremum, quod neſciunt quid ſit, regere omnia. Hæc ſunt eorum principia, quæ confirmant multis per ſenſualia & ſcientifica apud ſemet; ſi auſi eſſent, etiam facerent coram univerſo. Tales, quamvis ſe pro diis ſeu ſapientiſſimis agnoſci volunt, ſi quærerentur, num ſcirent, quid non proprium, reſpondebunt quod ſit non ens, ſi privarentur proprio quod nihil eſſent: ſi quærerentur, quid a Domino vivere, cogitant eſſe phantaſias: ſi interrogarentur, num ſciant quid Conſcientia, dicerent eſſe nihil aliud quam quoddam imaginarium, quod inſervire poſſit pro vulgo ut teneatur in vinculo: ſi interrogarentur, num ſcirent, quid perceptio, nihil aliud facerent, quam irriderent, & vocarent enthuſiaſticum quid. Talis eſt ſapientia eorum; tales apertos oculos habent, & tales dii ſunt: ex talibus principiis, quæ clariora die putant eſſe, inchoant, & procedunt, & ſic ratiocinantur de myſteriis fidei; quid inde niſi abyſſus caliginum. Hi ſunt ſerpentes præ aliis, qui ſeducunt mundum. Sed talis nondum fuit hæc poſteritas Eccleſiæ antiquiſſimæ; at de qua agitur a verſ: 14 ad 19 hujus capitis, talis facta eſt.

207. Verſ: 6. *Et vidit mulier, quod bona arbor ad eſum, & quod appetibilis ea oculis, & deſiderabilis arbor ad dandum intelligentiam, & ſumſit ex fructu ejus, & edit & dedit etiam viro ſuo ſecum, & comedit.* Bona ad eſum, ſignificat Cupiditatem; appetibilis oculis Phantaſiam; deſiderabilis ad dandum intelligentiam, Voluptatem: hæc ſunt Proprii ſeu mulieris: per Virum, quod comederit, ſignificatur Rationale quod conſenſerit; n: 265.

208. Hæc fuit Quarta Poſteritas Eccleſiæ antiquiſſimæ, quæ ſe paſſa eſt ſeduci ab Amore proprio; & non credere voluit revelatis, niſi illa confirmata videret ex ſenſualibus & ſcientificis.

209. Voces quæ hic adhibentur, ſicut quod Arbor bona ad eſum, appetibilis oculis, deſiderabilis ad dandum intelligentiam, ſunt tales quæ applicabiles fuerunt indoli eorum, qui antiquiſſimo illo tempore vixerunt, ſpectant in ſpecie voluntatem, nam a voluntate ſcaturiebant mala eorum; ubi in Verbo agitur de poſtdiluvianis, tales voces adhibentur, quæ non ſpectant ita voluntatem, ſed intellectum, nam antiquiſſimi a Bono habebant verum, ſed hi ſeu poſtdiluviani a Vero bonum.

210. Ut ſciatur quid Proprium: Eſt Proprium hominis omne malum & falſum, ſcaturiens ex Amore ſui & mundi; & quod non Domino, aut Verbo, ſed ſibimet credant, putentque, quod non capiunt ſenſualiter & ſcientifice, hoc nihil eſſe; inde fiunt non niſi quam malum & falſum; & ſic perverſe ſpectant omnia; quæ mala ſunt vident ut bona, quæ bona ut mala; quæ falſa ut vera, & quæ vera ut falſa: quæ ſunt, putant eſſe nihil, & quæ nihil ſunt, putant eſſe omne: Odium vocant amorem, Caliginem lucem, Mortem vitam, ac viciſſim: in Verbo vocantur tales claudi & cæci. Hoc nunc eſt Proprium hominis, quod in ſe eſt infernale & damnatum.

211. Verf: 7. *Et aperti funt oculi amborum, & cognoverunt quod nudi ii.* Quod aperti fint oculi fignificat, quod ex dictamine interiori cognoverint & agnoverint, quod nudi, hoc eft, quod non amplius in innocentia, ut prius, fed in malo.

212. Quod per apertum fieri oculis, fignificatur dictamen ab interiori, conftat a fimilibus in Verbo, ficut ab iis quæ Bileamus de fe loquitur, qui quia vifiones habuit, vocat fe virum aperti oculis, Num: XXIV: 3, 4. Et ex Jonathane, cum libavit de favo mellis, & ei ab interiori dictatum, quod malum, dicitur quod *viderint oculi* ejus, ita ut *illuminati*, ut videret quod non novit, 1 Sam: XIV: 27, 29. Præterea oculi multoties in Verbo accipiuntur pro Intellectu, ita pro interiori dictamine etiam inde, ut apud Davidem, "Illumina *oculos* meos, ne forte dormiam mortem," Pfalm: XIII: 4, pro, Intellectum. Apud Ezechielem, "Quibus *oculi* ad videndum, & non vident," XII: 2. pro, qui non intelligere volunt. Apud Efaiam, "*Oculos* ejus obline, ne videat oculis fuis;" VI: 10, pro, ut occæcentur, ne intelligant. Per Mofen ad populum, "Non dedit Jehovah vobis cor ad fciendum, & *oculos* ad videndum, & aures ad audiendum," Deut: XXIX: 3, Cor pro voluntate, oculi pro intellectu. De Domino apud Efaiam, "quod aperturus *oculos* cæcos," XLII: 7. Et apud Eundem, "E caligine, & e tenebris *oculi* cæcorum videbunt," XXIX: 18.

213. Quod per cognofcere quod nudi, fignificatur, quod cognoverint & agnoverint fe non, ut prius, in innocentia effe, fed in malo, conftat a Verfu ultimo Capitis præcedentis, ubi dicitur, & fuerunt ambo nudi homo & uxor ejus, & non erubuerunt; ubi, non erubefcere quod nudi, fignificare innocentes effe, ibi videatur: Contrarium fignificatur, cum erubefcunt, ut hic quod confuerint folia ficus, feque occultaverint: Cum enim in nulla innocentia, tunc nuditas eft probro & fcandalo, quia fibi confcii quod male cogitent; inde Nuditas pro probro & malo accipitur in Verbo, & prædicatur de Ecclefia perverfa, ut apud Ezechielem, "quod effet nuda, & denudata, & conculcata in fanguine fuo," XVI: 7, 22. Apud Eundem, "Relinquant eam *nudam* & *denudatam*, & reveletur *nuditas*," XXIII: 29. Apud Johannem, "Confulo tibi, ut emas veftimenta alba, ut induaris, & non manifeftetur pudor *nuditatis* tuæ," Apoc: III: 18. Deque ultimo die; "Beatus, qui vigilat, & fervat veftimenta fua, ut non *nudus* ambulet, videatque pudorem ejus" Apoc: XVI: 15. In Deutr: "Si vir invenerit in uxore nuditatem quamcunque, fcribat ei libellum repudii," XXIV: 1. Quare etiam Aharoni & filiis ejus mandatum, ut femoralia lini haberent, cum accederent ad altare, & ad miniftrandum, ad tegendum carnem *nuditatis*, ne portent iniquitatem, & moriantur, Ex: XXVIII: 42. 43.

214. Nudi dicuntur, quia relicti Proprio; qui enim relinquuntur proprio feu fibi, nihil intelligentiæ & fapientiæ, feu fidei amplius habent, ita nudati vero & bono, quare in malo.

215. Quod Proprium non fit nifi malum & falfum, exinde etiam mihi conftare potuit, quod quicquid ufquam fpiritus loquuti fint ex fe, fuerit malum &

 falfum,

falſum, uſque adeo, ut, cum modo noſſe daretur quod ex ſe, ſcirem illico, quod falſum; tametſi in tam forti perſuaſione eſſent, cum loquerentur, quod verum, ut nihil dubitarent: ſimilis iis eſt homo, qui talis. Similiter, quicunque ratiocinari cæperunt, de illis quæ ſunt vitæ ſpiritualis & cœleſtis aut quæ ſunt fidei, percipere datum, quod dubitarent, imo negarent, nam ratiocinari de fide eſt dubitare & negare: & quia ex ſemet ſeu ex proprio, ſunt meræ falſitates, in quas cadunt, proinde in abyſſum caliginum, hoc eſt, falſitatum; in qua abyſſo cum ſunt, tunc minimus ſcrupulus prævalet mille veritatibus, qui eſt ſicut pulviſculus qui adpoſitus pupillæ oculi facit, ut univerſum, & quicquid in univerſo eſt, non videat: De iis ita Dominus apud Eſaiam, " Væ ſapientibus in oculis ſuis, & coram faciebus ſuis intelligentibus," v: 21. Et apud Eundem, " Sapientia tua, & ſcientia tua, ea avertit te, & " dixiſti in corde tuo, ego, & nullus præter me amplius, & veniet ſuper " te malum, cujus ignoras exortum, & cadet ſuper te ærumna, quam non " poteris expiare, & veniet ſuper te repente vaſtatio, quam non ſcis," XLVII: 10, 11. Apud Jeremiam, " Stupidus factus omnis homo a ſcientia, pudefactus " omnis conflator a ſculptili, nam mendacium fuſile ejus, nec ſpiritus in eis," LI: 17. ſculptile pro falſo, quod proprii, fuſile pro malo, quod proprii.

216. *Et conſuerunt folium ficus, & fecerunt ſibi cingula.* Conſuere folium eſt excuſare; Ficus eſt Bonum naturale; facere ſibi cingula, eſt pudore affici: ita loquuti ſunt antiquiſſimi, & deſcripſerunt hanc poſteritatem Eccleſiæ, quod nempe Bonum naturale eis fuerit, loco innocentiæ, quæ prius, per quod occultatum erat malum eorum; & quia in bono naturali, quod pudore affecti ſint.

217. Quod Vitis in Verbo ſignificet Bonum ſpirituale, & Ficus Bonum naturale, hodie prorſus ignoratur, quia ſenſus internus Verbi periit; cum tamen, ubicunque occurrunt, tale ſignificant, aut involvunt: etiam quæ Dominus loquutus de vinea, in parabolis, tum de ficu: quodque apud Matthæum, " Jeſus videns *Ficum* unam in via, venit ad eam, ſed nihil invenit " in ea, niſi folia tantum, ideo dixit ei, ne poſthac fructus ex te naſcatur in " æternum, unde arefacta eſt ex tempore ficus," XXI: 19. per quæ intellectum, quod nihil bonum, ne quidem naturale inventum in terra. Per Vitem & ficum, ſimile intelligitur apud Jeremiam, " Pudefacti ſunt, quod " abominationem fecerint, etiam pudendo non pudore affecti ſunt, & eru- " beſcere neſcierunt; ideo colligendo, colligam eos, dictum Jehovæ, non " uvæ in vite, non *Ficus* in ficu, & folium decidit," VIII: 12, 13. quo ſignificatur, quod omne bonum tam ſpirituale quam naturale, perierit, quia tales, ut ne quidem pudore affici potuerint; ſicut hodie qui in malo, tantum non pudefiunt, ut ſe jactent de malo. Apud Hoſeam, " Sicut uvas in deſerto in- " veni Iſraelem: ſicut primitivum in *ficu* in initio vidi patres veſtros," IX: 10. Et apud Joelem, " Ne timeatis beſtiæ agrorum meorum, quia arbor " feret fructum ſuum, *ficus* & vitis dabit vim ſum," II: 22. Vitis pro Bono ſpirituali, Ficus pro Bono naturali.

218. Verſ: 8. *Et audiverunt vocem Jehovæ Dei, ſibi euntem in horto, ad auram diei, & occultavit ſe homo, & uxor ejus, a facie Jehovæ Dei, in medio arboris horti.* Per vocem Jehovæ Dei ſibi euntem in horto, intelligitur dictamen, quod metuebant; dictamen eſt reſiduum perceptionis, quod habebant; per auram ſeu ſpiritum diei, ſignificatur tempus cum adhuc Eccleſia reſiduum haberet de perceptione: per occultare ſe a facie Jehovæ Dei, eſt timere dictamen, ſicut ſolent, qui conſcii mali: per medium arboris horti, in quo ſe occultabant, ſignificatur Bonum naturale, medium dicitur, quod intimum, arbor eſt perceptio ut dictum prius, ſed quia parum perceptionis, in ſingulari dicitur arbor, ſicut una reſidua.

219. Quod per vocem Jehovæ Dei ſibi euntem in horto intelligatur dictamen, quod metuebant, conſtare poteſt a ſignificatione Vocis in Verbo, ubi Vox Jehovæ accipitur pro Ipſo Verbo, pro Doctrina fidei, pro Conſcientia, ſeu interna animadvertentia, etiam pro omni redarguitione inde, quare etiam fulmina vocantur Voces Jehovæ, ut apud Johannem, "Angelus clamavit tunc "voce magna, ſicut leo rugit, cumque clamavit, loquuta ſunt ſeptem tonitrua "*voces* ſuas," Apoc: x: 3, 4. pro quod tunc vox externa & interna: apud Eundem, "In diebus *vocis* ſeptimi Angeli, conſumandum eſt myſterium Dei," Apoc: x: 7, ſimiliter. Apud Davidem, "Cantate Deo, pſallite Domino, "equitanti ſuper cœlis cœlorum antiquitatis, ecce dabit in *voce* ſua, vocem "roboris," Pſalm: LXVIII: 33, 34. Cœli cœlorum Antiquitatis pro ſapientia Antiquiſſimæ Eccleſiæ; vox pro Revelatione, tum pro dictamine interno: apud Eundem, "*Vox* Jehovæ ſuper aquis; *Vox* Jehovæ in potentia; *Vox* Je-"hovæ in gloria; *Vox* Jehovæ confringens cedros; *Vox* Jehovæ ſuccidens "flammas ignis; *Vox* Jehovæ trepidare facit deſertum; *Vox* Jehovæ parturire "facit cervas; & denudat ſylvas," Pſalm: XXIX: 3, 4, 5, 7, 8, 9. Et apud Eſaiam, "Audiri faciet Jehovah excellentiam *vocis* ſuæ, nam a voce Jehovæ "conſternabitur Aſchur," XXX: 30, 31.

220. Per vocem ſibi euntem, intelligitur, quod parum perceptionis reſiduum eſſet, quaſi ſola ſibi, & quaſi non audita, quod a ſequente verſiculo etiam conſtat, ubi dicitur, quod clamaverit Jehovah ad hominem; ſicut apud Eſaiam, "*Vox clamantis* in deſerto, vox dixit, clama," XL: 3, 6. Deſertum pro Eccleſia, ubi nulla fides, vox clamantis pro annuntiatione adventus Domini, in genere pro omni adventus Ipſius annuntiatione, ut apud regeneratos, quibus eſt dictamen.

221. Quod per auram ſeu ſpiritum diei ſignificetur tempus, cum adhuc Eccleſia reſiduum haberet de perceptione, conſtare poteſt a ſignificatione Diei & Noctis: Antiquiſſimi Status Eccleſiæ comparabant temporibus diei & noctis; temporibus diei cum adhuc eſſet in luce, quare hic ſpiritui ſeu auræ diei, cum aliquid reſiduum perceptionis haberent, ex quo noverunt quod lapſi: Dominus etiam ſtatum fidei appellat Diem, & ſtatum nullius fidei Noctem, ut apud Johannem, "Me oportet operari opera Ipſius, Qui miſit Me, quo-"uſque *Dies* eſt, venit *Nox*, quando Nemo poterit operari," IX: 14. Status Regenerationis hominis in Capite Primo ideo dicti ſunt Dies.

222. Quod occultare se a facie Jehovæ, sit timere dictamen, sicut solent conscii mali, constat a responso eorum, vers: 10, ubi hæc, vocem tuam audivi in horto, & timui, quia nudus. Facies Jehovæ seu Domini est Misericordia, Pax, & omne Bonum, ut constat clare a Benedictione, "Lucere "faciat Jehovah *Facies* suas ad te, & *Misereatur* tui: Elevet Jehovah *Facies* suas "ad te, & ponat tibi *Pacem*," Num: VI: 25, 26. Et apud Davidem, "Deus *misereatur* nostri, & benedicat nobis, lucere faciat *Facies* suas nobis," Psalm: LXVII: 2, & alibi, "Multi dicentes, quis videre nos faciet Bonum; "attolle super nos lucem *Facierum* tuarum, Jehovah," Psalm: IV: 7, 8. Misericordia Domini appellatur ideo Angelus facierum, apud Esaiam, "*Misericordias* Jehovæ memorare faciam, retribuit eis secundum *misericordias* suas, "& secundum multitudinem *misericordiarum* suarum, & factus iis in Salvatorem; in omni angustia eorum, non angustia, & Angelus *facierum* Ipsius "salvavit eos, propter *Amorem* Ipsius, & propter Clementiam Ipsius Ipse redemit eos," LXIII: 7, 8, 9.

223. Cum Domini Facies sit Misericordia, Pax & omne Bonum, constat, quod nusquam aliquem, quam ex Misericordia aspiciat; & quod nusquam ab aliquo faciem avertat; sed quod homo sit, cum in malo, qui suam faciem avertit; ut a Domino per Esaiam dictum, "Iniquitates vestræ sunt, quæ separant inter vos, & inter Deum vestrum; & peccata vestra abscondere "faciunt facies a vobis," LIX: 2. Ita quoque hic, quod occultaverint se a facie Jehovæ, quia nudi.

224. Misericordia, Pax, omne Bonum, seu facies Jehovæ, sunt quæ causantur dictamen apud eos, qui perceptionem habent; etiam apud eos qui conscientiam, sed cum differentia, & operantur semper misericorditer; sed recipiuntur secundum statum, in quo homo. Status hujus hominis, seu hujus posteritatis Antiquissimæ Ecclesiæ, erat Bonum Naturale; & qui in bono naturali, tales sunt, ut se occultent ex timore, & ex pudore quod nudi: qui vero in nullo bono naturali sunt, ne quidem se occultant, quia non pudefiunt, de quibus apud Jeremiam, Cap: VIII: 12, 13. videatur prius num: 217.

225. Quod medium arboris horti significet Bonum naturale, in quo aliqua perceptio, quæ vocatur arbor, constare potest etiam ab horto, in quo fuit cœlestis homo, nam omne id vocatur hortus, quod bonum & verum, cum differentia secundum hominem, qui illum colit: Bonum non est bonum, nisi intimum ejus sit cœleste, ex quo, seu per quod a Domino, perceptio; intimum hoc vocatur medium, ut etiam in Verbo.

226. Vers: 9, 10. *Et clamavit Jehovah Deus ad hominem, & dixit ei, ubi tu. Et dixit, vocem tuam audivi in horto, & timui, quia nudus ego, & occultavi me.* Quid clamare, quid vox in horto, & cur timuerint quod nudi, seque occultaverint, prius explicatum est: Commune in Verbo est, quod primum interrogetur homo, ubi & quid, tametsi Dominus omnia prius novit; sed causa interrogationis est, ut homo agnoscat & confiteatur.

227. Sed sciendum, unde perceptio, dictamen, & conscientia; hoc quia prorsus ignotum hodie est, aliquid de eo referre licet: Verissimum est, quod homo

homo per ſpiritus & angelos a Domino regatur; cum ſpiritus mali incipiunt dominari, tunc angeli in labore ſunt avertendi mala & falſa, quare exiſtit pugna; hæc pugna eſt, quæ per perceptionem, dictamen, & conſcientiam, ſentitur: ex iis, tum a tentationibus, ſcire potuiſſet homo manifeſte, quod ſpiritus & angeli apud eum ſunt, niſi in corporeis totus tantus eſſet, ut nihil credat quod dicitur de ſpiritibus & angelis; quare tales, ſi centies ſentirent pugnas, uſque dicerent eſſe phantaſias, & quoddam animi ægrotum, quod cauſatur: pugnas & inde ſenſum vivum millies millies, & fere continue nunc intra aliquot annos ſentiri mihi datum eſt, tum quinam eſſent, quales, ubinam, quando alluerunt, cum diſceſſerunt, & cum iis loquutus.

228. Quam exquiſita perceptio angelorum ſit, num aliquid intrat quod contra verum fidei & bonum amoris, non deſcribi poteſt, percipiunt millies plus quale id quod intrat, & quando intrat, quam ipſe homo, qui vix aliquid novit de eo: minimum cogitationis apud hominem eſt perceptibilius angelis, quam ejus maximum, quod quidem incredibile, ſed eſt veriſſimum.

229. Verſ: 11, 12, 13. *Et dixit, quis indicavit tibi, quod nudus tu, annon de arbore, de qua præcepi tibi ut non edas de ea, ediſti. Et dixit homo, mulier, quam dediſti mecum, ea dedit mihi de arbore, & comedi. Et dixit Jehovah Deus mulieri, quare hoc feciſti, & dixit mulier, ſerpens decepit me, & edi.* Quid hæc ſignificant, ex prius explicatis conſtat; nempe quod Rationale hominis ſe paſſum ſit decipi a proprio quod ei charum, ſeu ab amore ſui, ut nihil crederet, niſi videret & ſentiret. Quiſque videre poteſt, quod Jehovah Deus non alloquutus ſit ſerpentem, & quod ſerpens non fuerit, nec quod alloquutus ſenſuale, quod per ſerpentem ſignificatur, ſed quod alia involvant, nempe quod perceperint ſe deceptos eſſe per ſenſus, & quia ſe amaverunt, quod cupiverint cognoſcere num verum eſſet, quod audiverunt de Domino, & de fide in Ipſum, & ſic primum credere voluerint.

230. Hujus poſteritatis malum dominans erat Amor ſui, non ita ſimul amor mundi, ſicut hodie; nam intra domos & familias vixerunt, nec opes affectabant.

231. Malum Eccleſiæ Antiquiſſimæ non ſolum quæ ante diluvium, ſed etiam malum Eccleſiæ Antiquæ quæ poſt diluvium, tum malum Eccleſiæ Judaicæ, ut & dein malum Eccleſiæ novæ ſeu gentium poſt adventum Domini, ſicut etiam malum Eccleſiæ hodiernæ, eſt, ut non credant Domino aut Verbo, ſed ſibimet & ſenſibus ſuis; inde nulla fides; & cum nulla fides, nullus amor proximi, ſic omne falſum & malum.

232. Hodie multo pejus quam olim, cum confirmare incredulitatem ſenſuum poſſint per ſcientifica antiquis ignota, inde tanta caligo ut deſcribi nuſquam poſſit, ſi ſciret homo quanta caligo inde, obſtupeſceret.

233. Per ſcientifica explorare myſteria fidei, tam impoſſibile eſt, ac Camelo intrare per foramen acus; & tam impoſſibile, ut eſt Coſtæ regere fibrillas puriſſimas pectoris & cordis; tam craſſum & multo adhuc craſſius, eſt ſenſuale & ſcientificum reſpective ad ſpirituale & cœleſte: qui ſolum recondita naturæ,

naturæ, quæ innumera sunt, investigare vult, vix unum detegit, & cum investigat, in falsitates cadit, ut notum est; quid si velit recondita vitæ spiritualis & cœlestis, ubi myriades sunt pro uno, quod in natura invisibili. Illustrationis causa, sit modo hoc exemplum: Homo non potest a se aliter ac malum facere, & se avertere a Domino; at homo non facit, sed mali spiritus, qui apud eum; nec mali spiritus, sed ipsum malum, quod sibi appropriarunt; & usque homo malum facit, & se avertit, estque in culpa; & tamen non vivit nisi a Domino. Vicissim, homo a se nusquam potest bonum agere, & se convertere ad Dominum, sed ab angelis; nec angeli possunt, sed solus Dominus; & usque potest homo sicut a se bonum facere, & se convertere ad Dominum; quod ita se res habeat, nusquam potest sensibus, scientia & philosophia capi; si ea consuluntur, prorsus negantur, cum tamen in se vera sunt, in omnibus cæteris similiter. Ex quibus constat, quod qui sensualia & scientifica consulunt de credendis, non solum in dubitationem, sed etiam in negationem, hoc est in caliginem se præcipitent, & cum in caliginem, etiam in omnes cupiditates; nam cum credunt falsum, etiam faciunt falsum; & cum credunt non dari spirituale & cœleste, credunt dari solum corporeum & mundanum, ita amant quicquid est sui & mundi, inde ex falso cupiditates, & mala.

* * * *

14. Et dixit JEHOVAH DEUS ad serpentem, quia fecisti hoc, maledictus tu præ omni bestia, & præ omni fera agri, super ventre tuo ambulabis, & pulverem edes omnibus diebus vitæ tuæ.

15. Et inimicitiam ponam inter te, & inter mulierem; & inter semen tuum, & inter semen ejus, Ille conculcabit tibi caput, & tu lædes illi calcaneum.

16. Et ad mulierem dixit, multiplicando multiplicabo dolorem tuum, & conceptum tuum, in dolore paries filios, & ad virum tuum obedientia tua, & hic dominabitur tibi.

17. Et ad hominem dixit, quia audivisti vocem uxoris tuæ, & comedisti de arbore, de qua præcepi tibi dicendo, non edes de illa, maledicta humus propter te, in magno dolore edes de ea, omnibus diebus vitæ tuæ.

18. Et spinam & carduum proferet tibi, & edes herbam agri.

19. In sudore vultus tui, edes panem, usque dum redis in humum, quia ex ea sumtus es; quia pulvis tu, & ad pulverem redibis.

CONTENTA.

CONTENTA.

234. DEscribitur status Ecclesiæ sequens usque ad diluvium; & quia Ecclesia se tunc prorsus perdidit, prædicitur, quod Dominus venturus in mundum, & salvaturus Genus Humanum.

235. Quia nihil amplius credere voluerunt, nisi quod sensibus caperent, Sensuale, quod est Serpens, sibi maledixit, & infernale factum est, vers: 14.

236. Ne itaque totus homo in infernum rueret, promisit Dominus, quod in mundum veniret, vers: 15.

237. Describitur amplius Ecclesia per mulierem, quæ ita amavit se seu proprium, ut amplius nihil veri capere posset, tametsi eis rationale datum, quod dominaretur, vers: 16.

238. Tum Rationale, quale fuerit, quod consenserit, & sic quoque sibi maledixerit, & infernale factum, ut non amplius ratio manserit, sed ratiocinatio, vers: 17.

239. Describitur maledictio & vastatio; ut & natura eorum ferina, vers: 18.

240. Tum aversatio omnium, quæ fidei & amoris: & sic quod ab homine facti non homines, vers: 19.

SENSUS INTERNUS.

241 ANtiquissimi, qui cœlestes, tales erant, ut quicquid usquam vidissent in mundo & in terra, quidem videbant, sed cogitabant de cœlestibus & Divinis quæ significarent vel repræsentarent, visus eorum erat solum instrumentale quid, inde loquela eorum talis: quisque ex propria experientia scire potest, quale fuerit; qui enim ad sensum vocum loquentis attente advertit, is voces quidem audit, sed quasi non audit, sensum modo capit; & qui altius cogitat, ne quidem ad sensum vocum attendit, sed ad universaliora sensus. Hæ autem posteritates, de quibus nunc agitur, non erant sicut Patres eorum, cum videbant mundana & terrestria, quia ea amabant, inhærebant mente, & de iis cogitabant, & ex iis de cœlestibus & Divinis; sic iis sensuale cæpit esse principale, non ut patribus eorum, instrumentale; cumque mundanum & terrestre sit principale, tunc ex iis ratiocinantur de cœlestibus, & se occæcant: quisque quoque ex propria experientia scire potest, quale sit, qui enim

enim non ad fenfum vocum loquentis attendit, fed ad voces, is parum de fenfu capit, minus de univerfali fenfus, & judicat quandoque ex una voce, imo ex uno gramaticali, de omnibus iis, quæ quis loquitur.

242. Verf: 14. *Et dixit Jehovah Deus ad ferpentem, quia fecifti hoc, maledictus tu præ omni bestia, & præ omni fera agri, fuper ventre tuo ambulabis, & pulverem edes omnibus diebus vitæ tuæ.* Quod Jehovah Deus dixerit ad ferpentem, fignificat, quod perceperint fenfuale fuum in caufa effe: quod ferpens maledictus præ omni beftia & fera agri, fignificat quod fenfuale averterit fe a cœlefti, & converterit fe ad corporeum, ac ita fibi maledixerit: beftia & fera agri fignificat hic, ut prius, affectiones: quod ferpens fuper ventre ambularet, eft quod fenfuale non amplius fpectare poffet furfum ad cœleftia, fed deorfum ad corporea & terreftria: quod pulverem comederet omnibus diebus vitæ, eft quod fenfuale ita factum, ut ex alio quam ex corporeo & terreftri vivere non poffet, ita infernale.

243. In antiquiffimo cœlefti homine Senfualia corporis talia erant, ut obfequerentur & fervirent interno eorum homini, & præterea illa non curabant; fed poftquam amare fe cæperunt, præferebant fenfualia interno homini, quare feparabantur, & facta corporea, & fic damnata.

244. Quod Jehovah Deus dixerit ad ferpentem, fignificet, quod perceperint fenfuale fuum in caufa effe, prius oftenfum eft; quare iis non immorandum.

245. Quod dixerit ad ferpentem, maledictus tu præ omni beftia & præ omni fera agri, fignificet, quod fenfuale averterit fe a cœlefti, & converterit fe ad corporeum, ac ita femet damnaverit, feu fibi maledixerit, conftare fatis poteft a fenfu interno Verbi; Jehovah Deus feu Dominus nunquam alicui maledicit, nunquam alicui irafcitur, nunquam aliquem in tentationem inducit, nullum punit, minus maledicit; fed quod diabolica turba talia faciat; a fonte Mifericordiæ, Pacis & Bonitatis, talia nufquam venire poffunt: At quod hic, & paffim in Verbo dicatur, quod Jehovah Deus non folum avertat facies, irafcatur, puniat, tentet, fed etiam occidat, imo maledicat, eft caufa, ut crederent, quod Dominus omnia & fingula in univerfo regat & difponat, etiam ipfum malum, pœnas, tentationes; & poftquam communiffimam hanc ideam acceperint, quod dein difcerent, quomodo regit & difponit, & quod malum pœnæ, & malum tentationis vertat in bonum: ordo docendi & difcendi in Verbo eft a communiffimis; quare fenfus literæ communiffimis talibus abundat.

246. Quod Beftia & Fera agri fignificent affectiones, conftare poteft ab iis, quæ de beftia & fera prius dicta funt, n: 45. 46. quibus addere licet, quod apud Davidem "Pluviam benevolentiarum agitare facis Deus; hæreditatem "tuam laborantem, Tu confirmas illam: *Fera* tua habitabunt in ea." ubi etiam Fera pro affectione boni, quia habitabit in hæreditate Dei. Quod hic beftia & fera agri dicatur, ficut etiam in Capite II: 19, 20. fed in Capite I: 24: 25, beftia & fera terræ, caufa eft, quia agitur de Ecclefia, feu homine regenerato; in capite primo autem de non Ecclefia, feu de homine regenerando; nam ager eft vox, quæ applicatur Ecclefiæ, feu Regenerato.

K 247.

247. Quod ſerpens ſuper ventre ambularet, ſit, quod Senſuale non amplius poſſet ſpectare ſurſum ad cœleſtia, ut prius, ſed deorſum ad corporea & terreſtria, conſtat inde, quod antiquitus per Ventrem ſignificata ſint ea quæ proxima terræ; per Pectus quæ ſupra terram; & per Caput, quæ ſuprema; ita hic, quod Senſuale, quod in ſe eſt infimum hominis, quia ſe convertit ad terreſtre, quod ambularet ſuper ventre; hoc quoque in Eccleſia Judaica ſignificatum eſt per depreſſionem ventris uſque ad terram, & per conſperſionem pulveris ſuper caput; apud Davidem ita, “Quare facies tuas occultas, obliviſceris miſeriæ noſtræ, & oppreſſionis noſtræ, quia incurvata eſt ad *pulverem* anima noſtra, & adhæret *terræ Venter* noſter; ſurge auxilium nobis, & redime nos propter Miſericordiam tuam,” XLIV: 25, 26, 27. ubi quoque conſtat, cum avertit homo ſe a facie Jehovæ, quod adhæreſcat pulveri, & terræ, ventre. Apud Jonam etiam per Ventrem piſcis magni, in quem conjectus, ſignificantur infera terræ, ut conſtat a prophetia apud Eum, “E *ventre* inferni clamavi, audiviſti vocem meam,” Jon: II: 3. ubi infernum pro terra infera.

248. Quare cum ſpectaret homo cœleſtia, dicebatur quod erectus iret, & quod ſpectaret ſurſum, vel antrorſum, quod idem; at cum ſpectaret corporea & terreſtria, quod incurvatus eſſet ad terram, & ſpectaret deorſum vel retrorſum; ut in Levitico, “Ego Jehovah Deus veſter, Qui eduxi vos e terra Ægypti, ne eſſetis iis ſervi, & fregi vincula jugi veſtri, & ire feci vos *erecte*,” XXVI: 13. Apud Micham, “Non extrahetis inde colla veſtra, & non ibitis *erecte*,” II: 3. Apud Jeremiam, “Peccatum peccavit Hieroſolyma, propterea vilipenderunt eam, quia viderunt nuditatem ejus, etiam ipſa ingemuit, & converſa eſt *retrorſum*. Ex alto miſit ignem in oſſa mea, & redire me fecit *retrorſum*, dedit me deſolatam,” Thren: I: 8, 13. Apud Eſaiam, “Jehovah Redemptor tuus, convertens ſapientes *retrorſum*, & ſcientiam eorum infatuat,” XLIV: 24, 25.

249. Quod per pulverem comedere omnibus diebus vitæ, ſignificatur quod Senſuale ita factum, ut ex alio quam ex corporeo & terreſtri vivere non poſſet, ita infernale, conſtat quoque ex ſignificatione pulveris in Verbo, ut apud Micham, “Paſce populum tuum juxta dies æternitatis, videbunt gentes & erubeſcent ab omni potentia ſua, lambent *pulverem* ſicut *ſerpens*, & ſicut *ſerpentes* terræ commovebuntur e clauſuris ſuis, VII: 14, 16, 17. dies æternitatis pro antiquiſſima Eccleſia, gentes pro iis qui fidunt proprio, de quibus prædicatur lambere pulverem ſicut ſerpens. Apud Davidem, “Coram Deo incurvabunt ſe barbari, & hoſtes illius *pulverem* lambent,” Pſalm: LXXII: 9. Barbari & hoſtes pro iis, qui ſolum terreſtria & mundana ſpectant. Apud Eſaiam, “*Serpentes pulvis* panis,” LXV: 25. Quia pulvis ſignificabat eos, qui non ſpiritualas & cœleſtia, ſed corporea & terreſtria ſpectarent, a Domino mandatum diſcipulis, ut ſi urbs aut domus non digna eſſet, excuterent pulverem pedum ſuorum, Matth: X: 14. Quod pulvis ſignificet damnatum & infernale, videantur plura ad verſ: 19.

250. Verf: 15. *Et inimicitiam ponam inter te, & inter mulierem: & inter femen tuum, & inter femen ejus; Ille conculcabit tibi caput; & tu lædes Illi calcaneum.* Neminem hodie latet, quod hæc fit prima Prophetia de adventu Domini in mundum; ex ipfis verbis etiam clare conftat: inde & ex Prophetis fciunt etiam Judæi, quod venturus Meffias. Sed nondum quifquam novit, quid per ferpentem, per mulierem, per femen ferpentis, per femen mulieris, per caput ferpentis, quod Ille conculcabit; & per calcaneum, quod ferpens læfurus, in fpecie intelligatur, quare hæc exponenda. Per Serpentem hic intelligitur in genere omne malum, in fpecie amor fui; per Mulierem intelligitur Ecclefia; per Semen ferpentis omnis infidelitas; per Semen mulieris fides in Dominum; per Ille, Ipfe Dominus; per Caput ferpentis dominium mali in genere, & amoris fui in fpecie; per proculcare, depreffio ut ambulet fuper ventre, & edat pulverem; per calcaneum, infimum naturale, ut corporeum, quod læfurus ferpens.

251. Quod per ferpentem intelligatur omne malum in genere, & amor fui in fpecie, eft quia omne malum ex fenfuali, tum ex fcientifico, quæ primum per ferpentem fignificata funt, ortum eft, quare nunc ipfum malum quodcunque, & in fpecie amor fui, feu odium contra proximum & Dominum, quod idem eft cum amore fui. Hoc malum feu odium, quia multiplex eft, & plura ejus genera, & plures adhuc fpecies, in Verbo diftinguitur per ferpentum genera, ut per angues, regulos, afpides, hæmorrheos, prefteres feu ferpentes ignitos, per ferpentes volantes ut & repentes, per viperas, ita fecundum differentias veneni, quod eft odium: ut apud Efaiam, "Ne "læteris Philiftæa tota tu, quod fracta virga percutiens te, nam de radice "*ferpentis* exibit *regulus*, & fructus ejus *prefter* volans," XIV: 29. radix ferpentis eft fenfuale & fcientificum, regulus eft malum ex falfo inde, prefter volans eft cupiditas quæ eft amoris fui. Et apud eundem prophetam de iifdem aliter ita, "Ova *Reguli* excludent, & telas araneæ texent; edens de "ovis eorum moritur, & cum exprimitur, excluditur *Vipera*," LIX: 5. Serpens hic in Apocalypfi vocatur *draco* rufus & magnus, & *ferpens antiquus*, tum diabolus & fatanas, qui feducit orbem terrarum totum, XII: 3, 9. Cap: XX: 2. hic & alibi per diabolum nufquam intelligitur aliquis diabolus ut princeps aliorum, fed omnis turba malorum fpirituum, ipfumque malum.

252. Quod per Mulierem intelligatur Ecclefia, ex Conjugio cœlefti conftare poteft, de quo fupra, n: 155. Conjugium cœlefte tale eft, ut Cœlum, ita Ecclefia, uniatur Domino per Proprium, adeo ut fit in proprio, nam abfque proprio non datur unio, in quod proprium cum Dominus ex Mifericordia infinuat Innocentiam, Pacem, Bonum, tunc apparet ufque ut proprium fed cœlefte & feliciffimum, ut videas prius n: 164. Sed quale proprium cœlefte & angelicum, quod a Domino; & quale proprium infernale & diabolicum, quod a femet, nondum dici poteft; talis eft differentia, qualis inter Cœlum & infernum.

253. Ex Proprio cœlesti & angelico Ecclesia in Verbo vocatur Mulier, ut & Uxor, tum Sponsa, Virgo, Filia: quod dicatur Mulier; in Apocalypsi, " *Mulier* circumdata solem, & luna sub pedibus ejus, & super capite ejus " corona stellarum duodecim, & quod *draco* persequutus *mulierem*, quæ pe- " pererat masculum," XII: 1, 4, 5, 13. ubi per Mulierem intelligitur Ecclesia, per solem amor, per lunam fides, per stellas veritates fidei, ut prius, quæ mali spiritus odio habent, & omni opera persequuntur. Quod Mulier, ut & Uxor, apud Esaiam, " Quia Maritus tuus, Factor tuus, Jehovah Ze- " baoth nomen Ipsius, & Redemptor tuus, Sanctus Israelis, Deus totius terræ " vocatur: nam quasi *Mulierem* relictam & afflictam spiritu vocavit te Jeho- " vah, & *Uxorem* adolescentiarum," LIV: 5, 6. ubi Maritus Factor in plurali quodam, quia proprium simul; Mulier relicta & uxor adolescentiarum in specie pro antiqua & antiquissima Ecclesia. Similiter apud Micham, " Je- " hovah testificatus inter te, & *Uxorem* adolescentiarum tuarum," II: 14. Quod Uxor & Sponsa in Apocalypsi, " Vidi Urbem sanctam Hierosolymam " descendentem a Deo, e Cœlo, paratam sicut *Sponsam* ornatam Marito suo: " veni, ostendam tibi *Sponsam* Agni Uxorem," XXI: 2, 9. Quod *Virgo* & *Filia*, commune est apud Prophetas.

254. Quod per semen serpentis intelligatur omnis infidelitas, constat ex serpentis significatione, quod sit omne malum; semen est quod producit & producitur, seu quod gignit & gignitur; & quia hic agitur de Ecclesia, est infidelitas; apud Esaiam vocatur Semen malorum, semen adulteri, semen mendacii, ubi de Ecclesia Judaica perversa, " Væ genti peccatrici, populo " gravi iniquitate, *semini* malorum, filiis perditoribus, derelinquunt Jehovam, " provocarunt Sanctum Israelis, abalienarunt se *retrorsum*," I: 4. Tum, " Accedite huc filii præstigiatricis, *semen* adulteri, nonne vos nati prævarica- " tionis, *semen* mendacii," LVII: 3, 4. Et, " Projectus es e sepulchro tuo, " sicut surculus abominabilis, nam terram tuam corrupisti, populum tuum " occidisti, non vocabitur in æternum *semen* malorum." XIV: 19, 20, ubi agitur de serpente seu dracone, qui ibi vocatur Lucifer.

255. Quod per Semen Mulieris intelligatur Fides in Dominum, constat ex significatione Mulieris, quæ est Ecclesia; ejus semen non aliud est, quam fides, ex fide in Dominum est, & dicitur Ecclesia: apud Malachiam appellatur Fides Semen Dei, " Jehovah testificatus est inter te, & inter *uxorem* " adolescentiarum tuarum, & non unus fecit, & residuum, spiritus ei, & quid " unus quærens *semen* Dei; sed observate in spiritu vestro, ne contra *uxorem* " adolescentiarum tuarum perfide agat," II: 14, 15. ubi uxor adolescentiarum est Ecclesia antiqua & antiquissima, de cujus semine aut fide agitur. Apud Esaiam, " Effundam aquas super sitientem, & fluenta super aridam, effun- " dam spiritum super *semen* tuum, & benedictionem meam super *prognatos* a " te," XLIV: 3, ubi etiam de Ecclesia. In Apocalypsi, " Iratus draco con- " tra Mulierem, abivitque ut faceret bellum cum reliquis *seminis* illius, qui " tenebant mandata Dei, & habent testimonium Jesu Christi," XII: 17. Et apud

apud Davidem, "Pepigi fœdus Electo Meo, juravi Davidi fervo meo, ufque "in æternum ftabiliam *femen* tuum, & ponam in perpetuum *femen* Ipfius, & "Solium Ipfius, ficut dies cœlorum; *Semen* Ipfius in æternum erit, & Solium Ipfius ficut Sol coram Me," Pfalm: LXXXIX: 4, 5. 30, 37. ubi per Davidem intelligitur Dominus; per Solium, Ipfius Regnum; per Solem Amor; per Semen Fides.

256. Fides non folum dicitur femen mulieris, fed etiam Ipfe Dominus, tam quia Solus dat fidem, & fic eft Fides, quam quia placuit Ipfi ut nafceretur, & quidem in tali Ecclefia, quæ prorfus lapfa fuit in proprium infernale & diabolicum, per amorem fui & mundi; ut ex Divina fua Potentia uniret Proprium Divinum Cœlefte, proprio humano, in Humana Ipfius Effentia, ut in Ipfo unum fierent; quod nifi univiffet, periiffet prorfus Mundus: quia Dominus fic eft Semen Mulieris, non dicitur illud, fed Ille.

257. Quod per Caput ferpentis intelligatur dominium mali in genere, & amoris fui in fpecie, conftare poteft ex natura ejus, quæ talis eft, ut non folum dominium quærat, fed etiam dominium fuper omnia terræ; nec fic acquiefcit, fed fuper omnia cœli; nec fic quidem, fed fuper Dominum; & quidem nec tunc quiefceret; hoc latet in unaquavis fcintilla Amoris fui; fi modo faveatur, & relaxaretur vinculum, percipies quod illico rueret, & crefceret ufque illuc; inde conftat, quomodo ferpens, feu malum Amoris fui, dominari vult, & fuper quem dominari non poteft, illum odit; hoc eft Caput ferpentis, quod fe extollit, & quod Dominus proculcat, & quidem ufque ad terram, ut ambulet fuper ventre, & edat pulverem, ficut dicitur in Verfu mox præcedente. Ita defcribitur ferpens, feu draco, qui vocatur Lucifer, apud Efaiam, "Lucifer, tu dixifti in corde tuo, cœlos afcendam, fuper "ftellas Dei exaltabo thronum meum, & fedebo in monte conventus, in lateribus feptentrionis, afcendam fuper excelfa nubis, par fiam Altiffimo, veruntamen ad infernum dejectus eris, ad latera foveæ," XIV: 13, 14, 15, Serpens feu draco etiam defcribitur in Apocalypfi, "Draco magnus rufus "habens *Capita* feptem, & cornua decem, & fuper *Capitibus* ejus diademata "multa, fed conjectus eft in terram," XII: 3, 9. ubi quantum extollit caput, defcribitur. Apud Davidem, "Dictum Jehovæ Domino Meo, fede ad dextram meam, ufque dum pofuero inimicos tuos fcabellum pedibus tuis: "fceptrum roboris tui mittet Jehovah e Zione, judicabit gentes, implevit cadaveribus, contrivit *caput* fuper terram multam; e flumine in via bibet, "propterea exaltabit *caput*," CX: 1, 2, 6, 7.

258. Quod per proculcare feu conterere intelligatur depreffio, ufque ut ambulet fuper ventre, & edat pulverem, conftat nunc, & ex verfu præcedente; fimiliter etiam apud Efaiam "Jehovah dejecit habitatores alti, urbem exaltatam, humiliabit eam, humiliabit eam ufque ad *terram*, *profternet* eam ufque ad pulverem, *calcabit* eam *pes*" XXVI: 5. 6. Tum, "Dejiciet in terram manu, pedibus conculcabuntur, corona faftus" XXVIII: 2. 3.

259. Quod per Calcaneum intelligatur infimum naturale feu corporeum, non fciri poteft, nifi fciatur, quomodo Antiquiffimi confiderarunt ea quæ funt in

in homine; Cœleſtia & Spiritualia ejus referebant ad Caput & Faciem; quæ ex illis exiſtebant, ut Charitas & Miſericordia, ad Pectus; Naturalia autem ad Pedem; inferiora naturalia ad Plantam; infima naturalia & corporea ad Calcaneum; nec ſolum referebant ad ea, ſed etiam ita vocabant. Infima rationis ſeu ſcientifica quoque intellecta ſunt, quæ de Dane prophetavit Jacob, "Erit Dan ſerpens ſu-" per via, aſpis ſuper ſemita, mordens *calcaneos* equi, & cadit eques ejus retror-" ſum" Geneſ: XLIX: 17. & quæ apud Davidem, "Iniquitas *calcaneorum* " meorum circumdedit me," Pſalm: XLIX: 6. Similiter quod de Jacobo refer-" tur, cum exivit, quod manus ejus prehenderit *calcaneum* Eſavi, & inde vocatus " Jacob" Gen: XXV: 26, nomen Jacobi eſt ex Calcaneo, quia Eccleſia Judaica per Jacobum ſignificata, læderet calcaneum. Serpens modo lædere poteſt naturalia infima, non autem, niſi ſint ſpecies Viperæ, naturalia interiora in homine, minus adhuc ſpiritualia, & minime cœleſtia, illa Dominus conſervat, & homine neſciente recondit; quæ Dominus recondit, vocantur in Verbo reliquiæ. Quomodo autem ſerpens deſtruxerit infima iſta apud Antediluvianos, per ſenſuale & amorem ſui; & quomodo deſtruxerit apud Judæos per ſenſualia, traditiones & nugas, perque amorem ſui & mundi; & quomodo hodie deſtruit, & deſtruxit, per ſenſualia, ſcientifica & philoſophica, & ſimul per eoſdem amores, in ſequentibus, ex Divina Domini Miſericordia, dicendum eſt.

260. Ex his conſtat, quod revelatum Eccleſiæ iſtius temporis, quod Dominus venturus in mundum, qui ſalvaret eos.

261. Verſ. 16. *Et ad Mulierem dixit, multiplicando multiplicabo dolorem tuum, & conceptum tuum, in dolore paries filios, & ad virum tuum obedientia tua, & hic dominabitur tibi.* Per mulierem nunc ſignificatur Eccleſia, ex proprio, quod amavit: per multiplicando multiplicare dolorem, ſignificatur pugna, & ex pugna anxietas: per conceptum omnis cogitatio: per filios quos in dolore pareret, vera quæ ſic produceret; per virum hic ut prius, rationale, cui obediet, & quod dominabitur.

262. Quod per Mulierem ſignificetur Eccleſia, prius dictum, hic Eccleſia perverſa, ex proprio, quod prius per mulierem ſignificatum eſt, quia de poſteritate Eccleſiæ antiquiſſimæ, quæ perverſa facta, agitur.

263. Cum itaque ſenſuale ſe avertit, aut ſibi maledicit, ſequitur, quod pugnare fortiter incipiant mali ſpiritus, & laborare angeli qui apud hominem, quare pugna ita deſcribitur per multiplicando multiplicare dolorem, quoad conceptum & quoad partum filiorum, hoc eſt, quoad cogitationes & productiones veri.

264. Quod conceptus & partus filiorum, in Verbo, nec aliter accipiantur, quam in ſenſu ſpirituali, nempe conceptus pro cogitatione & figmento cordis, & filii pro veris, conſtare poteſt ex his, quæ apud Hoſeam, "Ephraim, " ſicut avis avolabit gloria eorum, a *partu*, & ab *utero*, & a *conceptione*, " etiamſi educaverint filios ſuos, & orbabo eos, ut non ſint *homo*, quin " etiam væ iis, quod receſſero ab iis" IX: 11. 12, ubi Ephraim ſignificat intelligentes, ſeu intelligentiam veri, & filii ipſa vera. Similiter alibi de Ephraimo

phraimo seu intelligente, qui factus insipiens, "Dolores parturientis venerunt "ei, is filius non sapiens, quia tempore non stabit in *fractura matricis* filiorum" XIII: 13. Et apud Esaiam, "Erubesce Zidon, quia dixit mare, "munimentum maris dicendo, non *parturivi*, non *peperi*, nec *educavi* juvenes, "& adolescere feci puellas, sicut cum fama Ægypto, *parturient*, secundum "famam Tyri," XXIII: 4. 5: ubi Zidon pro iis qui in cognitionibus fidei fuerunt, & ea per scientifica perdiderunt, ac inde steriles facti. Et apud eundem Prophetam "Antequam *parturit*, *parit*, & antequam venit dolor ei, "*enixa* est masculum, quis audivit sicut hoc, quis vidit sicut illa, num parturit terra die uno, & num *parere* faciam, dixit Jehovah, an Ego *parere* "faciens, & occludam, dixit Deus tuus" LXVI: 7. 8. 9. ubi de regeneratione agitur, & per filios similiter Vera fidei significantur. Bona & Vera quia sunt conceptus & partus conjugii cœlestis, vocantur filii, etiam a Domino, apud Matthæum, "Qui seminat bonum semen, est Filius Hominis, ager "est mundus, semen vero sunt *filii* Regni" XIII: 37. 38. ac Bona & Vera "fidei salvificæ, filii Abraham" Joh: VIII: 39. nam semen, ut dictum n: 255 est Fides, quare filii, qui sunt seminis, sunt bona & vera fidei: inde etiam Dominus, quia Ipse semen, vocavit Se Filium Hominis, hoc est Fidem Ecclesiæ.

265. Quod per virum significetur Rationale, constat a vers: 6 hujus Capitis, quod Mulier dederit Viro suo secum, & comederit, quo significatum quod consenserit; & ab iis, quæ de Viro ostensa sunt n: 158; ubi per eum intellectus est sapiens & intelligens, hic autem, quia sapientia & intelligentia per esum ex arbore scientiæ periit, Rationale, quia non aliud reliquum erat; rationale enim est intelligentiæ æmulum seu quasi simile.

266. Quia omnis Lex, & omne Præceptum, ex Cœlesti & spirituali, ut a suo vero principio, existit, sequitur, quod hæc quoque Lex, quæ est Conjugiorum, ut Uxor, quia ex cupiditate, quæ est proprii, non ita ex ratione, ut Vir agit, sit sub Viri prudentia.

267. Vers: 17. *Et ad hominem dixit, quia audivisti vocem uxoris tuæ, & commedisti de arbore, de qua præcepi tibi, dicendo, non edes de illa, maledicta humus propter te, in magno dolore edes de ea, omnibus diebus vitæ tuæ.* Per hominem, quod audiverit vocem uxoris suæ, significatur Vir seu Rationale, quod consenserit; & quia rationale consensit, se quoque avertit, seu sibi maledixit, & propterea totus homo externus, quæ significantur per quod maledicta humus propter te: quod status ejus vitæ miserabilis futura, est quod in magno dolore ederet de ea; & quidem usque ad Ecclesiæ istius finem, quod est omnibus diebus vitæ suæ.

268. Quod humus significet Externum hominem, constare potest ab iis, quæ prius de terra, & de humo, & de agro, dicta sunt: quando homo regeneratus est, non amplius vocatur terra, sed humus, quia ei implantata sunt semina cœlestia; humo etiam comparatur, & humus vocatur passim in Verbo; est Externus homo, seu ejus affectio & memoria, cui implantantur semina boni & veri, non autem Interno homini, quia in Interno nulla sunt propria hominis,

minis, ſed in Externo: in Interno ſunt bona & vera, quæ cum non amplius adeſſe apparent, tunc homo eſt externus ſeu corporeus; tametſi recondita ſunt in Interno a Domino, quod homo neſcit, nam non prodeunt, niſi cum Externus quaſi moritur, ut ſolet in tentationibus, infortuniis, morbis, momentis mortis. Rationale etiam ad Externum hominem pertinet, n: 118. quod in ſe eſt quoddam medium inter Internum & Externum, nam Internus per rationale operatur in Externum corporeum; at cum rationale conſentit, tunc illud ſeparat Externum ab Interno, ita ut non amplius ſciatur quod Internus ſit, inde nec quid Intelligentia & Sapientia, quæ ſunt Interni.

269. Quod Jehovah Deus ſeu Dominus, non maledixerit humo, ſeu Externo homini, ſed quod Externus homo ſe averterit, ſeu ſeparaverit ab Interno, & ſic ſibi maledixerit, conſtat ex iis, quæ prius oſtenſa ſunt, n: 245.

270. Quod edere in magno dolore de humo, ſignificet ſtatum vitæ miſerabilem, conſpicitur ab iis quæ præcedunt & ſequuntur, præter quod edere in ſenſu interno ſit vivere; tum ab eo, quod talis vita ſequatur, cum mali ſpiritus pugnare incipiunt, & angeli, qui apud eum, laborare; magis dein cum mali ſpiritus dominari inchoant, ſpiritus mali tunc regunt Externum ejus hominem, Angeli Internum, de quo parum ſupereſt, vix ut Angeli aliquid inde poſſint deſumere, quo defendant; inde miſeria & anxietas. Quod mortui homines raro talem miſeriam & anxietatem ſentiant, cauſa eſt, quia non amplius homines ſunt, tametſi ſe putant homines eſſe præ aliis, nam non magis quam bruta norunt quid ſpirituale & cœleſte, & quid vita æterna, ſimiliter ſpectant deorſum ad terreſtria, aut extrorſum ad mundana, modo favent proprio, & indulgent genio & ſenſibus, conſentiente omni rationali; & quia mortui, non ſuſtinerent aliquam pugnam aut tentationem; quæ ſi ſuperveniret, gravior eſſet, quam ut vivere poſſent, & ſic ſibi adhuc magis maledicerent, inque damnationem adhuc profundius infernalem ſe præcipitarent, quare parcitur iis, uſque dum in alteram vitam tranſiverint, ubi non amplius ex aliqua tentatione & miſeria mori poſſunt, tunc graviſſima ſuſtinent; quæ ſimiliter ſignificantur per hæc, quod maledicta humus, & in magno dolore ederet de ea.

271. Quod dies vitæ ſignificent finem dierum Eccleſiæ, noſcitur ex eo, quod non de ſingulari homine, ſed de Eccleſia, & ejus ſtatu, hic agatur, finis dierum Eccleſiæ erat tempus diluvii.

272. Verſ: 18. *Et ſpinam & carduum proferet tibi, & edes herbam agri.* Per ſpinam & carduum intelligitur maledictio & vaſtatio: quod ederet herbam agri, ſignificatur, quod viveret ut fera.

Ut fera vivit, cum Internus homo ſeparatur ab Externo ita, ut non operetur in eum niſi communiſſime; nam quod homo ſit homo, habet per Internum hominem a Domino; at quod homo ſit fera, habet ab Externo, qui ſeparatus ab Interno in ſe non aliud eſt quam fera; ſimilis natura ei ineſt, ſimiles cupiditates, ſimiles appetitus, ſimiles phantaſiæ, & ſimiles ſenſationes; organica quoque ſunt ſimilia: quod tamen ratiocinari poſſit, ac ut ſibi videtur, aſtute, hoc habet a ſpirituali ſubſtantia,

ſtantia, per quam vita Domini influere poſſit, ſed quæ apud talem pervertitur, & fit vita mali, quæ eſt mors, inde vocatur mortuus.

273. Quod Spina & Carduus ſignificent maledictionem & vaſtationem, conſtat ex eo, quod meſſis & arbor fructus ſignificent oppoſita, quæ ſunt benedictiones & multiplicationes: quod ſpina, carduus, ſentis, vepris, urtica, talia ſignificent, conſtat ex Verbo, ut apud Hoſeam, "Ecce abiverunt præ vaſtatione; Ægyptus "congregabit eos, Moph ſepeliet eos, deſiderabile argento eorum; *Urtica* "hæreditabit eos, *Vepris* in tentoriis eorum," IX: 6. Ubi Ægyptus & Moph pro iis, qui ex ſemet ſuiſque ſcientificis de Divinis ſapere volunt. Apud eundem Prophetam, "Perdentur excelſa Aven, peccatum Iſraelis, *Spina* & "*Carduus* aſcendet ſuper altaria eorum," X: 8, ubi excelſa Aven pro amore ſui, ſpina & carduus ſuper altaria pro prophanatione. Apud Eſaiam, "Su- "per ubera plangentes propter agros deſiderii, propter vitem frugiferam; "ſuper humo populi mei *ſpina ſentica* aſcendet," XXXII: 12, 13. Et apud Ezechielem, "Non erit amplius domus Iſraelis *ſentis pungens*, & *ſpina dolori-* "*fica* ab omnibus circuitibus eorum," XXVIII: 24.

274. Quod edere herbam agri ſeu pabulum agreſte, ſit vivere ut fera, conſtat apud Danielem, ubi de Nebuchadnezare, "Ab homine expellent te, "& cum *beſtia agri* habitatio tua, *herbam*, ſicut boves, te edere facient, & "ſeptem tempora tranſibunt ſuper te," IV: 29. Et apud Eſaiam, "Annon "audiviſti, a e longinquo id feci, a diebus antiquitatis, & formavi id, nunc "adduxi id, & erit ad devaſtandum in acervos propugnacula, urbes munitas; "& habitatores eorum, breves manu, conſternati ſunt, & pudore affecti, "facti ſunt *herba agri*, & *olus herbæ*, *gramen* tectorum, & *arvum* aduſtum "coram ſegete ſtante," XXXVIII: 26, 27. hic explicatur quid ſignificat herba agri, quod olus herbæ, gramen tectorum, & arvum aduſtum, nam hic de antediluviano tempore agitur, quod intelligitur per e longinquo, & per dies antiquitatis.

275. Verſ: 19. *In ſudore vultus tui edes panem, uſque dum redis in humum, quia ex ea ſumtus es; quia pulvis tu, & ad pulverem redibis.* Per edere panem in ſudore vultus, ſignificatur averſari quod cœleſte eſt: Redire ad humum ex qua ſumtus, eſt ad externum hominem, qualis fuit ante regenerationem: quod pulvis & ad pulverem rediret, eſt quod damnatus & infernalis.

276. Quod edere panem in ſudore vultus ſignificet averſari quod cœleſte, conſtare poteſt ex ſignificatione Panis; per Panem intelligitur omne ſpirituale & cœleſte, quod eſt Cibus angelicus, quo ſi deſtituerentur, non viverent, ſicut ſi homo deſtitueretur pane vel cibo: Cœleſte & ſpirituale in cœlo correſpondet etiam pani in terris; etiam illa repræſentantur per panem, ut ex multis conſtat: quod Dominus ſit Panis, quia ab Ipſo omne Cœleſte & Spirituale, Ipſe docet apud Johannem, "Hic Panis eſt, qui e cœlo deſcendit, "qui manducat hunc panem, vivet in æternum," VI: 58. Quare etiam Panis & Vinum ſunt Symbola in Sancta Cœna: Cœleſte hoc quoque repræſentatum eſt per Mannam: quod cœleſte & ſpirituale ſit Cibus Angelicus, etiam conſtat ex verbis Domini, "Non ex pane ſolo vivet homo, "ſed

"ſed ab omni Verbo egrediente ex ore Dei," Matth: IV: 4, hoc eſt, ex vita Domini, ex qua omne cœleſte & ſpirituale. Ultima Poſteritas Eccleſiæ Antiquiſſimæ, quæ proxime ante diluvium, de qua hic agitur, tam perdita erat, & immerſa ſenſualibus & corporeis, ut non audire voluerint, quid veritas fidei, quid Dominus, quod venturus & ſalvaturus eos; cumque nominarentur, averſati ſunt; averſatio illa deſcribitur per edere panem in ſudore vultus; ſicut Judæi, qui quia tales erant, ut cœleſtia non agnoſcerent, nec alium Meſſiam quam mundanum voluerunt, non potuerunt aliter quam averſari mannam, quia repræſentatio erat Domini, & vocare illam panem vilem, quare in eos ſerpentes miſſi ſunt, Num: XXI: 5, 6. Præterea, Cœleſtia, quibus fruebantur in anguſtia, in miſeria, cum lachrymis, vocabantur illis panis anguſtiæ, panis miſeriæ, panis lachrymæ; quibus fruebantur in averſatione, hic vocatur panis ſudoris vultus.

277. Hic eſt ſenſus internus; qui literam premit, is non aliud capit, quam quod homo ex humo compararet ſibi panem per laborem ſeu ſudorem vultus; ſed hic per hominem non intelligitur unus homo, ſed antiquiſſima Eccleſia, nec per humum humus, nec per panem panis, nec per hortum hortus, ſed quæ ſunt cœleſtia & ſpiritualia, ſicut ſatis oſtenſum eſt.

278. Quod per redire ad humum, ex qua ſumtus, ſignificetur, quod Eccleſia rediret ad Externum hominem, qualis fuit ante Regenerationem, conſtat ex eo, quod humus ſignificet Externum hominem, ut dictum prius. Quodque Pulvis ſignificet damnatum & infernalem, conſtat quoque ex iis quæ dicta ſunt de ſerpente, qui, quia maledictus, dicitur, quod ederet pulverem; præter quæ de pulveris ſignificatione ibi oſtenſa ſunt, addere licet, quæ apud Davidem, "Coram Jehovah incurvabunt ſe omnes deſcendentes *pulverem*, "& cujus animam non vivificavit, Pſalm: XXII: 30. Et alibi, "Abſcondis "facies tuas, conturbantur; colligis ſpiritum eorum, exſpirant, & ad "*pulverem* ſuum redeunt," Pſalm: CIV: 29. quod eſt, quando ſe avertunt a facie Domini, quod exſpirent ſeu moriantur, & ſic ad pulverem redeant, hoc eſt damnati fiant & infernales.

279. Involvunt nunc omnes hi verſus in ſerie, quod Senſuale ſe averterit a cœleſti, verſ: 14. Quod Dominus venturus in mundum, Qui uniret, verſ: 15. Quod, quia avertit ſe Externus homo, pugna inde, verſ: 16. Quod miſeria inde, verſ: 17. Quod damnatio inde, verſ: 18. Quod tandem infernum inde, verſ: 19. Hæc ſucceſſerunt in Eccleſia iſta a quarta Poſteritate, uſque ad diluvium.

* * * * * *

20. Et vocavit homo nomen Uxoris ſuæ Chavah, quia illa erit Mater omnis viventis.

21. Et fecit JEHOVAH DEUS homini & uxori ejus tunicas pellis, & veſtivit eos.

22. Et

22. Et dixit JEHOVAH DEUS, ecce homo fuit ſicut unus e nobis, ſciendo bonum & malum; & nunc forte mittet manum ſuam, & ſumet etiam ab arbore vitarum, & edat, & vivat in æternum.

23. Et emiſit eum JEHOVAH DEUS ex horto Eden, ad colendum humum, ex qua ſumtus.

24. Et ejecit hominem: & habitare fecit ab oriente ad hortum Edenis Cherubos, & flammam gladii vertentis ſe, ad cuſtodiendum viam arboris vitarum.

CONTENTA.

280. AGitur hic in ſumma de Antiquiſſima Eccleſia, & de iis, qui receſſerunt; ita quoque de Poſteritate ejus, uſque ad diluvium, cum exſpiravit.

281. De ipſa Antiquiſſima Eccleſia, quæ Cœleſtis, & ex vita fidei in Dominum dicta Chavah, & mater omnis viventis, verſ: 20.

282. De Prima ejus poſteritate, in qua fuit Bonum Cœleſte ſpirituale; & de Secunda & Tertia, in qua Bonum naturale, quod ſignificatur per tunicam pellis, quam Jehovah Deus homini & uxori ejus fecit: verſ: 21.

283. De Quarta poſteritate, in qua Bonum naturale diſſipari cæpit; qui ſi e novo crearentur, aut inſtruerentur in Cœleſtibus fidei, quod perituri; quod eſt, forte mittet manum ſuam, & ſumet etiam ab arbore vitarum, & vivat in æternum, verſ: 22.

284. De Quinta poſteritate, quod privati omni bono & vero, & redacti in ſtatum, in quo fuerunt ante regenerationem; quod eſt, emitti ex horto Edenis ad colendum humum, ex qua ſumtus, verſ: 23.

285. De Sexta & Septima Poſteritate, quod ſeparati a ſcientia boni & veri, & relicti ſuis fœdis amoribus & perſuaſionibus; & ſic proviſum, ne prophanarent ſancta fidei; quæ ſignificantur per ejici, & habitare facere Cherubos cum flamma gladii, ad cuſtodiendum viam ad arborem vitarum; verſ: 24.

SENSUS INTERNUS.

286. IN præcedentibus huc usque actum est de Antiquissimis, quod regenerati, primum de iis, qui sicut feræ vixerunt, & tandem facti homines spirituales; tum de illis, qui facti homines cœlestes, qui Antiquissimam Ecclesiam constituerunt; postea de iis, & posteris, qui recesserunt, ordine, de Prima Posteritate, de Secunda, de Tertia, & demum de sequentibus usque ad Diluvium. In his versibus, qui sequuntur ad finem hujus capitis est Recapitulatio ab Antiquissimæ Ecclesiæ Homine usque ad Diluvium; ita est conclusio omnium præcedentium.

287. Vers: 20. *Et vocavit homo nomen uxoris suæ Chavah, quia illa erit mater omnis viventis.* Per hominem hic intelligitur vir Antiquissimæ Ecclesiæ, seu homo cœlestis; per uxorem & matrem omnis viventis, Ecclesia; Mater dicitur ex eo quod Prima Ecclesia, Vivens, ex fide in Dominum, Qui est Ipsa Vita.

288. Quod per Hominem intelligatur Vir Antiquissimæ Ecclesiæ, seu Cœlestis Homo, prius ostensum est; & quidem quod Dominus Solus Homo, & quod ex Ipso omnis cœlestis homo, quia similitudo Ipsius; inde vocatus homo qui esset Ecclesiæ, quicunque & qualiscunque; & tandem quisque qui corpore apparet ut homo, ad distinguendum eum a bestiis.

289. Quod per Uxorem intelligatur Ecclesia, in sensu universali Regnum Domini in Cœlis & in Terris, prius quoque ostensum est; quod etiam per Matrem, inde sequitur. Quod Ecclesia Mater dicatur, commune est in Verbo, ut apud Esaiam, "Ubi est libellus repudii *Matris* vestræ." L: 1. Apud Jeremiam, "Pudefacta est *Mater* vestra valde, pudore suffusa est *Genitrix* vestra," L: 12. Apud Ezechielem, "Filia *matris* tuæ fastidiens Virum suum, & filios suos; *Mater* vestra Chitthæa, & Pater vester Emorræus," XVI; 45; ubi Vir pro Domino & pro omni cœlesti, filii pro veris fidei: Chittæa pro falso; Emorræus pro malo. Apud Eundem, "*Mater* tua sicut vitis in similitudine tui, juxta aquas plantata, frugifera, frondescens fuit ab aquis multis," XIX: 10. hic Mater pro antiqua Ecclesia. Antiquissima Ecclesia principaliter Mater dicitur, quia Prima, ut & unica quæ Cœlestis, & ideo præ omnibus amata a Domino.

290. Quod Mater omnis viventis dicta a fide in Dominum, Qui est Ipsa Vita, constare quoque potest ab illis, quæ prius ostensa sunt: nusquam dari potest nisi unica Vita, ex qua vita omnium; & nusquam dari potest vita, quæ vita, nisi per fidem in Dominum, Qui est Vita; nec fides, in qua Vita, nisi ab Ipso, ita in qua Ipse: quare Dominus in Verbo Solus Vivens dicitur, &

& appellatur VIVENS JEHOVAH, Jer: v: 2. Cap: XII: 16. Cap: XVI: 14, 15. Cap: XXIII: 7. Ezech: v: 11. Vivens in æternum, Dan: IV: 31. Apoc: IV: 10. Cap: v: 14. Cap: x: 6. Apud Davidem, "Scaturigo Vitæ," Psalm: XXXVI: 10. Apud Jeremiam, Fons aquarum vivarum, XVII: 13. Cœlum, quod ex Ipso vivit, Terra viventium, Esai. XXXVIII: 11. Cap: LIII: 8. Ezech: XXVI: 20. Cap: XXXII: 23, 24, 25, 26, 27, 32. Psalm: XXVII: 13. Psalm: LII: 7. Psalm: CXLII: 9. Et dicti Viventes, qui in fide in Dominum; ut apud Davidem, "Qui ponit animam nostram inter *Viventes*," Psalm: LXVI: 9. Et qui in fide, quod in Libro Vitarum, Psalm: LXIX: 29. & in Libro Vitæ, Apoc: XIII: 8. Cap: XVII: 8. Cap: XX: 15. Quare etiam vivificari dicuntur, qui accipiunt fidem in Ipsum, Hos: VI: 2. Psalm: LXXXV: 7. Vicissim, qui non in fide, vocati sunt mortui, quod inde sequitur; ut etiam apud Esaiam, "*Mortui* non vivent; Rephaim non resurgent, eo quod visitasti & exstinxisti "eos," XXVI: 14, pro iis qui amore sui tument, resurgere significat intrare in Vitam; vocantur etiam Confossi, Jer: XXXII: 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31. Et Infernum vocatur Mors, Es: XXV: 1. Cap: XXVIII: 15. Mortui quoque vocantur a Domino, Matth: IV: 16. Joh: V: 24. Cap: VIII: 21, 24, 51, 52.

291. In hoc Versu describitur primum tempus, cum Ecclesia erat in flore suæ juventutis, repræsentans Conjugium cœleste, quare etiam describitur per Conjugium, & dicta Chavah ex Vita.

292. Vers. 21. *Et fecit Jehovah Deus homini & uxori ejus tunicas pellis, & vestivit eos.* Hæc significant, quod Dominus instruxerit eos Bono spirituali, & naturali; quod instruxerit eos, exprimitur per facere & vestire; & Bonum spirituale & naturale, per tunicam pellis.

293. Quod hæc significentur nusquam ex litera apparere potest, sed usque patet, quod arcaniora involvant, nam quisque scire potest, quod Jehovah Deus non fecerit iis tunicas pellis.

294. Quod tunica pellis significet bonum spirituale & naturale, nec alicui constare potest, nisi ex revelato sensu interiori, tum dein ex Verbo, ubi similia occurrunt: hic in genere dicitur Pellis, & intelligitur pellis hædi, ovis, arietis, quæ in Verbo significant affectiones boni, charitatem, & quæ sunt charitatis; similia per oves in sacrificiis: Oves appellantur, quicunque sunt præditi bono charitatis, hoc est, bono spirituali & naturali; inde Dominus dicitur Pastor ovium, & qui charitate præditi sunt, vocantur Oves, ut cuivis notum est.

295. Quod tunica Pellis vestiti dicantur, causa est, quia Antiquissimi propter Innocentiam dicti Nudi, & dein cum innocentia periit, quod animadverterint se esse in malo, quod etiam vocatur nuditas; ut historice omnia cohærere appareant, secundum modum loquendi Antiquissimis, hic dicuntur vestiti, ne nudi seu in malo: quod in bono spirituali & naturali fuerint, constat ex iis, quæ de illis dicta & ostensa sunt a Versu 1 ad 13, hujus Capitis; & nunc ex eo, quod Jehovah Deus fecerit, & vestiverit eos: agitur enim hic de

de prima, ſed imprimis de ſecunda & tertia poſteritate Eccleſiæ, qui donati ſunt tali bono.

296. Quod per Pelles hædorum, ovium, caprarum, melium, arietum, ſignificentur Bona ſpiritualia & naturalia, conſtare poteſt a ſenſu interno Verbi, ubi agitur de Jacobo, & de Arca: de Jacobo, quod indutus veſtibus Eſavi, & ubi nudus, ſuper manum & collum pellibus hædorum caprarum, quæ cum odoratus Iſacus, dixit, odor filii mei eſt ſicut odor agri, Geneſ: XXVII: 22, 27. quæ quod ſignificent bona ſpiritualia & naturalia, ibi ex Divina Domini Miſericordia, videbitur. De Arca, quod tegumentum Tentorii eſſent pelles arietum, & pelles melium, Exod: XXVI: 14. Cap: XXXVI: 14. & quod Aharon & filii ejus, cum proficiſcerentur, obtegerent arcam operimento pellis melium, ſimiliter menſam & vaſa ejus, ſimiliter candelabrum & ejus vaſa, ſimiliter altare auri, ſimiliter vaſa miniſterii & altaris, pelle melium, Num: IV: 6, 8, 10, 11, 12. quæ quod ſignificent bonum ſpirituale & naturale, etiam ibi, ex Divina Domini Miſericordia, videbitur; nam quicquid fuit in Arca, habitaculo, tentorio, imo quicquid fuit ſupra Aharonem, cum veſtibus ſanctitatis indutus eſſet, ſignificabat Cœleſte ſpirituale, ſic ut ne minimum eſſet, quod non diſtincte aliquid repræſentaret.

297. Bonum cœleſte eſt, quod non veſtitur, quia intimum, & eſt innocens: at Bonum cœleſte ſpirituale eſt, quod primum veſtitur, tum Bonum naturale, nam exteriora ſunt, & veſtibus comparantur, ut & veſtes vocantur, ſicut ubi de Antiqua Eccleſia agitur apud Ezechielem, "*Veſtivi* te "acupicto, calceavi te *meli*, *accinxi* te byſſo, & *obtexi* te ſerico," XVI: 10. Apud Eſaiam, "Indue veſtes ornatus tui, Hieroſolyma, urbs ſanctitatis," LII: 1. In Apocalypſi, "Qui non polluerunt *Veſtimenta* ſua, & ambulabunt "mecum in *albis*, quia digni ſunt," III: 4, 5. & ibi de viginti quatuor "ſenioribus, quod induti veſtimentis albis," IV: 4. Ita Bona exteriora, quæ ſunt cœleſtia ſpiritualia & naturalia, ſunt veſtes; quare etiam, qui donati bonis charitatis, apparent in Cœlo, veſtibus ſplendentibus amicti; hic autem, quia in corpore adhuc, tunica pellis.

298. Verſ: 22. *Et dixit Jehovah Deus, ecce homo fuit ſicut unus e nobis, ſciendo bonum & malum, & nunc forte mittet manum ſuam, & ſumet etiam ab arbore vitarum, & edat, & vivat in æternum.* Quod Jehovah Deus in ſingulari, & dein in plurali loquatur, cauſa eſt, quia per Jehovam Deum intelligitur Dominus & ſimul Cœlum Angelicum: Quod homo ſciverit bonum & malum, ſignificat, quod Cœleſtis factus, ita ſapiens & intelligens: Quod non mitteret manum & ſumeret de arbore vitarum, eſt quod non inſtruendus in myſteriis fidei, ſic nuſquam in æternum ſalvari poſſet, quod eſt vivere in æternum.

299. Hic bina Arcana ſunt, primum, quod Jehovah Deus ſignificet Dominum, & ſimul Cœlum: Alterum, ſi inſtructi fuiſſent in myſteriis fidei, quod in æternum periiſſent.

300.

300. Quod primum arcanum concernit, quod per Jehovam Deum intelligatur Dominus, & simul Cœlum, observandum est, quod in Verbo semper ex causa arcana Dominus dicatur nunc solum Jehovah, nunc Jehovah Deus, nunc Jehovah & dein Deus, nunc Dominus Jehovih, nunc Deus Israelis, nunc Deus solum, sicut in Primo Capite Geneseos, non nisi quam Deus, ubi etiam in plurali loquutum, "faciamus hominem ad imaginem nostram," nec prius quam in Capite sequente, ubi de Cœlesti homine agitur, nominatur Jehovah Deus: Jehovah dicitur quia Solus Est, aut Vivit, ita ex Essentia, Deus quia omnia potest, ita ex Potentia, ut constat in Verbo, ubi distinguuntur, Esai: XLIX: 4. 5. Cap: LV: 7. Psalm: XVIII: 3. 29. 30. 32. Psalm: XXXVIII: 16. quare unusquisque angelus aut spiritus, qui cum homine loquutus est, & quem aliquid posse putabant, vocabant Deum, ut constat apud Davidem, "Deus stetit "in cætu *Dei*, in medio *deorum*, judicabit," Psalm: LXXXII. 1. & alibi, "Quis in Æthere comparabitur cum Jehovah, assimilabitur Jehovæ in filiis "*deorum*," Psalm: LXXXIX: 7. & alibi "Confitemini Deo *deorum*, confite- "mini Domino *dominorum*" Psalm: CXXXVI: 2, 3. Ex potentia etiam homines vocati dii, ut Psalm: LXXXII: 6. Matth: X: 34, 35. etiam Moses, Deus Pharaoni, Exod. VII: 1. quare etiam Deus in plurali Elohim dicitur: sed quia Angeli ne hilum potentiæ habent ex se, ut ipsi quoque fatentur, sed solum a Domino, & non est nisi unus Deus, ideo per Jehovam Deum in Verbo intelligitur Dominus solus: at ubi ministerio angelorum quicquam fit, ut in Capite Primo Geneseos, tunc in plurali dicitur; hic quoque, quia homo cœlestis, ut homo, non potuit comparari Domino, sed Angelis, ideo dicitur, quod homo fuit, sicut unus e nobis, sciendo bonum & malum, hoc est, sapiens & intelligens.

301. Alterum Arcanum est, si instructi fuissent mysteriis fidei, quod in æternum periissent, quod significatur per hæc Verba, nunc forte mittet manum suam, & sumet etiam ab arbore vitarum, & edat & vivat in æternum; ita se habet: Cum homines inversi ordines vitæ facti sunt, & non volunt nisi ex semet & proprio vivere & sapere, tunc quiquid audiunt, quod est fidei, ratiocinantur num ita sit, vel non; & quia ex semet, suis sensualibus & scientificis, non possunt aliter, quam negare, & cum negant, etiam blasphemant & prophanant; & tandem nec curant, si prophana sanctis commisceant: cum homo talis sit, tunc in altera vita ita damnatus est, ut non aliqua spes salutis; quæ enim per prophanationes commixta sunt, adhærent commixta; ut primum aliqua idea sancti venit, etiam idea prophani conjuncta adest, quod facit, ut in non alia societate esse possit, quam in damnatorum: in altera vita exquisitissime percipitur, etiam a spiritibus in mundo spirituum, magis a spiritibus angelicis, quicquid alicui cogitationis ideæ adest conjunctum, ita exquisite ut ex unica solum idea sciant qualis est. Ut prophana talia adjuncta sanctis discutiantur, non fit nisi cum cruciatu infernali, & tanto, ut si homo sciret, caveret sibi a prophanatione, ut ab ipso inferno.

302.

302. Hæc causa fuit, quod Judæis, quia tales, nusquam revelata fuerint mysteria fidei, usque adeo, ut ne quidem aperte iis dictum, quod viverent post mortem, nec aperte quod Dominus venturus in mundum, ut salvaret eos; imo in tanta ignorantia & stupore detinebantur, & adhuc detinentur, ut non sciverint, nec sciant, quod internus homo sit, aut quod quicquam internum detur; nam si scivissent, & scirent, usque ut agnoscerent, tales sunt, ut prophanarent, & sic iis nusquam spes alicujus salutis in altera vita: hæc sunt, quæ intellecta sunt a Domino apud Johannem, "Occæcavit eorum oculos, "& obturavit eorum Cor, ut non videant oculis, & intelligant corde, & "convertant se, & sanem eos," xii: 40. Et quod Dominus per parabolas cum iis loquutus, nec iis ullam explicuit, "ne videntes viderent, & audientes audirent, & intelligerent" ut Ipse dicit apud Matthæum xiii. 13. Ob illam etiam causam omnia mysteria fidei iis abscondita & tecta fuerunt sub repræsentativis Ecclesiæ eorum; & ob eandem causam talis est stylus propheticus: sed aliud est scire, & aliud est agnoscere, qui scit & non agnoscit, is est tanquam non sciret; at qui agnoscit, & dein blasphemat & prophanat, is est, qui intellectus a Domino.

303. Homo sibi vitam acquirit per omnia quæ sibi persuadet, hoc est, quæ agnoscit & credit; quæ non sibi persuadet, seu quæ non agnoscit & credit, hoc mentem ejus nihil afficit, quare prophanare nemo potest sancta, nisi persuasus sit, ut agnoscat, & usque negat; qui non agnoscunt, scire possunt, sed sunt tanquam non sciunt, ac sunt sicut qui sciunt res, quæ nihil sunt; tales fuerunt Judæi circa adventum Domini, & cum tales sunt, dicuntur in Verbo vastati, seu quod fides amplius nulla; tunc nec nocet, quod interiora Verbi iis aperiantur, nam tunc sunt sicut videntes, qui non vident, & tanquam audientes, qui non audiunt, & qui habent cor incrassatum, de quibus Dominus per Esaiam "Abi & dicas populo huic, audite audiendo, sed non "intelligatis, & videte videndo, & non cognoscatis; impingua cor populi "hujus, & aures ejus aggrava, ac oculos ejus obline, ne forte videat oculis suis, & auribus suis audiat, & cor ejus intelligat, convertaturque, ut sanetur sibi," vi: 9: 10: & quod non prius mysteria fidei aperiantur, quam cum tales sint, nempe vastati, ut non amplius credant, ex causa, ut dictum, ne prophanare possent, etiam Dominus apud Esaiam manifeste dicit in mox sequentibus, "Dixi, quousque Domine, & dixit, usque dum desolantur urbes, "ut nullus habitator, & domus, ut nullus homo, & humus desoletur desola-"tione, & removebit Jehovah hominem," ib: vers: 11, 12. homo dicitur "qui sapit, seu agnoscit & credit. Tales erant Judæi, ut dictum, circa adventum Domini, & ob eandem causam etiam adhuc in tali vastatione tenentur per cupiditates, imprimis per avaritiam, ut tametsi millies audiant de Domino, & de repræsentativis Ecclesiæ apud eos, quod significent in singulis Dominum, usque nihil agnoscant & credant. Hæc nunc causa fuit, quod antediluviani dejecti de horto Edenis, & vastati, usque dum nihil agnoscere potuissent quod verum.

304.

304. Ex his conſtat, quod hæc ſint, quæ intelliguntur per verba hæc, ne forte mittat manum ſuam, & ſumat etiam ab arbore vitarum, & edat, & vivat in æternum; ſumere ab arbore vitarum, & edere, eſt ſcire, uſque ut agnoſcat, quicquid eſt amoris & fidei, nam vitæ in plurali ſunt amor & fides; edere ſignificat hic ut prius noſſe; vivere in æternum, non eſt vivere in corpore in æternum, ſed vivere poſt mortem in damnatione æterna; homo, qui mortuus, non ideo vocatur mortuus, quod moriturus poſt vitam corporis, ſed quod victurus vitam mortis, nam mors eſt damnatio & infernum; ſimiliter per vivere ſignificatur apud Ezechielem, "Animas venamini populo meo, "& animas vobis vivere facitis, & prophanaſtis Me apud populum meum, ad "occidendum animas, quæ non *morientur*, & ad *vivere* faciendum animas, "quæ non *vivent*," XIII: 18, 19.

305. Verſ: 23. *Et emiſit eum Jehovah Deus ex horto Eden, ad colendum humum, ex qua ſumtus.* Ejici ex horto Eden, eſt privari omni intelligentia & ſapientia: colere humum, ex qua ſumtus, eſt fieri corporeus, ſicut fuit ante regenerationem.

Quod ejici ex horto Eden ſit privari omni intelligentia & ſapientia, conſtat ex ſignificatione Horti, & Edenis, de qua prius: Hortus enim ſignificat intelligentiam ſeu intellectum veri; & Eden, quia amorem, ſignificat ſapientiam, ſeu voluntatem boni.

Quod colere humum ex qua ſumtus, ſit fieri corporeus, ſicut fuit ante regenerationem, oſtenſum eſt prius ad verſ: 19, ubi ſimilia verba.

306. Verſ: 24. *Et ejecit hominem; & habitare fecit ab oriente ad hortum Edenis Cherubos; & flammam gladii vertentis ſe, ad cuſtodiendum viam arboris vitarum.* Ejicere hominem eſt prorſus privare omni voluntate boni, & intellectu veri, uſque adeo, ut ab illis ſeparetur, & non ſit homo. Habitare facere ab oriente Cherubos, eſt providere, ne intrare poſſit in aliquod arcanum fidei; nam Oriens ad hortum Edenis eſt Cœleſte, ex quo intelligentia: per Cherubos ſignificatur Providentia Domini, ne homo talis intret in illa, quæ ſunt fidei: per flammam gladii vertentis ſe ſignificatur amor proprius cum veſanis ejus cupiditatibus & inde perſuaſionibus, quæ ſunt tales, ut quidem intrare velit, ſed feratur abinde ad corporea & terreſtria, & hoc ad cuſtodiendum viam arboris vitarum, quod eſt, ne prophanare poſſit ſancta.

307. Agitur hic de ſexta & ſeptima poſteritate, quæ periit diluvio, qui prorſus ejecti ſunt ab horto Edenis, ſeu ab omni intelligentia veri, & facti quaſi non homines, atque relicti veſanis cupiditatibus & perſuaſionibus.

308. Quid oriens ſignificat, & quid hortus Edenis, prius oſtenſum eſt, quare illis non immorandum: ſed quod Cherubi ſignificent Providentiam Domini, ne homo ex proprio, ſenſuali & ſcientifico, veſane intret in myſteria fidei, & illa prophanet, & ſic pereat, ex nullis non locis in Verbo, ubi Cheruborum mentio fit, conſtare poteſt. Quia Judæi tales erant, ut ſi aliquid

quid manifeste noviffent de adventu Domini, de repræfentativis feu typis Ecclefiæ, quod fignificarent Dominum, de vita poft mortem, de interiori homine, & fenfum internum Verbi, quod prophanaviffent, & in æternum periiffent, quare repræfentatum hoc per Cherubos ad Propitiatorium fuper Arca, fuper aulæis habitaculi, fuper velo, fimiliter in Templo, & fignificatum, quod Dominus cuftodiverit, Exod: XXV: 18, 19, 20, 21. Cap: XXVI: 1, 31, 1 Reg: VI: 23 ad 39, 32, 35. Nam Arca, in qua Teftimonium, fignificabat idem, ac hic Arbor vitarum, feu Dominum & Cœleftia, quæ unice funt Domini; inde quoque Dominus multoties dicitur Deus Ifraelis infidens Cherubis: & cum Aharone & Mofe loquutus eft inter Cherubos, Ex: XXV: 22. Num: VIII: 89. Defcribitur hoc manifefte apud Ezechielem, ubi hæc, "Gloria Dei Ifraelis elevata eft defuper *Cherubo*, "fuper quo fuerat, ad limen domus, clamavit ad virum indutum lineis, "& dixit ad illum, tranfi per medium urbis, per medium Hierofolymæ, "& figna fignum fuper frontes virorum, gementium & fufpirantium fuper omnibus abominationibus factis in medio ejus: & iftis dixit, tranfite "per urbem poft illum, & percutite, ne parcat oculus vefter, neque clementia utamini; fenem, juvenem, & virginem, & infantem, & mulieres "occidite ad deletionem; polluite domum, & implete atria confoffis," IX: 3, 4, 5, 6. & porro, "Dixit ad virum indutum lineis, intra inter rotam "ad fubter *Cherub*, & imple volas tuas prunis *ignis* ab inter *Cherubos*, & "fparge fuper urbem; mifit *Cherub* manum fuam ab inter *Cherubos* ad "*ignem*, qui inter *Cherubos*, tulit & dedit in volas induti lineis, & fumfit "& exivit," X: 1 ad 7. ex quibus conftat, quod Domini Providentia, ne penetrarent in myfteria fidei, fignificetur per Cherubos, & quod ideo relicti fint fuis vefanis cupiditatibus, quæ hic quoque fignificantur per ignem, qui fpargeretur fuper urbem, & quod nulli parceretur.

309. Quod per flammam gladii vertentis fe, fignificetur amor proprius cum ejus vefanis cupiditatibus & perfuafionibus, quæ funt tales, ut quidem intrare velint, fed ferantur inde ad corporea & terreftria, tam multis confirmari poteft ex Verbo, ut paginas impleret; folum hæc quæ apud Ezechielem; "Propheta & dicas, fic dixit Jehovah, dic, *gladius*, *gladius* exacutus, & etiam "terfus ad mactandum mactationem, acutus ut fit ei fulgur; iteretur *gladius* tertio, *gladius* confofforum fuorum, *gladius* confoffionis magnæ, penetrans in cubicula ad eos, ut liquefiat cor, & multiplicabit offendicula, "in omnibus portis eorum, dedi terrorem *gladii*, heu factus in fulgur," XXI: 9, 10. Gladius hic pro defolatione hominis, ut nihil boni & veri videat, fed mera falfa & contraria, quod eft multiplicare offendicula. Et quæ apud Nahum, "Eques afcendere faciens, & *flamma gladii*, & *fulgur* haftæ, & multitudo confoffi, III: 3. de iis qui in arcana fidei intrare volunt.

310. Singula verba hujus verfus arcaniffima tanta involvunt, ut nufquam exponi poffint, applicabilia ad genium populi hujus, qui diluvio periit, qui genius prorfus diverfus fuit a genio eorum, qui poft diluvium vixerunt: ut paucis

paucis modo dicatur, primi eorum parentes, qui Antiquiſſimam Eccleſiam conſtituerunt, cœleſtes fuerunt, ita illis ſemina cœleſtia inſeminata fuerunt, inde poſteri eorum ſemen ex cœleſti origine apud ſe habuerunt; ſemen ex cœleſti origine tale eſt, quod Amor regat totam mentem, & unam facit; Mens enim humana ex binis partibus conſtat, ex voluntate & intellectu, voluntatis eſt Amor ſeu bonum, intellectus eſt fides, ſeu verum; ex Amore ſeu bono percipiebant quid fidei aut quid veri, ita una mens erat; cum tales ſunt, apud poſteros manet ſemen inde, qui ſi declinant a vero & bono, periculoſiſſimum eſt, ſic enim totam ſuam mentem pervertunt, ut in altera vita vix poſſit reſtitui: Aliter, quibus non ſemen cœleſte, ſed ſemen ſpirituale ineſt, ſicut poſtdiluvianis, & iis qui hodie vivunt, iis nullus eſt Amor, ita nulla voluntas boni, ſed uſque dari poteſt fides, ſeu intellectus veri, ex fide ſeu intellectu veri perduci poſſunt ad Charitatem quandam, ſed per aliam viam, & quidem per inſinuatam aDomino Conſcientiam ex cognitionibus veri & boni inde; quare eſt ſtatus eorum prorſus alius, quam fuit ſtatus antediluvianorum; de quo ſtatu, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus dicetur: Hæc ſunt arcana, quæ homini hodie prorſus ignota ſunt; nam hodie non ſciunt quid cœleſtis homo, ne quidem quid ſpiritualis, minus qualis inde mens & vita hominis, & inde ſtatus poſt mortem.

311. Status eorum, qui perierunt diluvio, in altera vita talis eſt, ut nuſquam eſſe poſſint in mundo ſpirituum, aut cum aliis ſpiritibus, ſed in inferno ſeparato ab infernis aliorum, & quidem quaſi ſub monte quodam; apparet ſicut mons intermedius ex diris eorum phantaſiis & perſuaſionibus; phantaſiæ eorum & perſuaſiones tales ſunt, ut aliis ſpiritibus tantum ſtuporem inducant, ut non ſciant num vivant, aut num mortui ſint; nam auferunt iis omnem intellectum veri, ut nihil percipiant: in tali perſuaſione etiam fuerunt, cum vixerunt; & quia tales futuri in altera vita, ut nuſquam cum ſpiritibus aliis eſſe potuiſſent, quin iis mortis ſpeciem inducerent, omnes exſtincti ſunt, ac Dominus poſtdiluvianis, a Divina Ipſius Miſericordia, alios ſtatus induxit.

312. Status antediluvianorum horum prorſus deſcriptus eſt in hoc verſu, ut quod ejecti, ſeu ſeparati a bono cæleſti; quod habitare facti ab oriente ad hortum Edenis Cherubi, qui quia tales, dicitur, quod ab oriente ad hortum Edenis, quæ verba iis ſolum applicabilia ſunt, de iis autem, qui poſtea vixerunt, non hæc dici poſſunt, ſed quod ab horto Edenis ad Orientem: tum quod dicatur flamma gladii vertentis ſe; ſi de hodiernis, dictum fuiſſet, gladius flammæ; nec arbor vitarum, ſed arbor vitæ; præter alia in ſerie, quæ nuſquam explicari poſſunt, ſolum Angelis, quibus Dominus revelat, intellecta; nam unuſquiſque ſtatus indefinita arcana habet, quorum ne quidem unum notum eſt generi humano.

313. Ex his, quæ de Primo Homine nunc dicta ſunt, conſtare poteſt, quod ex illo non Hæreditarium Malum uſque in omnes, qui hodie vivunt, et, ſicut falſe putant, quod nullum aliud hæreditarium malum ſit, quam quod inde ſcaturiverit;

turiverit; eſt enim Antiquiſſima Eccleſia, de qua ibi agitur, & vocatur Homo, qui dum vocatur Adam, ſignificat quod homo ex humo, ſeu quod homo factus a non homine, per Regenerationem a Domino; hæc nominis eſt origo, & hæc nominis ſignificatio. Sed Hæreditarium Malum ſe ita habet, quod unuſquiſque, qui actuale peccatum committit, is ſibi inde inducat naturam, & malum inde implantatur liberis, & fit hæreditarium, ita a parente unoquovis, ab ejus avo, proavo, atavo, & antecedentibus ordine, quod ſic multiplicatur & creſcit in ejus poſteritate deſcendente, & remanet apud unumquemvis, atque apud unumquemvis augetur per actualia ejus peccata; nec diſſipatur ſic ut non noceat, quam apud eos, qui a Domino regenerantur. Hoc quiſque, ſi attenderit, ſcire poteſt, ex eo, quod malæ parentum inclinationes viſibiliter maneant in liberis, ita ut una familia, imo una generatio ab altera, inde queat dignoſci.

Continuatio, de introitu hominis in vitam æternam.

314. *ANGELI ſpirituales, de quibus prius, poſtquam data, Reſuſcitato ſeu Animæ, lucis uſura, ut ſe circumſpicere poſſit, ei omnia officia, quæ uſquam deſiderare in illo ſtatu poteſt, præſtant; ac inſtruunt eum de illis, quæ ſunt in altera vita, ſed quantum capere poteſt: ſi in fide fuit, & deſiderat, etiam ei mirabilia & magnifica Cæli oſtendunt.*

315. *At ſi non talis, ut inſtrui velit, tunc cupit Reſuſcitatus ſeu Anima, ab Angelorum conſortio, quod Angeli exquiſite percipiunt, nam in altera vita datur communicatio omnium idearum cogitationis: & quando cupit ab illis, tunc illi non relinquunt eum, ſed is ſe diſſociat ab illis: Angeli unumquemvis amant, & nihil prius deſiderant, quam officia præſtare, inſtruere, & auferre in Cælum; in eo illorum ſumma delectatio conſiſtit.*

316. *Cum Anima ſe ita diſſociat, excipitur a Spiritibus bonis, in quorum conſortio cum eſt, etiam ei omnia officia præſtantur: at ſi vita ejus talis in mundo fuit, ut non in conſortio bonorum eſſe potuerit, tunc quoque ab iis cupit; & hoc tamdiu & toties, uſque dum ſe aſſociat talibus, qui vitæ ejus in mundo, prorſus conveniunt, apud quos vitam quaſi ſuam invenit; & tunc, mirum, cum iis ſimilem vitam agunt, qualem in corpore: ſed cum in illam vitam relapſi ſunt, tunc inde*

ſit

fit novum Exordium vitæ, quidam post majorem, quidam post minorem temporis moram, feruntur inde versus Infernum; qui vero in fide in Dominum fuerunt, ii a novo illo Exordio vitæ ducuntur per gradus ad Cælum.

317. *Sed quidam ad Cælum lentius, quidam citius, imo etiam vidi, quod aliqui post mortem immediate in Cælum sublati sint: solum duo exempla memorare licet.*

318. *Quidam ad me venit, & mecum loquutus; ex quibusdam signis constare potuit, quod nuper e vita excesserit; primum nesciebat, ubinam esset, putans se esse in mundo: cumque ei datum scire, quod in altera vita, & quod nunc non haberet quicquam, ut domum, opes, & similia, sed quod esset in alio Regno, ubi privatus omnibus quæ habuit in mundo, tunc anxietate affectus nesciebat quo se conferret, quoque habitaret, sed ei dicebatur, quod Solus Dominus ei & omnibus prospiciat; tunc relictus sibi, ut cogitaret sicut in mundo, & cogitabat (omnium enim cogitationes in altera vita percipi manifeste possunt) quid tunc faceret, quia absque omnibus iis, ex quibus potuisset vivere: sed cum in anxietate illa esset, transferebatur inter Spiritus cælestes, qui erant ex Cordis provincia, illi ei omnia officia præstabant, quæcunque usque desiderabat; hoc facto iterum sibi relictus, cogitare ex Charitate cæpit, quomodo tantam gratiam rependere posset, ex quibus constabat, quod, dum in vita corporis, in fidei charitate fuerit, quare statim in Cælum sublatus est.*

319. *Alium quoque vidi immediate in Cælum ab Angelis translatum, & quod a Domino acceptatus, & ei ostensa gloria Cæli. Præter multam aliam experientiam, quod quidam post tractum temporis.*

GENESEOS,

GENESEOS,

CAPUT QUARTUM.

Qualis vita Animæ ſeu Spiritus.

320. *QUOD in genere ſpectat vitam Animarum ſeu recentium Spirituum poſt mortem, multis experientiis conſtiterat, quod homo dum in alteram vitam venit, non ſciat, quod in altera vita ſit, putans quod adhuc in mundo, imo in ſuo corpore; uſque adeo, ut cum ei dicitur, quod ſit ſpiritus, quod miretur & obſtupeſcat; tam ex cauſa, quod prorſus ſit ſicut homo, quoad ſenſus, cupiditates & cogitationes; quam ex eo, quod non crediderit, cum vixit in mundo, quod ſpiritus ſit, & quidam, quod ſpiritus non poſſit eſſe talis.*

321. *Alterum eſt, quod Spiritus multo excellentiores facultates ſenſitivas habeat, & multo excellentiores cogitandi loquendique dotes, quam cum vixit in corpore, uſque adeo, ut vix comparari poſſint; tametſi hoc Spiritus neſciant, antequam detur iis reflexio a Domino.*

322. *Caveant ſibi ab opinione falſa, quod Spiritus ſint abſque ſenſitivo exquiſitiori multo, quam in vita corporis, contrarium ſcio a mille & mille experientiis; ſique non credere velint, ex cauſa ſuarum ſuppoſitionum de ſpiritu, habeant ſibi, cum in alteram vitam veniunt, ubi ipſa experientia faciet eos credere: non ſolum habent Viſum, nam vivunt in luce, & ſpiritus boni, angelici & angeli in tanta luce, ut lux meridiei in mundo ei vix comparari poſſit; de Luce, in qua vivunt & vident, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus: habent Auditum, tam exquiſitum, ut auditus eorum in corpore non æquiparari poſſit; mecum loquuti ſunt nunc per aliquot annos fere continue; ſed de Loquela eorum etiam, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus: habent Olfactum, de quo etiam ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus: habent Tactum exquiſitiſſimum, inde dolores & cruciatus in inferno; nam ad tactum ſe referunt omnes ſenſationes, quæ ſunt modo diverſitates & varietates tactus: habent Cupiditates & Affectiones, quibus nec comparari poſſunt eæ quas habuerunt in vita*

vita corporis, de quibus plura, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Cogitant multo perspicacius & distinctius, quam cogitarunt in vita corporis; in una idea cogitationis plura involvunt, quam in mille cum cogitarunt in vita Corporis: Loquuntur inter se ita acute, subtiliter, sagaciter, & distincte, ut si perciperet homo modo aliquid de eo, obstupesceret: in summa, nihil prorsus amiserunt, quin sint sicut homines, sed perfectiores, præter ossa & carnem, & inde imperfectiones. Agnoscunt & percipiunt, quod, dum in corpore vixerunt, fuerit spiritus, qui sensit, quod tametsi apparuit in corpore, usque non fuit corporis; quare rejecto corpore, vivunt sensationes multo exquisitiores, & perfectiores; vita consistit in sensu, nam absque sensu nulla vita, & qualis sensus talis vita, quod cuivis potest notum esse.

323. *Sequuntur ad finem capitis quædam exempla de iis, qui aliter in vita corporis cogitarunt.*

CAPUT IV.

1. ET Homo cognovit Chavam uxorem suam, & concepit & peperit Cain; & dixit, acquisivi virum, Jehovam.

2. Et addidit parere fratrem ejus, Habel; & fuit Habel pastor gregis, & Cain fuit colens humum.

3. Et factum a fine dierum, & attulit Cain de fructu humi, munus JEHOVÆ.

4. Et Habel attulit etiam ille de primogenitis gregis sui, & de pinguedine eorum: & aspexit JEHOVAH ad Habel, & ad munus illius.

5. Et ad Cain, & ad munus ejus non aspexit: & accensa est ira Caino valde, & ceciderunt facies ejus.

6. Et dixit JEHOVAH ad Cain, quare accensa est ira tibi; & quare ceciderunt facies tuæ.

7. Annon si benefacis, elevatio; & si non benefacis, ad januam peccatum cubans, & ad te desiderium ejus, & tu dominaris ei.

8. Et dixit Cain ad Habel, fratrem suum: & erat, cum essent in agro, & surrexit Cain contra Habel fratrem suum, & occidit illum.

9. Et

9. Et dixit JEHOVAH ad Cain, ubi Habel frater tuus; & dixit non fcio, an cuftos fratris mei ego.

10. Et dixit, quid fecifti, vox fanguinum fratris tui clamantium ad Me ex humo.

11. Et nunc, maledictus tu de humo, quæ aperuit os fuum, accipiens fanguines fratris tui e manu tua.

12. Cum coles humum, non addet dare vim fuam tibi, vagus & profugus eris in terra.

13. Et dixit Cain ad JEHOVAM, major iniquitas mea, quam ut auferatur.

14. Ecce ejecifti me hodie defuper faciebus humi; & a faciebus tuis abfcondar, & ero vagus & profugus in terra; & erit omnis inveniens me, occidat me.

15. Et dixit ei JEHOVAH, quapropter omnis occidens Cain feptempliciter vindicabitur: & pofuit JEHOVAH Caino fignum, ut non percuteret eum quifquam inveniens eum.

16. Et exivit Cain a faciebus JEHOVÆ; & habitavit in terra Nod verfus orientem Edenis.

17. Et cognovit Cain uxorem fuam, & concepit, & peperit Chanoch; & fuit ædificans urbem, & vocavit nomen urbis fecundum nomen filii fui Chanoch.

18. Et natus Chanocho, Iradum; & Irad genuit Mechujael, & Mechujael genuit Methufchael, & Methufchael genuit Lamech.

19. Et accepit fibi Lamech duas uxores, nomen unius Adah, & nomen alterius Zillah.

20. Et peperit Adah Jabal, is erat pater habitantis tentorium, & pecoris.

21. Et nomen fratris ejus Jubal, is erat pater omnis pulfantis citharam & organum.

22. Et Zillah etiam ea peperit Thubal Cain, erudiens omnem artificem æris & ferri. Et Soror Thubal Cain Naamah.

23. Et dixit Lamech uxoribus fuis Adah & Zillah; audite vocem meam uxores Lamechi, & auribus percipite dictum meum, quod virum occidi in vulnus meum, & parvulum in livorem meum.

24. Quod feptempliciter vindicabitur Cain, & Lamech feptuagies & fepties.

25. Et cognovit homo adhuc uxorem fuam, & peperit filium, & vocavit nomen ejus Scheth; quia repofuit mihi DEUS femen aliud loco Habelis, quod occiderit illum Cain.

26. Et

26. Et Schetho etiam illi natus eſt filius, & vocavit nomen ejus Enoſch: tunc cæptum eſt invocare nomen JEHOVÆ.

CONTENTA.

324. AGitur de Doctrinis ſeparatis ab Eccleſia, ſeu Hæreſibus, & de exſuſcitata poſtmodum Eccleſia nova, dicta Enoſch.

325. Antiquiſſima Eccleſia per Amorem fidem in Dominum habuit; ſed exſtiterunt, qui ſepararunt fidem ab Amore: Doctrina ſeparatæ fidei ab amore vocata fuit Cain: Charitas, quæ eſt amor erga proximum, dicta fuit Habel, verſ: 1. 2.

326. Utriuſque Cultus deſcribitur; fidei ſeparatæ per munus Caini; & charitatis, per munus Habelis, verſ: 3, 4. Et quod gratus fuerit cultus ex charitate, non autem ex fide ſeparata, verſ: 4, 5.

327. Quod mutatus in malum ſtatus eorum, qui ex fide ſeparata fuerunt, deſcribitur per iram accenſam, & cadere facies Caino, verſ: 5. 6.

328. Et quod noſcatur ex charitate, qualis fides: tum quod charitas apud fidem eſſe velit, ſi non fides principale fiat, & extollatur ſupra charitatem: verſ: 7.

329. Quod Charitas exſtincta ſit apud eos qui ſepararunt fidem, & prætulerunt charitati, deſcribitur per Cainum, quod occiderit Habelem fratrem: verſ: 8. 9.

330. Exſtincta Charitas vocatur vox ſanguinum, verſ: 10. Perverſa doctrina, maledictio de humo, verſ: 11. falſum & malum inde eſt vagum & profugum in terra, verſ: 12. Et quia averterunt ſe a Domino, quod periculum mortis æternæ, verſ: 13. 14. Sed quia fides eſt, per quam implantaretur poſtea Charitas, ſacroſanctum erat illam violare, quod eſt ſignum poſitum Caino, verſ: 15. & a ſede, ubi prius, illam removere, eſt quod habitaret verſus orientem Edenis, verſ: 16.

331. Hæreſis illa tum amplificata, vocata eſt Chanoſch, verſ: 17.

332. Hæreſes inde exſurgentes etiam ſuis nominibus vocantur; in quarum ultima, quæ vocatur Lamech, nihil amplius de fide remanſit, verſ: 18.

333. Nova tunc Eccleſia orta, quæ intellecta per Adah & Zillah, & deſcripta per filios illarum Jabal, Jubal & Thubalcain; Eccleſiæ Cœleſtia per Jabal; Spiritualia per Jubal; Naturalia per Thubalcain, verſ: 19. 20. 21. 22.

334. Quod Eccleſia illa orta, cum exſtinctum fuit omne fidei, & omne charitatis, & cum violatum, quod maxime ſacroſanctum, deſcribitur, verſ: 23. 24.

335. Summa rerum traditur; quod poſtquam fides ſeparata exſtinxerit Charitatem, quod eſt Cain, nova fides a Domino donata, per quam implantabatur Charitas; quæ fides eſt Scheth, verſ: 25.

336. Charitas implantata per fidem, vocatur Enoſch, ſeu Homo alius, quod nomen eſt iſtius Eccleſiæ, verſ: 26.

SENSUS INTERNUS.

337. HIC quia de degeneratione Eccleſiæ antiquiſſimæ, ſeu falſificatione Doctrinæ, & conſequenter de hæreſibus & ſectis ſub nominibus Caini, & ejus deſcendentium, agitur, ſciendum, quod nequaquam intelligi queat, quomodo falſificata fuerit Doctrina, ſeu quales fuerint hæreſes aut ſectæ illius Eccleſiæ, niſi probe ſciatur, qualis vera Eccleſia; inde cognoſci poſſunt. De Antiquiſſima Eccleſia prius ſatis multis actum eſt, & oſtenſum, quod fuerit Cœleſtis homo, & quod non agnoverit aliam fidem, quam quæ eſſet amoris in Dominum, & erga proximum; per amorem illum a Domino habebant fidem, ſeu perceptionem omnium quæ erant fidei; quare nec voluerunt nominare fidem, ne ſepararetur ab amore, ut oſtenſum prius n: 200 ad 203. Talis eſt Cœleſtis homo, & quod talis, deſcribitur per repræſentativa etiam apud Davidem, ubi agitur de Domino, Qui dicitur Rex, & de cœleſti homine, qui "filius Regis," Judicia tua Regi da, & juſtitiam tuam filio Regis; ferent "montes pacem populo, & colles in juſtitia; timebunt Te cum Sole, & ad "facies Lunæ, generatio generationum; florebit in diebus illius juſtus, & "multa pax, uſque dum non luna," Pſalm: LXXII: 1. 3. 5. 7. per ſolem ſignificatur amor; & per lunam fides; per montes & colles Eccleſia antiquiſſima; per generationem generationum Eccleſiæ poſtdiluvianæ; uſque dum non luna dicitur, quia fides erit amor; videantur quoque quæ apud Eſaiam xxx: 26. Antiquiſſima Eccleſia fuit talis, & doctrina talis; hodie vero prorſus alia, nam fides hodie præcedit, ſed per fidem charitas a Domino donatur, & tunc fit charitas principale, quare ſequitur, quod falſificata antiquiſſimo tempore fuit doctrina, cum confeſſi ſunt fidem, & ſic ſepararunt fidem ab amore: qui falſificarunt ita doctrinam, aut ſepararunt fidem ab amore, ſeu fidem ſolam confeſſi, ii tunc dicti Cain, & erat tale apud eos enorme.

338. Verſ: 1. *Et Homo cognovit Chavam uxorem ſuam, & concepit & peperit Cain, & dixit, acquiſivi Virum, Jehovam.* Per hominem & Chavam uxorem

uxorem ejus significatur Ecclesia Antiquissima, ut notum; ejus prima proles seu primogenitum est Fides, quæ hic vocatur Cain: quod dixerit, acquisivi Virum Jehovam, significat quod fides apud eos, qui dicti Cain, cognita sit, & agnita sicut res per se.

339. In præcedentibus tribus Capitibus satis ostensum est, quod per hominem, & ejus uxorem, significata sit Ecclesia Antiquissima, sic ut non possit dubitari; & quia homo & uxor ejus est Antiquissima Ecclesia, constat inde, quod conceptus & partus ejus non fuerit alius: Antiquissimis familiare fuit, nomina indere. & per nomina significare res, & sic instituere genealogiam; quæ enim sunt Ecclesiæ, similiter quoque se habent, unum concipitur & nascitur ab altero, & habet se ut generatio; quare commune est in Verbo, talia quæ Ecclesiæ sunt, vocare conceptus, partus, prolem, infantes, parvulos, filios, filias, juvenes, & sic porro: prophetica iis sunt plena.

340. Quod dixit, acquisivi Virum Jehovæ, significet, quod fides apud eos, qui dicti Cain, cognita sit, & agnita sicut res per se, constat ab illis, quæ in præmissis hujus Capitis dicta sunt: prius quasi ignorarunt, quid fides, quia perceptionem omnem, quæ erant fidei, habebant; at cum distinctam doctrinam facere incipiebant de fide, tunc depromebant illa, de quibus perceptionem habebant, & redigebant in doctrinam, & vocabant illam, Acquisivi virum Jehovam, sicut novum quoddam adinvenissent, ita scientificum factum, quod fuit inscriptum cordi: Unumquodvis novum antiquitus nomine vocabant, & quæ involvebant nomina, sic explicabant; sicut quid Ismael significet, quod audiret Jehovah miseriam ejus, Genes: XVI: 11. quid Ruben, quod vidit Jehovah miseriam meam, Genes: XXIX: 32. quid Simeon, quod audivit Jehovah, quod minus chara, ib: v: 33. quid Jehudah, hac vice confitebor Jehovæ, ib: v: 35. Altare a Mose ædificatum, vocatum Jehovah vexillum, Exod: XVII: 15. hic ipsa Doctrina fidei, vocata, acquisivi virum Jehovam, seu Cain.

341. Vers: 2. *Et addidit parere fratrem ejus Habel: & fuit Habel pastor gregis; & Cain fuit colens humum.* Alter partus Ecclesiæ est Charitas, quæ significatur per Habelem & fratrem: pastor gregis est, qui exercet bonum charitatis: colens humum est, qui absque charitate, utcunque ex fide separata ab amore, quæ nulla fides.

342. Quod alter partus Ecclesiæ sit Charitas, constare potest ex illis, quæ Ecclesia concipit & parit, quæ non aliud sunt, quam fides & charitas, similia significata sunt per primos partus Leæ ex Jacobo, per Ruben fides, per Simen fides actu, per Levi charitas, Gen: XXIX: 32, 33, 34. quare etiam Tribus Levi sacerdotium accepit, & pastorem gregis repræsentavit: Charitas, quia est alter partus Ecclesiæ, vocatur frater, & nominatur Habel.

343. Quod Pastor gregis sit, qui exercet bonum charitatis, unicuivis notum esse potest, nam hoc familiare in Verbo Veteris & Novi Testamenti; qui ducit & docet, appellatur Pastor; qui ducuntur & docentur, appellantur grex; qui non ducit ad bonum charitatis, & qui non docet bonum Charitatis, non est verus pastor; & qui non ducitur ad bonum, & discit bonum, non est grex. Quod pastor & grex significent illa, quidem superfluum est ex Verbo

firmare, sed usque sint hæc; quæ apud Esaiam, "Dominus dabit pluviam "seminis tui, quo seminas humum, & panem proventus humi, *pascet pecora* "tua in die illo, prato lato," xxx: 23. ubi panis proventus humi est charitas. Apud Eundem, "Dominus Jehovih, sicut *Pastor Gregem* suum *pascet*, in "brachium suum colliget agnos, & in gremio suo portabit, fœtas leniter *du-* "*cet*." XL: 11. Apud Davidem, "*Pastor* Israelis ausculta, *ducens*, sicut *gre-* "*gem*, Josephum; insidens Cherubis, effulge," Psalm: LXXX: 2. Apud Jeremiam, "Formosæ & delicatæ assimilavi filiam Zionis, ad eam venient "*pastores*, & *greges* eorum figent prope eam *tentoria* circumcirca, *pascent* "quisque spatium suum," VI: 2. 3. Apud Ezechielem, "Dixit Dominus "Jehovih, multiplicabo eos sicut *gregem hominis*, sicut *gregem* sanctificatum, "sicut *gregem* Hierosolymæ, in temporibus statis ejus, sic erunt urbes de- "sertæ plenæ *grege hominis*," XXXVI: 37, 38. Apud Esaiam, "Omnis *grex* "Arabiæ congregabuntur tibi, *arietes* Nebaioth ministrabunt tibi," LX: 7. Qui gregem ducunt ad bonum charitatis, sunt qui congregant gregem; at vero, qui non ad bonum charitatis, sunt qui dispergunt; nam omnis congregatio & unio ex charitate, & omnis dispersio & disunio ex non charitate.

344. Quid facit fides, seu scientia, cognitio, & doctrina fidei, quam ut homo ita fiat sicut docet, primarium, quod docet, est charitas, Marc: XII: 28 ad 35, Math: XXII: 34 ad 39, hæc est finis omnium, quo spectat; si non fiat, quid scientia seu doctrina, nisi quoddam nihil.

345. Quod colens humum, sit, qui absque charitate, utcunque ex fide separata ab amore, quæ nulla fides, constare potest ab iis, quæ sequuntur, quod Jehovah non aspexit ad munus ejus, & quod fratrem suum occidit, hoc est, quod charitatem per Habelem significatam destruxit. Colere humum dicebantur, qui corporea & terrestria spectant, sicut constat ab iis, quæ dicta sunt ad Cap: II: vers: 19. 23. ubi dicitur, quod homo emissus ex horto Eden ad colendum humum.

346. Vers: 3. *Et factum a fine dierum, & attulit Cain de fructu humi, munus Jehovæ.* Per finem dierum intelligitur progressus temporis: per fructum humi, opera fidei absque charitate; per munus Jehovæ, cultus inde.

347. Quod per finem dierum intelligatur progressus temporis, unicuivis constare potest; Doctrina hæc, quæ Cainus vocatur, in suo primordio, cum adhuc simplicitas inerat, non ita ingrata fuisse apparet, ac postea, quod constat ex eo, quod appellaverint prolem acquisitum Virum Jehovam, ita nec in primordio fides ita separata fuit ab Amore, ac in fine dierum, seu progressu temporis, sicut solet omnis doctrina veræ fidei.

348. Quod per fructum humi intelligantur opera fidei absque charitate, ex sequentibus etiam patet; opera enim fidei absque charitate sunt opera nullius fidei, in se mortua, nam sunt solum externi hominis; de quibus ita apud Jeremiam, "Quare via impiorum prosperatur, plantasti eos, etiam radicati "sunt, iverunt, etiam faciunt *fructum*, propinquus tu in ore eorum, sed "longinquus a renibus eorum, quousque lugebit terra, & herba omnis agri "exarescet, XII: 1, 2, 4. propinquus in ore, sed longinquus a renibus sunt qui

qui ex fide, separata a charitate, de quibus prædicatur, quod terra lugeat. Vocantur etiam fructus operum apud Eundem, "Supplantativum Cor præ "omni, & desperatum id, quis cognoscit id, Ego Jehovah scrutans cor, pro- "bans renes, & ad dandum unicuivis juxta *vias* ejus, juxta *fructum operum* "ejus," XVII: 9, 10. Apud Micham, "Erit terra in desolationem propter "habitatores suos, pro *fructu operum* eorum," VII: 13. Sed quod talis fructus, nullus fructus sit, seu quod opus mortuum sit, & quod pereat & fructus & radix, apud Amos, "Perdidi Emorræum coram illis, cujus sicut altitudo "cedrorum altitudo ejus, & robustus is sicut quercus, perdidi tamen *fructum* "ejus sursum, & *radices* ejus deorsum," II: 9. Et apud Davidem, "*Fructum* "eorum de terra perdes, & *semen* eorum de filiis hominis," Psalm: XXI: 11. At opera charitatis viva sunt, de quibus prædicatur, quod radices agant infra, & fructum edant supra, ut apud Esaiam, "Addet evasio domus Jehudæ "residua *radicem* deorsum, & faciet *fructum* sursum," XXXVII: 31. Facere fructum sursum est ex Charitate; talis fructus vocatur fructus excellentiæ, apud Eundem, "In die illa, erit germen Jehovæ in decus, & in gloriam, & "*fructus* terræ in *excellentiam* & ornamentum ereptioni Israelis," IV: 1. Estque fructus salutis, ut appellatur apud Eundem, "Stillate cœli desuper, & "ætheres fluant justitia, aperiat se terra, & ferant *fructum salutis*, & justitia "germinet una; Ego Jehovah *creabo* hoc," XLV: 8.

349. Quod per Munus intelligatur Cultus, constare potest a repræsentativis in Ecclesia Judaica, ubi Sacrificia quæcunque, tum Primitiæ terræ & omnium ejus fructuum, ut & oblatio Primogenitorum, vocantur Munera, in quibus constabat cultus; & quia omnia repræsentabant Cœlestia, & se referebant ad Dominum, per munera illa significabatur verus cultus, quod unicuivis potest notum esse, nam quid repræsentativum absque re quam repræsentat, & quid externum absque interno, nisi idolum quid & mortuum; externum ab internis, seu per interna a Domino vivit; inde constat quod munera omnia Ecclesiæ repræsentativæ significent cultum Domini, de quibus singulis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Quod per Munera in genere intelligatur Cultus, constare potest apud Prophetas passim, ut apud Malachiam, "Quis sustinet diem adventus Ipsius, sedebit conflans & purgans argen- "tum, & purificabit filios Levi, & defecabit eos, sicut aurum, & sicut "argentum, & erunt Jehovæ offerentes *Munus* in justitia, tum suave "erit Jehovæ *Munus* Jehudæ & Hierosolymæ juxta dies æternitatis, & "juxta annos antiquos," III: 2, 3, 4. Munus in justitia est internum, quod filii Levi, seu sancti cultores offerent; dies æternitatis est Ecclesia Antiquissima; dies antiqui sunt Ecclesia antiqua. Apud Ezechielem, "In Monte "sanctitatis meæ, in monte altitudinis Israelis, colent Me omnis domus "Israelis, tota illa terra, ibi propitius ero illis, & ibi quæram *Oblationes* "vestras, & *primitias Munerum* vestrorum in omnibus sanctificationibus vestris" XX: 40. Oblationes & primitiæ munerum in sanctificationibus similiter sunt opera per charitatem a Domino sanctificata. Apud Zephaniam, "A transitu "fluminum Æthiopiæ adoratores mei, adducent *Munus* meum," III: 10.

Æthiopia

Æthiopia pro iis qui possident cœlestia, quæ sunt Amor, Charitas, & opera Charitatis.

350. Vers: 4. *Et Habel attulit etiam ille de primogenitis gregis sui, & de pinguedine eorum: & aspexit Jehovah ad Habel & ad munus illius.* Per Habelem significatur hic ut prius Charitas: per primogenita gregis, sanctum, quod est solius Domini: per pinguedinem, ipsum cœleste, quod etiam est Domini: quod aspexit Jehovah ad Habelem, & ad munus ejus, significat, quod Domino grata fuerunt, quæ charitatis, & omnis cultus inde.

351. Quod Habel significet Charitatem, prius ostensum est: Charitas significat amorem erga proximum, & misericordiam; qui enim amat proximum ut seipsum, etiam ejus miseretur, cum patitur, sicut ipse sui.

352. Quod per Primogenita gregis significetur, quod est solius Domini, constare potest a Primogenitis in Ecclesia repræsentativa, quæ omnia sancta fuerunt, quia spectabant Dominum, Qui Solus Primogenitus: Amor & inde fides est Primogenitus, omnis amor est Domini, & ne hilum amoris est hominis, quare Dominus Solus Primogenitus; hoc repræsentatum est in Ecclesiis antiquis per Primogenita hominis & bestiæ, quod essent sancta Jehovæ, Exod: XIII: 2, 12, 15. Et quod Tribus Levi, qui in sensu interno significat amorem, post Ruben & Simeonem, qui in sensu interno significant fidem, natus, acceptata loco omnium Primogenitorum, & facta sacerdotium, Num: III: 40 ad 46. Cap: VIII: 14 ad 20. De Domino, quod Primogenitus omnium, quoad Humanam Ipsius Essentiam, ita apud Davidem, "Ille vocabit "Me, Pater meus Tu, Deus Meus, & Petra salutis meæ, etiam Ego *Pri-"mogenitum* dabo Illum, altum regibus terræ," Psalm: LXXXIX: 27, 28.. Et apud Johannem, "Jesus Christus, *Primogenitus* ex mortuis, & Princeps re-"gum terræ," Apoc: I: 5. Observes, quod Primogenita Cultus significent Dominum; Primogenita autem Ecclesiæ significent fidem.

353. Quod per Pinguedinem significetur ipsum Cœleste, quod etiam est Domini: Cœleste est omne, quod est amoris, fides quoque cœlestis est, quando ex Amore, charitas est cœleste, omne bonum charitatis est cœleste, quæ omnia repræsentata sunt per Pinguedines in sacrificiis, & quidem distincte per pinguedinem super jecore, seu reticulum; per pinguedinem super renibus; per pinguedinem tegentem intestina; & super intestinis; quæ sancta erant & adolebantur super altari, Exod: XXIX: 13, 22. Lev: III: 3, 4, 14. Lev: IV: 8, 9, 19, 26, 31, 35. Lev: VIII: 16, 25. quare vocantur panis igniti in quietem Jehovæ, Lev: IV: 15, 16. ac ideo vetitum populo Judaico, ne quicquam pinguedinis ex bestiis ederent, quod vocatur statutum æternitatis in generationes, Lev: III: 17. Cap: VII. 23, 25. ex causa, quia Ecclesia ista talis erat, ut non agnosceret interna, minus cœlestia. Quod Pinguedo significet cœlestia & bona charitatis, constat apud Prophetas, ut apud Esaiam, "Quare appenditis argentum in quod non panis; & laborem vestrum, in "quod non ad satietatem, attendite attendendo ad Me, & commedite bo-"num, ut delicietur in *pinguedine* anima vestra," LV: 2. apud Jeremiam,

"Implebo

"Implebo Animam ſacerdotum *Pinguedine*, & populus meus bono meo ſatu-"rabuntur," XXXI: 14. Quod non pinguedo intelligatur, ſed cœleſte ſpirituale bonum, manifeſte conſtat. Apud Davidem, "Implentur *Pinguedine* "domus tuæ, & flumine delitiarum tuarum potas eos, quia Tecum ſcaturigo "vitarum, in luce tua videmus lucem," Pſalm: XXXVI: 9, 10. ubi pinguedo & ſcaturigo vitæ pro cœleſti, quod eſt amoris; flumen deliciarum & lux pro ſpirituali, quod eſt fidei inde. Apud Eundem, "*Adipe* & *pinguedine* ſatu-"rabitur Anima mea, & labiisc anticorum laudabit os meum," Pſalm: LXIII: 6: ubi pingue ſimiliter pro cœleſti, labia canticorum pro ſpirituali; quod cœleſte ſit, conſtat manifeſte, quia anima ſaturabitur. Ipſæ primitiæ, quæ erant primogenita terræ, vocantur inde pinguedo, Num: XVIII: 12. Cœleſtia quia dantur innumerabilium generum, & adhuc innumerabiliorum ſpecierum, ita communiter deſcribuntur in Cantico, quod Moſes recitavit coram populo, "*Butyrum* bovis, & *Lac* gregis, cum *Pinguedine* agnorum & arietum, filio-"rum Baſchanis, & hircorum, cum *Pinguedine* renum tritici, & *Sanguinem* uvæ bibes merum," Deut: XXXII: 14. Hæc nuſquam aliquis ſcire poteſt, quid ſignificant, niſi ex ſenſu interno; abſque ſenſu interno, nemo ſcire poteſt, quid butyrum bovis, quid lac gregis, quid pinguedo agnorum, quid pinguedo arietum, & hircorum, quid filii Baſchanis, quid pinguedo renum tritici, quid Sanguis uvæ; abſque ſenſu interno forent voces, & præterea nihil; cum tamen omnia & ſingula ſignificant genera & ſpecies Cœleſtium.

354. Quod Jehovah aſpexerit ad Habelem, & ad munus ejus, ſignificent, quod Domino grata fuerunt, quæ Charitatis, & omnis cultus inde, prius explicatum eſt, tam quid Habel, quam quid munus.

355. Verſ: 5. *Et ad Cain, & ad munus ejus non aſpexit: & accenſa eſt ira Caino valde, & ceciderunt facies ejus.* Per Cainum ſignificatur, ut dictum, fides ſeparata ab amore, ſeu doctrina talis, quod fides ſeparari poſſit: per munus ejus, quod non aſpexit, ſignificatur, ut prius, quod cultus ejus non acceptus eſſet: per iram accenſam Caino, & per facies quod ceciderint, ſignificatur, quod mutata interiora; per iram, quod receſſerit charitas: & per faciem, interiora, quæ cadere dicuntur, cum mutantur.

356. Quod per Cainum ſignificetur fides ſeparata ab amore, ſeu doctrina talis, quod fides ſeparari poſſit; tum, quod munus, quod non aſpexit, ſignificet, quod cultus ejus non acceptus eſſet, prius oſtenſum eſt.

357. Quod per iram accenſam Caino, ſignificetur, quod receſſerit charitas, conſtare poteſt a ſequentibus, quod occiderit Habelem fratrem, per quem ſignificatur Charitas: Ira eſt Affectio Communis, reſultans ex omni quod contrariatur amori proprio, & ejus cupiditatibus; in mundo ſpirituum malorum hoc manifeſte percipitur, eſt enim ira communis contra Dominum, quia in nulla charitate ſunt, ſed in odiis; quodcunque non favet amori proprio & mundi, hoc excitat contrarietatem, quæ manifeſtatur per iram: de Jehovah in Verbo multoties prædicatur ira, excandeſcentia, ut & furor; ſed ſunt hominis, & tribuitur Jehovæ, quia ita apparet; & ex cauſa de qua prius; ita apud

apud Davidem, "Misit in eos *iram naris suæ*, & *excandescentiam*, & *furorem*, "& angustiam, & immissionem angelorum malorum; libravit semitam *iræ*, "non prohibuit a morte animam eorum, Psalm: LXXVIII: 49. Non quod Jehovah usquam mittat in aliquem iram, sed quod ii semetipsis; nec angelos malos, ut dicitur, sed quod homo eos adsciscat, ideo additur quod libret semitam iræ, & non prohibeat a morte animam eorum; quare apud Esaiam, "ad Jehovam veniet, & pudefient omnes, qui *excanduerunt* contra Ipsum," XLV: 24. inde constat, quod ira significet mala, seu quod idem est, recessionem a charitate.

358. Quod per cadere facies significetur, quod interiora mutentur, etiam a significatione faciei, & significatione cadere constat; facies apud antiquos significavit interna, quia per faciem interna elucent; tales etiam antiquissimis temporibus fuerunt, ut facies prorsus concordaret cum internis, sic ut quisque ex facie videre potuisset, qualis animus aut mens ejus esset; pro enormi re ducebant aliud facie ostendere, aliud cogitare; simulatio & dolus tunc fuit abominabilis; quare per faciem significabantur interna; cum charitas elucebat ex facie, tunc dicebatur elevari facies; cum autem contrarium, tunc dicebatur facies cadere; quare etiam de Domino prædicatur, quod Facies elevet super hominem, ut in Benedictione, Num: VI: 26. & Psalm: IV: 6. quo significatur, quod Dominus det homini charitatem: quid cadere facies, constat apud Jeremiam, "Non faciam *cadere faciem* meam erga vos, quoniam "misericors Ego, dictum Jehovæ," III: 12. Facies Jehovæ est Misericordia, cum elevat faciem super aliquem, est quod ex Misericordia ei charitatem det: contrarium est, cum facit cadere faciem, hoc est, cum homini facies cadit.

359. Vers: 6. *Et dixit Jehovah ad Cain, quare accensa est ira tibi, & quare ceciderunt facies.* Quod Jehovah dixerit ad Cain, est quod conscientia dictaverit: quod accensa ira, & quod ceciderint facies, significatur ut prius, quod recesserit charitas, & mutata sint interiora.

360. Quod Jehovah dixerit ad Cain, sit quod conscientia dictaverit, non opus habet confirmatione: simile prius explicatum est.

361. Vers: 7. *Annon si benefacis, elevatio, & si non benefacis, ad januam peccatum cubans; & ad te desiderium ejus, & tu dominaris ei.* Si benefacis, elevatio, significat, si benevis, quod charitas apud te sit: si non benefacis, ad januam peccatum cubans, significat, si non benevis, quod charitas nulla, sed malum: ad te desiderium ejus, & tu dominaris ei, est, quod charitas apud te esse velit, sed non potest, quia vis ei dominari.

362. Describitur hic doctrina fidei, quæ Cain vocatur; quæ quia fidem separavit ab amore, etiam separavit a charitate, quæ est proles amoris: ubicunque aliqua Ecclesia, ibi existunt hæreses, ex causa, quia dum cogitant de uno articulo fidei, quod illum principalem faciant; nam talis est cogitatio hominis, dum alicui rei intendit, hoc præponit alteri, cumprimis quando phantasia vindicat id ut inventum proprium, & cum amor sui & mundi sufflant, tunc nihil non quasi consentit, & confirmat, usque fere ut jurent, quod

quod ita sit, cum tamen est falsum; sicut illi, qui Cain vocati sunt, fidem essentialem fecerunt præ amore; & quia sic vivebant absque amore, conspiravit tam amor sui, quam phantasia inde.

363. Qualis doctrina fidei fuerit, quæ Cain dicta, constat ex descriptione ejus in hoc versu; a sequentibus in hoc versu, quod charitas potuisset adjuncta esse fidei, sed ita ut charitas dominaretur, non fides; quare dicitur primum, si benefacis elevatio, quo significatur, si benevis, charitas posset adesse; benefacere significat in sensu interno, benevelle, nam facere bonum a velle bonum profluit, antiquitus actio & voluntas unum faciebant, ex actione conspiciebant voluntatem, quia nihil simulati erat: quod elevatio significet quod charitas adsit, constat ab illis, quæ prius dicta sunt de faciebus, quod elevare facies sit charitatem habere; & cadere facies, quod sit contrarium.

364. Alterum erat, si non benefacis, ad januam peccatum cubans, quo significatur, si non benevis, quod charitas nulla, sed malum; quod peccatum, dum ad januam cubat, sit malum, quod præsto est, & intrare vult, unicuivis constare potest; dum enim nulla charitas, est immisericordia & odium, proinde omne malum. Peccatum in genere pro diabolo sumitur, qui seu turba ejus, præsto est, dum homo absque charitate est; unicum quod diabolum & ejus turbam a janua profugat, est Amor in Dominum, & erga proximum.

365. Tertium est, quod ad te desiderium ejus, & tu dominaris ei, quo significatur, quod charitas apud fidem esse velit, sed quod non possit, quia fides vult dominari ei, quod est contra ordinem; quamdiu fides vult dominari, non est fides, sed cum charitas dominatur, tunc est fides, nam principale fidei est charitas, ut prius ostensum est. Charitas potest comparari flammæ, quæ est essentiale caloris & lucis, nam inde calor & lux; fides separata potest comparari luci, quæ cum absque calore flammæ, tunc quidem est lux, sed lux hyemis, qua nihil non torpescit & emoritur.

366. Vers: 8. *Et dixit Cain ad Habel fratrem suum: & erat, cum essent in agro, & surrexit Cain contra Habel fratrem suum, & occidit illum.* Quod dixerit Cain ad Habel, significat tractum temporis; per Cain significatur, ut dictum, fides separata ab amore; per Habel charitas, quæ est frater fidei, quare etiam hic bis vocatur frater: ager significat quicquid est doctrinæ: quod surrexerit Cain contra Habel fratrem suum, & occiderit illum, significat, quod fides separata exstinxerit charitatem.

367. Hæc non opus habent confirmatione a similibus Verbi, solum quod Charitas sit frater fidei, & quod Ager significet quicquid est doctrinæ. Quod Charitas sit frater fidei, unicuivis constare potest ex natura seu essentia fidei: fraternitas illarum etiam repræsentata fuit per Esavum & Jacobum, quare quoque lis de primogenitura, & inde dominio: repræsentata quoque per Perez & Serach, filios Thamaris ex Judah, Gen: XXXVIII: 28, 29, 30. ubi etiam de primogenitura; repræsentata quoque per Ephraim & Menasse, Gen: XLVIII: 13, 14. similiter de primogenitura, & dominio inde: ita quoque per alios: uterque enim, seu fides & charitas est proles Ecclesiæ; fides vocatur

Vir, ficut Cain, verf: 1, hujus capitis, & charitas Frater, ut Efa: XIX: 2. Jer: XIII: 14, & alibi: unio fidei & charitatis vocatur fœdus fratrum, Amos 1: 9. fimiliter ac res fignificatur per Cainum & Habelem, repræfentatum fuit per Jacobum & Efavum, ut dictum, quod Jacobus fimiliter Efavum voluerit fupplantare, conftat etiam apud Hofcheam, "Ad vifitandum fuper Jacobum "vias ejus, fecundum opera ejus retribuet ei, in utero fupplantavit fratrem "fuum," XII: 3, 4. At quod Efavus, feu Charitas per Efavum repræfentata, ufque dominaretur, conftat a prophetica prædictione, per Ifacum patrem, "Super gladio tuo vives, & fratri tuo fervies, & erit, quando *dominaribus*, "& expelles jugum ejus defuper collo tuo," Gen: XXVII: 40. feu quod idem eft, Ecclefia gentium feu nova, per Efavum, & Ecclefia Judaica per Jacobum; quare toties dictum, quod agnofcerent gentes pro fratribus: fratres etiam omnes dicti ex charitate in Ecclefia gentium feu Primitiva: Fratres etiam vocati a Domino qui audiunt Verbum, & faciunt illud, Luc: VIII: 21. qui audiunt, funt qui habent fidem, qui faciunt funt qui habent charitatem: qui autem audiunt feu dicunt fe habere fidem, & non faciunt feu non habent charitatem, non funt fratres, nam eos affimilat ftultis, Matth: VII: 24, 26.

368. Quod Ager fignificet doctrinam, ita quicquid eft doctrinæ de fide & charitate, conftat a Verbo; apud Jeremiam, "Mons mi in *Agro*, facultates "tuas, omnes thefauros tuos in prædam dabo," XVII: 3. ubi ager pro doctrina, facultates & thefauri pro divitiis fpiritualibus fidei, feu quæ funt doctrinæ fidei: apud Eundem, "Num deferet de petra *Agri* mei, nix Libani," XVIII: 14. de Zione prædicatur, quod ficut *Ager* arabitur, cum doctrina fidei nulla, Jer. XXVI: 18. Mich: III. 12. apud Ezechielem, "Sumfit de femine terræ, "pofuitque in *Agro* fementis," XVII: 5. ubi de Ecclefia, ejufque fide agitur, nam doctrina vocatur ager ex femine: apud Eundem, "Et cognofcant "omnes arbores *Agri*, quod Ego Jehovah humiliem arborem altam," XVII: 24. apud Joelem, "Devaftatus eft *Ager*, luxit *Humus*, quia devaftatum eft "frumentum, exaruit muftum, infirmatum eft oleum, pudefacti funt *Agri-* "*colæ*, periit *Meffis Agri*, omnes *arbores Agri* exficcatæ," I: 10, 11, 12. ubi ager pro doctrina, arbores pro cognitionibus, agricolæ pro cultoribus: apud Davidem, "Exultabit *Ager*, & omne, quod in illo, tunc cantabunt "omnes arbores fylvæ, Pfalm: CXVI: 12. ubi ager non exultare poteft, nec arbores fylvæ cantare, fed quæ funt apud hominem, quæ funt cognitiones fidei: apud Jeremiam, "Quoufque lugebit terra, & *herba* omnis *Agri* arefcet" XII: 4. fimiliter, quod nec terra, nec herba agri lugere poffit, fed quod eft apud hominem, & vaftatum. Similiter apud Efaiam, "Montes & colles per- "fonabunt coram vobis cantu, & omnes *arbores Agri* plaudent vola," LV: 12. Dominus quoque, ubi de Confummatione fæculi prædicit, etiam doctrinam fidei appellat agrum, "Duo erunt in *Agro*, unus affumetur, alter re- "linquetur," Matth: XXIV: 40. Luc: XVII: 36. ubi per agrum intelligitur Doctrina fidei tam falfa quam vera, ut hic; quia Ager eft Doctrina, etiam

quifquis

quisquis recipit aliquod semen fidei, vocatur ager, & Homo, & Ecclesia, & Mundus.

369. Inde nunc sequitur, quid significant, cum essent in agro, quod Cain surrexerit contra Habel fratrem suum, & occiderit illum, nempe, cum uterque, tam fides quam charitas essent ex Doctrina fidei, quod fides separata ab amore, non potuisset, quin nihili faceret charitatem, & sic illam exstinguere; ut solent etiam hodie, qui ore ferunt, quod sola fides salvificat, si vel nullum opus charitatis faciant; ita in ipsa suppositione exstinguunt charitatem, cum tamen norunt, & ore fatentur, quod fides non sit salvifica, nisi amor sit.

370. Vers: 9. *Et dixit Jehovah ad Cain, ubi Habel frater tuus, & dixit, non scio, an custos fratris mei ego.* Quod dixerit Jehovah ad Cain, significat perceptivum quoddam ab interiori, quod dictavit de charitate seu Habele fratre: quod dixerit, non scio, an custos fratris mei ego, significat quod nihili faceret charitatem, cui non famulari vellet; ita quod rejecerit prorsus quicquid esset charitatis; talis facta est eorum doctrina.

371. Antiquissimi per loquentem Jehovam significabant Perceptionem, nam noverunt, quod Dominus daret illis percipere; Perceptio hæc non diutius manere potuit, quam cum Amor principale esset; cum cessavit amor in Dominum, & sic erga proximum, periit perceptio; & quantum amoris remansit, tantum perceptionis: Perceptivum hoc proprium erat Antiquissimæ Ecclesiæ, sed postquam fides separata est ab Amore, ut in postdiluvianis, & charitas data per fidem, successit Conscientia, quæ quoque dictat, sed alio modo, de qua, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; cum Conscientia dictat, similiter dicitur, nempe quod Jehovah loquatur in Verbo; quia Conscientia formatur ex revelatis & cognitionibus e Verbo, & cum Verbum dicit seu dictat, est Dominus qui dicit; quare nihil communius est dicere, etiam hodie, quam, quod Dominus loquatur, cum agitur de re conscientiæ, aut fidei.

372, Custodem esse, significat servire, sicut custodes portæ, & custodes liminis in Ecclesia Judaica; fides dicitur custos charitatis, ex eo, quod servitura sit; sed secundum principia istius doctrinæ, erat, quod fides dominaretur, sicut dictum ad vers: 7.

373. Vers: 10. *Et dixit, quid fecisti, vox sanguinum fratris tui clamantium ad Me ex humo.* Vox sanguinum fratris significat violentiam illatam charitati: quod sanguines clament, significat reatum; humus schisma seu hæresin.

374. Quod vox sanguinum significet violentiam illatam charitati, constat a pluribus in Verbo; in quo Vox accipitur pro omni quod accusat, & Sanguis pro omni peccato, imprimis pro odio; nam qui odio habet fratrem, corde suo eum occidit, ut Dominus docet, " Audivistis, quod veteribus dictum sit, " non *occides*, quisquis autem *occiderit*, obnoxius erit judicio; Ego vero dico " vobis, quod quisquis *irascitur* fratri suo temere, obnoxius erit judicio; " quicunque vero dixerit fratri suo raka, obnoxius erit synedrio; quicunque

"autem dixerit, ſtulte, obnoxius erit gehennæ ignis, Matth: v: 21, 22. per quæ intelliguntur odii gradus; odium eſt contrarium charitati; & ſi non manu, uſque animo, & quocunque modo poſſit, occidit; ſunt modo vincula externa, quæ inhibent, ne manu; quare omne odium eſt ſanguis, ut apud Jeremiam, "Quid bonam facis viam tuam ad quærendum amorem, etiam in "alis tuis inventi ſunt *Sanguis* animarum egenorum innocentium," II: 33, 34. Et quia Odium eſt Sanguis, omnis iniquitas eſt ſanguis, nam fons omnium iniquitatum eſt Odium, ut apud Hoſcheam, "Pejerare, & mentiri, & oc- "cidere, & furari, & adulterari, latrocinantur, & *Sanguines*, in *Sanguinibus* "attigerunt, propterea lugebit terra, & contabeſcet omnis habitans in ea," IV: 2, 3. & apud Ezechielem, "Num judicabis urbem *ſanguinum*, & noti- "fices ei omnes abominationes ejus, urbs effundens *Sanguines* in medio ſui, "per *Sanguinem* tuum, quem effudiſti, rea facta es," XXII: 2, 3, 4, 6, 9. ubi agitur de immiſericordia. Apud Eundem, "Terra plena eſt judicio "*Sanguinum*, & urbs plena eſt *Violentia*," VII: 23. & apud Jeremiam, "Ob peccata Prophetarum Hieroſolymæ, iniquitates Sacerdotum ejus, effun- "dentium in medio ejus *Sanguinem* juſtorum, vagantur cæci in plateis, "polluti ſunt *Sanguine*," Thren: IV: 13, 14, apud Eſaiam, "Cum ab- "luet Dominus ſordes filiorum Zionis, & *Sanguines* Hieroſolymæ deter- "ſerit e medio, ſpiritu judicii, & ſpiritu combuſtionis," IV: 4. apud Eundem, "Volæ veſtræ pollutæ ſunt in *Sanguine*, & digiti veſtri in *Iniqui-* "*tate*," LIX: 3. apud Ezechielem, "Præterivi præter te, vidique te con- "culcatam in *Sanguinibus* tuis, & dixi tibi, in *Sanguinibus* tuis vive, & dixi "tibi, in *Sanguinibus* tuis vive," XVI: 6, 22. ubi de abominationibus Hie- roſolymæ, quæ vocantur ſanguines, agitur. Immiſericordia & Odium ulti- morum temporum deſcribitur etiam per ſanguinem in Apocalypſi, XVI: 3, 4. Sanguines in plurali dicuntur, quia omnia iniqua & abominabilia ſcaturiunt ex odio, ſicut omnia bona & ſancta ex amore; qui itaque odio habet proximum, eum, ſi poſſet, occidit, & quocunque modo poteſt, occidit, quod eſt violen- tiam ei inferre, quæ hic per vocem ſanguinum proprie ſignificatur.

375. Vox clamans, & vox clamoris, eſt formula ſolennis in Verbo, & adplicatur unicuique rei, ubi aliquis ſtrepitus, turba, infeſtum, etiam ubi fauſtum, ut Exod: XXXII: 17, 18. Zephan: I: 9, 10. Eſai: LXV: 19. Jerem: XLVIII: 3. hic quod incuſet.

376. Quod ſanguines clamant, ſignificent Reatum, inde nunc ſequitur, nam qui violentia utuntur, reatum habent, ut apud Davidem, "Malum oc- "cidet impium, & *oſores* juſti *reatum* habebunt," Pſalm: XXXIV: 22. Apud Ezechielem, "Urbs per *ſanguinem*, quem effudiſti, *rea* facta es," XXII: 4.

377. Quod Humus ſignificet hic ſchiſma ſeu hæreſin, conſtat inde, quod Ager ſignificet Doctrinam, quare Humus, in qua Ager, eſt ſchiſma: ipſe homo eſt humus, ut & ager, quia ei inſeminantur illa, nam homo eſt ab iis quæ inſeminata ſunt; bonus & verus a bonis & veris; malus & falſus a malis & falſis; qui in doctrina aliqua, inde vocatur; qui in ſchiſmate ſeu hæreſi, inde vocatur; ita hic humus pro ſchiſmate ſeu hæreſi, quæ in ho- mine.

378.

378. Verf: 11. *Et nunc, maledictus tu, de humo, quæ aperuit os fuum, accipiens fanguines fratris tui e manu tua.* Maledictus tu de humo fignificat quod averfus factus ex fchifmate; quæ aperuit os fuum, fignificat, quod docuit: accipiens fanguines fratris tui e manu tua, eft, quod violentiam intulerit charitati, quam exftinxit.

379. Quod hæc fignificentur, conftat a præcedentibus; & quod maledictus fignificet averfum, etiam prius oftenfum eft, n: 245. nam iniquitates & abominationes, feu odia funt quæ avertunt hominem, ut fpectet folum deorfum, feu ad corporea & terreftria, & fic quæ inferni funt; quod fit, cum charitas in exilium mittitur, & exftinguitur; tunc enim difrumpitur vinculum inter Dominum & hominem; fola charitas, feu amor & mifericordia funt, quæ conjungunt; fides nufquam abfque charitate, nam nulla fides eft, eft fcientia mera, qualem etiam diabolica turba habere poteft, per quam fallere poffunt dolofe probos, & lucis angelos fimulare; ficut folent quandoque peffimi prædicatores etiam cum zelo quafi pietatis, tametfi nihil minus apud eos eft, quam id quod ore ferunt: an quifquam tam infirmi judicii effe poteft, ut credat, folam fidem memoriæ afficere poffe, aut folam cogitationem inde, cum quifque a propria experientia novit, quod nullus æftimet alicujus voces & affenfiones, qualefcumque funt, cum non ex voluntate feu intentione; eft voluntas & intentio, quæ faciunt, ut placeat, & conjungunt unum alteri; velle eft ipfe homo, non cogitare & loqui quod non vult; ex velle trahit naturam & indolem, quia illud afficit: at fi cogitat bonum, tunc effentia fidei feu charitas eft in cogitatione, quia velle bonum ineft; at fi dicit fe cogitare bonum, & vivit male, nufquam poteft aliud velle, quam velle malum, quare eft nulla fides.

380. Verf: 12. *Cum coles humum, non addet dare vim fuam tibi, vagus & profugus eris in terra.* Colere humum, fignificat excolere hoc fchifma feu hanc hærefin: non addere dare vim fuam tibi, fignificat quod fterilis fit: vagus & profugus effe in terra, eft non fcire quid verum & bonum.

381. Quod colere humum, fit excolere hoc fchifma feu hanc hærefin, conftat ex fignificatione humi, de qua mox prius; quod non addet dare vim fuam, fit, quod fterilis fit, patet inde, & ex ipfis verbis; tum exinde, quod, qui profitentur fidem abfque charitate, profiteantur nullam fidem, ut dictum eft.

382. Quod vagus & prufugus effe in terra, fignificet non fcire quid verum & bonum, conftat a fignificatione vagari & fugere in Verbo; ut apud Jeremiam, "Prophetæ & Sacerdotes *vagantur* cæci in plateis, polluti funt in "fanguine; ea quæ non poffunt, tangunt veftimentis," Thren: IV: 13, 14. ubi Prophetæ pro iis qui docent, Sacerdotes pro iis qui fecundum ea vivunt; vagari cæci in plateis, eft non fcire quid bonum & verum: Apud Amos, "Pars agri unius pluviam accepit, & pars agri, fuper quem non pluit, "exarefcit; unde *vagabuntur* duæ trefve urbes ad urbem unam ad bibendum "aquas, & non fatiabuntur," IV: 7, 8. ubi pars agri fuper quam pluvia, eft doctrina fidei ex charitate; pars feu gleba agri, fuper quem non pluit, eft

est doctrina fidei absque charitate; vagari ad bibendum aquas, est similiter quærere quid verum. Apud Hoscheam, "Percussus est Ephraim, radix "eorum exaruit, fructum non facient, rejiciet eos Deus meus, quia non au-"scultarunt Ipsi, & erunt *vagi* inter gentes," IX: 16, 17. Ephraim pro intelligentia veri seu fide, quia primogenitus Josephi, radix quæ exaruit, pro charitate, quæ fructum non facere potest; vagi inter gentes, quod non sciant verum & bonum. Apud Jeremiam, "Ascendite contra Arabiam, & de-"vastate filios orientis, *fugite*, *vagamini* valde, in profundum demiserunt se "ad habitandum habitatores Chazoris," XLIX: 28, 30. Arabia & filii orientis pro possessione divitiarum cœlestium, seu illorum quæ sunt amoris, de quibus vastatis etiam prædicatur fugere & vagari, seu profugi & vagi esse cum nihil boni faciunt; & de habitatoribus Chazoris, seu qui possident divitias spirituales, quæ sunt fidei, prædicatur demittere se in profundum, seu perire. Apud Esaiam, "Cuncti primores tui *vagantur* una, præ arcu vincti sunt, e "longinquo *fugerunt*," XXII: 3. ubi agitur de valle visionis, seu phantasia de fide, quod detur absque charitate: unde quod vagus & profugus, seu quod nihil veri & boni sciat, qui confitetur fidem præter a charitate, in versu 14 sequente dicitur.

383. Vers: 13. *Et dixit Cain ad Jehovam, major iniquitas mea, quàm ut auferatur.* Quod Cain dixerit ad Jehovam, significat confessionem quandam, quod in malo, ex dolore quodam interno: major iniquitas, quam ut auferatur, significat desperationem inde.

384. Exinde constat, quod in Caino usque aliquid boni manserit; sed quod omne bonum charitatis postea perierit, constat ex Lamecho, de quo vers: 19, 23, 24.

385. Vers: 14. *Ecce ejecisti me hodie desuper faciebus humi; & a faciebus tuis abscondar; & ero vagus & profugus in terra; & erit omnis inveniens me, occidat me.* Dejici desuper faciebus humi significat separari ab omni vero Ecclesiæ: a faciebus tuis abscondi, significat separari ab omni bono fidei amoris: vagus & profugus esse in terra, est non scire quid verum & bonum: quod omnis inveniens occideret, est quod omne malum & falsum perderet.

386. Quod ejici desuper faciebus humi significet separari ab omni vero Ecclesiæ, constat ex significatione humi, quæ in genuino sensu est Ecclesia, seu homo Ecclesiæ, inde quicquid profitetur Ecclesia, sicut prius dictum; ex subjecto fit prædicatio; quare etiam qui profitetur male fidem, seu schisma aut hæresin, quoque vocatur humus: a faciebus humi dejici itaque hic est, non amplius esse in Vero Ecclesiæ.

387. Quod abscondi a faciebus tuis significet, separari ab omni bono fidei amoris, constat ex significatione facierum Jehovæ; Facies Jehovæ est, ut prius dictum, Misericordia, e qua omnia bona fidei amoris; quare Bona fidei hic significantur per Facies.

388. Esse vagus & profugus in terra, est sicut prius, non scire verum & bonum.

389.

389. Quod omnis inveniens occideret, sit, quod omne malum & falsum perderet eum, sequitur inde: se enim ita res habet; cum homo privat se charitate, tunc separat se a Domino; sola charitas, seu amor erga proximum, & misericordia, est quæ conjungit hominem Domino; absque Charitate est disjunctio; cum disjunctio, tunc sibi seu proprio relictus est; quicquid tunc cogitat, est falsum, & quicquid tunc vult, est malum; hæc sunt quæ occidunt hominem, seu faciunt ut nihil vitæ habeat.

390. Quod ii, qui in falso & malo, in continuo terrore sint, ut occidantur, describitur apud Mosen, "Et erit terra vestra desolatio, & urbes vestræ vastitas, residuos inter vos, inducam *mollitiem* in cor eorum, in terris hostium eorum, & *persequetur eos vox folii impulsi, & fugient fugam gladii*, cadentque nullo persequente, & impingent quisque in fratrem suum, quasi coram gladio, & persequens nullus," Lev: XXVI: 33, 36, 37. apud Esaiam, "Perfidi perfide agunt, & perfidia perfidorum perfide faciunt, & erit *fugiens a voce pavoris* cadet in foveam; & ascendens e medio foveæ, capietur laqueo; gravis erit super eo prævaricatio ejus, ideo cadet, & non addet surgere," XXIV: 16 ad 20. apud Jeremiam, "Ecce adducens super te *Pavorem*, ab omnibus circuitibus tuis expulsi eritis, quisque ad facies ejus, nec congregans *vagantem*," XLIX: 5. apud Esaiam, "Super equo fugiemus, ideoque fugietis, & super veloce equitabimus, ideo veloces reddentur persequentes vos, mille unum a coram increpatione unius, & a coram increpatione quinque fugietis," XXX: 16. 17. Hic & alibi in Verbo descripti sunt, qui in falso & malo, quod fugiant, & timeant ne occidantur; timor iis inest præ omni, quia nemo tutatur: quisque qui in malo & falso est, odio habet proximum, inde eorum unusquisque alterum occidere cupit.

391. Quod, qui in falso & malo sunt, timeant omnes, sciri optime potest a malis spiritibus in altera vita; qui privarunt se omni charitate, vagantur & fugiunt; quocunque veniunt, si ad aliquas societates, hæ illico percipiunt ex primo adventu qualis est, talis perceptio datur in altera vita, eos non solum abigunt, sed etiam graviter puniunt, imo eo usque, ut animo sint occidere si possibile: delectantur quam maxime mali punire & cruciare unus alterum, in eo jucunditas eorum summa consistit. Et quod arcanum adhuc est, ipsum falsum & malum est in causa, nam quod quis cupit alteri, redit in ipsum, falsum enim & malum in se habet pœnam falsi & mali, proinde timorem pœnæ.

392. 15. *Et dixit ei Jehovah, quapropter omnis occidens Cain, septempliciter vindicabitur; & posuit Jehovah Caino signum, ut non percuteret eum quisquam inveniens eum.* Quod omnis occidens Cainum, septempliciter vindicabitur, significat, quod violare fidem ita separatam, sacrosanctum esset: quod Jehovah Caino posuerit signum, ne percuteret eum quisquam, est, quod Dominus distinxerit illam singulari modo, ut conservaretur.

393. Antequam explicatur, quod in sensu interno illa significentur, sciendum, quomodo se res habet cum fide: Antiquissima Ecclesia talis fuit, ut nullam fidem agnoverit, nisi quæ ab Amore; usque adeo, ut ne quidem

dem nominare vellent fidem; nam omnia, quæ fidei erant, percipiebant per Amorem a Domino; tales etiam sunt Angeli cœlestes, de quibus prius. Sed quia prævisum, quod genus humanum tale esse non posset, & quod separarent fidem ab amore in Dominum, & ex fide singularem doctrinam facerent, provisum etiam est, ut quoque separaretur; sed usque ita, ut per fidem, seu per cognitiones fidei, acciperent a Domino charitatem, sic ut cognitio seu auditio præcederet, & per cognitionem seu auditionem donaretur a Domino Charitas, hoc est, amor in proximum & misericordia, quæ charitas non solum indivulsa esset a fide, sed etiam principale fidei constitueret: successit tunc, loco perceptionis, quæ fuit apud Antiquissimam Ecclesiam, Conscientia, quæ comparata per fidem adjunctam charitati, dictaret, non quid verum, sed quod verum, & hoc quia Dominus ita loquutus in Verbo; tales factæ sunt Ecclesiæ post diluvium, quoad multam partem; talis fuit Ecclesia primitiva, seu prima post adventum Domini: Angeli spirituales in eo distinguuntur ab Angelis cœlestibus.

394. Nunc quia hoc prævisum, & provisum est, ne humanum genus æterna morte periret, dicitur hic, quod nemo violaret Cainum, per quem significatur fides separata; & quod signum ei impositum, hoc est, quod Dominus distinxerit illam singulari modo, ut conservaretur: hæc sunt arcana nusquam adhuc detecta; & sunt, quæ intellecta sunt a Domino, per illa, quæ loquutus est de Conjugio, & de Evnuchis apud Matthæum, "Sunt Evnuchi, qui ex "utero matris nati sunt sic: & sunt Evnuchi, qui evnuchi facti sunt ab ho-"minibus; & sunt Evnuchi, qui evnuchos fecerunt seipsos, propter Regnum "Dei; qui potest capere, ille capiat," XIX: 12. Evnuchi dicuntur, qui in Conjugio cœlesti; ab utero nati, qui sicut Angeli Cœlestes; facti ab hominibus, qui sicut Angeli spirituales; qui seipsos fecerunt, sicut angelici spiritus, qui non ita ex charitate, sed ex obedientia.

395. Quod omnis occidens Cainum, septempliciter vindicabitur, significent, quod violare fidem ita separatam, sacrosanctum esset, constat ex significatione Caini, quod sit fides separata, & ex significatione septem, quod sit sacrosanctum. Septenarius numerus sanctus habitus est, ut notum, propter sex dies creationis, & septimum, qui est homo cœlestis, in quo Pax, quies, sabbathum; inde toties in Ecclesiæ Judaicæ ritibus occurrit septenarius numerus, & ubivis pro sancto habitus: tempora inde distinguebantur in septem, tam magna eorum intervalla, quam minora, & vocabantur Septimanæ, sicut magna temporum intervalla ad Messiam venturum, Dan: IX. 24, 25. & septem annorum tempus vocatur Septimana a Labane & Jacobo, Genes: XXIX: 27. 28. quare ubicunque septenarius numerus occurrit, pro sancto vel sacrosancto habetur, ut apud Davidem, "*Septies* in die laudo te," Psalm: CXIX: 164. apud Esaiam, "Erit Lux Lunæ, sicut Lux solis, & Lux Solis erit *septupla*, sicut "lux *septem* dierum," XXX: 26. ubi Sol est Amor, Luna fides ex amore, quæ erit sicut amor. Sicut tempora regenerationis hominis distincta sunt in sex, antequam septimus, seu cœlestis homo, ita quoque tempora vastationis, usque dum nihil cœleste remanet; quod repræsentatum per plures captivitates

Judæorum,

Judæorum, & per ultimam Babylonicam, quæ erat ſeptem ſæculorum, ſeu ſeptuaginta annorum; & aliquoties dictum, quod terra ſua ſabbatha quieſceret: tum per Nebuchadnezarem apud Danielem, "Cor ejus ab homine mutabitur, "& cor beſtiæ dabitur ei, dum *ſeptem* tempora mutabuntur ſuper eum," IV: 13. 22, 29. De vaſtatione ultimorum temporum, apud Johannem, "Vidi aliud "ſignum in Cœlo, magnum & admirabile, angelos *ſeptem* habentes plagas *ſeptem* ultimas" Apoc: XVI: 1. 6,7. quod urbem ſanctam calcabunt menſibus quadraginta duobus, ſeu ſexies ſeptem, Apoc. XI: 2. apud Eundem, "Vidi Librum "intus & a tergo, obſignatum ſigillis ſeptem," Apoc. V. 1. Inde gravitates & incrementa pœnæ per ſeptenarium exprimebantur, ut apud Moſen, "Si "ad hoc non obediveritis mihi, addam caſtigare vos *ſeptuplo* propter peccata "veſtra," Lev: XXVI: 18. 21. 24. 28. apud Davidem, "Redde vicinis "noſtris *ſeptuplum* in ſinum eorum," Pſalm: LXXIX: 12. Ideo nunc quia ſacroſanctum erat violare fidem, quoniam inſerviret, ut dictum, dicitur, quod ſeptempliciter vindicabitur, qui occideret Cainum.

396. Quod Jehovah poſuerit ſignum Caino, ne quiſquam percuteret eum, ſignificet, quod Dominus diſtinxerit fidem ſingulari modo, ut conſervaretur, conſtat ex ſignificatione ſigni, & ponere ſignum in aliquo, quod eſt diſtinguere; ut apud Ezechielem, "Dixit Jehovah, tranſi per medium urbis, "per medium Hieroſolymæ, & ſignes *Signum* (ſeu deſignes) ſuper frontes "virorum gementium & ſuſpirantium ſuper omnibus abominationibus," IX: 4. ubi deſignare frontes, non ſignificat ſignum ſeu lineam ſuper frontes, ſed diſtinguere ab aliis. Similiter apud Johannem, "Quod damno afficerent "homines, qui non haberent *Signum Dei* ſuper frontibus," Apoc: IX: 4. ubi ſignum habere, etiam pro diſtinguere. Signum vocatur etiam character apud Eundem, "Dare *Characterem* ſuper manu & ſuper frontibus." Quod hæc ſignificabant, Judaica Eccleſia repræſentabat per alligationem magni & primarii præcepti, ſuper manu & ſuper fronte, de quo apud Moſen. "Audi "Iſrael, Jehovah Deus noſter Jehovah unus; amabis Jehovam Deum "tuum, toto corde tuo, & tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis: & "alligabis illa in *ſignum* ſuper manu tua, & ſint in frontalia inter oculos "tuos," Deut: VI: 4. 8. Cap: XI: 13. 18. quo repræſentatum, quod diſtinguerent Præceptum de Amore præ omnibus aliis præceptis; inde patet, quid ſignatio manus & frontis ſignificat. Apud Eſaiam, "Veniens ad congregandum omnes gentes & linguas, & venient, & videbunt gloriam meam, "& *ponam* in illis *ſignum*," LXVI: 18, 19. & apud Davidem, "Reſpice ad "me, & miſerere mei, da robur tuum ſervo tuo, & ſalva filium ancillæ tuæ, "fac mecum *ſignum* in bonum & videant oſores mei, & pudefiant," Pſalm: LXXXVI: 16, 17. Ex his nunc conſtat, quid ſignum; quare nemo opinetur, quod aliquod ſignum impoſitum ſit alicui, qui Cain vocatus, nam Verbi ſenſus internus involuit prorſus alia, quam ſenſus literæ.

397. Verſ: 16. *Et exivit Cain a faciebus Jehovæ, & habitavit in terra Nod, verſus Orientem Edenis.* Quod exiverit Cain a faciebus Jehovæ ſignificat, quod ſeparatus a bono fidei amoris: quod habitaverit in terra Nod eſt extra verum

& bonum: versus orientem Edenis, est juxta mentem intellectualem, ubi prius amor.

398 Quod exire a faciebus Jehovæ significet separari a bono fidei amoris, prius ad vers: 14, videas: quod habitaverit in terra Nod, significet extra verum & bonum, constat a significatione vocis Nod, quod est vagus & profugus esse; & quod vagus & profugus, sit privatus esse vero & bono, videatur etiam prius. Quod versus orientem Edenis, sit juxta mentem intellectualem, ubi prius regnavit Amor; tum juxta mentem rationalem, ubi prius regnavit Charitas, constat ex iis, quæ prius dicta sunt de significatione Orientis Edenis; quod nempe Oriens sit Dominus, Eden sit Amor: Apud Ecclesiæ antiquissimæ viros, mens, quam constituunt voluntas & intellectus, una erat, voluntas enim ibi erat omne, sic ut intellectus esset voluntatis, ex causa, quia non distinguebatur inter amorem, qui est voluntatis, & fidem quæ intellectus, quia amor erat omne, & fides erat amoris; sed postquam separabatur fides ab amore, ut apud eos, qui vocabantur Cain, non amplius voluntas aliqua regnabat, sed quia intellectus loco voluntatis seu fides loco amoris in mente illa regnaret, dicitur, quod habitaverit versus orientem Edenis; nam, ut modo dictum, distinguebatur fides, seu signum ponebatur, ut conservaretur in usum generi humano.

399. Vers: 17. *Et cognovit Cain uxorem suam, & concepit, & peperit Chanoch; & fuit ædificans urbem, & vocavit nomen urbis secundum nomen filii sui Chanoch.* Quod Cain cognoverit uxorem suam, conceperit & pepererit Chanochum, significat, quod schisma hoc, seu hæresis aliam ex se produxerit, quæ vocata est Chanoch: per urbem ædificatam significatur omne doctrinale & hæreticum inde: quia schisma seu hæresis vocata est Chanoch, dicitur, quod nomen urbis vocatum sit secundum nomen filii Chanoch.

400. Quod Cain cognoverit uxorem suam, conceperit, & pepererit Chanochum, significet, quod schisma hoc seu hæresis aliam ex se produxerit, sequitur manifeste ex præcedentibus, tum ex versu primo, quod Homo & Chavah uxor ejus genuerint Cainum; ita, quæ sequuntur, sunt conceptus & partus similes, tam Ecclesiæ, quam Hæresium, quarum instituebant genealogiam, nam se similiter habent; ex una capta hæresi nascuntur plures.

401. Quod hæresis, & omne doctrinale ejus aut hæreticum, appellatum sit Chanoch, constat quoque aliquantum a nomine, quod significat instructionem inde cæptam seu initiatam.

402. Quod per Urbem ædificatam significetur omne doctrinale & hæreticum inde, constat ex Verbo, ubicunque nomen alicujus Urbis occurrit; ibi nusquam significatur Urbs, sed doctrinale quoddam, aut hæreticum; nam quid Urbs, & quid aliquod nomen Urbis, prorsus ignorant angeli, nusquam aliquam Urbis ideam habent, nec possunt habere, quia in spiritualibus & cœlestibus ideis sunt, ut ostensum prius; sed modo percipiunt, quid significant; ut per Civitatem sanctam, quæ etiam sancta Hierosolyma appellatur, nihil aliud intelligitur, quam Regnum Domini in universali, seu in unoquovis in particulari, in quo Regnum Domini; per civitatem seu montem Zionis similiter, per hunc cœleste fidei, per illam spirituale fidei: ipsumque cœleste & spiri-

tuale

tuale deſcribitur quoque per civitates, palatia, domos, muros, fundamenta murorum, antemuralia, portas, vectes; & in medio, Templum; ut apud Ezechielem XLVIII. in Apocalypſi XXI: 15. ad fin: vocatur Sancta Hieroſolyma, ib: verſ: 2. 10. apud Jeremiam, Cap. XXXI: 38: apud Davidem, Civitas Dei, ſanctum habitaculorum Altiſſimi, Pſalm: XLVI: 5. apud Ezechielem vocatur Civitas, Jehovah ibi. XLVIII. 35. de qua apud Eſaiam, "Ædificabunt filii alienigenæ *muros* tuos, incurvabunt ſe ad voas "pedum tuorum, omnes reprobantes Te, vocabuntque te *Civitatem* Je-"hovæ, Zion ſancti Iſraelis," LX: 10. 14. apud Sachariam, Hieroſolyma "Civitas veritatis; & mons Zionis, Mons ſanctitatis," VIII: 3. ubi civitas veritatis ſeu Hieroſolyma ſignificat ſpiritualia fidei, & mons ſanctitatis ſeu Zionis, Cœleſtia fidei. Sicut Cœleſtia & Spiritualia fidei repræſentata ſunt per civitatem, ita omnia doctrinalia ſignificata ſunt per civitates Jehudæ & Iſraelis, quæ etiam, dum nominantur, ſignificant in ſpecie aliquid doctrinale; ſed quodnam, nemo ſcire poteſt, niſi ex ſenſu interno. Sicut per Urbes ſignificata ſunt doctrinalia, etiam per Urbes ſignificata ſunt hæretica, & cum nominantur, etiam in ſpecie aliquod hæreticum ſignificant; nunc ſolum, quod urbs in genere ſignificet doctrinale vel hæreticum, a ſequentibus locis conſtare poteſt, apud Eſaiam, "In die illo, erunt quinque *Urbes* in terra Egypti, loquentes labio Canaanis, & jurantes Jehovæ Zebaoth, *Urbs* Cheres dicetur uni," XIX: 18. ubi agitur de ſcientia ſpiritualium & cœleſtium, tempore adventus Domini: apud Eundem," Tumultibus plena, *urbs* tumultuans, *urbs* exſul-"tans," XXII. 1. 2. ubi agitur de valle viſionis, ſeu phantaſia: apud Jeremiam "*Urbes* meridiei clauſæ ſunt, nec aperiens," XIII: 19. ubi agitur de illis, qui in meridie, ſeu in luce veritatis ſunt, & eam exſtinguunt. Apud Eundem, "Cogitavit Jehovah perdere *murum* filiæ Zionis, lugere facit *pro-"murale*, ac *murum*, ſimul infirmati ſunt, ſubſiderunt in terram *portæ* ejus, "perdidit & confregit *vectes* ejus," Thren: II: 8, 9. ubi quiſque videre poteſt, quod per murum, antemurale, portas & vectes, non intelligantur alia quam doctrinalia: ſimiliter apud Eſaiam, "Cantabitur canticum hoc in "terra Jehudæ, *urbs* valida nobis, ſalus ponet *muros*, & *antemurale*, aperite "*portas*, ut ingrediatur gens juſta, cuſtodiens fidelitates," XXVI: 1, 2. apud Eundem, "Exaltabo Te, confitebor Nomini Tuo, poſuiſti de *Urbe* in "acervum, *Urbem* munitam in ruinam, palatium alienorum de *Urbe* in ſæcu-"lum non ædificetur; propterea honorabunt Te populus validus, *urbs* gentium "formidabilium timebunt Te," XXV: 1, 2, 3. ubi nec agitur de aliqua urbe: in prophetia Bileami, "Erit Edomus hæreditas, & dominabitur de Jacobo, & "perdere faciet reſiduum de *Urbe*," Num: XXIV: 19. ubi quiſque videre poteſt, quod urbs non ſignificet urbem: apud Eſaiam, "Fracta eſt *Urbs* inanitatis, "clauſa eſt omnis *domus*, ut non intret clamor ſuper vino in *plateis*," XXIV: 10, 11. ubi urbs inanitatis pro inanitatibus doctrinæ; plateæ hic & alibi ſignificant quæ ſunt urbis, falſa aut vera: apud Johannem, "Cum ſeptimus an-"gelus effudit phialam, diſrupta eſt *Urbs* magna in tres partes, & *Urbes* gen-"tium ceciderunt," Apoc: XVI: 19, quod urbs magna ſit hæreticum, &

quod urbes gentium fimiliter, cuivis conftare poteft; explicatur etiam, quod urbs magna fit mulier, quam vidit, Apoc: XVII: 18. quod mulier fit talis Ecclefia, prius oftenfum eft.

403. Ex his conftat, quid urbs fignificat; fed quia hiftorice omnia connexa funt, non poteft aliter videri ab iis qui in fenfu literæ funt, quam quod a Caino ædificata fit urbs, & vocata Chanoch, tametfi ex fenfu literæ etiam fic putarent, quod populofa effet terra, licet Cain primogenitus effet Adami; hiftorica feries hoc fecum habet; fed ut prius dictum, antiquiffimis mos erat, omnia fub typis repræfentativis hiftorice concinnare, quod illis fumme delectabile fuit; tunc illis quafi omnia vifa funt vivere.

404. Verf: 18. *Et natus Chanocho, Iradum, & Irad genuit Mechujael, & Mechujael genuit Methufchael, & Methufchael genuit Lamech.* Omnia hæc Nomina fignificant hærefes, ex prima, quæ Cain vocata eft, derivatas; & quia de iis nihil, præter nomina, exftat, non opus eft aliquid dicere: ex nominum derivationibus aliquid tradi poffet, ficut quid Irad fignificat, quod ex urbe defcendat, ita ex hærefi Chanochus vocata, & fic porro.

405. Verf: 19. *Et accepit fibi Lamech duas uxores; nomen unius Adah, & nomen alterius Zillah.* Per Lamechum, qui fextus ordine a Caino, fignificatur vaftatio, quod nulla amplius fides: per duas uxores fignificatur origo novæ Ecclefiæ; per Adah, mater cœleftium & fpiritualium iftius Ecclefiæ; per Zillah, mater naturalium ejufdem.

406. Quod per Lamech fignificetur vaftatio, feu quod nulla fides, conftare poteft a verf: feq: 23, 24; quod virum occiderit in vulnus fuum, & parvulum in livorem fuum; ubi per virum intelligitur fides, & per parvulum feu puerulum, charitas.

407. Ecclefiæ ftatus in genere fe ita habet, quod temporis tractu recedat a vera fide, & tandem in nullam definat; cum nulla, dicitur quod vaftata, ita fe habuit cum Ecclefia Antiquiffima apud eos qui Cainitæ dicti; ita quoque cum Ecclefia antiqua, quæ poft diluvium; ita quoque cum Ecclefia Judaica, quæ ita vaftata fuit tempore adventus Domini, ut non fcirent aliquid de Domino, quod venturus ad falvandum eos, minus aliquid de fide in Ipfum: ita quoque cum primitiva Ecclefia, feu quæ poft adventum Domini, quæ hodie ita vaftata eft, ut non aliqua fides: tametfi femper aliquis nucleus Ecclefiæ manet, quem ii, qui quoad fidem vaftati funt, non agnofcunt; ficut etiam ab antiquiffima Ecclefia manfit refiduum ufque ad diluvium, & continuabatur poft diluvium, quod refiduum Ecclefiæ vocatur Noach.

408. Cum Ecclefia ita vaftata eft, ut amplius nulla fides, tunc e novo primum inchoat, feu nova lux effulget, quæ in Verbo dicitur Mane; caufa eft, quod non prius nova lux aut mane, quam cum vaftata eft, quod illa quæ funt fidei & charitatis commixta fint prophanis, & quamdiu commixta, nufquam aliquid lucis aut charitatis infinuari poteft, nam zizaniæ perdunt omne bonum femen; at cum nulla fides, tunc prophanari amplius fides non poteft, quia non credunt, quod dicitur; qui non agnofcunt & credunt, fed folum fciunt, non prophanare poffunt, ut prius dictum eft; ficut hodie Judæi,

qui

qui quia inter Chriſtianos vivunt, non poſſunt aliter ac ſcire, quod Dominus agnoſcatur a Chriſtianis pro Meſſia, quem exſpectarunt, & adhuc exſpectant, ſed non prophanare poſſunt, quia non agnoſcunt, & credunt: ita nec Mahumedani, & gentiles, qui audiverunt de Domino: hæc cauſa fuit, quod Dominus in mundum non venit, priuſquam Eccleſia Judaica nihil agnovit & credidit.

409. Similiter ſe res habuit cum hæreſi, quæ Cain vocata, quæ temporis tractu vaſtata eſt, nam agnovit quidem amorem, ſed fidem principalem fecit, & prætulit amori; at hæreſes inde derivatæ ſenſim aberrabant ab hoc, & Lamech, qui fuit ſextus ordine, prorſus etiam fidem negavit: cum hoc tempus fuit, tunc nova lux, ſeu mane illuxit, & facta eſt Eccleſia nova, quæ hic vocatur Adah & Zillah, quæ uxores Lamechi vocantur. Uxores Lamechi, qui nullius fidei fuit, dicuntur, ſicut Eccleſia Interna & Externa Judæorum, qui quoque nullius fidei fuerunt, quæ Eccleſiæ quoque uxores vocantur in Verbo; quod etiam repræſentatum fuit per Leam & Rachelem, binas uxores Jacobi, quarum Lea repræſentabat Eccleſiam Externam, & Rachel Internam; quæ Eccleſiæ, tametſi binæ apparent, uſque una ſunt, nam Externa ſeu repræſentativa abſque Interna, nihil eſt, niſi quoddam idololatricum aut mortuum, at Interna cum Externa Eccleſiam, & unam eandemque conſtituit, ſicut hic Adah & Zillah: ſed quia Jacobus ſeu poſteritas Jacobi erat ſicut Lamech, nullius fidei, Eccleſia non potuit manere ibi, ſed tranſlata eſt ad gentes, qui non in infidelitate, ſed in ignorantia vixerunt. Raro, ſi uſquam, manet Eccleſia apud eos, qui veritates habent apud ſe, dum vaſtati ſunt, ſed tranfertur ad eos, qui prorſus nihil de illis ſciunt, nam multo facilius hi amplectuntur fidem, quam illi.

410. Duplex eſt Vaſtatio, prima eorum, qui ſciunt & non volunt ſcire, ſeu qui vident & non volunt videre, qualis fuit Judæorum, & qualis eſt hodie Chriſtianorum; altera eſt eorum, qui nihil ſciunt aut vident, quia ignorant; quales fuerunt gentes, & hodie quoque ſunt gentes: cum ultimum vaſtationis tempus eſt apud eos, qui ſciunt & non volunt ſcire, ſeu qui vident, & non volunt videre, tunc e novo exſurgit Eccleſia, non apud illos, ſed apud eos quos gentes vocant: ita factum cum Antiquiſſima Eccleſia, quæ fuit ante diluvium; ita cum antiqua Eccleſia, quæ poſt diluvium; ita cum Eccleſia Judaica. Cauſa, quod tunc primum nova Lux effulgeat, eſt, ut dictum, quia tunc non amplius prophanare poſſunt illa, quæ revelantur, quia non agnoſcunt & credunt, quod vera ſint.

411. Quod ultimum vaſtationis rempus adeſſe debeat, antequam nova Eccleſia exſurgere poſſit, a Domino pluries apud Prophetas dicitur, & vocatur ibi vaſtatio quæ ſpectat cœleſtia fidei, & deſolatio, quæ ſpectat ſpiritualia fidei, tum conſumatio & exciſio, ut apud Eſaiam VI: 9, 11, 12. Eſai: XXIV: 1 ad f. Eſai: XXIII: 8. ſeq: Eſai: XLII: 15. ad 18. Jeremiam, XXV: 1 ad f. Danielem VIII: 1 ad f. Cap: IX: 24 ad f. Zephaniam I: 1 ad f. Deut: XXXII: 1 ad f. in Apocalypſi XV: XVI: & *ſeq:*

412. Verſ: 20. *Et peperit Adah Jabal, is erat pater habitantis tentorium, & pecoris.* Per Adah ſignificatur, ut prius, mater cœleſtium & ſpiritualium fidei;

fidei; per Jabal patrem habitantis tentorium & pecoris, significatur doctrina de sanctis amoris, & bonis inde, quæ sunt cœlestia.

413. Quod per Adah significetur mater cœlestium fidei, constat a primogenito ejus Jabal, quod is dicatur pater habitantis tentorium, & pecoris, quæ sunt cœlestia, quia significant sancta amoris, & bona inde.

414. Quod habitare tentorium, sit sanctum amoris, constat ex significatione tentoriorum in Verbo, ut apud Davidem, "Jehovah, quis *commorabitur* in *Tentorio* tuo, quis *habitabit* in *monte sanctitatis* tuæ, ambulans integer & operans justitiam, & loquens veritatem in corde suo," Psalm: xv: 1, 2. ubi describitur, quid habitare in Tentorio, seu in monte sanctitatis, per sancta amoris, quæ sunt ambulare integer, & facere justitiam: apud Eundem, "In omnem terram exivit linea eorum, & in finem orbis sermo eorum; *soli posuit tentorium* in iis," Psalm: xix: 15. ubi sol pro amore. Apud Eundem, "*Commorabor* in *Tentorio* tuo in æternitates, confidam in absconDito alarum tuarum," Psalm: lxi: 5. ubi Tentorium pro Cœlesti, absconditum alarum pro spirituali inde: apud Esaiam, "Firmatus est per Misericordiam thronus, & *sedit* super eo in veritate, in *Tentorio* Davidis, judicans & quærens judicium, & festinans justitiam," xvi: 5. ubi etiam "Tentorium, pro sancto amoris, ut per judicare judicium, & festinare justitiam. Apud Eundem, "Specta Zionem, Civitatem festi stati nostri; oculi tui videant Hierosolymam, *habitaculum* tranquillum, *Tentorium*, quod non dimovetur" xxxiii: 20. ubi de Hierosolyma Cœlesti: Apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, ecce Ego reducens captivitatem *Tentoriorum* Jacobi, & *habitaculorum* ejus miserebor; & ædificabitur civitas super cumulo suo," xxx: 18. captivitas tentoriorum pro vastatione cœlestium, seu sanctorum amoris: apud Amos, "In die illo erigam *Tabernaculum* Davidis collapsum, obsepiamque rupturas eorum, & diruta ejus erigam, & ædificabo illud juxta dies æternitatis," ix: 11. ubi Tabernaculum similiter pro cœlestibus, & eorum sanctis: apud Jeremiam, "Vastata est tota terra, cito vastata sunt *Tentoria* mea, subito *cortinæ* meæ," iv: 20. & alibi, "*Tentorium* meum vastatum est, & omnes *funes* mei evulsi sint, filii mei exiverunt a me, & non illi; non extendens amplius *Tentorium* meum, & erigens *cortinas* meas," x: 20. ubi Tentorium pro cœlestibus; cortinæ & funes pro spiritualibus inde: apud Eundem, "*Tentoria* eorum, & *greges* capient, *Cortinas* eorum, & omnia vasa eorum, & camelos tollent sibi," xlix: 29. ubi de Arabia & filiis orientis, per quos repræsentantur ii qui possident cœlestia seu sancta. Apud Eundem, "Dominus in *Tentorium* filiæ Zionis effudit sicut ignem, excandescentiam suam," Thren: ii: 4. pro vastatione cœlestium seu sanctorum fidei. Quod Tentorium pro cœlestibus & sanctis amoris in Verbo accipiatur, causa est, quia antiquitus in Tentoriis suis Cultum sanctum peregerunt; cum autem prophanare cæperunt tentoria per cultus prophanos, tunc Tabernaculum, & postea Templum, ædificatum; quare quod Tabernaculum, & postea Templum, etiam Tentoria significabant; homo sanctus ideo vocatus Tentorium,

Tentorium, tum Tabernaculum, ut & Templum Domini: quod Tentorium, Tabernaculum & Templum, idem ſignificent, conſtat apud Davidem, "Unum "petii a Jehovah, hoc quæram, ut maneam in *Domo* Jehovæ omnibus diebus "vitæ meæ, ad ſpectandum in ſuavitate Jehovam, & ad viſitandum mane "in *Templo* Ipſius: quia abſcondet me in *Tabernaculo* ſuo in die mali; occul-"tabit me in occulto *Tentorii* ſui, in petra exaltabit me, & nunc exaltabitur "caput meum contra hoſtes meos circumcirca me, & ſacrificabo in *Tentorio* "Ipſius ſacrificia vociferationis, Pſalm: XXVII: 4, 5, 6. In ſupremo ſenſu eſt Dominus quoad Humanam Ipſius Eſſentiam, Tentorium, Tabernaculum, Templum; inde omnis cœleſtis homo ita dictus, & inde omne cœleſte & ſanctum: & quia Antiquiſſima Eccleſia a Domino amata præ ſequentibus, & tunc quia inter ſe ſoli, ſeu in familiis ſuis vivebant, & tam ſanctum cultum in tentoriis ſuis celebrabant, ideo Tentoria ſanctiora habita ſunt quam Templum, quod prophanatum; in recordationem ideo Feſtum tabernaculorum, cum colligerent proventum terræ, inſtitutum, quo in tabernaculis, ſicut antiquiſſimi, habitarent, Lev: XXIII: 39 ad 44. Deut: XVI: 13. Hoſ: XII: 10.

415. Quod per Patrem pecoris ſignificatur Bonum inde ſeu ex ſanctis amoris, conſtare poteſt ex illis, quæ prius ad verſ: 2. hujus Capitis oſtenſa ſunt, quod Paſtor gregis ſignificet Bonum charitatis; hic autem non Paſtor, ſed Pater, nec grex, ſed pecus nominatur; & pecoris, cujus pater, immediate ſequitur poſt tentorium; inde conſtat, quod ſignificet bonum quod venit ex ſancto amoris, & intelligitur habitaculum, ſeu caula pecoris, ſeu pater eorum, qui habitabant tentorium & caulas pecoris, quæ quod bona ex cœleſtibus amoris ſignificent, conſtat quoque paſſim ex Verbo, ut apud Jeremiam, "Ego congregabo reliquias *gregis* mei de omnibus terris, quo diſpuli "illos, & reducam eos ad *caulas* ſuas, ut fætificent, & multiplicentur," XXIII: 3. apud Ezechielem, "In paſcuo bono paſcam eos, & in montibus "altitudinis Iſraelis erit *caula* eorum, ibi cubabunt in *caula* bona, & paſcuum "pingue paſcent ad montes Iſraelis," XXXIV: 14. ubi caulæ & paſcua pro bonis amoris, de quo prædicatur pingue: apud Eſaiam, "Dabit pluviam "ſeminis tui, quo ſeminabis humum; & panis, proventus humi, erit pinguis "& oleoſus, paſcet *Pecora* tua in die illo, prato lato," XXX: 23. ubi per panem ſignificatur cœleſte, per pingue, quo paſcent pecora, bona inde: apud Jeremiam, "Redemit Jehovah Jacobum, & venient, & canent in altitudine "Zionis, & confluent ad bonum Jehovæ, ſuper triticum, & ſuper muſtum, "& ſuper oleum, & ſuper filios *gregis*, & *armenti*, & erit anima eorum "ſicut hortus irriguus," XXXI: 11, 12. ubi Sanctum Jehovæ deſcribitur per triticum & oleum; & bona inde per muſtum, filios gregis & armenti, ſeu pecoris: apud Eundem, "Ad filiam Zionis venient *paſtores* & *greges* peco-"rum eorum, figent ad illam tentoria circum circa, paſcent quiſque ſpatium "ſuum," VI: 3. Filia Zionis pro Eccleſia cœleſti, de qua prædicantur & Tentoria, & greges pecorum.

416.

416. Quod ſancta amoris, & inde bona ſignificentur, conſtare poteſt etiam inde, quod Jabal non eſſet primus habitantium tentorium & caulas pecoris, nam de Habel filio altero Hominis & Chavæ etiam dicitur, quod fuerit paſtor gregis, & Jabal ſeptimus eſt ordine a Caino.

417. Verſ: 21. *Et nomen fratris ejus Jubal*; *is erat pater omnis pulſantis citharam & organum.* Per nomen fratris ejus Jubal ſignificatur doctrina ſpiritualium ejuſdem Eccleſiæ; per patrem omnis pulſantis citharam & organum, ſignificantur vera & bona fidei.

418. In priori verſu agitur de cœleſtibus, quæ ſunt amoris; in hoc de ſpiritualibus, quæ ſunt fidei; hæc per citharam & organum exprimuntur. Quod per inſtrumenta chordacea, ut per citharas & ſimilia, ſignificata ſint ſpiritualia fidei, multis conſtat: Inſtrumenta ſimilia in cultu Eccleſiæ Repræſentativæ nec aliud repræſentabant, ſimiliter etiam Cantus, inde tot cantores & muſici, & quidem ex cauſa, quod omne cœleſte gaudium producit cordis lætitiam, quæ teſtificata per cantum, & dein per inſtrumenta chordarum, quæ æmulabantur, & exaltabant cantum; omnis affectio cordis hoc quoque ſecum habet, quod producat cantum, proinde quæ cantus ſunt; affectio cordis eſt cœleſte, cantus inde eſt ſpirituale. Quod cantus & ſimile ſignificet ſpirituale, etiam conſtare mihi poteſt a Choris angelicis, qui duplicis generis ſunt, cœleſtes & ſpirituales; ſpirituales Chori ex eorum ſono canoro alato, cui chordaceorum inſtrumentorum ſonus aſſimilari poteſt, probe diſtincti ſunt a cœleſtibus, de quibus ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus. Antiquiſſimi etiam, quod cœleſte erat, referebant ad Cordis provinciam, & quod ſpirituale ad Pulmonum, ita ſpirituale ad quæcunque pulmonum ſunt, ut voces cantus, & quæ ſimilia, ſic ad voces ſeu ſonos talium inſtrumentorum; ex cauſa non ſolum, quia cor & pulmones quoddam conjugium repræſentant, ſicut amor & fides, ſed etiam quia cœleſtes Angeli ad provinciam cordis, ſpirituales vero angeli ad pulmonum pertinent. Quod talia hic intelligantur, etiam poteſt ſciri ex eo, quod Verbum Domini ſit, in quo nulla vita foret, ſi modo narraretur, quod Jubal eſſet pater pulſantium citharam & organum; nec alicui uſui hoc ſcire.

419. Sicut Cœleſtia ſunt ſancta amoris, & bona inde, ita ſpiritualia ſunt vera & bona fidei; fidei enim eſt intelligere non ſolum quid verum, ſed etiam quid bonum; cognitiones fidei involvunt utrumque; ſed eſſe talis, ſicut fides docet, eſt cœleſte. Quia fides involvit utrumque, ſignificantur per duo inſtrumenta, per citharam & organum; Cithara eſt inſtrumentum chordaceum, ut notum eſt, quare ſpirituale verum ſignificat; Organum autem eſt inſtrumentum medium inter chordaceum, & quod inflatur, quare per id ſpirituale bonum ſignificatur.

420. In Verbo varia inſtrumenta memorantur, & ſingula ſuam ſignificationem habent, de quibus ex Divina Domini Miſericordia, ſuis locis: nunc ſolum, quæ apud Davidem, "Sacrificabo in *tentorio* Jehovæ ſacrificia *vociferationis*, *canàm* & *pſallàm* Jehovæ," Pſalm: XXVII: 6. ubi per tentorium, cœleſte,

cœlefte, & per vociferationem, canere & pfallere, fpirituale inde, exprimitur. Apud Eundem, " *Cantate* jufti in Jehovah, rectis decora eft laus ejus, confi-" temini Jehovæ in *Cithara*, in *nablio* decachordo *pfallite* Illi, *cantate* Illi can-" ticum novum, reddite egregium *pulfare clangore*, quia rectum verbum Jeho-" væ, & omne opus Ipfius in veritate," Pfalm: XXXIII: 1, 2, 3, 4. pro veris fidei, de quibus prædicantur: fpiritualia feu vera & bona fidei celebrabantur per citharam & nablia, per cantum, & fimilia; at fancta feu cœleftia fidei per inftrumenta flatus, ut buccinas, & fimilia; unde tot inftrumenta circa Templum, & toties quod certis inftrumentis hoc aut illud celebraretur; inde inftrumenta pro ipfis rebus, quæ celebrabantur per ea, affumta & intellecta funt, ut hæc, de quibus. Apud Eundem, " Confitebor tibi inftrumento *na-" blii*, veritatem tuam, Deus mi, *pfallam* Tibi *cithara*, Sancte Ifraelis, *canent* " labia mea, cum *pfallo* tibi, & anima mea, quam redemifti," Pfalm: LXXI: 22, 23. ubi fimiliter de veris fidei: apud Eundem, " Refpondete Jehovæ in " confeffione, pfallite Deo noftro in *cithara*," Pfalm: CXLVII: 7. Ubi confeffio fpectat cœleftia fidei, quare dicitur Jehovah, & pfallere cithara fpiritualia fidei, quare dicitur Deus. Apud Eundem, " Laudent Nomen Jehovæ in chorea, in *tympano* & *cithara* pfallant Ipfi," Pfalm: CXLIX: 3. tympanum pro bono, & cithara pro vero, quod laudant. Apud Eundem, " Laudate " Deum in clangore buccinæ: laudate Ipfum in nablio & *cithara*; laudate " Ipfum in tympano & chorea; laudate Ipfum in *fidibus* & *organo*; laudate " Ipfum cum cymbalis auditus; laudate Ipfum cum cymbalis *vociferationis*," Pfalm: CL: 3, 4, 5. pro bonis & veris fidei, propter quæ laudatio: nec quis credat, quod tot inftrumenta nominentur, nifi quodlibet aliquid fignificet. Apud Eundem, " Mitte lucem tuam & veritatem tuam, hæ ducant me, dedu-" cant ad montem fanctitatis tuæ, & ad habitacula tua, & ingrediar ad altare " Dei, ad Deum, lætitiæ exultationis meæ, confiteborque tibi *cithara*, " Deus, Deus mi," Pfalm: XLIII: 3, 4. pro cognitionibus boni & veri. Apud Efaiam, " Accipe *citharam*, circui urbem, bene *pulfa*, multiplica " *cantum*, ut in memoriam revoceris," XXIII: 16. pro iis quæ funt fidei, & cognitionum ejus. Adhuc manifeftius apud Johannem, " Quatuor Ani-" malia, & viginti quatuor feniores ceciderunt ante Agnum, habentes " quilibet *Citharas*, & phialas aureas plenas fuffimentis, quæ funt orationes " fanctorum," Apoc: V: 8. quod non habuerint citharas, cuique conftare poteft, fed quod fignificentur vera fidei per citharas, & bona fidei per phialas aureas plenas fuffimentis: apud Davidem appellantur Laudes & Confeffiones, quæ per inftrumenta fiebant, Pfalm: XLII: 5. LXIX: 31. Et alibi apud Johannem, " Audivi vocem e cœlo, tanquam aquarum multarum; audivi " vocem citharædarum *pulfantium in citharis* fuis, *canebant* canticum no-" vum," Apoc: XIV: 2. & alibi, " Viri ftantes juxta mare vitreum ha-" bentes *Citharas Dei*," Apoc: XV: 2. Memorabile eft, quod Angeli & fpiritus, fecundum differentias quoad bonum & verum diftinguant fonos, non folum cantus & inftrumentorum, fed etiam vocum, nec nifi tales admit-

tant, quam quæ concordant; ita ut ſit concordantia ſonorum, proinde inſtrumentorum, cum natura & eſſentia boni & veri.

421. Verſ: 22. *Et Zillah etiam ea peperit Thubal Cain, erudiens omnem artificem æris & ferri: & ſoror Thubal Cain Naamah.* Per Zillah ſignificatur, ut dictum, mater naturalium Eccleſiæ novæ: per Thubalcain erudientem omnem artificem æris & ferri, doctrina boni & veri naturalis; Æs ſignificat bonum naturale; Ferrum, verum naturale: per ſororem Thubalcain Naamah, ſignificatur ſimilis Eccleſia, ſeu doctrina boni & veri naturalis, extra illam Eccleſiam.

422. Quomodo ſe res habet cum nova hac Eccleſia, conſtare poteſt ab Eccleſia Judaica; erat ea interna & externa: Internam conſtituebant cœleſtia & ſpiritualia, Externam naturalia: Interna repræſentata eſt per Rachelem, Externa per Leam; ſed quia Jacobus ſeu poſteri ejus per Jacobum in Verbo intellecti, tales erant, ut non niſi Externa, ſeu cultum in externis, volebant, data eſt Lea Jacobo ante Rachelem, & per Leam debilem oculis repræſentata Eccleſia Judaica, & per Rachelem Eccleſia nova gentium; quare Jacobus in utroque ſenſu apud prophetas accipitur, in uno, cum ſignificatur Eccleſia Judaica perverſa, in altero cum Eccleſia gentium vera externa; cum interna, appellatur Iſrael, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.

423. Thubalcain dicitur erudiens omnem artificem, non ut priores Jabal & Jubal, pater; cauſa eſt, quia Cœleſtia & Spiritualia, ſeu interna, non prius fuerunt, quare quia tunc primum, dicuntur patres; at naturalia ſeu externa prius fuerunt, ſed nunc applicata internis, ideo non pater, ſed erudiens artificem dicitur.

424. Per artificem ſignificatur in Verbo ſapiens, intelligens, ſciens; hic per artificem æris & ferri, ſcientes boni & veri naturalis; ut apud Johannem, "Impetu dejicietur Babylon, magna urbs, & non invenietur amplius; & vox *citharædorum*, & muſicorum, & tibicinum, & buccinatorum, non audietur in illa amplius; & omnis *Artifex* omnis *artis* non invenietur in ea amplius," Apoc: XVIII: 21. 22. citharædi, ut prius, pro veris, buccinatores pro bonis fidei; artifex omnis artis, pro ſciente, ſeu ſcientia veri & boni. Apud Eſaiam, "Sculptile fundit *Artifex*, & conflator auro obducit illud, & catenas argenti conflans, *Artificem ſapientem* quærit ſibi ad præparandum ſculptile, ne commoveatur," XL: 19. 20: pro iis, qui fingunt ſibi falſum, quod eſt ſculptile, ex phantaſia, & docent, ut appareat ſicut verum. Apud Jeremiam "Simul cum infatuatur, ſtulteſcunt, diſciplina vanitatum lignum eſt; argentum extenſum ex Tharſchiſch adfertur; aurum ex Uphaſo, opus *Artificis* & manuum *conflatoris*, hyacinthinum & veſtis, opus *ſapientum* tota," X: 3, 8, 9. quæ ſignificant docentem falſa, & compilantem ex Verbo quibus conflet figmentum, quare vocatur diſciplina vanitatum, & ſapientum opus; hi repræſentati olim ſunt per artifices, qui conflant idola, ſeu falſa, quæ ornant auro hoc eſt, quaſi bono; argento, hoc eſt, quaſi vero; hyacinthino & veſti, hoc eſt, naturalibus, quæ quaſi concordent.

425.

425. Quod Æs significet Bonum naturale, adhuc orbi ignotum est, tum quod unumquodvis metallum, quod nominatur in Verbo, significet quoddam in sensu interno; ut Aurum, Bonum cœleste; Argentum, Verum spirituale; Æs, Bonum naturale; Ferrum, Verum naturale, & sic porro reliqua; similiter Lapis & Lignum; talia significata sunt per aurum, argentum, æs, lignum, in Arca & Tabernaculo; similia in Templo, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: apud Prophetas elucet, quod talia significentur, ut apud Esaiam, "Suges lac gentium, & uber regum "suges, pro *Ære* adducam aurum; & pro *Ferro* adducam argentum; & "pro lignis *Æs*, & pro lapidibus *Ferrum*; ponamque censum tuum pacem, "& exactores tuas justitiam", LX: 16, 17. ubi de adventu Domini, & Ipsius regno, & Ecclesia Cœlesti agitur; pro ære aurum, significat pro bono naturali bonum cœleste; pro ferro argentum, pro vero naturali verum spirituale; pro lignis æs, significat pro corporeo bono, naturale bonum; pro lapidibus ferrum, significat pro sensuali vero, naturale verum. Apud Ezechielem "Javal, Thubal & Meschech, hi mercatores tui, in anima hominis, & *vasa* "*æris* dederunt negotiationem tuam", XXVII: 13. ubi agitur de Tyro, per quem significantur, qui possident divitias spirituales & cœlestes, ubi vasa æris pro bonis naturalibus. Apud Mosen, "Terra, cujus lapides *ferrum*, & "ex montibus ejus excides *æs*", Deut. VIII: 9. ubi similiter lapides pro vero sensuali, & ferrum pro vero naturali seu rationali, & æs pro bono naturali. Quatuor animalia, seu Cherubi visi Ezechieli, quorum pedes micantes sicut species *æris* lævigati, I: 7. ibi æs similiter significat bonum naturale, nam pes hominis repræsentat naturale: similiter Danieli visus, "Vir indutus linteis, & "lumbi ejus cincti auro Uphasi, & corpus sicut Tharschisch, brachia ejus, "& pedes ejus sicut species *æris* lævigati", Dan. X: 5, 6. Quod Serpens *Æneus* Num: XXI: 9. repræsentaverit Domini Bonum sensuale & naturale, prius videas.

426. Quod Ferrum significet Verum naturale, præter ab illis, quæ allata sunt, etiam constat apud Ezechielem de Tyro, "Tharschisch negotiatrix tua, "præ multitudine omnis affluentiæ, in argento, *ferro*, stanno & plumbo, "dederunt mercaturas tuas: Dan & Javan, & Meusal, in negotiationibus "tuis dederunt *ferrum tersum*; casia & calamus in foro tuo fuit;" XXVII: 12, 19. ex his, & quæ præcedunt & sequuntur in eodem Capite, constat manifeste, quod significentur divitiæ cœlestes & spirituales, & quod per singula, quæ nominantur, aliquid speciale; tum etiam per nomina; nam Verbum Domini est spirituale, non verbale. Apud Jeremiam, "Num conteret *Ferrum*, "*ferrum* a septentrione & *æs*, facultates tuas & thesauros in prædam dabo, "non in pretio, & quidem pro omnibus peccatis tuis", XV: 12, 13. ubi ferrum & æs pro vero & bono naturali; quod venit a septentrione, significat sensuale & naturale, nam naturale respective ad spirituale & cœleste, est sicut caligo, seu septentrio, ad lucem aut meridiem; aut sicut umbra, quam significat quoque Zillah hic, quæ mater: quod facultates & thesauri sint divitiæ cœlestes & spirituales, etiam manifeste patet. Apud Ezechielem, "Accipe tibi

" ſartaginem *ferri* ; & da eam parietem *ferri*, inter te & inter urbem, & di-
" ſponas facies tuas ad eam, & ſit in obſidionem, & anguſtes contra eam,"
IV : 3. quod per ferrum hic ſignificetur Veritas, etiam conſtat ; veritati tribuitur robur, quia ei non reſiſti poteſt, quare etiam prædicatur de ferro, quo ſignificatur veritas ſeu verum fidei, quod confringat & contundat, ut apud Danielem II : 33, 40. & apud Johannem, " Qui vicerit, illi dabo poteſtatem " ſuper gentes, ut paſcat eas *virga ferrea*, ſicut vaſa figulinorum conterantur", Apoc : II : 26, 27. apud Eundem, " Mulier peperit filium maſculum, qui paſturus erit omnes gentes *virga ferrea*", Apoc. XII : 5. quod virga ferrea ſit veritas, quæ eſt Verbi Domini, apud Johannem explicatur, " Vidi Cœlum apertum, cum ecce Equus albus, & qui ſedens ſuper illo, vocabatur fidelis & verus, qui in juſtitia judicat & pugnat ; indutus erat veſtimento tincto ſanguine, vocaturque nomen ejus Verbum Dei, ex ore illius exit romphæa acuta, & per illam percutiet gentes, ac ille paſcet eos *virga ferrea*", Apoc : XIX : 11, 13, 15.

427 Verſ : 23. *Et dixit Lamech uxoribus ſuis Adah & Zillah* ; *audite vocem meam uxores Lamechi*, *& auribus percipite dictum meum*, *quod virum occidi in vulnus meum*, *& parvulum in livorem meum*. Per Lamechum ſignificatur, ut prius, vaſtatio : quod dixerit uxoribus ſuis Adah & Zillah, ut perciperent auribus ſuis dictum ejus, eſt confeſſio, quæ non aliter fit, quam ubi Eccleſia, quæ quod ſignificetur per uxores ejus, dictum : quod virum occiderit in vulnus ſuum, ſignificat quod exſtinxerit fidem, per virum ſignificatur fides, ut prius ; quod parvulum in livorem ſuum, eſt quod charitatem : per vulnus & livorem ſignificatur, quod non integrum magis ; per vulnus quod deſolata fides, per livorem, quod devaſtata charitas.

428. Ex his, quæ in hoc verſu, & ex iis quæ in ſequente, manifeſte conſtat, quod per Lamechum ſignificetur vaſtatio, nam dicit, quod occiderit virum, & parvulum, & quod ſeptempliciter vindicabitur Cain, & Lamech ſeptuagies ſepties.

429. Quod per virum ſignificetur fides, conſtat a verſu primo hujus Capitis, quod dixerit Chavah, cum pepererat Cain, acquiſivi virum Jehovam, quo fidei doctrina intellecta, & vocata Vir Jehovah ; conſtat etiam ab iis quæ prius oſtenſa ſunt de Viro, quod ſignificet intellectum, qui eſt fidei. Quod etiam exſtinxerit charitatem, quæ vocatur parvulus ſeu puerulus, inde conſtat ; nam qui negat ſeu necat fidem, ſimul etiam negat & necat charitatem, per fidem, naſcentem.

430. Parvulus ſeu puerulus in Verbo ſignificat Innocentiam, tum etiam Charitatem, nam vera innocentia non datur abſque charitate, & vera charitas non abſque innocentia ; ſunt tres gradus Innocentiæ, qui in Verbo diſtinguuntur per Lactentes, Infantes & Puerulos ; & quia vera Innocentia non dabilis eſt abſque vero amore, & charitate, etiam per eoſdem, nempe per lactentes, infantes & puerulos, ſignificantur tres gradus amoris, qui ſunt, amor tener ſicut Lactentis erga matrem ſeu nutricem ; amor ſicut Infantis erga parentes ; & charitas ſicut Pueruli erga inſtructorem ; ut apud Eſaiam, " Commorabitur

" lupus

" lupus cum agno, & pardus cum hædo cubabit; & vitulus & leo juvenis, " & pingue pecus una; & *Puer parvus* ducens eos", XI: 6. ubi agnus, hædus, & vitulus, pro Innocentiæ, & amoris tribus gradibus; lupus, pardus, leo juvenis pro oppositis; puer parvus pro charitate. Apud Jeremiam, " Vos " facitis malum magnum contra animas vestras, exscindendo vobis *Virum* & " uxorem, *Infantem* & *Lactentem* e medio Judæ, ut non reliquas facere vobis " reliquias", XLIV: 7. Vir & uxor pro intellectualibus veri, & voluntariis boni; infans & lactens pro primis amoris gradibus. Quod Infans & Puerulus sit innocentia & charitas, constat manifeste ex Domini Verbis apud Lucam, " Attulerunt Jesu *infantes*, ut eos tangeret, dixit, sinite *parvulos* venire ad " Me, & ne prohibite, talium enim est Regnum Dei: Amen dico vobis, " quicunque non recipit Regnum Dei ut *Puer*, non ingredietur in illud", XVIII: 15, 16, 17. Ipse Dominus appellatur Parvulus seu Puerulus Es. IX: 5. quia Ipse est Ipsa Innocentia, & Ipse Amor; & dicitur ibi Mirabilis, Consiliarius, Deus, Heros, Pater æternitatis, Princeps pacis.

431. Quod per vulnus & livorem significetur quod non integrum magis; per vulnus in specie, quod desolata fides, per livorem quod devastata charitas, constat ex eo, quod vulnus prædicetur de viro, & livor de parvulo; per easdem voces describitur desolatio fidei, & vastatio charitatis, per Esaiam, " A " planta pedis usque ad caput non in eo integritas, vulnus, livor, & plaga " recens, non expressa, & non obligata, & non mollita oleo", I: 6. ubi vulnus prædicatur de desolata fide, livor de vastata charitate, plaga de utraque.

432. Vers: 24. *Quod septemplicitur vindicabitur Cain, & Lamech septuagies & septies:* significant, quod extinxerint fidem per Cainum intellectam, quam sacrosanctum erat violare; & quod simul nascituram per fidem charitatem, quod multo magis sacrosanctum, & quod propterea damnatio, quod est septuagies & septies vindicari.

433. Quod septemplicitur vindicari Cain, significet sacrosanctum esse violare fidem separatam per Cain intellectam, videatur quod ostensum est ad Vers: 15. & quod per septuagies & septies significetur, quod multo magis sacrosanctum sit, & quod propterea damnatio, constare potest a significatione septuagies & septies. Quod Septenarius numerus sit sanctus, inde est, quod Septimus Dies significet Cœlestem Hominem, Cœlestem Ecclesiam, Cœleste Regnum, in supremo sensu Ipsum Dominum; inde septenarius numerus, ubicunque occurrit in Verbo, significat sanctum seu sacrosanctum; & sanctum illud seu sacrosanctum prædicatur de iis aut secundum ea, de quibus agitur; inde quoque numerus septuagenarius, qui septem sæcula comprehendit, nam sæculum in Verbo est decem annorum: quando aliquid maxime sanctum seu maxime sacrosanctum exprimeretur, tunc dicebatur septuagies septies, sicut quod Dominus dixit, " quod non remitterent fratri suo ad *septies*, sed usque " ad *septuagies septem*", Matth: XVIII: 21, 22. per quod intelligitur, quod toties remitterent, quoties peccat, adeo ut sine fine esset, seu esset æternum, quod est sanctum. Et hic quod vindicaretur septuagies & septies, est damnatio, quia maxime sacrosanctum erat violare.

434.

434. Verf: 25. *Et cognovit homo adhuc uxorem fuam, & peperit filium, & vocavit nomen ejus Scheth; quia repofuit mihi Deus femen aliud loco Habelis, quod occiderit illum Cain.* Per hominem & uxorem ejus hic intelligitur nova Ecclefia, prius per Adah & Zillah, fignificata: per filium ejus, cujus nomen vocavit Scheth, fignificatur nova fides, per quam charitas: quod repofuerit Deus femen aliud loco Habelis quod occiderit eum Cain, fignificatur, quod charitas, quam Cain feparavit, & exftinxit, nunc a Domino huic Ecclefiæ donata fit.

435. Quod per hominem & uxorem ejus hic intelligatur nova Ecclefia, prius per Adah & Zillah fignificata, nemo ex fenfu literæ fcire & concludere poteft, quia homo & uxor ejus prius fignificaverat Ecclefiam antiquiffimam & ejus pofteritatem, fed ex fenfu interno illud conftat; tum etiam inde, quod mox in Capite fequente verf: 1 & 2, iterum dicatur de homine & uxore, quod genuerint Schethum, fed prorfus aliis verbis, ubi fignificatur pofteritas prima Antiquiffimæ Ecclefiæ; fi non aliud quid fignificaretur hic loci, non opus fuiffet idem dicere; fimiliter ac in primo Capite, ubi agitur de Creatione hominis, tum fruticum terræ, & beftiarum, & in Capite fecundo fimiliter, ex caufa, ut dictum, quod in Capite primo actum fit de creatione hominis fpiritualis, in fequente de creatione hominis cœleftis; cum talis eft repetitio unius ejufdemque perfonæ ac rei, aliud in uno loco quam in altero fignificatur; fed quid fignificatur, nufquam fciri poteft, nifi a fenfu interno: ipfa feries rerum fimiliter confirmat: præter quod homo & uxor fint voces communes fignificantes Ecclefiam, de qua, & ex qua.

436. Quod per Filium ejus, cujus nomen vocavit Scheth, fignificetur nova fides, per quam charitas, conftat ab illis quæ prius dicta funt; tum ubi de Caino, quod ei impofitum fit fignum, ne quis eum occideret: res enim in ferie fic fe habet; Fides feparata ab Amore fignificata eft per Cainum; Charitas per Habelem; quod fides feparata exftinxerit charitatem, fignificatum eft per Cainum, quod occiderit Habelem; & quod fides confervaretur, ob caufam, quod per illam implantari a Domino poffet charitas, fignificatum eft per id, quod Jehovah pofuerit Caino fignum, ne quis eum occideret; quod poftea per fidem a Domino donatum fit fanctum amoris & bonum inde, fignificatum per Jabal quem peperit Adah; & quod fpirituale fidei, fignificatum per fratrem ejus Jubal; & quod ex illis naturale bonum & verum, per Thubal Cain, quem peperit Zillah; in binis his verfibus eft conclufio, ita fumma rerum, quæ talis eft, quod per hominem & ejus uxorem fignificetur nova illa Ecclefia, Adah & Zillah prius vocata; & per Schethum fides, per quam implantatur Charitas, in fequente verfu per Enofch charitas implantata per fidem.

437. Quod Scheth fignificet hic novam fidem, per quam charitas, explicatur per nomen ejus, quod ita vocatum, quia repofuit Deus femen aliud loco Habelis, quod occiderit eum Cain; quod repofuit Deus femen aliud fignificat quod donaverit Dominus aliam fidem; femen aliud eft fides, per quam charitas; quod femen fignificet fidem, videatur prius n: 255.

438. Verſ.: 26. *Et Schetho etiam illi natus eſt filius, & vocavit nomen ejus Enoſch: tunc cæptum eſt invocare nomen Jehovæ.* Per Scheth ſignificatur fides per quam Charitas, ut dictum: per filium ejus, cujus nomen Enoſch, ſignificatur Eccleſia, quæ charitatem pro principali fidei habuit: quod tunc cæptum invocare Nomen Jehovæ, ſignificat Eccleſiæ iſtius cultum ex charitate.

439. Quod per Scheth ſignificetur fides, per quam charitas, in verſu præcedente oſtenſum eſt: quod per filium ejus, cujus nomen Enoſch, ſignificetur Eccleſia, quæ charitatem pro principali fidei habuit, conſtat etiam ex iis, quæ prius dicta ſunt; tum ex eo, quod nominetur Enoſch, quod nomen etiam ſignificat *Hominem*, at non cœleſtem hominem, ſed humanum ſpiritualem hominem, qui hic eſt Enoſch: tum quoque conſtat ex illis, quæ immediate ſequuntur, quod tunc cœptum ſit invocare nomen Jehovæ.

440. Quod tunc cæptum invocare nomen Jehovæ ſignificet Eccleſiæ iſtius cultum ex charitate, conſtare poteſt ex eo, quod invocare Nomen Jehovæ ſit ſolennis & communis formula omnis cultus Domini, & quod ex charitate, conſtat inde, quod dicatur hic Jehovah, in præcedente verſu Deus; & quod non coli poſſit Dominus niſi quam ex charitate; ex fide, quæ non eſt charitatis, non datur cultus, quia ſolum eſt oris, non cordis. Quod invocare Nomen Jehovæ ſi communis formula omnis cultus Domini, conſtat ex Verbo, ut de Abramo, "Ædificavit Altare Jehovæ, & *invocavit* "*Nomen Jehovæ*," Geneſ: XII: 8. Cap: XIII: 4. tum, "plantavit lucum in "Beerſcheba, & *invocavit ibi Nomen Jehovæ Dei æternitatis*, Gen. XXI: 33. "quod omnis cultus, apud Eſaiam, "Jehovah, Sanctus Iſraelis dixit, non *Me* "*invocaſti*, Jacob, & fatigatus ſis in Me, Iſrael; non adduxiſti Mihi pecu-"dem holocauſtorum tuorum; & ſacrificiis tuis non honoraſti Me; non "ſervire te feci per mincham; nec defatigavi te per thus," XLIII. 22, 23. ubi in ſummario omnis cultus repræſentativus exponitur.

441. Quod invocatio Nominis Jehovæ non nunc primum cæpta ſit, conſtare ſatis poteſt a præcedentibus de Antiquiſſima Eccleſia, quæ præ aliis adoravit & coluit Dominum; tum quoque quod Habel attulerit munus ex primogenitis gregis; quare hic per invocare Nomen Jehovæ nihil aliud ſignificatur, quam Cultus novæ Eccleſiæ, poſtquam exſtincta fuit per eos qui Cain & demum Lamech vocantur.

442. Ex his, quæ in hoc Capite oſtenſa ſunt, patet, quod antiquiſſimo tempore fuerint plures doctrinæ ſeparatæ ab Eccleſia, & hæreſes, quarum unaquævis ſuum nomen habuit; quæ doctrinæ ſeparatæ & hæreſes fuerunt multo profundioris cogitationis quam hodie, quia tali genio fuerunt.

Exempla

Exempla quædam a ſpiritibus, quid cogitaverint in vita corporis, de anima aut ſpiritu.

443. *IN altera vita manifeſte percipere datur, quas opiniones habuerint, cum vixerunt in corpore, de anima, de ſpiritu, de vita poſt mortem; nam cum tenentur in ſtatu, quaſi eſſent in corpore, tunc ſimiliter cogitant, & cogitatio tam perſpicue communicatur, ac ſi aperte loquerentur: a quodam, qui ante paucum tempus deceſſerat, percepi, quod etiam faſſus, quod quidem crediderit ſpiritum, ſed quod victurus vitam obſcuram, ex cauſa, ſi abſtraheretur vita corporis, quod remaneret obſcurum quid; poſuit enim in corpore vitam; quare habuit ideam de ſpiritu, ſicut de larva; ſeque confirmavit ex eo, quod viderit bruta quoque vitam habere, pæne ſicut homines; miratus nunc quod ſpiritus & angeli in ſumma luce vivant, in ſumma intelligentia, ſapientia & felicitate, cum tali perceptione, ut vix deſcribi queat; ita minime in vita obſcura, ſed in clara & diſtinctiſſima.*

444. *Loquutus cum quodam, qui dum vixit in mundo, credidit ſpiritum non eſſe extenſum, ex quo principio nec ullam vocem admittere voluit, quæ involveret extenſum, quæſivi, quid nunc ſentiat de ſe, qui eſt anima aut ſpiritus, quod viſum habeat, quod auditum, quod olfactum, quod tactum exquiſitum, quod cupiditates, quod cogitationem, uſque adeo, ut ſe putet prorſus quaſi in corpore: tenebatur in idea, in qua fuit, cum ita cogitavit in mundo, tunc dixit, quod ſpiritus ſit cogitatio; ſed ei reſpondere dabatur ſicut vixiſſet in mundo, anne ſciat, quod viſus corporeus non poſſit exiſtere abſque organo viſus ſeu oculo, quomodo viſus internus ſeu cogitatio, annon ei ſubſtantia organica, ex qua: tunc agnovit, quod in vita corporis phantaſia ea laboraverit, quod putaverit ſpiritum modo eſſe Cogitationem abſque omni organico, ſeu extenſo: addebatur, ſi Anima ſeu ſpiritus Cogitatio modo eſſet, quod non homini opus tanto Cerebro, cum totum Cerebrum ſit organicum ſenſuum interiorum; ſi hoc non foret, potuiſſet cranium eſſe excavatum, & cogitatio uſque inibi agere ſpiritum; ex ſolo hoc, tum ex operatione animæ in muſculos, uſque ut motus tanti exiſtant, conſtare ei potuerat, quod ſpiritus*

ritus ſit organicus ſeu ſubſtantia organica; quare faſſus errorem ſuum, & miratus quod tam fatuus fuerit.

445. *Porro dictum, quod Eruditi nihil aliud credant, quam quod Anima, quæ victura poſt mortem, ſeu Spiritus, ſit Cogitatio abſtracta, patet manifeſte inde, quod vocem extenſi, & quorum ſunt extenſi, nolint admittere, ex cauſa, quia Cogitatio abſtracte a ſubjecto non eſt extenſa, ſed ſubjectum cogitationis, & objecta cogitationis, ſunt extenſa; & quæ objecta non ſunt extenſa, finiunt ea homines & faciunt extenſa, ut capiant; exinde manifeſte conſtat, quod eruditi per Animam aut Spiritum, nihil aliud capiant, quam Cogitationem ſolam; & ſic quod nuſquam aliter credere poſſint, quam quod evanitura, cum moriuntur.*

446. *Loquutus cum ſpiritibus de opinione hominum, qui hodie vivunt, quod non credant ſpiritum, quia oculis non vident, nec per ſcientias capiunt, & ſic quod non ſolum negent ſpiritum eſſe extenſum, ſed etiam eſſe ſubſtantiam, quia litigant quid ſubſtantia; & quia negant eſſe extenſum, & litigant de ſubſtantia, etiam negant ſpiritum eſſe in loco, ita conſequenter in corpore humano; cum tamen ſimpliciſſimus ſcire poſſit, quod ejus anima ſeu ſpiritus ſit in ſuo corpore; quæ cum dicerem, mirati ſunt ſpiritus, qui inter ſimpliciores erant, quod homines hodie tam ſtulti ſunt; & cum audiebant voces, de quibus lis, ut partes extra partes, & ſimilia, vocabant talia abſona, ludicra & theatralia, quæ nuſquam mentes occuparent, quia præcludunt viam ad intelligendum.*

447. *Quidam recens ſpiritus mecum loquutus, cum audiret quod loquerer de ſpiritu, dicebat, quid ſpiritus, putans ſe eſſe hominem; cumque ei dicerem, quod ſpiritus ſit in unoquovis homine, & quod homo quoad vitam ſit ſpiritus, & corpus modo inſerviat ei ad vivendum ſuper terra; & quod os & caro, ſeu corpus, nequaquam vixerit & cogitaverit; cum hæſitaret, quæſivi, an uſquam audiverit de anima, dixit, quid anima, non ſcio quid anima; tunc ei dicere dabatur, quod is nunc anima ſit, ſeu ſpiritus, quod ſcire poſſet inde, quod ſupra caput meum ſit, nec inſiſtat telluri, annon hoc percipere poſſet, tunc territus aufugit, clamans, ſpiritus ſum, ſpiritus ſum. Quidam Judæus, putabat ſe prorſus vivere in corpore, uſque adeo, ut vix potuiſſet aliter perſuaderi, & cum ei oſtenſum eſſet, quod ſpiritus eſſet, uſque inſtabat dicere, quod homo ſit, quia videt & audit; tales ſunt, qui in mundo corporei fuerunt. Perplura adhuc potuiſſent afferri, ſed hæc ſolum confirmationis cauſa, quod ſpiritus ſit in homine, qui ſentit, non corpus.*

448. *Loquutus cum multis, qui in vita eorum corporis mihi noti fuerunt, & diu, per menſes & annum, tam clara voce, ſed interna, ſicut cum amicis in mundo; cum quibus aliqua etiam interceſſerunt commercia ſermonis de ſtatu hominis poſt mortem; mirati valde, quod nemo in corporis vita ſciat, vel credat, quod victurus ita poſt vitam corporis, cum tamen ſit continuatio vitæ, & talis ut tranſeat e vita obſcura in perſpicuam; & qui in fide in Dominum, in magis magiſque perſpicuam: voluerunt ut dicerem amicis eorum, quod vivant, & quod ſcriberem ad eos, qui eorum ſtatus ſint, quibus etiam plura narravi de ſtatu amicorum eorum; ſed dixi, ſi dicerem, aut ſcriberem, quod non crederent, vocarent phantaſias, irriderent, peterent ſigna aut miracula antequam credant, ſic exponerer eorum ſubſannationi: & quod hæc vera ſint, forte pauci credituri, nam negant corde quod ſint ſpiritus; & qui non negant, uſque nihil audire volunt, quod aliquis cum ſpiritibus loqui poſſit. Talis fides de ſpiritibus nuſquam fuit antiquis temporibus, ſed hodie, cum ex cerebroſo ratiocinio volunt explorare, quid ſpiritus, quos omni ſenſu privant per definitiones & ſuppoſitiones; & quo eruditiores volunt eſſe, eo plus.*

GENESEOS,

CAPUT QUINTUM.

De Cœlo & Gaudio cœlesti.

449. *QUID Cælum, & Gaudium cæleste, nemo adhuc novit; qui de illo & de hoc cogitarunt, tam communem & tam crassam ideam conceperunt, ut vix sit aliqua: ex Spiritibus, qui recens e mundo in alteram vitam veniunt, optime scire potui, qualem de Cælo & de Gaudio Cælesti conceperunt notionem; nam relicti sibi, sicut forent in mundo, cogitant similiter: aliqua solum exempla licet afferre.*

450. *Quidam, qui quoque visi in mundo præ aliis illustrati in Verbo, tam falsam conceperunt ideam de Cælo, quod putarent se esse in Cælo cum in alto, & quod regere possent inde quæ infra, ita esse in gloria sui, & eminentia præ aliis: illi, quia tali phantasia erant, ut scirent, quod in falso essent, sublati sunt in altum, & inde aliquid regere in inferioribus permissum; sed animadvertebant cum pudore, quod hoc esset phantasiæ cælum; & quod cælum non consisteret in alto, sed ubicunque is, qui in amore & charitate est, seu in quo Regnum Domini, nec velle eminere præ aliis: nam major velle esse aliis, non est cælum, sed est infernum.*

451. *Quidam, qui in vita Corporis potens fuit præ aliis, in altera vita retinuit, quod etiam imperare vellet; cui dictum, quod in alio Regno sit, quod æternum, & quod imperare ejus in terra mortuum sit; & quod nunc non æstimetur quisquam, quam secundum bonum & verum, & secundum Misericordiam Domini, in qua sit: tum, quod Regnum hoc se habeat sicut in terra, ubi nullus æstimatur nisi propter opes, & propter gratiam apud principem; opes hic sunt Bonum & Verum, & gratia apud principem, est Misericordia Domini; si aliter velit imperare, rebellis est, nam in Alius Regno est; his auditis, pudefactus est.*

452. *Loquutus cum spiritibus, qui putabant Cælum & Gaudium cæleste in eo consistere, ut maximi sint; sed dictum iis, quod in Cælo maximus sit, qui minimus; nam qui minimus esse vult, maximam felicitatem habet;*

habet; & quia maximam felicitatem habet qui minimus, sequitur inde quod sit maximus; quid est maximus esse nisi quam felicissimus; id quærunt potentes per potentiam, & divites per divitias: & porro dictum, quod non consistat Cœlum in eo, ut desideret minimum esse, propterea ut sit maximus, tunc enim spirat & cupit esse maximum, sed est, quod ex corde aliis melius velit quam sibi, & servire aliis eorum felicitatis gratia, ex nullo fine sui, sed ex amore.

453. *Quidam tam crassam ideam de cælo habent, ut putent solum esse admissionem; imo esse conclave, in quod admittantur per januam, quæ aperiatur, & ab iis, qui ibi sunt janitores, introducantur.*

454. *Quidam, quod consistat in vita otiosa, in qua serviantur ab aliis; sed iis dictum, quod nusquam aliqua felicitas consistat in eo, ut quiescant, & inde habeant felicitatem, ita quisque vellet habere felicitatem aliorum propter semet, & cum quisque, nullus haberet; talis vita foret non activa, sed otiosa, in qua torpescerent, cum tamen notum iis esse posset, quod absque vita activa, nulla vitæ felicitas; vita Angelica consistit in usu, & bonis charitatis; nam nihil felicius percipiunt, quam ut spiritus ex mundo alluentes informent & doceant; ut inserviant hominibus, & regant spiritus malos apud eos ne vagentur extra limites, atque illis bonum inspirent; tum ut mortuos in vitam æternitatis exsuscitent, & dein, si possint, quod animæ tales sint, in Cælum introducant; ex quibus plus felicitatis percipiunt, quam ut usquam describi possit; ita sunt imagines Domini; ita amant proximum plusquam semet; ideo est cælum: quare in usu, & ex usu, & secundum usum, hoc est, secundum bona amoris & charitatis, felicitas angelica. Qui talem ideam habuerunt, quod gaudium cæleste consisteret in eo, ut otiosi essent, respirantes in otio gaudium æternum, his dictis, ut pudefierent, datum erat illis percipere, qualis vita talis, & percepta quod tristissima, & quod pereunte sic omni gaudio, post paucum tempus eam fastidirent, & nausearent.*

455. *Quidam inter instructissimos in Verbo, cum vixit in mundo, talem ideam de gaudio cælesti habuit, quod consisteret in lumine gloriæ, sicut lumen cum radii solares aurei apparent; ita quoque in vita otiosa; ut nosset quod in falso, datum ei erat tale lumen, & is in medio lumine, tunc ita delectatus, sicut, ut quoque dixit, in cælo esset; sed ibi non diu subsistere potuit, nam paulatim tæduit eum, & factum nullum gaudium.*

456. *Qui instructissimi fuerunt, gaudium cæleste consistere dixerunt in vita absque præstandis bonis charitatis, solum ut laudent & celebrent Dominum,*

num, & quod ea esset vita activa; sed dictum, quod laudare & celebrare Dominum, non sit talis vita activa, sed effectus illius vitæ; nam laudibus non opus habet Dominus, sed vult ut præstent bona charitatis; secundum illa accipiunt a Domino felicitatem. At instructissimi ii non usque potuerunt habere in bonis illis charitatis aliquam ideam gaudii, sed servitutis; verum quod liberrimum sit, & cum ineffabili felicitate conjunctum, testati sunt angeli.

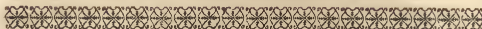
457. *Fere omnes, qui e mundo in alteram vitam veniunt, putant quod Infernum sit simile unicuivis; & quod Cælum sit simile unicuivis; cum tamen utrobivis indefinitæ diversitates & varietates sint, & nusquam uni prorsus simile infernum, nec usquam uni prorsus simile cælum, ac alteri; sicut nusquam datur unus homo, spiritus ac Angelus prorsus similis alteri: cum solum cogitarem, quod bini essent prorsus similes aut æquales, horruerunt illi, qui in mundo spirituum, & qui in cælo angelico, dicentes, quod omne unum formetur ex harmonia plurium; & quod tale unum sit, qualis harmonia; & quod nusquam subsistere possit unum absolute, sed unum harmonicum; ita omnis societas in cælis unum format, & omnes societates simul, seu universum Cælum, unum; & hoc a Solo Domino, per amorem. Angelus quidam recensebat modo genera universalissima gaudiorum spirituum, seu primi cæli, circiter ad* 478, *inde concludi potuit, quot innumera genera minus universalia, & quot innumerabiles species, quæ sunt cujusvis generis; & cum tot ibi, quot indefinita genera felicitatum in Cælo spirituum angelicorum; & adhuc magis in Cælo angelorum.*

458. *Mali spiritus aliquoties putarunt, quod aliud Cælum daretur, quam Domini, quibus quoque quærere, ubicunque possent, permissum; sed usque pudore affecti nusquam aliud cælum invenerunt: ruunt enim mali spiritus in vesania, tam ex odio in Dominum, quam ex dolore infernali, & tales phantasias captant.*

459. *Cæli sunt tres; Primum est, ubi Spiritus boni; Secundum ubi Spiritus Angelici; Tertium, ubi Angeli: distinguuntur tam Spiritus, quam Spiritus Angelici, & Angeli, in Cælestes & in Spirituales; Cælestes sunt, qui per amorem fidem acceperunt a Domino, sicut illi qui ex Antiquissima Ecclesia, de quibus actum: Spirituales sunt, qui per cognitiones fidei acceperunt a Domino charitatem, ex qua accepta agunt.*

Continuatio sequitur in fine hujus capitis.

CAPUT

CAPUT V.

1. HIC liber nativitatum Hominis, die quo creavit DEUS hominem; in fimilitudinem DEI fecit illum.

2. Mafculum & fœminam, creavit illos; & benedixit illis; & vocavit nomen illorum Homo, die quo creati funt.

3. Et vixit Homo triginta & centum annis; & genuit in fimilitudinem fuam, fecundum imaginem fuam; & vocavit nomen ejus Scheth.

4. Et fuerunt dies Hominis, poftquam genuit illum Schethum, octingenti anni; & genuit filios & filias.

5. Et fuerunt omnes dies Hominis, quibus vixit, nongenti anni, & triginta anni; & mortuus eft.

6. Et vixit Scheth quinque annis & centum annis, & genuit Enofch.

7. Et vixit Scheth, poftquam genuit illum Enofchum, feptem annis & octingentis annis; & genuit filios & filias.

8. Et fuerunt omnes dies Schethi, duodecim anni & nongenti anni; & mortuus eft.

9. Et vixit Enofch nonaginta annis, & genuit Kenan.

10. Et vixit Enofch, poftquam genuit illum Kenanem, quindecim annis & octingentis annis; & genuit filios & filias.

11. Et fuerunt omnes dies Enofch, quinque anni & nongenti anni; & mortuus eft.

12. Et vixit Kenan feptuaginta annis, & genuit Mahalalel.

13. Et vixit Kenan, poftquam genuit illum Mahalalelem, quadraginta annis & octingentis annis; & genuit filios & filias.

14. Et fuerunt omnes dies Kenanis, decem anni & nongenti anni; & mortuus eft.

15. Et vixit Mahalalel, quinque annis & fexaginta annis, & genuit Jared.

16. Et vixit Mahalalel poftquam genuit illum Jaredum, triginta annis & octingentis annis; & genuit filios & filias.

17. Et fuerunt omnes dies Mahalalelis, quinque & nonaginta anni & octingenti anni; & mortuus eft.

18. Et vixit Jared duobus & ſexaginta annis & centum annis, & genuit Chanoch.

19. Et vixit Jared, poſtquam genuit illum Chanochum, octingentis annis; & genuit filios & filias.

20. Et fuerunt omnes dies Jaredi, duo & ſexaginta anni & nongenti anni; & mortuus eſt.

21. Et vixit Chanoch quinque & ſexaginta annis, & genuit Methuſchelach.

22. Et ambulavit ſibi Chanoch cum Deo, poſtquam genuit illum Methuſchelachum, trecentis annis; & genuit filios & filias.

23. Et fuit omnes dies Chanochi, quinque & ſexaginta anni & trecenti anni.

24. Et ambulavit ſibi Chanoch cum Deo, & non amplius, quia ſumſit illum Deus.

25. Et vixit Methuſchelach, ſeptem & octoginta annis & centum annis, & genuit Lamech.

26. Et vixit Methuſchelach, poſtquam genuit illum Lamechum, duobus & octoginta annis & ſeptingentis annis; & genuit filios & filias.

27. Et fuerunt omnes dies Methuſchelach, novem & ſexaginta anni & nongenti anni; & mortuus eſt.

28. Et vixit Lamech duobus & octoginta annis & centum annis; & genuit filium.

29. Et vocavit nomen ejus Noach, dicendo, is conſolabitur nos ab opere noſtro, & a dolore manuum noſtrarum ex humo, cui maledixit JEHOVAH.

30. Et vixit Lamech, poſtquam genuit Noachum, quinque & nonaginta annis & quingentis annis; & genuit filios & filias.

31. Et fuit omnes dies Lamechi, ſeptem & ſeptuaginta anni & ſeptingenti anni; & mortuus eſt.

32. Et fuit Noach filius quingentorum annorum; & genuit Noach Schem, Cham, & Japheth.

CONTENTA.

460. IN hoc Capite agitur in ſpecie de Antiquiſſimæ Eccleſiæ propagatione in poſteros, fere uſque ad diluvium.

461. Ipſa Antiquiſſima Eccleſia, quæ Cœleſtis, eſt quæ vocatur homo, & ſimilitudo Dei, verſ: 1.

462. Altera Ecclesia, quæ non ita cœlestis fuit ac Antiquissima Ecclesia, vocatur Scheth, de qua vers: 2, 3.

463. Tertia Ecclesia dicta fuit Enosch, vers: 6. Quarta Ecclesia Kenan, vers: 9. Quinta Ecclesia Mahalalel, vers: 12. Sexta Ecclesia Jared, vers: 15. Septima Ecclesia Chanoch, vers: 18. Octava Ecclesia Methuschelach, vers: 21.

464. Ecclesia Chanoch dicta describitur, quod ex revelatis & perceptis Antiquissimæ Ecclesiæ, doctrinam fecerit; quæ, tametsi illo tempore nulli usui fuit, usque conservata in usum posteritatis, quod est, quod Chanoch non amplius, quia sumsit illum Deus, vers: 22, 23, 24.

465. Nona Ecclesia dicta fuit Lamech, vers: 25.

466. Decima, parens trium Ecclesiarum post diluvium, est Noach; quæ Ecclesia vocanda est *Ecclesia Antiqua*, vers: 28, 29.

467. Describitur Lamech, quod apud illam nihil de Antiquissimæ Ecclesiæ perceptione residuum fuerit; & Noach, quod Nova Ecclesia, vers: 29.

SENSUS INTERNUS.

468. EX illis, quæ in priori Capite dicta & ostensa sunt, constat, quod per Nomina significatæ sint Hæreses & Doctrinæ; inde constare potest, quod per Nomina in hoc Capite nec significentur personæ, sed res, & hic Doctrinæ, seu Ecclesiæ, quæ conservatæ sunt, utcunque etiam mutatæ, ab Antiquissima Ecclesia usque ad Noachum. Sed cum Ecclesia se ita res habet, quod temporis tractu decrescat, & tandem remaneat inter paucos; pauci illi, apud quos remansit tempore diluvii, vocati sunt Noach. Quod decrescat vera Ecclesia, & maneat apud paucos, constare potest ab aliis Ecclesiis, quæ similiter decreverunt; qui remanent, in Verbo vocantur Reliquiæ, ac Residuum, & quidem in medio seu meditullio terræ: in universali se res habet sicut in particulari; seu sicut in Ecclesia, ita in singulis hominibus; nisi apud unumquemvis, a Domino conservarentur reliquiæ, non potuisset non perire æterna morte, nam in reliquiis est vita spiritualis & cœlestis; similiter in communi seu universali, nisi forent semper aliqui, apud quos Ecclesia seu vera fides, periret genus humanum; nam propter aliquot, ut notum est, conservatur civitas, imo totum quoddam Regnum; se habent illa, sicut in homine Cor, quamdiu Cor integrum est, circumjacentia viscera possunt vivere

vivere; at cum illud languidum, tabes occupat omnia, & moritur homo. Reliquiæ ultimæ sunt, quæ significantur per Noachum, nam cæteroquin, ut in Capite sequente, vers: 12. constat, tota terra corrupta erat. De Reliquiis illis apud hominem quemcunque, & in Ecclesia, agitur passim apud Prophetas; ut apud Esaiam, "*Relictus* in Sione, & *Residuus* in Hierosolyma, "sanctus dicetur *Ipsi*, omnis scriptus ad vitas in Hierosolyma, cum laverit "Dominus sordes filiorum Sionis, & sanguines Hierosolymæ abluerit e medio "ejus," IV: 3, 4. ubi de reliquiis, per quas significantur reliquiæ Ecclesiæ, tum hominis Ecclesiæ, prædicatur sanctum; nam, residui in Sione & Hierosolyma, ideo quod residui, non potuerunt sancti esse: similiter apud Eundem, "Erit in die illo, non addent amplius *Reliquiæ* Israelis, & *Evasio* "domus Jacobi, inniti percussori suo; & innitetur Jehovæ Sancto Israelis in "veritate; *Reliquiæ* revertentur; *Reliquiæ* Jacobi, ad Deum potentem," X: 20, 21, 22. Apud Jeremiam, "In diebus illis, & in tempore illo, quæretur "iniquitas Israelis, sed non illa, & peccata Jehudæ, & non invenientur, quia "condonabo ei, quem *Residuum* fecero," L: 20. apud Micham, "Erunt *Reliquiæ* Jacobi in medio populorum multorum, sicut ros a cum Jehovah, "sicut imbres super herba," V: 6. Residuum, seu Reliquiæ hominis aut Ecclesiæ, repræsentatæ quoque sunt per Decimas, quæ sanctæ fuerunt; inde quoque Numerus decimarius sanctus, quare de Residuis prædicantur Decem, ut apud Esaiam, "Removebit Jehovah hominem, & multa relicta in *medio* "*terræ*; & adhuc in ea *pars decima*, & revertetur, & erit ad exterminandum, "sicut quercus & ilex, quando ejicitur stirps de iis, *semen sanctitatis stirps* "*ejus*," VI: 12, 13. ubi Residuum vocatur stirps sanctitatis. Apud Amos, "Sic dixit Dominus Jehovih, urbs exiens mille, *residuos* faciet *centum*, & "exiens centum, *residuos* faciet *decem* domui Israelis," V: 3. in his & pluribus locis in sensu interno significantur reliquiæ, de quibus: quod propter reliquias Ecclesiæ, conservetur civitas, constat ex illo, quod dictum Abrahamo de Sodoma, "Abrahamus dixit, forte inveniantur ibi *decem*, & dixit, "non perdam propter *decem*," Genes: XVIII: 32.

469. Vers: 1. *Hic liber nativitatum Hominis, die quo creavit Deus hominem; in similitudinem Dei fecit illum.* Liber nativitatum est recensio eorum, qui fuerunt ab Ecclesia Antiquissima: die quo creavit Deus hominem, est quod spiritualis factus; in similitudinem Dei fecit illum, est quod cœlestis factus: ita est descriptio Ecclesiæ Antiquissimæ.

470. Quod liber nativitatum sit recensio eorum, qui fuerunt ab Ecclesia Antiquissima, a sequentibus satis constat; nam Nomina nusquam hic usque ad Caput XI, seu ad Eberum, significant personas, sed res. Antiquissimo tempore distinctum fuit humanum genus in domos, familias, & gentes; Domum constituit maritus & uxor cum liberis eorum, tum etiam aliqui ex familia eorum, qui serviebant: Familiam constituerunt domus pauciores aut plures, quarum una non procul ab altera habitavit, sed usque non una: Gentem constituerunt familiæ pauciores aut plures.

S 471.

471. Quod ita habitaverint, nempe soli inter se, distincti modo in domos, familias, & gentes, causa erat, ut integra sic conservaretur Ecclesia; ut omnes domus, & familiæ penderent a parente, & sic permanerent in amore & vero cultu; præter etiam, quod unaquævis domus peculiarem genium distinctum ab altera, habuit; nam notum est, quod liberi, imo posteri a parentibus suis trahant genium, & tales notas characteristicas, ut ex facie, & pluribus aliis, dignosci queant; ne itaque indolum fieret confusio, sed distinctio accurata esset, beneplacuit Domino, ut sic habitarent: ita Ecclesia repræsentabat ad vivum Regnum Domini, nam in Regno Domini sunt innumerabiles societates, quælibet ab altera distincta, secundum differentias amoris & fidei: hoc est, quod prius dictum, solus vivere; & hoc est, quod etiam dictum, tentoria habitare: & hoc est, quod beneplacuit Domino, ut Ecclesia Judaica quoque faceret, quod in domos, in familias, in gentes, distincti essent, & quisque matrimonium contraheret intra familias; eadem causa; de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

472. In die, quo creavit Deus hominem, quod sit cum spiritualis factus; & in similitudinem Dei fecit illum, quod sit cum Cœlestis factus, constat ab illis, quæ prius dicta & ostensa sunt; vox creare proprie spectat hominem, cum e novo creatur seu regeneratur; & facere, cum perficitur; quare in Verbo accurata fit distinctio inter creare, formare & facere, sicut etiam prius Capite II, ubi agitur de spirituali homine facto cœlesti, "quievit Deus ab omni "opere suo, quod *creavit* Deus *faciendo*," & passim alibi, ubi creare spectat hominem spiritualem, & facere, quod est, perficere, spectat hominem Cœlestem; videatur, n: 16 & 88.

473. Quod Similitudo Dei sit cœlestis homo, & Imago Dei, spiritualis, etiam prius ostensum est, nam imago est ad similitudinem, & similitudo est effigies, nam cœlestis homo prorsus a Domino regitur, ut Ipsius similitudo.

474. Cum itaque de nativitate seu propagatione Ecclesiæ Antiquissimæ, agitur, primum describitur hic, quod a spirituali facta sit cœlestis, nam sequuntur propagationes inde.

475. Vers: 2. *Masculum & fæminam creavit illos, & benedixit illis, & vocavit nomen illorum Homo, die quo creati sunt.* Per masculum & fæminam significatur conjugium inter fidem & amorem: per vocare nomen illorum homo, significatur quod Ecclesia, quæ imprimis Homo vocatur.

476. Quod per masculum & fæminam significetur conjugium inter fidem & amorem, prius dictum & ostensum est, nempe quod masculus aut vir significet intellectum, & quæ sunt intellectus, ita quæ sunt fidei; & quod fæmina significet voluntatem, seu quæ sunt voluntatis, ita quæ sunt amoris; quare etiam dicta est Chavah, à vita, quæ solius amoris est: ideo per fæminam quoque significatur Ecclesia, ut prius quoque ostensum, & per masculum vir Ecclesiæ: agitur hic de statu Ecclesiæ cum fuit spiritualis, & quæ mox facta est cœlestis, quare præcedit masculus, similiter ac Cap: I: 26, 27. vox creare etiam spectat spiritualem hominem: mox autem, cum conjugium factum, seu

ſeu Eccleſia cœleſtis facta, tunc nec maſculus & fæmina, ſed Homo dicitur, qui utrumque ex conjugio ſignificat; quare ſequitur mox, "& vocavit no-"men illorum Homo," quo ſignificatur Eccleſia.

477. Quod Homo ſit Eccleſia Antiquiſſima, ſæpius prius dictum & oſtenſum eſt; nam in ſupremo ſenſu eſt Ipſe Dominus ſolus Homo; inde Cœleſtis Eccleſia appellatur homo, quia ſimilitudo; inde dein ſpiritualis, quia imago; ſed in communi ſenſu omnis vocatur homo, qui intellectum humanum habet, nam ab intellectu homo eſt homo, & magis homo unus quam alter, tametſi diſtinctio foret hominis ab homine ſecundum fidem amoris in Dominum. Quod Antiquiſſima Eccleſia, & omnis vera Eccleſia, & inde qui ſunt Eccleſiæ, ſeu qui ſunt ex amore & fide in Dominum, principaliter dicantur Homo, conſtat ex Verbo, ut apud Ezechielem, "multiplicare faciam ſuper vobis *Ho-*"*minem*, omnem domum Iſraelis totam; multiplicare faciam ſuper vobis *Ho-*"*minem* & beſtiam, ut multiplicentur & fructificent; & habitare faciam vos "juxta *Antiquitates* veſtras, & bonum faciam præ *Initiis* veſtris; ambulare "faciam ſuper vobis *Hominem*, populum meum Iſraelem," xxxvi: 10, 11, 12. ubi Antiquiſſima Eccleſia ſignificatur per Antiquitates; antiquæ Eccleſiæ per Initia; primitiva ſeu gentium Eccleſia per domum Iſraelis & populum Iſraelem, quæ Eccleſiæ vocantur Homo. Apud Moſen, "Memento *dierum æ-*"*ternitatis*, intelligite annos *generationis* & *generationis*, cum hæreditatem "daret Altiſſimus gentibus, cum ſepararet *filios Hominis*, conſtituit terminos "populorum, juxta numerum filiorum Iſraelis," Deut: xxxii: 7, 8. ubi Antiquiſſima Eccleſia intelligitur per dies æternitatis; Antiquæ Eccleſiæ per generationem & generationem: vocantur filii hominis, qui fuerunt in fide in Dominum, quæ fides eſt numerus filiorum Iſraelis. Quod Regeneratus dicatur Homo, apud Jeremiam, "Vidi terram, & ecce vacuitas & inanitas; "& ad Cœlos, & non lux eorum; vidi & ecce non *Homo*, & omnis avis "cœlorum avolarunt," iv: 23, 25. ubi Terra pro externo homine, Cœlum pro interno; Homo pro amore boni; Avis cœlorum pro intellectu veri. Apud Eundem, "Ecce dies venientes, & ſeminabo domum Iſraelis, & do-"mum Jehudæ, ſemine *hominis*, & ſemine beſtiæ," xxxi: 27. ubi homo pro interno homine, beſtia pro externo. Apud Eſaiam, "Deſiſtite vobis ab "*Homine*, in cujus naſo ſpiritus, quanti namque æſtimatus ille," ii: 22. homo pro homine Eccleſiæ. Apud Eundem, "Elongabit Jehovah *Hominem*, "& multa relicta in medio terræ," vi: 12. ubi de vaſtatione hominis, ut non amplius bonum & verum. Apud Eundem, "Exurentur habitatores "terræ, & relictus erit *Homo* puſillum," xxiv: 6. ibi homo pro illis qui fidem habent. Apud Eundem, "Deſolatæ ſunt ſemitæ, ceſſavit tranſiens "ſemitam; irritum reddidit fœdus, contemſit urbes, non reputavit *Homi-*"*nem*, luget & langueſcit terra," xxxiii: 8, 9. pro homine, qui in lingua Hebræa eſt Enoſch. Apud Eundem, "Pretioſum faciam *Hominem* præ auro "puro, & *Hominem* præ auro Ophiris, propterea cœlum commovebo, & "concutietur terra e loco ſuo," xiii: 12, 13. ubi homo primum nominatus eſt Enoſch, dein nominatus eſt Adam.

S 2 478.

478. Quod Adam dicatur, caufa eft, quia vox Hebræa Adam fignificat *Hominem*; at quod nufquam nomine proprie Adam dictus, fed Homo, conftat manifefte hic & prius, quod non in fingulari, fed in plurali dicatur, aut quod de utroque prædicetur tam de viro, quam de fæmina, uterque fimul dicitur Homo; quod de utroque, quifque poteft ex verbis videre, nam dicitur, "vocavit nomen illorum Homo, in die quo creati funt," fimiliter Cap: I: faciamus hominem in imaginem noftram, & dominabuntur in pifces maris, 27, 28. inde quoque conftare poteft, quod non de omnium primo aliquo homine creato, fed de Antiquiffima Ecclefia, agatur.

479. Per nomen vocare, feu nomine vocare, fignificatur in Verbo, noffe qualis eft, ut prius oftenfum, hic qualis effet Antiquiffima Ecclefia, nempe quod Homo fumtus de humo feu regeneratus a Domino, nam Adam eft humus; & dein cum cœleftis factus, quod Homo præ aliis ex fide amoris in Dominum.

480. Quod Homo vocati die quo creati, conftat quoque a Capite 1: 26, 27. nempe in fine fexti diei, qui refpondet vefperæ fabbathi, feu cum fabbathum aut feptimus dies inchoavit; nam feptimus dies, feu fabbathum, eft cœleftis homo, ut prius oftenfum.

481. Verf: 3. *Et vixit Homo triginta & centum annis, & genuit in fimilitudinem fuam, fecundum imaginem fuam, & vocavit nomen ejus Scheth.* Per triginta & centum annos fignificatur tempus, antequam nova Ecclefia orta, quæ quia non ita abfimilis fuit Antiquiffimæ, dicitur quod nata in fimilitudinem ejus, & fecundum imaginem ejus, fed fimilitudo fpectat fidem, & imago amorem; hæc Ecclefia dicta eft Scheth.

482. Quid anni & numeri annorum, qui in hoc Capite occurrunt, in interno fenfu fignificant, nondum alicui notum eft; qui in fenfu literæ funt, ii putant annos effe fæculares, fed hic ufque ad Caput XII. nihil hiftoricum, ficut in fenfu literæ apparet, continetur, fed omnia & fingula continent alia; ficut nomina, ita quoque numeri: in Verbo occurrit paffim numerus ternarius, tum quoque feptenarius, & ubique fignificant aliquod fanctum feu facrofanctum quoad ftatus, quos tempora aut alia involvunt aut repræfentant; fimile in minimis intervallis ac in maximis, nam ficut partes funt totius, ita minima funt maximorum; nam fimiliter fe habebunt, ut totum ex partibus, aut maximum a minimis convenienter exiftat; ut apud Efaiam, "Nunc loquutus "eft Jehovah dicendo, in *tribus Annis*, fecundum *Annos* Mercenarii, & vilis "reddetur gloria Moabi," XVI: 14. apud Eundem, "Dixit Dominus ad me, "in adhuc *Anno*, juxta *Annos* mercenarii, & confumetur omnis gloria Keda- "ris," XXI: 16. ubi fignificantur tam minima quam maxima intervalla: apud Habakuk, "Jehovah, audivi famam tuam, reveritus fum, Jehovah, "opus tuum, in medio *Annorum* vivifica illud, in medio *Annorum* notum "facias," III: 2, ubi medium Annorum pro adventu Domini; etiam in minoribus intervallis pro omni Domini adventu, ut cum regeneratur homo; in majoribus, dum e novo Ecclefia Domini exfurgit: vocatur etiam Annus redemptorum, apud Efaiam, "Dies ultionis in corde meo, & *Annus* redemptorum

"torum meorum venit," LXIII: 4. ficut etiam Anni millenarii, quibus vinctus erit fatanas, Apoc: XX: 2, 37. & mille Anni refurrectionis primæ, Apoc: XX: 4, 5, 6. nufquam fignificant mille annos, fed ftatus eorum; nam ficut Dies, ut prius oftenfum, etiam Anni pro ftatu accipiuntur, & ftatus defcribuntur per numerum Annorum; inde conftare poteft, quod tempora in hoc Capite involvant quoque ftatus, nam unaquævis Ecclefia in alio ftatu Perceptionis fuit, quam altera, fecundum differentias indolis ex hæreditario & actuali.

483. Per Nomina, quæ fequuntur, ut per Scheth, Enofch, Kenan, Mahalalel, Jared, Chanoch, Methufchelach, Lamech, Noach, fignificantur totidem Ecclefiæ, quarum prima & principalis fuit, quæ Homo dicta. Ecclefiarum principale fuit Perceptio, quare differentiæ Ecclefiarum iftius temporis imprimis fuerunt differentiæ perceptionum: de Perceptione hic licet memorare, quod in univerfo Cœlo, non nifi quam Perceptio boni & veri regnet, & talis, ut defcribi nequeat, cum differentia innumerabili, adeo ut una focietas non fimilem perceptionem habeat ac altera; Perceptionum ibi dantur genera & fpecies, & genera funt innumerabilia, & cujufvis generis fpecies fimiliter innumerabiles, de quibus, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus. Cum innumerabilia genera, & cujufvis generis innumerabiles fpecies, & innumerabiliora adhuc fpecierum partialia dentur, conftare poteft, quam parum, ut fit pæne nihil, hodie orbis fciat de cœleftibus & fpiritualibus, cum ne quidem fciat quid Perceptio, & fi dicitur, nec credat, quod fit; ita quoque in aliis. Ecclefia Antiquiffima repræfentabat Cœlefte Domini Regnum, etiam quoad differentias genericas & fpeciales Perceptionum; fed quia Perceptio, quid fit, in communiffimo fuo hodie prorfus nefcitur, quare fi perceptionum genera & fpecies harum Ecclefiarum dicerentur, nihil nifi quam peregrina & ignota traderentur: in domos, familias, & gentes, ideo diftincti fuerunt, & intra domos & familias contrahebant matrimonia, ob caufam, ut genera & fpecies perceptionum exifterent, & non aliter quam fecundum propagationes indolum a parentibus derivarentur; quare qui ab Antiquiffima Ecclefia fuerunt, etiam in Cœlo cohabitant.

484. Quod Ecclefia, quæ Scheth dicta, proxime fimilis fuerit Ecclefiæ Antiquiffimæ, conftat inde, quod dicatur, quod Homo genuerit in fimilitudinem fuam, fecundum imaginem fuam, & vocavit nomen ejus Scheth; fimilitudo fpectat fidem, & imago amorem; nam quod non fuerit ficut Antiquiffima Ecclefia quoad amorem & inde fidem in Dominum, conftat ex eo, quod mox prius dicatur, "Mafculum & fæminam creavit illos, benedixit illis, & vocavit nomen illorum homo," quibus fignificatur homo fpiritualis fexti diei, ut prius dictum, quare fimilitudo ejus fuit, ficut fpiritualis fexti diei, quod eft, quod Amor non ita principale fuit, fed ufque quod fides Amori conjuncta.

485. Quod hic alia Ecclefia per Scheth intelligatur, quam quæ prius, Cap: IV: 25. per Scheth defcripta eft, videatur ibi n: 435. Quod fimili Nomine vocatæ fint Ecclefiæ diverfæ doctrinæ, conftat ex illis, quæ in præcedente Capite verf: 17 & 18. vocatæ funt Chanoch & Lamech, quod hic aliæ fimiliter appellatæ Chanoch & Lamech, verf: 21 & 30.

486. Verſ: 4. *Et fuerunt dies Hominis, poſtquam genuit illum Schethum, octingenti anni; & genuit filios & filias.* Per dies ſignificantur tempora & ſtatus in genere; per annos, tempora & ſtatus in ſpecie; per filios & filias ſignificantur vera & bona, quæ perceperunt.

487. Quod per dies ſignificentur tempora & ſtatus in genere, in Capite Primo oſtenſum eſt, ubi dies creationis nihil aliud ſignificant: communiſſimum eſt in Verbo, omne tempus appellare dies, ſicut hic manifeſte, inque verſibus ſeq: 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 27, 31. quare etiam ſtatus temporum in genere quoque per dies ſignificantur; cumque adjiciuntur Anni, tunc per annorum tempora ſignificantur quales ſtatus, ita ſtatus in ſpecie. Antiquiſſimi habebant ſuos numeros, per quos ſignificabant varia Eccleſiæ, ſicut numeros tres, ſeptem, decem, duodecim, & plures quos ex illis & aliis componebant, & ſic comprehendebant ſtatus Eccleſiæ; quare numeri hi arcana continent, quæ explicare multis opus; erat Computus ſtatuum Eccleſiæ; etiam paſſim ſimile in Verbo, cumprimis prophetico, occurrit; etiam in ritibus Eccleſiæ Judaicæ ſunt numeri tam temporum quam menſurarum, ut circa ſacrificia, minchas, oblationes & alia, qui ubivis ſignificant ſancta applicate; quare quæ hic octingenti, & in ſequenti verſu, nongenti & triginta, & porro numeri annorum in ſequentibus, in ſpecie involvunt, ſunt plura quam uſquam tradi poſſunt, nempe mutationes ſtatus Eccleſiæ illorum applicate ad ſtatum eorum communem: in ſequentibus, ex Divina Domini Miſericordia, dicendum, quid ſimplices numeri uſque ad duodecim ſignificant, qui niſi prius ſciantur, non capi poteſt quid ſignificant numeri compoſiti.

488. Quod dies ſignificet ſtatus in genere, & anni ſtatus in ſpecie, conſtare etiam poteſt ex Verbo, ut dictum; ut apud Ezechielem, "Appropinquare "feciſti *Dies* tuos, & veniſti uſque ad *Annos* tuos," XXII: 4. ubi de iis, qui abominanda faciunt, & peccatorum menſuram implent, ita de talium ſtatu hic prædicantur in genere dies, in ſpecie anni. Apud Davidem, "*Dies* ſu-"per *dies* Regis addes, *Anni* ejus ſicut generationis & generationis," Pſalm: LXI: 7, de Domino & Ipſius Regno, ubi etiam dies & anni pro ſtatu Ipſius Regni: apud Eundem, "Cogitavi *Dies* ab antiquo, *Annos* ſæculorum," Pſalm: LXXVII: 6. ubi dies ab antiquo, ſunt ſtatus Eccleſiæ antiquiſſimæ, & anni ſæculorum, ſtatus Eccleſiæ antiquæ. Apud Eſaiam, "*Dies* ultionis in corde "meo, & *Annus* redemptorum meorum venit," LXIII: 4, pro ultimis temporibus, ubi dies ultionis pro ſtatu damnationis, & anni redemptorum pro ſtatu beatudinis: ſimiliter apud Eundem, "Ad proclamandum *Annum* bene-"placiti Jehovæ, & *Diem* ultionis Deo noſtro, ad conſolandum omnes "lugentes," LXI: 2. ubi etiam dies, ut & anni dicuntur, & ſignificant ſtatus: apud Jeremiam, "Renova *Dies* noſtros ſicut antiquitus," Thren: V: 21. ubi manifeſte pro ſtatu: apud Joelem, "Venit *Dies* Jehovæ, quia propin-"quus, *Dies* tenebrarum & caliginis, *Dies* nubis & obſcuritatis, ſicut ille, "non factus eſt a ſæculo, & poſt eum non addet uſque in *Annos* generationis "& generationis," II: 1, 2, 11. ubi dies pro ſtatu tenebrarum, caliginis, nubis & obſcuritatis, cujuſcunque in particulari, & omnium in genere. Apud Sachariam, "Removebo iniquitatem terræ iſtius in *Die* uno, in *Die* illo "clamabitis

" clamabitis vir ad socium suum, ad subter vitem, & ad subter ficum," III: 9, 10. & alibi, " Erit *Dies* unus, ille notus est Jehovæ, non *Dies*, nec nox, " & fiet, ad tempus vesperæ erit lux," XIV: 7. ubi manifeste, quod status, quia dicitur, erit dies, non dies nec nox, ad tempus vesperæ lux. Tunc ex illis quæ in decalogo, " Honora patrem tuum, & matrem tuam, ut pro-" longentur *Dies* tui, & ut sit bene tibi super humo, Deut: V: 16. Cap. XXV: 15. ubi prolongare dies, non significat longævitatem, sed statum felicem: in sensu literæ non aliter videri potest, quam quod dies significet tempus, sed in sensu interno significat statum; angeli, qui in sensu interno Verbi sunt, non sciunt quid tempus, nam illis non est sol & luna distinguens tempora, proinde non sciunt quid dies & annus, sed quid status & ejus mutationes; quare coram angelis, qui in sensu interno Verbi sunt, quicquid est materiæ, spatii & temporis, disparet; ut quæ in sensu literæ apud Ezechielem, " Propinquus est " *Dies*, & propinquus *Dies* Jehovæ, *Dies* nubis, tempus gentium erit," XXX: 3. & apud Joelem, " Ah *diei*, quia propinquus *Dies* Jehovæ, & sicut va-" statio," I: 15. ubi dies nubis pro nube seu falsitate; dies gentium pro gentibus, seu malitia; dies Jehovæ pro vastatione: cum temporis notio removetur, manet notio status rerum, quæ tempore illo fuerunt. Similiter se habet cum diebus & annis in hoc Capite, qui toties nominantur.

489. Quod per filios & filias significentur vera & bona, quæ perceperunt, & quidem per filios vera, & per filias bona, ex permultis locis apud Prophetas constare potest; conceptus enim & partus Ecclesiæ, in Verbo, sicut antiquitus, nominati sunt filii & filiæ, ut apud Esaiam, " Ambulabunt gentes ad " lucem tuam, & reges ad splendorem ortus tui, attolle circumcirca oculos tuos, " & vide omnes ii congregantur, & veniunt ad te, *Filii* tui e longinquo " venient, & *Filiæ* tuæ ad latus nutrientur; tunc videbis & afflues, & stu-" pebit, & dilatabit se cor tuum," LX: 3, 4, 5. ubi filii pro veris, & filiæ pro bonis. Apud Davidem, " Libera me & eripe me e manu *filiorum* alieni-" genæ, quorum os loquitur vanitatem; *Filii* nostri sicut plantationes magnæ factæ in pueritiis suis, *Filiæ* nostræ sicut anguli, excisi forma Tem-pli," Psalm: CXLIV: 11, 12. filii alienigenæ pro veris spuriis seu falsis, filii nostri pro doctrinalibus veri, filiæ pro doctrinalibus boni. Apud Esaiam, " Dicam septentrioni, da, & austro, ne inhibe, adduc *Filios* meos e longin-" quo, & *Filias* meas ab extremitate terræ, educens populum cœcum & oculi " ei erunt, & surdos & aures eis," XLIII: 6, 8. ibi filii pro veris, filiæ pro bonis, cæci pro iis qui videbunt vera, surdi pro iis qui obtemperant: apud Jeremiam, " Pudor comedit laborem patrum nostrorum a pueritiis nostris, pecus eorum, " armentum eorum, *Filios* eorum, & *Filias* earum," III: 24. ibi filii & filiæ pro veris & bonis. Quod nati & filii pro veris, apud Esaiam, " Non jam pude-" fiet Jacobus, & non jam facies ejus pallescent; quia cum videbit ille *Natos* " suos, opus manuum mearum, in medio ejus sanctificabunt nomen me-" um, & sanctificabunt Sanctum Jacobi, Deumque Israelis formidabunt, sci-" ent errantes spiritu intelligentiam," XXIX: 22, 23, 24; Sanctus Jacobi, Deus Israelis pro Domino, nati pro regeneratis, quibus intelligentia boni & veri, ut

ut quoque explicatur. Apud Eundem, "Canta sterilis, non pepererat, quia multi "*filii* desolatæ præ *filiis* maritatæ," LIV: 1. filii desolatæ pro veris Ecclesiæ primitivæ seu gentium, filii maritatæ pro veris Ecclesiæ Judaicæ. Apud Jeremiam, "Tentorium meum devastatum est, & omnes funes mei evulsi, *Filii* mei egressi me, & non illi," X: 20. filii pro veris. Apud Eundem, "Erunt *Filii* ejus sicut olim, & congregatio eorum coram Me constabit," XXX: 20. pro veris Ecclesiæ antiquæ. Apud Sachariam, "Excitabo *filios* tuos Sion, cum *filiis* tuis Javan, "& ponam te sicut gladium potentis," IX: 13. pro veris amoris fidei.

490. Quod filia pro bonis, est multoties in Verbo, ut apud Davidem, "*Filiæ* regum in pretiosis tuis, adsistit regina ad dextram tuam in auro optimo "Ophiris; *filia* Tyri in munere, tota gloriosa *Filia* Regis intus, ex ocella- "turis auri vestis ejus, loco patrum tuorum erunt *Filii* tui," Psalm: XLV: 10 ad 17. ubi bonum & pulchrum amoris & fidei per filiam describitur: inde Ecclesiæ vocantur Filiæ, & quidem ex bonis, ut filia Sionis, & filia Hierosolymæ, Es: XXXVII: 22. & multoties alibi: vocantur etiam filiæ populi, Es: XXII: 4. filia Tharschisch, Es: XXIII: 10. filia Sidonis, ib: ver. 12. filiæ in agro, Ezech: XXVI: 6. 8.

491. Eadem significantur per filios & filias in hoc Capite, vers: 4, 7, 10, 13, 16, 19, 26, 30. sed qualis Ecclesia, tales filii & filiæ, seu talia bona & vera; hic sunt vera & bona, quæ distincte perceperunt, quia prædicantur de Ecclesia Antiquissima principali & parente reliquarum, & succedentium.

492. Vers: 5. *Et fuerunt omnes dies Hominis, quibus vixit, nongenti anni, & triginta anni, & mortuus est.* Per dies & annos significantur hic tempora & status, ut prius: quod mortuus sit, significat, quod talis perceptio non fuit.

493. Quod per dies & annos significentur tempora & status, non diutius immorandum est, solum hic dicendum, quod in mundo non possint non esse tempora & mensuræ, quibus numeri applicentur, quia in ultimis naturæ; sed quoties applicantur, per numeros dierum & annorum, tum per numeros mensurarum, significatur aliquid abstracte a temporibus & mensuris, secundum numeri significationem, sicut quod sex dies laboris sint, & septimus sanctus, de quibus supra; quod jubilæum quovis quadragesimo nono anno proclamaretur, & quinquagesimo celebraretur: quod Tribus Israelis essent duodecim, quot Apostoli Domini: quod septuaginta seniores, sicut totidem discipuli Domini; & perplura alia; ibi numeri sunt, qui peculiare quoddam significant abstracte ab illis, quibus applicati; cumque abstrahuntur, tunc sunt status, qui per numeros significantur.

494. Quod mortuus esse significet quod talis perceptio non fuit, constat ex significatione vocis mori, quæ significat omne quod desinit esse quale fuit, sicut apud Johannem, "Angelo Ecclesiæ, quæ in Sardibus, scribe, hæc di- "cit, qui habet *septem* spiritus, & *septem* stellas, novi opera tua, quod dica- "ris vivere, sed *mortuus* es; esto vigilans, & stabili reliqua *moribunda*, non "enim inveni opera tua perfecta coram Deo," Apoc: III: 1, 2. apud Jeremiam, "Projiciam

"Projiciam matrem tuam, quæ genuit te, ſuper terram aliam, ubi non "geniti eſtis, ibique *moriemini*," xxii: 26. ubi Mater pro Eccleſia. Se enim res habet cum Eccleſia, ut dictum, quod decreſcat & degeneretur, & quod priſca integritas pereat, ex cauſa imprimis, quod malum hæreditarium augeatur, nam unuſquiſque parens novum malum hæreditario addit; omne malum actuale apud parentes induit ſpeciem naturæ, & cum ſæpe recurrit, fit naturale, & additur hæreditario, & tranſplantatur in liberos, & ſic in poſteros, ita augetur malum hæreditarium in poſteris immenſum; quod unuſquiſque noſſe poteſt ex mala indole liberorum prorſus ſimili parentum eorum, & avorum; falſiſſima prorſus opinio eſt eorum, qui putant non dari aliquod malum hæreditarium, præter quod implantatum aiunt eſſe ab Adamo, videatur n: 313. cum tamen unuſquiſque per actualia ſua peccata hæreditarium malum facit, & acquiſitis a parentibus ſuis adjicit, & ſic cumulat, quod remanet in omni poſteritate; nec niſi quam in illis temperatur, qui a Domino regenerantur: hæc primaria cauſa eſt, quod omnis Eccleſia degeneretur; ita quoque Antiquiſſima.

495. Quomodo Antiquiſſima Eccleſia decrevit, non conſtare poteſt, niſi ſciatur quid Perceptio, nam Eccleſia perceptiva fuit, qualis hodie nulla datur: Perceptio Eccleſiæ conſtat in eo, ut percipiant a Domino quid Bonum & Verum, ſicut Angeli; non ita quid bonum & verum ſocietatis civilis; ſed quid bonum & verum amoris & fidei in Dominum; ex confeſſione fidei confirmata ex vita, conſtare poteſt qualis ſit, & num ſit.

496. Verſ: 6. *Et vixit Scheth, quinque annis & centum annis, & genuit Enoſch.* Scheth, ut dictum, eſt altera Eccleſia, minus cœleſtis quam Antiquiſſima parens, uſque una Antiquiſſimarum: quod vixerit quinque & centum annis, ſignificat tempora & ſtatus, ut prius: quod genuerit Enoſch, ſignificat, quod alia Eccleſia ab illis deſcenderit, quæ dicta eſt Enoſch.

497. Quod Scheth ſit altera Eccleſia minus cœleſtis, quam Antiquiſſima parens, uſque una Antiquiſſimarum, conſtat ex illis, quæ prius de Scheth ad verſ: 3. dicta ſunt: ſe habet res cum Eccleſiis, ut quoque dictum, quod paullatim, & ſucceſſu temporum, decreſcant quoad eſſentialia; ex cauſa imprimis, de qua prius.

498. Quod genuerit Enoſch, ſignificet, quod alia Eccleſia ab illis deſcenderit, quæ dicta eſt Enoſch, etiam conſtat inde, quod Nomina in hoc Capite nihil aliud ſignificent, quam Eccleſias.

499. Verſ: 7, 8. *Et vixit Scheth, poſtquam genuit illum Enoſchum, ſeptem annis & octingentis annis; & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Schethi, duodecim anni & nongenti anni, & mortuus eſt.* Dies & annorum numeri, hic ut prius, ſignificant tempora & ſtatus: filii & filiæ ſignificant hic ut prius: ſimiliter quod mortuus ſit.

500. Verſ: 9. *Et vixit Enoſch nonaginta annis, & genuit Kenan*; per Enoſch, ut dictum, ſignificatur Tertia Eccleſia, adhuc minus cœleſtis, quam Eccleſia Scheth, uſque una Antiquiſſimarum: per Kenan, ſignificatur Quarta Eccleſia, quæ prioribus ſucceſſit.

501. Ecclesiæ temporum tractu sibi succedentes, & quarum una ab altera dicitur nata, se habuerunt, sicut se habet cum fructibus, aut cum eorum seminibus, quod in medio illorum, seu in intimis, sint fructuum quasi fructus, seu seminum quasi semina, ex quibus vivunt quasi ordine succedentia; nam quo remotius inde versus peripherias, eo minus essentiæ fructus aut seminis, usque tandem ut sint modo cuticulæ seu involucra, in quæ fructus aut semina desinunt. Aut sicut in Cerebro, in cujus intimis sunt subtilia organica, substantiæ corticales, dicta, ex quibus & per quæ, animæ operationes procedunt; ex quibus ordine succedunt puriora involucra, tum densiora, tandem communia, quæ vocantur meninges, quæ terminantur in adhuc communioribus, & tandem in communissimo, quod est Cranium.

502. Tres illæ Ecclesiæ, Homo, Scheth & Enosch, constituunt Antiquissimam, usque cum differentia perfectionis quoad Perceptiones: perceptivum Primæ Ecclesiæ passim diminutum est in sequentibus, & factum communius; sicut, ut dictum, de fructu aut semine, aut de cerebro; perfectio consistit in facultate distincte percipiendi, quæ diminuitur, cum non ita distincte, sed communius; tunc loco clarioris perceptionis succedit obscurior, & sic incipit evanescere.

503. Perceptivum Ecclesiæ Antiquissimæ non solum constabat in eo, quod perceperint quid bonum & verum, sed in felici & jucundo bonum agendi; absque felici & jucundo bonum agendi, perceptivum non est vivum, sed inde vivit; vita amoris & inde fidei, qualis fuit Antiquissimæ Ecclesiæ, est vita dum in usu, seu in bono & vero usus; ex usu, per usum & secundum usum, datur vita a Domino; inutili nulla potest esse vita, nam quicquid inutile est, rejicitur: in illo fuerunt similitudines Domini, quare etiam in perceptivis facti sunt imagines; perceptivum est nosse quid bonum & verum, ita quid fidei; qui in amore est, is non delectatur nosse, sed facere bonum & verum, hoc est, usui esse.

504. Vers: 10, 11. *Et vixit Enosch, postquam genuit illum Kenanem, quindecim annis & octingentis annis, & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Enosch, quinque anni & nongenti anni, & mortuus est.* Hic similiter dies & numeri annorum, tum filii & filiæ, ut & quod mortuus sit, significant similia.

505. Enosch est, ut dictum, Tertia Ecclesia, una Antiquissimarum, sed minus cœlestis, proinde minus perceptiva, quam Ecclesia Scheth, & hæc non ita cœlestis ac perceptiva sicut Ecclesia parens Homo dicta. Hæ tres sunt, quæ constituunt Antiquissimam, quasi nucleum fructuum aut seminum respective ad sequentes, sequentes autem naturam membranaceam illorum respective referunt.

506. Vers: 12. *Et vixit Kenan septuaginta annis, & genuit Mahalalel.* Per Kenan significatur Quarta Ecclesia: & per Mahalalel Quinta.

507. Ecclesia Kenan dicta, non recensenda ita est inter perfectiores illas tres, nam incepit tunc perceptio, quæ apud priores distincta fuit, communis fieri, & comparative sicut primæ & molliores membranæ se habent ad nucleum fructus seu seminis; qui status quidem non describitur, sed usque conspici-

tur

tur a ſequentibus, ut a deſcriptione Eccleſiarum, quæ Chanoch, & quæ Noach, appellatæ.

508. Verſ: 13, 14. *Et vixit Kenan, poſtquam genuit illum Mahalalelem, quadraginta annis & octingentis annis; & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Kenanis, decem anni & nongenti anni, & mortuus eſt:* Dies & numeri annorum, ſe habent ut prius dictum: filii & filiæ, hic ut prius, ſignificant vera & bona, quæ perceperunt, ſed communius: quod mortuus ſit, ſimiliter ſignificat, quod deſiit eſſe talis.

509. Solum hic obſervandum, quod omnia ſe reſpective habeant ad ſtatum Eccleſiæ.

510. Verſ: 15. *Et vixit Mahalalel, quinque annis & ſexaginta annis, & genuit Jared:* per Mahalalel ſignificatur, ut dictum, Quinta Eccleſia; per Jared Sexta.

511. Quia decrevit Perceptivum, & factum eſt a ſingulariori ſeu diſtinctiori magis & magis commune ſeu obſcurum, ita quoque vita amoris ſeu uſuum; nam ſicut ſe vita amoris ſeu uſuum habet, ita perceptivum; ex bono noſſe verum, eſt cœleſte; vita quoque eorum, qui Eccleſiam Mahalalel dictam conſtituerunt, erat talis, ut præferrent delectationem ex veris, jucundo ex uſibus; quod a ſimilibus cum illis in altera vita datum eſt per experientiam ſcire.

512. Verſ: 16, 17. *Et vixit Mahalalel, poſtquam genuit illum Jaredum, triginta annis & octingentis annis, & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Mahalalelis, quinque & nonaginta anni & octingenti anni; & mortuus eſt:* hæc ſe ſimiliter habent, ac ſimilia prius.

513. Verſ: 18. *Et vixit Jared duobus & ſexaginta annis & centum annis, & genuit Chanoch.* Per Jaredum ſignificatur, ut dictum, ſexta Eccleſia; per Chanochum ſeptima.

514. De Eccleſia Jared dicta, nec aliquid memoratur, ſed qualis fuit, conſtare poteſt ab Eccleſia Mahalalel quæ præcedit, & ab Eccleſia Chanoch, quæ ſequitur, quarum intermedia eſt.

515. Verſ: 19, 20. *Et vixit Jared, poſtquam genuit illum Chanochum, octingentis annis, & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Jaredi, duo & ſexaginta anni, & nongenti anni, & mortuus eſt.* Hæc quoque ſimiliter ſe habent, ac illa, de quibus prius: quod non ætates eorum tantæ fuerint, ut Jaredi 962 annorum, & Methuſchelachi 969, cuivis quoque conſtare poteſt; tum etiam ex illis, quæ ex Divina Domini Miſericordia, dicentur ad Cap: ſeq: verſ: 3, ubi dicitur, "Erunt dies eorum centum & viginti anni," quare annorum numerus non ſignificat ætatem vitæ alicujus hominis, ſed tempora & ſtatus Eccleſiæ.

516. Verſ: 21. *Et vixit Chanoch, quinque & ſexaginta annis, & genuit Methuſchelach.* Per Chanochum, ut dictum, ſignificatur Eccleſia ſeptima; & per Methuſchelachum Eccleſia octava.

517. Qualis Eccleſia Chanoch fuerit, deſcribitur in mox ſequentibus.

518. Verſ: 22. *Et ambulavit ſibi Chanoch cum Deo, poſtquam genuit illum Methuſchelachum, trecentis annis, & genuit filios & filias.* Ambulare cum Deo ſigni-

cat doctrinam de fide: quod genuerit filios & filias, significat doctrinalia de veris & bonis.

519. Fuerunt illo tempore, qui ex perceptivis Antiquissimæ Ecclesiæ & sequentium faciebant doctrinam, ut serviret pro norma, & sciretur inde quid bonum & verum; ii, qui tales, vocati sunt Chanoch; quod significatur per hæc verba, & ambulavit sibi Chanoch cum Deo; ita etiam vocabant illi doctrinam istam; quæ significata quoque est per nomen Chanoch, quod est instruere: constat quoque ex significatione vocis ambulare, & ex eo, quod dicatur ambulavisse cum Deo, non cum Jehovah; ambulare cum Deo, est docere & vivere secundum doctrinam fidei, at ambulare cum Jehovah, est vivere vitam amoris: ambulare est formula solennis, significans vivere, sicut ambulare in lege, ambulare in statutis, ambulare in veritate: ambulare proprie spectat viam, quæ est veritatis, proinde quæ est fidei, seu doctrinæ fidei: quid ambulare significat in verbo, ex his, quæ sequuntur, locis, aliquantum constare potest; apud Micham, "*Indicavit* tibi, homo, quid "bonum, & quid Jehovah requirens a te, nisi facere judicium & amorem "Misericordiæ, & humiliare se, *ambulando cum Deo* tuo," VI: 8. hic ambulare cum Deo, significat quoque vivere secundum illa, quæ indicata sunt; sed hic cum Deo dicitur, sed de Chanocho alia vox, quæ significat quoque a cum Deo, ita ut vox ambigua sit. Apud Davidem, "Eripuisti "pedes meos ab impulsione, ad *ambulandum coram Deo* in luce viventium," Psalm: LVI: 14: ubi ambulare coram Deo est in veritate fidei, quæ est lux viventium: similiter apud Esaiam, "Populus, *ambulantes* in tenebris, vident "lucem magnam," IX: 1. Dominus apud Mosen," *Ambulabo* in medio, & "ero vobis in *Deum*, & vos eritis mihi in populum, Lev: XXVI: 12. pro, "ut viverent secundum doctrinam legis: apud Jeremiam," Expandent ea "ad solem & ad lunam, & ad exercitus cœlorum, quæ *amaverunt*, & "quibus *serviverunt*, & post quæ *ambularunt*, & quæ *quæsiverunt*," VIII: 2. hic manifeste distinguitur inter illa, quæ sunt amoris, & quæ sunt fidei; quæ sunt amoris, sunt amare & servire; quæ sunt fidei sunt, ambulare & quærere; apud prophetas accurate voces observantur, nec usquam una loco alterius sumitur. Sed ambulare cum Jehovah, seu coram Jehovah, in Verbo significat vivere vitam amoris.

520. Vers: 23, 24. *Et fuit omnes dies Chanochi, quinque & sexaginta anni, & trecenti anni. Et ambulavit sibi Chanoch cum Deo, & non amplius, quia sumsit illum Deus.* Quod omnes dies Chanoch fuerint 365 anni, significat quod pauci: quod ambulaverit sibi cum Deo, est ut prius, doctrina de fide: quod non amplius, quia sumsit illum Deus, significat, quod doctrina ista conservata sit in usum posteritatis.

521. Quod non amplius, quia sumsit illum Deus, significet, quod doctrina ista conservata sit in usum posteritatis, ita se res habet cum Chanocho, quod perceptivum Ecclesiæ Antiquissimæ, ut dictum, redegerit in doctrinam; quod illo tempore non fuit permissum; nam prorsus aliud est ex perceptione nosse, quam ex doctrina discere; qui in perceptione sunt, non opus habent per viam doctrinæ

doctrinæ formatæ noſſe, quod norunt; ſicut illuſtrationis cauſa, qui novit bene cogitare, non opus habet diſcere cogitare ab artificiali, inde periret ejus facultas bene cogitandi, ſicut apud eos, qui in pulvere ſcholaſtico hærent; qui ex perceptione, illis per viam internam datur a Domino noſſe quid bonum & verum; at qui ex doctrina, iis per viam externam ſeu ſenſuum corporis; quæ differentia eſt, ſicut inter lucem & tenebras; accedit, quod perceptiones hominis cœleſtis nuſquam poſſint deſcribi, nam in minutiſſimis & ſingulariſſimis ſunt, cum omni varietate ſecundum ſtatus & circumſtantias. Sed quia prævifum eſt, quod perceptivum Antiquiſſimæ Eccleſiæ periret, & quod poſtea per doctrinas diſcerent quid verum & bonum, ſeu per tenebras venirent ad lucem, ideo dicitur hic, quod ſumſerit eum Deus, hoc eſt, quod conſervaverit in uſum poſteritatis.

522. Quale perceptivum eorum factum ſit, qui Chanoch dicti, etiam mihi noſſe datum, quod commune quoddam obſcurum, abſque diſtincto quodam; nam mens tunc intuitionem determinat extra ſe in doctrinalia.

523. Verſ: 25. *Et vixit Methuſchelach ſeptem & octoginta annis & centum annis, & genuit Lamech.* Per Methuſchelach ſignificatur octava Eccleſia, & per Lamech nona.

524. Qualis fuerit hæc Eccleſia, nihil memoratur in ſpecie; ſed quod perceptivum factum commune & obſcurum, conſtat a deſcriptione Eccleſiæ, quæ Noachus vocatur; ſic ut decreverit integritas, & cum integritate ſapientia & intelligentia.

525. Verſ: 26, 27. *Et vixit Methuſchelach, poſtquam genuit illum Lamechum, duobus & octoginta annis, & ſeptingentis annis; & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Methuſchelach, novem & ſexaginta anni, & nongenti anni, & mortuus eſt.* Hæc ſimiliter ſe habent, ſicut cum cæteris.

526. Verſ: 28. *Et vixit Lamech duobus & octoginta annis, & centum annis, & genuit filium:* per Lamech ſignificatur hic nona Eccleſia, in qua tam communis & obſcura perceptio veri & boni fuit, ut fere nulla, ita Eccleſia vaſtata: per filium ſignificatur origo novæ Eccleſiæ.

527. Quod per Lamech ſignificetur Eccleſia in qua tam communis & obſcura perceptio veri & boni fuit, ut fere nulla, ita Eccleſia vaſtata, conſtare poteſt ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ ſequuntur, nam deſcribitur in verſu mox ſequente. Lamech in precedente Capite ſignificabat fere ſimile, ſicut hic, nempe vaſtationem, de qua videatur Cap: præc: ad verſ: 18, 19, 23, 24; & a quo genitus etiam pæne ſimiliter nominatur, nempe Methuſchael, ſic ut ſignificata ſint per nomina fere ſimilia: per Methuſchael & Methuſchelach moribundum quoddam; per Lamech, deletum.

528. Verſ: 29. *Et vocavit nomen ejus Noach, dicendo, is conſolabitur nos ab opere noſtro & a dolore manuum noſtrarum ex humo, cui maledixit Jehovah.* Per Noachum ſignificatur Eccleſia Antiqua: per conſolari nos ab opere noſtro, & a dolore manuum noſtrarum ex humo, cui maledixit Jehovah, ſignificatur doctrina, qua reſtitueretur, quod perverſum.

529. Quod per Noachum significetur Antiqua Ecclesia, seu parens Ecclesiarum trium post diluvium, ex sequentibus constabit, ubi pluribus de Noacho agitur.

530. Per Nomina in hoc Capite significantur, ut dictum, Ecclesiæ, seu quod idem est, Doctrinæ, nam ex doctrina est, & vocatur Ecclesia, ita per Noachum Ecclesia antiqua, seu doctrina remanens ab Antiquissima: quomodo se habent Ecclesiæ aut doctrinæ, prius dictum, quod nempe decrescant, usque dum nihil amplius remaneat de bonis & veris fidei, & tunc vocatur Ecclesia vastata in Verbo: sed usque semper conservantur Reliquiæ, seu quidam apud quos bonum & verum fidei permanet, tametsi pauci sunt; apud quos nisi conservaretur bonum & verum fidei, nulla conjunctio foret cœli cum genere humano. Quod Reliquias attinet quæ apud hominem in particulari; quo pauciores sunt, eo minus illustrari possunt ejus rationalia & scientifica; nam lux boni & veri, a reliquiis, seu per reliquias a Domino, influit; si nullæ reliquiæ apud hominem, non foret homo, sed multo vilior bruto; quo pauciores reliquiæ, eo minus est homo; & quo plures, eo magis est homo: reliquiæ se habent sicut aliquod sidus cœleste, quo minus est, eo minus lucis inde, quo majus, eo plus lucis inde. Pauca, quæ remanebant ab Ecclesia Antiquissima, fuerunt apud illos, qui Ecclesiam Noachus dictam, constituerunt: sed remanentiæ non erant perceptionis, sed integritatis, tum doctrinæ ex perceptivis Antiquissimarum Ecclesiarum, quare nunc primum nova Ecclesia a Domino exsuscitata fuit; quæ quia prorsus diversæ indolis fuit ab Antiquissimarum, vocanda est Ecclesia Antiqua, Antiqua ex eo, quod in fine sæculorum ante diluvium, & in primo tempore post diluvium: de qua Ecclesia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

531. Quod per consolari nos ab opere nostro, & a dolore manuum nostrarum ex humo, cui maledixit Jehovah, significetur doctrina, qua restitueretur quod perversum, etiam ex sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, constabit: per opus significatur, quod non nisi cum labore & angustia percipere possent quid verum; per dolorem manuum ex humo, cui maledixit Jehovah, quod nihil bonum facere possent; ita describitur Lamech, seu Ecclesia vastata; opus & labor manuum nostrarum, est, cum ex semet aut proprio debeant inquirere quid verum, & facere quod bonum; quod inde fit, est humus cui maledixit Jehovah, hoc est, quod nihil nisi falsum & malum: sed quid significat, quod maledicat Jehovah, videatur n: 245. At consolari, se refert ad filium, seu Noachum, quo significatur nova regeneratio, ita nova Ecclesia, quæ est Antiqua; per quam seu per Noachum significatur ideo quoque requies, & ex requie solatium, sicut de Antiquissima Ecclesia, quod septimus dies, in quo Dominus quievit, videatur n: 84 ad 88.

532. Vers: 30, 31. *Et vixit Lamech, postquam genuit illum Noachum, quinque & nonaginta annis, & quingentis annis, & genuit filios & filias. Et fuit omnes dies Lamech, septem & septuaginta anni, & septingenti anni, & mortuus est.* Per Lamechum significatur, ut dictum, Ecclesia vastata: per filios & filias, conceptus & partus talis Ecclesiæ.

533.

533. Quia nec de Lamecho plura memorantur, quam quod genuerit filios & filias, qui sunt conceptus & partus talis Ecclesiæ, non amplius immorandum: quinam partus, seu filii & filiæ sunt, ab Ecclesia constare potest, nam qualis Ecclesia, tales partus. Exspiravit utraque illa Ecclesia, quæ Methuschelach & Lamech vocatæ, proxime ante diluvium.

534. Vers: 32. *Et fuit Noach filius quingentorum annorum; & genuit Noach Schem, Cham & Japheth.* Per Noachum, significatur, ut dictum, Ecclesia Antiqua: per Schem, Cham & Japheth, significantur tres Ecclesiæ Antiquæ; quarum parens fuit Antiqua, Noach, appellata.

535. Quod Ecclesia Noach dicta, non adnumeranda sit Ecclesiis, quæ ante diluvium, constare potest ex vers: 29, "quod illa consolatura eos ab "opere eorum, & a labore manuum eorum ex humo, cui maledixit Je"hovah," consolatio fuit quod superviveret & perstaret: sed de Noacho & filiis ejus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

536. Quia pluries in præcedentibus dictum est de Perceptione Ecclesiarum, quæ ante diluvium, & hodie prorsus ignota res est Perceptio, & usque ita ignota, ut putare possint esse revelatum quoddam continuum; vel esse insitum quoddam; alii quod sit mere imaginarium quid, alii aliter; & usque Perceptio est ipsum Cœleste a Domino donatum illis, qui in fide amoris sunt, & in universo Cœlo est Perceptio cum innumerabili varietate, quapropter, ut notio Perceptionis habeatur, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus licet describere Perceptionem quoad sua genera, qualis est in Cœlis.

Continuatio de Cœlo & Gaudio Cœlesti.

537. *QUIDAM Spiritus se applicuit lateri meo sinistro, quærens, num scirem, quomodo intrare posset in cœlum; cui respondere datum, quod admitti in Cœlum sit solius Domini, Qui solus novit, qualis est; tales sunt perplures, qui e mundo veniunt, quod nihil aliud quærant, quam ut veniant in Cœlum, nescientes prorsus quid Cœlum, & quid gaudium cœleste, quod Cœlum sit Amor mutuus, & quod gaudium cœleste sit gaudium inde; quare qui nesciunt, informantur primum, quid Cœlum, & quid gaudium cœleste, etiam per vivam experientiam: sicut quidam Spiritus recens quoque e mundo, qui similiter cupiebat Cœlum, ut perciperet quale cœlum, interiora ejus aperiebantur, ut aliquid de cœlesti gaudio sentiret, quo sentito incepit lamentari & torqueri, supplicans ut liberaretur, vivere se præ anxietate non posse dicens; quare clausa sunt interiora*

ejus

ejus versus cœlum, & sic restitutus: inde constare potest, quali conscientiæ morsu & quali anxietate torquentur illi, qui modo parumper admittuntur, dum non tales sunt.

538. *Quidam etiam ambiebant in Cœlum, nescientes quid Cœlum, quibus dictum, quod tam periculosum sit venire in Cœlum, nisi sint in fide amoris, sicut in flammam; sed usque ambiebant; cum venerunt ad primum atrium, seu in sphæram inferiorem Spirituum angelicorum, ita perculsi sunt, ut se præcipites retro conjicerent; inde instructi, quantum periculi sit modo approximare ad Cœlum, antequam præparati sunt a Domino recipiendi fidei affectiones.*

539. *Quidam, qui in vita corporis adulteria pro nihilo reputavit, etiam, quia cupivit, admissus ad primum Cœli limen; quo cum venit, incepit angi, & sentire sui fœtorem cadaverosum, usque dum non amplius sustineret; si ulterius venisset, visum ei quasi periret: quare inde dejectus in terram inferiorum, iratus, quod cum ad primum limen cœli, in tales cruciatus veniret, quia in sphæram contrariam adulteriis; inter infelices est.*

540. *Fere omnes, qui in alteram vitam veniunt, ignorant, quid beatitudo & felicitas cœlestis, quia quid & quale gaudium internum nesciunt, solum ex lætitiis & gaudiis corporeis & mundanis perceptionem capiunt; quare quod ignorant, nihil esse putant, cum tamen gaudia corporea & mundana sunt nihili & spurci respective; ideo probi, qui non sciunt, quid gaudium cœleste, ut sciant & cognoscant, feruntur primum ad Paradisiaca, quæ omnem imaginationis ideam excedunt, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, tunc arbitrati venisse in Paradisum Cœlestem; sed docentur, quod id non sit felicitas vere cœlestis, quare datur iis cognoscere Status interiores gaudii ad intimum eorum perceptibiles; dein auferuntur in statum Pacis, usque ad intimum eorum, fatentes tunc quod nihil ejus usquam expressibile sit, nec cogitabile: denique in statum Innocentiæ, etiam usque ad sensum eorum intimum: inde nosse iis datur, quid vere bonum spirituale & cœleste.*

541. *Quidam, qui nesciebant quid gaudium cœleste, inopinato sublati sunt in Cœlum; in statum illum redacti, ut attolli tunc possent, sopiti nempe quoad corporea & phantasias: inde audivi quendam ad me dicentem, quod nunc primum sentiret, quantum gaudii in Cœlo; & quod maximopere deceptus, quod aliam ideam habuerit, & quod nunc intimum sui perciperet, indefinite majus quam usquam in summo alicujus voluptatis in vita corporis, quod vocabat spurcum, quo delectantur.*

542.

542. *Qui auferuntur in Cœlum, sciendi causa, quale sit, iis vel sopiuntur corporea & phantasiæ, nam cum corporeis & phantasiis, quæ ex mundo secum trahunt, nemo intrare potest in Cœlum: vel sphæra spirituum circumdantur, quibus temperantur miraculose ea quæ immunda sunt, & quæ dissensum faciunt: quibusdam aperiuntur interiora; ita & aliter, secundum eorum vitas & inde tractas indoles.*

543. *Quidam desiderabant nosse, quid gaudium cœleste, ideo concessum erat percipere intimum sui usque ad illum gradum, ut non plus sustinere possent; sed usque non erat gaudium Angelicum, vix erat sicut minimum Angelicum, quod percipere per communicationem gaudii eorum datum; erat tam leve, ut quasi frigidiusculum, quod tamen vocabant cœlestissimum, quia intimum eorum; inde constabat, non solum, quod gradus sint, sed etiam quod intimum unius, vix accedat ad extimum aut medium alterius; tum quod cum aliquis intimum sui accipit, in gaudio suo cœlesti sit, & quod adhuc interius non sustineat, eique dolorificum evadat.*

544. *Quidam in Cœlum Innocentiæ primi Cœli admissi, & inde mecum loquuti, confessi sunt, quod talis gaudii & lætitiæ status sit, ut nusquam aliqua idea capi queat; sed erat hoc solùm in primo Cœlo, nam tres Cœli sunt, & in unoquovis status Innocentiæ cum suis innumeris varietatibus.*

545. *Sed ut scire possem, quid & quale Cœlum, & cœleste gaudium, sæpe & diu, a Domino, datum est, percipere jucunditates gaudiorum cœlestium; quare, quia ab experientia viva, possum scire, sed nusquam describere: ast ut solum idea ejus habeatur; est Affectio jucunditatum & gaudiorum innumerabilium, quæ commune quoddam simultaneum sistunt, in quo communi, seu in qua communi affectione, sunt innumerabilium affectionum harmoniæ, quæ distincte non perveniunt ad perceptionem, sed obscure, quia communissima perceptio; usque percipere datum, quod innumerabilia inessent, ita ordinata, ut describi nusquam possint; innumerabilia illa, qualia, ex Cœli ordine fluunt: talis ordo est in affectionis singulis & minimis, quæ modo ut communissimum unum sistuntur & percipiuntur secundum capacitatem ejus qui est objectum; verbo, indefinita in ordinatissima forma insunt cuicunque communi, & nihil non vivit, & afficit, & quidem intima, nam gaudia cœlestia ab intimis procedunt. Perceptum quoque, quod gaudium & delitium, sicut a corde veniret, se diffundens mollissime per omnes fibras intimas, & inde in fibras congregatas, cum tali jucunditatis intimo sensu, ut fibra sit quasi nihil nisi gaudium & delitium, & omne perceptivum & sensitivum inde similiter, vivens ex felicitate: voluptatum corporis gaudium, ad illa gaudia, est sicut crassus & pungens grumus respective ad puram & lenissimam auram.*

546. *Ut ſcirem, quomodo ſe habet cum illis qui in Cælum cupiunt, & non tales ſunt, ut ibi eſſe poſſint; cum fui in aliqua ſocietate cœleſti, viſus mihi Angelus ut infans, circum caput corolla florum cæruleorum ſplendentium, circum pectus cinctus ſertis colorum aliorum; inde cognoſcere datum, quod in ſocietate quadam eſſem, ubi charitas; tunc in eandem ſocietatem admiſſi ſunt quidam ſpiritus probi, qui illico cum intrabant, intelligentiores multo facti ſunt, & loquuti ſicut ſpiritus angelici. Poſtea intromiſſi, qui ex ſemet innocentes eſſe vellent, quorum ſtatus mihi repræſentabatur per infantem, qui lac ore evomebat; taliter ii ſe habent. Dein admiſſi, qui ex ſe intelligentes eſſe putabant, ſtatus eorum repræſentabatur per eorum facies, quæ apparebant acutæ, ſatis pulchræ; viſi pileo inſtructi acuto, ex quo ſpiculum; ſed non apparebant ut facies humanæ carneæ, ſed ut ſculptilia abſque vita; talis eſt ſtatus eorum, qui ex ſemet ſpirituales eſſe, ſeu ex ſemet fidem habere poſſe, credunt. Alii ſpiritus admiſſi, qui non poterant ibi morari, conſternabantur, & anxii facti, inde aufugiebant.*

GENESEOS.

GENESEOS,

CAPUT SEXTUM.

De Cœlo & Gaudio cœlesti.

547. *ANIMÆ, quæ in alteram vitam veniunt, omnes ignorant, quid Cœlum, & quid Gaudium cœleste; putant plerique esse quoddam gaudium, in quod intromitti queant, utcunque vixerunt, etiam qui odio habuerunt proximum, & vitam in adulteriis transegerunt, nescientes prorsus quod Cœlum sit Amor mutuus & castus, & quod gaudium cœleste sit felicitas inde.*

548. *Cum Spiritibus, qui e mundo recens venerunt, aliquoties loquutus de statu vitæ æternæ, quod nempe iis scire interest, quis Dominus Regni, quale Regimen, & quæ regiminis forma; sicut qui in mundo in aliud Regnum veniunt, iis nihil prius est quam scire, quis & qualis Rex, quale regimen, & plura quæ istius Regni sunt; magis in hoc Regno, in quo in æternum victuri; & dictum, quod Dominus Solus non modo regat Cœlum, sed etiam Universum, nam qui regit unum reget alterum; tum quod Regnum, in quo nunc sunt, sit Domini; & quod hujus Regni Leges, sint Veritates æternæ, quæ omnes fundantur in illa unica Lege, ut ament Dominum supra omnia, & proximum ut semet; imo nunc adhuc magis, si velint esse sicut Angeli, quod amare debeant proximum plus quam semet: cum hæc audiverunt, nihil respondere poterant, quia in vita corporis tale quid audiverunt, sed non crediderunt: mirati, quod talis amor sit in Cœlo, & quod dabilis, ut quisque amet proximum plus quam semet, cum tamen audiverunt, quod amarent proximum sicut semet: sed informati, quod omnia bona indefinite crescant in altera vita, & quod talis vita sit in corpore, ut non ultra progredi possint, quam amare proximum ut semet, quia in corporeis; at iis remotis, tunc amor magis purus fit, & tandem Angelicus, qui est amare proximum plus quam semet. Quod talis Amor dabilis sit, constare potuit ex quorundam amore conjugiali,*

 quod

quod prætulerint mortem, quam ut læderetur conjux; ex amore parentum erga liberos, quod mater potius famem patiatur, quam ut videat infantem esurire; etiam apud aves & animalia: ut & ab amicitia sincera, quod pro amicis pericula subeant; etiam ex amicitia civili & simulata, quæ æmulari vult sinceram, quod potiora offerant iis, quibus bene volunt; & tale ore ferant, tametsi non corde: demum ex natura Amoris, quæ talis est, ut gaudium ejus sit inservire aliis, non sui sed ejus causa. Verum hæc non potuerunt capere, qui se præ aliis amabant; & qui lucri avidi in vita corporis fuerunt; omnium minime avari.

549. *Talis est status Angelicus, ut unusquisque suam beatitudinem & felicitatem communicet alteri; nam omnium affectionum & cogitationum communicatio & perceptio exquisitissima datur in altera vita, quare unusquisque communicat suum gaudium omnibus, & omnes unicuique, sic ut unusquisque sit quasi centrum omnium; quod est Forma cælestis: quare quo plures sunt, qui Regnum Domini constituunt, eo major felicitas, nam in ratione plurium augescit; inde est, quod felicitas cælestis sit ineffabilis. Communicatio talis est omnium cum singulis, & singulorum cum omnibus, cum amat unus alterum plus quam semet: at si quis sibi melius vult quam alteri, tunc sui amor regnat, qui nihil ex se communicat alteri, quam sui ideam, quæ est spurcissima, quæ cum percipitur, illico dissociatur & rejicitur.*

550. *Sicut in Corpore humano, omnia & singula concurrunt ad usus communes & singulares omnium; similiter in Regno Domini, quod est sicut unus homo, & quoque appellatur Maximus Homo, ibi unusquisque propius vel remotius multiplicibus modis concurrit, & hoc secundum ordinem a Domino Solo institutum, & jugiter stabilitum, ita ad felicitates cujusvis.*

551. *Quod universum Cælum se referat ad Dominum, & omnes & singuli ad Ipsum Unicum in universali & in singularissimis, inde Ordo, inde Unio, inde Amor mutuus, & inde Felicitas; ita namque singuli spectant salutem & felicitatem omnium, & omnes singulorum.*

552. *Quod omne gaudium & felix in Cælo, a Solo Domino, ostensum mihi est per plures experientias, quarum hanc hic loci licet referre: videbam, quod quidam Spiritus Angelici summo studio formarent Candelabrum cum suis lucernis & floribus ornatissime in honorem Domini; videre datum*

datum per unam alteramve horam, quantum laborabant, ut omnia & singula pulchra & repræsentativa essent, opinantes quod a semet; sed mihi manifeste appercipere datum, quod nihil usque invenire possent a semet: tandem post aliquot horas dicebant, quod formaverint pulcherrimum Candelabrum repræsentativum in honorem Domini, inde ex intimis gavisi; sed dicebam, quod nihil usquam ex semet invenerint & formaverint, sed Solus Dominus pro iis; primum illud vix credere volebant; sed quia Spiritus angelici erant, illustrati sunt, & fassi quod ita sit. Similiter se habet cum repræsentativis cæteris, & cum omnibus & singulis affectionis & cogitationis, & sic cum gaudiis cœlestibus & felicitatibus, quod omnium minima eorum a Solo Domino.

553. *Qui in Amore mutuo sunt, in Cælo continue ad vernum adolescentiæ suæ pergunt, & quo plura millia annorum vivunt, eo ad vernum jucundius & felicius, & hoc in æternum cum continuis incrementis, secundum amoris mutui, charitatis & fidei progressus & gradus. Ex sexu fæminino, quæ seniles ac senio confectæ mortuæ sunt, & in fide in Dominum, charitate erga proximum, & in amore conjugiali felici cum marito, vixerunt, post annorum successum, magis & magis in juventutis & adolescentiæ florem veniunt, inque pulchritudinem, quæ excedit omnem pulchritudinis ideam usquam visu perceptibilem: bonitas enim & charitas est quæ format, & sui simile sistit, & facit ut jucundum & pulchrum charitatis ex singularissimis faciei eluceat, sic ut ipsæ charitatis formæ sint: visæ sunt quibusdam, & obstupuerunt. Charitatis forma est talis, quæ ad vivum conspicitur in altera vita, quod ipsa charitas sit quæ effigiat & effigiatur, & quidem sic, ut totus Angelus, cumprimis facies, sit quasi Charitas, quæ manifeste & apparet, & percipitur; quæ forma cum spectatur, est pulchritudo ineffabilis afficiens charitate ipsam vitam mentis intimam; per pulchritudinem illius formæ exhibentur, in imagine, Vera fidei, quæ quoque inde percipiuntur: qui in fide in Dominum vixerunt, hoc est, in fide charitatis, tales formæ, seu tales pulchritudines, in altera vita fiunt; omnes Angeli tales Formæ sunt, cum innumerabili varietate; ex his Cælum.*

CAPUT

CAPUT VI.

1. ET fuit, quod inciperet homo multiplicare se super faciebus humi, & filiæ natæ iis.

2. Et viderunt filii Dei filias hominis, quod bonæ illæ, & acceperunt sibi uxores ab omnibus quas elegerunt.

3. Et dixit JEHOVAH, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, eo quod ille caro; & erunt dies ejus centum & viginti anni.

4. Nephilim fuerunt in terra in diebus istis, & quam maxime postquam intrabant filii Dei ad filias hominis, & genuerunt iis; hi viri fortes, qui a sæculo viri nominis.

5. Et vidit JEHOVAH, quod multiplicatum malum hominis in terra; & figmentum cogitationum cordis ejus solummodo malum omni die.

6. Et pœnituit JEHOVAM, quod fecerit hominem in terra, & doluit Ipsi ad cor Ipsius.

7. Et dixit JEHOVAH, delebo hominem, quem creavi, desuper faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem cœlorum, quia pœnitet Me, quod feci ea.

8. Et Noach invenit gratiam in oculis JEHOVÆ.

CONTENTA.

554. AGITUR de statu antediluvianorum.

555. Quod apud hominem, ubi Ecclesia, regnare cœperint cupiditates, quæ sunt filiæ. Tum quod cupiditatibus suis conjunxerint doctrinalia fidei, ac ita se confirmaverint in malis & falsis, quæ sunt, quod filii Dei acceperint sibi uxores ex filiabus hominis: vers: 1, 2.

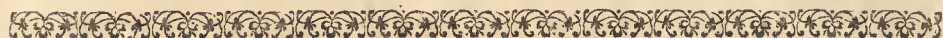
556. Quia sic ei nullæ reliquiæ boni & veri, prædicitur, quod homo aliter formaretur, ut ei reliquiæ, quæ sunt centum & viginti anni, vers: 3.

557. Qui doctrinalia fidei immerserunt cupiditatibus, & inde, tum ex amore sui, diras persuasiones de magnitudine sui præ aliis conceperunt, sunt Nephilim, vers: 4.

558.

558. Inde nulla amplius voluntas & perceptio boni & veri, verſ: 5.

559. Miſericordia Domini deſcribitur per pænitére, & dolere ad cor, verſ: 6. quod tales facti, ut cupiditates eorum & perſuaſiones non potuiſſent non eos exſtinguere, verſ: 7. quare, ut ſalvaretur genus humanum, quod exiſteret nova Eccleſia, quæ eſt Noachus, verſ: 8.

SENSUS INTERNUS.

560. ANtequam ulterius progredi licet, memorandum, quomodo ſe res habuit cum Eccleſia ante diluvium; in genere ſe habuit ſicut cum Eccleſiis poſtea, ut cum Judaica ante adventum Domini, & cum Chriſtiana poſt adventum, quod veræ fidei cognitiones depravaverint, & adulteraverint: in ſpecie, quod hominem Eccleſiæ antediluvianæ attinet, is ſucceſſu temporis diras concepit perſuaſiones, & bona & vera fidei fædis cupiditatibus immerſit, uſque adeo, ut vix aliquæ Reliquiæ apud eos eſſent; & cum tales facti, a ſemet quaſi ſuffocati ſunt; nam homo abſque reliquiis non vivere poteſt; Reliquiæ enim ſunt, ut prius dictum, quibus vita hominis præ brutis ineſt; ex Reliquiis, ſeu per reliquias a Domino, poteſt homo eſſe ſicut homo, ſcire quid bonum & verum, reflectere ſuper ſingula, proinde cogitare & ratiocinari; nam Reliquiis ſolis vita ſpiritualis & cœleſtis ineſt.

561. Sed ut ſciatur quid Reliquiæ; ſunt non ſolum bona & vera, quæ ex Verbo Domini, homo uſque ab infantia didicit, & ſic memoriæ ejus impreſſa; ſed etiam ſunt omnes ſtatus inde, ſicut ſtatus innocentiæ ab infantia, ſtatus amoris erga parentes, fratres, inſtructores, amicos; ſtatus charitatis erga proximum, ut & miſericordiæ erga pauperes & egenos; verbo omnes ſtatus boni & veri: hi ſtatus cum bonis & veris memoriæ impreſſis, dicuntur Reliquiæ, quæ a Domino apud hominem conſervantur, & reconduntur in Interno ejus homine, illo prorſus neſciente, & ſeparantur probe ab iis, quæ ſunt hominis propria, ſeu mala & falſa: omnes illi ſtatus ita conſervantur a Domino apud hominem, ut ne minimum illorum pereat; quod ſcire mihi datum ex eo, quod unuſquiſque ſtatus hominis ab infantia ejus uſque ad ultimam ſenectam, in altera vita, non ſolum remaneat, ſed etiam redeat, & quidem prorſus ita, ſicut fuerunt, dum vixit, in mundo; ita non ſolum bona & vera memoriæ, ſed etiam ſtatus innocentiæ, & charitatis, omnes; & quando ſtatus mali & falſi, ſeu malitiæ & phantaſiæ, recurrunt, qui etiam omnes & ſinguli quoad omnia minima, remanent, & redeunt, tunc a Domino, hi ſtatus per illos temperantur; ex quibus conſtare poteſt, ſi homo nullas Reliquias haberet, quod

quod nusquam posset aliter, quam in damnatione æterna esse; videantur quæ prius, n: 468.

562. Antediluviani ita fuerunt, ut fere nullas Reliquias tandem habuerint, ex causa, quod tali genio essent, quod imbuerint diras & abominabiles persuasiones de omnibus, quæcunque obvenerunt, & in cogitationem eorum inciderunt, sic ut ab iis ne hilum recedere voluerint, & quidem quam maxime ex sui amore, putantes se quasi deos esse, & quicquid cogitarent, divinum esse; talis persuasionis natura nusquam apud aliquam gentem ex ititit antea & postea, nam est necativa seu suffocativa; quare in altera vita nec usquam possunt esse ubi alii spiritus, cum adsunt, illis per persuasionum pervicacissimarum suarum influxum omnem cogitandi facultatem adimunt, præter alia, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

563. Cum talis persuasio occupat hominem, tunc est sicut gluten, cui inviscantur bona & vera, quæ forent Reliquiæ, sic ut Reliquiæ non amplius recondi, & quæ reconditæ non usui esse, possint; quare etiam cum ad summum talis persuasionis pervenerunt, ex semet extincti sunt, & suffocati sicut inundatione non dissimili diluvio, ideo eorum exstinctio diluvio comparatur, & quoque ad morem Antiquissimorum, per diluvium describitur.

564. Vers: 1. *Et fuit, quod inciperet homo multiplicare se super faciebus humi, & filiæ natæ iis.* Per hominem significatur hic genus humanum tunc temporis: per facies humi, omnis ille tractus, ubi Ecclesia fuit: per filias significantur hic, quæ sunt voluntatis istius hominis, proinde cupiditates.

565. Quod per hominem significetur hic genus humanum tunc temporis, & quidem malum seu corruptum, constare potest a sequentibus, "Non "arguet spiritus meus *hominem* in perpetuum, eo quod ille caro," vers: 3, "quod multiplicatum malum *hominis* in terra, & omne figmentum cogitationum cordis ejus solummodo malum," vers: 5. "delebo *hominem*, quem creavi," vers: 7. & Cap: seq: vers: 21, 22. "Exspiravit omnis caro repens super terra, & omnis *homo*, in cujus naribus status spiritus vitarum." De homine prius dictum, quod Dominus Solus Homo; & quod ab Ipso omnis cœlestis homo, seu cœlestis Ecclesia, vocatur homo; inde reliqui; tum quoque omnis cujuscunque fidei, ad distinguendum eum a brutis; sed homo non est homo, & distinctus a brutis, nisi per Reliquias, ut dictum, quæ sunt Domini, inde quoque homo vocatur homo, & quia propter Reliquias, quæ sunt Domini, ita quoque a Domino, etiamsi pessimus; nam homo nusquam est homo, sed vilissimum brutorum, si non ei reliquiæ.

566. Quod per facies humi significetur omnis ille tractus, ubi Ecclesia fuit, constat a significatione Humi, nam in Verbo accurate distinguitur humus a terra; per Humum ubivis significatur Ecclesia, seu aliquid Ecclesiæ; inde quoque nomen hominis seu Adam, quod est humus; per Terram intelligitur ubi passim non Ecclesia, seu non aliquid Ecclesiæ, sicut in Capite Primo modo nominatur Terra, quia nondum Ecclesia, seu regeneratus homo; in Capite secundo primum nominatur Humus, quia tunc Ecclesia; similiter hic & in Capite seq: quod perderetur omnis substantia desuper faciebus *humi*," vers:

verſ: 4, 23. ubi ſignificatur in tractu ubi Eccleſia; & ibidem, ad vivificandum ſemen ſuper faciebus *humi*, verſ: 3. ubi de Eccleſia creanda: ſimiliter in Verbo ubivis, ut apud Eſaiam, "Miſerebitur Jehovah Jacobi, & eliget adhuc Iſraelem, & ponet illos ſuper *Humo* illorum, & accipient eos populi, "& deducent eos ad locum ſuum, & hæreditabunt eos domus Iſrael ſuper "*Humo* Jehovæ," XIV: 1, 2. ubi de Eccleſia facta; at ubi nulla Eccleſia, in eodem Capite dicitur *Terra*, verſ: 9, 12, 16, 20, 21, 25, 26. apud Eundem, "Et erit *Humus* Jehudæ Ægypto in tremorem; die illo erunt quinque urbes in *Terra* Ægypti loquentes labio Canaanis," XIX: 17, 18. ibi humus ubi Eccleſia, & terra ubi non Eccleſia. Apud Eundem, "Vagando "vagabitur *Terra* ſicut ebrius; viſitabit Jehovah ſuper exercitum altitudinis "in altitudine, & ſuper reges *Humi* ſuper *Humo*," XXIV: 20, 21, ſimiliter. Apud Jeremiam, "Propter *Humum* contritam, quia non fuit pluvia in *Terra*, "pudefacti ſunt Agricolæ, operuerunt caput ſuum, nam etiam cerva in *Agro* "peperit," XIV: 4, 5. ibi terra pro continente ubi humus, & humus pro continente ubi ager. Apud Eundem, "Deduxit ſemen domus Iſraelis e "Terra ſeptentrionali, & ex omnibus *Terris*, quo propuli eos, & habitabunt "ſuper *Humo* eorum," XXIII: 8. terra & terræ, ubi non Eccleſiæ, humus ubi Eccleſia, aut cultus verus. Apud Eundem, "Dabo *reliquias* Hieroſolymæ, "relictos in *Terra* hac, & habitantes in *Terra* Ægypti, & dabo illos in commotionem, in malum omnibus regnis *Terræ*, & mittam in eos gladium, "famem & peſtem, uſque ad conſumere eos deſuper *Humo*, quam dedi illis "& patribus eorum," XXIV: 8, 9, 10. humus pro doctrina, & cultu inde: ſimiliter apud Eundem, Cap: XXV: 5. apud Ezechielem, "Congregabo vos "e *Terris*, in quas diſperſi fuiſtis, & agnoſcetis, quod Ego Jehovah, cum "reduxero vos in *Humum* Iſraelis, in *Terram*, qua ſuſtuli manum meam ad "dandum eam patribus veſtris," XX: 41, 42. humus pro cultu interno, terra vocata dum non cultus internus. Apud Malachiam, "Increpabo vobis in "conſumentem, & non corrumpet vobis fructum *Humi*, neque orba erit vobis vitis in agro, & beatos vos dicent omnes gentes, quia *eritis vos Terra* "beneplaciti," III: 11, 12. ubi terra pro continente, ita manifeſte pro homine, qui vocatur terra, ubi humus pro Eccleſia, aut doctrina. Apud Moſen, "Cantate gentes, populus ejus, expiabit *Humum* ſuam, populum ſuum," Deut: XXXII: 43, manifeſte pro Eccleſia gentium, quæ vocatur humus. Apud Eſaiam, "Antequam ſciat puer reprobare malum, & eligere bonum, "deſeretur *Humus*, quam tu faſtidis coram duobus regibus ejus," VII: 16. de Adventu Domini, quod deſeretur humus pro Eccleſia, ſeu doctrina veræ fidei. Quod Humus & Ager dicatur a ſemente conſtat: ut apud Eſaiam, "Dabit pluviam ſeminis tui, quo ſemines *Humum*; boves & pulli aſinini laborantes *Humum*," XXX: 23, 24. & apud Joelem, "Vaſtatus *Ager*, & luxit "*Humus*, quia vaſtatum frumentum," I: 10. inde nunc conſtat, quod Homo, qui in Hebræa lingua dicitur Adam, ab Humo, ſignificet Eccleſiam.

567. Omnis illa regio vocatur tractus Eccleſiæ, ubi illi ſunt, qui inſtructi in doctrina veræ fidei, ſicut Terra Canaan, cum ibi Eccleſia Judaica; & ſicut

Europa, ubi nunc Ecclesia Christiana; terræ & regiones quæ extra sunt, non sunt tractus Ecclesiæ, seu facies humi. Ubinam ante diluvium fuit, etiam constare potest, ex Terris, quas circumdabant fluvii exeuntes ex Horto Edenis, per quos passim in Verbo quoque describuntur termini terræ Canaanis; tum ex iis quæ sequuntur, ut a Nephilim in terra, qui quod in terra Canaane fuerint, constat a filiis Anaki, quod fuerint ex Nephilim, Num: XIII: 33.

568. Quod Filiæ significent quæ sunt voluntatis istius hominis, proinde cupiditates, constat ab illis, quæ de filiis & filiabus dicta & ostensa sunt Capite præc: ad vers: 4. ubi significarunt filii vera, & filiæ bona; filiæ seu bona, sunt voluntatis; sed qualis homo, talis intellectus, & talis voluntas, ita tales filii & filiæ; hic agitur de homine corrupto, cui voluntas nulla, sed pro voluntate mera cupiditas, quam putant, & quam quoque vocant voluntatem; quod prædicatur, se habet secundum qualitatem ejus, de quo prædicatur; quod homo, sit corruptus homo, prius ostensum, de quo prædicantur filiæ. Quod filiæ significent quæ sunt voluntatis, & cum nulla voluntas boni, quod cupiditates, & quod filii significent quæ sunt intellectus, & cum nullus intellectus veri, quod phantasias, causa est, quod Sexus fæmininus talis sit, & ita formatus, ut voluntas seu cupiditas regnet præ intellectu; talis est omnis dispositio earum fibrarum, talis earum natura: at sexus masculinus ita formatus est, ut intellectus seu ratio regnet, talis quoque est dispositio eorum fibrarum, talis eorum natura; inde conjugium utriusque, sicut est voluntatis & intellectus in unoquovis homine: & quia nulla hodie voluntas boni, sed cupiditas, & usque intellectuale quid seu rationale dari queat, inde est, quod tot leges in Ecclesia Judaica latæ sint de prærogativa viri, & obedientia uxoris.

569. Vers: 2. *Et viderunt filii Dei, filios hominis, quod bonæ illæ, & acceperunt sibi uxores ab omnibus, quas eligebant.* Per filios Dei significantur doctrinalia fidei: per filias, hic ut prius, cupiditates: quod filii Dei viderint filias hominis quod bonæ, & acceperint sibi uxores, ab omnibus quas eligebant, significat quod doctrinalia fidei conjunxerint cum cupiditatibus, & quidem cum quibuscunque.

570. Quod per filios Dei significentur doctrinalia fidei, constat a significatione filiorum, de qua mox prius, & Cap: præc: ad vers: 4, ubi filii significarunt vera Ecclesiæ; vera Ecclesiæ sunt doctrinalia, quæ, quia illi, de quibus, per traditiones habuerunt ab Antiquissimis, in se spectata vera fuerunt, quare vocantur filii Dei, & quoque respective, quia cupiditates vocantur filiæ hominis. Quales fuerunt, hic describitur, nempe quod vera Ecclesiæ, quæ sancta, immerserint suis cupiditatibus, & sic conspurcaverint; inde quoque persuasissima sua principia confirmarunt: hoc quomodo se habet, quisque potest judicare a se & aliis; qui de aliqua re sibi persuadent, ii se confirmant ab omni quod verum esse putant, etiam ab illis quæ in Verbo Domini; nam cum in principiis captis & persuasis hærent, tunc faciunt ut omnia faveant & assentiantur, & quo magis quis se amat, eo magis obfirmat se: hæc gens talis

talis fuit, de qua ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, ubi etiam de diris eorum persuasionibus, quæ, mirum, tales sunt, ut nusquam liceat eis a ratiociniis influere, tunc necant omne rationale spirituum præsentium, sed solum ex cupiditatibus: inde constat, quid significat, quod filii Dei viderint filias hominis, quod bonæ, & acceperint sibi uxores ab omnibus quas eligebant, quod nempe doctrinalia fidei conjunxerint cum cupiditatibus, & quidem cum quibuscunque.

571. Cum homo talis est, ut immergat vera fidei suis vesanis cupiditatibus, tunc prophanat vera, & deprivat se reliquiis, quæ tametsi manent, usque non possunt produci; nam illico ut producuntur, ab iis quæ prophana sunt, iterum prophanantur; nam prophanationes Verbi faciunt quasi callum, qui obstat, & qui absorbet bona & vera reliquiarum; quare caveat sibi homo a prophanatione Verbi Domini, ubi, tametsi is, qui in falsis principiis est, non credit quod veritates sint, usque sunt veritates æternæ, in quibus vita.

572. Vers: 3. *Et dixit Jehovah, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, eo quod ille caro; & erunt dies ejus centum & viginti anni.* Quod Jehovah dixit, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, significat, quod homo non ita amplius duceretur: ex eo quod ille caro, significat, quia corporeus factus: & erunt dies ejus centum & viginti anni, significat, quod reliquiæ fidei ei esse debeant; estque prædictio de Ecclesia futura.

573. Quod Jehovah dixit, non arguet spiritus meus hominem in perpetuum, significet, quod homo non ita amplius duceretur, constat ex illis quæ præcedunt, & quæ sequuntur; ex illis quæ præcedunt, quod tales facti per immersionem doctrinalium seu veritatum fidei in cupiditates, ut non amplius potuissent redargui, seu scire quid malum; omne perceptivum veri & boni erat per persuasiones exstinctum, id solum credentes verum quod persuasionibus eorum conforme: ex illis quæ sequuntur, quod aliter homo Ecclesiæ factus post diluvium, apud quem loco perceptionis successit Conscientia, per quam redargui posset; quare per redarguitionem a spiritu Jehovæ significatur dictamen internum, perceptio vel conscientia, & per spiritum Jehovæ influxus veri & boni; ut quoque apud Esaiam, "Non in æternum *litigabo*, non in "perpetuum succensebo, quia *spiritus* a coram Me obrueret; & animas Ego "feci," LVII: 16.

574. Quod Caro significet, quod homo corporeus factus, constat ex significatione Carnis in Verbo, ubi tam pro omni homine in genere, quam pro corporeo in specie, sumitur; pro omni homine, apud Joelem, "Effundam "*spiritum* meum super omnem *Carnem*, & prophetabunt filii vestri, & filiæ "vestræ," III: 1, caro pro homine, spiritus pro influxu veri & boni a Domino: apud Davidem, "Audiens preces, usque ad Te omnis *Caro* venient," Psalm: LXV: 3, pro omni homine. Apud Jeremiam, "Maledictus is vir, "qui confidet in homine, & ponet *Carnem* brachium suum," XVII: 5. Caro pro homine, brachium pro potentia. Apud Ezechielem, "Ut scient omnis "*Caro*," XXI: 4, 5. apud Sachariam, "Sile omnis *Caro* coram Jehovah,"

II : 13, pro omni homine. Pro Corporeo in ſpecie: apud Eſaiam, "Ægyptius homo, & non Deus; & equi ejus *Caro*, & non ſpiritus," XXXI: 3. pro quod ſcientificum eorum, ſit corporeum, equi hic & alibi in Verbo pro rationali. Apud Eundem, "Recedet ad dextram & eſuriet, & comedet ad ſiniſtram, & non ſaturabuntur, quiſque *Carnem* brachii ſui comedent," IX: 19, pro propriis, quæ omnia ſunt corporea. Apud Eundem, "ab anima & uſque *Carnem* conſumet," X: 18. Caro pro corporeis. Apud Eundem, "Revelabitur gloria Jehovæ, & videbunt omnis *Caro* ſimul, vox dicit clama, & dixit quid clamabo, omnis ea *Caro* gramen," XL: 5, 6. Caro pro omni homine, qui corporeus. Apud Eundem, "In igne Jehovah diſceptabit, & gladio ſuo cum omni *Carne*, & multiplicabuntur confoſſi Jehovæ." LXVI: 16. ignis pro punitione cupiditatum, gladius pro punitione falſitatum, Caro pro hominis corporeis. Apud Davidem, "Deus recordatus, quod *Caro* illi, ſpiritus vadens, ut non reverteretur," Pſalm: LXXVIII: 39, de populo in deſerto deſiderante carnem, quod corporei; qui quod deſideraverint carnem, repræſentabat, quod ſolum corporea cuperent, Num: XI: 32, 33, 34.

575. Quod dies hominis eſſent centum & viginti anni, ſignificent, quod reliquiæ fidei ei eſſe debeant; in Capite præc: ad verſ: 3 & 4. dictum, quod dies & anni ſignificent tempora & ſtatus: & quod Antiquiſſimi per numeros varie compoſitos ſignificaverint ſtatus & mutationes ſtatuum Eccleſiæ; ſed qualis eorum Eccleſiaſticorum computus fuerit, inter res perditas eſt. Hic ſimiliter occurrunt numeri annorum, quos nuſquam aliquis ſcire poteſt, quid ſignificant, niſi quid in numeris ſingulis ab 1 ad 12, & ſic porro, latet, ſciatur: manifeſte apparet, quod aliud quid & arcanum involvant, nam quod victuri centum & viginti annos, cum præcedentibus Verſus non cohæret; nec vixerunt poſtea 120 annos, ut conſtat de illis, qui poſt diluvium vixerunt, Cap: XI, de Schemo, quod vixerit, poſtquam genuit Arphachſad 500 annos; Arphachſad poſtquam genuit Schelach, 403 annos; Schelach poſtquam genuit Eberum pariter 403 annos; Eberus poſtquam genuit Pelegum 430 annos: Noachus poſt diluvium 340 annos, Cap: X: 28. & ſic porro. Quid autem numerus 120 involvit, conſtat ſolum ex 10 & 12, ex quibus multiplicatis compoſitus eſt, nempe quod ſignificet Reliquias fidei; numerus Decem in Verbo, ſicut etiam Decimæ ſignificant & repræſentant Reliquias, quæ in interno homine conſervatæ a Domino, quæ ſanctæ quia Solius Domini; numerus Duodecim ſignificat Fidem, ſeu omnia quæ ſunt fidei in uno complexu; ex illis nunc compoſitus numerus ſignificat reliquias fidei.

576. Quod numerus *Decem* ſignificet reliquias, ſimiliter ac *Decimæ*, ex his quæ ſequuntur locis conſtare poteſt; apud Eſaiam, "Domus multæ in deſolationem erunt, magnæ & pulchræ, abſque habitatore, nam *Decem* jugera vineæ facient bathum unum, & ſementis Chomer faciet epham," V: 9, 10. de vaſtatione ſpiritualium & cœleſtium, decem jugera vineæ facient bathum, pro quod tam paucæ reliquiæ ſpiritualium; ſementis Chomer faciet epham, pro

i.
See Le Boys des Guays

pro quod tam paucæ reliquiæ cœleſtium. Apud Eundem, "Et multa de-"relicta in medio terræ, & adhuc in ea *pars decima* & convertetur, & ta-"men erit ad exſtirpandum," VI: 12, 13. medium terræ pro interno homine, decima pars pro reliquiis tantillis: apud Ezechielem, "Lances juſtitiæ, & "Epha juſtitiæ, & Bath juſtitiæ, erit vobis: Ephæ & Bathi menſura una "erit, ad tollendum *Decimum* Chomeris Bathus, & *Decimum* Chomeris Epha, "ad Chomerem erit menſura ejus, & ſtatutum olei Bathus olei, *Decimum* "Bathi de Koro, *Decem* Bathi Chomer, nam *Decem* Bathi Chomer," XLV: 10, 11, 14. Ubi de ſanctis Jehovæ per menſuras agitur, per quas ſignificantur ſanctorum genera; per decem hic Reliquiæ celeſtium & inde ſpiritualium; nam quid tot menſuræ determinatæ numeris, ut in hoc Capite & prioribus apud hunc Prophetam, ubi agitur de Hieroſolyma Cœleſti & Templo novo, & apud alios, tum circa ritus varios Eccleſiæ Judaicæ, niſi arcana ſancta contineant: Apud Amos, "Cecidit, non addet ſurgere virgo Iſrael: ſic dixit Dominus Jehovih, urbs exiens *Mille*, *Reliquias* faciet *Centum*, & exiens *Centum* "*reliquias* faciet *Decem* domui Iſraelis," V: 2, 3. ubi reliquiæ nominantur, quarum minimum manſurum, quia modo decima pars, ſeu reliquiarum reliquiæ. Apud Eundem, "Ego ſuperbiam Jacobi, & palatia ejus odi, & con-"cludam urbem & plenitudinem ejus, & fiet, ſi *relicti* fuerint *Decem* viri in "domo una, & morientur," VI: 8, 9. pro reliquiis, quæ vix remanſuræ: apud Moſen "Non veniet Ammonita & Moabita in congregationem Jehovæ, "etiam generatio *Decima* non venient illis in congregationem Jehovæ uſque "in æternum," Deut: XXIII: 3. Ammonita & Moabita pro prophanatione cœleſtium & ſpiritualium fidei, de quorum reliquiis prius. Quod Decimæ repræſentent Reliquias, inde conſtat; de quibus ita apud Malachiam, "Ad-"ducite omnes *Decimas* ad domum theſauri, ut ſit præda in domo mea, & "probent Me, agite, in hoc, ſi non aperuero vobis cataractas cœli, & effudero "vobis benedictionem," III: 10. ut ſit præda in domo mea, pro reliquiis in interno homine, quæ comparantur prædæ, quia quaſi furtim inſinuantur inter tot mala & falſa, per quas reliquias omnis benedictio. Quod per reliquias, quæ in interno homine, omnis charitas hominis, repræſentatum quoque fuit in Eccleſia Judaica, per id, quod poſtquam dederint decimas, darent Levitæ, peregrino, orphano & viduæ, Deut: XXVI: 12, ſeq: Quia Reliquiæ ſunt Solius Domini, ideo Decimæ vocantur Sanctitas Jehovæ, de quibus ita per Moſen, "Omnes *Decimæ* terræ, de ſemine terræ, de fructu arboris, Jehovæ illæ, Sanctitas Jehovæ: Omnes *Decimæ* armenti & gregis, omne quod "tranſit ſub baculo (paſtoritio) *Decimum* erit ſanctitas Jehovæ," Lev. XXVII. 30, 31. Quod *Decalogus* fuerint Decem præcepta, ſeu Decem Verba, & quod Jehovah ſcripſerit illa ſuper tabulis, Deut. X. 4. ſignificat reliquias, & quod ſcripta manu Jehovæ, ſignificat quod Reliquiæ ſint ſolius Domini; quod in interno homine repræſentatum eſt per tabulas.

577. Quod Duodecim ſignificent Fidem, ſeu illa quæ ſunt Amoris & inde fidei in uno complexu, multis quoque confirmari a Verbo poteſt, tam ex Duodecim filiis Jacobi & eorum nominibus; quam ex Duodecim tribubus Iſraelis;

lis; & ex Duodecim discipulis Domini; sed de illis ex Divina Domini Misericordia in sequentibus, imprimis in Capite XXIX & XXX Geneseos.

578. Ex his solum numeris constare potest, quid Verbum Domini in sinu & recessu interiori habet, quæ abscondita arcana, quæ nusquam ad oculum nudum patent; præter quæ ubivis; similia in unaquavis voce.

579. Quod apud hos antediluvianos, de quibus, paucæ, & fere nullæ reliquiæ fuerint, constabit ex iis, quæ de iis, ex Divina Domini Misericordia, dicetur in sequentibus; apud quos quia reliquiæ non conservari potuerunt, hic prædicitur de nova Ecclesia Noachus dicta, quod reliquias haberet, de quibus etiam, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

580. Vers: 4. *Nephilim fuerunt in terra in diebus istis, & quam maxime postquam intrabant filii Dei ad filias hominis, & genuerunt eis; hi viri fortes, qui a sæculo viri nominis.* Per Nephilim significantur, qui ex persuasione suæ altitudinis & præeminentiæ nihili fecerunt omnia sancta & vera: quam maxime postquam intrarunt filii Dei ad filias hominis & genuerunt eis, significat, quod tunc, cum doctrinalia fidei immerserint suis cupiditatibus, & persuasiones falsi formaverint: viri fortes vocantur ex amore sui; a sæculo viri nominis, significat quod prius quoque tales fuerunt.

581. Quod per Nephilim significentur, qui ex persuasione suæ altitudinis, & præeminentiæ nihili fecerunt omnia sancta & vera, constat ex illis quæ præcedunt, & mox sequuntur, quod nempe immerserint doctrinalia suis cupiditatibus, quæ significantur per illa, quod filii Dei intraverint ad filias hominis, & hic quod genuerint eis: persuasio de se & suis phantasiis crescit etiam secundum ingredientium multitudinem, tandem ut fiat persuasio indelebilis; & cum doctrinalia fidei adjiciuntur, tunc ex persuasissimis principiis nihili faciunt omnia sancta & vera, & fiunt Nephilim: gens ista, quæ vixit ante diluvium, talis est, ut dictum, ut quemcunque spiritum, dirissimis suis phantasiis, quæ, sicut venenata & suffocativa sphæra, ab illis, effunduntur, ita necat & suffocat, ut ne hilum sciant spiritus cogitare, sic ut sibi semineces videantur; & nisi Dominus, per Adventum Ipsius in mundum, liberavisset mundum spirituum a venenata tali gente, nusquam unus potuisset ibi esse, ita periisset genus humanum, quod regitur per spiritus a Domino; quare nunc in Inferno sub nebulosa & densa quasi petra sub Calcaneo pedis sinistri tenentur, nec hiscunt minimum exsurgere, ita ab infestissima illa turba liber est mundus spirituum, de qua turba & ejus sphæra persuasionum venenatissima, ex Divina Domini Misericordia, seorsim: illi sunt, qui Nephilim vocantur, & nihili faciunt omne sanctum & verum. Mentio quoque eorum fit in verbo, sed posteri eorum dicti sunt Enakim & Rephaim; quod dicti Enakim, constat apud Mosen, "Exploratores terræ Canaanis, dixerunt, ibi vidimus *Nephilim*, filios *Enaki* de *Nephilim*, & fuimus in oculis nostris sicut locustæ, & sic "fuimus in oculis eorum," Num. XIII: 33. quod dicti Rephaim, etiam apud Mosen, "Emim prius habitarunt in terra Moabi, populus magnus, & multus, "& excelsus, sicut *Enakim*, *Rephaim* reputabantur etiam ii sicut *Enakim*, & "Moabitæ vocant eos Emim," Deut. II: 10. Nephilim non amplius memorantur,

tur, sed Rephaim, qui describuntur apud Prophetas, quod tales, sicut dictum, ut apud Esaiam, "Infernus inferius commotus est tibi, obviam veniendo tibi, excitavit tibi *Rephaim*," XIV: 9. agitur de inferno, ubi tales. Apud Eundem, "Mortui non vivent, *Rephaim* non surgent, eo quod visitasti, & de-"levisti eos, & perdidisti omnem memoriam illis," XXVI: 14. ubi etiam de eorum inferno, a quo non amplius resurgent: & apud Eundem, "Vi-"vent mortui tui, cadaver meum resurgent; expergiscimini, & cantate "habitatores pulveris, nam ros olerum ros tuus; at terram *Rephaim* "projicies," XXVI: 19, terra Rephaim est infernus, de quo dictum. Apud Davidem, "Num mortuis facies miraculum, num *Rephaim* surgent, confi-"tebuntur tibi," Psalm LXXVIII: 11. similiter de eorum inferno, & quod surgere nequeant, & sphæram mundi spirituum dirissimis persuasionum veneris infestare. Sed quod non genus humanum tam diris phantasiis & persuasionibus, amplius imbueretur, provisum est a Domino. Qui ante diluvium vixerunt, tali natura & genio fuerunt, ut imbui possent, ex causa adhuc nemini nota, de qua etiam, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

582. Quod postquam intrarunt filii Dei ad filias hominis, & genuerunt eis, significet quod tunc cum immerserint doctrinalia fidei suis cupiditatibus, facti Nephilim, constat ex illis, quæ mox prius ad Vers: 2. dicta & ostensa sunt, quod nempe filii Dei significent doctrinalia fidei, & filiæ cupiditates, partus inde non alius est, quam quod nihili faciant, & prophanent sancta fidei; nam cupiditates hominis, quæ sunt amorum sui & mundi, prorsus contrariæ sunt omni sancto & vero; & apud hominem cupiditates prævalent, quare cum sanctum & verum, quod agnitum, cupiditatibus immergitur, actum est cum homine, nam extirpari & resolvi non possunt; in unaquavis idea cohærent, & ideæ sunt quæ communicantur mutuo in altera vita, quare ut primum aliqua idea sancti ac veri producitur, prophanum & falsum adjunctum est, quod illico & momento percipitur; quare tales non possunt non separari, & detrudi in infernum.

583. Quod Nephilim viri fortes vocati sint ab amore sui, constat passim quoque in Verbo, ubi tales fortes vocantur, ut apud Jeremiam, "Cessarunt "*Fortes* Babelis pugnare, sedent in munitionibus, deficit *fortitudo* eorum, "facti sunt in mulieres, LI: 30, ubi fortes Babelis pro iis quoque qui sui "amore inescati sunt: apud Eundem," Gladius adversus mendaces, & in-"sanient, gladius adversus *Fortes* ejus, & consternabuntur," L: 36. apud Eundem, "Vidi, illi consternati, se convertentes retrorsum, *Fortes* eorum "conclusi sunt, & fugam fugerunt, nec respexerunt, terror circumcirca, non "fugiet celer, & non evadet *Fortis*," ascendite equos, & insanite currus, "exeant *Fortes*, Kusch, Puth, Ludii, XLVI: 5, 6, 9. ubi de persuasione ex "ratiociniis. Apud Eundem, "Quomodo dicitis *Fortes* nos, & viri roboris "ad bellum; devastatus est Moabus," XLVIII: 14, 15. Apud Eundem, "Capta est urbs, & munitiones, occupata est, & factum est cor *Fortium* "Moabi in die illo, sicut cor mulieris angustatæ," XLVIII: 41. similiter "cor *Fortium* Edomi," XLIX: 22. apud Eundem, Redemit Jehovah Jacobum,

"bum, & vindicavit illum e manu *Fortioris* illo," XXXI: 11. ubi fortes alia voce. Quod Enakin, qui ex Nephilim, fortes prædicati sint, constat apud Mosen, "Transis hodie Jordanem, veniendo ad possidendum gentes magnas "& numerosas præ te, urbes magnas & munitas in cœlum, populum mag-"num & excelsum, filios *Enakim*, quos tu nosti, & tu audivisti, *quis consistet* "*coram filiis Enakim*," Deut: IX: 1, 2.

584. Vers: 5. *Et vidit Jehovah, quod multiplicatum malum hominis in terra; & omne figmentum cogitationum cordis ejus solummodo malum omni die.* Quod viderit Jehovah, quod multiplicatum malum hominis in terra, significat quod voluntas boni inceperit nulla esse: omne figmentum cogitationum cordis solummodo malum omni die, significat quod nulla perceptio veri & boni.

585. Quod per multiplicatum malum hominis in terra significetur, quod voluntas boni inceperit nulla esse, constat a præcedentibus, quod amplius nulla voluntas, sed solum cupiditas; tum ex significatione hominis in terra; Terra in literali sensu, est ubi homo; in interno ubi amor, qui quia est voluntatis, aut cupiditatis, terra pro ipsa voluntate hominis sumitur; homo enim a velle est homo, non ita a scire & intelligere, quia scire & intelligere fluit ex ejus velle, quicquid non fluit ex velle ejus, non scire vult nec intelligere; imo cum aliud loquitur & agit, quam vult, usque est voluntatis quoddam a loquela & actione remotius, quod eum regit. Quod Terra Canaan seu Terra Sancta pro Amore, & sic pro voluntate cœlestis hominis accipiatur, multis ex Verbo confirmari potest; pariter quod terræ gentium diversarum pro amoribus illorum, qui in genere sunt amor sui & mundi; sed quia toties recurrit, non hic loci immorandum; inde constat, quod per malum hominis in terra, significetur malum ejus naturale, quod est voluntatis, quod multiplicatum dicitur, quia non ita depravatum apud omnes, quin bonum aliis vellent, sed sui causa: at quod prorsus perversum factum, est figmentum cogitationum cordis.

586. Figmentum cogitationum cordis solummodo malum omni die, significat, quod nulla perceptio boni & veri, ex causa, ut dictum & ostensum, quod doctrinalia fidei immerserint fœdis suis cupiditatibus; quod cum factum, periit omnis perceptio, & loco perceptionis successit dira persuasio, seu obfirmatissima & morticina phantasia, quæ quoque fuit causa exstinctionis & suffocationis eorum; persuasio illa lethalis significatur hic per figmentum cogitationum cordis, at per figmentum cordis, absque voce cogitationum, significatur malum amoris sui seu cupiditatum, ut in sequente VIII Capite, ubi dixit Jehovah, postquam Noach obtulerit holocausta, "Non addam maledicere amplius humo propter hominem, eo quod *Figmentum cordis* hominis malum a pueritia ejus," 21. Figmentum est, quod homo sibimet fingit, & de quo sibi persuadet; ut apud Habakuk, "Quid prodest sculptile, "quia sculpsit illud *Fictor* ejus, fusile & docens mendacium, quia confidit "fictor *Figmento* suo super eo ad faciendum idola muta," II: 18. sculptile significat persuasiones falsas ex conceptis & exclusis a semet principiis; fictor est

eſt is qui perſuadet ſibi, de quo prædicatur figmentum: apud Eſaiam, "Subverſio veſtra, num ſicut lutum figulus reputabitur, quod dicet opus "factori ſuo, non fecit me, & *Figmentum* dixerit *Fictori* ſuo, non intel-"lexit," XXIX: 16. figmentum hic pro cogitatione ex proprio, & inde perſuaſione falſi. Figmentum in genere eſt, quod homo fingit ex corde ſeu voluntate, ut & quod ex cogitatione ſeu perſuaſione, ut apud Davidem, "Je-"hovah novit *Figmentum* noſtrum, memor quod pulvis nos," Pſalm: CIII: 14. apud Moſen. "Novi *Figmentum* ejus, quod ille faciens hodie, antequam "introducam eum in terram," Deut: XXXI: 21.

b. 586. Verſ: 6. *Et pænituit Jehovam, quod fecerit hominem in terra; & doluit Ipſi ad Cor Ipſius.* Quod pænituerit, ſignificat Miſericordiam: quod doluerit ad cor, ſimiliter: pænitere ſpectat Sapientiam; dolere ad cor, Amorem.

587. Quod pænituit Jehovam, quod fecerit hominem in terra, ſignificet Miſericordiam, & quod doluerit ad cor, ſimiliter, conſtat ex eo, quod Jehovam nuſquam pæniteat, quia omnia & ſingula ab æterno prævidet; & cum fecit hominem, hoc eſt, e novo creavit, & perfecit, uſque ut factus cœleſtis, etiam prævidit, quod talis ſucceſſu temporis fieret; & quia prævidit, quod talis fieret, non potuit Ipſum pænitere; quod manifeſte conſtat apud Samuelem, Samuel dixit, "Invictus Iſraelis non mentitur, & non Ipſum *pæ-"nitebit*, quia non homo Ille, ut Ipſum *pæniteat*," 1 Sam: XV: 29. & apud Moſen, "Non vir Deus, & mentitur, & filius hominis & *pænitet* Ipſum; "num Ille dixerit, & non faciet, aut loquutus fuerit, & non ſtabiliet," Num: XXIII: 19. ſed pænitere ſignificat miſereri: Miſericordia Jehovæ ſeu Domini involvit omnia & ſingula, quæ a Domino fiunt erga genus humanum, quod tale eſt, ut ejus miſereatur, & cujuſvis ſecundum ejus ſtatum; ita miſeretur ſtatus ejus quem puniri permittit; & miſeretur ejus, cui bono frui dat; Miſericordiæ eſt puniri, quia flectit omne malum pœnæ in bonum; & Miſericordiæ eſt dare bono frui, quia nullus aliquid boni meretur; omne enim genus humanum eſt malum, & ex ſemet ad infernum unuſquiſque ruit, quare Miſericordia eſt, ut inde eximatur; nec aliud eſt quam Miſericordia, quia nullius indiget: Miſericordia inde dicitur, quia a miſeriis & inferno hominem eximit, ita reſpective ad genus humanum, quod tale, eſtque effectus amoris erga omnes, quia tales.

588. Sed prædicatur de Domino, quod pæniteat & doleat ad cor, quia tale apparet ineſſe omni Miſericordiæ humanæ, quare ſecundum apparentiam hic, ut multoties alibi in Verbo, loquutum; quid Miſericordia Domini nemo ſcire poteſt, quia infinite tranſcendit omnem intellectum hominis; ſed quid Miſericordia hominis, novit homo, quod eſt pænitere & dolere; & niſi ab homine capiatur idea de Miſericordia & alia affectione, quam novit qualis eſt, nuſquam aliquid cogitare poteſt, ita nec inſtrui; quæ cauſa eſt, quod proprietates humanæ multoties prædicentur de Jehovæ ſeu Domini attributis; ſicut quod Jehovah ſeu Dominus puniat, inducat in tentationem, perdat, excandeſcat, cum tamen nuſquam aliquem punit, nuſquam aliquem in tentationem inducit,

nusquam aliquem perdit, & nusquam excandescit; quare cum talia usque prædicantur de Domino, sequitur, quod etiam pænitentia & dolor prædicentur, nam prædicatio unius sequitur a prædicatione alterius, sicut manifeste constat ab his in Verbo locis; apud Ezechielem, "Consumabitur *ira* mea, re-" quiescere faciam *excandescentiam* meam, & *pænitebit* Me," v: 13, ubi quia ira & excandescentia prædicatur, etiam prædicatur pænitentia: apud Sachariam, "Quemadmodum cogitavi *malum* facere, cum *iram* excitarunt patres" vestri Mihi, dixit Jehovah Zebaoth, nec *pænituit* Me; sic convertere, co-" gitabo in diebus illis bonum facere Hierosolymæ, & domui Jehudæ," VIII: 14, 15. ubi dicitur, quod Jehovah cogitaverit malum facere, cum tamen nusquam malum alicui cogitat facere, sed bonum omnibus & singulis. Apud Mosen, cum deprecatus facies Jehovæ, "Revertere ab *excandescentia*" *iræ* tuæ, & *pæniteat* Te, super malo populi tui; & *pænituit* Jehovam" super *malo, quod* loquutus est *facere* populo suo," Exod: XXXII: 12, 14. ibi quoque tribuitur Jehovæ excandescentia iræ, consequentur pænitentia: apud Jonam Rex Ninivæ, "Quis sciens, revertatur & *pæniteat* Deum, ut" revertatur ab *ardore iræ* suæ, & non peribimus," III: 9. similiter pænitentia prædicatur, quia ira. Apud Hoseam, "Conversum est super Me *Cor*" Meum, simul æstuarunt *pænitudines* meæ, non faciam *excandescentiam iræ*" meæ," XI: 8, 9. ubi similiter de corde, quod æstuaverint pænitudines, sicut hic quod doluerit ad cor; pænitudines manifeste pro multa Misericordia: similiter apud Joelem. "Convertimini ad Jehovam, Deum vestrum, quia" gratiosus & *Misericors* Ipse, longanimis, & multus *Misericordia*, & *Pænitens*" super malum," II: 13. ubi quoque manifeste, quod pænitere significet Misericordiam Apud Jeremiam, "Si forte audiant & revertantur vir a via sua" prava, & *pæniteat* Me mali," XXVI: 3, pro misereri. Apud Eundem. "Si convertitur gens ista a malo suo, *pænitebit* Me super malo," XVIII: 8. ubi etiam pœnitere pro misereri, si se converterent; nam homo est, qui avertit a se Misericordiam Domini, nusquam Dominus ab homine.

589. Ex his & perplurimis aliis locis Verbi constare potest, quod secundum apparentias apud hominem loquutum sit, quare qui ex apparentiis, secundum quas loquutum in Verbo, velit confirmare principia falsa, is posset ex innumerabilibus: sed aliud est confirmare principia falsa ex Verbo, & aliud est credere simpliciter quæ in Verbo; qui confirmat principia falsa, is prius capit principium, a quo nusquam vult recedere, aut minimum remittere, sed corradit & cumulat confirmantia ubicunque potest, ita quoque ex Verbo, usque dum ita sibi persuadet, ut non amplius possit videre verum. At qui simpliciter aut ex simplici corde credit, is non capit principia prius, sed cogitat, quia Dominus ita loquutus, quod verum sit, & si instruitur, quomodo intelligendum, ex aliis dictis Verbi, tunc acquiescit, & corde suo gaudet: imo qui ex simplicitate credit, quod Dominus irascatur, puniat, pæniteat, doleat, & homo sic timeat a malo & faciat bonum, ei nihil nocet, sic etenim etiam credit, quod Dominus videat omnia & singula, & cum in tali fide est, in

in cæteris dein, si non prius, in altera vita, illustratur; secus ac ii, qui ex captis principiis sibi persuadent, conspirante amore fœdo sui aut mundi.

590. Quod pænitere spectet sapientiam, & dolere ad cor amorem, non potest explicari ad captum humanum, solum secundum ea, quæ apud hominem, ita per apparentias: unicuivis cogitationis ideæ apud hominem est aliquid de intellectu & de voluntate, seu de cogitatione & de amore ejus; quæ idea non trahit aliquid de voluntate seu amore ejus, non est idea, nam aliter nusquam cogitare potest; est perpetuum quoddam conjugium & indivulsum cogitationis & voluntatis, ita ideis cogitationis inhærent aut adhærent ea quæ sunt voluntatis seu amoris ejus: ex hoc apud hominem sicut sciri, seu potius sicut idea aliqua capi posse videtur, quid Misericordiæ Domini inest, nempe Sapientia & Amor. Ita apud Prophetas, cumprimis apud Esaiam, fere ubivis sunt binæ expressiones de quacunque re, una involvit spirituale, altera cœleste; Spirituale Misericordiæ Domini est Sapientia, Cœleste est Amor.

591. Vers: 7. *Et dixit Jehovah, delebo hominem quem creavi, desuper faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem Cœlorum, quia pœnitet Me quod feci ea.* Quod dixerit Jehovah, delebo hominem, significat quod homo se exstingueret: quem creavi desuper faciebus humi, significat hominem a posteritate Antiquissimæ Ecclesiæ: ab homine usque ad bestiam, & usque ad reptile, est, quod quicquid est voluntatis exstingueret eum: usque ad avem cœlorum, est, quicquid est intellectus seu cogitationis: quia pænituit Me quod feci ea, significat, ut prius, Miserationem.

592. Quod dixerit Jehovah, delebo hominem, significet quod homo se exstingueret, constat ab illis, quæ prius dicta sunt, quod nempe prædicetur de Jehovah seu Domino, quod puniat, quod tentet, quod malum faciat, quod deleat seu occidat, quod maledicat; sicut quod Jehovah occiderit Erum primogenitum Jehudæ; & Ananem alterum filium Jehudæ, Gen: XXXVIII. 7, 10. quod Jehovah necaverit omnem primogenitum Ægypti, Ex: XII: 12, 29. sicut apud Jeremiam, "Quos *percussi* in *ira* mea, & in *excandescentia* mea," XXXIII: 5. apud Davidem, "Misit in eos *excandescentiam iræ* suæ, *iram vehementem*, & *furorem*, & *angustiam*, *immissionem angelorum malorum*," Psalm: LXXVIII: 49. apud Amos, "Num erit *malum* in urbe, & Jehovah non fecit," III: 6. apud Johannem, "Septem phialæ aureæ *plenæ ira Dei* viventis in sæcula sæculorum," Apoc: XV: 1, 7. Cap: XVI: 1. quæ omnia prædicantur de Jehovah, tametsi prorsus contrarium est: quod prædicentur, causa est, de qua prius; tum etiam, ut communissimam ideam primum capiant, quod Dominus regat & disponat omnia & singula; at postea, quod nihil mali a Domino, minus quod occidat; sed quod homo sit, qui sibimet malum inferat, semetque perdat & occidat; tametsi non est homo, sed sunt mali spiritus, qui eum excitant, & ducunt; sed est homo, quia non aliter credit, quam quod ipse. Ita nunc hic quod prædicetur de Jehovah, quod deleret hominem, cum tamen homo esset, qui semet perdidit & exstinxit. Quomodo se

res habet, imprimis conftare poteft ab illis in altera vita, qui in cruciatu & inferno funt, qui continue lamentantur, & omne malum pœnæ tribuunt Domino; fimiliter fpiritus mali in mundo fpirituum malorum, qui jucundum imo jucundiffimum fuum ponunt in eo, ut alios lædant & puniant; qui læduntur & puniuntur putant a Domino, quibus dictum & oftenfum, quod ne hilum mali a Domino, fed quod ii fibimetipfis malum inferant; nam talis ftatus, & tale æquilibrium omnium eft in altera vita, ut malum redeat ad illum qui malum facit, & fit malum pœnæ; & quod non poffit aliter quam exiftere; quod vocatur permitti, ex caufa emendationis mali; fed ufque Dominus vertit omne malum pœnæ in bonum, fic ut nihil ufquam nifi bonum a Domino. Verum quid Permiffio, nemo adhuc novit; quod permittitur, putatur fieri ab Ipfo qui permittit, quia permittit, fed res fe prorfus aliter habet, de qua, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus.

593. Quem creavi defuper faciebus humi, quod fignificet hominem a pofteritate Ecclefiæ Antiquiffimæ, conftat non folum ex eo, quod dicatur homo quem *creavit*, quod eft quem regeneravit; & poftea, quem *fecit*, quod eft, quem perfecit, feu regeneravit ufque ut factus cœleftis: tum quoque ex eo, quod dicatur defuper *faciebus humi*, humus eft ubi Ecclefia, ut prius oftenfum eft; etiam exinde, quod de illis agatur, qui doctrinalia fidei immerferunt cupiditatibus fuis, qui non habuerunt doctrinam fidei non potuerunt ita facere; qui extra Ecclefiam, in ignorantia veri & boni funt: qui in ignorantia, poffunt effe in quadam fpecie innocentiæ, dum aliquid contra vera & bona fidei loquuntur & agunt, nam zelo quodam agi poffunt pro eo cultu, quo ab infantia imbuti, quem ideo putant verum & bonum; at cum iis, qui doctrinam fidei apud fe habent, alia prorfus res eft, ii commifcere poffunt vera falfis, & fancta prophanis; inde fors eorum in altera vita multo pejor eft forte illorum, qui Gentes vocantur, de quibus, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus.

594. Quod ab homine ad beftiam, & ufque ad reptile, fignificet, quod quicquid eft voluntatis, exftingueret eum, conftat ex fignificatione hominis, beftiæ, & reptilis: homo non eft homo nifi a voluntate & intellectu, per quæ diftinguitur a brutis, cætera funt fimillima iis; apud hos periit omnis voluntas boni, & intellectus veri; loco voluntatis boni fucccefferunt vefanæ cupiditates, loco intellectus veri vefanæ phantafiæ, & hæ commixtæ illis; quare poftquam fic quafi deleverunt reliquias, non potuerunt non exftingui: quod quicquid eft voluntatis, beftiæ & reptilia vocantur, conftat ab iis, quæ prius de beftiis & reptilibus oftenfa funt; fed hic, quia de tali homine agitur, non fignificantur per beftias, bonæ affectiones, fed malæ, proinde cupiditates; & per reptilia voluptates tam corporeæ, quam fenfuales: quod beftiæ & reptilia fignificent talia, non amplius eget confirmatione ex Verbo, quia de iis prius, n: 45, 46, 142, 143, quæ videantur.

595. Quod avis cœlorum fignificet quicquid eft intellectus feu cogitationis, videatur etiam prius, n: 40.

496.

596. Verſ: 8. *Et Noach invenit gratiam in oculis Jehovæ:* Per Noachum ſignificatur Eccleſia nova: quod invenerit gratiam in oculis Jehovæ, eſt quod prævideꝛit Dominus, quod ita ſalvari poſſet genus humanum.

597. Quod per Noachum ſignificetur nova Eccleſia, quæ Eccleſia Antiqua vocanda, ad diſtinguendum inter Eccleſiam Antiquiſſimam, quæ fuit ante diluvium, & illam, quæ fuit poſt diluvium. Eccleſiarum illarum prorſus diverſi ſtatus fuerunt; Eccleſiæ Antiquiſſimæ ſtatus fuit, ut perceptionem boni & inde veri habuerint a Domino; Antiquæ Eccleſiæ ſeu Noachi ſtatus factus, ut Conſcientiam boni & veri haberet; qualis differentia eſt inter habere perceptionem, & habere conſcientiam, talis differentia ſtatus fuit Eccleſiæ Antiquiſſimæ, & Eccleſiæ Antiquæ; perceptio non eſt conſcientia; perceptionem habent Cœleſtes, conſcientiam Spirituales; Antiquiſſima Eccleſia fuit Cœleſtis, ſed Antiqua Spiritualis. Antiquiſſima Eccleſia revelationem immediatam habuit per conſortium cum ſpiritibus & Angelis, ut & per viſiones & ſomnia, a Domino, ex quibus communiter quid bonum & verum illis noſſe datum, & poſtquam communiter noverunt, tunc confirmata ſunt communia illa quaſi principia innumerabilibus per perceptiones; quæ innumerabilia erant particularia ſeu ſingularia communium, ad quæ ſe referebant; ita Communia quaſi principia corroborabantur quotidie; quicquid non congruebat communibus, hoc perceperunt non ita eſſe, & quicquid congruebat, perceperunt ita eſſe; talis ſtatus etiam eſt Angelorum cœleſtium: Antiquiſſimæ Eccleſiæ communia quaſi principia erant Veritates cœleſtes & æternæ; ſicut, quod Dominus regat univerſum; quod a Domino omne bonum & verum; quod a Domino omnis vita; quod proprium hominis non eſſet niſi malum: & quod eſſet mortuum in ſe; præter ſimilia alia; innumerabilium illa confirmantium & conſentientium perceptionem acceperunt a Domino: illis Amor erat principale fidei; per Amorem percipere iis datum a Domino quicquid eſſet fidei, inde fides illis erat amor, ut prius dictum. Sed Antiqua Eccleſia, alia prorſus facta fuit, de qua, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.

598. Quod invenerit gratiam in oculis Jehovæ, ſignificet, quod prævi-derit Dominus, quod ita ſalvari poſſet genus humanum: Miſericordia Domini involvit & ſpectat ſalvationem totius generis humani, ſimiliter etiam Gratia, quare ſalvatio generis humani ſignificatur: per Noachum non ſolum ſignificatur Eccleſia nova, ſed etiam Eccleſiæ iſtius fides, quæ erat fides Charitatis; ita prævidit Dominus, quod per fidem Charitatis ſalvari potuiſſet Genus humanum, de qua fide in ſequentibus. Sed Miſericordia & Gratia diſtinguuntur in Verbo, & quidem ſecundum differentiam eorum, qui recipiunt: Miſericordia applicatur illis qui cœleſtes ſunt, Gratia autem illis qui ſpirituales; nam Cœleſtes non agnoſcunt aliud quam Miſericordiam, & Spirituales vix aliud quam Gratiam; Cœleſtes neſciunt quid Gratia, Spirituales vix ſciunt quid Miſericordia, quam unam eandemque faciunt cum gratia; quod venit ex cauſa humiliationis utriuſque, quæ ita differt; qui in humiliatione cordis ſunt, ii implorant Miſericordiam Domini, at qui in humiliatione

cogi-

cogitationis, ii petunt gratiam, & si implorant Misericordiam, hoc fit in statu tentationis, vel fit ore solum non corde. Quia Ecclesia nova Noachus dicta, non cœlestis fuit, sed spiritualis, ideo non misericordiam, sed gratiam invenisse in oculis Jehovæ dicitur: quod distinguatur in Verbo inter Misericordiam & Gratiam, constat ex plurimis locis, ubi Jehovah dicitur *Misericors* & *Gratiosus*, ut Psalm: CIII: 8. CXI: 4. XCII: 4. Joel II: 13, similiter distinguuntur alibi, ut apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, invenit *Gratiam* "in deserto populus residuorum gladii, eundo ad quietem dandum illi Israeli: "e longinquo Jehovah apparuit mihi, & amore sæculi amavi te, propterea "attraxi te *Misericordia*," XXXI: 2, 3. ubi Gratia prædicatur de spirituali, & Misericordia de cœlesti: apud Esaiam, "Propterea morabitur Jehovah ad "*Gratiam* dandum vobis, & propterea attollet se ad *miserandum* vestri." XXX: 18. ubi gratia similiter spectat spirituale misericordia cœleste: in sequentibus, ubi Lothus ad Angelos, "Ecce quæso invenit servus tuus *Gratiam* in oculis tuis, & "magnam fecisti *Misericordiam* tuam, quam fecisti mecum, vivificando "animam meam," Genes: XIX. 19. quod Gratia spectet spiritualia, quæ sunt fidei seu intellectus, hic quoque constat, tum quod dicatur invenisse gratiam in oculis tuis; Misericordia vero cœlestia, quæ sunt amoris seu voluntatis, constat ex eo, quod dicatur fecisse Misericordiam, & vivificasse animam.

* * * * * * *

9. Hæ nativitates Noachi: Noach vir justus integer fuit in generationibus suis: cum DEO ambulavit sibi Noach.

10. Et genuit Noach tres filios, Schem, Cham & Japheth.

11. Et corrupta fuit terra coram DEO; & impleta fuit terra violentia.

12. Et vidit DEUS terram, & ecce corrupta fuit, quia corrupit omnis caro viam suam super terra.

13. Et dixit DEUS Noacho, finis omnis carnis venit coram Me, quia impleta est terra violentia a faciebus eorum, & ecce Ego perdens eos cum terra.

14. Fac tibi arcam lignorum Gopher, mansiones facies arcam, & bituminabis eam intus & extus bitumine.

15. Et sic facies illam; trecenti cubiti longitudo arcæ, quinguaginta cubiti latitudo ejus, & triginta cubiti altitudo ejus.

16. Fenestram facies arcæ, & ad cubitum perficies illam superne; & januam arcæ in latere ejus pones; infimas, secundanas, & tertianas facies illam.

17. Et

17. Et Ego, ecce Me, adducens diluvium aquarum ſuper terram, ad perdendum omnem carnem, in qua ſpiritus vitarum, de ſub cœlis; omne quod in terra exſpirabit.

18. Et erigam fœdus meum tecum; & intrabis in arcam tu & filii tui, & uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum.

19. Et ab omni vivente, ab omni carne, paria ab omni, intrare facies in arcam, ad vivificandum tecum: maſculus & fæmina erunt.

20. Ab ave ſecundum ſpeciem ejus; & a beſtia ſecundum ſpeciem ejus; ab omni reptili humi ſecundum ſpeciem ejus; paria ab omnibus intrabunt ad te, ad vivificandum.

21. Et tu ſume tibi ab omni cibo, qui comeditur, & collige ad te, & erit tibi & illis in cibum.

22. Et fecit Noach ſecundum omne, quod præcepit ei Deus, ita fecit.

CONTENTA.

599. Agitur de ſtatu Eccleſiæ, quæ Noachus vocata, ante regenerationem.

600. Deſcribitur homo iſtius Eccleſiæ, quod talis, ut regenerari poſſet, verſ: 9. ſed quod inde exſurgerent tria doctrinarum genera, quæ ſunt Schem, Cham, & Japheth. verſ: 10.

601. Quod reliquus homo, qui ab Antiquiſſima Eccleſia, non poſſet regenerari, propter diras ejus perſuaſiones, & fædas cupiditates, verſ: 11, 12. Per quas ſe omnino perderet, verſ: 13.

602. Sed homo Eccleſiæ Noachus vocatæ, non ita, qui deſcribitur per Arcam, Verſ: 14. Et deſcribuntur Reliquiæ apud eum, per Menſuras, n: 15. Ejus Intellectualia per feneſtram, januam, & manſiones, verſ: 16.

603. Quod is conſervaretur, cum cæteri per inundationem mali & falſi perirent. verſ: 17.

604. Et quod ſalvarentur, quæ apud illum, vera & bona, verſ: 18: ita quæ Intellectus, & quæ Voluntatis, per regenerationem, verſ: 19, 20. Ad quam recipiendam præparatus eſſet, verſ: 21. Et quod ita factum, verſ: 22.

SENSUS INTERNUS.

605. AGITUR nunc de formatione Ecclesiæ novæ, quæ appellatur Noachus, & ejus formatio describitur per arcam, in quam recepta omnis generis animantia; sed antequam Ecclesia illa nova existere potuit, sicut solet, homo Ecclesiæ non potuit non plures sustinere tentationes, quæ describuntur per Arcæ istius elevationem, fluctuationem & moram, super aquas diluvii; & tandem, quod factus verus spiritualis homo, & liberatus, per cessationem aquarum, & plura, quæ sequuntur: Nemo hoc potest videre, qui solum sensui literæ inhæret, ex causa hic imprimis, quod omnia illa historice connexa sint, & sistant ideam, qualem historiæ rerum; sed tunc temporis talis stylus fuit, qui iis gratissimus, ut involverentur omnia typis, & hi historice concinnarentur; & quo melius historica serie cohærerent, eo convenientius fuit genio illorum; nam antiquis illis temporibus non ita scientiis, quibus hodie, indulserunt, sed cogitationibus profundis, ex quibus tales proles; erat hoc sapientia veterum.

606. Quod diluvium, arca, & sic quæ de diluvio & arca, describuntur, significent regenerationem, ut & tentationes, quæ præcedunt, aliquid hodie apud eruditos notum est, a quibus Regeneratio & Tentationes quoque comparantur aquis diluvii.

607. Sed qualis illa Ecclesia fuit, in sequentibus describitur; ut hic sistatur idea ejus, breviter dicendum: Antiquissima ut dictum cœlestis fuit, hæc autem facta Spiritualis: Antiquissima perceptionem boni & veri habuit; hæc seu Antiqua non perceptionem, sed loco ejus aliud quoddam dictamen, quod vocari potest Conscientia. Sed quod Orbi adhuc ignotum est, & forte incredibile; Antiquissimæ Ecclesiæ homo Respirationem habuit internam, nec externam nisi tacitam; quare nec ita per voces, sicut postea & hodie, loquuti sunt, sed per ideas, sicut angeli, quas exprimere potuerunt, per innumeras mutationes vultus & faciei, imprimis per labiorum, in quibus innumerabiles muscularium fibrarum hodie non extricatarum series sunt, per quas tunc exsolutas, ita ideas sistere, significare & repræsentare potuerunt, ut quæ hodie debent per horæ tempus sonis articulatis seu vocibus, tunc intra minutum potuerunt, & multo plenius & evidentius ad captum & intellectum præsentium, quam usquam potest vocibus & vocum combinatarum seriebus; hoc forte incredibile est, sed usque verum; sunt etiam plures alii, qui non ex hac tellure, qui similiter loquuti, & hodie loquuntur, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Respiratio illa interna, qualis fuit, & quomodo temporis successu mutata est, etiam scire datum; & quia talem respirationem habuerunt qualem Angeli, qui similiter respirant, in profundis cogitationis ideis fuerunt,

fuerunt, & perceptionem potuerunt habere talem, quæ describi nequit; quare si describeretur, qualis fuisset, quia non caperetur, etiam nec crederetur. Sed in posteris eorum Respiratio illa interna paullatim evanescebat; & apud eos, qui diris persuasionibus & phantasiis occupati, talis facta, ut nullam cogitationis ideam sistere amplius potuissent, nisi deformissimam, cujus effectus fuit, ut non supervivere possent, quare omnes illi exstincti sunt.

608. Quando desiit Respiratio interna, sensim subiit respiratio externa, qualis fere hodie; & cum respiratione externa loquela vocum, seu soni articulati, in quem determinabantur ideæ cogitationis; ita mutatus est prorsus status hominis, & talis factus, ut non amplius perceptionem similem potuisset habere, sed loco perceptionis aliud quoddam dictamen, quod vocari potest Conscientia, nam conscientiæ simile erat, tametsi quoddam intermedium inter perceptionem & conscientiam hodie quibusdam notam: Cumque talis determinatio idearum cogitationis facta, nempe in voces loquelæ, tunc nec amplius potuerunt instrui ita per internum hominem, ut homo antiquissimus, sed per externum; quare tunc loco revelationum Antiquissimæ Ecclesiæ successerunt doctrinalia, quæ sensibus externis primum caperentur, ex quibus ideæ memoriæ materiales, & inde ideæ cogitationis formarentur, per quas & secundum quas instruebantur: inde fuit, quod hæc Ecclesia, quæ successit, prorsus alium genium habuit, quam Antiquissima; in quem genium, seu in quem statum, nisi Dominus redegisset Genus humanum, nusquam aliquis homo salvari potuisset.

609. Quia status hominis hujus Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur, prorsus mutatus est a statu hominis Antiquissimæ Ecclesiæ, non potuit amplius ille, ut dictum, ita informari & illustrari, ut Antiquissimus homo, quia interna clausa erant, ut nulla amplius communicatio cum cœlo, nisi quæ ignota; quare nec instrui potuit, nisi quam per viam externam, seu sensuum aut sensualem, ut dictum; propterea, ex Providentia Domini, conservata sunt Doctrinalia fidei cum quibusdam revelationibus Antiquissimæ Ecclesiæ in usum hujus posteritatis; quæ doctrinalia primum collecta sunt a Caino, & reposita ne perirent, quare dicitur de Caino, quod ei signum impositum, ne quis illum occideret, de quibus videantur quæ dicta ibi loci, Cap: IV: 15. postea in doctrinam redacta a Chanocho, quæ doctrina, quia illo tempore nulli usui esset, sed posteritati, ideo dicitur, quod sumserit eum Deus, de quibus etiam videantur, quæ ibi loci, Cap: V: 24. hæc doctrinalia fidei fuerunt quæ a Domino conservata sunt in usum hujus posteritatis seu Ecclesiæ; nam a Domino prævisum, quod periret perceptio, quare etiam provisum, ut illa remanerent.

610. Vers: 9. *Hæ nativitates Noachi: Noach vir justus & integer fuit in generationibus suis; cum Deo ambulavit sibi Noach.* Per nativitates Noachi significatur descriptio reformationis seu regenerationis novæ Ecclesiæ: quod Noach vir justus & integer in generationibus suis, significat quod talis esset, ut charitate donari posset; justus spectat bonum charitatis, integer verum charitatis; generationes sunt fidei: ambulare cum Deo significat hic, ut prius, ubi de Chanocho, doctrinam fidei.

611. Quod per nativitates Noachi ſignificetur deſcriptio reformationis ſeu regenerationis novæ Eccleſiæ, conſtat ab illis quæ prius ad Cap: II: 4, & ad Cap: V: I: dicta ſunt.

612. Quod Noach vir juſtus & integer in generationibus ſuis ſignificet, quod talis eſſet, ut charitate donari poſſet, conſtat a ſignificatione Juſti & Integri, quod Juſtus ſpectet bonum charitatis, Integer verum charitatis; tum ab Eccleſiæ illius eſſentiali, quod eſſet Charitas, de qua ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus: quod Juſtus ſpectet bonum charitatis, & Integer verum charitatis, conſtat ex Verbo, ut apud Eſaiam, "Me quovis die quærent, "& ſcientiam viarum mearum deſiderabunt, velut gens quæ *Juſtitiam* facit, & "*Judicium* Dei ſui non derelinquit; interrogabunt Me *judicia Juſtitiæ*, appro-"pinquationem Dei deſiderabunt," LVIII: 2: ubi judicium pro illis quæ ſunt veri, & juſtitia pro illis quæ ſunt boni: ſolennis quaſi formula facta, judicium & juſtitiam facere, pro verum & bonum, ut Eſai: LVI: I. Jer: XXII: 3, 13, 15. Cap: XXIII: 5. Cap: XXXIII: 15. Ezech: XXXIII: 14, 16, 19. Dominus dixit, "*Juſti* fulgebunt ut ſol in Regno Patris Mei," Matth: XIII: "43, pro illis qui charitate præditi: tum ubi de conſumatione ſæculi, "Ex-"ibunt Angeli, & ſeparabunt malos e medio *Juſtorum*," ib: verſ: 49. ubi etiam pro illis, qui in bono charitatis ſunt. Integer autem ſignificat verum quod ex charitate; verum enim datur ex plurima alia origine, ſed quæ ex bono charitatis ex Domino, hoc dicitur Integrum, & homo integer: ut apud Davidem, "Qui peregrinabitur in tentorio tuo, qui habitabit in monte ſancti-"tatis tuæ, ambulans *Integer*, & faciens *Juſtitiam*, & loquens veritatem in "corde ſuo," Pſalm: XV: I, 2. hic deſcribitur integer. Apud Eundem, "Cum ſancto ſancte Te geris, cum *Viro Integro Integrum* Te præbes," Pſalm: XVIII: 26. ubi vir integer, qui ex ſancto ſeu bono charitatis, talis eſt. Apud Eundem, "Jehovah non prohibebit bonum *ambulantibus* in *Integritate*," Pſalm: LXXXIV: 12. Quod Integer ſit qui verus ex bono, ſeu qui loquitur & facit verum ex charitate, conſtat ex eo, quod pluries applicetur Integro ſeu Integritati vox *ambulare*, & *via*, tum *rectum* ſeu rectitudo, quæ voces ſunt Veri, ut apud Davidem, "Informabo in *Via Integrum*, quouſque veniet ad Me, "*ambulabo* mihi in *Integritate* cordis mei in medio domus meæ," Pſalm: CI: 2. "& *Ambulans in via Integri*, hic miniſtrabit Mihi," ib: verſ: 6. Apud Eundem, "Beati *Integri via*, *ambulantes* in lege Jehovæ," Pſalm: CXIX: I. Apud Eundem, "*Integritas* & *Rectitudo* cuſtodient Me," Pſalm: XXV: 21. Apud Eundem, "Obſerva *Integrum*, & vide *Rectum*, quia poſtremum viro "pax," Pſalm: XXXVII: 37. Ex his conſtat, quod Juſtus dicatur qui facit bonum, & Integer qui facit verum inde, quod etiam eſt facere juſtitiam & judicium; ſanctitas & juſtitia eſt cœleſte fidei, integritas & judicium eſt ſpirituale inde.

613. Quod generationes ſint fidei, ex ſenſu literæ non patet, qui eſt hiſtoricus; ſed hic quia ſolum interna ſunt, ſignificantur illa quæ ſunt fidei; ex ſerie quoque conſtat, quod generationes hic non ſint aliæ; in verbo aliquoties ſimiliter, ut aqud Eſaiam, "Ædificent ex te vaſtitates ſæculi, fundamenta

"*generationis*

"*generationis* & *generationis* erigas, & vocabitur tibi ſepiens rupturam, reducens "ſemitas ad habitandum," LVIII : 12. ubi omnia ſignificant quæ fidei ſunt, vaſtitates ſæculi quæ ſunt cœleſtium fidei; fundamenta generationis & generationis, quæ ſunt ſpiritualium fidei, quæ lapſa, a temporibus antiquis, quæ ſimul ſignificantur: apud Eundem, "Ædificabunt vaſtitates ſæculi, deſolationes priores erigent, & renovabunt urbes vaſtitatis, deſolationes *generationis* & *generationis*," LXI : 4, ſimiliter. Apud Eundem, "Non laborabunt in vacuum, & non *generabunt* ad perturbationem, nam ſemen benedictorum Jehovæ illi, & *prognati* illorum cum illis," LXV : 23. ubi etiam generare prædicatur de illis quæ ſunt fidei, laborare de illis quæ ſunt amoris, de his prædicatur ſemen benedictorum Jehovæ, de illis prognati.

614. Quod ambulare cum Deo, ſignificet doctrinam fidei, videantur quæ prius de Chanocho, Cap: V: 22, 24. de quo etiam dicitur, quod ambulaverit cum Deo, & ibi ſignificavit Doctrinam fidei, conſervatam in uſum poſteritatis; & quia hæc poſteritas eſt, in cujus uſum, hic nunc reaſſumitur.

615. Deſcribitur hic in communi, qualis homo hujus Eccleſiæ, non quod ita adhuc fuit, in ſequentibus enim agitur de ejus formatione, ſed qualis potuit fieri, ſcilicet quod per cognitiones fidei donari potuiſſet charitate, & ſic a charitate agere, & ex bono charitatis cognoſcere quid verum; quare bonum charitatis ſeu juſtus præcedit, & verum charitatis ſeu integer ſequitur. Charitas eſt, ut prius dictum, amor erga proximum, & miſericordia, eſtque inferior gradus amoris qui fuit Antiquiſſimæ Eccleſiæ, qui amor fuit in Dominum: ita nunc amor deſcendit, & exterior factus; & appellandus Charitas.

616. Verſ: 10. *Et genuit Noach tres filios, Schem, Cham, & Japheth:* quod Noach genuerit tres filios, ſignificat, quod tria genera doctrinarum inde exſurgerent, quæ ſignificantur per Schem, Cham, & Japheth.

617. Quod Noach genuerit tres filios, ſignificet quod tria genera doctrinarum inde exſurgerent, conſtat ex omnibus illis quæ præcedunt, quod Nomina nihil aliud ſignificent quam Eccleſias, ſeu quod idem eſt, Doctrinas: ita quoque hic; ſed hic modo nominantur ob ſeriem ſeu nexum cum iis quæ præcedunt, qui eſt, quod præviſum a Domino, quod homo hujus genii potuiſſet donari charitate, ſed uſque quod inde doctrinarum tria genera naſcerentur, de quibus doctrinis in ſequentibus, ex Divina Domini Miſericordia, dicetur, ubi de Schemo, Chamo, & Japheto.

618. Quod Noach Juſtus & integer fuit, quod ambulavit cum Deo, & hic quod genuit tres filios, in præterito dicatur, & tamen ſpectant futura, ſciendum quod talis ſit ſenſus internus, ut nullam rationem temporum habeat; cui quoque favet Lingua originalis, ubi quandoque vox una eademque ad quodcunque tempus explicabilis eſt, ſicut nec diſtinguit inter voces; ſic patent interiora evidentius; Lingua illa ex ſenſu interno hoc trahit, qui multiplicior eſt, quam uſquam aliquis credere poſſit, inde non ſe finiri per tempora & per diſtinctiones patitur.

619. Verf: 11. *Et corrupta fuit terra coram Deo, & impleta fuit terra violentia*: per terram fignificatur gens illa, de qua prius; quæ corrupta dicitur ex diris perfuafionibus; & impleta violentia ex fædis cupiditatibus: Deus hic & in fequentibus hujus capitis dicitur, quia nulla nunc Ecclefia.

620. Quod per terram fignificetur gens illa, de qua prius, conftat ex illis, quæ de fignificatione terræ & humi oftenfa funt: Terra eft vox, quæ in Verbo fæpiffime nominatur, & per illam fignificatur terra ubi vera Ecclefia Domini, ficut terra Canaan; terra quoque ubi non Ecclefia, ut terra Ægypti, & gentium, ita pro gente quæ ibi habitat; & quia pro gente, etiam pro unoquovis tali, qui ibi: terra dicitur ex Amore Cælefti, ut Terra Canaan; terræ gentium ex amoribus fpurcis; fed humus ex fide, quæ infeminatur; nam, ut oftenfum, terra eft continens humi, & humus eft continens agri, ficut amor eft continens fidei, & fides eft continens cognitionum fidei, quæ infeminantur: hic terra fumitur pro gente, in qua omne amoris cœleftis & Ecclefiæ periit; ex fubjecto nofcitur quid prædicatur.

621. Quod terra corrupta dicatur ex diris perfuafionibus, & impleta violentia ex fædis cupiditatibus, conftat ex fignificatione vocis *Corrumpere*, & vocis *Violentia*; in Verbo nufquam una vox pro altera fumitur, fed conftanter illa adhibetur, quæ proprie rem, de qua, exprimit, & quidem ita, ut ex folis vocibus, quæ adhibentur, pateat illico, quid in fenfu interno; ficut hic vox Corrumpere & Violentia; Corrumpere prædicatur de iis quæ funt intellectus cum defolatus, Violentia de iis quæ funt voluntatis, cum vaftata, ita corrumpere de perfuafionibus, & violentia de cupiditatibus.

622. Quod Corrumpere de perfuafionibus, conftat apud Efaiam, "Non "facient malum, & non *Corrumpent* in toto monte fanctitatis meæ, quia "plena erit *terra* fcientia a cum Jehovah," XI: 9. & fimiliter, Cap: LXV. 21. ubi malum facere fpectat voluntatem feu cupiditates, corrumpere intellectum feu perfuafiones falfi. Apud Eundem, "Væ genti peccatrici, populo gravi "iniquitate, femini male facientium, filiis *Corruptoribus*," I: 4. ibi, ut alibi, gentes & femen malefacientium pro malis quæ funt voluntatis feu cupiditatum; populus & filii corruptores pro falfis, quæ funt intellectus feu perfuafionum. Apud Ezechielem, "*Corrupta* es præ iis in omnibus viis tuis," XVI: 47. ibi corrumpere de iis quæ funt intellectus, rationis feu cogitationis, via enim eft vox fignificans veritatem. Apud Davidem, "*Corruptum* fecerunt, & "abominabile fecerunt opus," Pfalm: XIV: 1: ubi corruptum pro diris perfuafionibus, & abominabile pro fædis cupiditatibus, quæ in opere, feu a quibus opus. Apud Danielem, "Poft feptimanas fexaginta & duas excidetur "Meffias, & non Illi, & civitatem & fanctuarium *Corrumpet* populus ducis venturi, & finis ejus cum inundatione," IX: 26: fimiliter corrumpere pro perfuafionibus falfi, de quibus prædicatur inundatio.

623. Quod terra impleta violentia dicatur ex fædis cupiditatibus, & quam maxime ex cupiditatibus quæ funt amoris fui, feu infolentis faftus, conftat ex Verbo: violentia vocatur, cum violentiam inferunt fanctis, illa prophanando, ficut hi antediluviani, qui doctrinalia fidei immerferunt cupiditatibus quibufcunque; ut

ut apud Ezechielem, "Avertam facies meas ab iis, & prophanabunt abſcon-
"ditum meum, veniantque in illud effractores, & prophanabunt illud; fac "catenam, quia *terra* eſt plena judicio ſanguinum, & urbs *plena eſt violentia*," VII: 22, 23, 24. deſcribuntur violenti, quinam, quod tales, ut dictum. Apud Eundem, "Panem ſuum in ſollicitudine edent, & aquas ſuas in deſola-"tione bibent, ut devaſtetur terra ejus a plenitudine ſua, præ *Violentia* om-"nium habitantium in ea," XII: 19. panis quem cum ſollicitudine edent ſunt cœleſtia, aquæ quas in deſolatione bibent, ſunt ſpiritualia, quibus volentiam intulerunt, ſeu quæ prophanarunt. Apud Eſaiam, "Telæ eorum non "erunt in veſtem, nec tegentur in operibus ſuis; opera eorum opera iniqui-"tatis, & facinus *Violentiæ* in volis eorum," LIX: 6: ubi telæ & veſtes prædicantur de iis quæ ſunt intellectus ſeu cogitationis, iniquitas & violentia de iis quæ ſunt voluntatis ſeu operum. Apud Jonam, "Convertantur quiſque a "via ſua mala, & a *Violentia*, quæ in volis eorum," III: 8: ubi via mala prædicatur de falſis quæ ſunt intellectus, & violentia de malis, quæ ſunt voluntatis. Apud Jeremiam, "Veniet in anno auditio & *Violentia* in terra," LI: 46. Auditio pro iis quæ ſunt intellectus, violentia quæ ſunt voluntatis. Apud Eſaiam, "Non *Violentiam* fecit, & non dolus in ore ejus, LIII: 9: ubi violentia de iis quæ ſunt voluntatis, dolus in ore de iis quæ ſunt intellectus.

624. Quod hic de ſtatu non Eccleſiæ agatur, conſtat inde, quod hic & in ſequentibus hujus Capitis dicatur *Deus*, in præcedentibus autem *Jehovah*; quando non Eccleſia, dicitur Deus, at quando Eccleſia, dicitur Jehovah, ſicut in Capite Primo Geneſeos, quando non Eccleſia, dictum eſt Deus, in ſequente autem, quando Eccleſia, dictum, Jehovah Deus: Jehovah eſt ſanctiſſimum, & non niſi quam Eccleſiæ; at Deus non ita, quia nulla non gens habuit Deos, quare nomen Deus non ita ſanctum: nemini Jehovam nominare licuit, niſi cui veræ fidei cognitio, at Deum cuicunque.

625. Verſ: 12: *Et vidit Deus terram, & ecce corrupta fuit, quia corrupit omnis caro viam ſuam ſuper terra:* quod vidit Deus terram, ſignificat quod Deus noſſet hominem: quod corrupta, ſignificat, quod nihil niſi falſum: quia corrupit omnis caro viam ſuam ſuper terra, ſignificat quod corporeum hominis perdiderit omnem intellectum veri.

626. Quod vidit Deus terram, ſignificet quod Deus noſſet hominem, conſtare unicuique poteſt; Deus enim, qui novit omnia & ſingula ab æterno, non opus habet ut videat num talis ſit; videre eſt humanum quid, quare, ut dictum ad verſ: 6, & alibi, ſecundum ea, quæ apparent in homine, loquutum; imo adeo, ut etiam oculis dicatur videre.

627. Quia corrupit omnis caro viam ſuam ſuper terra, quod ſignificet corporeum hominis perdidiſſe omnem intellectum veri, conſtat a ſignificatione Carnis, de qua prius ad verſ: 3, quod ſit in genere omnis homo, in ſpecie corporeus, ſeu omne corporeum; & ex ſignificatione Viæ, quod ſit Intellectus veri, ſeu ipſa Veritas: quod Via prædicetur de Intellectu veri, ſeu de veritate, conſtare poteſt ab illis quæ allata ſunt prius paſſim, & præterea ab

his, quæ fequuntur: apud Mofen, "Dixit Jehovah, furge, defcende cito "hinc, quia *corrupit* fe populus tuus, recefferunt fubito de *Via*, quam præ-"cepi eis, fecerunt fibi fufile," Deut.: IX: 12, 16. ibi a præceptis, quæ funt veritates: apud Jeremiam, "Cujus *Oculi* aperti funt fuper omnes *Vias* filio-"rum hominis, ad dandum viro juxta *Vias* ejus, & juxta fructum operum "ejus," XXXII: 19. viæ funt vita fecundum præcepta, fructus operum eft vita ex charitate; ita via prædicatur de veris, quæ funt præceptorum & mandatorum; ficut etiam filius hominis, & vir, ut fupra oftenfum: fimiliter, Jer: VII: 3. Cap: XVII: 10. Apud Hofeam, "Vifitabo fuper eum *Vias* "ejus, & opera ejus reddam ei," IV: 9. Apud Sachariam, "Revertimini "a *Viis* veftris malis, & operibus veftris malis: ficut cogitavit Jehovah Ze-"baoth facere nobis juxta *Vias* noftras, & juxta opera noftra," I: 4, 6. fimiliter, fed contraria prioribus, quia viæ malæ, & opera mala: apud Jeremiam, "Dabo iis cor unum, & *Viam* unam," XXXII: 39: Cor pro bonis, & via pro veris. Apud Davidem, "*Viam* mandatorum tuorum fac me intelligere. "*Viam* mendacii remove a me; & legem tuam gratiofe largire mihi. *Viam* "*veritatis* elegi. *Viam* præceptorum tuorum curram," Pfalm CXIX: 26, 27, 29, 30, 32, 35. ubi via mandatorum & præceptorum dicitur via veritatis; cui contraria via mendacii. Apud Eundem, "*Vias* tuas Jehovah notas fac "mihi, *tramites* tuos doce me, *duc viam meam* in *veritate* tua, & doce me," Pfalm: XXV: 4, 5. fimiliter manifefte pro veritate. Apud Efaiam, "Cum "quo confiliatus eft Jehovah, & inftruxit Ipfum, & docuit Ipfum *Semitam* "judicii, & docuit Ipfum fcientiam, & *Viam intelligentiarum* noffe fecit Ipfi," XL: 14. manifefte pro intellectu veri. Apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, "ftate fuper *Viis*, & videte, & quærite de *Semitis* fæculi, quæ fit *Via* bona, "& ite in illa," VI: 16: fimiliter pro intellectu veri. Apud Efaiam, "Ducam cœcos in *Via* non noverunt, in *Semitis* non noverunt, ducam eos," XLII: 16. de veris prædicantur & Via, & Semita, & Trames, & Platea, & Vicus, quia ducunt ad verum; ut etiam apud Jeremiam, "Impingere fece-"runt eos in *Viis* eorum, *tramitibus* fæculi, ad eundum *femitas*, *Viam* non "ftratam," XVIII: 15. fimiliter in Libro Judicum, "in diebus Jaelis ceffa-"runt *tramites*, & euntes *femitas*, iverunt *tramites* tortuofos; ceffarunt *vici* "in Ifrael," V: 6."

628. Senfus internus hic eft, quod omnis homo, quicunque fuit in terra, ubi Ecclefia, corruperit viam fuam, fic ut non intelligeret verum, quia omnis homo corporeus factus; non folum illi, de quibus in verfu priori, fed etiam illi, qui Noachus dicuntur, de quibus hic & in verfu fequente in fpecie agitur; nam antequam regenerati, tales fuerunt; hæc præcedunt quia de Regeneratione eorum in fequentibus agitur: & quia parum Ecclefiæ remanfit, nunc dicitur Deus, non Jehovah. In hoc verfu fignificatur, quod nihil verum fuerit; in nunc fequente, quod nihil bonum; modo in reliquiis, quæ apud hos, qui Noachus vocantur, nam abfque reliquiis, non datur regeneratio; tum in doctrinalibus, quæ fciverunt: fed non fuit intellectus veri, qui nufquam datur nifi ubi voluntas boni; ubi non voluntas ibi nec intellectus, & qualis voluntas talis

talis intellectus; apud Antiquissimos fuit Voluntas boni quia amor in Dominum, & inde intellectus veri, sed hic intellectus prorsus cum voluntate periit: Verum quoddam rationale, & bonum naturale remansit apud hos, qui vocantur Noachus, quare etiam potuerunt regenerari.

629. Vers: 13. *Et dixit Deus Noacho, finis omnis carnis venit coram Me, quia impleta est terra violentia a faciebus eorum;* & *ecce, Ego perdens eos cum terra.* Quod dixit Deus, significat quod ita fuit: finis omnis carnis venit coram Me, significat, quod humanum genus non posset non perire: quia impleta est terra violentia, significat, quod amplius nulla voluntas boni: ecce Ego perdam eos cum terra, significat quod genus humanum cum Ecclesia periret.

630. Quod dixit Deus, significet quod ita fuit, constat ex eo, quod apud Jehovam non sit nisi quam Esse.

631. Quod finis omnis carnis venit coram Me, significet quod genus humanum non posset non perire, constat ab ipsis verbis, tum a significatione Carnis, quod sit omnis homo in genere, & corporeus homo in specie, de quo prius.

632. Quod impleta est terra violentia, significet quod amplius nulla voluntas boni, constat ab illis, quæ de significatione violentiæ prius ad vers: 11, dicta & ostensa sunt: in præcedente versu dictum est de Intellectu veri, hic dicitur de Voluntate boni, quod utrumque perierit apud hominem Ecclesiæ.

633. Res se ita habet, quod apud nullum hominem sit aliquis Intellectus veri ac Voluntas boni, ne quidem apud illos qui fuerunt ex Antiquissima Ecclesia; sed cum Cœlestes fiunt, apparet sicut Voluntas boni & Intellectus veri esset apud eos, sed est solius Domini, quod etiam sciunt, agnoscunt & percipiunt; sicut etiam apud Angelos; usque adeo, ut qui non scit, agnoscit & percipit, quod ita sit, nihil prorsus intellectus veri & voluntatis boni habeat: apud hominem quemcunque, & apud Angelum quemcunque, etiamsi cœlestissimum, proprium ejus non est nisi falsum & malum; nam notum est, quod Cœli non sint puri coram Domino; & quod omne Bonum & omne Verum sit Solius Domini: sed sicut homo & angelus potest perfici, ita, ex Divina Domini Misericordia, perficitur, & recipit sicut intellectum veri & voluntatem boni, sed quod habeat, est solum apparentia: perfici potest unusquisque homo, & consequenter recipere donum hoc Misericordiæ Domini, secundum cujusvis vitæ actualitates convenientur ejus implantato a parentibus malo hæreditario.

634. Sed perquam difficile est ad captum dicere, quid intellectus veri & voluntas boni in proprio sensu, ex causa, quod omne quod cogitat homo, putet esse intellectus, quia ita id appellat; & omne quod cupit, putet esse voluntatis, quia ita id appellat: eoque difficilius est dicere ad captum, quia plerique hodie quoque ignorant quod intellectuale sit distinctum a voluntario, nam cum cogitant quid, dicunt se velle, & cum volunt quid dicunt se cogitare, ita quoque ex causa quod ita appellent: præterea causa est, quod difficile comprehendi possit, quia in corporeis solum sunt, seu vita eorum in extremis:

tremis: ex his caufis ignorant quoque, quod interius quoddam, & adhuc interius, imo intimum detur apud unumquemvis hominem; & quod corporeum ejus & fenfuale fit extremum; cupiditates & res memoriæ fint interiora; affectiones & rationalia fint adhuc interiora; & voluntas boni ac intellectus veri fint intima; & hæc ita diftincta inter fe, ut nihil ufquam diftinctius; corporeus homo omnia hæc unum facit, & confundit; quæ caufa eft, quod credat, cum moritur corporeum ejus, etiam omnia moritura effe, cum tamen tunc primum incipit vivere, & quidem per interiora fua ordine fuccedentia: nifi interiora ejus ita diftincta effent, & fibi fuccederent, nufquam potuiffent homines in altera vita effe fpiritus, effe fpiritus angelici, effe angeli, qui diftinguuntur ita fecundum interiora; inde tres Cœli inter fe diftinctiffimi. Ex his nunc aliquantum conftare poteft, quid intellectus veri & voluntas boni in proprio fenfu, & quod folum prædicari queant de homine cœlefti, feu de Angelis tertii Cœli.

635. Quod in fine dierum Ecclefiæ antediluvianæ perierit omnis intellectus veri & voluntas boni, fignificatur per illa, quæ dicta funt in verfu priori, & in hoc; apud antediluvianos qui diris perfuafionibus & fædis cupiditatibus imbuti erant, ita, ut ne quidem aliquod veftigium appareret; fed apud hos, qui Noachus appellantur, permanferunt Reliquiæ, quæ tamen non potuerunt fiftere aliquod intellectus ac voluntatis, fed modo rationale verum, & naturale bonum; nam qualis homo, talis Reliquiarum operatio; per reliquias potuerunt illi regenerari, nec perfuafiones obftabant & abforbebant operationem Domini per reliquias: perfuafiones feu principia falfi radicata, impediunt omnem operationem, quæ nifi prius exftirpentur, nufquam poteft homo regenerari; de quibus, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus.

636. Quod perdam eos cum terra, fignificet, quod Genus humanum cum Ecclefia periret, conftat ex eo, quod hic dicatur cum terra; terra enim in lato fenfu fignificat Amorem, ut prius dictum, ita cœleftia Ecclefiæ; hic quia nullus amor, nec quicquam cœlefte, remanfit, fignificat amorem fui, & quod contrarium cœlefti Ecclefiæ eft; fed ufque homo Ecclefiæ fuit, quia doctrinalia fidei habuit: nam, ficut dictum, terra eft continens humi, & humus continens agri, ficut amor eft continens fidei, & fides continens cognitionum fidei.

637. Quod perdam eos cum terra, fignificet, quod genus humanum periret cum Ecclefia, res fe ita habet, fi Ecclefia Domini prorfus exftingueretur in tellure, genus humanum nequaquam potuiffet effe, fed omnes cum fingulis perirent; fe habet Ecclefia ficut Cor, ut prius dictum, quamdiu Cor vivit, circumjacentia vifcera & membra poffunt vivere; at ut primum cor moritur, omnia & fingula quoque moriuntur: Ecclefia Domini in tellure eft ficut cor, inde genus humanum, etiam illud quod extra Ecclefiam eft, vitam habent; caufa ignotiffima unicuivis eft; fed ut aliquid fciatur, fe habet univerfum genus humanum in tellure, ficut corpus cum ejus partibus, in quo Ecclefia eft inftar cordis, & nifi Ecclefia foret, cum qua, ficut cum quodam corde, uniretur Dominus per Cœlum & mundum fpirituum, foret disjunctio, & cum disjunctio humani generis a Domino, illico periret: quæ caufa eft, quod a pri-

ma

ma creatione hominis, semper aliqua Ecclesia fuerit; & quoties Ecclesia perire incepit, quod usque remanserit apud quosdam: hæc quoque causa fuit adventus Domini in mundum, nisi ex Divina Ipsius Misericordia venisset, universum genus humanum in hac tellure periisset, nam tunc Ecclesia in extremis fuit, & vix aliquid bonum & verum superstes. Quod genus humanum nusquam vivere possit, nisi conjunctum sit cum Domino per cœlum & mundum spirituum, causa est, quia homo in se spectatus multo vilius est brutis; si relinqueretur sibi, rueret in sui & omnium perniciem, nam nihil aliud quam sui & omnium destructionem cupit; ordo ejus foret, ut unus alterum amaret sicut semet, sed nunc unusquisque semet amat præ aliis, ita omnes alios odit; at bruta animalia prorsus aliter, eorum ordo est, secundum quem vivunt, ita vivunt prorsus secundum ordinem in quo sunt, homo autem prorsus contra ordinem; quare nisi Dominus ejus misereretur, & conjungeret eum sibi per angelos, nusquam potuisset unum minutum vivere: hoc homo ignorat.

638. Vers: 14. *Fac tibi arcam lignorum gopher, mansiones facies arcam, & bituminabis eam intus & extus bitumine.* Per arcam significatur homo hujus Ecclesiæ: per ligna gopher ejus concupiscentiæ: per mansiones significantur binæ partes hominis, quæ sunt voluntatis & intellectus: per bituminare eam intus & extus significatur conservatio a cupiditatum inundatione.

639. Quod per arcam significetur homo hujus Ecclesiæ, seu Ecclesia Noachus dicta, constare satis potest a descriptione ejus in sequentibus; tum ex eo, quod Verbum Domini ubivis involvat spiritualia & cœlestia, hoc est, quod Verbum Domini sit spirituale & cœleste: si Arca, cum ejus bituminatione, dimensione, & constructione, ut & diluvium, non plus, quam sonat litera, significarent, nihil prorsus spirituale & cœleste foret, sed modo aliquid historicum, quod pluri usui non foret humano generi, quam simile quid, quod describitur a prophanis: at quia Verbum Domini ubivis in sinu seu recessu suo continet & involvit spiritualia & cœlestia, constat clare, quod per arcam, & per omnia, quæ de arca dicuntur, significentur arcana nondum detecta: similiter quoque alibi, ut per arculam, in qua Moses reconditus, & quæ posita in ulva juxta litus fluminis, Exod: II: 3. & adhuc sublimius per Arcam sanctam in deserto, quæ exstructa secundum typum ostensum Mosi in monte Sinai; in qua nisi omnia & singula fuissent repræsentativa Domini, & Ipsius Regni, non aliud fuisset, quam quoddam idolum, & cultus idololatricus; similiter Templum Salomonis, quod nusquam sanctum fuit ex se, seu ex auro, argento, cedro & lapide ibi, sed ex singulis quæ repræsentabantur per illa; similiter hic, nisi Arca & ejus constructio cum singulis significarent aliquod arcanum Ecclesiæ, Verbum non foret Verbum Domini, sed mortua quædam litera, sicut apud aliquem prophanum scriptorem. Quod Arca significet hominem Ecclesiæ, seu Ecclesiam, quæ Noachus dicta, inde constat.

640. Quod per ligna Gopher significentur concupiscentiæ, & per mansiones, binæ partes ejus hominis, quæ sunt voluntatis & intellectus, nemo adhuc novit: nec quomodo illa significantur, scire quisquam potest, nisi prius dicatur,

quomodo se res habuit cum illa Ecclesia. Antiquissima Ecclesia, ut sæpius dictum, ex Amore novit quicquid esset fidei, seu quod idem est, ex voluntate boni habuit intellectum veri; sed posteri eorum ex hæreditario quoque traxerunt, quod dominarentur apud eos cupiditates, quæ sunt voluntatis, quibus etiam immerserunt doctrinalia fidei, inde Nephilim facti: cum itaque Dominus prævidit, si homo in tali natura maneret, quod in æternum periret, ideo provisum a Domino, ut voluntarium separaretur ab intellectuali, & formaretur homo, non ut prius, per voluntatem boni, sed per intellectum veri donaretur ei charitas, quæ quasi voluntas boni apparet; hæc nova Ecclesia, quæ Noachus vocatur, talis facta est, & sic fuit ex prorsus alia indole, quam Ecclesia Antiquissima. Præter hanc Ecclesiam etiam aliæ fuerunt tunc temporis, ut illa quæ Enosch dicta, de qua prius ad Cap: IV: 25, 26. tum etiam, quarum non talis mentio & descriptio exstat: hic modo describitur Ecclesia Noach, quia alia & prorsus diversa indole fuit ab Antiquissima.

641. Quia hic homo Ecclesiæ reformandus esset, quoad illam partem hominis, quæ Intellectus vocatur, prius quam reformari posset quoad alteram, quæ voluntas appellatur, hic describitur, quomodo illa, quæ sunt voluntatis, separata sint ab illis quæ sunt intellectus, & quasi contecta & reservata, ne quicquam eam tangeret; nam si excitarentur ea, quæ voluntatis, hoc est, quæ cupiditatis essent, periisset; ut ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, constabit. Binæ illæ partes, Intellectus & Voluntas, ita distinctæ sunt apud hominem, ut nihil distinctius, quod mihi manifeste scire datum, etiam per id, quod intellectualia spirituum & angelorum influant in sinistram partem Capitis seu Cerebri, at voluntaria in dextram, similiter quoad faciem; cum angelici spiritus influunt, tunc molliter sicut lenissimæ auræ influunt, at cum spiritus mali, tunc est quasi inundatio, in sinistram cerebri partem cum phantasiis & persuasionibus diris, in dextram cum cupiditatibus; influxus eorum est quasi inundatio phantasiarum & cupiditatum.

642. Ex his constare potest, quid involvit prima hæc Arcæ descriptio, quod constructa sit ex Lignis Gopher, quid mansiones, tum quod bitumine foris & intus bituminaretur; nempe quod altera illa pars, quæ voluntatis, conservaretur ab innundatione; & solum aperiretur illa pars, quæ est intellectus, quæ describitur, vers: 16. per fenestram, januam, infimas, secundanas & tertianas. Hæc forte incredibilia sunt, quia in nullius ideam adhuc venerunt, & quia non talem conceptum habuerunt de Verbo Domini, usque tamen verissima sunt: sed hæc minima & communissima arcana sunt, quæ homo nescit; si ei singularia dicerentur ne quidem unum caperet.

643. Quod itaque ipsam significationem vocum attinet, ut quod Ligna Gopher significent concupiscentias, & quod mansiones utramque partem hominis, constare potest a Verbo: Lignum Gopher, est lignum abundans sulphure, sicut abies, & ejus generis plura; ex sulphure prædicatur quod significet concupiscentias, quia facile arripit ignem. Antiquissimi compararunt & assimilarunt illa, quæ sunt apud hominem, Auro, Argento, Æri, Ferro, Lapidi, Ligno; Cœleste ejus intimum Auro, Cœleste inferius Æri, & quod infimum

seu

ſeu corporeum inde Ligno; at ſpirituale intimum compararunt & aſſimilarunt Argento, ſpirituale inferius ferro, & infimum ejus lapidi; quæ cum nominantur in Verbo, per illa in ſenſu interno talia ſignificantur, ut apud Eſaiam, "Pro *ære* adducam *aurum*, & pro *ferro* adducam *argentum*, & pro *Lignis æs*, & pro *lapidibus ferrum*; ponamque cenſum tuum pacem, & exactores tuos juſtitiam," LX: 17. ibi agitur de Regno Domini, ubi non talia metalla; ſed ſunt cœleſtia & ſpiritualia, quæ quod ſignificentur, etiam ex eo clare conſtat, quia de pace & juſtitia dicitur; ibi aurum, æs & lignum ſibi correſpondent, & ſignificant cœleſtia, ſeu voluntaria, ut dictum; & argentum, ferrum & lapis ſibi correſpondent, & ſignificant ſpiritualia ſeu intellectualia. Apud Ezechielem, "Prædabuntur opes tuas, deprædabuntur merces tuas; *lapides* tuos, & *Ligna* tua," XXVI: 12. quod per opes & merces non ſignificentur opes & merces mundanæ, conſtat manifeſte, ſed cœleſtes & ſpirituales; ita quoque per lapides & ligna, ubi lapides ſunt illa quæ ſunt intellectus, & ligna illa quæ voluntatis. Apud Habakuk, "*Lapis* e pariete clamat, & trabs e *Ligno* reſpondet," II: 11: lapis pro infimo intellectus, & lignum pro infimo voluntatis, quod reſpondet cum aliquod depromitur ex ſcientifico ſenſuali. Apud Eundem, "Væ dicenti *Ligno*, expergiſcere, & ſuſcitare *lapidi* ſilenti, hic docebit; hic ecce fixus auro & argento, & nullus ſpiritus in medio ejus; at Jehovah in Templo ſanctitatis ſuæ," II: 19. hic quoque lignum pro cupiditate, lapis pro intellectuali infimo, quare de eo prædicatur ſilere & docere; quod ſpiritus non in medio ejus, ſignificat quod nihil cœleſte & ſpirituale repræſentet; ſicut templum ubi lapis & lignum, & ea alligata auro & argento, apud eos, qui nihil cogitant de illis quæ repræſentant. Apud Jeremiam, "Aquas noſtras pro argento bibimus, *Ligna* noſtra pro pretio veniunt," Thren: V: 5. ubi aquæ & argentum ſignificant ea quæ ſunt intellectus, ligna quæ ſunt voluntatis. Apud Eundem, "Dicentes *Ligno*, pater meus tu, & *lapidi* tu genuiſti nos," II: 27. ibi lignum pro cupiditate, quæ voluntatis, ex qua conceptus, & lapis pro ſcientifico ſenſuali, ex quo genitus. Inde apud Prophetas paſſim, ſervire *Ligno* & *Lapidi*, pro ſculptilibus ex ligno & lapide, per quæ ſignificatur, quod ſerviverint cupiditatibus & phantaſiis; etiam mæchari cum *Ligno* & *Lapide*, ut Jerem: III: 9. apud Hoſeam, "Populus *Lignum* ſuum interrogat, & baculus ejus indicat ei, quia ſpiritus ſcortationum ſeduxit," IV: 12, pro quod interroget ſculptile ligneum, ſeu cupiditates. Apud Eſaiam, "Paratum ab heri topheth, rogus ejus *ignis* & *Ligna* multum, flatus Jehovæ ſicut flumen *ſulphuris* ardentis," XXX: 33. hic ignis, ſulphur & ligna pro fædis cupiditatibus. Lignum in genere ſignificat illa quæ ſunt infima voluntatis; Ligna pretioſa, ut cedrinum, & ſimilia, quæ bona, ſicut cedrina Ligna in Templo; & lignum cedrinum adhibitum in mundatione lepræ, Lev: XIV: 4, 6, 7. & Lignum projectum in aquas amaras ad Marah, ex quo aquæ dulces factæ, Exod: XV: 25. de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in illis locis. Ligna vero non pretioſa, & quæ facta in ſculptilia, ut & ad rogum adhibita, & talia, ſignificant cupiditates, ſicut hic ligna gopher ex ſulphure; ut apud Eſaiam, "Dies ultionis Jehovæ; convertentur flumina

" ejus in picem, & pulvis ejus in *Sulphur*, & erit terra ejus in picem arden-
" tem," xxxiv: 9. pix pro diris phantasiis, sulphur pro fœdis cupiditatibus.

644. Quod per Mansiones significentur binæ partes hominis, quæ sunt voluntatis & intellectus, constat ex illis quæ dicta sunt, quod binæ illæ partes, voluntas & intellectus, sint inter se distinctissimæ, & quod ideo, ut dictum, Cerebrum humanum in binas partes, quæ vocantur hæmisphæria, divisum sit, ad sinistrum ejus hæmisphærium pertinent intellectualia, ad dextrum voluntaria; hæc communissima est distinctio. Præterea tam Voluntas quam Intellectus in innumerabiles partes distinguuntur, nam tot divisiones intellectualium, & tot voluntariorum hominis sunt, ut nusquam quoad genera universalia, minus quoad species, exprimi aut enumerari possint: homo est sicut quoddam exiguissimum Cœlum, qui correspondet mundo spirituum & Cœlo, ubi omnia genera & omnes species intellectualium & voluntariorum, ex Domino, ita ordinatissime distincta sunt, ut ne quidem omnium minimum sit, quod non distinctum, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: in Cœlo divisiones illæ appellantur Societates, in Verbo Habitacula, a Domino Mansiones, Joh: xiv: 2. hic autem mansiones, quia prædicantur de Arca, per quam significatur homo Ecclesiæ.

645. Quod per bituminare eam intus & extus bitumine, significetur conservatio a cupiditatum inundatione, constat ab illis quæ prius dicta sunt: homo enim hujus Ecclesiæ reformandus prius erat quoad ejus intellectualia, quare conservatus est ab inundatione cupiditatum, quæ omne reformationis opus destruerent. In textu originali non quidem legitur, quod bitumine bituminaretur, sed adhibetur vox, quæ denotat protectionem, derivata ab expiare, aut propitiare, quare simile involvit; expiatio seu propitiatio Domini est protectio ab inundatione mali.

646. Verf: 15. *Et sic facies illam; trecenti cubiti longitudo arcæ; quinquaginta cubiti latitudo ejus; & triginta cubiti altitudo ejus.* Per numeros hic ut prius significantur Reliquiæ quod paucæ; longitudo est illarum sanctum, latitudo est verum, altitudo est bonum.

647. Quod hæc talia significent, non potest non unicuique peregrinum & remotissimum apparere, ut quod Numeri trecenti, & quinquaginta, & triginta significent Reliquias & quidem paucas; tum quod Longitudo, Latitudo & Altitudo significent sanctum, verum & bonum: sed præter quæ dicta & ostensa supra sunt de Numeris ad vers: 3. hujus capitis, quod ibi centum & viginti significent Reliquias fidei, etiam constare unicuique potest ex eo, quod, qui in sensu interno sunt, ut spiritus boni & angeli, extra omnia illa sint, quæ terrestria, corporea & mere mundana, ita extra omnia quæ sunt numerorum & mensurarum, & tamen illis datur a Domino percipere Verbum plene, & quidem prorsus abstracte a talibus; & quia hoc verum, inde manifeste constare potest, quod cœlestia & spiritualia involvant; quæ ita remota sunt a sensu literæ, ut ne quidem apparere possit, quod talia sint; sicut sunt cœlestia & spiritualia omnia & singula; exinde quoque scire potest homo, quam vesanum

ſanum ſit velle explorare illa quæ ſunt fidei per ſenſualia & ſcientifica, & non prius credere, quam ſic illa capiat.

648. Quod Numeri & Menſuræ in Verbo cœleſtia & ſpiritualia ſignificent, conſtare manifeſte poteſt ex menſuratione Novæ Hieroſolymæ & Templi apud Johannem & Ezechielem; cuivis conſtare poteſt, quod per Novam Hieroſolymam & per Novum Templum ſignificetur Regnum Domini in cœlis & in terris, & quod Regnum Domini in cœlis & in terris non ſub menſuras terreſtres cadat, & uſque dimenſiones quoad longitudinem, latitudinem & altitudinem in numeris deſignantur; inde concludi ab unoquovis poteſt, quod per numeros & menſuras ſignificentur ſancta, ſicut apud Johannem, "Datus mihi eſt calamus ſimilis baculo, & adſtitit angelus, dixit mihi, "ſurge, & *metire Templum* Dei, & Altare, & adorantes in eo," Apoc: XI: 1. Et de Nova Hieroſolyma, "*Hieroſolymæ Cœleſtis* murus magnus & altus, habens portas *duodecim*, & ſuper portis Angelos *duodecim*, & Nomina ſcripta "quæ ſunt duodecim Tribuum filiorum Iſraelis, ab oriente portæ *tres*, a "ſeptentrione portæ *tres*, a meridie portæ *tres*, ab occaſibus portæ *tres*. "Murus Civitatis habebat fundamenta *duodecim*, & in iis duodecim nomina "Apoſtolorum Agni. Qui mecum loquebatur calamum habebat aureum, "ut metiretur Civitatem, & portas ejus & murum ejus, Civitas jacet quadrangularis, & *Longitudo* ejus tanta eſt, quanta etiam *Latitudo*; menſus "itaque eſt Civitatem calamo in ſtadiis *duodecies mille*, *Longitudo* & *Latitudo* & *Altitudo* ejus æqualia erant: Menſus eſt murum ejus *Centum quadraginta quatuor cubitorum*, quæ eſt menſura hominis hoc eſt Angeli," Apoc: XXI: 11, 12, 14, 15, 16, 17. hic ubivis Numerus duodecim occurrit, qui numerus ſanctiſſimus eſt, quia ſignificat ſancta fidei, ut ſupra ad verſ: 3. hujus Capitis dictum, & ad Cap: XXIX: & XXX Geneſeos, ex Divina Domini Miſericordia, oſtendetur; quare etiam additur, quod illa menſura, ſit menſura hominis, hoc eſt, Angeli. Similiter ſe habet cum Templo Novo & Hieroſolyma Nova apud Ezechielem, quæ quoque ſecundum menſuras deſcribuntur, Cap: XL: 3, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 22, 25, 30, 36, 42, 47. Cap: XLI: 1 ad f. Cap: XLII: 5 ad 15. Sachar: II: 5, 6. ubi quoque Numeri in ſe ſpectati nihil ſignificant, ſed ſanctum cœleſte & ſpirituale a numeris abſtractum. Omnes quoque numeri dimenſionum Arcæ, Exod: XXV: 10. Propitiatorii, Menſæ aureæ, Habitaculi, Altaris, ſimiliter, Exod: XXV: 10, 17, 23. Cap: XXVI: & XXVII: 1. & omnes numeri & dimenſiones Templi, 1 Reg: VI: 2, 3. præter plura.

649. Hic vero numeri ſeu menſuræ Arcæ nihil aliud ſignificant quam Reliquias quæ fuerant apud hominem hujus Eccleſiæ, cum reformaretur, & quidem quod paucæ; quod conſtat ab eo, quod in numeris illis dominentur Quinque, qui in Verbo ſignificant aliquid ſeu parum, ut apud Eſaiam, "*Relinquentur* in eo racemationes, ſicut decuſſio oleæ, *duæ tres* baccæ in "capite rami ſupremi, quatuor *quinque* in ramis fructiferæ," XVII: 6. ubi duo tria & quinque pro paucis. Apud Eundem, "Mille unum coram in-"crepatione unius, coram increpatione *Quinque* fugietis, donec *reliqui* ſitis "ſicut malus ſuper capite montis," XXX: 17. ubi etiam pro paucis. Minimum

nimum etiam mulctæ, super restitutionem, fuit *Quinta pars*, Lev: v: 16. 24. Cap: xxii: 14. Num: v: 7. & minimum additamenti, cum redimerent bestiam, domum, agrum, decimas, erat *Quinta pars*, Lev: xxvii: 13, 15: 19. 31.

650. Quod Longitudo significet illarum sanctum, Latitudo illarum Verum, & Altitudo illarum Bonum, quæ describuntur per numeros, non ita confirmari potest ex Verbo, quia prædicantur omnia & singula ex subjecto aut re, de qua agitur; sicut Longitudo applicate ad tempus significat perpetuum & æternum, ut longitudo dierum, Psalm: xxiii: 6. Psalm: xxi: 5. at applicate ad spatium significat sanctum, quod inde sequitur: ita quoque se habet cum Latitudine, & Altitudine: trina dimensio omnium est in terrestribus, sed tales dimensiones non prædicari possunt de cœlestibus & spiritualibus; cum prædicantur, abstracte a dimensionibus intelligitur perfectio major & minor, tum ejus quale & quantum; ut hic quale, quod sint reliquiæ, & earum quantum, quod sint paucæ.

651. Vers: 16. *Fenestram facies arcæ, & ad cubitum perficies illam superne, & januam arcæ in latere ejus pones: infimas, secundanas & tertianas facies illam:* Per fenestram, quæ ad cubitum perficienda superne, significatur intellectuale: per januam a latere significatur auditio: per infimas, secundanas & tertianas significantur scientifica, rationalia & intellectualia.

652. Quod fenestra significet intellectuale, & janua auditionem, & sic in hoc versu agatur de parte hominis intellectuali, constare potest ab illis quæ prius dicta sunt, quod nempe homo hujus Ecclesiæ reformabatur ita: sunt in homine binæ vitæ, una est voluntatis altera est intellectus; binæ vitæ fiunt, cum nulla voluntas, sed pro voluntate cupiditas; pars altera seu intellectualis est, quæ tunc potest reformari, & postea per eam dari nova voluntas, sic ut usque unam vitam constituant, nempe charitas & fides: quia nunc homo talis erat, ut nulla voluntas, sed pro ea mera cupiditas, ea pars, quæ voluntatis est, clausa erat, sicut ad vers: 14. dictum, & altera pars seu intellectualis, aperiebatur, de qua in hoc versu agitur.

653. Se res ita habet, cum reformatur homo, quod fit per pugnas & tentationes, tunc tales spiritus mali ei associantur, qui non nisi quam scientifica ejus & rationalia excitant, & ab illo tunc arcentur prorsus spiritus qui excitant cupiditates: nam bina genera spirituum malorum sunt, qui nempe in ratiocinia hominis agunt, & qui in ejus cupiditates: spiritus mali, qui ratiocinia hominis excitant, omnia falsa ejus depromunt, & persuadere ei conantur quod falsa sint vera, imo etiam vera vertunt in falsa; cum quibus homo, dum in tentationibus est, pugnare debet; sed Dominus, per angelos qui homini adjuncti, pugnat: postquam per pugnas separata sunt, & quasi discussa falsa, tunc præparatus est homo, ut recipere possit vera fidei; quamdiu enim falsa regnant, nusquam potest homo recipere vera fidei, nam principia falsi obstant: cum ita præparatus est, ut recipere possit vera fidei, tunc primum inseminari possunt ei semina cœlestia, quæ sunt semina charitatis; semina charitatis nusquam possunt seminari in humo, ubi falsa regnant, sed ubi

ubi vera: ita se habet reformatio seu regeneratio hominis spiritualis; ita quoque se habuit cum homine hujus Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur: inde est, quod hic nunc agatur de fenestra & janua arcæ, deque mansionibus ejus infimis, secundanis & tertianis, quæ omnia ad spiritualem seu intellectualem hominem pertinent.

654. Hoc nunc est, quod notum est in Ecclesiis hodie, quod fides per auditionem; sed fides nusquam est cognitio illorum quæ sunt fidei, seu cognitio credendorum, hoc solum est scientia; sed est Agnitio; sed agnitio nusquam apud aliquem dari potest, nisi principale fidei apud illum sit, quod est charitas, hoc est, amor erga proximum, & misericordia; quando charitas est, tunc est agnitio, aut tunc est fides; qui aliter capit, tam longe abest a cognitione fidei, quantum abest vel distat terra a cœlo: cum charitas adest, quæ est bonitas fidei, tunc adest agnitio, quæ est veritas fidei: quare homo dum secundum scientifica, rationalia & intellectualia regeneratur, est ob finem, ut præparetur humus, seu mens ejus, ad recipiendum charitatem, ex qua seu ex cujus vita dein cogitet & agat, tunc reformatus seu regeneratus est, non prius.

655. Quod per fenestram, quæ quoad cubitum perficienda superne, significetur intellectuale, constare potest unicuique ex illis quæ nunc dicta sunt; tum ex eo, quod intellectuale non aliter comparari queat, quam fenestræ superne, cum agitur de constructione arcæ, & per arcam significatur homo Ecclesiæ: in Verbo similiter appellatur fenestra hominis intellectuale, sive sit ratio sive ratiocinatio, hoc est, visus ejus internus; ut apud Esaiam, "Afflicta, turbine jactata, non consolata; ponam pyropum soles *(Fenestras)* tuos, "& portas tuas in lapides carbunculi, & omnem finem tuum in lapides desiderii," LIV: 11, 12. ibi pro fenestris soles a lumine, quod immittitur seu transmittitur; soles seu fenestræ ibi sunt intellectualia, & quidem ex charitate, quare pyropo assimilantur; portæ sunt rationalia inde; & finis est scientificum & sensuale; agitur ibi de Ecclesia Domini. Omnes *Fenestræ* Templi Hierosolymæ idem repræsentabant, illarum supernæ Intellectualia, mediæ Rationalia, & infimæ scientifica & sensualia, nam tres substructiones erant, 1 Reg. VI: 4, 6, 8. similiter *Fenestræ* novæ Hierosolymæ apud Ezechielem, Cap. XL: 16, 22, 25, 33, 36. Apud Jeremiam, "Ascendit mors in *Fenestras* nostras, venit in palatia nostra, ad exscindendum infantem e platea, juvenes e vicis," IX: 21. ubi fenestræ mediæ mansionis significantur, quæ sunt rationalia, quod exstinguantur; infans in platea est nascens veritas. Quia fenestræ significant intellectualia & rationalia quæ sunt veri, etiam significant ratiocinia quæ sunt falsi; ut apud Eundem, "Væ ædificanti domum suam in "non justitia, & hyperoa sua in non judicio, qui dicit, ædificabo mihi do"mum mensurarum, & hyperoa spatiosa, & excidit sibi *Fenestras*, & tabu"lata cedro, & pingendo minio," XXII: 14. fenestræ pro principiis falsi. Apud Zephaniam, "Cubabunt in medio ejus catervæ bestiarum, omnis fera "ejus gentis; tam platea quam chippod in malogranatis ejus pernocta"bunt; vox cantabit in *Fenestra*, vastitas in limine," II: 14, de Aschure

&

& Ninive, Afchur pro intellectu, hic vaftato; vox cantans in feneftris pro ratiociniis ex phantafiis.

656. Quod per januam a latere fignificetur auditio, inde nunc conftare poteft, nec opus eft ut confirmetur per fimilia ex Verbo: fimiliter enim fe habet auris ad organa fenforia interna, ficut janua a latere, ad feneftram fuperne, feu quod idem eft, auditio quæ eft auris, ad intellectuale quod eft fenforii interni.

657. Quod per infimas, fecundanas & tertianas fignificentur fcientifica, rationalia & intellectualia, inde quoque fequitur: funt tres gradus Intellectualium in homine, ejus infimum eft fcientificum, medium eft rationale, fupremum eft intellectuale; hæc ita diftincta funt inter fe, ut nufquam confundantur, fed quod homo hoc nefcit, caufa eft, quod in fenfuali & fcientifico folum vitam ponit; & cum ei inhæret, ne quidem fcire poteft, quod rationale ejus fit a fcientifico diftinctum, minus tunc, quod intellectuale; cum tamen ita fe res habet, quod Dominus per intellectuale apud hominem influat in ejus rationale, & per rationale in fcientificum memoriæ, inde vita fenfuum, vifus & auditus; hic eft verus influxus, & hoc eft verum commercium animæ cum corpore: abfque influxu vitæ Domini in intellectualia apud hominem, feu potius in voluntaria, & per voluntaria in intellectualia, & per intellectualia in rationalia, & per rationalia in ejus fcientifica, quæ funt memoriæ, nufquam dari poteft vita apud hominem: & tametfi homo in falfis eft & malis, ufque tamen eft influxus vitæ Domini per voluntaria & intellectualia, fed recipiuntur illa, quæ influunt, in parte rationali fecundum ejus formam; & facit ut homo poffit ratiocinari, poffit reflectere, poffit intelligere quid verum & bonum; fed de his, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus; tum quomodo fe habet vita apud bruta.

658. Tres illi gradus, qui in genere vocantur intellectualium hominis, nempe intellectus, ratio & fcientia, fignificati quoque funt, ut dictum, in Templo Hierofolymæ per feneftras trium fuftructionum, 1 Reg: VI: 4, 6, 8. tum etiam prius per Fluvios, qui exibant ex horto Edenis ab Oriente, ubi Oriens fignificat Dominum, Eden Amorem qui eft voluntatis, hortus intelligentiam inde, fluvii fapientiam, rationem, & fcientiam, de quibus videantur quæ dicta funt ad Cap: II: verf: 10, 11, 12, 13, 14.

659. Verf: 17. *Et Ego, ecce Me adducens diluvium aquarum fuper terram, ad perdendum omnem carnem, in qua fpiritus vitarum, de fub cœlis, omne quod in terra, exfpirabit.* Per diluvium fignificatur inundatio mali & falfi: ad perdendum omnem carnem, in qua fpiritus vitarum, de fub cœlis, fignificant, quod fe perderet omnis pofteritas Ecclefiæ Antiquiffimæ: Omne quod in terra exfpirabit, fignificat eos, qui ab Ecclefia illa, & tales facti funt.

660. Quod per diluvium fignificetur inundatio mali & falfi, conftat ex illis, quæ prius dicta funt de pofteritate Ecclefiæ Antiquiffimæ, quod fœdis cupiditatibus poffeffi fuerint, & quod iis immerferint doctrinalia fidei, inde

illis

illis persuasiones falsi, quæ exstinguebant omne verum & bonum, & simul intercludebant viam pro Reliquiis, ne operari possent, inde non potuit aliter, quam quod semet perderent; cum interclusa est via pro Reliquiis, tunc homo non amplius est homo, quia non amplius tutari potest ab angelis, sed totus quantus possidetur a malis spiritibus, qui non aliud student & cupiunt, quam ut hominem exstinguant; inde mors antediluvianorum, quæ describitur per diluvium, seu inundationem totalem: influxus phantasiarum & cupiditatum a malis spiritibus etiam non est dissimilis cuidam diluvio, quare etiam in Verbo passim vocatur diluvium seu inundatio, quod, ex Divina Domini Misericordia, videbitur in præmittendis ad Caput sequens.

661. Ad perdendum omnem carnem, in qua spiritus vitarum, sub cœlis, quod significet, quod se perderet omnis posteritas Ecclesiæ Antiquissimæ, constat inde, tum ex eorum descriptione prius, quod successive hæreditario traxerint a parentibus talem genium, ut tam diris persuasionibus, præ aliis, imbuerentur; imprimis ex causa, quod doctrinalia fidei, quæ apud se habebant, cupiditatibus suis infuderint, tunc tales facti; aliter se res habuit cum iis, qui nulla doctrinalia fidei habent, sed in ignorantia prorsus vivunt, ii non possunt ita facere, ita non prophanare sancta, & sic intercludere viam pro reliquiis, consequenter non angelos Domini a se expellere: Reliquiæ, ut dictum, sunt omnia innocentiæ, omnia charitatis, omnia misericordiæ, & omnia veritatis fidei, quæ homo ab infantia a Domino habuit, & didicit; omnia & singula illa reconduntur; quæ si homo non haberet, nusquam aliquid innocentiæ, charitatis & misericordiæ potuisset inesse ejus cogitationi & actionibus, proinde nihil boni & veri, inde pejor foret immanibus feris; similiter si haberet reliquias talium, at per fœdas cupiditates, & diras persuasiones falsi, viam obturaret, ne operari possent; tales fuerunt antediluviani, qui semet perdiderunt, qui intelliguntur per omnem carnem, in qua spiritus vitarum, sub cœlis. Caro significat, ut prius ostensum, omnem hominem in genere, & corporeum in specie; spiritus vitarum omnem vitam in genere, sed proprie illorum vitam, qui regenerati fuerunt, ita hic posteritatem ultimam Ecclesiæ Antiquissimæ, in qua tametsi nulla vita fidei residua, usque quia a parentibus traxerunt aliquid seminis inde quod suffocarunt, hic vocatur spiritus vitarum, seu in cujus naribus flatus spiritus vitarum, ut Cap: seq: VII: vers: 22. Caro sub cœlis, significat mere corporeum, cœli sunt intellectualia veri & voluntaria boni, quæ cum a corporeo separata sunt, homo non amplius potest vivere; quod sustinet hominem, est conjunctio ejus cum cœlo, hoc est, per cœlum cum Domino.

662. Omne, quod in terra exspirabit, quod significet eos, qui ab Ecclesia illa, & tales facti sunt: quod Terra non significet universum terrarum orbem, sed modo illos, qui ab Ecclesia fuerunt, prius ostensum est; ita nusquam intelligitur hic aliquod diluvium, minus diluvium universale, sed exspiratio seu suffocatio eorum, qui ibi, cum separati a reliquiis, ita ab intellectualibus veri, & voluntariis boni, proinde a cœlis. Quod Terra significet tractum ubi Ecclesia, proinde eos, qui ibi, præter loca prius ex Verbo al-

lata, etiam hæc confirmationi ſint: apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, "deſolata erit tota *Terra*, & conſumationem non faciam, propter hoc lugebit *Terra*, & atrati erunt cœli deſuper," IV: 27, 28. ibi terra pro habitatoribus ubi Eccleſia, quæ vaſtata. Apud Eſaiam, "Commovebo Cœlum, "& concutietur *Terra* e loco ſuo," XIII: 13. terra pro homine vaſtando ubi Eccleſia. Apud Jeremiam, "Erunt confoſſi Jehovæ, in die illo a fine "*Terræ* uſque ad finem *Terræ*," XXV: 33. ubi finis terræ non ſignificat univerſum orbem terrarum, ſed modo tractum, ubi Eccleſia, proinde homines qui fuerunt Eccleſiæ. Apud Eundem, "Gladium Ego vocans ſuper "omnes habitatores *Terræ*; venit tumultus uſque ad finem *Terræ*, quia lis "Jehovæ contra gentes," XXV: 29, 31. ubi nec intelligitur univerſus orbis, ſed modo tractus ubi Eccleſia, proinde habitator, ſeu homo Eccleſiæ; gentes ibi pro falſis. Apud Eſaiam, "Ecce Jehovah exiens e loco ſuo ad viſitandum iniquitatem habitatoris *Terræ*," XXVI, 21. ſimiliter. Apud Eundem, "Annon auditis, annon indicatum eſt ab initio vobis, annon intelligitis fun- "damenta *Terræ*," XL: 21. Apud Eundem, "Jehovah creans cœlos, Ille "Deus formans *Terram*, & faciens eam, idem ſtabiliens eam," XLV: 18. terra pro homine Eccleſiæ. Apud Sachariam, "Dictum Jehovæ extendentis "cœlos, & fundantis *Terram*, & formantis ſpiritum hominis in medio "ejus," XII: 1. terra manifeſte pro homine Eccleſiæ. Terra diſtinguitur ab Humo, ut Homo Eccleſiæ & ipſa Eccleſia, aut ſicut Amor & fides.

663. Verſ: 18. *Et erigam fœdus meum tecum; & intrabis in arcam tu, & filii tui, & uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum.* Erigere fœdus ſignificat quod regeneraretur: quod is intraret in arcam, & filii ejus, & uxores filiorum ejus, ſignificat quod ſalvaretur; filii ſunt vera, uxores ſunt bona.

664. In priori verſu actum eſt de iis qui ſe perderent; hic vero de regenerandis, & ſic ſalvarentur, qui vocati Noach.

665. Quod erigere fœdus ſignificet quod regeneraretur, manifeſte conſtare poteſt ex eo, quod non aliud fœdus intercedere poſſit inter Dominum & hominem, quam conjunctio per amorem & fidem, ita fœdus ſignificat conjunctionem; eſt enim Conjugium cœleſte, quod eſt ipſiſſimum fœdus; Conjugium cœleſte ſeu conjunctio non exiſtit, niſi apud illos qui regenerantur; ita ipſa regeneratio in latiſſimo ſenſu ſignificatur per fœdus; Dominus fœdus cum homine init, cum eum regenerat; quare fœdus cum antiquis nihil aliud repræſentavit: ex ſenſu literæ non aliud capitur, quam quod fœdus cum Abrahamo, Iſaco & Jacobo, & toties cum poſteris eorum pactum, ſpectet eos, ſed ii tales fuerunt, ut non regenerari potuerint, nam ſolum in externis cultum ponebant, & externa ſancta putabant, abſque quod interna adjuncta forent, quare fœdera cum iis pacta non erant niſi quam repræſentationes regenerationis; ſicut omnes ritus; & ſicut ipſe Abrahamus, Iſacus & Jacobus, qui repræſentabant illa quæ ſunt amoris & fidei; ſimiliter ac pontifices & ſacerdotes, qualeſcunque eſſent, etiam qui ſceleſti, repræſentare potuerunt Sacerdotium cœleſte & ſanctiſſimum; in repræſentationibus nihil reflectitur

reflectitur super personam, sed super rem quæ repræsentatur; ita omnes reges Israelis & Jehudæ, etiam pessimi, repræsentabant Regium Domini; imo quoque Pharao, qui Josephum super terram Ægypti exaltavit: inde & ex pluribus aliis, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, constare potest, quod fœdera toties cum filiis Jacobi pacta, nihil fuerint, nisi ritualia, quæ repræsentabant.

666. Quod fœdus nihil aliud significet quam Regenerationem, & quæ regenerationis sunt, constare potest ex Verbo passim, ubi Ipse Dominus appellatur Fœdus, quia Ipse unicus est Qui regenerat, & Qui ab homine regenerato spectatur, & est omne in omnibus amoris & fidei: quod Dominus sit Ipsum fœdus constat apud Esaiam. "Ego Jehovah vocavi Te in justitia, & "apprehendens manum tuam, & custodiens Te, & dabo Te in *Fœdus* populi, in "Lucem gentium," XLII: 6. ubi fœdus pro Domino, lux gentium est fides: similiter, Cap: XLIX: 6, 8. Apud Malachiam, "Ecce Ego mittens Angelum "meum, & subito veniet ad Templum suum Dominus, Quem vos quærentes, & *Angelus fœderis*, quem vos desideratis; ecce venit, quis sustinet diem "adventus Ipsius," III: 1, 2, ubi Dominus appellatur Angelus fœderis. Sabbathum appellatur *Fœdus æternum*, Exod: XXXI: 16. quia significat Ipsum Dominum; & hominem ab ipso regeneratum cœlestem. Quia Dominus est Ipsum fœdus, constat, quod fœderis sit omne quod conjungit hominem Domino, ita Amor & fides, & quæ sunt Amoris & fidei; illa enim sunt Domini, & in illis Dominus, ita ipsum fœdus in illis, ubi recipiuntur; hæc non dantur, nisi quam apud Regeneratum, apud quem quicquid est Regeneratoris seu Domini, hoc est fæderis seu fœdus, ut apud Esaiam, "Misericordia Mea "a tecum non recedet, & *Fœdus pacis* meæ non dimovebitur," LIV: 10. ubi misericordia & fœdus pacis est Dominus, & quæ sunt Domini. Apud Eundem, "Inclinate aurem vestram, & ite ad Me, audite & vivat anima vestra, & "pangam vobis *fœdus æternitatis*, misericordias Davidis firmas; en testem "populis dedi Ipsum, ducem & legislatorem gentibus," LV: 3, 4. ubi David pro Domino; fœdus æternitatis in illis, & per illa, quæ sunt Domini, quæ intelliguntur per ire ad Ipsum, & audire ut vivat anima. Apud Jeremiam, "Dabo illis cor unum, & viam unam, ad timendum Me omnibus diebus in "bonum illis & filiis illorum post illos, feriamque illis *Fœdus sæculi*, quod "non avertar a post eos, ad benefaciendum Me illis, & timorem meum da-"bo in cor illorum," XXXII: 39, 40. pro illis qui regenerandi, tum pro iis quæ sunt apud regeneratum, quæ sunt cor unum, & via una, hoc est, charitas & fides, quæ sunt Domini, ita fœderis. Apud Eundem, "Ecce "dies venientes dictum Jehovæ, & pangam cum domo Israelis, & cum domo Jehudæ *fœdus novum*, non sicut *fœdus*, quod pepigi cum patribus eorum, quia ii irritum reddiderunt *fœdus* meum: sed hoc *fœdus*, quod pangam cum domo Israelis post dies hos, dabo legem meam in medio eorum, & super cor eorum scribam illam, eroque iis in Deum, & ii erunt mihi in populum," XXXI: 31, 32, 33. manifeste hic explicatur quid fœdus, quod sit amor & fides in Dominum, quæ apud regenerandum. Apud Eundem, "appellatur

"Amor *Fœdus diei*, & fides *Fœdus noctis*," XXXIII: 20. apud Ezechielem, "Ego Jehovah ero illis in Deum, & servus meus David princeps in medio illorum, & pangam illis *Fœdus pacis*, & cessare faciam feram malam e terra, & habitabunt in deserto confidenter, & dormient in sylvis," XXXIV: 24, 25. ibi manifeste de regeneratione; David pro Domino. Apud Eundem, "David princeps iis in æternum, pangam iis *Fœdus pacis*, *Fœdus æternitatis* erit cum illis, ponam Sanctuarium meum in medio eorum in æternum," XXXVII: 25, 26. ubi similiter de regeneratione; David & Sanctuarium pro Domino. Apud Eundem, "Inii *Fœdus* tecum, & fuisti mihi; & lavi te aquis, & ablui sanguines tuos desuper te, & unxi te oleo," XVI: 8, 9, 11. ubi manifeste pro regeneratione. Apud Hoseam, "Pangam illis *Fœdus* in die illo, cum fera agri, & cum ave cœlorum, & reptili terræ," II: 18. pro regeneratione; fera agri, pro illis quæ sunt voluntatis, avis cœlorum, quæ sunt intellectus. Apud Davidem. "Redemptionem misit populo suo, præcepit in æternum *Fœdus* suum," Psalm CXI. 9. pro regeneratione: fœdus dicitur, quia datur & recipitur: qui vero non regenerati sunt, seu quod idem est, qui in externis ponunt cultum, & semet, & quæ cupiunt & cogitant, sicut pro diis æstimant & colunt, ii quia separant se a Domino, prædicatur de iis quod irritum reddant fœdus; ut apud Jeremiam, "Deseruerunt *Fœdus* Jehovæ Dei sui, & incurvarunt se diis aliis, & serviverunt iis," XXII: 9. apud Mosen, "Qui transgrederetur *Fœdus* serviendo diis aliis, soli, lunæ, exercitui cœlorum, lapidaretur," Deut: XVII: 2 seq: sol pro amore sui, luna pro principiis falsi, excercitus cœlorum pro ipsis falsis. Exinde nunc constat, quid Arca fœderis, in qua Testimonium seu Fœdus, quod Ipse Dominus: quid Liber fœderis, quod Ipse Dominus, Exod: XXIV: 4, 5, 6, 7, 27. Deut: IV: 13, 23. quid Sanguis fœderis, quod Ipse Dominus, Exod: XXIV: 6, 8. Qui Solus Regenerator; inde fœdus ipsa regeneratio.

667. Quod is intraret in arcam, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus, significent, quod salvaretur, constat ab illis quæ prius dicta sunt, & quæ sequuntur, quod salvatus, quia regeneratus.

668. Quod filii sint vera, & uxores sint bona, etiam prius ostensum est ad Cap: V: 4. ubi filii & filiæ, hic autem filii & uxores, quia uxores sunt illa bona, quæ adjuncta sunt veris: nusquam enim aliquid verum produci potest, nisi sit bonum seu jucundum ex quo; in bono & jucundo est vita, non autem in vero nisi quam habet a bono & jucundo. Verum inde formatur & germinatur; similiter fides quæ est veri ab Amore qui est boni; habet se Verum sicut lux, nisi ex sole seu flamma, nulla lux, est lux inde formata: Verum est modo forma boni, & fides est modo forma amoris; Verum inde formatur secundum qualitatem boni; & fides secundum qualitatem amoris seu charitatis: hæc nunc causa est, quod uxor & uxores nominentur, quæ significant bona adjuncta veris; inde in sequenti versu, quod bina ab omnibus intrarent in arcam, masculus & fœmina; nam absque bonis adjunctis nulla regeneratio.

669. Verf: 19. *Et ab omni vivente, ab omni carne, paria ab omni, intrare facies in arcam ad vivificandum tecum; mafculus & fæmina erunt.* Per animam viventem fignificantur quæ funt intellectus; per omnem carnem, quæ funt voluntatis: paria ab omni intrare facies in arcam, fignificant regenerationem eorum: mafculus eft verum, fæmina eft bonum.

670. Quod per animam viventem fignificentur quæ funt intellectus, & per omnem carnem quæ funt voluntatis, conftare poteft ab illis, quæ prius dicta funt, tum ab illis quæ fequuntur: per animam viventem fignificatur in Verbo omne animal in genere, quodcunque, ut Cap: 1: verf: 20, 21, 24. Cap: 11: verf: 19. hic autem, quia ei adjungitur immediate omnis caro, fignificantur illa, quæ funt intellectus, ex caufa de qua prius, quod homo hujus Ecclefiæ regenerandus effet primum quoad intellectualia, quare etiam in fequente verfu primum nominatur Avis, quæ fignificat intellectualia feu rationalia, & fequitur de beftiis, quæ funt voluntatis: Caro fignificat in fpecie corporeum, quod eft voluntatis.

671. Quod paria ex omni intrare facies in arcam ad vivificandum, fignificent regenerationem eorum, conftare poteft ab illis, quæ in verfu præcedente dicta, quod vera non regenerari queant nifi per bona & jucunda, ita quæ funt fidei non nifi quam per illa quæ funt charitatis; quare hic dicitur, quod paria ex omni intrarent, tam fcilicet ex veris quæ funt intellectus, quam ex bonis, quæ funt voluntatis: apud hominem non regeneratum non datur intellectus veri aut voluntas boni, fed modo apparent ficut forent, etiam ita in communi fermone vocantur; fed apud illum dari poffunt vera rationalia & fcientifica, fed non funt viva; dari quoque poffunt quafi voluntaria bona, fed non funt viva, fimilia ficut apud gentes; imo apud bruta; fed funt modo analoga: apud hominem talia nufquam funt viva, priufquam regeneratus eft, & fic vivificata a Domino: in altera vita manifeftiffime percipitur quid non vivum, & quid vivum; Verum quod non vivum percipitur illico ficut materiale quoddam, filamentofum, claufum: Bonum non vivum ficut quoddam ligneum, offeum, lapideum; at Verum & Bonum a Domino vivificatum, eft apertum, vitale, plenum fpirituali & cœlefti, patens ufque a Domino, & hoc in unaquavis idea & actione, etiam in minimo utriufque; ideo nunc dicitur, quod paria intrarent in arcam ad vivificandum.

672. Quod mafculus fit verum, & fœmina fit bonum, prius dictum & oftenfum eft: in unoquovis minimo hominis eft inftar cujufdam conjugii; quicquid eft intellectus ita copulatum eft alicui ejus voluntatis; abfque copula feu conjugio tali ne hilum producitur.

673. Verf: 20. *Ab ave fecundum fpeciem ejus, & a beftia fecundum fpeciem ejus, ab omni reptili humi fecundum fpeciem ejus, paria ab omnibus intrabunt ad te, ad vivificandum.* Avis fignificat intellectualia; beftia voluntaria; reptile humi utrumque fed infimum: bina ab omnibus intrabunt ad vivificandum, fignificant, ut prius, regenerationem eorum.

674. Quod Avis fignificet intellectualia feu rationalia prius oftenfum eft,

n: 40.

n: 40. tum quod Bestia significet voluntaria seu affectiones, n: 45, 46, 143, 144, 246. Quod Reptile humi significet utrumque sed infimum, cuivis patere potest ex eo, quod repens humi sit infimum. Quod paria ab omnibus intrabunt ad vivificandum significet regenerationem eorum, versu præcedente dictum.

675. Quod dicatur avis secundum speciem suam, bestia secundum speciem suam, & reptile secundum speciem suam, sciendum, quod apud unumquemvis hominem, intellectualium & voluntariorum dentur innumera genera, & innumerabiliores adhuc species, quæ inter se distinctissima sunt, tametsi homo hoc nescit; sed in regeneratione hominis depromit Dominus omnia & singula suo ordine, ea separat & disponit, ut ad vera & bona possint flecti, & cum illis conjungi; & hoc cum varietate secundum status, qui quoque innumerabiles sunt: omnia illa usque nusquam in æternum perfici possunt, quippe unumquodvis genus, unaquævis species, & unusquisque status, indefinita comprehendit, in simplici, & magis in composito; homo ne quidem scit, quod hoc sit, minus scire potest, quomodo regeneratur; hoc est quod Dominus dicit ad Nicodemum de regeneratione hominis, "Spiritus, ubi vult "spirat, & vocem ejus audis, atqui non scis unde venit, aut quo abit, sic "est omnis qui generatus est a spiritu," Joh: III: 8.

676. Vers: 21. *Et tu sume tibi ab omni cibo, qui comeditur; & collige ad te, & erit tibi & illis in cibum.* Quod sumeret sibi ab omni cibo, qui comeditur, significat bona & jucunda: quod colligeret ad se, significat vera: quod esset ei & illis in cibum, significat utrumque.

677. Quod cibum hominis regenerandi concernit, ita se res habet; antequam regenerari potest homo, instructus debet esse omnibus illis, quæ pro mediis inservire possunt, bonis & jucundis affectionum pro voluntariis; veris ex Verbo Domini, & confirmantibus quoque aliunde pro intellectualibus; antequam homo talibus instructus est, non regenerari potest; sunt illa cibi; quæ causa est, quod homo, non nisi quam cum ad adultam ætatem venit, regeneretur: sed unicuique homini peculiares, & quasi proprii cibi sunt, qui a Domino providentur ei, antequam regeneratur.

678. Quod sumeret sibi ab omni cibo, qui comeditur, significet bona & jucunda, constare potest ab illis, quæ dicta sunt, quod vitam hominis constituant bona & jucunda, non ita vera, nam vera vitam suam accipiunt a bonis & jucundis: omne scientificum & rationale hominis ab infantia usque ad senectam, nusquam insinuatur ei nisi per bonum & jucundum; quæ, quia ex illis anima ejus vixit & sustentatur, vocantur cibi, & sunt cibi, nam absque illis anima hominis nusquam vivere potest; quod quisque scire potest, si modo velit attendere.

679. Quod colligeret ad se, significent vera, constat inde, nam de illis prædicatur colligere, quæ in memoria hominis, ubi collecta sunt: & præterea involvit, quod illa & hæc, seu bona & vera, colligerentur apud hominem, antequam regeneratur; absque enim bonis & veris collectis, per

quæ

quæ ut per media, operetur Dominus, nusquam potest homo regenerari, ut dictum; inde nunc sequitur, quod esset ei & illis in cibum, significet utrumque.

680. Quod bona & vera, sint genuini cibi hominis, constare unicuivis potest, qui enim destituitur illis, non vitam habet, sed est mortuus; cibi quibus anima ejus pascitur, cum mortuus, sunt jucunda ex malis, & amæna ex falsis, quæ sunt cibi mortis, tum ex rebus corporeis, mundanis & naturalibus, quæ nihil vitæ in se habent; & præterea talis homo nec scit, quid cibus spiritualis & cœlestis, in tantum, ut quoties nominatur cibus aut panis in Verbo, putet significari cibum corporeum, sicut in Oratione Domini, "Da nobis panem quotidianum," putat solum esse victum corporis, & qui ulterius extendunt ideas, ajunt quoque esse cætera corporis necessaria, ut vestes, opes, & similia; imo disputant acriter quod non alius cibus intelligatur; cum tamen manifeste vident, quod præcedentia & sequentia solum cœlestia & spiritualia involvant, & de Regno Domini agatur; tum scire possunt, quod Verbum Domini cœleste & spirituale sit; inde & ex similibus aliis constare satis potest, quantum homo hodie corporeus est, & quod nihil non, sicut Judæi, quod in Verbo dicitur, in sensu materiali & crassissimo velit capere: Ipse Dominus clare docet, quid in Ipsius Verbo significatur per Cibum & Panem; de Cibo ita apud Johannem, "Jesus dixit, operamini *Cibum*, non qui perit, sed *Cibum* qui manet in vitam æternam, quem Filius hominis vobis dat," VI: 27. de Pane, apud Eundem, "Patres vestri comederunt Man in deserto, & mortui sunt; hic est *Panis*, qui e cœlo descendit, ut quis ex illo *comedat*, & non moriatur: Ego sum *Panis* vivens, Qui e cœlo descendit, si quis comederit ex hoc *Pane*, vivet in æternum," VI: 49, 50, 51, 58. sed sunt hodie, sicut qui audiverunt hoc, dicentes, "Durus est hic sermo, quis potest audire: & qui abiverunt retro, & non amplius ambulabant cum Ipso," ib: vers: 60, 66. quibus Dominus dixit, "Verba, quæ Ego loquor vobis, spiritus sunt, & vita sunt," ib: vers: 63. Similiter se habet de Aqua, quod significet spiritualia fidei, de qua ita Dominus apud Johannem, "Jesus dixit, omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum; qui vero biberit ex aqua, quam Ego dabo ei, non sitiet in æternum; sed aqua, quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam," IV: 13, 14, sed sunt hodie, sicut mulier, cum qua Dominus apud fontem loquutus, quæ respondit, "Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc ad hauriendum," ib: vers: 15. Quod Cibus in Verbo nihil aliud significet, quam cibum spiritualem & cœlestem, qui est fides in Dominum, & Amor, constat a multis in Verbo locis, ut apud Jeremiam, "Manum suam extendit hostis super omnia desiderabilia Hierosolymæ, quia vidit gentes, venerunt in Sanctuarium ejus, de quo præcepisti, non venient in congregationem tibi; omnis populus gementes, quærentes *Panem*, dederunt desiderabilia sua pro *Cibo* ad recreandum animam," Thren: I: 10, 11. ubi non alius panis & cibus intelligitur, quam spiritualis, nam de

sanctuario

ſanctuario agitur. Apud Eundem, "Clamavi ad amaſios meos, ii decepe-
"runt me; ſacerdotes mei & ſeniores mei in urbe exſpirarunt, qui quæſive-
"runt *Cibum* ſibi, & reducerent animam ſuam," Thren: I: 19, ſimiliter: Apud Davidem, "Omnia illa Te exſpectant, ad dandum *Cibum* eorum in "tempore ſuo, das illis, *colligunt*, aperis manum tuam, *ſaturantur bono*," Pſalm: CIV: 27, 28. ſimiliter pro cibo ſpirituali & cœleſti. Apud Eſaiam, "Omnis ſitiens, ite ad *aquas*, & cui non argentum, ite, emite, & *comedite*; "& ite, emite ſine argento, & ſine pretio, *vinum* & *lac*," LV: I. ubi vinum & lac pro potu ſpirituali & cœleſti. Apud Eundem, "Virgo concipiens, "& pariens filium, & vocabis nomen ejus Immanuel, *butyrum & mel co-* "*medet*, ad ſciendum reprobare malum, & eligere *bonum*: erit, præ multi-"tudine faciendi *lac comedent butyrum*, nam butyrum & mel comedet omnis "*reſiduus* in medio terræ," VII: 14, 15, 22. ibi comedere mel & butyrum eſt cœleſte ſpirituale; reſidui pro reliquiis; de quibus quoque Malachias, "Adducite omnes decimas ad domum theſauri, ut ſit *Cibus* in domo mea," III: 10. decimæ pro reliquiis: de cibi ſignificatione videantur plura, n: 56 ad 58, n: 276.

681. Quid Cibus cœleſtis & ſpiritualis, ſciri quam optime poteſt in altera vita; vita angelorum & ſpirituum non ſuſtentatur aliquo cibo, quali in mundo, ſed ex unoquovis Verbo, quod exit ex ore Domini, ſicut Ipſe Dominus docet, Matth: IV: 4, hoc ita ſe habet, Dominus Solus eſt vita omnium, ex Ipſo veniunt omnia & ſingula, quæ Angeli & ſpiritus cogitant, loquuntur & faciunt, non ſolum quæ Angeli, & Spiritus boni, ſed etiam quæ Spiritus mali; quod mala loquantur & faciant, eſt cauſa, quia omnia bona & vera, quæ ſunt Domini, ita recipiant & pervertant; qualis forma recipientis, talis receptio & affectio; comparari hoc poteſt objectis variis, quæ ſolis lucem recipiunt, & ſecundum formam, & partium diſpoſitionem & determinationem vertunt receptam lucem in colores injucundos & tetros, cum alia objecta in colores jucundos & pulchros: ita univerſum Cœlum, & univerſus mundus ſpirituum vivit ex omni, quod egreditur ex ore Domini; & quiſque ſuam vitam inde habet; imo non ſolum Cœlum & Mundus ſpirituum, ſed etiam univerſum genus humanum; ſcio quod non credituri ſint, ſed uſque ex annorum continua experienta aſſeverare poſſum, quod veriſſimum: ſpiritus mali in mundo ſpirituum, nec credere volunt, quod ita ſit, quare iis pluries ad vivum demonſtratum eſt, uſque adeo, ut cum indignatione faſſi ſint, quod ita ſe res habeat: ſi Angeli, ſpiritus, & homines, hoc cibo privarentur, momento exſpirarent.

682. Verſ: 22. *Et fecit Noach ſecundum omne, quod præcepit ei Deus, ita fecit.* Quod fecit Noach ſecundum omne quod præcepit ei Deus, ſignificat quod ita factum; quod bis dicatur fecit, involvit utrumque.

683. Quod bis dicatur, fecit, involvat utrumque; ſciendum, quod in Verbo, cumprimis apud Prophetas, una res dupliciter deſcribatur, ſicut apud Eſaiam, "Tranſivit pace; viam pedibus ſuis non ivit: quis operatus eſt & "fecit," XLI: 3, 4. ubi tamen unum ſpectat bonum, alterum autem verum,

ſeu

seu unum quæ voluntatis, alterum quæ intellectus; ita transire pace involvit quæ voluntatis, viam pedibus non ire, quæ intellectus; similiter operari & facere: ita conjunguntur in Verbo illa quæ sunt voluntatis & intellectus, seu quæ sunt amoris & fidei, seu, quod idem, cœlestia & spiritualia, ut in singulis sit instar conjugii, seque referant ad Conjugium cœleste: hic similiter, quod vox una repetatur.

De Societatibus, quæ Cœlum constituunt.

684. *SUNT tres Cœli, Primum ubi Spiritus boni; Secundum ubi Spiritus Angelici, Tertium ubi Angeli; & unum interius & purius altero; ita inter se distinctissimi: tam Primum Cœlum, quam Secundum, & Tertium, distinctum est in innumerabiles Societates, & unaquævis Societas ex pluribus consistit, qui ex harmonia & unanimitate constituunt sicut unam personam; & omnes societates simul sicut unum Hominem. Societates inter se distinctæ sunt secundum differentias amoris mutui & fidei in Dominum; quæ differentiæ tam innumerabiles sunt, ut ne quidem genera universalissima recenseri queant: nec datur minimum differentiæ, quod non ordinatissime dispositum sit, ut unanissime conspiret ad commune unum, & commune unum ad singulorum unanimum, & inde ad omnium ex singulis, & singulorum ab omnibus felicitatem: inde unusquisque Angelus, & unaquævis Societas est universi Cœli imago, & sicut exiguum cælum.*

685. *Consociationes mirabiles sunt in altera vita, se habent comparative sicut affinitates in terris, nempe quod agnoscantur sicut parentes, sicut liberi, sicut fratres, sicut consanguinei, sicut affines; secundum tales differentias est Amor; differentiæ sunt indefinitæ, perceptiones communicativæ ita exquisitæ, ut non describi possint; nullo prorsus respectu habito ad parentes, liberos, consanguineos & affines in terra, nec ad aliquam personam, qualiscunque fuit, ita non ad dignitates, non ad divitias, & similia, sed solum ad Amoris mutui & Fidei differentias, quarum recipiendarum facultatem acceperunt a Domino cum vixerunt in mundo.*

686. *Est Domini Misericordia, hoc est, Amor erga universum Cælum, ac universum Genus humanum, ita Solus Dominus, Qui determinat omnia & singula in societates; quæ Misericordia est, quæ producit Amorem*

conjugialem, & inde Amorem parentum erga liberos, qui fundamentales & principales sunt; inde sunt omnes, & reliqui amores, cum indefinita varietate, qui in societates distinctissime ordinati sunt.

687. *Quia tale est Cælum, nusquam aliquis Angelus aut spiritus, aliquam vitam habere potest, nisi sit in aliqua societate, & sic in harmonia plurium, societas non est nisi harmonia plurium; nam nusquam datur vita alicujus dissociata a vita aliorum: imo nusquam angelus, aut spiritus, aut societas, vitam aliquam habere potest, hoc est, affici bono, velle, affici vero, cogitare, nisi conjunctio ejus per plures suæ societatis sit cum Cælo, & cum Mundo spirituum: similiter Genus humanum, homo quicunque & qualiscunque, nusquam vivere potest, hoc est, affici bono, velle, affici vero, cogitare, nisi similiter conjunctus sit cum Cælo per Angelos apud eum, & cum Mundo spirituum, imo cum inferno per spiritus apud eum, nam quisque cum vivit in corpore in quadam societate spirituum & angelorum est, tametsi is id prorsus nescit; & nisi per societatem, in qua est, conjunctus sit cum Cælo & cum Mundo spirituum, ne minutum temporis vivere potest: se habet hoc sicut in corpore humano, quæ pars ejus non conjuncta est reliquis per fibras & vasa, & sic per officiorum rationes, non est pars corporis, sed illico dissociatur, & ut nullius vitæ rejicitur. Ipsæ Societates, in quibus & cum quibus homines fuerunt in vita corporis, iis ostensæ sunt, cum venerunt in alteram vitam; cum in illam societatem post vitam corporis, veniunt, in ipsissimam suam vitam, quam habuerunt in corpore, veniunt, & ab illa vita novam exordiuntur, & sic secundum vitam suam, quam egerunt in corpore, vel descendunt ad infernum, vel elevantur ad cælum.*

688. *Quia talis conjunctio est omnium cum singulis, & singulorum cum omnibus, etiam singularissimorum affectionis, & singularissimorum cogitationis, similis est.*

689. *Inde Æquilibrium est omnium & singulorum quoad cælestia, spiritualia & naturalia, ut nullus cogitare, sentire, & agere possit nisi a pluribus, & usque unusquisque autumat, quod liberrime a se: similiter nihil usquam datur quod non æquilibratur a suo opposito, & oppositi intermediis, sic ut unusquisque per se, & plures simul, vivant in perfectissimo æquilibrio: quare nec alicui malum accidere potest, quin illico æquilibretur; & quando suprapondium est mali, tunc castigatur malum seu malus ex lege æquilibrii, ut a semet, sed nusquam nisi ob finem, ut inde bonum. In tali forma, & inde æquilibrio, consistit ordo cælestis, qui a Solo Domino formatur, disponitur, & conservatur in æternum.*

690.

690. *Præterea sciendum, quod nusquam sit una societas prorsus & absolute similis alteri, nec in societate unus alteri, sed est varietas omnium consentiens & harmonica, quæ varietates a Domino ita ordinatæ sunt, ut ad unum finem tendant, quod fit per amorem & fidem in Ipsum, inde Unio. Inde nusquam datur uni prorsus & absolute simile Cœlum & gaudium cœleste, ac alteri, sed sicut se habent varietates amoris & fidei, ita quoque in illis cœlum & gaudium.*

691. *Hæc in genere de societatibus, ex multiplici & diutina experientia, de quibus in specie, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.*

GENESEOS,

CAPUT SEPTIMUM.

De Inferno.

692. *HOmo, ſicut de Cælo, ita de Inferno, non habet ideam niſi communiſſimam, quæ ita obſcura eſt, ut ſit pæne nulla; ſicut qui non extra ſuas caſas ſylvæ fuerunt, ideam habere de tellure poſſint, & non ſciunt imperia, nec regna, minus regiminis formas, & adhuc minus ſocietates, & ſocietatum vitas, antequam hæc ſciunt, non poſſunt quam in communiſſima idea de tellure eſſe, quæ talis eſt, ut fere nulla; ita de Cælo & de Inferno; cum tamen utrobivis innumerabilia ſunt, & indefinite plura, quam in aliquo terrarum orbe: quam innumerabilia ſunt, exinde ſolum conſtare poteſt, quod ſicut nuſquam aliquis ſimile Cælum habet, ita nec uſquam aliquis ſimile Infernum: & quod omnes animæ, quæcunque in mundo fuerunt a prima creatione, illuc veniant & congregentur.*

693. *Sicut Amor in Dominum, & erga proximum, ac gaudium & felicitas inde, conſtituit Cælum; ita Odium contra Dominum, & contra proximum, ac pæna & cruciatus inde, conſtituit Infernum: Odiorum ſunt innumerabilia genera, & innumerabiliores ſpecies, totidem ſunt inferna.*

694. *Sicut Cælum a Domino, per amorem mutuum, unum quaſi Hominem, & unam Animam conſtituit, ac ita unum finem ſpectat, qui eſt, ad conſervandum & ſalvandum omnes in æternum; ita contra, Infernum a Proprio, per amorem ſui & mundi, hoc eſt, per odium, unum diabolum, & unum animum, conſtituit, ac ita unum finem ſpectat, qui eſt ad perdendum & damnandum omnes in æternum; conatus eorum, quod talis, millies & millies perceptus; quare niſi Dominus, ſingulis momentis, etiam omnium minimis, conſervaret omnes, perirent.*

695. *Sed infernis talis forma, & talis ordo, a Domino inducitur, ut omnes teneantur vincti & alligati ſuis cupiditatibus & phantaſiis, in quibus ipſamet eorum vita conſiſtit; quæ vita, quia eſt mortis, in diros cruciatus vertitur; qui cruciatus tanti ſunt, ut deſcribi nequeant;*

nam

nam jucundissimum eorum vitæ consistit in eo, ut punire, torquere, & cruciare unus alterum possit; imo per artes in mundo ignotissimas, quibus sciunt inducere sensus exquisitos, prorsus sicut forent in corpore, tum phantasias diras & horrendas, præter terrores & horrores, & plura similia; diabolica turba tantum voluptatis in eo percipiunt, ut si in infinitum possent dolores & cruciatus augere & intendere, ne tunc quidem acquiescerent, quin flagrarent adhuc in infinitum; sed Dominus aufert eorum conatus, & lenit cruciatus.

696. *Tale est æquilibrium omnium & singulorum in altera vita, ut ipsum malum se puniat, sic ut in malo sit pœna mali; similiter in falso, quod redit ad illum, qui in falso est; inde pœnam & cruciatum sibi unusquisque inducit, & incurrit tunc in turbam diabolicam, quæ tale patrat. Dominus nusquam aliquem in Infernum mittit, sed omnes ab Inferno educere vult; minus in cruciatum inducit; sed quia spiritus malus ipse irruit, vertit Dominus omnem pœnam & cruciatum in bonum, & in aliquem usum; nulla usquam pœna dari potest, nisi sit apud Dominum finis usus, nam Regnum Domini est Regnum finium & usuum; sed usum, quem præstare possunt infernales, sunt vilissimi, in quibus cum sunt, non ita sunt in cruciatu, sed cessante usu, in infernum remittuntur.*

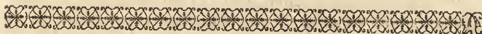
697. *Apud unumquemvis hominem sunt ad minimum duo Spiritus mali, & duo Angeli; homo per Spiritus malos communicationem habet cum Inferno, & per Angelos cum Cœlo; absque communicatione utrinque homo nequaquam minutum temporis vivere potest; ita unusquisque homo in aliqua societate infernalium est, quod prorsus nescit, sed cruciatus eorum ei non communicantur, quia in præparatione ad vitam æternam est; societas illa, in qua fuit, ei in altera vita quandoque ostenditur, nam ad illam redit, & sic in vitam, quam habuit in mundo, & inde vel ad infernum tendit, vel ad cœlum elevatur: ita homo, qui non in bono charitatis vivit, & se non duci a Domino patitur, unus infernalium est, & post mortem fit quoque diabolus.*

698. *Præter Inferna, sunt etiam Vastationes, de quibus multum in Verbo; homo enim trahit secum in alteram vitam, ex actualibus peccatis, innumera mala & falsa, coacervat illa, & copulat: qui probe vixerunt, similiter; hi antequam in cœlum possunt elevari, eorum mala & falsa dissipanda sunt, hæc dissipatio vocatur Vastatio; vastationum genera sunt plura, & vastationis tempora majora & minora; quidam intra*

intra breviusculum tempus auferuntur in cœlum, quidam statim post mortem.

699. *Ut viderem cruciatum eorum, qui in Inferno, tum Vastationem eorum qui in Terra inferiore, aliquoties illuc demissus (demitti in infernum non est transferri e loco in locum, sed est immissio in aliquam infernalem societatem; manente homine in eodem loco), sed hanc solum experientiam hic licet referre: percipiebam manifeste, quod quasi columna quædam me circumdaret; columna illa sensibiliter augebatur; & insinuabatur quod hæc esset murus aheneus, de quo in Verbo, ex spiritibus angelicis formatus, ut tutus demitti possem ad infelices; cum ibi eram, audiebam lamentationes miserabiles, & quidem has, ah Deus, ah Deus, misereatur nostri, misereatur nostri, & hoc diu; concedebatur etiam cum miseris illis loqui, & satis multum; imprimis conquesti sunt de malis spiritibus, quod non aliud cuperent & flagrarent, quam eos cruciare, in desperatione erant, dicentes quod crederent æternum fore cruciatum, sed eos consolari datum.*

700. *Quia totidem Inferna sunt, ut dictum, ut de iis ordine dicatur, in sequentibus dicendum.* I. *De Infernis eorum, qui vitam in odiis, vindictis, & crudelitate, transegerunt.* II. *De Infernis eorum, qui in adulteriis & lasciviis; tum de Infernis dolosorum, & præstigiatricium.* III. *De Infernis avarorum; & ibi de spurca Hierosolyma, & latronibus in deserto: tum de Infernis excrementitiis eorum, qui in meris voluptatibus vixerunt.* IV. *Postea de Infernis aliis, quæ ab illis distincta sunt.* V. *Demum de illis qui in vastatione sunt. Hæc videantur in præmissis & finibus Capitum sequentium.*

CAPUT VII.

1. ET dixit JEHOVAH Noacho, intra tu & omnis domus tua in arcam, quia te vidi justum coram Me in generatione hac.

2. De omni bestia munda accipias tibi septena septena, virum & uxorem ejus, & de bestia quæ non munda illa, bina, virum & uxorem ejus.

3. Etiam

3. Etiam de ave cœlorum ſeptena ſeptena, maſculum & fæminam; ad vivificandum ſemen ſuper faciebus totius terræ.

4. Quia ad dies adhuc ſeptem, Ego pluere faciens ſuper terram, quadraginta dies & quadraginta noctes, & delebo omnem ſubſtantiam, quam feci, a ſuper faciebus humi.

5. Et fecit Noach ſecundum omne, quod præcepit ei JEHOVAH.

* * * * * *

6. Et Noach filius ſexcentorum annorum, & diluvium factum aquarum ſuper terra.

7. Et intravit Noach, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus, cum illo, in arcam, a coram aquis diluvii.

8. De beſtia munda, & de beſtia quæ non ea mundâ, & de avi, & omni quod repit ſuper humo.

9. Bina bina intrarunt ad Noachum in arcam, maſculus & fæmina, quemadmodum præceperat DEUS Noacho.

10. Et erat ad ſeptem dies, & aquæ diluvii erant ſuper terra.

* *

11. In anno ſexcenteſimo anni vitæ Noachi, in menſe ſecundo, in ſeptimo decimo die menſis, in die hoc diſrupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ, & cataractæ cœli apertæ.

12. Et fuit imber ſuper terra, quadraginta diebus & quadraginta noctibus.

* * * * * *

13. In ipſo die hoc intravit Noach, & Schem, & Cham & Japheth, filii Noachi, & uxor Noachi, & tres uxores filiorum ejus, cum illis, in arcam.

14. Illi, & omnis fera ſecundum ſpeciem ſuam; & omnis beſtia ſecundum ſpeciem ſuam; & omne reptile repens ſuper terra ſecundum ſpeciem ſuam; & omnis avis ſecundum ſpeciem ſuam, omnis volucris, omne alatum.

15. Et intrarunt ad Noachum in arcam, bina bina de omni carne, in qua ſpiritus vitarum.

16. Et

* *

16. Et intrantes, masculus & fæmina, de omni carne, intrarunt, quemadmodum præceperat illi DEUS: & clausit JEHOVAH post illum.

17. Et fuit diluvium quadraginta dies super rerra, & creverunt aquæ, & sustulerunt arcam, & elevata est desuper terra.

18. Et corroboratæ aquæ, & auctæ valde super terra, & ivit arca super faciebus aquarum.

* * * * * *

19. Et aquæ corroboratæ valde valde super terra, & operti sunt omnes montes alti, qui sub toto cœlo.

20. Quindecim cubitis sursum superarunt aquæ, & operuerunt montes.

21. Et exspiravit omnis caro, repens super terra, quoad avem, & quoad bestiam, & quoad feram, & quoad omne reptile reptans super terra; & omnis homo.

22. Omne, cui flatus spiritus vitarum in naribus ejus, ab omni, quod in arida, mortua sunt.

23. Et delevit omnem substantiam, quæ super faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem cœlorum, & deleta sunt e terra; & relictus tantum Noach, & quod cum illo, in arca.

24. Et corroboratæ sunt aquæ super terra, quinquaginta & centum dies.

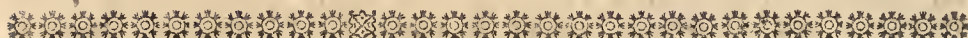
CONTENTA.

701. HIC in genere agitur de præparatione Novæ Ecclesiæ; sicut prius quoad ejus intellectualia, ita hic quoad ejus voluntaria, a vers: 1 ad 5.

702. Dein agitur de ejus tentationibus, quæ describuntur quoad ejus intellectualia a vers: 6 ad 10; & quoad voluntaria, vers: 11, 12.

703. Postea de protectione istius Ecclesiæ, & conservatione, a vers: 13 ad 15. sed qualis ejus status fuerit, quod fluctuans, describitur, vers: 16, 17, 18.

704. Demum agitur de ultima posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ, qualis fuit, quod possessa a persuasionibus falsi, & cupiditatibus amoris sui, adeo, ut perierit, a vers: 19 ad 24.

SENSUS INTERNUS.

705. HIC agitur in specie de Diluvio, per quod significantur non solum Tentationes, quas homo Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur, sustinere debuit, antequam regenerari potuit; sed etiam per Diluvium significatur desolatio eorum, qui non potuerunt regenerari: tam Tentationes, quam Desolationes, in Verbo comparantur diluviis seu inundationibus aquarum, ac ita vocantur: pro *Tentationibus*, apud Esaiam, "In momento parvo reliqui "te, & in miserationibus magnis recolligam te, in *inundatione* iræ abscondi "facies meas momento a te, sed in misericordia æternitatis miserebor tui, "dixit Redemptor tuus Jehovah, nam *Aquæ Noachi* hoc Mihi, cui juravi "non transituras *Aquas Noachi* amplius super terram; sic juravi non succensurum tibi, & increpaturum te; afflicta & procellis jactata, nec consolationem nacta," LIV: 7, 8, 9, 11. hic de regeneranda Ecclesia, & de Tentationibus, quæ vocantur aquæ Noachi. Ipse Dominus etiam tentationes appellat Inundationem, apud Lucam, "Jesus dixit, omnis qui venit ad Me, "& audit sermones meos, facitque eos, similis est homini ædificanti domum, "qui fodit, & in profundum penetrat, posuitque fundamentum super petra, unde *Inundatione* facta, illisum flumen domui isti, sed non valuit dimovere eam, quoniam fundata erat super petra," VI: 47, 48. quod hic per Inundationem intelligantur Tentationes, unicuivis constare potest. Pro *Desolationibus*, apud Esaiam, "Dominus ascendere faciens super eos *Aquas fluminis* "*validas & multas*, Regem Aschuris, & omnem gloriam ejus, & ascendit "super omnes rivos ejus, & ibit super omnes ripas ejus, & ibit per Jehudam, *Inundabit* & transibit, usque ad collum pertinget," VIII: 7, 8. ubi Rex Aschuris pro phantasiis, principiis falsi, & ratiociniis inde, quæ desolant hominem, & desolarunt Antediluvianos. Apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, ecce *Aquæ* ascendentes a septentrione, & erunt in *Flumen Inundans*, "& *Inundabunt* terram, & plenitudinem ejus, urbem & habitantes in ea," XLVII: 2, 3. ubi de Philistæis, per quos repræsentantur illi, qui principia falsa capiunt, & inde ratiocinantur de spiritualibus, quæ inundant hominem, sicut antediluvianos. Quod tam Tentationes, quam Desolationes in Verbo com-

comparentur diluviis seu inundationibus aquarum, & ita vocentur, causa est, quia similiter se habent; sunt mali spiritus, qui influunt cum suis persuasionibus & principiis falsi, in quibus sunt, & excitant similia apud hominem; sed apud hominem qui regeneratur, sunt Tentationes, apud hominem qui non regeneratur, sunt Desolationes.

706. Vers: 1. *Et dixit Jehovah Noacho, intra tu & omnis domus tua in Arcam, quia te vidi justum coram Me in generatione hac.* Quod dixit Jehovah ad Noachum, significat quod ita factum; Jehovah dicitur, quia nunc agitur de charitate: intra tu & omnis domus in arcam, significat illa quæ sunt voluntatis, quæ est domus; intrare in arcam, hic est præparari: quia te vidi justum in generatione hac, significat bonum habere, per quod regenerari posset.

707. Hic usque ad versum quintum, fere eadem sunt, quæ in Capite priori dicta, aliquantum modo mutata; similiter in sequentibus; qui non novit sensum internum Verbi, nusquam aliter opinari potest, quam quod modo repetitio sit ejusdem rei; similia occurrunt alibi in Verbo, cumprimis apud Prophetas, ubi eadem res aliis & aliis vocibus exprimitur; & quandoque etiam reassumitur, & iterum describitur: sed causa est, ut prius dictum, quod binæ facultates apud hominem sint, inter se distinctissimæ, intellectus & voluntas, & quod distincte in Verbo de utroque agatur; hæc causa repetitionum: quod hic similiter, constabit ab illis, quæ sequuntur.

708. Quod dixit Jehovah ad Noachum, significet quod ita factum, constat ex eo, quod apud Jehovam non sit nisi quam Esse, quod dicit fit, & est factum; similiter ac Capite præc: vers: 13, & alibi, ubi dicere Jehovæ est fieri & factum.

709. Jehovah dicitur, quia nunc agitur de Charitate: in præcedente Capite a vers: 9 ad fin: non dicitur *Jehovah*, sed *Deus*, ex causa, quod ibi agatur de præparatione Noachi, seu hominis Ecclesiæ quæ Noachus vocatur, quoad ejus Intellectualia quæ sunt fidei, hic autem de præparatione ejus quoad Voluntaria, quæ sunt amoris; cum de Intellectualibus seu veris fidei, dicitur Deus, cum de Voluntariis seu bonis amoris dicitur Jehovah; Intellectualia enim, seu quæ sunt fidei, non constituunt Ecclesiam, sed voluntaria quæ sunt Amoris; Jehovah in amore & charitate est, non autem in fide, nisi sit fides amoris seu charitatis; quare etiam in Verbo fides comparatur nocti, sed amor diei, sicut in Primo Capite Geneseos, ubi de Luminaribus magnis actum, quod Luminare Magnum seu sol, qui significat amorem, dominetur die, & Luminare minus seu luna, quæ significat fidem, quod dominetur nocte, Gen: I: 14, 16. similiter apud Prophetas; Jerem: XXXI: 35. Cap: XXXIII: 20. Psalm: CXXXVI: 9. tum Apoc: VIII: 12.

710. Intra tu & omnis domus in arcam, quod significet illa, quæ sunt voluntatis, constat inde; in Cap: præc: ubi de Intellectualibus, aliter, nempe, "Intrabis in arcam, tu & filii tui & uxor tua, & uxores filiorum tuorum, "tecum," vers: 18. quod Domus significet Voluntatem, & quæ voluntatis, constat passim ex Verbo, ut apud Jeremiam, "Transferentur *Domus* eorum ad

"ad alios, agri & uxores simul," VI: 12. ubi tam domus, quam agri & uxores "se referunt ad illa, quæ sunt voluntatis. Apud Eundem, "Ædificate *Do-* "*mos*, & inhabitate; & plantate hortos & commedite fructus eorum," XXIX: 5. 28. ubi domos ædificare & inhabitare sunt voluntatis, hortos plantare sunt intellectus: similiter alibi: & multoties Domus Jehovæ, pro Ecclesia, ubi amor est principale: Domus Jehudæ pro Ecclesia Cœlesti; Domus Israelis pro Ecclesia Spirituali, quia Domus est Ecclesia, inde Mens hominis Ecclesiæ, in qua voluntaria & intellectualia sunt, seu quæ charitatis & fidei, est Domus.

711. Quod intrare in arcam, sit præparari, prius Cap: præc: ad vers: 18, dictum; sed ibi significatum, quod præparatus quoad intellectualia, quæ sunt vera fidei, hic quoad voluntaria, quæ sunt bona charitatis, ut salvaretur. Homo, nisi præparatus, hoc est instructus veris & bonis, nusquam potest regenerari, minus subire tentationes; nam mali spiritus, qui tunc apud eum, excitant ejus falsa & mala, nisi adsint vera & bona, ad quæ flectantur a Domino, & per quæ discutiantur, succumbit: vera & bona sunt Reliquiæ, quæ ad tales usus a Domino reservantur.

712. Quia te vidi justum in generatione hac, quod significet bonum habere, per quod regenerari posset, Cap: præc: ad vers: 9 dictum & ostensum est, ibi justus significat bonum charitatis, & integer verum charitatis: ibi generationes, quia de Intellectualibus; hic generatio, quia de Voluntariis; voluntas enim comprehendit in se intellectualia, non intellectus voluntaria.

713. Vers: 2. *De omni bestia munda accipias tibi septena, septena, virum & uxorem ejus, & de bestia, quæ non munda illa, bina, virum & uxorem ejus.* Per omnem bestiam mundam significantur affectiones boni: per septena, quod sancta sint: per virum & uxorem significatur, quod vera conjuncta bonis: per bestiam non mundam significantur affectiones malæ: per bina, quod respective prophana: per virum & uxorem, falsa conjuncta malis.

714. Quod per omnem bestiam mundam significentur affectiones boni, constat ab illis, quæ prius de bestiis dicta & ostensa sunt, n: 45, 46, 142, 143, 246. Causa quod affectiones ita significatæ sint, est, quia homo in se, & in suo proprio spectatus non est nisi bestia, similimi ei sensus, similimi appetitus, similimæ cupiditates, tum similimæ affectiones quæcunque; ejus amores boni & optimi etiam similimi sunt, ut amare socios suæ speciei, amare liberos, & amare conjugem; sic ut nihil prorsus differant: sed quod homo sit, & præ bestiis, est quod vitam interiorem habeat, quæ nusquam datur seu dabilis est apud bestias; quæ vita est vita fidei & amoris a Domino; quæ vita nisi inesset singulis, quæ communia habet cum bestiis, nusquam aliud esset: sit modo in exemplum, amor erga socios, si amaret illos solum sui causa, nec cælestius quid aut divinius amori inesset, non potest inde dici homo, quia simile est apud bestias; ita in omnibus reliquis: quare nisi voluntati ejus inesset vita amoris a Domino, & intellectui ejus vita fidei a Domino, nusquam foret homo; per vitam, quam habet a Domino, vivit post mortem, quia adjungit sibi eum Dominus; & sic potest in cœlo Ipsius cum Angelis esse, & vivere in æternum: & tametsi homo vivit sicut fera, nec quicquam aliud a-

mat quam semet, & quæ semet spectant, usque Misericordia Domini tanta est, quia Divina & Infinita, ut non eum relinquat, sed continue vitam suam per Angelos ei inspirat, quam licet non recipit aliter, usque efficit, ut possit cogitare, reflectere, intelligere, num bonum aut malum, morale, civile, mundanum, & corporeum, & inde num verum aut falsum.

715. Quia Antiquissimi noverunt, & cum in humiliatione sui essent, agnoverunt, quod non essent nisi quam bestiæ & feræ, at quod homines essent, hoc solum haberent a Domino; ideo quicquid apud eos erat, non solum assimilabant bestiis & avibus, sed etiam ita vocabant; quæ voluntatis erant, comparabant bestiis, & vocabant bestias; & quæ intellectus comparabant avibus, & vocabant aves; sed distinguebant inter affectiones bonas & affectiones malas; affectiones bonas comparabant agnis, ovibus, hædis, capris, hircis caprarum, arietibus, juvencis, bovibus, ob causam, quia bonæ & mites, tum quia utiles vitæ, ut quod comedi possent, & quod pellibus & lanis eorum vestiri; hæ sunt principaliter bestiæ mundæ: at quæ malæ & immites, ut & inutiles vitæ, sunt bestiæ immundæ.

716. Quod per septena significentur sancta, constat ab illis, quæ prius de septimo die seu sabbatho dictum, n: 84 ad 87, quod nempe Dominus sit Septimus Dies, & ex Ipso omnis cœlestis Ecclesia, seu homo, imo ipsum cœleste, quod quia est Solius Domini, est sanctissimum; inde Septem in Verbo significant Sanctum, & quidem in sensu interno, prorsus nihil quod ex numero, ut hic, nam qui in sensu interno sunt, ut Angeli & spiritus angelici, ne quidem sciunt quid numerus, proinde quid septem; ideo nusquam hic significatur, quod acciperentur de omni bestia munda septem paria, seu quod tantum boni respective ad malum, ut septem ad bina, haberet, sed quod voluntaria, quibus instructus hic homo Ecclesiæ fuit, essent bona, quæ sancta, per quæ, ut prius dictum, potuisset regenerari. Quod Septem significent sanctum seu sancta, constare potest a ritualibus in Ecclesia repræsentativa, ubi septenarium toties occurrit, sicut quod de sanguine & oleo spargeretur septem vicibus; ut in Levitico, "Sumsit Moses Oleum unctionis, unxitque Habitaculum & omnia, quæ in illo, *sanctificavitque* illa & sparsit de illo super Altare *Septem vicibus*, & unxit Altare & omnia vasa ejus ad *sanctificandum* illa," VIII: 10, 11. ubi septem vices nihil prorsus significavissent, nisi ita repræsentaretur sanctum; oleum ibi significat sanctum amoris. Et alibi, "cum intraret Aharon in Sanctum, accipiet de Sanguine juvenci, & sparget digito suo super facies Propitiatorii orientem versus, & ad facies Propitiatorii sparget *Septem vicibus* de Sanguine digito suo. Similiter ad Altare, sparget super illud de Sanguine digito suo *Septem vicibus*, & *mundabit* illud, & *sanctificabit* illud," Lev: XVI: 14, 19; ubi omnia & singula significant Ipsum Dominum, proinde Sanctum Amoris, tam scilicet Sanguis, quam Propitiatorium, ut & Altare, tum Oriens, versus quem spargeretur sanguis, proinde etiam Septem. In sacrificiis similiter, de quibus in Numeris, "Si anima peccaverit per errorem; & si sacerdos unctus peccaverit ad reatum populi, mactabit juvencum coram Jehovah, & intinget Sacerdos digitum suum

"suum in sanguine, & sparget de Sanguine *Septem vicibus* coram Jehovah: "versus velum Sancti," IV: 1, 3, 5, 6. ubi similiter septem significant sanctum, quia de expiatione, quæ solius est Domini, ita de Domino, agitur. Similia quoque instituta sunt circa mundationem lepræ, de qua in Levitico, "Ex volucris sanguine, ligno cedri, & coccineo, & hyssopo, sparget sacer- "dos super mundandum a lepra *Septem vicibus*, & *mundabit* eum; similiter de "oleo, quod super vola ejus sinistra, *Septem vicibus* coram Jehovah. Similiter "in domum ubi lepra, ex ligno cedri, & hyssopo, & coccineo, & sanguine "volucris sparget *Septem vicibus*," XIV: 6, 7, 27, 51. ubi quisque videre potest, quod nihil prorsus sit in ligno cedri, coccineo, hyssopo, oleo, sanguine volucris, ita nec in septem, nisi inde, quod per illa repræsentarentur sancta; si sancta inde abstrahis, manet mortuum quid, aut prophanum idololatricum; sed cum significantur sancta, tunc cultus inibi est Divinus, qui est internus, & modo repræsentatur per externa: non quidem potuerunt scire Judæi, quid significarent, sic nec quisquam hodie, quid lignum cedri, quid hyssopus, quid coccineum, quid avis, usque si modo voluissent cogitare quod sancta involverent, quæ nescirent, & sic coluissent Dominum, seu Messiam venturum, Qui sanaret eos ab eorum lepra, hoc est, a prophanatione sancti, salvari potuissent; nam qui ita cogitant & credunt, in altera vita instruuntur illico, si desiderant, quid omnia & singula repræsentaverint. Similiter de Vacca rufa, "Quod acciperet Sacerdos de sanguine digito suo, & sparge- "ret versus facies Tentorii conventus de sanguine ejus *Septem vicibus*," Num: XIX: 4. Quia Septimus Dies seu Sabbathum significabat Dominum, & ab Ipso cælestem hominem, & ipsum cœleste, Septimus Dies in Ecclesia Judaica, præ omnibus ritibus sanctissimus erat, inde sabbathum sabbathi *Anno Septimo*, Lev. XXV: 4. tum Jubilæum, quod proclamaretur post *Septem Sabbatha* annorum, seu post *Septem* annos *Septem vicibus*, Lev: XXV: 8, 9. Quod Septenum in supremo sensu significet Dominum, & inde Sanctum amoris, constare potest etiam a Candelabro aureo, & *Septem* ejus *lucernis*, de quibus, Exod: XXV: 31, 32, 33, 37. Cap: XXXVII: 17, 18, 19, 23. Num. VIII: 2, 3. Sachar: IV: 2. de quibus ita apud Johannem, *Septem* Candelabra "aurea; in medio *Septem* Candelabrorum similis Filio hominis," Apoc: I: 12, 13. ubi clarissime constat, quod Candelabrum cum septem lucernis significet Dominum, & quod Lucernæ sint sancta amoris, seu cœlestia, quare etiam septem fuerunt; & apud Eundem, "E Throno exibant *Septem* lampades ig- "nis ardentes coram Throno, quæ sunt *Septem* spiritus Dei," Apoc: IV: 5. hic septem lampades quæ exiverunt e Throno Domini, sunt septem Lucernæ. Similiter se habet ubi septenarius numerus occurrit apud Prophetas, ut apud Esaiam, "Erit lux Lunæ sicut lux Solis, & lux Solis erit *Septupla*, sicut lux "*Septem dierum*, in die quo obligabit Jehovah fracturam populi sui," XXX: 26. ubi lux septupla, sicut lux septem dierum, nusquam significat septuplum, sed sanctum amoris significati per solem. Videantur etiam, quod de septenario numero prius dictum & ostensum, Cap: IV: vers: 15. Ex his quoque manifeste

manifeste constat quod Numeri in Verbo, quicunque sunt, nusquam significent numeros, ut prius quoque, Cap: VI: ad vers: 3. ostensum.

717. Ex his quoque constat, quod de voluntariis hominis, seu de ejus bonis & sanctis, quæ prædicantur de voluntate, agatur; hic enim dicitur, quod acciperet de bestia munda septena, & in vers: seq: similiter de ave; at in Cap: præced: vers: 19, 20. non dicitur, quod acciperet septena, sed bina seu paria, quia ibi de Intellectualibus, quæ non sancta in se, sed ab amore, qui voluntatis, sancta sunt, agitur.

718. Quod per virum & uxorem significentur quod vera conjuncta bonis, constat a significatione Viri, quod sit verum, quod est intellectus, & a significatione uxoris quod sit bonum, quod voluntatis, de quibus prius; & exinde, quod nusquam apud hominem detur vel minimum cogitationis, nec minimum affectionis, & actionis, in quo non sit quoddam conjugium intellectus & voluntatis; absque quodam conjugio nusquam aliquid existit aut producitur; in ipsis organicis hominis compositis & simplicibus, imo simplicissimis est passivum & activum, quæ si non copulata forent quasi conjugio instar viri & uxoris, nequicquam possent ibi esse, minus aliquid producere; in universa natura similiter: perpetua hæc conjugia ducunt principium & ortum suum a conjugio cœlesti, per quod etiam unicuique rei in universa natura, tam animatæ quam inanimatæ impressa est idea Regni Domini.

719. Quod per bestiam non mundam significentur affectiones malæ, constat ab illis, quæ de bestiis mundis prius dicta & ostensa sunt: mundæ dictæ quia mites, bonæ & utiles; non mundæ sunt quæ contrariæ, immites, malæ, & inutiles, quarum genera & species sunt; in Verbo etiam exprimuntur per lupos, ursos, vulpes, sues, & plures, & significantur per eas diversæ cupiditates & malitiæ. Quod hic dicatur, quod in Arcam quoque introducerentur immundæ bestiæ, seu malæ affectiones, ita res se habet, quod hic describatur homo hujus Ecclesiæ, qualis erat, & quidem per arcam, & sic per illa quæ in arca, seu quæ introducta sunt in arcam, hoc est, quæ fuerunt apud hominem antequam regeneraretur; apud illum fuerunt vera & bona, quibus, antequam regeneratus, a Domino instructus & donatus est, nam absque veris & bonis nusquam aliquis regenerari potest; hic memorantur mala, quæ apud eum, & significantur per bestias immundas: cum regeneratur homo, sunt mala quæ discutienda, hoc est, quæ resolvenda & temperanda per bona; nusquam enim aliquod malum actuale & hæreditarium apud hominem ita discuti potest ut aboleatur, sed manet insitum, sed modo resolvitur & temperatur per bona a Domino, ut non noceat & appareat, quod est arcanum adhuc incognitum: mala actualia sunt quæ resolvuntur & temperantur, non ita mala hæreditaria, quod etiam est res incognita.

720. Quod per bina significentur respective prophana, ex significatione numeri istius constare potest: Binum vel duo significant non solum Conjugium, & quando conjugium cœleste, est numerus sanctus; sed etiam significant idem ac sex, nempe sicut sex dies laboris se habent ad septimum quietis seu sanctum, ita duo ad tres, quare Tertius dies in Verbo accipitur pro Septimo,

timo, & fere fimile involvit, ex caufa Refurrectionis Domini die tertio, inde quoque adventus Domini in mundum & in gloriam, tum omnis adventus Domini, ficut per diem feptimum, etiam per diem tertium, defcribitur; inde dies bini, qui antecedunt, non funt fancti, fed refpective prophani, ut apud Hofeam, " Ite & revertemur ad Jehovam, quia Ille fau-" ciavit, & fanabit nos; percuffit & obligabit nos; vivificabit nos poft *Bi-" duum*, in die *Tertio* eriget nos, & vivemus coram Ipfo," VI: 1, 2. & apud Sachariam, " Erit, in omni terra, dictum Jehovæ, *Duæ* partes in ea exfcin-" dentur, exfpirabunt, & *tertia* relinquetur in ea, & ducam tertiam partem " per ignem, & conflabo eos juxta conflare argentum," XIII: 8, 9. & quod argentum puriffimum effet, cum purificatum fepties, Pfalm: XII: 7. Ex quibus patet, quod, ficut per feptena non fignificata funt feptena fed fancta, ita per bina non fignificata fint bina, fed refpective prophana; ita nufquam quod immundæ beftiæ feu malæ ejus affectiones tam paucæ fuerint refpective ad mundas beftias feu bona, ut duo ad feptem; cum apud hominem mala innumera funt præ bonis.

721. Quod per virum & uxorem fignificentur falfa conjuncta malis, conftat ex illis, quæ mox prius dicta funt; hic enim prædicatur vir & uxor de immundis beftiis, mox prius de mundis, quare ibi fignificarunt vera conjuncta bonis, hic falfa conjuncta malis; quale fubjectum talis eft prædicatio.

722. Verf: 3. *Etiam de ave cœlorum feptena, feptena, mafculum & fæminam, ad vivificandum femen fuper faciebus totius terræ.* Per avem cœlorum fignificantur intellectualia: per feptena, quæ fancta: per mafculum & fæminam, vera & bona: ad vivificandum femen fuper faciebus totius terræ, fignificant vera fidei.

723. Quod per avem cœlorum fignificentur intellectualia, prius oftenfum eft, quare illis non immorandum.

724. Similiter, quod feptena fignificent fancta; fed hic fancta vera, quæ fancta funt ex eo, quod veniant ex bonis; nufquam aliquod verum fanctum eft, nifi veniat ex bono; homo poteft multa vera ex Verbo, & fic ex memoria, loqui, fed nifi amor fit, feu charitas, quæ producit, nufquam de illis prædicari fanctum poteft; fi vero amor & charitas, tunc agnofcit & credit, ita ex corde; fimiliter ac fides, de qua tam multi loquuntur, quod fola falvet, nifi Amor fit feu charitas, ex qua fides, nufquam eft fides; amor & charitas eft quæ fanctificat fidem; Dominus eft in Amore & Charitate, non autem in fide feparata, fed in fide feparata eft ipfe homo, in quo nihil nifi fpurcum; nam cum fides feparata eft ab amore, eft vel fuæ laudis vel fui lucri caufa, quæ in corde, ex qua loquitur: hoc unufquifque ex propria experientia fcire poteft, qui alicui dicit, quod amet eum, quod præferat aliis, quod agnofcat pro optimate præ aliis, & fimilia, & tamen aliter corde cogitat, is non nifi quam ore hoc facit, & corde negat, quandoque etiam fubfannat: ita quoque fe habet cum fide: quod notiffimum mihi per plures experientias factum eft, qui in vita corporis Dominum & fidem prædicarunt cum

tali

tali eloquio, & ſimul ficta devotione, ut obſtupuerint auditores, & non ex corde, ex iis in altera vita ſunt, qui maxime Dominum odio habent, & fideles perſequuntur.

725. Quod per maſculum & fæminam ſignificentur vera & bona, conſtare ab illis poteſt, quæ prius dicta & oſtenſa ſunt, quod vir & maſculus ſignificet verum, uxor & fæmina bonum; ſed maſculus & fæmina prædicatur de intellectualibus, at vir & uxor de voluntariis, ex cauſa, quod per virum & uxorem repræſentetur conjugium, non ita per maſculum & fæminam; Verum enim nuſquam poteſt ex ſe conjugium inire cum bono, ſed bonum cum vero; quia nuſquam datur aliquod verum quod non producitur a bono, & ſic bono copulatur; ſi abſtrahis bonum a vero, remanet nihil quicquam præter voces.

726. Ad vivificandum ſemen ſuper faciebus totius terræ, quod ſignificent vera fidei, conſtat ex eo, quod per hanc Eccleſiam vivificatum ſit ſemen, per ſemen intelligitur fides; poſteritas cætera Eccleſiæ Antiquiſſimæ ſemen cœleſte & ſpirituale per fœdas cupiditates, & per diras perſuaſiones apud ſe perdidit; ne autem ſemen cœleſte periret, regenerati ſunt, qui Noachus vocantur, & quidem per ſemen ſpirituale; hæc ſunt, quæ ſignificantur. Vivificari dicuntur, qui vitam Domini accipiunt, quia in illis, quæ ſunt Domini, ſolum eſt vita; ut cuique conſtare poteſt ex eo, quod nuſquam aliqua vita ſit in iis, quæ non ſunt vitæ æternæ, ſeu quæ non ſpectant vitam æternam, vita quæ non æterna, non eſt vita, ſed intra pauculum temporis perit; nec prædicari Eſſe poteſt de iis, quæ deſinunt eſſe, ſed de illis quæ nuſquam deſinunt eſſe, ita ſolum vivere & Eſſe inſunt illis, quæ ſunt Domini ſeu Jehovæ, quia omne Eſſe & vivere in æternum eſt Ipſius: per vitam æternam intelligitur felicitas æterna: de quibus videantur quæ dicta & oſtenſa, n: 290.

727. Verſ: 4. *Quia ad dies adhuc ſeptem Ego pluere faciens ſuper terram, quadraginta dies & quadraginta noctes, & delebo omnem ſubſtantiam, quam feci, a ſuper faciebus humi.* Per ad dies ſeptem, ſignificatur principium tentationis: per pluere, tentatio: per quadraginta dies & noctes, duratio tentationis: per delere omnem ſubſtantiam quam feci, a ſuper faciebus humi, ſignificatur hominis proprium quod quaſi deletur, cum regeneratur. Per eadem ſignificatur etiam deletio eorum, qui ab Antiquiſſima Eccleſia ſemet perdiderunt.

728. Quod ad dies ſeptem ſignificetur hic principium tentationis, conſtat ex ſenſu interno omnium, quæ in hoc verſu, quod agatur de Tentatione hominis, qui Noachus vocatur; in genere agitur tam de Tentatione illius, quam de totali Vaſtatione eorum, qui fuerunt ab Antiquiſſima Eccleſia, & tales facti; quare *ad dies ſeptem* non modo ſignificat principium tentationis, ſed etiam finem vaſtationis: quod ad dies ſeptem illa ſignificent, cauſa eſt, quia ſeptem eſt numerus ſanctus, ut prius dictum & oſtenſum, verſ: 2. hujus capitis, & Cap: IV: 15, 24. & n: 84 ad 87, ſignificat adventum Domini

mini in mundum, tum adventum Ipfius in gloriam; in particulari omnem Ipfius adventum: omnis Ipfius adventus fecum habet, quod fit principium iis qui regenerantur, & finis eorum qui vaftantur; ita homini hujus Ecclefiæ adventus Ipfius fuit principium tentationis; nam cum tentatur homo, tunc incipit novus fieri & regenerari; & fimul fuit finis eorum, qui ab Antiquiffima Ecclefia tales facti, ut non potuiffent aliter quam perire; ficut cum Dominus in mundum venit, tunc Ecclefia in ultima fua vaftatione fuit, & tunc nova facta: quod ad dies feptem illa fignificent, conftat apud Danielem, "*Septimanæ feptuaginta* decifæ funt fuper populum tuum, & fuper civitatem fanctitatis tuam, ad confumandum prævaricationem, & ad obfignandum peccata, & ad expiandum iniquitatem, & ad adducendum juftitiam fæculorum, & ad obfignandum vifionem & prophetam, & ad ungendum Sanctum Sanctorum: & fcies & percipies ab exitu Verbi ad reftituendum & ad ædificandum Hierofolymam, ufque ad Meffiam Principem SEPTIMANÆ SEPTEM," IX: 24, 25. ibi feptimanæ feptuaginta, & feptimanæ feptem, fignificant fimile ac dies feptem, nempe adventum Domini, fed quia ibi manifefta prophetia, defignantur tempora adhuc fanctius & certius per feptenarios numeros; inde conftat, quod feptem ita adplicata temporibus fignificent non folum adventum Domini, fed etiam tunc principium novæ Ecclefiæ, per verba, quod ungeretur Sanctus fanctorum, & quod reftitueretur & ædificaretur Hierofolyma: tum fimul ultimam vaftationem, per verba, quod feptimanæ decifæ fint fuper civitatem fanctitatis ad confumandum prævaricationem, & ad obfignandum peccatum: Similiter alibi in Verbo, ut apud Ezechielem ubi de fe, "Veni ad captivitatem Thelabib, fedentes ad fluvium Kebar, & fedi ibi *Septem dies*, obftupefcens inter illos, & fuit a *fine feptem dierum*, & fuit verbum Jehovæ ad me," III: 15, 16. ubi dies feptem quoque pro principio vifitationis, nam poft dies feptem, cum fedit apud eos qui in captivitate, factum eft verbum Jehovæ ad illum. Apud Eundem, "Sepelient Gogum, propterea ut mundent terram *Septem menfibus*, a fine *feptem menfium* perfcrutabuntur," XXXIX: 12, 14. ubi fimiliter pro termino ultimo vaftationis, & primo vifitationis. Apud Danielem, "Cor Nebuchadnezaris ab homine mutabunt, & cor beftiæ dabitur ei, & *Septem tempora* tranfibunt fuper eum," IV: 13, 22, 29, pariter pro fine vaftationis, & principio novi hominis. Septuaginta anni captivitatis Babylonicæ idem repræfentarunt; five feptuaginta, five feptem, idem involvunt, ut fi feptem dies, vel feptem anni, vel feptem fæcula, quæ faciunt feptuaginta annos; vaftatio repræfentata erat per annos captivitatis; principium novæ Ecclefiæ repræfentatum per liberationem & reædificationem Templi. Per fervitium Jacobi apud Labanem fimilia quoque repræfentata funt, ubi hæc, "Serviam tibi *Septem annis* pro Rachele, & fervivit *Septem annis*: dixit Laban, imple *Septimanam* hanc, & dabimus etiam tibi illam pro fervitio, quod fervias mecum adhuc *Septem annis* aliis; & fecit Jacobus ita, & implevit *Septimanam* hanc," Genef: XXIX: 18, 20, 27, 28. ubi feptem annorum fervitium fimile involvit, tum poft dies annorum feptem quod conjugium

& libertas; tempus horum septem annorum vocabatur Septimana, sicut etiam apud Danielem. Simile quoque repræsentabat, quod mandatum, ut circumirent urbem Jericho septem vicibus, & caderet murus, & dicitur, quod *die septimo* surrexerint sub auroram, & circumiverint urbem, secundum morem, *Septem vicibus*, & factum *vice septima* clanxerunt *Septem* sacerdotes *Septem* buccinis, & cecidit murus, Jos: v: 10 ad 20. quæ nisi talia etiam significavissent, nusquam mandatum fuisset, quod septies circumirent, & septem sacerdotes, & septem buccinæ essent. Ex his & pluribus aliis locis, ut apud Job: II: 13. Apoc: xv: 1, 6, 7. Cap: xxi: 9. constare potest quod ad dies septem significent pricipium novæ Ecclesiæ, & finem veteris; hic quia tam de homine Ecclesiæ, quæ Noachus vocatur, & de ejus tentatione agitur, quam de posteritate ultima Ecclesiæ Antiquissimæ, quæ se perdidit, per a diebus adhuc septem non aliud significari potest, quam principium tentationis Noachi, & finis antiquissimæ Ecclesiæ, seu devastatio ultima & exspiratio.

729. Quod per pluere significetur Tentatio, constat ab illis, quæ in præmissis ad hoc caput dicta & ostensa sunt, quod nempe diluvium & inundatio aquarum, quæ est hic pluere, significent non solum tentationem, sed etiam vastationem: tum quoque patebit ex illis, quæ in sequentibus, de diluvio, dicenda.

730. Quod per Quadraginta dies & noctes significetur duratio tentationis, constat manifeste ex Verbo Domini: quod Quadraginta significent durationem tentationis, inde venit, quod Dominus se passus sit tentari per Quadraginta dies, ut constat apud Matth: iv: 1, 2. Luc: iv: 2. Marc: i: 13. & quia omnia & singula, quæ instituta, in Ecclesia Judaica, & cæteris Ecclesiis rerepræsentativis, ante Adventum Domini, fuerunt typi Ipsius, ita quoque Quadraginta dies & noctes, quod repræsentarent & significarent in genere omnem Tentationem, in specie durationem quamcunque tentationis: & quia cum homo in tentatione est, est in vastatione omnium quæ sunt proprii & quæ sunt corporea, nam propria & corporea moritura sunt, & quidem per pugnas & tentationes, antequam renascitur novus seu fit spiritualis & cœlestis, ideo etiam Quadraginta dies & noctes significant quoque durationem vastationis; hic similiter, ubi tam de tentatione hominis novæ Ecclesiæ, Noachus, dictæ, quam de devastatione antediluvianorum, agitur: quod quadraginta significent tam tentationis quam vastationis durationem, tam majorem, quam minorem, constat apud Ezechielem, "Jacebis super latere tuo dextro, & portabis iniquitatem "domus Jehudæ *Quadraginta dies*, singulos dies pro singulis annis dedi illud tibi," iv: 6. ibi pro duratione vastationis Ecclesiæ Judaicæ, tum quoque pro repræsentatione tentationis Domini, nam dicitur quod portaret iniquitatem domus Jehudæ. Apud Eundem, "Dabo terram Ægypti vastitates, vastitatem desolationis, non transibit per eam pes hominis, & pes bestiæ non transibit per eam, & non habitabitur *Quadraginta annis*. Et dabo terram Ægypti desolationem in medio terrarum desolatarum, & urbes ejus in medio "urbium devastatarum erunt solitudo *Quadraginta annis*," xxix: 11, 12. ibi quoque pro duratione vastationis & desolationis; ubi in sensu interno nusquam significantur

ſignificantur quadraginta anni, ſed tantum deſolatio fidei in genere, ſive intra minus ſive majus tempus. Apud Johannem, "Atrium, quod intra "Templum, ejice foras, ut illud non metiaris, quia datum eſt gentibus, quæ "Civitatem ſanctam conculcabunt *menſibus Quadraginta duobus*," Apoc: XI: 3. & apud Eundem, "Datum eſt beſtiæ os loquens magna, & blaſphemias, "dataque ei poteſtas faciendi *Menſes Quadraginta duos*," Apoc. XIII: 5. ubi pro duratione vaſtationis; nuſquam enim tempus quadraginta duorum menſium intelligitur, ut quiſque ſcire poteſt: ſed hic dicitur, quadraginta duo, quod idem eſt cum quadraginta; quod inde trahit originem, quia dies ſeptem ſignificant finem vaſtationis & principium novum, ſex autem ſignificant laborem ex ſex diebus laboris aut pugnæ, quare multiplicati ſunt ſeptem per ſex, inde numerus exſurgit quadraginta duo, ſignificans durationem vaſtationis & & durationem tentationis ſeu laborem & pugnam hominis regenerandi, in qua ſanctum; ſed numerus rotundus quadraginta, pro non rotundo quadraginta duo, aſſumtus, eſt, ut conſtat ex illis locis Apocalypſeos. Quod populus Iſraeliticus per quadraginta annos circumductus fuiſſet in deſerto, antequam introducti in terram Canaanem, repræſentabat & ſignificabat ſimiliter durationem tentationis, tum quoque durationem vaſtationis; durationem tentationis per id, quod poſtea introducti in terram ſanctam; durationem vaſtationis per id, quod omnes qui ſupra viginti annos exiverunt Ægypto, in deſerto mortui ſunt, præter Joſuam & Chalebum; ſunt tentationes, quæ intelliguntur per illa, contra quæ toties murmurarunt; & ſunt vaſtationes, quod toties illis plagæ & interitus: quod ſignificent tentationes & vaſtationes, ibi, ex Divina Domini Miſericordia, oſtendetur; de quibus ita apud Moſen, "Recorderis omnis viæ, quam duxit "te Jehovah Deus tuus his *Quadraginta annis* in deſerto propter ad affligen-"dum te, ad *tentandum te*, ad ſciendum quid in corde tuo, an ſerves præ-"cepta Ipſius, annon," Deut: VIII: 2, 3, 16. Quod Moſes fuerit quadraginta dies, & quadraginta noctes ſuper monte Sinai, ſimiliter ſignificat durationem tentationis, ſeu tentationem Domini, ut conſtat apud illum, "In "monte Sinai fuit *Quadraginta dies*, & *Quadraginta noctes*, non edens panem, non bibens aquam, ſupplicans pro populo ne perderetur," Deut: IX: 9, 11, 18, 25, ad f. Cap: X: 11. Num: XIV: 33, 34, 35. Cap: XXXII: 8, ad 14. Quod per Quadraginta dies ſignificetur duratio tentationis, cauſa eſt, ut dictum, quod Dominus ſe paſſus tentari a diabolo quadraginta diebus; quare cum omnia erant repræſentativa Domini, cum idea tentationis fuit apud angelos, idea illa in mundo ſpirituum repræſentata fuit per talia quæ in mundo, ſicut fit cum omnibus ideis angelicis dum labuntur in mundum ſpirituum, quod ſiſtantur repræſentative; ita per quadraginta, quia Dominus tentaretur quadraginta diebus; idem eſt apud Dominum, & inde in Cœlo angelico, quod venturum, aut quod præſens; quod venturum eſt præſens, ſeu quod fiet hoc factum; inde repræſentatio tentationum, ut & vaſtationum per quadraginta in Eccleſia repræſentativa: ſed hæc nondum ſatis comprehendi poſſunt, quia neſcitur influxus Cœli Angelici in mundum ſpirituum, & quod talis.

731. Quod per delere omnem fubftantiam, quam feci, a fuper faciebus humi, fignificetur hominis proprium, quod quafi deletur, cum vivificatur, conftat ex illis, quæ prius de proprio dictum eft; hominis proprium eft omne malum & falfum, quamdiu hoc manet, tamdiu homo eft mortuus, fed cum tentationes fubit, tunc difcutitur, hoc eft, refolvitur & temperatur per vera & bona a Domino, & fic vivificatur, & apparet ficut non adeffet; quod non appareat, nec amplius noceat, fignificatur per deleri, tametfi nufquam deletur, fed manet; fe habet fere ficut nigrum & album, quæ dum temperantur varie per lucis radios, vertuntur in colores pulchros, ut in cæruleos, flavos, purpureos, per quos, fecundum difpofitionem, ut in floribus, pulchra & jucunda fiftuntur, manentibus ufque radicitus & fundamentaliter nigro & albo. Sed quia hic fimul agitur de ultima vaftatione eorum, qui fuerunt ab Ecclefia Antiquiffima, etiam per delere omnem fubftantiam, quam feci, a fuper faciebus humi, fignificantur ii qui perierunt, ficut quoque feq: verf: 23. fubftantia, quam feci, eft omne id, feu omnis homo, in quo fuit femen cœlefte, feu qui fuit ab Ecclefia, quare etiam in hoc verfu, & in fequente 23, humus dicitur, quæ hominem Ecclefiæ fignificat, cui infeminatum bonum & verum, quod fucceffive apud eos, qui Noachus, vocantur, difcuffis, ficut dictum, malis & falfis, fuccrevit, fed apud antediluvianos, qui perierunt, per zizanias, exftinctum eft.

732. Verf: 5. *Et fecit Noach fecundum omne, quod præcepit ei Jehovah,* fignificat ut prius quod ita factum.

Videatur Cap: præced: verf: 22, ubi bis dicitur, quod Noachus fecerit, hic modo femel; & ibi Deus, hic autem Jehovah; caufa eft, quia ibi agitur de intellectualibus, hic de voluntariis; intellectualia fpectant voluntaria ficut alia & diftincta a fe, fed voluntaria fpectant intellectualia ficut unita fibi, aut ficut unum, nam a voluntate intellectus, quæ caufa eft, quod ibi bis, *facere*, dicatur, hic modo femel; tum quod ibi Deus, hic autem Jehovah.

733. Verf: 6. *Et Noach filius fexcentorum annorum, & diluvium factum aquarum fuper terra:* per Noachum, quod filius fexcentorum annorum, fignificatur ftatus primus tentationis ejus: per diluvium aquarum fuper terra, fignificatur tentationis inchoamentum.

734. In præcedentibus actum eft de intellectualibus veris, quibus homo Ecclefiæ Noachus dictæ, a Domino inftructus fuit, antequam regeneraretur, Cap: præc: verf: 13 ad f. & dein de voluntariis bonis, quibus etiam a Domino donatus, in hoc Cap: a verf: 1 ad 5; ubi, quia de utrifque agitur, apparet ficut repetitio. Nunc autem agitur de tentatione ejus, & quidem hic de primo ftatu, & fic de inchoamento tentationis a verf: 6 ad 11; & quod quifque videre poteft, iterum occurrit repetitio, nam in hoc verfu dicitur, quod Noach fuit filius fexcentorum annorum, cum factum diluvium fuper terra; fed in verf: 11. quod in anno fexcentefimo vitæ ejus, menfe fecundo, & decimo feptimo die: pariter verf: feq: 7. quod intraverit Noachus in arcam cum filiis & uxoribus, fimiliter, verf: feq: 13. tum quod beftiæ intrarunt in arcam ad Noachum, verf: 8, 9. fimiliter etiam, verf: 14, 15, 16.

ex

ex quibus conſtat, quod hic ſimiliter ſit repetitio priorum: qui in ſolo ſenſu literæ manet, non poteſt aliter ſcire, quam quod ſit quoddam hiſtoricum ita repetitum; ſed hic ſicut alibi, nuſquam aliqua vocula eſt, quæ ſuperflua & inanis, quia eſt Verbum Domini; proinde non aliqua repetitio, niſi ſignificet alia; & quidem hic, ſicut prius, quod ſit tentatio prima, quæ eſt quoad ejus intellectualia, & dein ejus tentatio quoad voluntaria: quæ tentationes apud regenerandum ſuccedunt; nam aliud prorſus eſt tentari quoad intellectualia, & aliud tentari quoad voluntaria; tentatio quoad intellectualia levis eſt, at tentatio quoad voluntaria eſt gravis.

735. Quod Tentatio quoad intellectualia, ſeu quoad falſa, quæ apud hominem, levis ſit, cauſa eſt, quia homo in fallaciis ſenſuum eſt, & fallaciæ ſenſuum tales ſunt, ut non poſſint non intrare; quare etiam facile diſcutiuntur; ſicut omnes qui in ſenſu literæ Verbi manent, ubi loquutum eſt ſecundum captum hominis, proinde ſecundum fallacias ejus ſenſuum, quibus ſi ſimpliciter fidem habent, quia eſt Verbum Domini, tametſi in fallaciis ſunt, uſque facile ſe inſtrui patiuntur; ut pro exemplo, qui credit quod Dominus iraſcatur, puniat, malum impiis faciat, is quia ex ſenſu literæ hoc habet, facile poteſt informari, quomodo ſe res habet: pariter ſi ſimpliciter credit, quod bonum facere poſſit ex ſe, & quod mercedem in altera vita accipiat ſi bonus ſit ex ſe, is etiam facile, inſtrui poteſt, quod bonum quod facit, ſit a Domino, & Dominus mercedem det gratis ex Miſericordia: quare dum tales in tentationem quoad intellectualia ſeu tales fallacias veniunt, non poſſunt niſi leniter tentari, eſtque hæc prima tentatio, & vix apparet ut tentatio, de qua nunc agitur. Aliter vero ſe habet cum illis, qui non ex ſimplici corde credunt Verbo, ſed in fallaciis & falſitatibus ſe confirmant, ex cauſa, quod faveant eorum cupiditatibus, & ex hac cauſa impulſiva ratiocinia ex ſe & ſuis ſcientificiis plura congerunt, & dein eadem per Verbum confirmant, & ſic imprimunt ſibi, perſuadentque quod falſum ſit verum.

736. Quod Noachum, ſeu hominem novæ hujus Eccleſiæ, concernit, is fuit talis, quod ſimpliciter crediderit illis, quæ habuit ex Antiquiſſima Eccleſia, quæ fuerunt doctrinalia collecta, & redacta in quandam doctrinæ formam ab illis, quæ Chanochus dicti ſunt: & prorſus diverſæ indolis fuit ab antediluvianis, qui perierunt, & nephilim dicti, qui doctrinalia fidei immerſerunt fœdis ſuis cupiditatibus, & ſic captarunt diras perſuaſiones, a quibus recedere non vellent, utcunque ab aliis inſtruerentur, & iis demonſtraretur quod falſa: homines duplicis hujus genii ſeu indolis hodie quoque dantur; ſed illi facile poſſunt regenerari, hi autem difficile.

737. Quod per Noachum, quod filius ſexcentorum annorum ſignificetur ſtatus primus tentationis ejus, conſtat ex eo, quod hic uſque ad Heberum, Cap: XI, per numeros, & per ætates annorum, & per nomina, nihil aliud ſignificentur, quam res, ſicut etiam per ætates & nomina omnium in Cap: V. Hic quod ſexcenti anni ſignificent ſtatum primum tentationis, conſtare poteſt a numeris, qui ibi dominantur, qui ſunt *Decem* & *Sex*, qui bis in ſe multiplicati; numerus major & minor eorundem nihil mutat: quod *Decem* attinet, prius

prius Cap: v ad verſ: 3. oſtenſum eſt, quod ſignificent Reliquias; & quod *Sex* hic ſignificent laborem & pugnam, ex Verbo paſſim conſtat; nam ita ſe res habet, in præcedentibus actum eſt de præparatione ejus ad tentationem, quod nempe inſtructus fuerit a Domino Intellectualibus veris, & Voluntariis bonis, hæc vera & bona ſunt Reliquiæ, quæ non producuntur ita ut agnoſcantur, priuſquam homo regeneratur; apud eos qui per tentationes regenerantur, reliquiæ apud hominem ſunt pro angelis apud eum, qui ex iis depromunt illa, quibus hominem defendunt contra malos ſpiritus, qui falſa apud eum excitant, & ſic oppugnant: quia reliquiæ ſignificantur per decem, & pugna per ſex, inde eſt, quod ſexcenti anni dicantur, in quibus dominantur decem & ſex, & ſignificant ſtatum tentationis: quod in ſpecie ſex attinet, quod ſignificent pugnam, conſtat ex Capite Primo Geneſeos, ubi ſex dies ſunt, quibus regeneratus homo, antequam factus cœleſtis, intra quos dies continua pugna fuit, ſed ſeptimo die quies; inde eſt, quod ſex dies laboris ſint, & ſeptimus ſabbathum, quod ſignificat quietem: inde quoque eſt, quod ſervus Hebræus, ſerviret *Sex annis*, & ſeptimo eſſet liber, Exod: xxi: 2. Deut: xv: 12. Jer: xxxiv: 14. quodque *Sex annis* conſererent terram, & colligerent proventum ejus, ſeptimo autem intermitterent eam, Exod: xxiii: 10, 11, 12. ſimiliter vineam: & quod ſeptimo anno ſabbathum ſabbathi terræ, ſabbathum Jehovæ, Lev: xxv: 3, 4. Sex quia ſignificant laborem & pugnam, etiam ſignificant diſperſionem falſi, apud Ezechielem, "Ecce "*Sex* viri venientes a via portæ ſuperioris, quæ reſpiciens verſus ſeptentrio-"nem, & cuique inſtrumentum *diſperſionis* ſuæ in manu ſua," ix: 2; & apud Eundem contra Gogum, "Et reverti faciam te, & *Sextabo* te, & aſcen-"dere faciam te a lateribus ſeptentrionis," xxxix: 2. ubi ſex & ſextare pro diſperſione, ſeptentrio pro falſis, Gogus pro iis, qui doctrinalia capiunt ab externis quibus deſtruunt cultum internum: a Jobo, "In *Sex* anguſtiis li-"berabit te, & in ſeptima non tanget te malum," v: 19. ubi pro pugna tentationum. Alioquin Sex in Verbo occurrunt, ubi non ſignificant laborem, pugnam aut diſperſionem falſi, ſed ſanctum fidei, quia ſe referunt ad Duodecim, quæ ſignificant fidem & fidei omnia in uno complexu; & ad tria, quæ ſignificant ſanctum, inde etiam derivatio genuina numeri ſex, ſicut apud Ezechielem, Cap: xl: 5, ubi Calamus viri, quo menſus eſt urbem Iſraelis ſanctam, quod eſſet ſex ulnarum; & alibi; quod derivatio inde, cauſa eſt, quia in pugna tentationis eſt ſanctum fidei, tum quod ſex dies laboris & pugnæ ſpectent ſeptimum ſanctum.

738. Filius ſexcentorum annorum hic vocatur, quia filius ſignificat intellectuale verum, ut prius oſtenſum; non autem filius appellatur, verſ: ſeq: 11, quia ibi de tentatione ejus quoad voluntaria, agitur.

739. Quod per diluvium aquarum ſignificetur tentationis inchoamentum, inde conſtat, quod hic de tentatione quoad intellectualia agatur, quæ tentatio præcedit, & levis eſt, ut dictum; quare appellatur diluvium aquarum, non ſimpliciter diluvium, ut ſeq: verſ: 17. aquæ enim imprimis ſignificant ſpiritualia hominis, intellectualia fidei, tum illis oppoſita, ſeu falſa, ut permultis

multis a Verbo confirmari poteſt. Quod diluvium aquarum, ſeu Inundatio ſignificet Tentationem, conſtat ab illis, quæ in præmiſſis hujus Capitis oſtenſa ſunt, tum quoque apud Ezechielem, " Sic dixit Dominus Jehovih, faciam " perrumpere ſpiritum procellarum in excandeſcentia mea; & *Imber inundans* " in ira mea fiet, & lapides grandinis in fervore, ad conſumationem, ut de- " ſtruam parietem, quem incruſtatis inepto," XIII: 11, 13, 14. ubi ſpiritus procellarum, & imber inundans pro deſolatione falſi; paries incruſtatus inepto, pro ficto apparente ſicut verum. Apud Eſaiam, " Jehovah Deus protectio " ab *Inundatione*, umbraculum ab æſtu, nam ſpiritus violentorum ſicut *Inun-* " *datio* parietis," XXV: 4. ibi inundatio pro tentatione quoad intellectualia, & diſtinguitur a tentatione quoad voluntaria, quæ vocatur æſtus. Apud Eundem, " Ecce validus & robuſtus Domino, ſicut Inundatio grandinis, pro- " cella exciſionis, ſicut *Inundatio aquarum* validarum *ſuperinundantium*," XXVIII: 2. ibi gradus tentationis deſcripti: apud Eundem, " Cum tranſi- " eris per *Aquas*, tecum Ego, & per flumina, non *inundabunt* te; cum iveris " per ignem, non adureris, & flamma non comburet te," XLIII: 2. ubi aquæ & flumina pro falſis & phantaſiis, ignis & flamma, pro malis & cupiditatibus. Apud Davidem, " Super hoc precabitur omnis ſanctus ad Te " tempore inveniendi, unde in *Inundatione aquarum* multarum ad illum non " pertingent; tu latibulum mihi, ab anguſtia ſervabis me," Pſalm: XXXII: 6, 7. ubi inundatio aquarum pro tentatione; quæ etiam appellatur diluvium: apud Eundem, " Jehovah ad *Diluvium* ſedet; & ſedet Jehovah Rex in æternum," Pſalm: XXIX: 10. Ex his & a præmiſſis ante hoc Caput, patet, quod Diluvium ſeu Inundatio aquarum nihil aliud ſignificet quam Tentationes & Vaſtationes, tametſi hiſtorice, ſecundum morem Antiquiſſimorum, deſcriptum.

740. Verſ: 7. *Et intravit Noach, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum illo in arcam, a coram aquis diluvii:* Quod intravit Noach in arcam a coram aquis diluvii, ſignificat quod in tentatione tutatus: per filios ſignificantur ut prius vera; per uxorem bona; per uxores filiorum vera conjuncta bonis.

741. Quod intravit Noachus in arcam a coram aquis diluvii, ſignificet quod tutatus, unicuique conſtare poteſt. Tentationes non aliud ſunt, quam pugnæ malorum ſpirituum cum angelis, qui apud hominem; mali ſpiritus omnia prava hominis facta excitant, etiam cogitata, quæ habuit ab infantia, ita tam mala quam falſa, & condemnant, quo illis nihil jucundius eſt, ipſa vitæ eorum jucunditas in eo conſiſtit; at Dominus per Angelos, hominem tutatur, & prohibet, ne mali ſpiritus & genii extra limites & ulterius quam ſuſtinere poſſit homo, vagentur & inundent.

742. Quod per filios ſignificentur vera, per uxorem bona, per uxores filiorum vera conjuncta bonis, prius Cap: præc: ad verſ: 18 dictum, ubi eadem verba: per vera & bona, tametſi hic vocantur filii & uxores, ſignificantur illa, quæ apud hominem, Noachus, dictum, fuerunt, per quæ tutatus;

talis

talis est stylus Verbi antiquissimus, involvens arcana cœlestia, qui historice connexus.

743. Vers: 8, 9. *De bestia munda, & de bestia, quæ non ea munda, & de avi, & omni quod repit super humo. Bina bina intrarunt ad Noachum in arcam, masculus & fæmina, quemadmodum præceperat Deus Noacho.* Per bestiam mundam significantur ut prius affectiones boni: per bestiam non mundam, cupiditates; per avem in genere cogitata; per omne quod repit super humo, sensuale & quodcunque volupe: bina bina significant correspondentia: quod intrarint in arcam, quod tutata: masculus & fæmina, ut prius, verum & bonum: quemadmodum præceperat Deus Noacho, quod ita factum.

744. Quod per bestiam mundam significentur affectiones boni, prius ad vers: 2. hujus Capitis, dictum & ostensum est, quare non illis immorandum; similiter quod per bestiam non mundam significentur cupiditates seu affectiones malæ, ibi.

745. Quod per Avem in genere significentur cogitata, constat ex illis, quæ prius passim dicta de Avibus, quod significent intellectualia, aut rationalia, sed ibi aves cœlorum, at hic solum avis, quare in genere significantur cogitata; sunt enim plura avium genera, tam munda quam immunda, quæ in seq: vers: 14. distinguuntur in avem, volucrem & alatum, munda sunt cogitationes veri, immunda sunt cogitationes falsæ, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

746. Per omne quod repit super humo quod significetur sensuale, & quodcunque volupe, prius quoque dictum & ostensum est: Antiquissimi sensualia hominis & voluptaria ejus compararunt & assimilarunt reptilibus & repentibus, & ita quoque illa vocarunt, quia extrema sunt, & quasi repunt in superficie hominis, & quod iis non altius se elevare permittendum.

747. Quod bina bina significent correspondentia, constare cuivis potest ex eo, quod sint paria; paria non possunt esse nisi sibi correspondeant, sicut sibi vera & bona, mala & falsa; omnium enim est conjugii instar, seu copulatio, ut verorum cum bonis, & malorum cum falsis, quia est conjugium intellectus cum voluntate, seu intellectualium cum voluntariis, & quidem unicuivis rei suum est conjugium seu sua copulatio, absque qua nusquam subsistit.

748. Quod intrarunt in arcam significent quod tutata sint, prius est dictum, vers: præc: 7, ubi de Noacho, & filiis ejus, & uxoribus.

749. Quod masculus & fæmina significent verum & bonum, constat ab illis, quæ prius Cap: vers: VI: 19; ubi masculus & fæmina prædicatur de avibus, sed vir & uxor de bestiis; causa quoque ibi dicta est, quod nempe voluntariorum cum intellectualibus sit conjugium, non ita intellectualium in se spectatorum cum voluntariis, illa se habent ut vir & uxor, hæc vero ut masculus & fæmina: & quia hic primum agitur de tentatione istius hominis quoad intellectualia, ut dictum, dicitur masculus & fæmina; & intelligitur pugna, seu tentatio quoad intellectualia.

750.

750. Quemadmodum præceperat Deus, quod significet ita factum esse, prius Cap: præc: vers: 22, tum hujus Capitis ver: 5, ostensum.

751. Hic quia agitur de Tentatione hominis Ecclesiæ novæ Noachus dictæ, & paucis, si ulli, notum est, quomodo se Tentationes habent, quia pauci hodie tales tentationes subeunt, & qui subeunt, non sciunt aliter, quam quod aliquid in ipsis sit inhærenter, quod sic patitur, breviter licet rem exponere; sunt mali spiritus, qui tunc, ut dictum, excitant falsa & mala hominis, & quidem ex ejus memoria, quæcunque ab infantia cogitavit & patravit, hoc mali spiritus tam solerter & malitiose facere possunt, ut non describi possit; sed Angeli, qui apud eum, depromunt ejus bona & vera, & sic defendunt hominem; hæc pugna est quæ sentitur & percipitur apud hominem, & causatur conscientiæ morsum & cruciatum. Sunt Tentationes duplicis generis, unum quoad intellectualia, alterum quoad voluntaria; cum tentatur homo quoad intellectualia, tunc spiritus mali solum facta ejus mala, quæ patravit, quæ hic significantur per bestias immundas, excitant, & accusant & damnant; tum quidem facta ejus bona, quæ hic quoque significantur per bestias mundas, sed illa mille modis pervertunt, simul etiam excitant cogitata ejus, quæ hic quoque significantur per Avem, porro etiam illa, quæ hic significantur per repentia super humo, sed hæc tentatio levis est, & percipitur solum per revocationem talium in memoriam, & quandam inde anxietatem: cum autem tentatur homo quoad voluntaria, tunc non excitantur ita facta & cogitata, sed sunt genii mali, ita vocari possunt hujus generis spiritus mali, qui incendunt eum suis cupiditatibus, & fœdis amoribus, quibus imbutus, & sic per ipsas hominis cupiditates, pugnant; quod tam malitiose & clandestine faciunt, ut nusquam credi possit, quod ab illis, momento enim se infundunt in vitam ejus cupiditatum, ut & vertunt & flectunt fere in instanti affectionem boni & veri in affectionem malam & falsi, ut nusquam aliter scire possit homo, quam quod ex semet fiat, & sponte sic fluat; hæc tentatio est gravissima, & percipitur ut dolor internus & ignis crucians, de hac in sequentibus agitur. Quod ita se res habeat, ex multiplici experientia nosse & scire mihi datum, tum quando, undenam, quinam, & quomodo mali spiritus aut genii influxerunt & inundarunt; de quibus experientiis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus singillatim dicetur.

752. Vers: 10. *Et erat ad septem dies, & aquæ diluvii erant super terra:* per hæc significatur, ut prius, principium tentationis.

753. Quod per dies septem significetur principium tentationis, supra ad vers: 4 ostensum est; seque refert ad præcedentia, quod nempe hæc tentatio, quæ fuit intellectualium ejus, esset principium tentationis, seu prima tentatio, estque clausula ita expressa; & quia tentatio hæc prima quoad intellectualia fuit, exprimitur per aquas diluvii, sicut supra, vers: 7. & vers: 6, per diluvium aquarum, quod proprie significat tentationem talem, ut ibi ostensum.

754. Vers: 11. *In anno sexcentesimo anni vitæ Noachi, in mense secundo, in septimo decimo die mensis, in die hoc disrupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, &*

cataractæ cœli apertæ. Per annum sexcentesimum, mensem secundum, & diem decimum septimum, significatur alter status tentationis: quod disrupti sint omnes fontes abyssi magnæ, significant extremum tentationis quoad voluntaria: quod cataractæ cœli apertæ, significant extremum tentationis quoad intellectualia.

755. Quod per annum sexcentesimum, mensem secundum, & diem decimum septimum, significetur alter status tentationis, sequitur ex illis, quæ hactenus dicta sunt, nam a vers: 6 ad hunc 11. actum est de primo statu tentationis, qui fuit quoad ejus intellectualia, nunc autem agitur de altero statu, nempe quoad voluntaria, quæ causa est, quod iterum dicatur ætas ejus, prius quod fuerit filius sexcentorum Annorum, hic quod factum diluvium anno sexcentesimo ejus vitæ, mense secundo, & die decimo septimo: nusquam aliquis autumare potest, quod per annos ætatis Noachi, ubi & anni, & menses, & dies, designantur, intelligatur status tentationis quoad voluntaria, sed, ut dictum, talis fuit modus loquendi & scribendi Antiquissimorum, & imprimis delectati sunt in eo, quod designare tempora & nomina possent, & inde historiam vero similem concinnare; in eo sapientia eorum constabat. Quod autem sexcenti anni non significent aliud quam statum tentationis primum, ostensum est supra ad vers: 6; hic similiter anni sexcenti, sed ut alter status tentationis significaretur, additi sunt menses & dies, & quidem menses duo, seu in mense secundo, qui significant ipsam pugnam, ut constare potest a significatione numeri *Duo* prius ad vers: 2. hujus Capitis, nempe quod significent idem ac Sex, hoc est, laborem & pugnam, tum dispersionem, ut ibi ostensum videatur: Numerus autem *Septendecim* significat tam principium tentationis, quam finem tentationis, ex causa quia compositus est ex Numero septenario, & decem; qui numerus cum significat principium tentationis tunc involvit *ad dies septem*, seu septimanam septem dierum, quæ quod significet principium tentationis, prius ad vers: 4 hujus Capitis ostensum est; at cum significat finem tentationis, ut Cap: seq: VIII: vers: 4, tunc septem est numerus sanctus, cui decem adjectus, qui significat reliquias, nam absque reliquiis non potest regenerari homo: quod numerus septendecim significet principium tentationis, constat apud Jeremiam, quod mandatum ei, ut emeret agrum a Chanamele, filio patrui sui, qui in Anatoth; & appendit ei Argentum *septem siclorum & decem argenti*, XXXII: 9. qui numerus quod significet etiam captivitatem eorum Babylonicam, per quam repræsentatur tentatio fidelium, & devastatio infidelium, & quidem principium tentationis & simul finis tentationis seu liberatio, constare potest a sequentibus in Capite illo apud Prophetam; quod captivitas ad vers: 36 ibi, quod liberatio a vers: 37 seq: ibi; talis numerus nusquam apud Prophetam exstaret, nisi arcana, sicut omnia reliqua, involveret. Quod septendecim significent principium tentationis, etiam constare potest ab ætate Josephi, qui septendecim annorum filius erat, cum missus ad fratres, & venditus in Ægyptum, Genes: XXXVII: 2. quod venditus in Ægyptum, similia repræsentat, ut ibi loci, ex Divina Domini Misericordia, ostendetur; ibi historica

rica repræſentativa ſunt, quæ ita ſe habent ſicut deſcribuntur, hic autem hiſtorica facta ſignificativa, quæ ſe non ita habent ſicut deſcribuntur in ſenſu literæ; ſed uſque illa involvunt arcana cœli, & quidem unaquavis vox, ſicut hæc: quod ita ſe habeant, non poteſt non peregrinum apparere, quia ubi aliquod hiſtoricum verum, aut hiſtoricum factum, occurrit, animus detinetur in litera, e qua ſe abſtrahere nequit, inde credit, quod nihil aliud ſignificet & repræſentet; ſed quod internus aliquis ſenſus ſit, in quo vita Verbi, non autem in litera, quæ abſque ſenſu interno mortua eſt, unicuique intelligenti conſtare poteſt; abſque ſenſu interno quid hiſtoricum aliud eſt quam hiſtoricum apud aliquem prophanum ſcriptorem; ita quid utilitatis foret ſcire annum Noachi, & menſem & diem, cum diluvium factum, niſi arcanum cœleſte involvat; & quis non poteſt videre, quod omnes fontes abyſſi magnæ diſrupti, & cataractæ cœli apertæ, ſit loquutio prophetica; præter alia ſimilia.

756. Quod diſrupti ſint omnes fontes abyſſi magnæ ſignificent extremum tentationis quoad voluntaria, conſtare poteſt ex illis quæ dicta ſunt mox prius de tentationibus, quod duplicis generis ſint, unum quoad intellectualia, alterum quoad voluntaria, & quod hoc grave ſit reſpective ad illud; tum ex eo, quod huc uſque de tentatione quoad intellectualia actum ſit; ſimiliter conſtat ex ſignificatione Abyſſi, quod ſint cupiditates & falſitates inde, ut prius, n: 18, tum etiam ex his in Verbo; apud Ezechielem, "Sic dicit Dominus Jehovih, "cum dedero te urbem deſolatam, ſicut urbes, quæ non habitantur, cum "aſcendere fecero ſupra te *Abyſſum*, & obtexerint te *Aquæ multæ*," XXVI: 19. ubi abyſſus & aquæ multæ pro tentationis extremo. Apud Jonam, "Circumcinxerunt me *Aquæ*, uſque ad animam, *Abyſſus* circumdedit me:" II: 6. ubi aquæ & abyſſus ſimiliter pro extremo tentationis. Apud Davidem, "*Abyſſus* ad *Abyſſum* clamans, ad vocem *aquæ canalium* tuorum, omnes confractiones tuæ, & omnes *fluctus* tui ſupra me," Pſalm: XLII: 8. ubi manifeſte pro extremo tentationis. Apud Eundem, "Increpavit mare Suph, & "exſiccatum eſt, & ire fecit eos per *Abyſſos, ſicut in deſerto*, & ſervavit eos e "manu oſoris, & redemit eos e manu inimici, & *obtexerunt Aquæ hoſtes eorum*," Pſalm CVI: 9, 10, 11. ubi abyſſus pro tentationibus in deſerto. Per Abyſſum antiquitus ſignificatum eſt Infernum, & phantaſiæ & perſuaſiones falſi aſſimilatæ ſunt aquis & fluminibus, tum fumo, inde; ita quoque apparent quorundam Inferna, nempe ſicut abyſſi, & ſicut maria, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus: Spiritus mali, qui devaſtant hominem, tum etiam qui tentant, inde ſunt; & phantaſiæ eorum quas infundunt, & cupiditates quibus incendunt hominem, ſunt ſicut inundationes & exhalationes inde; nam ut dictum, homo per malos ſpiritus conjunctus eſt inferno, & per Angelos cœlo; quare cum diſrupti dicuntur omnes fontes abyſſi, ſignificantur talia: quod Infernum vocetur Abyſſus, & fœda quæ inde, vocentur flumina, conſtat apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih, in die deſcendere "eum in *Infernum*, lugere feci, obtexi ſuper eum *Abyſſum*, & inhibui *Flumina* ejus, & occluſæ ſunt *Aquæ magnæ*," XXXI: 15. Infernum vocatur quo-

que abyssus apud Johannem, Apoc: IX: 1, 2, 11. Cap: XI: 7. Cap: XVII. 8. Cap: XX: 1, 3.

757. Quod Cataractæ cœli apertæ significent extremum tentationis quoad intellectualia, inde quoque constat; tentatio quoad voluntaria seu cupiditates nusquam potest separari a tentatione quoad intellectualia; si separaretur, non foret aliqua tentatio, sed inundatio qualis apud eos, qui in cupiditatum incendiis vivunt, in quibus, sicut infernales spiritus, jucunda vitæ suæ percipiunt: cataractæ cœli dicuntur ex inundatione falsorum seu ratiociniorum, de quibus etiam apud Esaiam, "Fugiens præ voce pavoris cadet in foveam, & ascen-"dens e medio foveæ capietur in laqueo, nam *Cataractæ ab alto apertæ* sunt, "& commota fundamenta terræ," XXIV: 18.

758. Vers: 12. *Et fuit imber super terra quadraginta diebus & quadraginta noctibus*, significat quod hæc tentatio duraverit; imber est tentatio, quadraginta dies & noctes est duratio.

759. Quod imber hic sit tentatio, constare potest ab illis, quæ de diluvio & inundatione prius dicta & ostensa sunt; tum quod fontes abyssi disrupti, & cataractæ cœli apertæ sint tentationes.

760. Quod quadraginta dies & quadraginta noctes significent durationem, supra ad vers: 4 ostensum est: per quadraginta, ut dictum, significatur omnis duratio tentationis, sive major sive minor sit, & quidem tentatio gravis, quæ est voluntariorum: homo enim vitam sibi per continuas voluptates, & per amores mundi & sui, proinde per cupiditates, quæ sunt continua amorum istorum, comparavit, sic ut vita ejus nihil aliud sit quam talium; quæ vita nusquam concordare potest cum vita cœlesti; nam amare mundana nemo potest & simul cœlestia, amare mundana est spectare deorsum, amare cœlestia est spectare sursum; minus potest quisquam amare se, & simul proximum, & adhuc minus Dominum; qui se amat, omnes, qui ipsi non serviunt, odit; ita, qui se amat, remotissime abest ab amore & charitate cœlesti, quæ est ut amet proximum plus quam se, & Dominum supra omnia; ex his constat, quantum vita hominis distat a vita cœlesti, quare per tentationes a Domino regeneratur, & flectitur ut usque concordet: hæc causa est, quod hæc tentatio sit gravis, ipsam enim vitam hominis tangit, aggreditur, destruit & mutat, quare etiam describitur illa per quod fontes abyssi sint disrupti, & quod cataractæ cœli sint apertæ.

761. Quod Tentatio spiritualis apud hominem, sit pugna spirituum malorum cum angelis, qui apud hominem, & quod illa pugna communiter in ejus conscientia sentiatur, prius dictum est: de qua pugna porro hoc sciendum est, quod angeli continuo defendant hominem, & avertant mala, quæ mali spiritus ei intendunt; etiam quæ falsa sunt & mala apud hominem defendunt, nam norunt optime unde homini falsa & mala, nempe quod a malis spiritibus & geniis; homo nusquam producit a se aliquid falsum & malum, sed sunt mali spiritus, qui apud eum, qui producunt & simul faciunt homini credere, quod ex ipsomet, talis est malignitas eorum, & adhuc magis, momento cum infundunt & faciunt credere, etiam accusant & damnant; quod multis

multis experientiis confirmare possum: homo qui non fidem habet in Dominum, non potest illustrari, quin credat, quod malum sit ab ipso, quare etiam appropriat sibi malum, & fit similis spiritibus istis malis, qui apud eum; ita se res habet cum homine: hoc quia Angeli norunt, etiam in tentationibus regenerationis falsa & mala hominis defendunt, alioquin succumberet, quia apud hominem nihil nisi quam malum est & inde falsum, sic ut sit malorum & inde falsorum mera congeries & compositio.

762. Sed tentationes spirituales parum hodie notæ sunt, nec permittuntur ita ut olim, quia homo non in veritate fidei est, sic etenim succumberet; loco illarum sunt alia, ut infortunia, tristitiæ & anxietates, quæ a causis naturalibus & coporeis existunt, sicut etiam ægritudines corporis & morbi, quæ usque vitam ejus voluptatum & cupiditatum aliquantum domant & frangunt, & cogitationes ad interiora & pia determinant & elevant; sed non sunt tentationes spirituales, quæ non dantur nisi apud eos, qui conscientiam veri & boni a Domino acceperunt; ipsa conscientia est planum illarum, in quod operantur.

763. De Tentationibus huc usque actum est, sequitur nunc finis tentationis, qui fuit ut nova Ecclesia existeret.

764. Vers: 13. *In ipso die hoc intravit Noach, & Schem, & Cham, & Japheth, filii Noachi, & tres uxores filiorum ejus cum illis in arcam.* Per quod intrarent in arcam, significatur hic ut prius, quod salvati: per Noachum, quod fuit Ecclesiæ: per Schem, Cham & Japheth, quod fuit Ecclesiarum inde: per filios Noachi, doctrinalia: per tres uxores filiorum ejus cum illis, ipsæ Ecclesiæ inde.

765. Huc usque actum de tentatione hominis Ecclesiæ, Noachus dicti, & quidem primum de tentatione ejus quoad intellectualia, quæ sunt vera fidei, a vers: 6, ad 10. & dein de tentatione ejus quoad voluntaria, quæ spectant bona charitatis; vers: 11, 12. finis tentationum fuit, ut inde renasceretur homo Ecclesiæ, seu Ecclesia nova, pereunte Antiquissima: hæc Ecclesia, ut prius dictum, diversæ indolis fuit ab Antiquissima, nempe spiritualis, quæ talis est, ut homo per doctrinalia fidei renascatur, quæ cum implantata sunt, tunc insinuatur ei conscientia, ne contra verum & bonum fidei agat, & sic donatur charitate, quæ conscientiam ejus regit, ex qua sic agere incipit; ex quibus constare potest, quid Spiritualis homo, non qui putat fidem absque charitate salvare, sed qui essentiale fidei facit charitatem, & inde agit: ut talis homo, seu talis Ecclesia existeret, fuit finis, quare nunc de ipsa hac Ecclesia agitur: quod nunc de Ecclesia agatur, constare etiam potest a repetitione quasi ejusdem rei, dicitur enim hic, "In ipso hoc die intravit Noach, " & Schem, & Cham, & Japheth, filii Noachi, & uxor Noachi, & tres " uxores filiorum ejus cum illis in arcam," supra vers: 7. similiter, sed his verbis, " & intravit Noach, & filii ejus & uxor ejus, & uxores filiorum ejus " cum illo in arcam," sed quia nunc de Ecclesia agitur, nominantur filii Schem, Cham & Japheth, qui cum nominantur, significant hominem Ecclesiæ; at cum vocantur filii, absque nominibus, significant vera fidei: præterea repetuntur iterum, quæ prius dicta sunt, vers: 8, 9. de bestiis & avibus, quod intrarint

intrarint in arcam, verf: 14, 15, 16. fed cum varietate conveniente & applicabili hic ad Ecclefiam.

767. Quod intrarint in arcam, fignificet falvatos effe, nempe hominem Ecclefiæ, qui Noachus, & ab illo defcendentes & derivatas Ecclefias cæteras, de quibus hic fermo, conftare poteft ex iis, quæ prius de intrare in arcam, dicta funt.

768. Quod per Noachum, fignificetur quod fuit Ecclefiæ, & per Schem, Cham & Japheth, quod fuit Ecclefiarum inde, conftat ex eo, quod hic non filii ejus, ut prius verf: 7, fed ipfi quoad nomina, dicantur; cum nominantur ita, fignificant hominem Ecclefiæ; homo Ecclefiæ non folum eft ipfa Ecclefia, fed omne Ecclefiæ; eft vox communis comprehendens quicquid eft Ecclefiæ, ficut prius dictum de Antiquiffima Ecclefia, quæ dicta fuit Homo, fimiliter de cæteris, qui nominati funt; ita per Noachum, & per Schem, Cham & Japheth, fignificatur quicquid eft Ecclefiæ, & Ecclefiarum inde, in uno complexu, talis eft ftylus & modus loquendi in Verbo; ficut ubi nominatur Judas, fignificatur, apud Prophetas plurimum Ecclefia Cœleftis feu quicquid eft Ecclefiæ; ubi nominatur Ifrael fignificatur plurimum Ecclefia Spiritualis, feu quicquid eft Ecclefiæ illius; ubi Jacob, fignificatur Ecclefia externa; nam apud unumquemvis hominem Ecclefiæ datur internum Ecclefiæ & externum, internum eft ubi vera Ecclefia, externum eft quod inde, id eft Jacob: aliter cum non nominantur: caufa, quod ita fit, eft, quod fe referant tunc ad Regnum Domini repræfentative, Dominus eft Solus Homo & eft omne Regni fui, & quia Ecclefia eft Regnum Domini in terris, eft Dominus Solus omne Ecclefiæ: omne Ecclefiæ eft Amor feu charitas, quare Homo, feu quod idem, nomine nominatus, fignificat amorem feu charitatem, hoc eft, omne Ecclefiæ, & tunc uxor fimpliciter Ecclefiam quæ inde; ut quoque hic. Sed quales Ecclefiæ fignificantur per Schem, Cham, & Japheth, in fequentibus, ex Divina Domini Mifericordia, dicetur.

769. Quod per filios Noachi fignificentur doctrinalia, conftat a fignificatione filiorum, de qua prius; Ecclefia enim non dari poteft abfque doctrinalibus, quare etiam non folum nominantur, fed etiam additur, quod filii ejus.

770. Quod per uxorem Noachi fignificetur ipfa Ecclefia, & per tres uxores filiorum ejus cum illis, ipfæ Ecclefiæ inde, conftat ex illis quæ dicta funt, nempe cum homo Ecclefiæ nominatur quod fit omne Ecclefiæ, feu, ut appellatur, caput Ecclefiæ; & tunc Uxor eft Ecclefia, ficut prius oftenfum, n: 252, 253. aliter cum in Verbo, Vir & Uxor, aut Mafculus & Fæmina, tunc per virum & mafculum fignificantur Intellectualia feu vera fidei, & per uxorem & fæminam Voluntaria, feu bona fidei.

771. Quia unaquævis vox in Verbo a Domino eft, & ita Divinum unicuique ineft, conftat quod nufquam aliqua vox, ne quidem jotha fit, quæ non aliquid fignificat & involvit, ita quoque quod hic dicatur, *Tres* uxores, tum

tum uxores *filiorum ejus*, ut & *cum illis*; ſed quid ſingula involvunt, prolixum foret exponere, ſatis eſt modo ideam communem communiſſimorum dare.

772. Verſ: 14, 15. *Illi, & omnis fera ſecundum ſpeciem ſuam; & omnis beſtia ſecundum ſpeciem ſuam: & omne reptile repens ſuper terra ſecundum ſpeciem ſuam; & omnis avis ſecundum ſpeciem ſuam, omnis volucris, omne alatum. Et intrarunt ad Noachum in arcam; bina bina de omni carne, in qua ſpiritus vitarum.* Per illi, ſignificatur in genere homo Eccleſiæ: per omnem feram ſecundum ſpeciem ſuam, ſignificatur omne bonum ſpirituale: per beſtiam ſecundum ſpeciem ſuam, bonum naturale: per omne reptile repens ſuper terra ſecundum ſpeciem ſuam, omne bonum ſenſuale & corporeum: per avem ſecundum ſpeciem ſuam, omne ſpirituale verum: per volucrem, naturale verum: per alatum, ſenſuale verum: quod intrarunt ad Noachum in arcam, ſignificant, ut prius, quod ſalvata; bina & bina, ſignificant, ut prius, paria: de omni carne, in qua ſpiritus vitarum, ſignificant novam creaturam, ſeu quod vitam novam acceperunt a Domino.

773. Quod per *Illi* ſignificetur in genere homo Eccleſiæ, ſeu omne quod fuit hujus Eccleſiæ, conſtat ex eo, quod ſe referant ad illos, qui mox nominati ſunt, ad Noachum, Schemum, Chamum & Japhetum; qui tametſi quatuor ſunt, uſque ſimul conſtituunt unum: in Noacho, per quem in genere intelligitur Antiqua Eccleſia, continentur ſicut in parente aut ſemine, Eccleſiæ inde; quare per *Illi* ſignificatur Eccleſia Antiqua; omnes illæ Eccleſiæ, quæ Schem, Cham & Japheth dictæ ſunt, conſtituunt ſimul Eccleſiam, quæ Eccleſia Antiqua vocatur.

774. Quod per feram ſecundum ſpeciem ſuam ſignificetur omne bonum ſpirituale; & per beſtiam ſecundum ſpeciem ſuam omne bonum naturale; & per reptile repens ſuper terra, omne bonum ſenſuale & corporeum, prius dictum & oſtenſum eſt n: 45, 46, 142, 143, 246. at quod fera ſignificet bonum ſpirituale, primo intuitu quidem apparere poteſt, ſicut quod ita non eſſet; ſed conſtare poteſt a ſerie rerum, quod primum dicantur *Illi*, hoc eſt, homo Eccleſiæ, dein Fera, tum Beſtia, demum Reptile, quare Fera quid dignius & excellentius involvit quam beſtia, ex cauſa quia vox illa in Lingua Hebræa etiam ſignificat Animal in quo anima vivens; ita quoque hic non ſignificat feram, ſed animal in quo anima vivens, nam eadem vox eſt. Quod per animalia, beſtias & reptilia repentia ſuper terra ſignificentur voluntaria, prius dictum & oſtenſum eſt, & porro in his ſequentibus, ubi de avibus, oſtendetur.

775. Quia omnium dantur genera & ſpecies, tam ſcilicet bonorum ſpiritualium, quam bonorum naturalium, tum etiam ſenſualium & corporeorum inde, hic dicitur de unoquovis, ſecundum ſpeciem ſuam: tot Genera bonorum ſpiritualium dantur, ſimiliter tot Genera verorum ſpiritualium, ut nuſquam poſſint recenſeri; minus adhuc Species, quæ generum ſunt: in Cœlo ſunt omnia Bona & Vera Cœleſtia & Spiritualia ita in ſua genera, & hæc in

in suas species distincta, ut ne hilum sit, quod non distinctissimum; & tam innumerabilia sunt, ut differentiæ specificæ possint dici indefinitæ; ex quibus quam egena, & fere nulla sapientia humana sit, constare potest, quæ nescit fere, quod bonum & verum spirituale sit, minus quid sit. Ex Bonis Cœlestibus & Spiritualibus, & veris inde, existunt & descendunt bona & vera naturalia, nam nusquam datur aliquod bonum & verum naturale, quod non existit a bono spirituali, & hoc a cœlesti, & ab iisdem subsistit; si recederet spirituale a naturali, naturale nullum foret: origo rerum omnium se ita habet, omnia & singula sunt a Domino, ab Ipso est Cœleste, per Cœleste ab Ipso existit spirituale, per Spirituale naturale, per Naturale corporeum & sensuale, & sicut existit a Domino ita, etiam subsistit ita, nam, ut notum est, subsistentia est perpetua existentia: qui aliter rerum existentias & ortus capiunt, ut ii, qui naturam colunt, & ex ea ducunt rerum origines, in tam funestis principiis sunt, ut ferarum sylvæ phantasiæ possint multo saniores vocari; tales sunt perplures, qui aliis præeminere sapientia sibi videntur.

776. Quod per avem secundum speciem suam significetur omne spirituale verum; per volucrem, naturale verum; per alatum, sensuale verum, constat ab illis quæ prius de avibus dicta & ostensa sunt, ut n: 40. Antiquissimi assimilarunt cogitata hominis avibus, quia ita se habent respective ad voluntaria: quia hic nominantur avis, & volucris, & alatum, & hæc succedunt, sicut in homine Intellectualia, Rationalia & Sensualia, ne cui dubium sit, quin illa significent, licet adhuc quædam loca ex Verbo confirmantia, adducere, ex quibus etiam patet, quod Bestiæ talia, quæ dicta sunt, significent; apud Davidem, "Dominari fecisti Illum super opera manuum tuarum, "omnia posuisti sub pedibus Illius, *Gregem* & *Armenta* omnia, & etiam "*Bestias* agrorum, *Volucrem* cœlorum, & pisces maris:" Psalm: VIII: 7, 8. ubi de Domino, Cujus dominium super hominem, & super quæ sunt hominis, ita describuntur; aliter, quid foret dominium super bestias & aves. Apud Eundem, "Arbor fructus, & omnes cedri, *Fera*, & omnis *Bestia*, "*Reptile*, & *Volucris alæ*, glorificabunt nomen Jehovæ," Psalm: CXLVIII: 9, 10, 13. Arbor fructus est Cœlestis homo, cedrus est spiriritualis homo, fera & bestia & reptile, illorum bona, sicut hic, volucris alæ illorum vera, ex quibus glorificare possunt nomen Jehovæ, nequaquam potest fera, bestia, reptile, volucris; in scriptis prophanis talia hyperbolice dici possunt, sed in Verbo Domini nusquam hyperbolica sunt, sed significativa & repræsentativa. Apud Ezechielem, "Contremiscent coram Me pisces maris, & *Avis* cœlorum, "& *Fera* agri, & omne *Reptile repens* super humo, & omnis homo, qui super "faciebus humi," XXXVIII: 20. quod hic bestiæ & aves talia significent, constat manifeste, nam quid gloriæ Jehovæ si contremiscerent pisces, aves, bestiæ; an quisque putare potest, quod tales loquutiones forent sanctæ, si non sancta involverent. Apud Jeremiam, "Vidi & ecce non *Homo*, omnis "*Avis* cœlorum aufugit," IV: 25. pro quod omne bonum & verum, hic quoque

quoque homo pro bono amoris. Apud Eundem, "Vaftata funt, ut non "fit vir tranfiens, & non audiunt vocem *Pecoris*, ab *Ave* cœlorum & ufque "ad *Beftiam*, evagati funt, abiverunt," IX: 9. fimiliter, pro quod omne verum & bonum abivit. Apud Eundem, "Quoufque lugebit terra, & "herba omnis agri exarefcet, propter malitiam habitantium in ea, periit "*Beftiæ* & *Avis*, quia dixerunt, non videbit noviffimum noftrum," XII: 4. ubi beftiæ pro bonis, & avis pro veris, quæ perierunt. Apud Zephaniam, "Confumam *Hominem* & *Beftiam*, confumam *Avem* cœlorum, & pifces ma-"ris, & offendicula cum impiis, & exfcindam Hominem a faciebus humi," I: 3, ubi homo & beftia pro illis quæ funt amoris & inde boni; avis cœlorum & pifces maris pro illis quæ funt intellectus, ita quæ funt veri, quæ vocantur offendicula, quia impiis bona & vera funt offendicula, non beftiæ & aves; quod fint illa quæ hominis, manifefte etiam dicitur. Apud Davidem, "Saturantur arbores Jehovæ, & cedri Libani, quas plantavit, ubi *Vo-"lucres* nidificant," Pfalm: CIV: 16, 17. arbores Jehovæ, & cedri Libani pro fpirituali homine; volucres pro ejus veris rationalibus aut naturalibus, quæ funt quafi nidi. Alioquin communis formula loquendi fuit, quod nidificarent aves in ramis, qua fignificabantur vera; ut apud Ezechielem, "In "monte altitudinis Ifraelis plantabo illum, & attollet ramum, & faciet "fructum, & erit in cedrum magnificam, & habitabunt fub illa omnis *Vo-"lucris omnis alæ*, in umbra ramorum ejus habitabunt," XVII: 23. pro Ecclefia gentium, quæ fpiritualis, quæ eft cedrus magnifica, avis omnis alæ pro veris omnis generis. Apud Eundem, "In ramis ejus nidificarunt omnis *Avis* cælorum, & fub ramis ejus genuerunt omnis *Fera* agri, ac in umbra ejus habitarunt omnes gentes magnæ," XXXI: 6, de Afchure, qui eft Ecclefia fpiritualis, & vocatur cedrus, avis cœlorum pro veris ejus, beftia pro bonis. Apud Danielem, "Ramus ejus pulcher, & "fructus ejus multus, & efca omnibus in ea, fub illa umbram habebat "*Beftia* agri, & in ramis ejus habebant *Volucres* Cœli," IV: 9, 18. ubi beftia pro bonis, volucris cœlorum pro veris; quod unicuivis conftare poteft, nam quid foret, quod ibi habitaret avis & beftia. Similiter quæ Dominus loquutus, "Regnum Dei fimile eft grano finapis, quod accipiens homo projecit in "hortum fuum, crevitque, & factum eft in arborem magnam, ut *Aves* Cœli "habitarint in ramis ejus," Luc: XIII: 19. Matth: XIII: 32. Marc: IV: 32.

777. Quod avis fignificet verum fpirituale, volucris verum naturale, alatum verum fenfuale, conftat inde, ita quoque diftincta funt Vera: alata dicuntur vera fenfualia, quæ funt vifus & auditus, quia extrema, qualis quoque eft fignificatio alæ applicatæ ad alia.

778. Quia nunc Aves cœlorum fignificant intellectualia vera, ita Cogitationes, etiam fignificant contraria, ut phantafias feu falfa, quæ quia funt cogitationis hominis, quoque aves vocantur, ficut quod impii darentur in cibum avibus cœli, & feris, pro phantafiis & cupiditatibus, Ef: XVIII: 6. Jer: VII: 33. Cap: XVI: 4. Cap: XIX: 7. Cap: XXXIV: 20. Ezech: XXIX: 5: Cap: XXXIX: 4. Ipfe Dominus quoque phantafias & perfuafiones falfi com-

parat avibus, ubi dicit, "Semen quod cecidit super viam duram, conculcatum est, & *Aves* cœli comederunt illud," Matth: XIII: 4. Luc: VIII: 5. Marc: IV: 4, 15. ubi aves cœli non aliud sunt quam falsa.

779. Quod intrarunt ad Noachum in arcam, significet quod salvata sint, prius dictum est. Quod bina & bina significent paria, quæ quid sint, videatur, Cap: præc: VI ad vers: 19.

780. Quod de omni carne, in qua spiritus vitarum, significet novam creaturam, seu quod novam vitam acceperint a Domino, constare potest a significatione carnis, quod sit omnis homo in genere, & corporeus in specie, ut prius dictum & ostensum est; inde caro, in qua spiritus vitarum, significat regeneratum; nam in proprio ejus, est Vita Domini, quæ est vita charitatis & fidei: omnis homo non est nisi caro, sed cum vita charitatis & fidei ei a Domino inspiratur, tunc vivificatur caro, & fit spiritualis & cœlestis, & vocatur nova creatura, Marc: XVI: 15. ex eo quod e novo creatus.

781. Vers: 16. *Et intrantes, masculus & fœmina, de omni carne intrarunt, quemadmodum præceperat illi Deus; & clausit Jehovah apud illum.* Intrantes significant quæ apud hominem Ecclesiæ; masculus & fæmina de omni carne intrarunt, significant quod vera & bona omnis generis apud eum essent: sicut præceperat Deus, significat, ad quæ recipienda præparatus esset: & clausit Jehovah post illum, significat quod amplius non communicationem haberet homo cum cœlo, qualem cœlestis Ecclesiæ homo.

782. Actum est huc usque ad vers: 11, de Ecclesia quod conservata sit in his, qui Noachus dicti; sequitur nunc de statu Ecclesiæ, qui describitur, & quidem primum hic sicut explicatum; dein qualis Ecclesiæ hujus status fuerit; singuli versus, imo singula verba involvunt peculiarem statum ejus; & quia nunc de statu Ecclesiæ agitur, repetitur quod mox prius, & quidem bis, nempe, "& *intrantes*, masculus & fæmina, de *omni carne*, *intrarunt*," cum in mox præcedente versu, ita, "& *intrarunt* ad Noachum in arcam, *bina & bina*, de *omni carne*," quæ repetitio in Verbo significat, quod de alio statu agatur, alioquin, ut quisque comprehendere potest, repetitio foret prorsus inanis.

783. Quod intrantes, significent quæ apud hominem Ecclesiæ, constat inde: tum quod masculus & fæmina de omni carne intrarunt, significent, quod vera & bona omnis generis apud eum essent, quod quoque sequitur; nam quod masculus & fæmina significent vera & bona, prius aliquoties dictum & ostensum est. Sicut præceperat Deus, quod significet, ad quæ recipienda præparatus esset, de quibus, quod talia, etiam prius dictum est; præcipere apud Dominum est præparare & facere.

784. Quod clausit Jehovah post illum, significent, quod amplius non communicationem haberet homo cum Cœlo, qualem Cœlestis Ecclesiæ homo; ita se res habet; Antiquissimæ Ecclesiæ status fuit, quod communicationem internam habuerint cum Cœlo, ita per cœlum cum Domino; in amore in Dominum fuerunt; qui in amore in Dominum, illi sunt sicut Angeli, modo cum differentia, quod corpore induti; interiora illorum aperta fuerunt,

fuerunt, & patuerunt usque a Domino: at Ecclesia hæc nova aliter, non in amore in Dominum fuit, sed in fide, & per fidem in charitate erga proximum; ii non internam, sicut antiquissimi, communicationem habere possunt, sed externam; sed qualis communicatio hæc & illa sit, prolixum foret dicere: unusquisque homo communicationem habet, etiam impii per Angelos apud eos, sed cum differentia quoad gradus, quod propius vel remotius, alioquin homo non posset esse; gradus communicationis sunt indefiniti: spiritualis homo nusquam talem communicationem habere potest, qualem cœlestis homo, ex causa quia Dominus in amore est, non ita in fide; hoc nunc est quod significat, quod Jehovah clausit post illum: Post illa tempora nec usquam apertum fuit Cœlum, sicut Antiquissimæ Ecclesiæ homini; postea quidem plures loquuti sunt cum spiritibus & angelis, sicut Moses, Aharon, & alii, sed prorsus alio modo, de quo, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Causa, quod clausum sit cœlum, arcanissima est, tum quod hodie clausum sit ita, ut homo ne quidem sciat, quod spiritus sint, minus quod Angeli apud eum, & quod putet se prorsus solum esse, cum absque sociis in mundo, & cum apud se cogitat, cum tamen in consortio spirituum est continue, qui tam probe animadvertunt & percipiunt, quid homo cogitat, & quid intendit, & machinatur, tam probe & aperte, sicut existeret coram omnibus in mundo; hoc nescit prorsus homo, ita clausum est ei cœlum; cum tamen verissimum est: causa est, nisi clausum fuisset ita apud eum cœlum, cum in nulla fide est, minus in veritate fidei, & adhuc minus in charitate, quod ei periculosissimum foret: hoc significatum etiam est, per quod Jehovah Deus ejecerit hominem, & habitare fecerit ab oriente ad hortum Edenis Cherubos, & flammam gladii vertentis se, ad custodiendum viam arboris vitarum, prius, Cap: III: vers: 24. videantur etiam quæ n: 301, 302, 303.

785. Vers: 17, 18. *Et fuit diluvium quadraginta dies super terra, & creverunt aquæ, & sustulerunt arcam, & elevata est desuper terra. Et corroboratæ aquæ, & auctæ valde super terra; & ivit arca super faciebus aquarum.* Per quadraginta dies significatur duratio Ecclesiæ, Noachus, vocatæ: per diluvium, falsa quæ adhuc illam inundarunt: quod creverunt aquæ, & sustulerunt arcam, & elevata sit desuper terra, significant, quod ita ejus fluctuatio fuit: Corroboratæ aquæ, & auctæ valde super terra, & ivit arca super faciebus aquarum, significant, quod fluctuationes ejus ita increbuerint.

786. Quod per quadraginta dies significetur duratio Ecclesiæ, Noachus, vocatæ, supra ad vers: 4, ostensum est; hic quadraginta dies, ibi quadraginta dies & noctes, quia ibi significabatur duratio tentationis, in qua noctes sunt anxietates.

787. Quod per diluvium significentur falsa, quæ adhuc illam inundarunt, sequitur etiam inde; nam diluvium seu inundatio non est nisi falsorum: prius vers: 6. diluvium aquarum significabat tentationem, ut ibi ostensum, quæ inundatio etiam est falsorum, quæ mali spiritus tunc apud hominem

excitant; hic ſimiliter ſed abſque tentatione; quare hic ſimpliciter diluvium, non diluvium aquarum, dicitur.

788. Quod creverunt aquæ, & ſuſtulerunt arcam, & elevata ſit deſuper terra, ſignificent, quod ita ejus fluctuatio fuit: & quod corroboratæ aquæ, & auctæ valde ſuper terra & ivit arca ſuper faciebus aquarum, ſignificent, quod fluctuationes ejus ita increbuerint, non conſtare poteſt, niſi prius dicatur, qualis fuit ſtatus hujus Eccleſiæ, quæ Noachus vocatur: Noachus non fuit ipſa Antiqua Eccleſia, ſed ſicut parens aut ſemen iſtius Eccleſiæ, ut prius dictum, ſed Noachus cum Schemo, Chamo, & Japheto, conſtituebant Eccleſiam Antiquam, quæ immediate ſucceſſit Eccleſiæ Antiquiſſimæ; omnis homo Eccleſiæ, Noachus, dictus, fuit ex poſteris Eccleſiæ Antiquiſſimæ, proinde in ſimili fere ſtatu quoad malum hæreditarium, ſicut cætera poſteritas, quæ periit; & qui in ſimili ſtatu, non potuerunt regenerari & fieri ſpirituales, ſicut ii qui non ex hæreditario tale trahunt; quale hæreditarium habuerunt, dictum prius eſt, n: 310: ut hoc clarius ſciatur, quomodo ſe habet; qui ex ſemine Jacobi ſunt, ut Judæi, non ita regenerari poſſunt, ac gentes; inhæret non ſolum contrarium fidei ex principiis captis ab infantia, & dein confirmatis, ſed etiam ex hæreditario; quod inhæreat etiam ex hæreditario, aliquantum conſtare poteſt ex eo, quod diverſo genio ſint, imo diverſis moribus, ut & diverſa facie a reliquis, a quibus dignoſci poſſunt, quæ ſunt ex hæreditario; ita quoque quoad interiora, nam mores & facies ſunt interiorum typi; quare etiam Judæi converſi, præ aliis fluctuant inter verum & falſum: ſimiliter primi homines hujus Eccleſiæ, qui Noachus vocantur, quia ex proſapia & ſemine Antiquiſſimorum fuerunt: hæ fluctuationes ſunt, quæ hic deſcribuntur; & dein in ſequentibus, quod Noachus fuerit vir humi, & quod plantaverit vineam, & biberit ex vino, & inebriatus ſit, ita ut nudatus jaceret in medio tentorii, Cap: IX: 20, 21. Quod pauci fuerint, conſtare mihi potuit ex eo, quod homo Eccleſiæ iſtius in mundo ſpirituum repræſentetur ſicut vir longus & gracilis, indutus candido, in arcto conclavi: ſed uſque hi fuerunt, qui doctrinalia fidei conſervarunt, & apud ſe habuerunt.

789. Fluctuationes hominis hujus Eccleſiæ deſcribuntur hic per quod primum creverint aquæ, hoc eſt, falſa; tum quod ſuſtulerint arcam; adhuc, quod elevata ſit deſuper terra; dein quod corroboratæ aquæ & auctæ valde ſuper terra; demum quod iverit arca ſuper faciebus aquarum; ſed ſingulos fluctuationis gradus deſcribere, & prolixum nimis & ſupervacaneum foret; ſatis eſt, quod ſciatur, hic deſcribi illos; ſolum quid ſignificet, quod arca elevata ſit deſuper terra, & iverit ſuper faciebus aquarum, quod conſtare nemini poteſt, niſi ſit inſtructus, quomodo homo a malis & falſis detinetur, hoc quia arcanum eſt, paucis deſcribendum: omnis homo in genere, tum quoque regeneratus, talis eſt, ut niſi Dominus detineat eum a malis & falſis, quod ſe præcipitem conjiciat in infernum, & quo momento non detinetur, præceps ruit, quod per experientias mihi notum factum, & repræſentatum quoque per equum, de quo videatur, n: 187, 188.: hæc detentio a malis & falſis non aliter ſe habet ac elevatio, ſic ut mala & falſa percipiantur infra, & is ſupra; de qua

qua elevatione, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: hæc elevatio est, quæ significatur per arcam, quod elevata sit desuper terra, & quod iverit arca super faciebus aquarum.

790. Quod Aquæ hic & in sequentibus significent falsa, constare potest ab illis locis ex Verbo, quæ in præmissis hujus Capitis, & quæ ad vers: 6: hujus Capitis, allata sunt, ubi de diluvio seu inundatione aquarum; ibi ostensum est, quod inundationes aquarum significaverint Desolationes & Tentationes, quæ idem involvunt ac falsa, nam desolationes & tentationes non sunt nisi quam inundationes falsorum excitatorum a malis spiritibus; quod tales aquæ falsa significent, inde est, quia in genere Aquæ in Verbo significant spirituale, hoc est, intellectuale, rationale & scientificum, & quia hæc, etiam significant contraria, omne enim falsum est scientificum quoddam, & apparet sicut rationale & intellectuale, quia est cogitationis: quod Aquæ spiritualia significent, ex plurimis locis in Verbo constat; at quod etiam falsa, præter illa, quæ prius adducta sunt, sint sequentia hæc confirmationi: apud Esaiam, "Reprobavit populus hic *Aquas* Schiloach euntes leniter; ideo ecce Dominus ascendere faciens super eos *Aquas fluminis validas & multas*; & ascendet super omnes rivos ejus, & ibit super omnes ripas ejus," VIII: 6, 7. ubi aquæ leniter euntes pro spiritualibus, aquæ validæ & multæ pro falsis. Apud Eundem, "Væ terræ inumbranti alis, quæ trans flumina Kuschi, mittens in mare legatos, & in vasis junci super *faciebus Aquarum*: ite legati celeres ad gentem delineatam & conculcatam, cujus terram deprædata sunt *Flumina*," XVIII: 2. pro falsis, quæ sunt terræ incumbrantis alis. Apud Eundem, Cum transibis per *Aquas*, tecum Ego, & per *Flumina*, non submergent te," XLIII: 2. aquæ & flumina pro difficultatibus, tum pro falsis. Apud Jeremiam, "Quid tibi cum via Ægypti, ad bibendum *Aquas* Schichoris; & quid tibi cum via Aschuris, ad bibendum *Aquas* fluminis," II. 18. aquæ pro falsis ex ratiociniis. Apud Eundem, "Quis hic sicut *Flumen* ascendit, sicut *Flumina* commoventur *Aquæ* ejus; Ægyptus sicut *Flumen* ascendit, & sicut *Flumina* commoventur *Aquæ*, & dixit, ascendam, *operiam terram*, perdam urbem, & habitantes in ea," XLVI: 7, 8. aquæ pro falsis ex ratiociniis. Apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih, cum dedero te urbem vastatam, sicut urbes, quæ non habitantur, cum ascendere fecero supra te *abyssum*, & *operuerint te Aquæ multæ*, & descendere te fecero cum descendentibus in foveam," XXVI: 19. Aquæ pro malis & falsis inde. Apud Habakuk, "Calcasti *mare* equis tuis, lutum *Aquarum* multarum," III. 15. aquæ pro falsis. Apud Johannem, "Ejecit draco post mulierem ex ore suo *Aquam* sicut *fluvium*, ut eam a *flumine* absorptam faceret," Apoc: XII: 15, 16. ubi aquæ pro falsis & mendaciis. Apud Davidem, "Mitte manus tuas de alto, eripe me, & libera me ex *Aquis multis*, e manu filiorum alienigenæ, quorum os loquitur *mendacium*, & dextra eorum dextra *falsitatis*," Psalm: CXLIV: 7, 8. ubi aquæ multæ manifeste pro falsis; filii alienigenæ quoque significant falsa.

791. Hic nunc actum est de Noacho, seu de regeneratis, qui Noachus vocati, qui in Arca fuerunt, & elevati supra aquas; sequitur nunc de posteris Antiquissimæ Ecclesiæ, qui sub aquis, seu aquis submersi sunt.

792. Vers: 19, 20. *Et aquæ corroboratæ valde valde super terra, & operti sunt omnes montes alti, qui sub toto cælo. Quindecim cubitis de sursum superarunt aquæ, & operuerunt montes.* Aquæ corroboratæ valde valde, super terra, significant persuasiones falsi, quod ita accreverint: & operti sunt omnes montes alti, qui sub toto cælo, significant quod omnia bona charitatis exstincta sunt: quod quindecim cubitis de sursum superarunt aquæ, & operuerunt montes, significant quod nihil residui esset de charitate; quindecim significant ita paucum, ut vix quicquam.

793. Hic nunc usque ad finem hujus Capitis agitur de Antediluvianis, qui perierunt, quod constare potest a singulis descriptionis; qui in sensu interno sunt, illico & quidem ex unica voce scire possunt, de qua re agitur, magis ex connexu plurium; cum de alia re agitur, illico sunt aliæ voces, aut eædem voces aliter connexæ; causa est, quia voces peculiares sunt pro rebus spiritualibus, & peculiares pro cœlestibus, seu, quod idem, pro intellectualibus & pro voluntariis; sicut pro exemplo, desolatio est vox spiritualium, vastatio est cœlestium; urbs est spiritualium, mons est cœlestium, & sic porro; similiter in connexionibus; & quod quisque non potest non mirari, in Lingua Hebræa distinguuntur persæpe sono, quæ ad classem spiritualium pertinent, in iis dominari solent vocales tres primæ; in quibus cœlestia, vocales binæ ultimæ: quod hic nunc de alia re agatur, etiam inde cognoscitur, tum a repetitione, de qua prius, quod nempe hic iterum dicatur, "Et aquæ corroboratæ sunt valde valde super terra," quod in vers: præc: etiam dictum; tum ab omnibus, quæ sequuntur.

794. Et aquæ corroboratæ valde valde super terra, quod significent persuasiones falsi, quod ita accreverint, constat ex illis quæ mox prius de aquis dicta & ostensa sunt, quod nempe aquæ diluvii seu inundantes significent falsa, hic quia adhuc magis falsa seu persuasiones falsi, dicitur quod corroboratæ sint aquæ valde valde, quod est superlativum Linguæ originalis. Falsa sunt principia falsi, & persuasiones falsi, quæ quod apud Antediluvianos accreverint immensum, ab illis, quæ prius dicta sunt de iis, constat: Persuasiones immensum crescunt, cum vera infundunt cupiditatibus, seu faciunt ut amoribus sui & mundi faveant, tunc enim pervertunt illa, & cogunt mille modis in consensum; quis enim est, qui principium falsi hausit, aut sibi finxit, qui non confirmat id ex multo scientifico apud eum, imo etiam ex Verbo; an ulla hæresis est, quæ non confirmantia sic capit, & quæ non consentiunt, usque cogit, ac diversimode explicat & detorquet, ut non dissentiant; sicut qui capit principium, quod sola fides salvet absque bonis charitatis, annon integrum systema doctrinæ ex Verbo contexere queat, & tamen ne hilum curat, ne quidem attendit, imo nec videt, quod Dominus dixit, quod Arbor cognoscatur ex fructu, & quæ arbor non bonum fructum fert, exscindetur & projicietur

jicietur in ignem, Matth: VII: 16, 17, 18, 19, 20. Cap: XII: 33. quid magis placet, quam vivere fecundum carnem, & ufque falvari, modo fciat quid verum, tametfi ne hilum boni agat: omnis cupiditas, cui homo favet, vitam ejus voluntatis facit, & omne principium, feu omnis perfuafio falfi, vitam ejus intellectus facit, hæ vitæ unam faciunt, cum vera feu doctrinalia fidei immergunt cupiditatibus; quifque homo ita quafi animam fibi format, cujus vita fit talis poft mortem; quare nihil plus intereft homini, quam fcire quid verum; cum fcit quid verum, & quidem ita, ut non perverti poffit, tunc non ita infundi poteft cupiditatibus, & mortiferum facere; quid plus homini cordi effe debet, quam vita ejus in æternum, fi animam fuam in vita corporis deftruit, anne eam in æternum.

795. Quod operti funt omnes montes alti, qui fub toto cœlo, fignificent quod omnia bona charitatis exftincta fint, conftat a fignificatione *Montium* apud Antiquiffimos: Montes apud eos fignificabant Dominum, quia cultum Ipfius fuper montibus habuerunt, ex caufa, quia Montes erant editiffima terræ, inde Montes fignificabant cœleftia, quæ etiam Altiffima appellabant, proinde amorem & charitatem, ita bona amoris & charitatis, quæ Cœleftia funt. In contrario fenfu etiam Montes vocantur in Verbo qui elati animo funt, ita ipfe Amor fui. Antiquiffima Ecclefia etiam fignificatur in Verbo per Montes, ex eo quod montes elevati funt fuper terra, & propiores quafi cœlo, rerum principiis. Quod Montes fignificent Dominum, & omnia Cœleftia inde, feu bona amoris & charitatis, conftat a fequentibus in Verbo locis, ex quibus patet, quid in fpecie fignificant, nam fe habent omnia & fingula ad rem, de qua, applicate; apud Davidem, "Ferent *Montes* pacem, & *Colles* "in juftitia," Pfalm: LXXII: 3. montes pro amore in Dominum, colles pro amore erga proximum, quali apud Antiquiffimam Ecclefiam, quæ quoque per montes & colles ideo, quia talis, in Verbo, fignificatur. Apud Ezechielem, "In *Monte fanctitatis* meæ, in *Monte Altitudinis* Ifraelis, dictum "Domini Jehovih, ubi fervient Mihi omnis domus Ifraelis tota illa in terra," XX: 40. ubi mons fanctitatis pro amore in Dominum, mons altitudinis Ifraelis pro charitate erga proximum. Apud Efaiam, "Erit in pofteritate dierum, "ftabilis erit *Mons domus Jehovæ*, in caput *Montium*, & elatus præ *Collibus*," II: 2. pro Domino, inde pro omni Cœlefti. Apud Eundem, "Faciet Je- "hovah Zebaoth omnibus populis in *Monte* hoc convivium pinguedinum; "& abforbebit in *Monte* hoc facies obvolutionis," XXV: 6, 7. mons pro Domino, inde pro omni cœlefti. Apud Eundem, "Erit, fuper omni *Monte* "*alto*, & fuper omni *Colle elato*, rivi, ductus aquarum," XXX: 25. montes pro bonis amoris, colles pro bonis charitatis, ex quibus vera fidei, quæ funt rivi & ductus aquarum. Apud Eundem, "Cantus erit vobis, ficut nocte "fanctificari feftum, & gaudium cordis ficut euntis cum tibia, ad veniendum "in *Montem Jehovæ*, ad *Petram Ifraelis*," XXX: 29. Mons Jehovæ pro Domino prædicate ad bona amoris; petra Ifraelis pro Domino prædicate ad bona charitatis. Apud Eundem, "Defcendet Jehovah Zebaoth ad militan- "dum fuper *Monte* Zionis, & fuper *Colle* illius," XXXI: 4. mons Zionis hic

&

& multoties alibi pro Domino, & inde pro omni cœlesti quod est amor, & colles pro cœlesti inferiori quod est charitas. Apud Eundem, "Super "*Montem altum* ascende tibi evangelizatrix Zion, extolle in robore vocem "tuam evangelizatrix Hierosolyma," XL: 9. ascendere in montem altum & evangelizare, est colere Dominum ex amore & charitate, quæ sunt intima, quare etiam vocantur altissima, quod intimum hoc altissimum appellatur. Apud Eundem," Cantent habitatores *Rupis*, e *Capite Montium* clament," XLII: 11. habitatores rupis pro iis qui in charitate; e capite montium clamare pro colere Dominum ex amore. Apud Eundem, "Quam jucundi sunt super *Mon-* "*tibus* pedes evangelizantis, audire facientis pacem, evangelizantis *Bonum*, "audire facientis salutem," LII: 7. evangelizare super montibus similiter pro prædicare Dominum ex doctrina amoris & charitatis, & ex illis colere. Apud Eundem, "*Montes* & *Colles* personabunt coram vobis cantu, & omnes "arbores agri complaudent vola," LV: 12. pro colere Dominum ex amore & charitate, quæ sunt montes & colles, & ex fide inde, quæ sunt arbores agri. Apud Eundem, "Ponam omnes *Montes* meos in viam, & semitæ "meæ *exaltabuntur*," XLIX: 11. montes pro amore & charitate, via & semitæ pro veris fidei inde, quæ exaltari dicuntur, cum ex amore & charitate sunt, quæ intima. Apud Eundem, "Confidens in Me, possidebit in hæreditatem "terram, & hæreditabit *Montem sanctitatis* meæ," LVII: 13. pro Regno Domini, ubi nihil nisi amor & charitas. Apud Eundem, "Producam ex "Jacobo semen, & ex Jehuda hæredem *Montium* meorum, & possidebunt "illam electi mei," LXV: 9. montes pro Regno Domini, & bonis cœlestibus, Jehuda pro Ecclesia cœlesti. Apud Eundem, "Sic dixit *Altus* & *Excelsus* "habitans in æternum, & Sanctus Nomen Ipsius, *Altus* & Sanctus habito," LVII: 15. ibi altum pro sancto, inde montes ex altitudine super terram significabant Dominum, & Ipsius sancta cœlestia; quapropter etiam Dominus ex Monte Sinai promulgavit Legem. A Domino etiam intelligitur amor & charitas per Montes, ubi loquitur de consummatione sæculi, quod qui in Judæa tunc fugerent in *Montes*, Matth: XXIV: 16. Luc: XXI: 21. Marc: XIII: 14. ubi Judæa pro Ecclesia vastata.

796. Quia Antiquissima Ecclesia cultum sanctum habuerunt super Montibus, ideo quoque Antiquæ Ecclesiæ, & inde omnibus illius temporis Ecclesiis repræsentativis, imo etiam inde gentibus, ritus sacrificandi super Montibus, & exstruendi Excelsa: de Abramo constat Gen: XII: 8. Cap. XXII: 2. de Judæis antequam ædificatum Templum, Deut: XXVII: 4, 5, 6, 7. Jos: VIII: 30. 1 Sam: IX: 12, 13, 14, 19. Cap: X: 5. 1 Reg: III: 2, 3, 4. de Gentibus, Deut: XII: 2. II Reg: XVII: 9, 10, 11. de Judæis idololatris, Es: LVII: 7. 1 Reg: XI: 7. Cap: XIV: 23. Cap: XXII: 44. II Reg: XII: 4. Cap: XIV: 4. Cap: XV: 3, 4, 34, 35. Cap: XVI: 4. Cap: XVII: 9, 10, 11. Cap: XXI: 5. Cap: XXIII: 5, 8, 9, 13, 15.

797. Ex omnibus his nunc constat, quid per aquas quibus operti sunt montes, significetur, nempe quod persuasiones falsi exstinxerint omne bonum charitatis.

798. Quod quindecim cubitis de sursum superarunt aquæ, & operuerunt montes, significent quod nihil residui esset de charitate; & quod quindecim significent ita paucum, ut vix quicquam, constare potest ex significatione numeri *Quinque*, de qua Cap: præc: VI: vers: 15; ubi ostensum, quod Quinque in stylo Verbi, seu in sensu interno, significent paucum: & quia numerus Quindecim compositus est ex Quinque, quæ significant paucum, & ex Decem, quæ significant Reliquias, ut ostensum Cap: præc: VI: vers: 3, spectat hic numerus Reliquias, quæ apud eos vix erant aliquid: nam persuasiones falsi tantæ erant, ut exstinxerint omne bonum. Cum Reliquiis apud hominem, se res habet, ut prius dictum, quod principia falsi, & adhuc magis persuasiones falsi, quales fuerunt apud hos antediluvianos, incluserint & secluserint ita prorsus Reliquias, ut non produci possent, & si productæ fuissent, quod illico falsificatæ fuissent; vita enim persuasionum talis est, ut non solum rejiciat omne verum, & insorbeat omne falsum, sed etiam verum, quod alluit, pervertat.

799. Vers: 21, 22. *Et exspiravit omnis caro repens super terra, quoad avem, & quoad bestiam, & quoad feram, & quoad omne reptile reptans super terra; & omnis homo. Omne, cui flatus spiritus vitarum in naribus ejus; ab omni, quod in arida, mortua sunt.* Exspiravit omnis caro repens super terra, significat quod exstincti qui ab ultima posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ: quoad avem, & quoad bestiam, & quoad feram, & quoad omne reptile reptans super terra, significant persuasiones eorum, in quibus avis affectiones falsi, bestia cupiditates, fera voluptates, reptile corporea & terrestria; quæ in uno complexu, vocantur omnis homo: omne cui flatus spiritus vitarum in naribus ejus, significant illos qui ab Antiquissima Ecclesia fuerunt, quibus flatus spiritus vitarum in naribus, hoc est, vita amoris & fidei inde, fuerat: ab omni, quod in arida, significant eos, in quibus nihil talis vitæ amplius: quod mortua sint, significat exspiravisse.

800. Quod exspiravit omnis caro repens super terra, significet quod exstincti qui ab ultima posteritate Antiquissimæ Ecclesiæ, constat a sequentibus, ubi describuntur quoad persuasiones, & quoad cupiditates: hic primum vocantur Caro repens super terra, ex causa quia prorsus sensuales & corporei facti sunt; sensualia & corporea ab Antiquissimis assimilata sunt reptilibus, ut prius dictum, quare cum dicitur caro repens super terra, significatur talis homo, qui mere sensualis, & corporeus factus: quod Caro significet omnem hominem in genere, & corporeum in specie, prius dictum & ostensum est.

801. Ex descriptione antediluvianorum horum, constare potest, qualis stylus antiquissimorum fuit, & inde qualis stylus propheticus; describuntur hic usque ad finem hujus Capitis, in hoc versu quoad persuasiones, in vers: seq: 23 quoad cupiditates; hoc est, quoad statum eorum intellectualium, dein quoad statum illorum voluntariorum; & tametsi nulla apud eos intellectualia nec voluntaria, usque ita nominanda sunt, quæ contraria, sicut persuasiones falsi, quæ nihil minus quam intellectus sunt, quia sunt cogitationis & ratiocinationis, pariter cupiditates, quæ nihil minus quam voluntatis sunt; descri-

buntur, inquam, primum quoad perſuaſiones falſi, dein quoad cupiditates, quæ cauſa eſt repetitionum in hoc verſ: 21, & in ſequente 23, ſed alio ordine: talis quoque eſt ſtylus propheticus; cauſa eſt, quia binæ vitæ apud hominem ſunt, una intellectualium, altera voluntariorum, quæ diſtinctiſſimæ inter ſe ſunt; homo ex utraque conſiſtit, & tametſi ſeparatæ ſunt hodie apud hominem, uſque tamen influit una in alteram, & ſe ut plurimum uniunt; quod ſe uniant, & quomodo ſe uniunt, a multis conſtare & illuſtrari poſſet: cum itaque homo ex binis his partibus, intellectu & voluntate, conſiſtit, & unum influit in alterum, cum deſcribitur homo in Verbo, diſtincte deſcribitur quoad unam partem, & quoad alteram, quæ cauſa eſt repetitionum, aliter mancum foret; ſimiliter ſe habet cum omni re, res enim ſe habent prorſus ſicut ſubjecta, nam ſunt ſubjectorum, quia prodeunt a ſubjectis, res ſeparatæ a ſubjecto ſuo, ſeu a ſubſtantia ſua, ſunt nullæ res, quæ cauſa eſt, quod ſimiliter quoad utramque partem deſcribantur res in Verbo; ita eſt deſcriptio cujuſcunque rei plena.

802. Quod de perſuaſionibus hic agatur, & in verſ: 23 de cupiditatibus, cognoſcitur inde, quod in hoc Verſu primum nominetur avis, dein beſtia; avis enim ſignificat illa quæ ſunt intellectualium aut rationalium, beſtia autem quæ ſunt voluntariorum: cum autem deſcribuntur, quæ ſunt cupiditatum, ut in verſ: ſeq: 23, tunc primum nominatur beſtia, & dein avis; & hoc ex cauſa, ut dictum, quia reciproce influit ita unum in alterum, & ſic plena eſt eorum deſcriptio.

803. Quoad avem, & quoad beſtiam, & quoad feram, & quoad omne reptile reptans ſuper terra, quod ſignificent perſuaſiones eorum, in quibus aves affectiones falſi, beſtia cupiditates, fera voluptates, reptile reptans corporea & terreſtria, conſtare poteſt ex illis, quæ prius de ſignificatione avium & beſtiarum oſtenſa ſunt; de Avibus, n: 40, & ſupra ad verſ: 14, 15, hujus Capitis; de Beſtiis etiam ibi, tum, n: 45, 46, 142, 143, 246. Aves quia intellectualia, rationalia & ſcientifica ſignificant, etiam ſignificant contraria, ut perverſa rationalia, falſa, & affectiones falſi: Perſuaſiones Antediluvianorum hic plene deſcribuntur, nempe quod in illis affectiones falſi, cupiditates, voluptates, corporea & terreſtria; omnia hæc inſunt perſuaſionibus, quod homo neſcit, putans principium falſi ſeu perſuaſionem falſi eſſe modo ſimplex quoddam, aut unum commune quoddam, ſed multum fallitur, prorſus aliter ſe res habet; unaquævis affectio hominis trahit ſuam exiſtentiam & naturam ex ejus intellectualibus, & ſimul ex ejus voluntariis ita, ut totus homo quoad omnia ſua intellectualia, & omnia ſua voluntaria, ſit in unaquavis ejus affectione, imo in affectionis ejus ſingulariſſimis ſeu minimis, quod conſtare mihi potuit manifeſte a pluribus experientiis, ut memorem ſolum id, quod ſpiritus in altera vita ex modo unica idea cogitationis ejus cognoſci poſſit qualis eſt, imo angeli a Domino habent, ut cum modo inſpiciunt in aliquem, norunt illico qualis eſt, nec fallit quicquam; inde conſtat, quod unaquævis hominis idea, & quod unaquævis affectio, imo unumquodvis minimum ejus affectionis ſit imago ejus, & effigies ejus, hoc eſt, quod eis inſit

fit aliquid proxime & remote ab omni ejus intellectuali, & ab omni ejus voluntario. Ita nunc defcriptæ funt antediluvianorum diræ Perfuafiones, quod in iis fuerint affectiones falfi, tum affectiones mali feu cupiditates, ut & voluptates, demum corporea & terreftria; omnia hæc infunt talibus perfuafionibus, & non folum perfuafionibus in communi, fed etiam perfuafionum fingulariffimis feu minimis, in quibus corporea & terreftria dominantur: fi fciret homo, quantum uni principio falfi, ac uni perfuafioni falfi, infit, horrefceret, eft quædam imago inferni: fed fi ex innocentia aut ex ignorantia, falfa ibi facile difcutiuntur.

804. Additur, omnis homo, quo fignificatur quod illa fuerint in homine ifto; eft claufula communis, quæ comprehendit præcedentia; tales claufulæ paffim adjiciuntur.

805. Omne, cui flatus fpiritus vitarum in naribus ejus, quod fignificent illos qui ab Antiquiffima Ecclefia, quibus flatus vitarum in naribus, hoc eft, vita amoris & fidei inde, fuerat, conftat ab illis quæ prius, n: 96, 97, dicta funt. Vita ab Antiquiffimis fignificata fuit per flatum in naribus, feu per refpirationem, quæ eft vita corporis correfpondens fpiritualibus; ficut motus cordis eft vita corporis correfpondens cœleftibus: hic quia agitur de Antediluvianis, in quibus fuit a parentibus hæreditario femen ex cœlefti, fed exftinctum feu fuffocatum, hic dicitur, omne cui flatus fpiritus vitarum in naribus ejus: in his verbis quoque altius quid reconditum latet, de quo prius, n: 97, quod nempe Antiquiffimæ Ecclefiæ homo refpirationem internam habuerit, ita concordem & fimilem cum refpiratione angelorum, de qua, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus; quæ refpiratio variata fuit fecundum omnes ftatus interni hominis; fed fucceffu temporis in pofteris mutata ufque ad ultimam hanc pofteritatem, in qua omne angelicum periit, tunc nec amplius cum Cœlo angelico refpirare potuerunt; quæ caufa genuina exftinctionis eorum fuit, inde nunc dicitur, quod exfpiraverint, & quod mortui fint, quibus flatus fpiritus vitarum in naribus. Poft hæc tempora ceffavit refpiratio interna, & cum illa communicatio cum cœlo, ita perceptio cœleftis, & fucceffit externa; & quia fic communicatio cum cœlo ceffavit, homines Antiquæ feu novæ Ecclefiæ non amplius potuerunt cœleftes homines effe, ficut Antiquiffimi, fed fpirituales; fed de his, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus.

806. Ab omni quod in arida, quod fignificet illos, in quibus nihil talis vitæ amplius; & quod mortua funt, fignificet exfpiraviffe, inde nunc fequitur: & quia omnis vita amoris & fidei exftincta fuit, hic dicitur arida: Arida eft, ubi non aqua, hoc eft, ubi nihil fpirituale amplius, minus cœlefte; perfuafio falfi omne fpirituale & cœlefte exftinguit & quafi fuffocat; ficut unufquifque fcire poteft a multa experientia, fi attendat; qui femel opiniones captarunt, tametfi falfiffimas, inhærent iis tam obftinate, ut ne quidem audire velint aliquid quod contrariatur; ita nufquam patiuntur fe inftrui, fi vel ante oculos eorum ponatur verum; adhuc magis, dum opinionem falfi ex fanctitate quadam colunt; tales funt, qui omne verum refpuunt, & quod admittunt, pervertunt,

vertunt, & sic infundunt phantasiis: hi sunt qui per aridam hic significantur, super qua nec aqua, nec gramen, ut apud Ezechielem, "Ponam fluvios *Aridam*, & vendam terram in manum malorum, & desolabo terram & plenitudinem ejus," xxx: 12. ponere fluvios aridam, pro quod non amplius quid spirituale. Et apud Jeremiam, "Facta est terra vestra in *Aridam*," xliv: 22. Arida pro terra desolata & vastata, ut amplius nihil veri & boni.

807. Vers: 23. *Et delevit omnem substantiam, quæ super faciebus humi, ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem cœlorum; & deleta sunt e terra, & relictus tantum Noach, & quod cum illo in arca.* Delevit omnem substantiam significat cupiditates, quæ amoris sui; quæ super faciebus humi, significant posteritatem Ecclesiæ Antiquissimæ: ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem cœlorum, significant naturam mali eorum; homo ipsam naturam, bestia cupiditates, reptile voluptates, avis cœlorum falsitates inde: & deleta sunt e terra, est conclusio, quod Antiquissima Ecclesia exspiravit: relictus tantum Noach, & quod cum illo in arca, significat quod conservati qui novam Ecclesiam constituerunt; quod cum illo in arca, significant omnia quæ novæ Ecclesiæ.

808. Delevit omnem substantiam, quod significet cupiditates, quæ amoris sui, constat a sequentibus, ubi describuntur per repræsentativa; substantia prædicatur de voluntariis, quia a voluntate omnia exsurgunt, seu existunt & subsistunt apud hominem, voluntas est ipsa substantia hominis, seu ipse homo. Cupiditates antediluvianorum fuerunt amoris sui; sunt bina cupiditatum genera universalissima, unum est amoris sui, alterum est amoris mundi; homo nihil aliud cupit, quam quod amat, quare cupiditates sunt amoris; apud hos regnabat amor sui, proinde ejus cupiditates; ita enim semet amarunt, ut putavissent se deos esse, non agnoscentes aliquem deum supra se, de eo sibi persuaserunt.

809. Quæ super faciebus humi, quod significet posteritatem Ecclesiæ Anquissimæ, constat ex significatione humi, de qua prius, quod sit Ecclesia, & inde quod est Ecclesiæ; hic quia substantia dicitur deleta quæ super faciebus humi, est quod deleti qui ab Antiquissima Ecclesia & tales fuerunt; humus hic dicitur, in vers: præc: 21. terra, ex causa, quia Ecclesia nusquam prædicatur ex intellectualibus, sed ex voluntariis; scientificum & rationale fidei nusquam constituit Ecclesiam aut hominem Ecclesiæ, sed charitas quæ est voluntatis; omne essentiale a voluntate venit; proinde nec doctrinale facit Ecclesiam, si non doctrinale in genere & in specie spectet charitatem, tunc charitas fit finis, ex fine constat quale doctrinale, num sit Ecclesiæ vel non: Ecclesia Domini, sicut Regnum Domini in Cœlis, non est nisi amoris & charitatis.

810. Ab homine usque ad bestiam, usque ad reptile, & usque ad avem cœlorum, quod significent naturam mali eorum; homo ipsam naturam, bestia cupiditates, reptile voluptates, avis cœlorum falsitates inde, constat a significatione omnium illorum, de qua prius; quare iis non immorandum.

811.

811. Quod deleta ſunt e terra, ſit concluſio, quod Antiquiſſima Eccleſia exſpiravit, & quod relictus tantum Noach, & quod cum illo in arca, ſignificent quod conſervati, qui novam Eccleſiam conſtituerunt; & quod cum illo in arca, ſignificent omnia quæ novæ Eccleſiæ, nec opus habent explicatione ulteriori, quia ex ſe patent.

812. Verſ: 24. *Et corroboratæ ſunt aquæ ſuper terra, quinquaginta & centum dies*, ſignificant terminum ultimum Antiquiſſimæ Eccleſiæ; quinquaginta & centum eſt terminus ultimus & primus.

813. Quod hæc ſignificent terminum ultimum Antiquiſſimæ Eccleſiæ, & quinquaginta & centum terminum ultimum & primum, non quidem ex Verbo ita confirmari poteſt, ſicut numeri ſimpliciores qui frequenter occurrunt; ſed uſque conſtat a numero Quindecim, de quo ſupra ad verſ: 21, qui ſignificat ita paucum ut vix quicquam, ita adhuc magis numerus quinquaginta & centum, qui eſt compoſitus inde per multiplicationem in decem, quæ ſignificant Reliquias; multiplicatio pauci, ſicut multiplicatio dimidiæ, quartæ aut decimæ partis, facit ut adhuc minus ſit, ſic tandem ut pœne nihil, proinde quod ſit finis ſeu terminus ultimus; occurrit idem numerus in Cap: ſeq; VIII: verſ: 3, quod receſſerint aquæ, a fine quinquaginta & centum dierum," ubi ſimile ſignificat. Numeri in Verbo prorſus abſtracte a ſenſu literæ intelligendi ſunt, inſerti modo ad concinnandam ſeriem hiſtoricam, quæ in ſenſu literæ, ut prius dictum & oſtenſum: ſicut ubi Septem occurrunt, ſignificant ſanctum, prorſus abſtracte a temporibus & menſuris, quibus adjungi ſolent; Angeli enim, qui ſenſum internum Verbi percipiunt, non ſciunt quicquam temporis & menſuræ; minus quid numerus deſignatus; & uſque plene intelligunt Verbum, cum legitur ab homine, quare cum numerus alicubi occurrit, nuſquam poſſunt habere ideam alicujus numeri, ſed rei per numerum ſignificatæ, ita hic per hunc numerum, quod terminus ultimus ſit Antiquiſſimæ Eccleſiæ, & in Cap: ſeq: verſ: 3. quod terminus primus Eccleſiæ Antiquæ, ſeu novæ.

Continuatio de Infernis.

Hic de Infernis eorum, qui in odiis, vindictis, & crudelitate, vitam tranſegerunt.

814. *TALES, qui Odium internecinum habent, & inde vindictam ſpirant, nec ſpirant niſi necem alterius, prius non acquieſcendo, tenentur in Inferno profundiſſimo cadaveroſo, ubi fœtor graveolentus ſicut a cadaveribus; & mirum, quod tales ibi fœtore iſto in tantum delectentur, ut præferant jucundiſſimis odoribus; talis eſt eorum dira natura, & inde phantaſia; ex quo inferno talis fœtor actualiter exhalat: cum aperitur*

aperitur hoc Infernum, quod raro fit, & modo parumper, inde tantus fætor exundat, ut spiritus in vicinia nequeant morari: quidam Genii, seu potius furiæ, inde emissi, ut scirem quales sunt, tali venenoso & pestifero halitu infectabant sphæram, ut spiritus, qui circum me, non manere possent, & simul habebat effectum in ventriculum, ut evomerem. Se manifestabant per infantem non impulchræ faciei, cum latente pugione, quem ad me mittebant, ferentem vas in manu, inde dabatur scire, quod animus iis necandi vel pugione, vel veneno, sub specie innocentiæ; at ipsi erant corpore nudo nigerrimo: sed mox rejecti sunt in Infernum suum cadaverosum; tunc observare datum, quomodo delapsi; pergebant ad sinistrum in plano sinistri temporis, & quidem ad multam distantiam absque descensu, & postea delapsi, primum in ignem qui apparuit, tum in fumum igneum sicut fornacis, mox sub ista fornace versus anteriora, ubi plures cavernæ tenebrosissimæ, deorsum tendentes; in via continue volvebant & intendebant mala, & quidem præcipue contra innocentes absque causa; cum per ignem lapsi, multum lamentati sunt. Ut dignoscantur, unde & quales, cum emissi, habent circulum quendam, cui affixi aculei quasi ænei, quos premunt manibus, & contorquent, quod indicium, quod tales sint, & ligati.

815. *Qui ita delectantur odiis & inde vindictis, ut non solum non contenti sint perdere corpus, sed etiam cupiunt animam, quam tamen Dominus redemit; demittuntur deorsum per tenebrosissimum foramen versus infima terræ, profunde secundum gradum odii & inde vindictæ, & iis tunc terror & horror incutitur gravis, & simul tenentur in vindictæ cupidine, quæ sicut augetur, profundius demittuntur: postea mittuntur in locum sub Gehenna, ubi serpentes diri, magni, ventribus ampli, apparent, & quidem ita ad vivum, sicut prorsus forent, a quibus cruciantur morsibus, quos quoque similiter acute sentiunt; talia sentiuntur exquisite a spiritibus, respondent eorum vitæ, sicut corporea illis qui in corpore: & interea vivunt in diris phantasiis, & ibi per sæcula, usque dum non amplius sciant, quod homines fuerint; aliter eorum vita, quam ex odiis & vindictis talibus traxerant, non exstingui potest.*

816. *Quia odiorum & vindictarum genera innumera sunt, & species innumerabiliores, & unum genus non simile infernum, ac alterum habet, & sic impossibile est in ordine singula recensere, quare licet referre, quæ visa sunt: Unus ad me venit, visus sicut nobilis: (apparuerunt mihi sicut in clara die, & adhuc clarius, sed coram visu interno, quia, ex Divina Domini Misericordia, datum interesse spiritibus) is ad primum adventum simulate per nutus insinuabat, quod multa haberet, quæ vellet mecum communicare, interrogans num Christianus essem, cui respondebam quod*

quod essem, se similiter esse ajebat, rogans ut solus mecum esset, se aliquid narraturum, quod alii non audirent, sed respondebam, quod in altera vita soli esse nequeant, sicut homines se putant esse in terra, & quod plures spiritus adessent; sed proprius accessit, & subiit ad occipitium ad tergum; percipiebam tunc, quod sicarius esset, cumque ibi esset, sentiebam tanquam ictum per cor, & mox in cerebro, ex quali ictu facile moriturus homo, sed quia tutus a Domino, nihil metuebam; qua arte usus non scio; is putans quod ego mortuus, dixit ad alios, quod venerit nunc ab homine, quem occiderit ita, & quidem per exitiale quoddam a tergo, dicens quod calleret artem, quod homo nesciret priusquam succumbat mortuus, & quod is non aliter crederetur, quam quod insons; inde scire datum, quod is nuper e vita decesserit, ubi tale facinus patravit. Talium punitio est horrenda, postquam infernales cruciatus per sæcula subierint, tandem fiunt facie detestabili & monstrosissima, sic ut non facies, sed quoddam quasi stuppeum luridum; ita exuunt omne humanum, tunc unusquisque eos horrescit, qui videt, quare sicut feræ in locis opacis vagantur.

817. *Quidam e Camera infernali, quæ ad latus sinistrum, ad me venit, & mecum loquutus; percipere dabatur, quod inter facinorosos: quod patravit in mundo, ita detegebatur; in inferiorem terram, anterius paulo ad sinistrum, satis profunde demissus est, & ibi scrobem cæpit ejicere, tanquam ii qui pro mortuis qui sepeliendi, inde suborta suspicio, quod aliquid lethale in vita corporis patraverit; tunc apparuit feralis lectica, nigris pannis circumtecta, mox unus ex lectica surgens ad me venit, narravit pie, quod mortuus sit, arbitratus quod veneno ab eo necatus, & quod id circa mortis horam cogitaverit, nesciens tamen an suspicio esset: cum nefandus spiritus id audivit, confessus est, quod tale commisit; post confessionem punitio sequebatur; bis involvebatur atræ scrobi, quam effodit, & factus niger sicut Ægyptiorum mumi, tam facie quam corpore, & sic evectus in altum, circumlatus coram spiritibus & angelis, & clamatum, qualis diabolus; frigidus quoque factus, sic inter infernales frigidos, & missus in infernum.*

818. *Sub natibus est Infernum horrendum, ubi, qui ibi, se cultris percutere videntur, cultros dirigentes in pectora aliorum, sicut furiæ, sed culter iis jugiter in ictu percussionis adimitur: sunt ii, qui tanto odio habuerunt alios, ut eos crudeliter occidere flagraverint, & inde naturam tam diram traxerant: apertum mihi hoc infernum erat, sed modo leviter ob diras eorum crudelitates, ut viderem qualia sint odia internecina.*

819.

819. *Est Stagnum quoddam ad sinistrum in plano cum inferioribus corporis, quod capax est, longitudine majore quam latitudine; circa anteriorem ejus ripam, apparent iis, qui ibi, monstra serpentum, qualium in stagnis, cum pestifero halitu: ad ripam sinistram inde remotius, apparent ii qui comedunt carnes humanas, seque invicem, dentibus hærentes in aliorum humeris: ad sinistrum longius inde apparent magni pisces, balænæ monstrosæ, quæ deglutiunt hominem & evomunt: remotissime seu in ripa opposita, apparent facies deformissimæ, cumprimis anuum, tam monstrosæ ut describi nequeant, discurrentes sicut insaniæ: ad ripam dextram sunt qui crudelibus instrumentis se mutuo interficere tentant, instrumenta sunt varia secundum diritates cordis: in medio stagni est ubivis nigrum, sicut stagnatum. Aliquoties ad stagnum hoc adductos vidi, & miratus, sed instructus ab aliquibus qui inde venerunt, qui dicebant, quod essent illi, qui intestina odia contra proximum foverunt, & quod odia, quoties data esset occasio, eruperint, in quo jucundissimum suum perceperunt; nec eos magis oblectavisse, quam provocare proximum ad judicia, & facere ut irrogarentur ei pœnæ, & si legis supplicia non inhibuissent, interficere. In talia vertuntur Odia, & crudelitates hominum post vitam corporis; phantasiæ eorum inde ortæ iis prorsus sicut vivæ sunt.*

820. *Qui latrocinia in vita corporis exercuerunt, & qui piratica, amant præ omnibus aliis liquidis urinam fætidam & graveolentam, in similibus quoque sibi habitare videntur, tum in stagnis fætide olentibus: quidam latro ad me accedens frendebat dentibus; sonus frendoris dentium ita manifeste auditus sicut hominis, quod mirum, tametsi iis non dentes; fassus quod multo potius cupiat in fœdis urinosis vivere, quam in aquis limpidissimis; & quod fætor urinæ sit quo delectatur; in tonnis urinosis dicebat se morari velle præ aliis, & ibi domicilium habere.*

821. *Dantur qui extrinsecus ferunt faciem & vitam honestam, sic ut nemo aliud suspicari possit, quam quod sint honesti, studentes omni modo ita apparere, ob causam emergendi in honores, & absque jactura famæ lucrandi; quare nec aperte faciunt; sed per alios, artificiis dolosis, spoliant alios suis bonis, nihil curantes, si familiæ, quas spoliant, fame perirent; quod si non pateret coram mundo ipsi actu facerent absque conscientia; ii usque sunt tales ac si actu fecissent; sunt latrones occulti, & genus eorum odii est cum fastu, aviditate lucri, immisericordia, & dolo, conjunctum. Tales in altera vita volunt insontes esse, dicentes se nihil mali fecisse, quia non detectum; utque inculpatos se præbeant, exuunt vestes, sistunt se nudos, testantes sic innocentiam: dum examinantur, ex singulis vocibus, & ex singulis ideis cogitationis, percipiuntur prorsus quales sunt,*

quod

quod ignorant. Tales in altera vita socios, quoscunque offendunt, absque conscientia necare cupiunt; & apud se habent securim, & malleum in manu, & videntur habere alium spiritum apud se quem supinatum percutiunt, sed non ad sanguinis effusionem, quia timidi sunt mortis; nec possunt instrumenta ista e manu projicere, quod tamen summa opera conantur ne videantur tales, ut animi eorum ferocia coram spiritibus & angelis appareat: sunt in media distantia sub pedibus versus anteriora.

822. *Est genus odii contra proximum, quod delectentur injurias facere, & lacessere unumquemvis, & quo plus damni ei possint inferre, eo plus semet oblectant; sunt tales ex infima plebe permulti, sunt quoque qui non ex plebe qui illis similes animo, sed extus moratiores, ex civili vita in quam educati, & propter legis pœnas; ii post mortem apparent quoad partem superiorem corporis nudi, circumsparsis comis; ruunt unus in alterum, volas tenentes in alterius scapulis, sic lacessunt, subsultant super caput alterius, redeunt post breves reversus, & pugnis lacessunt graviter: qui moratiores fuerunt, de quibus dictum, faciunt similiter, sed salutant se prius, circumeunt ad tergum, & ita lacessunt pugno, sed cum vident eos facie, salutant, & iterum circumeunt ad tergum, & pugno percutiunt; ita apparentiam servant: apparent sinistrorsum in media altitudine, ad aliqualem distantiam.*

823. *Quicquid homo fecit in vita corporis, hoc redit in altera vita successive, imo quicquid cogitavit: cum redeunt inimicitiæ, odia, doli, etiam personæ, contra quos odia habuit, & clandestine machinatus est, sistuntur præsentes, & quidem momento: ita se res habet in altera vita, de qua præsentia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; & cogitationes, quas habuit contra illos, patent manifeste, nam omnium cogitationum datur perceptio; inde lamentabiles status, odia recondita ibi aperte erumpunt; qui mali sunt, omnia eorum malefacta & cogitata ita redeunt ad vivum; at qui boni sunt, non ita, eorum omnes status boni, amicitiæ & amoris, cum summa jucunditate & felicitate.*

GENESEOS,

CAPUT OCTAVUM.

Continuatio de Infernis:

Hic de infernis eorum, qui in adulteriis & lasciviis vitam transegerunt: tum de infernis dolosorum & præstigiatricium.

824. *SUB calcaneo pedis dextri est Infernum, ubi ii, qui delectati sunt Crudelitate & simul Adulteriis, & in iis jucundissimum suæ vitæ perceperunt: mirum, quod qui in corporis vita crudeles fuerunt, etiam præ aliis adulteri fuerunt; qui tales, in illo Inferno sunt: ibi crudelitates excercent infandis modis; Vasa sibi per phantasias faciunt, quasi trituratoria, sicut quæ sunt olerum, & instrumenta trituratoria, quibus sic triturant & cruciant, quos possunt; tum etiam quasi secures latas sicut carnificum, ut & terebras, quibus crudeliter unus alterum tractat, præter alia dira: ibi sunt aliqui ex Judæis, qui ita olim crudeliter tractarunt gentes; & hodie Infernum hoc crescit, cumprimis ab illis qui sunt ex Orbe ita vocato Christiano, & in adulteriis omnem vitæ suæ jucunditatem habuerunt, qui ut plurimum quoque crudeles sunt. Quandoque jucunditas eorum vertitur in fætorem stercoris humani, qui, cum infernum hoc aperitur, effatim exhalat; sentitus in mundo spirituum, & tunc fere in deliquium inde lapsus sum; graveolentia ista stercorea per vices occupat Infernum, & per vices cessat; est jucundum eorum ex adulteriis, quod in talem graveolentiam vertitur. Successu temporis, quando ætatem in talibus transegerunt, relinquuntur solitarii, & sedent in cruciatu, & fiunt sicut sceleta deformia, sed usque vivunt.*

825. *In plano plantarum pedis antrorsum ad satis multam distantiam, est Infernum, quod vocatur Gehenna, ubi impudicæ mulieres, quæ omne suum jucundum in adulteriis posuerunt, & adulteria non solum pro licitis, sed etiam pro honestis reputarunt, ac insontes & innocentes sub varia specie honesti ad talia pellexerunt: apparet ibi sicut*

igneum

igneum quoddam, quale elucere solet in aere ab incendio magno; etiam æstus est, quod sentire datum per calorem inde effusum in faciem meam; estque fœtor ut ex ustis quasi ossibus & crinibus, qui inde exhalat. Infernum hoc quandoque mutatur in diros serpentes, qui mordent eos; tunc mortem appetunt, sed non possunt mori. Quædam inde solutæ ad me venientes dicebant, quod ibi æstus sit, & cum iis permittitur approximare ad societatem quandam spirituum bonorum, quod æstus ille vertatur in frigus intensum, & tunc apud eas undulare igneum & frigidum ab uno extremo ad alterum, quo miserabiliter quoque torquentur. Sed usque sua interstitia habent, intra quæ in igneæ suæ libidinis æstro sunt; sed mutantur eorum status, ut dictum.

826. *Quidam ex utroque sexu fuerunt, ex orbe ita vocato Christiano, qui putarunt in vita corporis eorum Adulteria non solum licita, sed etiam sancta, & sic communia, ut impie vocarunt, conjugia, sub specie sanctitatis, habuerunt: videbam, quod ii missi sint in gehennam, sed cum ibi veniebant, facta est mutatio; igneum Gehennæ, quod rubentius est, ex eorum adventu, factum est candentius; & perceptum, quod non concordare possent; quare cohors ista nefanda inde separata est, & delata in plagam a tergo, dictum, quod in alium mundum, ubi immergerentur stagnis, & inde in novam Gehennam, quæ pro iis. Auditum in Gehenna sibilosum quid, quod non describi potest, sed sibilus seu susurrus Gehennæ crassior fuit, quam horum, qui sanctitatem fœdarunt adulteriis.*

827. *Qui insidiantur per amorem conjugialem, & per amorem erga infantes, sic se gerendo, ut maritus nullam suspicionem habeat, quin hospites sint casti, insontes, & amici, & sub tali specie, & alia multiplici, tutius adulterantur; ii sunt in Inferno sub natibus in excrementis fœdissimis, & devastantur, usque dum fiunt sicut ossa, quia inter dolosos: tales ne quidem sciunt, quid conscientia; loquutus cum iis, & mirati quod aliquis habeat conscientiam, & quod dicant adulteria esse contra conscientiam; quibus dictum, quod adulteris talibus absque conscientia tam impossibile sit in cœlum venire, sicut est pisci in aerem, aut volucri in ætherem, quia dum modo approximant, sentiunt quasi suffocationem, & vertitur jucundum tale in fœtorem graveolentum; tum quod non possint aliter quam detrudi in infernum, & fieri demum sicut ossei, cum pauca vita, quia vitam sibi talem acquisiverunt, quam cum amittunt, tantillum vitæ vere humanæ remanet.*

828. *Qui nihil plus cupiunt, quam deflorare virgines, seu quibus virginitates & virginitatum furta maximæ jucunditati sunt, absque omni fine conjugii & prolis, & cum virginitatis florem furati, eas postea relinquunt, nauseæ habent; prostituunt: ii, qui talem vitam egerunt, quia contra ordinem naturalem, spiritualem & cœlestem, & quia non solum contra amorem conjugialem, qui sanctissimus habetur in cælo, sed etiam contra innocentiam, quam lædunt & occidunt, inducendo innocentes, quæ amore conjugiali imbui possent, in vitam meretriciam; notum est, quod primus flos amoris est, qui inducit virgines in amorem conjugialem castum, & conjungit animos conjugum; & quia sanctitas cæli fundatur in amore conjugiali & in innocentia, & ii homicidæ tales interiores sunt, pœnam subeunt in altera vita, gravissimam; videntur sibi equo furioso insidere, qui eos projicit sursum, sic ut ex equo dejiciantur cum discriminibus quasi vitæ, terror talis incutitur; postea apparent sibi sub ventre equi furiosi, & mox subire sibi videntur per partem posteriorem equi in ventrem ejus, & tunc apparet iis subito, quasi sint in fæminæ spurcæ meretricis ventre, quæ meritrix mutatur in magnum draconem, & ibi manent obvelati in cruciatu; hæc pœna multoties redit, intra centenos & millenos annos, usque dum talium cupiditatum horrore imbuuntur. De eorum prole, mihi dictum, quod pejores sint infantibus aliis, quia aliquid hærcditarium tale a patre trahunt, quare etiam raro infantes ex talium congressu nascuntur, & qui nascuntur, non diu remanent in vita.*

829. *Quæ in vita corporis lascive cogitant, & quicquid alii loquuntur, in lasciviam convertunt, etiam sancta; & quidem dum adulti & senes, cum nihil lasciviæ naturalis sufflat; ii nec desistunt aliter cogitare & loqui in altera vita, & quia ibi cogitationes eorum communicantur, & quandoque apud alios spiritus in repræsentationes obscænas evadunt, inde scandala; pœna eorum est, quod coram spiritibus, quos læserant, sternantur horizontaliter, & circumrotentur sicut volumen a sinistro ad dextrum festine, dein transversim alio situ, & sic in alio, nudi coram omnibus, aut seminudi, secundum lasciviæ qualitatem, & simul pudor eis incutitur; tum circumvolvuntur a capite & pedibus in modum axeos transversaliter; renisus inditur, & simul dolor, nam binæ vires agunt, una circum, & altera retro; ita fit cum distractione dolorifica; quibus peractis, datur ei copia se subducendi a conspectu spirituum, & insinuatur ei pudor, sed usque sunt, qui tentant eum, num adhuc insistat talibus; sed*

ſed quamdiu eſt in ſtatu pudoris & doloris, cavet; ita ſibi latet, tametſi norunt, ubinam: hæc pœna apparuit antrorſum ad aliquam diſtantiam.

Sunt quoque pueri, adoleſcentes & juvenes, qui ex veſania ætatis & pruritu conceperunt principia nefanda, quod uxores cumprimis juveniles & venuſtæ, non debeant eſſe marito, ſed ſibi, & ſimilibus, marito ſolum manente patreſamilias & prolis educatore; dignoſcuntur in altera vita quoque ex ſono loquelæ puerili; ſunt a tergo ad aliquam ibi altitudinem: qui ex iis confirmarunt ſe in principiis, & actuali conformi vita, miſerabiliter in altera vita mulctantur, per colluxationes & reluxationes, ſeu contorſiones & retorſiones, a ſpiritibus, qui inducere arte poſſunt iis phantaſiam corporis & ſimul ſenſum doloris corporeum, ex quibus reverberationibus, cum inductis ſimul reniſibus, ita laniantur, ut quaſi fruſtratim & minutim diſciſſi, cum immani dolore, ſibi videantur; & hoc toties, uſque dum talium principiorum vitæ horrore perculſi, ita cogitare deſiſtant.

830. *Qui acuto dolo decipiunt homines, faciem & loquelam ſuavem præferendo, at intus venenatos dolos recondendo, & ſic captando homines fine perdendi; illorum Infernum eſt atrocius quam aliorum, & quidem atrocius inferno homicidarum; inter ſerpentes videntur ſibi vivere; & quo perniciores eorum doli fuerunt, eo ſerpentes apparent diriores & venenatiores & eo plures, qui eos circumdant & cruciant; non aliter ſciunt, quam quod ſerpentes ſint, ſimiles dolores, & ſimiles cruciatus ſentiunt, quod forte pauci credituri, ſed uſque eſt verum: ſunt ii, qui ex præmeditato dolos exercent, & in eo jucunditatem vitæ ſentiunt. Doloſorum pœnæ ſunt diverſæ, cujuſvis ſecundum doli naturam; in genere in ſocietatibus non tolerantur, ſed expelluntur; quicquid enim cogitat ſpiritus, vicini illico ſciunt & percipiunt, ita ſi quid doli, & qualis dolus; quare tandem e ſocietatibus expulſi ſedent ſolitarii, & apparent tunc lata facie, cujus latitudo æquat 4 vel 5 facies aliorum, cum lato pileo carneo, albeſcente, ſedentes ut mortis ſimulachra in cruciatu. Sunt alii, qui natura doloſi ſunt, ita non ex præmeditato, & non clandeſtine ſub alio vultu, ii ſtatim cognoſcuntur, & eorum cogitatio percipitur manifeſte; & quoque jactant ſe de eo, ſicut quod velint videri callidi, hi non tale infernum habent: ſed plura, de doloſis, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.*

831. *Sunt quæ vixerunt genio, & ſolum ſtuduerunt ſibi & mundo, & in externo decoro poſuerunt omnem vitam, & vitæ jucunditatem, quare in ſocietate civili præ aliis æſtimatæ; inde ex actualitate & habitu*

traxerunt

traxerunt id, quod per modos decori se insinuare potuerint aliorum cupiditatibus & voluptatibus, simulatione honesti, sed fine dominandi; inde vita eorum facta simulativa & dolosa: similiter ac alii frequentarunt Ecclesias, sed ob nullum alium finem, quam ut honestæ & piæ apparerent; & præterea fuerunt absque conscientia, ad flagitia & adulteria pronissimæ, quantum occultari potuissent. Tales in altera vita similiter cogitant, quid conscientia non sciunt, irrident eos, qui nominant conscientiam; in aliorum quascunque affectiones intrant, simulando honestum, pium, misericors, innocens, quæ iis sunt media decipiendi; & quoties vincula externa iis auferuntur, ruunt in scelestissima & obscœnissima. Hæ sunt, quæ in altera vita fiunt Magæ seu Præstigiatrices, quarum quædam sunt quæ vocantur Sirenes; & arripiunt ibi artes in mundo ignotas; sunt sicut spongiæ, quæ imbibunt artificia nefanda, & tali genio, ut prompte excerceant; artificia in mundo ignota, quæ ibi addiscunt, sunt quod loqui possint sicut alibi, ut vox audiatur sicut a spiritibus bonis, alio loco: quod possint simul quasi apud plures esse, persuadendo sic aliis se esse quasi præsentes ubivis: quod loquantur ut plures simul, & in pluribus locis simul: quod avertere possint quæ influunt a spiritibus bonis, etiam quæ a spiritibus angelicis, & pervertere illico in sui favorem diversimode: quod inducere similitudinem alius per ideas quas captant & effigiant: cuivis inspirare affectionem pro se, insinuando se ipsi statui affectionis alterius; se surripere subito e conspectu, & evadere inconspicuæ; repræsentare coram spiritibus candidam flammam circum caput, & hoc coram pluribus, quod signum est angelicum; innocentiam simulare diversis modis, etiam repræsentando infantes quos osculantur: inspirant quoque aliis, contra quos odium habent, ut se necent, quia sciunt se mori non posse, postea accusant eos pro homicidis, & divulgant: excitaverunt e memoria quicquid mali cogitavi & patravi, & hoc solertissime; cum in somno essem, loquutæ sunt prorsus sicut a me cum aliis, sic ut persuaderentur spiritus, & quidem falsa & obscæna: præter alia plura: natura earum tam persuasiva est, ut ei nihil dubitativi inesse percipiatur, inde non communicantur ideæ earum, sicut aliorum spirituum; suntque iis oculi quasi serpentini, ut dicitur, undequaque visum & ideam præsentem habentes. Hæ Præstigiatrices seu Sirenes puniuntur graviter; quædam in Gehenna; quædam in Curia quadam inter angues; quædam per distractiones & varias collisiones, cum maximo dolore & cruciatu; successu temporis dissociantur, & fiunt sicut sceleta a capite ad calcem.

Continuatio sequitur in fine Capitis.

CAPUT

CAPUT VIII.

1. ET recordatus eſt DEUS Noachi, & omnis feræ, & omnis beſtiæ, quæ cum illo in arca; & tranſire fecit DEUS ventum ſuper terram, & deſederunt aquæ.

2. Et obturati ſunt fontes abyſſi, & cataractæ cœli, & inhibitus eſt imber e cœlo.

3. Et receſſerunt aquæ deſuper terra, eundo & redeundo, & defecerunt aquæ a fine quinquaginta & centum dierum.

4. Et quievit arca in menſe ſeptimo; in ſeptimo decimo die menſis, ſuper montibus Ararath.

5. Et aquæ erant eundo & deficiendo uſque ad menſem decimum, in decimo, in primo menſis, apparuerunt capita montium.

* *

6. Et factum a fine quadraginta dierum, & aperuit Noach feneſtram arcæ, quam fecit.

7. Et emiſit corvum, & exivit exeundo & redeundo, uſque ad exſiccationem aquarum de ſuper terra.

8. Et emiſit columbam a ſecum, ad videndum num diminutæ ſint aquæ deſuper faciebus humi.

9. Et non invenit columba quietem volæ pedis ſui, & reverſa eſt ad illum, ad arcam, quia aquæ ſuper faciebus totius terræ, & emiſit manum ſuam, & accepit illam, & induxit illam ad ſe in arcam.

10. Et exſpectavit adhuc ſeptem dies alios, & perrexit emittere columbam de arca.

11. Et reverſa eſt ad illum columba, ad tempus veſperæ, & ecce folium olivæ decerptum in ore illius; & cognovit Noach, quod diminutæ aquæ deſuper terra.

12. Et exſpectavit adhuc ſeptem dies alios, & emiſit columbam, & non addidit redire ad illum amplius.

13. Et factum in primo & sexcentissimo anno, in principio, in primo mensis, aruerunt aquæ desuper terra, & removit Noach tectum arcæ, & vidit, & ecce arefactæ sunt facies humi.

14. In mense secundo, in septimo & vigesimo die mensis, exsiccata est terra.

* *

15. Et loquutus est DEUS ad Noachum, dicendo.

16. Exi de arca tu & uxor tua, & filii tui, & uxores filiorum tuorum, tecum.

17. Omnis fera, quæ tecum, de omni carne, quoad avem, & quoad bestiam, & quoad omne reptile repens super terra, educ tecum, & diffundant se in terram, & fructificent se, & multiplicentur super terra.

18. Et exivit Noach, & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus, cum illo.

19. Omnis fera, omne reptile, & omnis avis, omne repens super terra; secundum familias suas exiverunt de arca.

* *

20. Et ædificavit Noach altare JEHOVÆ, & accepit de omni bestia munda, & de omni ave munda, & obtulit holocausta super altari.

21. Et odoratus JEHOVAH odorem quietis, & dixit JEHOVAH in corde suo, non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quia figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus, & non addam amplius percutere omne vivum, sicut feci.

22. Adhuc omnibus diebus terræ, sementis & messis, & frigus & æstus, & æstas & hyems, & dies & nox, non cessabunt.

CONTENTA.

832. Sequitur nunc secundum seriem, de novæ Ecclesiæ homine, qui Noachus vocatur; & quidem de statu ejus post tentationem, usque ad ejus regenerationem, & porro.

833. De Primo statu post tentationem; de ejus fluctuatione inter verum & falsum, usque dum apparere incipiunt vera, vers: 1 ad 5.

834.

834. De Secundo ſtatu, qui tripartitus: primum cum nondum vera fidei; dein cum vera fidei cum charitate; poſtea cum bona charitatis, elucent, verſ: 6 ad 14.

835. De Tertio ſtatu; cum ex charitate incipit agere & cogitare; qui eſt ſtatus primus regenerati, verſ: 15 ad 19.

836. De Quarto ſtatu, cum ex charitate agit & cogitat; qui eſt ſtatus ſecundus regenerati, verſ: 20, 21.

837. Tandem de Eccleſia hac nova, loco prioris, exſuſcitata, quæ deſcribitur, verſ: 21, 22.

SENSUS INTERNUS.

838. IN binis Capitibus, quæ præcedunt, actum eſt de Nova Eccleſia, Noachus, dicta, ſeu de homine iſtius Eccleſiæ; & quidem primum de illius præparatione ad recipiendum fidem, & per fidem charitatem; deinde de ejus tentatione, poſtea de protectione, pereunte Eccleſia Antiquiſſima; hic nunc ſequitur de ſtatu ejus poſt tentationem, & quidem ordine, quo ſe habuit: & ſimul ordine quo ſe habet apud regenerandos quoſcunque; nam Verbum Domini tale eſt, ut de omnibus & ſingulis, ubi de uno, agatur, cum differentia ſecundum cujuſvis indolem; qui ſenſus eſt Verbi univerſalis.

839. Verſ: 1. *Et recordatus eſt Deus Noachi, & omnis feræ, & omnis beſtiæ, quæ cum illo in arca; & tranſire fecit Deus ventum ſuper terram, & deſederunt aquæ.* Recordatus eſt Deus, ſignificat finem tentationis & principium renovationis; per Noachum ſignificatur, ut prius, homo Antiquæ Eccleſiæ: per omnem feram, & omnem beſtiam, quæ cum illo in arca, ſignificantur omnia quæ apud illum: & tranſire fecit Deus ventum ſuper terram, & deſederunt aquæ, ſignificant diſpoſitionem omnium in ſuum ordinem.

840. Et recordatus Deus, quod ſignificet finem tentationis & principium renovationis, conſtat ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ ſequuntur: quod recordetur Deus, in ſpecie ſignificat, quod miſereatur, recordatio Ipſius eſt Miſericordia, quæ prædicatur imprimis poſt tentationem, quia tunc nova lux effulget; quamdiu perſtat tentatio, putat homo, Dominum abeſſe, quia a malis geniis agitatur, & quidem ita, ut quandoque in deſperatione ſit tali, ut vix credat aliquem Deum dari; ſed Dominus præſentior tunc eſt, quam uſquam is credere poteſt; at cum Tentatio deſinit, tunc ſolatium accipit, & tunc primum credit adeſſe Dominum, quare hic, quia ita apparet, Recordari Deus, ſignificat finem tentationis, & principium renovationis. Deus recordari dicitur, non autem Jehovah, quia adhuc in ſtatu ante regenerationem; cum autem regeneratus eſt, tunc nominatur Jehovah, ut in fine hujus Capitis,

tis, Verf: 20, 21: caufa eft, quia nondum fides conjuncta eft charitati; tunc primum dicitur homo regeneratus, cum ex charitate agit, in charitate eft Jehovah, non ita in fide antequam charitati juncta; charitas eft ipfum effe & vivere hominis in altera vita, ipfum Effe & Vivere eft Jehovah, quare antequam eft & vivit homo, non dicitur apud eum effe Jehovah fed Deus.

841. Quod per Noachum fignificetur, ut prius, homo Antiquæ Ecclefiæ, & per omnem feram, & omnem beftiam quæ cum illo in arca, fignificentur omnia quæ apud illum, conftare poteft ab illis, quæ prius de Noacho, & de fignificatione feræ & beftiæ, dicta funt: Fera in duplici fenfu in Verbo accipitur, pro iis apud hominem, quæ viva funt, & pro iis quæ mortua; quod pro iis quæ viva funt, caufa eft, quia vox illa in Lingua Hebræa fignificat Vivum; fed quia Antiquiffimi in humiliatione fua agnoverunt fe pro feris, inde quoque per eandem vocem fignificata funt quæ apud hominem mortua; hic per feram fignificatur tam quod vivum, quam quod mortuum in uno complexu, quale folet effe apud hominem poft tentationem, in quo viva & mortua, feu quæ Domini funt, & quæ hominis propria, ita confufa apparent, ut vix tunc fciat homo, quid verum & bonum; fed Dominus tunc omnia in ordinem redigit & difponit, ut conftare poteft ab illis quæ fequuntur: quod Fera fignificet quæ apud hominem viva funt, videatur in Cap: præc: VII ad verf: 14, tum quoque in hoc Cap: ad verf: 17 & 19: quod fignificet quæ apud hominem funt, etiam mortua, conftat ab illis quæ prius de feris & beftiis aliquoties oftenfa funt, ut n: 45, 46, 142, 143, 246.

842. Et tranfire fecit Deus ventum fuper terram, & defederunt aquæ, quod fignificent difpofitionem omnium in fuum ordinem, conftat ex fignificatione Venti in Verbo; omnes Spiritus, tam boni quam mali, comparantur & affimilantur vento, etiam vocantur venti; per eandem vocem in Lingua originali exprimuntur fpiritus, per quam venti: in tentationibus, quæ hic funt aquæ quæ defederunt, ut prius oftenfum, funt fpiritus mali qui inundant, qui acervatim influunt cum fuis phantafiis, & excitant fimiles quæ apud hominem; hi fpiritus, feu hæ phantafiæ, cum difperguntur, dicitur in Verbo fieri per ventum, & quidem per ventum orientalem; fe habet res apud hominem qui in tentatione, cum turbæ feu aquæ tentationis ceffant, ficut in communi, quod a pluri experientia fcire datum, quod nempe mali fpiritus in mundo fpirituum fe quandoque in cohortes confocient, & fic turbas excitent, fed difpelluntur per alias cohortes fpirituum, a dextra utplurimum, fic a plaga orientali, alluentes, qui illis tantum metum & terrorem incutiunt, ut nihil cogitent quam de fuga, tunc qui fe confociarunt, difperguntur in omnes plagas, & fic diffolvuntur focietates fpirituum male confarctæ: cohortes fpirituum, qui eos ita difpergunt, vocantur Ventus orientalis; præter quod innumeris aliis modis diffipentur, qui etiam Venti orientales funt, de quibus, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus; cum ita difperfi funt mali fpiritus, tunc poft turbam feu turbulentum ftatum, oritur quafi ferenum, feu filentium: fimiliter fe habet cum homine, qui in tentatione; is dum in tentatione eft, inter turbam

turbam talium ſpirituum eſt, quibus abactis ſeu diſperſis fit quaſi ſerenum, quod principium eſt diſpoſitionis omnium in ordinem. Antequam aliquid in ordinem redigitur, communiſſimum eſt, quod primum in confuſum quoddam, quaſi chaos, redigantur, ita quæ male cohærent, diſſociantur, quæ cum diſſociata ſunt, tunc diſponit Dominus illa in ordinem; comparari hoc poteſt cum illis quæ exiſtunt in natura, ubi quoque omnia & ſingula in confuſum quoddam prius rediguntur, antequam diſponuntur; niſi procellæ forent in atmoſphæra, quæ diſſiparent heterogenea, nuſquam ſerenaretur aer, ſed coacervarentur peſtifera in perniciem: ſimiliter in corpore humano, niſi omnia ſanguinis, tam heterogenea, quam homogenea, continue & per vices confluerent prius in unum Cor, & ibi confunderentur, liquida conglutinarentur in perniciem, & nuſquam ſingula diſponerentur diſtincte ad ſuos uſus: ita quoque ſe habet apud hominem regenerandum. Quod ventus, in ſpecie Ventus orientalis, nihil aliud ſignificet, quam diſperſionem falſorum & malorum, ſeu quod idem eſt, malorum ſpirituum & geniorum, & dein diſpoſitionem in ordinem, conſtare poteſt in verbo: ut apud Eſaiam, "Diſperges eos, & *Ventus* auferet eos, & *Pro-"cella* diſſipabit eos; & tu exultabis in Jehovah, in Sancto Iſraelis gloriaberis," XLI: 16. ubi diſperſio comparatur vento, & diſſipatio procellæ, quæ eſt malorum; tunc qui regenerati exultabunt in Jehovah. Apud Davidem, "Ecce "reges ſe congregarunt, tranſiverunt una, ii viderunt, ſic obſtupefacti ſunt, con-"fuſi ſunt, feſtinarunt, terror apprehendit eos ibi, dolor ſicut parturientis, "per *Ventum Orientalem* confringes," XLVIII: 5, 6, 7, 8. hic deſcribitur terror & confuſio, in quo ſunt ex Vento orientali; deſcriptio hæc ab illis, quæ fiunt in mundo ſpirituum, deſumta eſt, nam ſenſus internus Verbi illa involvit. Apud Jeremiam, "Ponet terram eorum in ſtuporem, ſicut *Ventus* "*orientalis* diſpergam eos coram hoſte; cervice & non faciebus reſpiciam eos "in die exitii eorum," XVIII: 16, 17. hic ſimiliter ventus orientalis pro diſperſione falſorum. Similia repræſentantur per Ventum Orientalem, quo exſiccatum mare Suph, ut filii Iſraelis tranſirent, de quo in Exodo ita, "Ab-"duxit Jehovah mare Suph, per *Ventum Orientalem* vehementem tota nocte, "& poſuit mare in ſiccum, & ſciſſæ ſunt Aquæ," XIV: 21. quod ſimilia repræſentata ſint per aquas maris Suph, ac hic ſignificata per aquas Diluvii, conſtat inde, quod Ægyptii, per quos mali repræſentati, ſubmerſi ſint, & filii Iſraelis per quos regenerati, ut hic Noachus, tranſgreſſi; perque mare Suph, ſicut per diluvium, damnatio ut & tentatio, ita per Ventum orientalem diſſipatio aquarum ſeu malorum damnationis, aut tentationis; ut quoque ex Cantico Moſis poſtquam tranſgreſſi ſunt, conſtat, Exod: XV: 1 ad 19, & apud Eſaiam, "Devovebit Jehovah linguam maris Ægypti, & agitabit manum "ſuam ſuper flumen in vehementia *Venti* ſui, percutietque illud in ſeptem "flumina, & viam faciet in calceis; tum erit ſemita *Reliquiis* populi Ipſius, "qui reſiduus erit ab Aſchure, quemadmodum fuit Iſraeli, cum aſcenderet e "terra Ægypti," XI: 15, 16. ubi ſemita reliquiis populi reſidui ab Aſchure, pro diſpoſitione in ordinem.

843. Verf: 2. *Et obturati funt fontes abyffi, & cataractæ cœli, & inhibitus eft imber e cœlo*, fignificant, quod tentatio ceffavit; fontes abyffi, mala quæ voluntatis; cataractæ cœli, falfa quæ intellectus; imber ipfam tentationem in genere.

844. Ab hoc verfu ad fextum, agitur de primo ftatu hominis hujus Ecclefiæ, poft tentationem; & quæ in hoc verfu, fignificant ceffationem tentationis. actum eft prius de tentatione ejus quoad voluntaria, tum de tentatione ejus quoad intellectualia; quod ceffaverit tentatio quoad voluntaria, fignificatur per quod obturati fint fontes abyffi; & quod quoad intellectualia, per quod cataractæ cœli; quæ quod talia fignificent, prius dictum & oftenfum eft Cap: præc: VII: ad verf: 11; & quod imber ipfam tentationem, etiam ibi verf: 12, quare iis confirmandis non amplius immorandum.

845. Quod per fontes abyffi fignificetur tentatio quoad voluntaria, & per cataractas cœli tentatio quoad intellectualia, caufa eft, quia voluntarium hominis eft quod agitur ab inferno; non ita intellectuale nifi immerfum fit cupiditatibus, quæ funt voluntatis; mala, quæ voluntatis, funt quæ damnant hominem & detrudunt eum ad infernum, non ita falfa, nifi copulata fint malis, tunc unum fequitur alterum; ut conftare poteft a permultis, qui in falfis funt, & ufque falvantur, ficut plurimi ex gentibus, qui in charitate naturali vixerunt & in mifericordia, tum Chriftiani qui ex fimplicitate cordis crediderunt; ipfa ignorantia & fimplicitas excufat, quia in illis poteft effe innocentia; aliter fe habet cum illis, qui confirmarunt fe in falfis, & inde vitam falfi talem traxerunt, ut renuant & refpuant omne verum, quæ vita prius vaftatur, antequam aliquid veri & fic boni infeminari poteft; pejus autem fe habet cum illis, qui fe in falfis confirmarunt ex cupiditatibus, fic ut falfitates & cupiditates unam vitam conftituerint, ii funt qui fe demergunt inferno; hæc caufa eft, quod tentatio quoad voluntaria, fignificetur per fontes abyffi, qui funt inferna, & tentatio quoad intellectualia per cataractas cœli, quæ funt nubes, ex quibus imber.

846. Verf: 3. *Et recefferunt aquæ defuper terra, eundo & redeundo, & defecerunt aquæ a fine quinquaginta & centum dierum:* quod recefferint aquæ defuper terra, eundo & redeundo, fignificant fluctuationes inter verum & falfum: quod defecerint aquæ a fine quinquaginta & centum dierum, fignificant quod tentationes ceffaverint: quinquaginta & centum dies fignificant hic, ut prius, terminum.

847. Quod recefferint aquæ defuper terra, eundo & redeundo, fignificent fluctuationes inter verum & falfum, conftat ab illis quæ dicta funt, quod nempe aquæ diluvii feu inundationes, quoad Noachum, fignificaverint tentationes, & quia hic agitur de primo ftatu poft tentationem, aquæ recedentes eundo & redeundo non aliud fignificare poffunt, quam fluctuationem inter vera & falfa; fed quomodo hæc fluctuatio fe habet, non fciri poteft, nifi fciatur quid Tentatio; nam qualis tentatio talis fluctuatio poft tentationem; cum Tentatio cœleftis tunc fluctuatio eft inter bonum & malum; cum Tentatio

tatio ſpiritualis, eſt fluctuatio inter verum & falſum; cum Tentatio naturalis, tunc fluctuatio eſt inter illa quæ ſunt cupiditatum & iis contraria; nam Tentationes dantur plures, in genere ſunt Cœleſtes, Spirituales, & Naturales, quæ minime confundendæ ſunt: Cœleſtes tentationes non poſſunt eſſe niſi apud eos, qui in amore in Dominum ſunt; Spirituales apud eos, qui in charitate erga proximum; Naturales ſunt prorſus diſtinctæ ab illis, nec ſunt tentationes, ſed ſolum anxietates ex eo quod impugnentur naturales eorum amores, excitatæ ab infortuniis, morbis, & mala ſanguinis & fluidorum corporis temperie; ex his paucis aliquatenus ſciri poteſt quid Tentatio, nempe, anguſtia & anxietas ex illis quæ repugnant amoribus; apud quos amor in Dominum eſt, quicquid impugnat amorem in Dominum, cruciatum intimum producit, hoc eſt tentatio cœleſtis: apud quos eſt amor erga proximum, ſeu charitas, quicquid impugnat hunc amorem, cruciatum conſcientiæ ſiſtit, hoc eſt tentatio ſpiritualis: at vero naturales, quas perplurimi vocant tentationes, & dolores vocant morſus conſcientiæ, non ſunt tentationes, ſed modo anxietates ex eo, quod amores eorum impugnentur, ut cum prævident & ſentiunt ſe privari honore, bonis mundi, fama, voluptatibus, vita corporis, & ſimilibus, ſed uſque aliquid boni ſolent producere: præterea etiam Tentationes dantur apud eos, qui in charitate naturali ſunt, ita apud hæreticos quoſcunque, gentiles, idolololatras, ex iis, quæ impugnant eorum fidei vitam, quam charam habent; ſed hæ ſunt anguſtiæ æmulæ tentationum ſpiritualium.

848. Peractis Tentationibus eſt quaſi Fluctuatio, & ſi Tentationes ſpirituales ſunt, eſt Fluctuatio inter verum & falſum, quod etiam inde ſatis manifeſte conſtare poteſt, quod Tentatio ſit principium Regenerationis; omnis Regeneratio ideo eſt, ut homo novam vitam accipiat, ſeu potius, ut vitam, & fiat homo ex nullo homine, ſeu vivus homo ex mortuo, quare cum vita ejus prior, quæ ſolum eſt animalis, per tentationes deſtruitur, tunc non poteſt aliter quam poſt tentationem fluctuare inter verum & falſum; verum eſt novæ vitæ, falſum eſt veteris: niſi deſtruatur prior vita, & tale ſit, nequaquam ſemen ſpirituale poteſt inſeminari, nam nulla eſt humus. Cum autem prior vita deſtructa eſt, & talis fluctuatio, tunc pœne nihil ſcit quid verum & bonum, uſque adeo ut vix ſciat dari aliquid verum, ſicut pro exemplo, cum cogitat de bonis charitatis, ſeu ut illa vocant, de bonis operibus, annon ex proprio illa poſſit facere, & in proprio ſit meritum, tunc ita in obſcuro & tenebroſo eſt, ut cum dicitur ei, quod ex ſemet, ſeu ex proprio, nemo facere bonum poſſit, minus aliquid mereri, ſed quod omne bonum ex Domino, & omne meritum ſit Domini, nihil aliud poſſit, quam obſtupeſcere; ſimiliter in omnibus reliquis quæ ſunt fidei, ſed uſque obſcurum illud ſeu tenebroſum, in quo eſt, ſenſim & per gradus, illuſtratur. Regeneratio ſe prorſus habet, ſicut cum homo naſcitur infans, tunc in obſcuriſſima vita eſt, fere nihil novit, quare tunc communia rerum primum influunt, quæ per gradus diſtinctiora ſiunt, ſicut communibus particularia inſinuantur, porro particularibus ſingularia; ita communia a ſingularibus illuſtrantur, ut ſciat non modo quod ſint, ſed etiam qualia ſunt; ita ſe habet cum omni, qui emergit ex tentatione

tione ſpirituali: ſimilis ſtatus quoque eſt eorum in altera vita, qui in falſis fuerunt, & vaſtantur. Hic ſtatus vocatur fluctuatio, & deſcribitur hic per aquas recedentes eundo & redeundo.

849. Quod defecerint aquæ a fine quinquaginta & centum dierum, ſignificent quod tentationes ceſſaverint, exinde nunc manifeſte ſequitur: quod quinquaginta & centum dies ſignificent terminum, conſtat ab illis quæ in Cap: præc: ad verſ: 24, de eodem numero dicta ſunt; ita hic terminum fluctuationis & novæ vitæ.

850. Verſ: 4. *Et quievit Arca in menſe ſeptimo, in ſeptimo decimo die menſis ſuper montibus Ararath.* Quod quieverit Arca ſignificat regenerationem: menſis ſeptimus ſanctum: ſeptimus decimus dies menſis ſignificat novum: montes Ararath, lumen.

851. Quod quieverit arca ſignificet regenerationem, conſtare poteſt ex eo, quod arca ſignificet hominem hujus Eccleſiæ, & omnia quæ in illa, quæ apud illum hominem, ut prius multis oſtenſum eſt; cum itaque arca quieſcere dicitur, eſt quod hic homo regeneretur: ex ſerie ſenſus literæ quidem involvi videtur, quod per quieſcere arcam ſignificetur quod fluctuationes poſt tentationem, de quibus in verſ: præc: ceſſaverint, ſed fluctuationes, quæ ſunt dubia & obſcuritates de veris & bonis, non ceſſant ita, ſed diu perſtant, ut quoque ex ſequentibus conſtabit; inde conſtat, quod continua alia in ſenſu interno ſint; quæ quia arcana, hic licet aperire, nempe, quod homo ſpiritualis, poſtquam ſuſtinuit tentationes, ſimiliter fiat quies Domini, ſicut homo cœleſtis, tum quoque, quod ſimiliter fiat ſeptimus, non dies ſeptimus ut homo cœleſtis, ſed menſis ſeptimus; de homine cœleſti, quod ſit quies Domini ſeu ſabbathum, & quod ſit ſeptimus dies, videatur n: 84 ad 88, ſed quia differentia eſt inter hominem cœleſtem, & hominem ſpiritualem, illius quies exprimitur in lingua originali per vocem quæ ſignificat ſabbathum, hujus autem quies per vocem aliam, ex qua nominatus Noach, qui proprie eſt quies.

852. Quod menſis ſeptimus ſignificet ſanctum, conſtat abunde ab illis, quæ prius oſtenſa ſunt n: 84 ad 87. 395. 716. ſanctum hic correſpondet illis quæ Cap: II: verſ: 3, de cœleſti homine dicta, quod ſeptimus dies ſanctificatus, quia quievit in illo Deus.

853. Quod ſeptimus decimus dies ſignificet novum, conſtat ab illis quæ de eodem numero dicta & oſtenſa ſunt Cap: præc: VII: ad verſ: 11. n: 755. ubi ſignificat principium, omne principium eſt novum.

854. Quod montes Ararath ſignificent lumen, conſtare poteſt a ſignificatione Montis, quod ſit bonum amoris & charitatis n: 795, & a ſignificatione Ararath, quod eſt lumen, & quidem lumen regenerati: Lumen novum ſeu primum regenerati nuſquam exiſtit a cognitionibus veritatum fidei, ſed ex Charitate; ſe enim habent veritates fidei ſicut radii lucis, amor ſeu charitas ſicut flamma; lumen in regenerando non eſt ex veritatibus fidei, ſed ex charitate, ipſæ veritates fidei ſunt radii luminis inde; ita conſtat, quod montes

Ararath

Ararath significent talè lumen: hoc lumen est primum lumen post tentationem; quod quia primum, est obscurum, & vocatur lumen, non lux.

855. Ex his nunc constare potest, quid hæc, quæ in hoc versu, in sensu interno significant, nempe, *quod homo spiritualis sit quies sancta, ex novo lumine intellectuali quod Charitatis*; hæc cum mirabili varietate, & in jucundo ordine, ita percipiuntur ab angelis, ut si homo potuisset solum in una tali idea esse, millia & millia in multiplici serie forent, quæ intrarent & afficerent, & quidem talia, quæ nusquam potuissent describi; tale est Verbum Domini ubivis in sensu interno, tametsi appareat in sensu literæ ut rude historicum, sicut hæc, quæ illa significant, quod *quievit arca in mense septimo, & septimo decimo die mensis super montibus Ararath.*

856. Vers: 5. *Et aquæ erant eundo & deficiendo usque ad mensem decimum; in decimo, in primo mensis, apparuerunt capita montium.* Quod aquæ essent eundo & deficiendo, significat, quod falsa inciperent disparari: mensis decimus significat vera quæ reliquiarum: quod in primo mensis apparuerint capita montium, significant vera fidei, quæ tunc videri cæperunt.

857. Quod aquæ essent eundo & deficiendo, significet quod falsa inciperent disparari, constat ex ipsis verbis, & ex illis quæ mox prius vers: 3 dicta, ubi dicitur quod aquæ recesserint eundo & redeundo, hic autem quod aquæ essent eundo & deficiendo; per hæc sicut per illa significantur fluctuationes inter verum & falsum, sed hic, quod fluctuationes istæ diminuerentur; se habent fluctuationes post tentationem, ut dictum, quod non sciat homo quid verum, sed ut per gradus cessant, ita lux veritatis apparet; causa inde est, quod quamdiu homo est in tali statu, non operari possit Internus homo, hoc est, Dominus per internum, in externum; in Interno sunt Reliquiæ, quæ sunt affectiones boni & inde veri, de quibus prius; in Externo sunt cupiditates & inde falsitates; quamdiu externa hæc non domata & exstincta sunt, non patet via bonis & veris ab Interno, hoc est, per internum a Domino: Tentationes ideo quoque sunt, ut externa hominis domentur, & sic obsequiosa reddantur internis; quod cuivis constare potest ex eo, ut primum impugnantur & franguntur hominis amores, ut in infortuniis, morbis, ægritudinibus animi, tunc cessare incipiunt ejus cupiditates, quibus cessantibus incipit pia loqui; ut primum autem redit ad pristinum statum, dominatur externus homo, & vix cogitat de illis; similiter in ultima mortis hora, cum corporea exstingui incipiunt: ex quibus quisque videre potest, quid Internus homo, & quid Externus; tum quid Reliquiæ; ut & quomodo cupiditates & voluptates, quæ sunt Externi hominis, impediunt, quin Dominus per internum hominem operari possit: inde quoque cuivis patet, quid etiam Tentationes, seu dolores interni, qui vocantur morsus conscientiæ, efficiunt, ut nempe externus homo obsequia præstet interno; obsequium hominis externi nihil aliud est, quam quod affectiones boni & veri, non impediantur, resistantur, & suffocentur a cupiditatibus & inde falsitatibus; cessationes cupiditatum & falsitatum hic describuntur per aquas, quæ sunt eundo & deficiendo.

858.

858. Quod mensis decimus significet vera, quæ sunt Reliquiarum, constat a significatione *Decem*, quod sint Reliquiæ, n: 576. tum ex illis, quæ mox supra de reliquiis apud internum hominem dicta sunt.

859. Quod in primo mensis apparuerint capita montium significent vera fidei, quæ tunc videri incipiunt, constat a significatione montium, n: 795, quod sint bona amoris & charitatis, hæc capita tunc videri incipiunt, cum homo regeneratur, & donatur conscientia, & per illam charitate: qui putat se videre capita montium, seu vera fidei aliunde, quam ex bonis amoris & charitatis, prorsus fallitur, absque illis Judæi & prophani gentiles possunt similiter videre. Capita montium sunt prima lucis, quæ apparent.

860. Ex his constare quoque potest, quod omnis Regeneratio procedat a vespera ad mane, ut Capite Primo Geneseos sexies dicitur, ubi de Regeneratione hominis agitur; Vespera hic describitur vers: 2, 3, Mane vers: 4, 5. hic quod primum lucis seu mane hujus status per quod apparerent capita montium.

861. Vers: 6. *Et factum a fine quadraginta dierum, & aperuit Noach fenestram arcæ, quam fecit.* Factum a fine quadraginta dierum significat durationem prioris status, & principium sequentis: aperuit Noach fenestram Arcæ quam fecit, significat statum alterum, cum vera fidei ei apparerent.

862. Quod factum a fine quadraginta dierum significet durationem prioris status, & principium sequentis, constat a significatione *Quadraginta*, n: 730, ubi, quia agitur de tentatione, dicitur quadraginta dies & quadraginta noctes, & significavit durationem tentationis; hic quia de statu post tentationem agitur, dicitur quadraginta dies, non autem noctes; causa est, quia nunc charitas incipit apparere, quæ in Verbo comparatur diei, & vocatur dies; at fides quæ præcedit nondum ita juncta charitati comparatur nocti, & vocatur nox, sicut in Cap: 1, vers: 16: & alibi in Verbo: Fides quoque Nox in Verbo inde appellatur, quia lucem suam accipit a charitate, sicut Luna a Sole, quare etiam fides comparatur Lunæ, & vocatur Luna; & amor seu charitas comparatur Soli & vocatur Sol. Quadraginta dies, seu duratio, quam significant, se refert tum ad illa quæ præcedunt, tum ad illa quæ sequuntur, quare dicitur a fine quadraginta dierum; ita significant durationem prioris status, & principium hujus, de quo nunc agitur: hic nunc inchoat descriptio secundi status hominis hujus Ecclesiæ post tentationem.

863. Quod aperuit Noach fenestram arcæ, quam fecit, significet statum alterum, cum vera fidei ei apparerent, constare potest ab ultimis verbis Versus præcedentis, quod apparuerint capita montium, & de illorum significatione; tum a significatione fenestræ, de qua prius, n: 655, quod sit intellectuale, proinde verum fidei, quod idem est; & ex eo, quod hoc sit primum lucis. De intellectuali seu vero fidei, per fenestram significato, idem hic observandum, quod prius, nempe quod nusquam aliquod verum fidei dari queat nisi a bono amoris aut charitatis, sicut nusquam aliquod vere intellectuale, nisi a voluntario,

si

ſi removes voluntarium, nullum intellectuale eſt, ut prius aliquoties oſtenſum, ita ſi removes charitatem, nulla eſt fides: ſed quia hominis voluntas eſt mera cupiditas, ne intellectuale ſeu verum fidei cupiditati ejus immergeretur, Dominus miraculoſe providit, & diſtinxit intellectuale ab hominis voluntario per medium quoddam, quod eſt Conſcientia, cui Charitas a Domino inditur; abſque miraculoſa hac Providentia nuſquam aliquis ſalvari potuiſſet.

864. Verſ: 7. *Et emiſit corvum, & exivit exeundo & redeundo, uſque ad exſiccationem aquarum ſuper terra.* Quod emiſit corvum, & exivit exeundo & redeundo, ſignificant, quod falſitates adhuc interturbarent; per corvum ſignificantur falſitates; per exire & redire, ſignificatur ſtatus eorum, qui talis: uſque ad exſiccationem aquarum ſuper terra, ſignificant diſſipationem apparentem falſitatum.

865. Quod emiſit corvum, & exivit exeundo & redeundo ſignificent, quod falſitates adhuc interturbarent, conſtat a ſignificatione Corvi, & a ſignificatione exire & redire, de quibus in ſequentibus: deſcribitur hic ſecundus ſtatus hominis regenerandi poſt tentationem, quando vera fidei, ut prima lucis, incipiunt apparere; qui ſtatus talis eſt, quod falſitates jugiter interturbent, ſic ut ſit ſtatus qualis crepuſculi matutini, dum adhuc obſcurum ex nocte manet, quare hic ſignificatur per corvum: falſitates apud ſpiritualem hominem, imprimis antequam regeneratus eſt, ſe habent ſicut denſæ maculæ nubis; cauſa eſt quia nihil veri fidei poteſt ſcire niſi ex revelatis in Verbo, ubi omnia communiter dicta ſunt; communia non ſunt niſi quam maculæ nubis, nam unumquodvis commune in ſe comprehendit mille & mille particularia, & unumquodvis particulare mille & mille ſingularia; particularium ſingularia ſunt quæ illuſtrant communia; hæc nuſquam ita revelata ſunt homini, tam quod non deſcribi poſſint, quam quod non capi, ita non agnoſci & credi, ſunt enim contraria fallaciis ſenſuum, in quibus homo, quas deſtrui non facile admittit: aliter prorſus ſe habet cum homine cœleſti, qui habet perceptionem a Domino, ei poſſunt particularia, & particularium ſingularia inſinuari; ut exempli cauſa, quod verum conjugium ſit unius viri & unius uxoris, & quod tale conjugium ſit repræſentativum Conjugii cœleſtis, proinde quod in tali conjugio poſſit eſſe felicitas cœleſtis, nuſquam in conjugio viri cum pluribus uxoribus; homo ſpiritualis, qui ex Verbo Domini hoc ſcit, acquieſcit, & inde accipit conſcientiam, quod conjugium cum pluribus uxoribus ſit peccatum, plus non novit; at homo cœleſtis percipit millia, quæ confirmant, ſic ut abhorreat matrimonium cum pluribus. Cum homo ſpiritualis modo communia ſcit, & ex communibus formatur ejus conſcientia, & communia Verbi accommodata ſint fallaciis ſenſuum, conſtat, quod innumeræ falſitates ſe adjungant, ut & ſe inſinuent, quæ non diſcuti poſſunt; hæ falſitates hic ſignificantur per corvum, qui exivit eundo & redeundo.

866. Quod per Corvum ſignificentur falſitates, conſtare poteſt in genere ex illis, quæ prius de Avibus dicta & oſtenſa ſunt, quod ſignificent intellectualia, rationalia & ſcientifica; & quod ſimiliter oppoſita, quæ ſunt ratiocinia & falſa; illa & hæc deſcribuntur in Verbo per varias ſpecies avium; intel-

 lectualia

lectualia vera per aves mites, pulchras & mundas, falsa autem per aves immites, impulchras, & immundas, & quidem secundum speciem veri & falsi; falsitates crassæ & densæ per noctuas & corvos, per noctuas quia in tenebris noctis vivunt, per corvos quia colore sunt nigro; ut apud Esaiam, "*Noctua* " atque *Corvus* habitabunt in ea," XXXIV: 11. ubi agitur de Ecclesia Judaica, quod ibi nihil nisi falsitates, quæ etiam describuntur per noctuam & corvum.

867. Quod per exire & redire significetur status earum, qui talis, constat ex falsitatibus, quæ apud hominem, cum in statu primo & secundo post tentationem, quod nempe ita falsa volitent, ut exeant & redeant, ex causa, de qua prius, quod solum in communissimorum cognitione sit, & esse possit, in quæ influunt phantasiæ ex corporeis, sensualibus, & mundanis, quæ non concordant cum veritatibus fidei.

868. Usque ad exsiccationem aquarum super terra, quod significent dissipationem apparentem falsitatum, constat ex statu hominis cum regeneratur; hodie nullus non credit, quod mala & falsa apud hominem prorsus discutiantur & aboleantur, cum regeneratur, sic ut cum regeneratus est, nihil mali & falsi remaneat, ita ut mundus sit & justus, sicut absterfus & ablutus aquis, sed hoc est falsissimum, nusquam unicum malum, aut unicum falsum, discutitur ita ut aboleatur, sed omne, quodcunque ab infantia hæreditario imbuit, & actualitate acquisivit, remanet, sic ut homo, tametsi regeneratus est, non sit nisi malum & falsum, quod animabus post mortem ad vivum ostenditur; quod etiam inde satis manifeste constare potest, quod nihil boni, & nihil veri sit homini nisi a Domino, & quod omne malum & falsum homini a proprio, & quod homo, ut & spiritus, imo Angelus, si vel minime relinquitur sibi, ruat ex se ad infernum, quare etiam in Verbo dicitur, quod Cœlum non sit purum; hoc Angeli agnoscunt, & qui non agnoscit, is inter Angelos non esse potest; est Sola Domini Misericordia, quæ liberat eos, imo quæ extrahit eos & detinet ab inferno, ne illuc ex semet ruant; quod detineantur a Domino, ne ruant in infernum, manifeste percipiunt Angeli, quodamodo etiam spiritus boni; spiritus autem mali, sicut homines, hoc non credunt, sed iis multoties ostensum est; de quibus ab experientia, ex Divina Domini Misericordia, dicetur in sequentibus. Cum itaque status hominis talis est, quod nusquam aliquod malum & falsum ita discuti possit, ut aboleatur, quia in malo & falso consistit ejus vita propria, Dominus, ex Divina Misericordia, dum regenerat hominem, per Tentationes, mala ejus & falsa ita domat, ut quasi mortua appareant, tametsi non mortua sunt, solum domata ne repugnare possint ita bonis & veris, quæ a Domino; tum quoque Dominus, per tentationes, novam facultatem dat, recipiendi bona & vera, donando hominem ideis & affectionibus boni & veri, ad quæ mala & falsa possint flecti; & insinuando communibus ejus, de quibus prius, particularia, & his singularia, quæ apud hominem recondita sunt, & quæ homo prorsus nescit, nam intra ejus captus & perceptionis sphæram sunt; quæ talia sunt, ut pro receptaculis seu vasis inservire possint, ut iis a Domino insinuari queat charitas, & huic innocentia; per quorum mirabilem temperaturam, apud hominem, spiritum &

& angelum, iridis species repræsentari potest, quare Iris signum fœderis facta est, Cap: IX: 12, 13, 14, 15, 16, de qua, ex Divina Domini Misericordia, ibi; cum ita formatus est homo, tunc dicitur regeneratus, remanentibus usque omnibus ejus malis & falsis, tum etiam conservatis omnibus ejus bonis & veris; qui malus est, ejus omnia mala & falsa, prorsus sicut fuit in illis in vita corporis, in altera vita redeunt, & vertuntur in phantasias & pœnas infernales; qui autem bonus, omnes ejus status boni & veri, ut amicitiæ, charitatis, & innocentiæ, cum illorum jucundis & felicibus; immensum auctis & multiplicatis, in altera vita revocantur: Hæc nunc sunt, quæ significantur per exsiccationem aquarum, quæ est dissipatio apparens falsitatum.

869. Vers: 8. *Et emisit columbam a secum ad videndum, num diminutæ sunt aquæ desuper faciebus humi.* Per columbam significantur vera & bona fidei apud regenerandum: quod emiserit columbam a secum ad videndum, significant statum recipiendi vera & bona fidei: num diminutæ sunt aquæ, significant falsitates, quæ impediunt: facies humi sunt illa, quæ apud hominem Ecclesiæ; humus dicitur, quia primus status, cum homo fit Ecclesia.

870. Quod per columbam significentur vera & bona fidei apud regenerandum, constat a significatione Columbæ in Verbo; imprimis a Columba, quæ venit super Jesum cum baptizaretur, de qua apud Matthæum, "Baptizatus "Jesus ascendit statim ex aqua, & ecce aperti sunt cœli, viditque spiritum Dei "descendentem, sicut *Columbam*, & venientem super Ipsum," III: 16, 17. & apud Joh: I: 32. Luc: III: 21, 22. Marc: I: 10, 11. ubi Columba non aliud significavit, quam sanctum fidei, ipse Baptismus regenerationem: inde apud Ecclesiam novam, quæ exsurgeret, verum & bonum fidei, quod accipiunt per regenerationem a Domino. Similia repræsentabant & involvebant pulli columbarum aut turtures, quos in sacrificium, & in holocaustum offerebant in Ecclesia Judaica, de quibus Levit: I: 14, ad f. Cap: V: 7 ad 10. Cap: XII: 6. Cap: XIV: 21, 22. Cap: XV: 15, 29, 30. Num: VI: 10, 11, Luc: II: 22, 23, 34. quod constare potest a singulis illis locis; quod talia significaverint, unusquisque comprehendere potest solummodo ex eo, quod non potuissent, quin aliquid repræsentarent, si nihil, foret inane quid, & nusquam aliquid Divinum; externum Ecclesiæ est quoddam inanimatum, sed vivit ab interno, & internum a Domino. Quod Columba in genere intellectualia fidei significet, etiam constat apud Prophetas ut apud Hoscheam, "Erit Ephraim sicut *Columba* stolida, non cor, Ægyptum vocarunt, Assy-"riam abiverunt," VII: 11. apud Eundem, "Ephraim, pavebunt, sicut *vo-"lucris* ex Ægypto, & *Columba* e terra Assyriæ," XI: 11. ubi Ephraim pro intelligente, Ægyptus pro sciente, Assyria pro rationali, columba pro illis quæ sunt intellectualium fidei, ubi etiam de regeneratione Ecclesiæ spiritualis agitur. Apud Davidem, "Jehovah, ne des feræ, animam *Turturis*," Psalm: LXXV: 19. fera pro illis qui sunt nullius charitatis, anima turturis pro vita fidei. Videantur quæ prius n: 40, 776, de Avibus dicta & ostensa sunt, quod nempe significent intellectualia, & quidem quod Aves mites, pulchræ,

mundæ, & utiles, intellectualia vera & bona; at immites, deformes, immundæ & inutiles, opposita, nempe falsa, ut corvus, qui hic opponitur columbæ.

871. Quod emiserit columbam a secum ad videndum, quod significent statum recipiendi vera & bona fidei, constare a serie rerum, tum a sequentibus, potest, ubi de tribus statibus regenerationis hujus hominis post tentationes, agitur, significatis per quod ter emiserit columbam: hic proxime involvunt verba explorationem ejus, nam dicitur, quod emiserit columbam a secum ad videndum, nempe, ut sequitur, num diminutæ sint aquæ, hoc est, num falsitates adhuc tantæ essent, ut bona & vera fidei recipi possent; sed exploratio nulla est apud Dominum, quia omnia & singula novit; quare in sensu interno non significant explorationem, sed statum, & hic primum statum, quando adhuc falsitates impedirent, quæ significantur per verba, num diminutæ sunt aquæ.

872. Quod facies humi sint illa, quæ apud hominem Ecclesiæ, & quod humus dicatur, quia est primus status cum homo fit Ecclesia, constat a significatione humi de qua prius, quod sit homo Ecclesiæ, qui tunc humus appellatur, cum ei inseminari possunt bona & vera fidei, prius vocatur terra; sicut in Primo Capite Geneseos, ubi antequam homo factus cœlestis, de illo prædicatur terra, at cum factus cœlestis, Capite secundo, de illo prædicatur humus & ager; similiter in hoc Capite. Solum ex voce Terra & voce Humus, conspici potest, quid significatur in sensu interno, non solum hic, sed etiam ubivis in Verbo: per Humum in sensu universali significatur Ecclesia, & quia Ecclesia, etiam significatur homo Ecclesiæ, nam, ut prius dictum, unusquisque homo ecclesiæ est Ecclesia.

873. Vers: 9. *Et non invenit Columba quietem volæ pedis sui, & reversa est ad illum ad arcam, quia aquæ super faciebus totius terræ, & emisit manum suam, & accepit illam, & induxit illam ad se in arcam.* Quod non invenerit columba quietem volæ pedis sui, significat, quod nihil boni & veri fidei adhuc potuisset radicem figere: quod reversa ad illum ad arcam, significat bonum & verum apparens quasi fidei apud eum: quia aquæ super faciebus terræ, significat falsitates, quod adhuc superfluerent: emisit manum suam, significat potentiam ejus propriam: & accepit illam & adduxit illam ad se in arcam, significat quod ex semet bonum faceret, & verum cogitaret.

874. Hic describitur primus status regenerationis hominis hujus Ecclesiæ post tentationem, qui communis est omnibus, qui regenerantur, nempe, quod putent ex semet bonum facere, & verum cogitare, & quia adhuc in obscurissimo sunt, etiam Dominus relinquit iis ita opinari: sed usque omne bonum quod faciunt, & omne verum quod cogitant, cum in tali opinione sunt, quæ falsa, non est bonum & verum fidei; nam quicquid homo ex semet producit, non potest esse bonum, quia a semet, qui est fons impurus & immundissimus, a fonte impuro & immundissimo nusquam potest bonum exire, cogitat enim semper de merito & justitia sui, quidam adhuc plus, contemnunt præ se alios, sicut Dominus docet Luc: XVIII: 9 ad 14, alii aliter; propriæ cupiditates se admiscent, ita ut appareat extus sicut bonum, & usque intus est spurcum; quare bonum, quod in hoc statu facit homo, non est bonum

num fidei; similiter se habet cum vero quod cogitat, tametsi verissimum foret quod cogitat, usque quamdiu ex proprio, est in se quidem verum fidei, sed ei bonum fidei non inest; omne verum, ut sit verum fidei, ei bonum fidei a Domino inesse debet, tunc primum fit bonum & verum.

875. Quod non invenit Columba quietem volæ pedis sui, significet, quod nihil boni & veri fidei adhuc potuisset radicem figere, constat a significatione columbæ, quod sit verum fidei, tum a significatione quietis volæ pedis, quod sit radicem figere; quod radicem non possit figere, causa in sequentibus dicitur, nempe quod falsitates adhuc superfluerent: sed quomodo hoc se habet, non intelligi potest, nisi sciatur quomodo fit Regeneratio Hominis spiritualis; apud hunc hominem cognitiones fidei ex Verbo Domini, seu ex doctrinalibus inde, quæ Antiqua Ecclesia habuit ex revelatis Antiquissimæ Ecclesiæ, implantandæ memoriæ ejus, & inde mens ejus intellectualis instruenda, sed quamdiu ibi falsitates superfluunt, non possunt vera fidei, utcunque inseminata, radicari, hærent solum superficie tenus seu in memoria, nec fit humus apta, antequam falsitates discussæ sunt, ut non appareant, ut prius dictum est; ipsa humus apud hunc hominem præparatur in mente ejus intellectuali, quæ dum præparata est, tunc a Domino insinuatur bonum charitatis, inde Conscientia, ex qua dein agit, hoc est, per quam Dominus operatur bonum & verum fidei: ita distinguit Dominus intellectualia hujus hominis ab ejus voluntariis, sic ut nusquam uniantur, quæ si unirentur, non potuisset non in æternum perire; apud hominem Antiquissimæ Ecclesiæ unita fuerunt voluntaria intellectualibus, ut quoque sunt apud Angelos cœlestes; sed apud hominem hujus Ecclesiæ non unita sunt, nec apud hominem spiritualem uniuntur, apparet usque sicut bonum charitatis, quod facit, quasi sit ex ejus voluntate, sed est solum apparentia & fallacia; omne bonum charitatis quod facit, est Solius Domini non per voluntatem, sed per Conscientiam; si Dominus vel tantillum remitteret, ut homo ex voluntate propria ageret, pro bono, faceret malum ex odio, vindicta & crudelitate; similiter se habet cum Vero, quod homo spiritualis cogitat & loquitur, nisi ex Conscientia, & sic ex bono Domini, cogitaret & loqueretur, nusquam aliter posset cogitare & loqui verum, quam diabolica turba, cum se lucis angelos fingunt: hæc clarissime patent in altera vita. Ex his constat, quomodo fit Regeneratio, & quid sit Regeneratio spiritualis hominis, scilicet quod sit separatio partis ejus intellectualis a voluntaria, per Conscientiam, quæ a Domino in intellectuali ejus parte formatur, ex qua quod fit, apparet sicut quod ab ejus voluntate, sed est a Domino.

876. Quod reversa ad illum ad arcam, significet bonum & verum apparens quasi fidei, ex illis quæ dicta sunt, constat, tum ex illis quæ sequuntur: reverti ad arcam in sensu interno non significat liberationem, sed emitti ab arca & non redire, ut constat ab illis quæ sequuntur, ut vers: 12, quod emiserit columbam, & non addiderit redire ad illum amplius; tum a vers: 15 & 16, quod jussus exire ab arca, & a vers: 18, quod exiverit; Arca significat statum ejus ante regenerationem, in qua cum fuit, in captivitate aut in carcere

cere fuit, obsessus undique a malis & falsis, seu ab aquis diluvii; quare quod reversa ad illum ad arcam, significat, quod bonum & verum per columbam intellectum rursus ad illum rediret; quicquid boni homo ex semet facere putat, hoc ad illum redit, nam spectat ipsum, vel facit illud ut coram mundo appareat, vel ut coram angelis, vel ut mereatur cœlum, vel ut maximus sit in cœlo, talia proprio, & unicuivis ejus ideæ, insunt, tametsi appareat in externa forma sicut bonum & verum fidei; bonum & verum fidei est intus bonum & verum, ab intimis, hoc est, per intima hominis a Domino influit omne bonum & verum fidei; at cum a proprio, seu ex merito, tunc interiora sunt spurca, & exteriora apparent munda, prorsus sicut putida meretrix quæ facie apparet venusta; aut sicut Æthiops vel potius Ægyptiorum mumia candida veste circum induta.

877. Quod aquæ super faciebus terræ, significent falsitates quod adhuc superfluerent, constat a significatione aquarum diluvii, quod sint falsitates, ut prius satis ostensum est, ita ex ipsis verbis.

878. Quod emiserit manum suam significet potentiam ejus propriam; & quod acceperit illam, & induxerit illam ad se in arcam, significet quod ex semet bonum faceret, & verum cogitaret, constat a significatione Manus, quod sit potentia, ita hic quod sit potentia propria ex qua; emittere enim manum, & accipere columbam, & inducere ad se, est sibi applicare & tribuere verum per columbam intellectum. Quod per Manum significetur Potentia, tum potestas, & inde confidentia, constat a multis in Verbo, ut apud Esaiam, "Visitabo super fructum magnitudinis cordis regis Aschuris, "quia dixit, in *potentia Manus meæ* feci, & in sapientia mea, quia intelligens "sum," x: 13. ubi manifeste manus pro potentia propria, cui tribuerit, quare visitatio super eum. Apud Eundem, "Moabus expandet *Manus* in medio "sui, quemadmodum expandit natans ad natandum, & humiliabit superbiam ejus, cum cataractis *Manuum* ejus," xxv: 11. manus pro potentia propria, ex præeminentia sui præ aliis, ita ex superbia. Apud Eundem, "Habitatores eorum *breves Manu*, consternati sunt, & pudore affecti," xxxvii: 27. breves manu pro quod nullius potentiæ. Apud Eundem, "Num dicet lutum figulo suo, quid facis; & opus tuum, non *Manus* ei," xlv: 9, non manus ei, pro quod ei nulla potentia. Apud Ezechielem, "Rex lugebit, & princeps induetur stupore, & *Manus* populi terræ per-"turbabuntur," vii: 27, manus pro potentiis. Apud Micham, "Væ cogi-"tantibus iniquitatem, & operantibus malum super cubilibus suis, quod in "luce mane faciunt id, & quoniam est pro deo *Manus* eorum," ii: 1. manus pro potentia propria, cui sicut suo deo confidunt. Apud Sachariam, "Væ pastori nihili, deferenti gregem, gladius super *brachium* ejus, & super "oculum *dextræ* ejus; *brachium* ejus arescendo arescet, & oculus *dextræ* "ejus caligando caligabit," xi: 17. Quia manus significant potentias, ideo mala & falsa hominis in Verbo passim vocantur *Opera Manuum* eorum; mala sunt ex proprio ejus voluntatis, falsa ex proprio ejus intellectus; quod mala & falsa inde, constare satis potest ex natura Proprii hominis, quod non sit

ſit niſi malum & falſum, de natura Proprii quod talis, videantur quæ prius, n: 39, 41, 141, 150, 154, 210, 215. Quia Manus ſignificant in genere potentiam, ideo Jehovæ ſeu Domino, in Verbo, multoties tribuuntur Manus, & ibi per Manus in ſenſu interno intelligitur Omnipotentia, ut apud Eſaiam, "Jehovah, exaltata eſt *Manus Tua*," XXVI : 11, pro Potentia Divina. Apud Eundem, "Jehovah extendit *Manum ſuam*, omnes conſumuntur," XXXI : 3. pro Potentia Divina. Apud Eundem, "Super opus *Manuum Mearum* præ-"cipite Mihi; *Manus Meæ* expanderunt Cœlos, & omni exercitui eorum "præcepi," XLV : 11, 12. pro Potentia Divina: regenerati vocantur ſæpe in Verbo opus manuum Jehovæ; apud Eundem, "*Manus Mea* fundavit ter-"ram, & *Dextra Mea* palmo menſa eſt cœlos," XLVIII : 13. manus & dextra pro Omnipotentia. Apud Eundem, "Num abbreviata eſt *Manus Mea*, "ut non ſit redemtio, & num non in Me *Potentia* ad eripiendum," L : 2. pro Potentia Divina. Apud Jeremiam, "Eduxiſti populum tuum Iſraelem "e terra Ægypti per ſigna & portenta, & per *Manum fortem*, & per *Bra-"chium extenſum*," XXXII: 17 21. pro Potentia Divina, ubi in verſ: 17. Potentia, in verſ: 21 Manus: quod per Manum fortem, & per Brachium extenſum educti ſint ex Ægypto, ſæpius dicitur. Apud Ezechielem, "Sic "dixit Dominus Jehovih, in die quo elegi Iſraelem, & *ſuſtuli Manum Meam* "ſemini domus Jacobi, & notus factus ſum iis in terra Ægypti: *Suſtuli Ma-"num Meam* illis, ad educendum eos e terra Ægypti," XX : 5, 6, 23. apud Moſen, "Vidit Iſrael *Manum magnam*, quam fecit Jehovah in Ægyptios," Exod: XIV : 31. Quod per Manum ſignificetur Potentia, ex his nunc manifeſte patet; imo in tantum Manus ſignificavit Potentiam, ut quoque repræſentativum factum, ut conſtat a miraculis, quæ facta ſunt in Ægypto, quod Moſi mandatum ut extenderet baculum aut manum, & ſic fierent; ut, Moſes "*extendit Manum*, & facta eſt grando ſuper Ægyptum," Exod: IX: 22. "Moſes *extendit Manum* & factæ tenebræ, Exod: X: 21, 22. Moſes *exten-"dit Manum* & baculum ſuper mare Suph, & exſiccabatur; & *extendit Ma-"num*, & reducebatur," Exod: XIV: 21, 27. nemo, cui aliqua mens vere cogitandi, poteſt credere, quod aliquid potentiæ fuerit in manu aut in baculo Moſis, ſed quia ſublatio & extenſio manus ſignificavit Potentiam Divinam, etiam Repræſentativum factum eſt in Eccleſia Judaica; ſimiliter cum Joſua extenderet lanceam, de qua ita, "Jehovah dixit, *extende lanceam, quæ in Manu "tua* ad Hajam, quia in *manum* tuam dabo illam; cum extendit Joſua *lan-"ceam, quæ in Manu*, venerunt in urbem, ceperunt eam, & Joſua non re-"duxit *Manum*, qua extendit lanceam, uſque dum devoverit omnes habita-"tores Ajæ," Joſ: VIII : 18, 26. exinde quoque conſtat, quomodo ſe habent Repræſentativa, quæ fuerunt externa Eccleſiæ Judaicæ; inde quoque, quale eſt Verbum, ut illa, quæ in externo ejus ſenſu ſunt, non appareant, ſicut forent repræſentativa Domini, & Regni Ipſius, ut hic quod extenderent manum, & ſimiliter omnia reliqua, quæ nuſquam patent quod talia ſint, dum mens tenetur ſolum in hiſtoricis literæ: patet inde quoque quantum Judæi a vero intellectu Verbi, & rituum Eccleſiæ, receſſerint, dum modo in externis omnem

omnem cultum posuerint, imo eousque ut tribuerint baculo Mosis, & lanceæ Josuæ potentiam, cum tamen in illis non plus potentiæ fuit, quam in ligno, sed quia significabant Omnipotentiam Domini, & hæc in Cœlo tunc intellecta, cum extenderent ex mandato manum aut baculum, inde signa & miracula; similiter, quod, cum Moses super vertice collis, elevaret *Manus*, quod Josua victor esset, & cum remitteret, quod victus, & quod ideo sustentarent *Manus* ejus, Ex: xvii: 9 ad 13. Similiter quod imponerentur Manus cum consecrabantur, ut a populo Levitis, Num: viii: 9, 10, 12; Josuæ a Mose, cum loco ejus sustitueretur, Num: xxvii: 18, 23. ut sic daretur potentia; inde ritus hodie quoque inaugurandi & benedicendi, per impositionem manuum. In quantum Manus significabat & repræsentabat potentiam, constare potest ex Usa & Jeroboamo, de quibus hæc in Verbo, de Usa, quod *emiserit* in Arcam Dei (manum) & prehenderit illam, quare mortuus, II Sam: vi: 6, 7. Arca repræsentabat Dominum, ita omne sanctum & cœleste; quod Usa *emiserit*, in Arcam, repræsentabat potentiam propriam, seu proprium hominis, quod quia prophanum, non legitur manus, sed usque intelligitur, ex causa, ne perciperetur ab Angelis tale prophanum quod tetigisset sanctum, & quia emisit, mortuus est: de Jeroboamo, "Factum, cum audivit verbum Viri Dei, quod clamavit contra altare, & *emisit* Jeroboam "*Manum suam* desuper altari, dicendo prehendite illum, & arefacta est *Manus* ejus, quam *emisit* contra illum, & non potuit reducere eam ad se, dixit "ad Virum Dei, precare quæso facies Jehovæ Dei tui, ut revertatur *Manus* "mea ad me; & precatus est Vir Dei facies Jehovæ, & reversa est *Manus* "ejus ad eum, & facta sicut prius," I Reg: xiii: 4, 5, 6, hic similiter per *emittere manum*, significatur potentia propria, seu proprium, quod prophanum, quod violare vellet sanctum per emissionem manus ad virum Dei, quare manus arefacta; sed quia idololatra erat, nec prophanare potuit, ut prius dictum, reversa est manus ejus. Quod Manus significet & repræsentet potentiam, constare potest a repræsentativis in Mundo spirituum, ibi Brachium quoddam nudum quandoque in conspectum venit, in quo tantum robur, ut confringere possit ossa, & intimas medullas quasi in nihilum contundere, & inde tantus terror, ut corde liquefiant; imo actualiter ei est tale robur.

879. Vers: 10, 11. *Et exspectavit adhuc septem dies alios, & perrexit emittere Columbam de Arca. Et reversa est ad illum Columba ad tempus vesperæ; & ecce folium olivæ decerptum in ore illius; & cognovit Noach quod diminutæ aquæ desuper terra.* Quod exspectavit adhuc septem dies, significat principium secundi status regenerationis; septem dies significant sanctum, quia nunc de charitate: & perrexit emittere columbam de arca, significat statum recipiendi bona & vera fidei: & reversa est ad illum columba ad tempus vesperæ, significat quod pauxillum apparere inciperent; tempus vesperæ est sicut in diluculo ante mane: & ecce folium olivæ decerptum in ore ejus, significant aliquantulum veri fidei; folium est verum; oliva est bonum charitatis; decerptum, est quod verum fidei inde; in ore ejus, est, quod ostensum: & cognovit Noach, quod diminutæ aquæ desuper terra, significant, quod hæc ita, quia falsitates non tantæ, ut prius, quæ impedirent. 880.

880. Quod exſpectavit adhuc ſeptem dies, ſignificet principium ſecundi ſtatus regenerationis, conſtare exinde poteſt, quod per hoc, tempus quod intercedit inter primum ſtatum, de quo in verſ: mox præc: 8 & 9, & hunc ſecundum, de quo hic in verſ: 10 & 11, deſcribatur; tempus illud, quod intercedit, ut hiſtorice connexa ſint, exprimitur per quod exſpectavit. Quomodo Secundus ſtatus regenerationis ſe habet, conſtare aliquantum poteſt ab illis, quæ dicta & oſtenſa ſunt de Primo ſtatu, qui fuit, quod nondum potuerint vera fidei radicem figere, ex eo quod falſitates impedirent; tunc primum vera fidei radicantur, quando homo incipit agnoſcere & credere, prius nondum radicata ſunt; quæ homo audit ex Verbo, & memoria tenet, non eſt niſi inſeminatio: ſed radicatio nuſquam incipit, niſi cum homo bonum Charitatis accipit & recipit; omne verum fidei radicatur a bono fidei, hoc eſt, a bono charitatis; ſe habet hoc ſicut ſemen, quod injicitur terræ, tempore quando adhuc hyems eſt, ſeu quando terra friget, tunc ibi quidem jacet, ſed non radicem agit, ut primum vero calor ſolis, quod fit tempore primi veris, terram calefacit, tunc incipit ſemen radicem in ſe primum agere, & dein emittere in terram; ſimiliter ſe habet cum ſemine ſpirituali, quod implantatur, hoc nuſquam radicatur, antequam bonum charitatis quaſi calefacit illud, tunc primum in ſe radicem agit, quam dein producit. Sunt tria apud hominem, quæ concurrunt, & ſe uniunt, nempe naturale, ſpirituale, & cœleſte; naturale ejus nuſquam aliquam vitam accipit, niſi a ſpirituali, & ſpirituale nuſquam niſi a cœleſti, & cœleſte a Solo Domino, qui eſt ipſa Vita: ſed ut adhuc plenior ejus idea capiatur, eſt Naturale, receptaculum quod recipit, ſeu vas cui infunditur Spirituale; & Spirituale eſt receptaculum quod recipit, ſeu vas cui infunditur Cœleſte; ita per cœleſtia vita a Domino; talis eſt influxus; Cœleſte eſt omne bonum fidei, apud hominem ſpiritualem eſt bonum charitatis; Spirituale eſt verum, quod nuſquam fit verum fidei, niſi in illo ſit bonum fidei, ſeu bonum charitatis, in quo eſt ipſa vita ex Domino: ut adhuc manifeſtius ſciatur quomodo ſe habet, Naturale hominis eſt, quod faciat *Opus charitatis*, hoc vel manu, vel ore, ſic per organa corporis, ſed hoc in ſe eſt mortuum, non vivit niſi a Spirituali quod in opere, & non vivit Spirituale niſi a Cœleſti, quod a Domino, inde dicitur opus bonum, nam nihil bonum niſi a Domino; quia ita ſe res habet, unicuique conſtare poteſt, quod in omni opere charitatis, ipſum opus ſit nihil niſi materiale quoddam, ſed quod ſit animatum, hoc habeat a vero fidei quod in opere; & porro quod verum fidei nec ſit aliquid niſi inanimatum quoddam, ſed quod ſit vivum, hoc habeat a bono fidei; & quod bonum fidei non ſit vivum niſi a Solo Domino, Qui eſt Ipſum Bonum & Ipſa Vita: inde patet, cur cœleſtes Angeli non audire velint de fide, minus de opere, videatur n: 202, quia tam fidem, quam opus derivant ex amore, & faciunt fidem ex amore, ipſumque opus fidei ex amore, ſic ut iis evaneſcat tam opus quam fides, & remaneat ſolum amor & bonum inde, quorum in amore eſt Dominus: Angeli illi quia tam cœleſtes ideas habent, diſtincti ſunt ab Angelis,

qui Spirituales vocantur; ipſaque eorum cogitatio & loquela inde eſt multo incomprehenſibilior cogitatione & loquela Angelorum ſpiritualium.

881. Quod ſeptem ſignificent ſanctum, quia nunc de charitate, conſtat a ſignificatione ſeptem, de qua prius n: 395 & 716: ſeptem hic quoque inſertum eſt, ut hiſtorice omnia cohæreant, nam ſeptem, & ſeptem dies, in ſenſu interno, nihil niſi quam ſanctitatem quandam adjiciunt, quam ſecundus hic ſtatus habet a cœleſti, hoc eſt, a charitate.

882. Et perrexit emittere columbam de arca, quod ſignificet ſtatum recipiendi bona & vera fidei, conſtat ab illis, quæ dicta ſunt ad verſ: 8, ubi ſimilia fere verba ſunt, ſed cum differentia, quod ibi dicatur, quod emiſerit columbam à ſecum, ex cauſa, de qua etiam ibi, quod tunc operatus ſit verum & bonum a ſemet, ſeu quod crediderit ex propria potentia, quod eſt, *a ſecum.*

883. Quod reverſa eſt ad illum columba ad tempus veſperæ, ſignificet quod pauxillum apparere inciperent, & quod tempus veſperæ ſit ſicut in diluculo ante mane, conſtare ſimiliter poteſt ab illis quæ dicta ſunt prius ad verſ: 8, tum ab eo, quod hic dicatur tempus veſperæ; de veſpera videantur quæ dicta ſunt in Cap: 1: Geneſ: ubi ſexies dicitur, quod fuit veſpera & fuit mane; eſt veſpera vox regenerationis, & quidem illius ejus ſtatus, cum adhuc in umbra eſt, ſeu cum adhuc modo pauxillum ex luce apud eum appareat; ipſum mane deſcribitur in verſ: ſeq: 13 per quod removit tectum arcæ, & vidit: Quia Veſpera ſignificabat diluculum ante mane, in Eccleſia Judaica toties mentio veſperæ fit; tum ideo inchoarunt ſabbatha & feſta ſua a Veſpera; ut & mandatum Aharoni, ut accenderet lucernam ſanctam veſpere, Exod: XXVII: 21.

884. Et ecce folium olivæ decerptum in ore ejus, quod ſignificent aliquantulum veri fidei; quod Folium ſit verum, Oliva ſit bonum charitatis; decerptum quod verum fidei inde; in ore ejus, quod oſtenſum; conſtat a ſignificatione olivæ, & ex ipſis verbis elucet; & quod pauxillum, ex eo, quod ſolum eſſet folium.

885. Quod Folium ſignificet verum, conſtat paſſim a Verbo, ubi homo comparatur arbori, ſeu appellatur arbor, ibi fructus ſignificant bonum charitatis, & folium verum inde; ſimiliter etiam ſe habent: ut apud Ezechielem, "Juxta fluvium "aſcendit ſuper ripa ejus hinc & illinc omnis arbor cibi, cujus non decidit *Folium*, "nec conſumitur *fructus*, in menſes ſuos renaſcitur; quia aquæ ejus e Sanctua-"rio ipſæ exeuntes; & erit *fructus* ejus in cibum, & *Folium* ejus in medicinam," XLVII: 12. Apoc: XXII: 2. ibi arbor pro homine Eccleſiæ in quo Regnum Domini, fructus pro bono amoris & charitatis, folium pro veris inde, quæ ad inſtructionem generis humani & ejus regenerationem inſerviunt, quare folium dicitur eſſe in medicinam. Apud Eundem, "Nonne radices ejus evellet, & *fructum* ejus ſuccidet, & exareſcet, omnia *Decerpta* (folia) germinis ejus, areſcet, XVII: 9. ibi de vite, ſeu de Eccleſia, vaſtata, cujus bonum quod eſt fructus, & decerptum germinis, quod eſt verum, ita areſcit. Apud Jeremiam, "Benedictus vir, qui confidit in Jehovah; erit ſicut Arbor plantata jux-"ta aquas; erit *Folium* ejus viride, in anno caritatis non erit ſollicitus; & "non recedet a faciendo *fructum*," XVII: 7, 8. folium viride pro vero fidei, ita pro ipſa fide quæ ex charitate; ſimiliter apud Davidem, Pſalm: 1: 3.

apud

apud Eundem Prophetam, "Non uvæ in vite, nec ficus in ficu, & *Folium* "decidit," VIII: 13, uvæ in vite pro bono ſpirituali, ficus in ficu pro bono naturali; folium pro vero, quod ita decidit; pariter Eſai: XXXIV: 4. Similia intellecta ſunt per Ficum, quam Jeſus vidit, & ubi nihil invenit præter *Folia*, quare arefacta, Matth: XXI: 20. Mar: XI: 13, 14, erat Eccleſia Judaica in ſpecie per ficum hic intellecta, apud quam nihil boni naturalis amplius; ſed doctrinale fidei ſeu verum quod apud eam conſervatum, eſt folium; Eccleſia vaſtata talis eſt, quod ſciat verum, ſed non vult intelligere; ſimiles ſunt, qui dicunt ſe ſcire verum ſeu quæ fidei ſunt, & nihil boni charitatis habent, ſunt modo folia ficus, & areſcunt.

886. Quod Oliva ſignificet Bonum charitatis, conſtat non ſolum a ſignificatione olivæ, ſed etiam a ſignificatione olei in Verbo: Oleum olivæ erat, præter Aromata, quo ungebantur Sacerdotes & Reges; & Oleum olivæ erat pro lucernis, de illo videatur, Exod: XXX: 24. de hoc Exod: XXVII: 20. cauſa quod Oleum olivæ adhiberetur ad unctiones & lucernas, erat, quod repræſentabat omne Cœleſte, proinde omne bonum amoris & charitatis; oleum enim eſt ipſum eſſentiale arboris, & quaſi anima ejus, ſicut cœleſte aut bonum amoris & charitatis eſt ipſum eſſentiale ſeu ipſa anima fidei; inde repræſentatio; quod oleum ſignificet cœleſte aut bonum amoris & charitatis, multis ex Verbo confirmari poteſt, ſed quia hic nominatur Oliva, ſolum aliqua loca confirmantia de Oliva, licet afferre: apud Jeremiam, "*Olivam* virentem, pulchram fructu forma, vocavit Jehovah nomen tuum," XI: 16; ubi ita appellatur Eccleſia Antiquiſſima ſeu Cœleſtis, quæ fundamentalis erat Eccleſiæ Judaicæ; quare omnia repræſentativa iſtius Eccleſiæ ſpectabant cœleſtia, & per cœleſtia Dominum. Apud Hoſcheam, "Ibunt rami ejus "& erit ſicut *Oliva* honor ejus, & odor illi ſicut Libani," XIV: 7. ubi de Eccleſia plantanda, cujus honor eſt oliva, ſeu bonum amoris & charitatis, & odor ſicut Libani eſt affectio veri fidei inde; Libanus pro cedris, quæ ſignificabant ſpiritualia ſeu vera fidei. Apud Sachariam, "Duæ *Olivæ* juxta Candelabrum, "una a dextra lechyti; & una juxta ſiniſtram illius: hi duo filii *Olei puri*, ſtantes juxta Dominum totius terræ," IV: 3, 11, 14. ubi duæ Olivæ pro Cœleſti & Spirituali, ita pro Amore, qui eſt Eccleſiæ cœleſtis, & pro charitate quæ eſt Eccleſiæ ſpiritualis; hæ ſunt ad dextram & ſiniſtram Domini; candelabrum ſignificat hic, ſicut repræſentabat in Eccleſia Judaica, Dominum; lucernæ cœleſtia, ex quibus ſpiritualia, ſicut a flamma radii lucis ſeu lux. Apud Davidem, "Uxor tua, ſicut vitis fructifera in lateribus Domus tuæ; "filii tui ſicut plantæ *Olivarum*," Pſalm: CXXVIII: 3. ubi uxor ſicut vitis pro Eccleſia ſpirituali; filii pro veris fidei, quæ vocantur plantæ olivarum, quia a bonis charitatis. Apud Eſaiam, "Relinquentur in eo racemationes "ſicut decuſſio *Olivæ*, duæ treſve baccæ in capite rami," XVII: 6. ubi de reliquiis apud hominem; olivæ pro reliquiis cœleſtibus. Apud Micham, "Calcabis *Olivam*, & non unges te *Oleo*; & muſtum, & non bibes vinum," VI: 15. & apud Moſen, "Vineas plantabis & coles, & vinum non bibes; "*Olivæ* erunt tibi in omni termino tuo, & *oleo* non unges te," Deut: XXVIII:

 39,

39, 40. ubi de abundantia doctrinalium de bonis & veris fidei, quæ quia tales, rejiciebant. Ex his locis constare potest, quod Folium significet verum fidei, & Oliva bonum charitatis; & quod similia significentur per folium olivæ, quod columba ferebat in ore, hoc est, quod nunc appareret apud hominem Antiquæ Ecclesiæ aliquantulum veri fidei ex bono charitatis.

887. Quod diminutæ aquæ desuper terra, significent quod hæc ita, quia falsitates non tantæ, quæ impedirent, constat a significatione eorundem ve rborum prius vers: 8. Quod falsitates non tantæ, ut prius, quæ impedirent, in secundo statu, de quo hic agitur, ita se habet, quod omnes falsitates, quas sibi acquisivit homo, remaneant, sic ut non una aboleatur, ut prius dictum; sed cum regeneratur homo, sunt vera quæ inseminantur, ad quæ falsa flectuntur a Domino, & sic apparent quasi discussæ; & quidem per bona, quibus donatur.

888. Vers: 12: *Et exspectavit adhuc septem dies alios, & emisit columbam, & non addidit ad illum redire amplius.* Exspectavit adhuc septem dies, significant principium tertii status; septem dies significant sanctum: & emisit columbam, significat statum recipiendi bona & vera fidei: quod columba non rediret ad illum amplius, significat statum liberum.

889. Quod exspectavit adhuc septem dies significet principium tertii status; & quod septem significent sanctum, constat ex illis quæ de secundo statu mox prius dicta sunt, ubi similia verba.

890. Et emisit columbam, quod significet statum recipiendi bona & vera fidei, similiter constat ab illis quæ dicta sunt ad vers: 10, nam eadem verba sunt, & idem sensus, solum quod ibi de secundo statu, hic de tertio agatur. Tertius status describitur per quod columba non redierit, tum quod Noach removerit tectum arcæ; demum quod exiverit ex arca, quia arefactæ facies humi, & exsiccata terra.

891. Quod columba non rediret ad illum amplius, significet statum liberum, inde nunc sequitur, & quidem ex eo, quod columba, seu verum fidei, sicut cæteræ aves, ut & bestiæ, ita Noachus, non amplius in arca teneretur pro aquis diluvii; quamdiu in arca erat, status servitutis, seu status captivitatis aut carceris erat, agitantibus eum aquis diluvii seu falsis, qui status, cum statu tentationis, describitur in Cap: præc: vers: 17, quod aquæ creverint & sustulerint arcam, & quod elevata arca desuper terra; tum vers: 18 quod corroboratæ aquæ, & iverit arca de super faciebus aquarum; status ejus libertatis describitur, quod non solum exiverit ex arca Noachus, sed etiam omnia quæ cum cum illo fuerunt, in hoc Capite, vers: seq: 15, 16, 17, 18; ita omnium primum columba, hoc est, verum fidei ex bono, nam omne liberum est ex bono fidei, hoc est, ex amore boni.

892. Quando homo regeneratus est, tunc primum in statum libertatis venit, antea in statu servitutis fuit; servitus est, cum imperant cupiditates & falsitates, libertas cum affectiones boni & veri; quod quomodo se habet, nusquam homo percipit quamdiu in statu servitutis est, sed tunc primum quando in statum libertatis venit: cum in statu servitutis est, hoc est, cum cupiditates

piditates & falsitates imperant, putat homo, qui ab illis subjugatus est, quod in statu libertatis sit, sed crassa est falsitas, aufertur enim tunc a jucundo cupiditatum & voluptatum inde, seu a jucundo amorum suorum, & quia a jucundo, apparet ei sicut liberum; quisque dum a quodam amore ducitur, quocunque aufertur, dum sequitur, liberum putat, sed sunt diabolici spiritus, in quorum consortio & quasi torrente est, qui auferunt eum, hoc putat homo liberrimum esse, & quidem in tantum, ut credat, si privaretur hoc statu, quod in vitam miserrimam veniret, imo quod non in aliquam; & hoc non solum ex eo, quod nesciat dari aliam vitam, sed etiam ex eo, quod impressiones captaverit, quod nemo in cœlum venire possit, nisi per miserias, paupertatem, & voluptatum privationes; sed quod hoc falsum sit, a pluri experientia mihi scire datum est, de qua experientia, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Homo nusquam in statum libertatis venit, antequam regeneratus est, & per amorem boni & veri ducitur a Domino, in quo statu cum est, tunc primum scire & percipere potest, quid liberum, quia tunc quid vita, & quid vera vitæ jucunditas, & quid felicitas, prius ne quidem scit quid bonum, id quandoque summum bonum vocat quod summum malum: qui in statu libertatis a Domino sunt, cum vident, magis cum sentiunt vitam cupiditatum & falsitatum, ita eam abhorrent, sicut qui infernum ante oculos apertum vident: sed quia ignotissimum plerisque est, quid vita libertatis, licet his paucis dicere, quid sit, nempe quod vita libertatis, seu libertas, solummodo sit duci a Domino. Sed quia plura sunt, quæ obveniunt, quin homo credere possit, quod illa vita sit vita libertatis, tam quia tentationes subeunt, quæ fiunt ab causam, ut liberentur a dominio spirituum diabolicorum; quam quia non aliud jucundum & bonum norunt quam cupiditatum ex amore sui & mundi; tum etiam quia falsam opinionem conceperunt de omnibus quæ sunt vitæ cœlestis, quare non possunt per descriptiones ita erudiri, quam per vivas experientias, ideo, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus illas licet adducere.

893. Vers: 13. *Et factum in primo & sexcentesimo anno, in principio in primo mensis, aruerunt aquæ desuper terra, & removit Noach tectum Arcæ, & vidit, & ecce arefactæ sunt facies humi.* Quod factum in primo & sexcentesimo anno, significant terminum ultimum: in principio in primo mensis, significant terminum primum: aruerunt aquæ desuper terra, significant quod falsitates tunc non apparerent: & removit Noach tectum arcæ & vidit, significant remotis falsis lucem veritatum fidei, quas agnovit, & quibus fidem habuit: & ecce arefactæ sunt facies humi, significant regenerationem.

Quod factum in primo & sexcentesimo anno significent terminum ultimum, constat ex significatione numeri sexcenteni, de quo in Cap: præc: vers: 6, n: 737, quod sit principium, & quidem ibi, principium tentationis, finis ejus designatur per eundem numerum, transacto integro anno, sic ut factum in fine anni, quare etiam adjicitur, quod in principio in primo mensis, quo significatur terminus primus. Tota aliqua periodus in Verbo designatur vel per diem, vel per septimanam, vel per mensem, vel per annum, imo si vel foret centum aut mille annorum, sicut dies in Primo Capite Geneseos

nefeos, per quem fignificatæ funt periodi regenerationis hominis Antiquiffimæ Ecclefiæ, nam Dies & Annus nihil aliud in fenfu interno fignificant, quam tempus, & quia tempus, fignificant ftatum, quare Annus pro tempore & ftatu paffim fumitur in Verbo, ut apud Efaiam, "Ad proclamandum *Annum* "beneplaciti Jehovæ, & *Diem* ultionis Deo noftro, ad confolandum omnes "lugentes," LXI: 2. ubi de Adventu Domini. Apud Eundem, "*Dies* ul-"tionis in corde meo, & *Annus* redemptorum meorum venerat," LXIII: 4. ubi quoque dies & annus pro tempore & ftatu. Apud Habakuk, "Jeho-"vah opus tuum in medio *Annorum* vivifica illud; in medio *Annorum* no-"tum facias," III: 2, ubi anni pro tempore & ftatu: apud Davidem, "Deus "Tu Ipfe, & *Anni* Tui non confumuntur," Pfalm: CII. 28. anni pro temporibus, & quod Deo non tempus: fimiliter hic annus, qui fuit diluvii, nufquam fignificat aliquem annum, fed tempus non per certos annos determinatum, & fimul ftatum; videantur quæ prius de annis n: 482, 487, 488, 493.

894. In principio in primo menfis, quod fignificent terminum primum, inde nunc conftat. Quæ præterea hæc involvunt, funt arcaniora quam ut ita defcribi poffint, folum quod non determinatum fit tempus, quo homo regeneratus eft, fic ut dicere queat quod nunc perfectus fim; funt enim indefiniti ftatus mali & falfi apud unumquemvis hominem, non folum ftatus fimplices fed etiam multifariam compofiti, qui difcutiendi funt ita ut non appareant, ut dictum; in aliquibus ftatibus poteft homo perfectior dici, fed in indefinitis aliis non ita; qui in vita corporis regenerati funt, & qui in fide in Dominum, inque charitate erga proximum, vixerunt, in altera vita jugiter perficiuntur.

895. Quod aruerunt aquæ defuper terra, fignificent quod falfitates tunc non apparerent, conftat ab illis quæ dicta funt; in fpecie fignificant, quod falfitates feparatæ fint a voluntariis hujus hominis Ecclefiæ, terra fignificat hic hominis voluntatem, quæ non eft nifi cupiditas, quare dicitur, quod aquæ aruerint defuper terra; humus ejus eft, ut prius dictum, in parte hominis intellectuali, cui infeminantur vera; nufquam in parte ejus voluntaria, quæ ab intellectuali in homine fpirituali feparata eft, quare in fequentibus hujus Verfus dicitur, quod arefactæ fint facies humi: apud Antiquiffimæ Ecclefiæ hominem fuit humus in parte ejus voluntaria, cui infeminavit Dominus bona, inde ex bonis noffe & percipere potuit verum, feu ex amore habere fidem; fi nunc idem fieret, non potuiffet non homo in æternum perire, nam voluntas ejus prorfus corrupta eft: quomodo infeminatio in partem voluntariam & in partem intellectualem hominis fe habeat, inde conftare poteft, quod Antiquiffimæ Ecclefiæ homini quidem fuiffent revelationes, per quas in perceptionem bonorum & verorum ab infantia initiaretur, fed quia in voluntaria ejus parte infeminabantur, percipiebat abfque nova inftructione innumera, fic ut ex uno Communi, a Domino noffet particularia & fingularia, quæ nunc difcere & fic fcire debent, & vix tamen millefimam eorum partem fcire poffunt; nam homo Ecclefiæ fpiritualis nihil novit nifi quod difcit, & quod fic fcit, retinet, & credit verum effe; imo fi difcit falfum, & hoc

hoc imprimitur ei ficut foret verum, etiam credit, quia non habet aliam perceptionem, quam quod ita fit, quia ita perfuafus; qui confcientiam habent, ex confcientia aliquod dictamen habent, fed non aliud, quam quod verum fit, quia fic audiverunt & didicerunt, hoc confcientiam eorum format, quod conftare poteft ab iis, qui confcientiam falfi habent.

896. Quod removit Noach tectum arcæ, & vidit, fignificent remotis falfis lucem veritatum fidei, quas agnovit, & quibus fidem habuit, conftare poteft a fignificatione removere tectum, quod fit auferre illa quæ impediunt lucem; quia per arcam fignificatur homo Antiquæ Ecclefiæ qui regenerandus, per tectum non aliud fignificari poteft, quam id quod impedit, ne videat cœlum, feu lucem; quod impedivit, fuit falfum, quare dicitur, quod vidit; videre in Verbo fignificat intelligere, & fidem habere; hic quod veritates agnoverit, & illis fidem habuerit: prorfus aliud eft veritates fcire, & veritates agnofcere, & veritatibus fidem habere; fcire eft primum regenerationis, agnofcere eft fecundum, fidem habere eft tertium; quæ differentia fit inter fcire, agnofcere, & fidem habere, inde conftare poteft, quod peffimi queant fcire, & ufque non agnofcere, ficut Judæi & ii qui ratiociniis fpeciofis deftruere conantur doctrinalia; quod infideles poffint quoque agnofcere, & cum in certis ftatibus funt ex zelo prædicare, confirmare & perfuadere; fed fidem habere non poffunt nifi fideles; qui fidem habent, ii fciunt, agnofcunt & credunt, ii charitatem habent, ii confcientiam, quare nufquam prædicari poteft fides, feu de aliquo quod fidem habeat, nifi talis fit; hoc nunc eft, regeneratum effe: folum fcire quid fidei, eft memoriæ non confentiente ejus rationali; agnofcere quod fidei eft rationale quoddam confentiens inductum a certis caufis & propter certos fines; fed fidem habere eft confcientiæ, hoc eft, Domini operantis per confcientiam: hoc conftare quam optime poteft ab iis in altera vita; qui modo fciunt, funt plures in inferno; qui agnofcunt, funt etiam, quia agnoverunt in vita corporis, ficut dictum, in certis ftatibus; fed cum percipiunt in altera vita quod verum fit quod prædicarunt, informarunt & perfuaferunt, multum mirantur, agnofcunt folum, quando iis revocatur in memoriam, quod ita predicaverint: fed qui fidem habuerunt, illi omnes funt in cœlo.

897. Hic quia agitur de Homine Antiquæ Ecclefiæ regenerato, fignificatur per videre, agnofcere & fidem habere; quod videre hæc fignificent, conftare poteft ex Verbo, ut apud Efaiam "Non *fpectaftis* ad Factorem illius, & Formatorem illius e longinquo non *vidiftis*," XXII: 11. de civitate Zionis; Formatorem e longinquo non videre, eft non agnofcere, minus fidem habere. Apud Eundem, "Impingua cor populi hujus, & aures ejus aggrava, ac oculos ejus obline, ne forte *videat oculis fuis*, & auribus fuis audiat, & cor ejus intelligat, & convertatur, & fanetur ei" VI: 10: oculis videre pro agnofcere & fidem habere: apud Eundem" "Populus ambulantes in tenebris *viderunt lucem* magnam," IX: 2. de gentibus quæ fidem acceperunt; fimiliter ac hic, removit tectum, & vidit. Apud Eundem, "Audient in die illo furdi verba Libri, & e caligine, & e tene-

"bris

"bris *oculi cæcorum videbunt*," xxix: 18, de conversione gentium ad fidem; videre pro fidem accipere. Apud Eundem, "Surdi audite, & cæci *spectate* "*videndo*," xlii: 18, similiter. Apud Ezechielem, "Quibus *oculi ad vi-* "*dendum, & non vident*, quibus aures ad audiendum & non audiunt, quia "domus rebellionis illi," xii: 2. pro, qui intelligere, agnoscere, & fidem habere possunt, & non volunt. Quod Videre significet fidem habere constat manifeste ex repræsentatione Domini per serpentem æneum in deserto, quod sanarentur omnes qui viderent illum, de quo apud Mosen, "Pone serpentem "super signum, & fiet, omnis morsus, & *viderit* illum, & vivet; factum est, si momordit serpens virum, & *vidit* ad serpentem æris, & vixit," Num: xxi: 8, 9. ex quo quisque videre potest, quod Videre significet fidem, nam quid ibi videre, nisi repræsentativum fidei in Dominum. Inde quoque constat, quod Primogenitus Jacobi, Ruben, a Videndo ita vocatus, significet in sensu interno Fidem; videantur quæ prius dicta de Primogenitis Ecclesiæ, n: 352 & 367.

898. Et ecce arefactæ sunt facies humi, quod significent regenerationem, constat a significatione Humi, de qua passim prius, quod sit homo Ecclesiæ: arefactæ dicuntur facies humi, quando falsitates non amplius apparerent.

899. Vers: 14. *Et in mense secundo, in septimo & vigesimo die mensis, exsiccata est terra.* Mensis secundus significat omnem statum ante regenerationem: septimus & vigesimus dies, sanctum: exsiccata terra, quod regeneratus. Sunt hæc clausula præcedentium, & principium sequentium.

900. Quod mensis secundus significet omnem statum ante regenerationem, constat a significatione *Duo* in Verbo; duo significant idem ac sex, hoc est, pugnam & laborem, qui præcedit regenerationem, ita hic omnem statum, qui præcedit, antequam regeneratus est. Tempora maxima & minima communiter in Verbo distinguuntur in tria aut in septem, & vocantur vel Dies, vel Septimanæ, vel Menses, vel Anni, vel Sæcula; tria & septem sunt sancta, duo aut sex, quæ præcedunt, non sancta, sed respective prophana, ut ostensum prius, n: 720. tria & septem quoque sunt sacrosancta, utrumque ex causa, quia prædicantur de ultimo judicio, quod venturum Tertio vel Septimo die; Ultimum Judicium unicuique est, cum Dominus venit, tam in communi, quam in particulari; nempe ultimum judicium fuit cum Dominus venit in mundum; ultimum judicium cum venturus in gloriam; ultimum judicium cum ad hominem quemcunque in particulari; ultimum judicium quoque est unicuique cum moritur; ultimum hoc judicium est dies tertius & dies septimus, qui sanctus est iis qui bene vixerunt, at non sanctus iis qui male vixerunt; quare tam de iis qui judicantur ad mortem prædicatur dies tertius & septimus, quam de iis qui judicantur ad vitam, inde numeri illi significant non sanctum iis qui judicantur ad mortem, at sanctum iis qui judicantur ad vitam: Duo aut Sex, quæ præcedunt, se habent respective, & significant in genere omnem illum statum qui præcedit; hæc significatio est numerorum Duo & Sex, & se habent applicate ad quodcumque subjectum, & ad quamcunque rem quæ est subjectum, de qua prædicantur:

dicantur: quod manifestius constare potest ab his quæ nunc sequuntur de numero viginti septem.

901. Quod septimus & vigesimus dies significet sanctum, inde constat, quia compositus est ex tribus in se bis multiplicatis, tria in se multiplicata sunt novem, & hæc novem iterum per tria multiplicata sunt viginti septem, quare in hoc numero regnant tria; ita Antiquissimi supputabant suos numeros, & per illos nihil nisi quam res intelligebant: quod tria idem significent ac septem, constare potest ab illis, quæ mox prius dicta sunt: causa arcana est, quod Dominus resurrexerit Die Tertio; ipsa Domini Resurrectio involvit omne sanctum, & omnium resurrectionem, quare in Ecclesia Judaica numerus hic repræsentativus factus est, inque Verbo est sanctus; similiter ac in Cœlo, ubi numeri nulli, sed loco Tria & Septem idea communis sancta Resurrectionis & Adventus Domini: quod Tria & Septem sancta significent, constat a sequentibus locis in Verbo; apud Mosen, "Tangens mortuum immundus "*Septem diebus*, hic expiabit se illo in *Die Tertio*, & *Die Septimo* mundus "erit: & si non expiaverit se in *Die Tertio*, & in *Die Septimo* non mundus "erit. Qui tangit confossum gladio, aut mortuum, aut os hominis, aut "sepulchrum, immundus erit *Septem Dies*; sparget mundus super immun-"dum in *Die Tertio*, & in *Die Septimo*, & expiabit eum in *Die Septimo*; & "lavabit vestes suas, & abluet se in aquis, & mundus erit in vespera," Num: XIX. 11: 12, 16, 19. quod hæc repræsentativa sint, seu quod externa significent interna, manifeste constat, ut quod immundus esset qui tetigerit mortuum, confossum, os hominis, sepulchrum, quæ omnia in sensu interno significant hominis propria, quæ mortua & prophana: tum quoque quod lavaret se, in aquis, & quod in vespera mundus; ita quoque dies tertius, & dies septimus repræsentativi sunt, significantes sanctum, quia in illis expiaretur, & sic mundus esset. Similiter, qui redierunt a prælio contra Midianitas, de quibus, "Vos castrametamini foris extra castra *Septem Dies*, omnis "qui occidit animam, & omnis qui tetigit confossum; expiabitis vos in "*Die Tertio*, & in *Die Septimo*," Num: XXXI: 19. Si hoc solum rituale foret, & dies tertius & septimus non repræsentativus & significativus sancti seu expiationis, foret mortuum quid, sicut quod absque causa, & causa absque fine, seu sicut separatum a causa & hæc a suo fine, ita nequaquam Divinum. Quod Dies Tertius repræsentativus fuerit, & ita significativus sancti, constat manifeste ab Adventu Domini super montem Sinai, de quo ita præceptum, "Dixit Jehovah ad Mosen, abi ad populum, & *sanctifica* eos, hodie & cras, "ut lavent vestes suas, & sint parati ad *Diem Tertium*, quia in *Die Tertio* de-"scendet Jehovah in oculis omnis populi super montem Sinai," Exod: XIX: 10, 11, 15, 16. Similiter quod Josua transiret Jordanem die tertio, de quo ita, "Præcepit Josua, transite per medium castrorum, & præcipite populo, "dicendo, parate vobis viaticum, quia a *Tribus Diebus* vos transeuntes Jorda-"nem hunc, ad veniendum hæreditare terram," Jos: I: 11. Cap: II: 2. transitus Jordanis repræsentabat introductionem filiorum Israelis, hoc est, regeneratorum, in Regnum Domini; Josua, qui introduxit, Ipsum Dominum, & hoc

die tertio. Quia dies tertius fuit ſanctus, ſicut ſeptimus, inſtitutum, quod annus Decimarum eſſet annus *Tertius*, & tunc ſe ſancte præberent per opera charitatis, Deut: XXVI: 12. ſeq: decimæ repræſentabant Reliquias, quæ quia Solius Domini, ſanctæ ſunt. Quod Jonas fuerit in viſceribus piſcis *Tres dies & Tres noctes*, Jon: II: 1. manifeſte repræſentabat ſepulturam, & Reſurrectionem Domini Tertio die, Matth: XII: 40. quod Tria ſignificent illud ſanctum, conſtat etiam apud Prophetas, ut apud Hoſcheam, "Jehovah vivificabit nos a duobus diebus, in *Die Tertio* ſuſcitabit nos, ut vivamus coram "Ipſo," VI: 2. ubi dies tertius quoque manifeſte pro Adventu Domini, & Reſurrectione: apud Sachariam, "Fiet in omni terra, duæ partes in ea exſcindentur, exſpirabunt, & *Tertia* relinquetur in ea: & ducam *Tertiam partem* per ignem, & conflabo eos juxta conflare argentum, & probabo eos "juxta probare aurum," XIII: 8. ubi tertia pars, ſeu tria pro ſancto: ſimile involvit tertia pars ac tria, tum tertia pars tertiæ partis, ſicut hic, nam tria ſunt tertia pars tertiæ partis viginti ſeptem.

902. Quod exſiccata terra ſignificet quod regeneratus, conſtat ex illis quæ prius dicta de exſiccatione aquarum, & de arefactione terræ & facierum humi, ad verſ: præc: 7 & 13.

903. Verſ: 15, 16. *Et loquutus eſt Deus ad Noachum, dicendo. Exi de arca tu & uxor tua, & filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum.* Quod loquutus eſt Deus ad Noachum, ſignificat Domini præſentiam apud hominem hujus Eccleſiæ: exire de arca ſignificat libertatem: tu & uxor tua, Eccleſiam: filii & uxores filiorum tuorum tecum, vera & bona conjuncta veris apud illum.

904. Quod loquutus eſt Deus ad Noachum ſignificet Domini præſentiam apud hunc hominem Eccleſiæ, conſtare poteſt ab interno ſenſu Verbi: Dominus cum unoquovis homine loquitur, nam quicquid eſt bonum & verum quod vult & cogitat homo, eſt a Domino: ſunt apud unumquemvis hominem ad minimum bini ſpiritus mali, & bini Angeli, illi excitant mala ejus, hi autem inſpirant bona & vera; omne bonum & verum, quod Angeli inſpirant, eſt Domini, ita Dominus continue loquitur cum homine, ſed prorſus aliter apud unum hominem quam apud alterum; cum illis qui ſe a ſpiritibus malis abduci patiuntur, loquitur Dominus ſicut abſens ſeu e longinquo, vix ut dici queat quod loquatur; at cum illis, qui a Domino ducuntur, loquitur Dominus præſentius; quod ſatis conſtare poteſt inde, quod nuſquam aliquis cogitare poſſit aliquid bonum & verum, niſi a Domino; præſentia Domini prædicatur ſecundum ſtatum amoris erga proximum, & fidei, in quo eſt homo, in amore erga proximum eſt Dominus præſens, quia in omni bono, non ita in fide, ut eam vocant, abſque amore; fides abſque amore & charitate, eſt ſeparatum quid, aut disjunctum; ubicunque conjunctio, erit medium conjungens, quod ſolum eſt amor & charitas; cuivis hoc conſtare poteſt ex eo, quod Dominus miſereatur cujuſvis, & unumquemvis amet, & unumquemvis felicem facere in æternum vult; qui ergo non eſt in tali amore ut aliorum miſereatur, alios amet, & illos felices facere velit, is non poteſt

poteſt eſſe conjunctus Domino, quia diſſimilitudo, & nihil minus quam imago; intueri Dominum per fidem, ut ajunt, & odi proximum, eſt non ſolum e longinquo ſtare, ſed etiam inter ſe & Dominum habere profundum infernale, in quod caderet ſi propius accedere vellet, nam eſt odium contra proximum, profundum illud infernale, quod eſt intermedium: præſentia Domini apud hominem tunc primum datur, cum amat proximum, in amore eſt Dominus; & quantum homo in amore, tantum eſt Dominus præſens; & quantum Dominus eſt præſens, tantum loquitur cum homine; homo neſcit aliter, quam quod cogitet ex ſe, ſed homo non unicam ideam cogitationis, & ne quidem minimum ideæ habet a ſe, ſed quod malum & falſum eſt habet per malos ſpiritus ab inferno, & quod bonum & verum eſt habet per Angelos a Domino; talis eſt influxus, inde vita ejus, & inde commercium ejus animæ cum corpore. Ex his conſtare poteſt, quid ſit, quod Deus loquutus ad Noachum; aliud ſignificat dicere ad aliquem, ut Gen: I: 29. Cap: II: 13, 14, 17. Cap: IV: 6, 9, 15. Cap: VI: 13. Cap: VII: 1. & aliud loqui ad aliquem; hic loqui ad Noachum, eſt præſens eſſe, quia nunc de regenerato homine agitur, qui donatus charitate.

905. Quod exire de arca ſignificet libertatem, conſtat ab illis quæ prius dicta ſunt, & ex ipſa ſerie contextus rerum: quamdiu Noachus fuit in arca, & circumfuſus aquis diluvii, ſignificatum, quod in captivitate fuit, hoc eſt, agitatus a malis & falſis, ſeu quod idem eſt, a malis ſpiritibus, a quibus pugna Tentationis; inde ſequitur quod exire de arca ſignificet libertatem: præſentia Domini libertatem involvit, unum ſequitur alterum, quantum præſentior eſt Dominus, tantum liberior eſt homo, hoc eſt, quantum in amore boni & veri, tantum libere agit; influxus Domini per Angelos talis eſt; at contra, influxus inferni per malos ſpiritus eſt cum vi & impetu dominandi, nihil aliud ſpirant quam ſubjugare hominem, in tantum ut nihil ſit, & illi omne, cum omne ſunt, tunc homo eſt unus eorum, & vix unus, ſed eſt ſicut nullus in oculis eorum; quare cum Dominus liberat hominem a dominio & jugo eorum, oritur pugna; & cum liberatus eſt, hoc eſt, regeneratus, tunc tam leniter ducitur per angelos a Domino, ut nihil minus ſit quam jugum & dominium, per jucunda & felicia ducitur, & amatur, & æſtimatur; quod Dominus docet apud Matthæum, "Jugum Meum blandum eſt, & onus meum "leve eſt," XI: 30. quod prorſus contrarium eſt apud malos ſpiritus, apud quos, ut dictum, pro nihilo reputatur homo, & ſi potuiſſent, cruciarent illum omni momento; quod a multa experientia ſcire datum, de qua, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.

906. Quod tu & uxor tua ſignificet Eccleſiam, ſimiliter a ſerie rerum conſtare poteſt; tum quod filii & uxores filiorum tecum ſignificent vera & bona conjuncta veris apud illum: quod Tu ſignificet hominem Eccleſiæ, patet; & quod uxor ſignificet Eccleſiam, & quod filii vera, & uxores filiorum bona conjuncta veris, prius paſſim oſtenſum eſt, quare non illis immorandum.

907. Verſ: 17. *Omnis fera quæ tecum, de omni carne, quoad avem, & quoad beſtiam, & quoad omne reptile repens ſuper terra, educ tecum, & diffundant ſe in terram, & fructificent ſe, & multiplicentur ſuper terra.* Omnis fera quæ tecum de omni carne, ſignificat omne vivificatum apud hominem hujus Eccleſiæ: avis ſignificat hic, ut prius, ejus intellectualia; beſtia ejus voluntaria, quæ ambo ſunt interni hominis: omne reptile repens ſuper terra ſignificat ſimilia correſpondentia apud externum hominem: educ tecum ſignificat ſtatum eorum libertatis: & diffundant ſe in terra, ſignificat operationem interni hominis in externum: fructificent ſe, ſignificat incrementa boni; & multiplicentur, incrementa veri; ſuper terra, ſignificat apud externum hominem.

908. Quod omnis fera quæ tecum de omni carne ſignificet omne vivificatum apud hominem hujus Eccleſiæ, conſtat inde, quod fera prædicetur de Noacho ſeu de homine hujus Eccleſiæ nunc regenerato, & ſpectat manifeſte ſequentia, ut avem, beſtiam & reptile repens, nam dicitur, omnis fera quæ tecum de omni carne quoad avem & quoad beſtiam & quoad omne reptile repens ſuper terra: ipſa vox *Fera* in Lingua originali ſignificat proprie vitam ſeu vivum, ſed in Verbo non ſolum vivum, ſed etiam quaſi non vivum ſeu feram; quare niſi quis internum ſenſum Verbi novit, quandoque non ſcire poteſt, quid ſignificatur; cauſa quod utrumque ſignificet, eſt quod homo Antiquiſſimæ Eccleſiæ in humiliatione ſui coram Domino agnoverit ſe pro non vivo, ne quidem pro beſtia, ſed pro fera, noverunt enim quod talis eſt homo in ſe aut in ſuo proprio ſpectatus; inde eadem vox ſignificat vivum, & ſignificat feram: quod *Vivum*, conſtat apud Davidem, "*Fera* tua habitabunt in "ea (hæreditate Dei); confirmabis bono tuo miſerum Deus," Pſalm LXVIII: 11: ubi per feram, quia habitabit in hæreditate Dei, non aliud quam homo regeneratus, ita ſicut hic, vivum apud illum, intelligitur: apud Eundem, "Mihi omnis *Fera* ſylvæ, beſtiæ in montibus millium; novi omnem avem "montium, & *Fera agri mei* Mecum," Pſalm: L: 10, 11. ubi fera agri Mecum ſeu cum Deo, etiam pro regenerato, ita pro vivis apud eum: apud Ezechielem, "In ramis ejus nidificarunt omnis avis cœlorum, & ſub ramis "ejus genuerunt omnis *Fera agri*," XXXI: 6. ubi de Eccleſia ſpirituali plantata, ita pro vivis apud hominem Eccleſiæ: apud Hoſcheam, "Feriam fœ-"dus in die illo cum *Fera agri*, & cum ave cœlorum," II: 18. ibi de regenerandis, cum quibus fœdus pangendum: imo in tantum fera ſignificat vivum, ut Cherubi ſeu Angeli viſi Ezechieli appellentur *quatuor Feræ*, Ezech: I: 5, 13, 14, 15, 19. Cap: X: 15. Quod Fera in contrario ſenſu pro non vivo ſeu pro immani fera in Verbo accipiatur, ex multis locis conſtat; ſolum hæc pro confirmatione ſint; apud Davidem, "Ne des *Feræ* animam turturis "tui," Pſalm: LXXIV: 19. apud Zephaniam, "Urbs facta eſt in deſolatio-"nem, in cubile *Feræ*," II: 15. apud Ezechielem, "Non erunt amplius "præda gentibus, & *Fera* terræ non comedet eos," XXXIV: 28. apud Eundem, "Super ruina ejus habitabunt omnis avis cœlorum, & ad ramos ejus erunt

"erunt omnis *Fera agri*," XXXI: 13. apud Hoſcheam, "Conſumam eos ibi, ſicut leo, *Fera agri* diffindet eos, XIII: 8. apud Ezechielem, "*Feræ* terræ, & avi cœlorum dari in cibum," XXIX: 5, quod ſæpius occurrit: & quia Judæi in ſenſu literæ ſolum manebant, & per feram intelligebant feram, & per avem, avem, nec interiora Verbi ſcire, minus agnoſcere volebant, & ſic inſtrui, etiam tam crudeles, & tales feræ erant, ut jucundum ſuum perceperint in eo, quod hoſtes prælio occiſos non ſepelirent, ſed exponerent avibus & feris devorandos; ex quibus etiam conſtare poteſt, qualis fera homo eſt.

909. Quod avis ſignificet ejus intellectualia, & beſtia ejus voluntaria, quæ ſunt interni hominis; & omne reptile repens ſuper terra ſignificet ſimilia correſpondentia apud externum ejus hominem, conſtare poteſt a ſignificatione *Avis* de qua prius, n: 40 & 776; & *Beſtiæ*, de qua n: 45. 46. 142. 143. 246. quod reptile repens ſuper terra ſignificet correſpondentia apud externum hominem, conſtat inde, reptile repens enim hic ſe tam ad avem ſeu intellectualia, quam ad beſtiam ſeu voluntaria, refert: antiquiſſimi ſenſualia & voluptates corporis vocabant reptilia repentia, quia non aliter ſe habent, ac reptilia repentia ſuper terra; aſſimilabant etiam corpus hominis terræ aut humo, imo illud vocabant terram aut humum, ut hic, ubi per terram nihil aliud ſignificatur quam externus homo.

911. Quod reptile repens ſignificet ſimilia correſpondentia apud externum ejus hominem, ita ſe habet; apud regeneratum hominem correſpondent externa internis, hoc eſt, obſequia præſtant; externa ad obſequium rediguntur, cum homo regeneratur, & tunc fit imago cœli; ſed antequam regeneratus eſt, externa dominantur ſuper interna, & tunc eſt imago inferni: ordo eſt, ut cœleſtia regant ſpiritualia, & per hæc naturalia, & demum per hæc corporea; at cum corporea & naturalia dominantur ſuper ſpiritualia & cœleſtia, eſt ordo deſtructus, cum ordo deſtructus eſt, eſt imago inferni, quare a Domino per regenerationem ordo reſtituitur, & cum reſtitutus eſt, fit imago cœli; ita homo a Domino extrahitur ab inferno; & ita attollitur ad cœlum; ut ſciatur quomodo tunc correſpondentia externi hominis ad internum ſe habeat, paucis licet exponere; unuſquiſque homo regeneratus eſt exiguum quoddam cœlum, ſeu effigies aut imago univerſi cœli, quare etiam in Verbo internus ejus homo vocatur cœlum; in Cœlo talis ordo eſt, quod Dominus per Cœleſtia regat ſpiritualia, & per hæc naturalia, & ſic univerſum Cœlum ſicut unum hominem, quare etiam Cœlum Maximus Homo vocatur; talis ordo quoque eſt apud unumquemvis, qui in cœlo eſt; cum talis etiam homo, tunc ſimiliter eſt exiguum cœlum, ſeu quod idem eſt, eſt regnum Domini, quia in eo eſt Regnum Domini; tunc apud eum correſpondent ſimiliter ac in cœlo externa internis, hoc eſt, obediunt; nam in Cœlis, qui tres ſunt, & unum hominem ſimul referunt, ſpiritus conſtituunt externum hominem, ſpiritus angelici interiorem, angeli internum, n: 459. Contrarium eſt apud eos, qui ſolam vitam in corporeis, hoc eſt, in cupiditatibus, voluptatibus, appetitibus & ſenſualibus, ponunt, hoc eſt, qui nihil jucundum percipiunt quam quod eſt amoris ſui & mundi, quod idem eſt ac quod eſt odiorum contra omnes

nes qui sibi non favent & serviunt, apud hos quia corporea & naturalia dominantur super spiritualia & cœlestia, non solum nulla correspondentia aut obedientia externorum est, sed prorsus contrarium, & ita plane destructus ordo, & quia ita destructus ordo, non possunt aliter esse quam imagines inferni.

912. Quod educ tecum significent statum eorum libertatis, constat ab iis quæ in vers: præc: 15. dicta sunt de exire ex arca, quod significet libertatem.

913. Quod diffundant se in terra, significent operationem interni hominis in externum; & quod fructificent, significent incrementa boni, & multiplicentur incrementa veri; & quod super terra, significet apud externum hominem, constat a serie rerum, tum ab iis quæ prius dicta & ostensa sunt de significatione fructificare quod in Verbo prædicetur de bonis, & de significatione multiplicari quod prædicetur de veris: quod terra significet externum hominem, similiter prius ostensum est; quare non illis confirmandis immorandum. Hic agitur de interni hominis operatione in externum, postquam homo regeneratus est, quod nempe tunc primum fructificetur bonum, & multiplicetur verum, cum externus homo redactus est in correspondentiam aut obedientiam; prius nusquam potest, quia repugnant bonis corporea, & veris sensualia, illa amorem boni, hæc amorem veri exstinguunt: fructificatio boni, & multiplicatio veri fit in externo homine; fructificatio boni in ejus affectionibus, multiplicatio veri in ejus memoria: Externus homo hic vocatur terra, in quem se diffundunt, & super qua se fructificant & multiplicant.

914. Vers: 18, 19. *Et exivit Noach & filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum illo. Omnis fera, omne reptile; & omnis avis, omne repens super terra; secundum familias suas exiverunt de arca.* Exivit significat quod factus: per Noachum & filios ejus, significatur homo Antiquæ Ecclesiæ: per uxorem ejus & uxores filiorum ejus cum illo, significatur ipsa Ecclesia: omnis fera & omne reptile, significant bona ejus; fera, bona interni hominis; reptile bona externi: & omnis avis, omne repens super terra, significant vera; avis vera interni hominis; repens super terra, vera externi: secundum familias suas significant paria: exiverunt de arca, significant, ut prius, ita facta; & simul statum libertatis.

915. Quod exivit significet quod ita factus; quod per Noachum & filios ejus significetur homo Antiquæ Ecclesiæ; & per uxorem ejus, & uxores filiorum ejus, significetur ipsa Ecclesia, ex rerum serie constat, quæ talis, quod sic facta sit Ecclesia Antiqua, nam hæc sunt ultima seu clausula præcedentium: cum describitur Ecclesia in Verbo, vel per Virum & Uxorem, vel per Hominem & Uxorem, describitur; cum per Virum & Uxorem, significatur per Virum intellectuale seu verum, & per uxorem voluntarium seu bonum; cum per Hominem & Uxorem, significatur per hominem bonum amoris seu amor, & per uxorem verum fidei, seu fides; ita per hominem essentiale Ecclesiæ, per uxorem ipsa Ecclesia; ita passim in Verbo: hic quia huc usque actum est de formatione Novæ Ecclesiæ, pereunte Antiquissima, per Noachum & filios ejus, significatur Homo Antiquæ Ecclesiæ, & per uxorem ejus & uxores filiorum ejus cum illo, ipsa Ecclesia; quare hic alio ordine dicuntur, quam in Vers:

Verſ: præc: 16. ibi, *Exi tu & uxor tua, & filii tui & uxores filiorum tuorum, tecum*, ubi tu & uxor conjungitur, ac filii & uxores filiorum tuorum, & ſic per tu ac filios ſignificatur verum, & per uxorem & uxores filiorum, bonum; hic autem non tali ordine, ex cauſa, ut dictum, quia per *tu & filios* ſignificatur homo Eccleſiæ, ac per *uxorem ejus & uxores filiorum ejus*, ipſa Eccleſia; eſt enim clauſula præcedentium. Antiquam Eccleſiam non conſtituit Noachus, ſed filii ejus Schem, Cham & Japheth, ſicut prius dictum; nam tres quaſi Eccleſiæ fuerunt, quæ hanc Eccleſiam Antiquam formarunt, de qua, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus; quæ Eccleſiæ prodierunt ſicut natæ ex una, quæ Noachus vocatur; inde hic dicitur, tu & filii tui, tum uxor & uxores filiorum.

916. Quod omnis fera, & omne reptile ſignificent bona ejus; fera, bona interni hominis, reptile bona externi; tum quod omnis avis & omne repens ſuper terra ſignificent vera, avis vera interni hominis, repens ſuper terra vera externi, conſtare poteſt ab illis, quæ in verſ: præc: de fera, de avi, & de reptili repente, dicta & oſtenſa ſunt: ibi reptile repens, quia utrumque tam bonum quam verum externi hominis ſignificabat: quia hæc clauſula ſunt præcedentium, adjunguntur hæc quæ ſunt Eccleſiæ, nempe bona & vera ejus; per quæ quoque indicatur, qualis Eccleſia, nempe quod ſpiritualis, & quod facta talis, nempe quod Charitas ſeu bonum eſſet principale, quare hic primum nominatur fera & reptile, & deinde avis & repens. Eccleſia Spiritualis vocatur, cum ex charitate, ſeu ex bono charitatis agit, nuſquam cum ſe dicit habere fidem abſque charitate, tunc ne quidem eſt Eccleſia; nam quid doctrina fidei, niſi doctrina Charitatis; & cur doctrina fidei, niſi ut fiat ſicut docet; ſcire & cogitare ſicut docet, non poteſt eſſe, ſed fieri ſicut docet, hoc ſolum eſt; quare Eccleſia ſpiritualis tunc primum eſt Eccleſia, quando ex charitate, quæ eſt ipſa fidei doctrina, agit; ſeu quod idem eſt, homo Eccleſiæ tunc primum eſt Eccleſia; ſicut quid eſt præceptum, non ut ſciat, ſed ut ſecundum præceptum vivat; tunc enim in ſe habet Regnum Domini, nam Regnum Domini ſolum in amore mutuo, & felicitate inde, conſiſtit; qui ſeparant fidem a charitate, & in fide abſque bonis charitatis ponunt ſalutem, ſunt Cainitæ, qui occidunt fratrem Habelem, hoc eſt, Charitatem; & ſunt ſicut aves quæ volitant circum cadaver, nam talis fides eſt avis, & cadaver eſt homo abſque charitate; ſic etiam comparant ſibi ſpuriam conſcientiam, quod vivere poſſint ſicut diaboli, odio habere & perſequi proximum, in adulteriis agere totam vitam, & uſque ſalvari, ſicut notiſſimum eſt in orbe Chriſtiano; quid dulcius poteſt eſſe homini, quam audire & perſuaderi, quod ſalvari poſſit, ſi vel vivat ut immanis fera; ipſi Gentiles percipiunt quod hoc falſum ſit, quorum multi quia vitam Chriſtianorum vident, doctrinam abhorrent; conſtat quoque inde, quod nuſquam alicubi deteſtabilior vita detur, quam in orbe Chriſtiano.

917. Quod ſecundum familias ſuas ſignificent paria, conſtat ex illis quæ prius dicta ſunt, nempe quod ſeptena & ſeptena ex mundis, & bina & bina ex immundis intraverint, Cap: præc: VII: verſ: 2, 3, 15. hic autem quod

quod secundum familias exiverint: quod non septena & septena, bina & bina dicantur, sed familiæ, causa est quia omnia nunc in ordinem a Domino ita redacta sunt, ut repræsentent familias; apud hominem regeneratum se ita habent bona & vera, seu illa quæ sunt charitatis & inde fidei, quod se mutuo spectent sicut consanguinitates & affinitates, ita sicut familiæ ex una stirpe seu parente, similiter ac se habent in cœlo, n: 685. qui est ordo, qui bonis & veris inducitur a Domino: in specie hic significatur, quod omnia & singula bona spectent sua vera, sicut conjugio conjuncta; & sicut in communi charitas fidem, ita in omni particulari bonum verum; nam commune nisi existat a particulari, non est commune; a particularibus habet commune suam existentiam, & ex illis vocatur commune; in unoquovis homine ita se res habet, qualis homo in communi est, talis est in singularissimis suæ affectionis & suæ ideæ, ex his componitur, aut ex his fit talis in communi: quare qui regenerati sunt, tales fiunt in singularissimis, quales sunt in communi.

918. Quod exire ex arca etiam statum libertatis involvat, constat ex illis quæ mox supra ad vers: 16. de exire ex arca dictum. Qualis libertas hominis spiritualis sit, constare potest inde, quod is per conscientiam regatur a Domino; qui per conscientiam regitur, seu qui secundum conscientiam agit, libere agit; nihil magis repugnat, quam agere contra conscientiam; agere contra conscientiam, ei est infernum, at agere secundum conscientiam ei est cœlum; ex quo quisque videre potest, quod hoc liberum sit. Dominus hominem spiritualem regit per conscientiam boni & veri, quæ, ut dictum, formata est in parte ejus intellectuali, & sic separata a voluntariis hominis; & quia prorsus separata est a voluntariis hominis, constare potest manifeste quod nusquam homo ex se faciat aliquod bonum, & quia omne verum fidei ex bono fidei est, constat, quod nusquam homo a se cogitet aliquod verum, sed quod a Domino Solo fit; quod videantur a se fieri, est solum apparentia; & quia ita se res habet, homo vere spiritualis etiam hoc agnoscit & credit. Inde patet, quod Conscientia homini spirituali a Domino donata, sit quasi nova voluntas, & sic quod homo, qui e novo creatus est, præditus sit nova voluntate, & inde novo intellectu.

919. Vers: 20. *Et ædificavit Noach altare Jehovæ, & accepit de omni bestia munda, & de omni ave munda, & obtulit holocausta super altari.* Ædificavit Noach altare Jehovæ, significat repræsentativum Domini: accepit de omni bestia munda, & de omni ave munda, significat bona charitatis & fidei: & obtulit holocausta super altari, significat omnem cultum inde.

920. In hoc versu describitur cultus Antiquæ Ecclesiæ in genere, & quidem per altare & holocaustum, quæ fuerunt principalia omnis cultus repræsentativi: sed hic primum dicendum, qualis fuit cultus Antiquissimæ Ecclesiæ, & inde quomodo ortus est cultus Domini per repræsentativa. Antiquissimæ Ecclesiæ homini non fuit alius cultus quam internus, qualis est in cœlo, nam communicabat apud eos cœlum cum homine, ut unum facerent; communicatio illa erat Perceptio, de qua prius sæpe dictum; ita quia Angelici, interni homines erant, externa, quæ erant corporis & mundi, quidem sentiebant,

ſentiebant, ſed non curabant; in objectis ſingulis ſenſuum aliquid Divinum & cœleſte percipiebant; ut pro exemplo, cum altum quendam montem viderent, non montis ideam percipiebant, ſed altitudinis, & ex altitudine cœlum, & Dominum, inde factum quod Dominus dictus habitare in altiſſimis, & Ipſe Altiſſimus & Excelſiſſimus appellatus, & poſtea cultus Domini ſuper montibus habitus; ſimiliter in cæteris; ut cum perciperent Mane, tunc non ipſum mane diei percipiebant, ſed cœleſte, quod eſt inſtar mane & auroræ in mentibus, inde Dominus appellatus Mane, Oriens & Aurora; ſimiliter cum arborem, & ejus fructum & folia, hæc nihil curabant, ſed in illis videbant quaſi repræſentatum hominem, in fructu amorem & charitatem, in foliis fidem; inde quoque non ſolum comparatus eſt homo Eccleſiæ Arbori, ut & Paradiſo, & quæ apud eum fructui & foliis, ſed etiam ita appellatus: tales ſunt, qui in cœleſti & angelica idea ſunt: notum cuique eſſe poteſt, quod idea communis regat omnia particularia, ita omnia objecta ſenſuum, tam illa quæ vident, quam quæ audiunt, & quidem ita, ut objecta nihil curent, niſi quatenus ea influunt in ejus ideam communem; ut qui animo lætus eſt, omnia quæ audit & videt, apparent ei ſicut læta & ridentia; qui autem animo triſtis eſt, ei apparent omnia quæ videt & audit, ſicut triſtia & dolorifica; ita in omnibus cæteris; nam affectio communis eſt in ſingulis, & facit, ut videat & audiat ſingula in affectione communi; cætera ne quidem apparent, ſed ſunt tanquam forent abſentia aut nihili: ita ſe habuit cum Antiquiſſimæ Eccleſiæ homine quicquid oculis vidit, hoc ei cœleſte fuit; ac ita apud illum omnia & ſingula quaſi vivebant: exinde conſtare poteſt, qualis ejus Cultus Divinus fuit, quod fuerit internus, & nullatenus externus. Cum vero declinabat Eccleſia, ut in poſteris, & perceptio illa, ſeu communicatio cum Cœlo perire inciperet, aliter ſe res habere cæpit; in objectis ſenſuum non amplius percipiebant Cœleſte, ut prius, ſed mundanum, & tantum magis, quantum minus perceptionis reſiduum haberent; & tandem in poſteritate ultima, quæ erat proxime ante diluvium, in objectis nihil aliud quam mundanum, corporeum, & terreſtre, capiebant: ita ſeparabatur Cœlum ab homine, nec communicabat niſi admodum remote; communicatio tunc homini facta cum inferno, & inde idea communis, e qua ideæ omnium particularium, ut dictum; tunc cum aliqua idea cœleſtis obveniebat, ea nihili apud eos erat, uſque tandem, ut ne quidem agnoſcere vellent, quod daretur aliquid ſpirituale & cœleſte; ita ſtatus hominis mutatus & inverſus factus eſt. Quia a Domino prævifum, quod talis fieret ſtatus hominis, etiam proviſum fuit, quod doctrinalia fidei haberent conſervata, ut inde ſcirent, quid cœleſte & quid ſpirituale; Doctrinalia illa ex Antiquiſſimæ Eccleſiæ homine collegerunt illi qui Cain dicti, & qui Chanoch, de quibus actum; quare de Caino dicitur, quod ſignum ei impoſitum, ne quis eum occideret; & de Chanoch, quod ſumtus a Deo, de quibus videantur, Cap: IV: ad verſ: 15, n: 393, 394. & Cap: V: ad verſ: 24. Doctrinalia hæc conſtabant ſolum in ſignificativis, & ſic quaſi in ænigmaticis, quid nempe ſignificarent illa quæ ſuper terra, ut quid montes, quod cœleſtia & Dominum; quid mane & oriens, quod quoque

cœleſtia & Dominum; quid diverſi generis arbores & earum fructus, quod hominem & ejus cœleſtia; & ſic quid cætera: in talibus conſtabant doctrinalia eorum, quæ collecta fuerunt a ſignificativis Antiquiſſimæ Eccleſiæ; exinde eorum ſcripta quoque talia fuerunt: & quia in talibus Divinum & cœleſte, quia etiam antiquum, admirabantur, & conſpicere ſibi videbantur, cultus eorum ex ſimilibus inceptus & permiſſus eſt, inde eorum cultus ſuper montibus, inque lucis, in medio arborum, inde eorum ſtatuæ ſubdiales; & tandem altaria & holocauſta, quæ principalia omnis cultus poſtea facta ſunt. Hic cultus inceptus eſt ab Antiqua Eccleſia, & inde emanabat ad poſteros, adque omnes gentes circumcirca, præter alia plura, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.

921. Quod ædificavit Noach altare Jehovæ ſignificet repræſentativum Domini, conſtat ex illis quæ modo nunc dicta ſunt: Ritus omnes Eccleſiæ Antiquæ repræſentativi Domini erant, ſicut etiam ritus Eccleſiæ Judaicæ; ſed principale repræſentativum fuit poſtea Altare, tum holocauſtum, quod quia fiebat ex beſtiis mundis & avibus mundis, repræſentabat ſicut ſignificabat, beſtiæ mundæ bona charitatis, & aves mundæ vera fidei; quæ cum offerebantur, ſignificabant apud Antiquam Eccleſiam, quod offerrent Domino inde munera; Domino nihil aliud, quod gratum ei ſit, offerri poteſt: ſed poſteri, ut gentes, tum etiam Judæi, hæc pervertebant, ne quidem ſcientes quod talia ſignificarentur, cultum ſolum in externis ponentes. Quod Altare fuerit principale repræſentativum Domini, conſtare quoque inde poteſt, quod antequam cæteri ritus inſtituti, & antequam arca exſtructa, & antequam templum ædificatum, altaria fuerint, etiam inter gentes; de Abramo conſtat, quod cum venerit in Montem ab oriente Bethelis exſtruxerit *Altare*, & invocaverit Nomen Jehovæ, Gen: XII: 8. quod ei juſſum offerre Iſaacum in holocauſtum ſuper *Altari*, Gen: XXII: 2, 9. quod Jacobus ædificaverit *Altare* ad Lus ſeu Bethel, Gen: XXXV: 6, 7. quod Moſes ædificaverit *Altare* ſub Monte Sinai, & ſacrificaverit, Ex: XXIV: 4, 5, 6. quod fuit antequam ſacrificia inſtituta ſunt, & antequam arca exſtructa, ubi cultus dein peragebatur in deſerto. Similiter quod altaria fuerint apud gentes, conſtat ex Bileamo, qui ad Balakum dixit, quod ædificaret ſeptem *Altaria*, & pararet ſeptem boves, & ſeptem arietes, Num: XXIII: 1 ad 7, 15 ad 18, 29, 30. tum quod mandatum, quod gentium *Altaria* deſtruerentur, ut Deut: VII: 5. Jud: II: 2: quare Cultus Divinus per altaria & ſacrificia, non fuit novum quoddam inſtitutum apud Judæos. Imo altaria prius ædificata ſunt, quam noverunt ſuper iis maſtare boves & pecudes, & quidem in memoriale. Quod Altaria ſignificent repræſentativum Domini, & Holocauſta cultum Ipſius inde, conſtat manifeſte apud Prophetas, ut apud Moſen de Levi, cui ſacerdotium, "Docebunt judicia tua Jacobum, & legem tuam Iſraelem; ponent ſuffitum in "naribus Tuis, & *Totum* (holocauſtum) ſuper *Altari* Tuo," Deut: XXXIII: 10. ubi pro omni cultu; quod docerent judicia Jacobum, & legem Iſraelem, pro cultu interno; quod ponerent ſuffitum in naribus, & totum ſuper altari, pro cultu externo correſpondente; ita pro omni cultu. Apud Eſaiam, "In "die

"die illo aspiciet homo ad Factorem suum, & oculi ejus ad Sanctum Israelis "spectabunt; & non aspiciet ad *Altaria*, opus manuum ejus," XVII: 7, 8. ubi aspicere ad altaria, manifeste significat cultum repræsentativum in genere, qui aboleretur. Apud Eundem, "In die illo erit *Altare Jehovæ* in medio "terræ Ægypti, & statua juxta terminum ejus, Jehovæ," XIX: 19. ibi etiam "altare pro cultu externo. Apud Jeremiam, "Deseruit Dominus *Altare* "suum, detestatus est sanctuarium suum," Thren: II: 6. altare pro cultu "repræsentativo, qui factus idololatricus:" apud Hoscheam, "Multiplicavit "Ephraim *Altaria* ad peccandum; fuerunt ei *Altaria* ad peccandum," VIII: 11. altaria ibi pro omni repræsentativo separato ab interno, sic pro idololatrico. Apud Eundem, "Perdentur excelsa Aven, peccatum Israelis, spina "& carduus ascendet super *Altaria* eorum," X: 8. ibi etiam altaria pro cultu idololatrico. Apud Amos, "In die visitare Me prævaricationes Israelis super "eum, & visitabo super *Altaria* Bethelis, & succidentur *cornua Altaris*," III: 14. ubi altaria quoque pro repræsentativo facto idololatrico. Apud Davidem, "Deducent me ad montem sanctitatis tuæ, & ad habitacula Tua, & ingre- "diar ad *Altare Dei*, ad Deum, lætitiam exultationis meæ," Psalm: XLIII: 3, 4. ubi altare manifeste pro Domino; ita altaris constructio in Ecclesia Antiqua & Judaica, pro repræsentativo Domini: quia cultus Domini peragebatur principaliter per holocausta & sacrificia, & sic illa principaliter significabant cultum repræsentativum, constat, quod ipsum Altare significet ipsum repræsentativum.

922. Accepit de omni bestia munda, & de omni ave munda, quod significet bona charitatis & vera fidei, prius ostensum est; quod Bestia significet bona charitatis, n: 45, 46, 142, 143, 246; quod Avis vera fidei, n: 40, 776. Holocausta fiebant ex bobus, ex agnis & capris, & ex turturibus aut pullis columbarum, Lev: I: 3 ad 18. Num: XV: 2 ad 15. Cap: XXVIII: 1 ad f. bestiæ erant mundæ, & quælibet earum aliquod speciale cœleste significabat; & quia hæc significabant in Ecclesia Antiqua, & in sequentibus repræsentabant, constat quod nihil aliud essent holocausta & sacrificia, quam repræsentativa cultus interni; & quod, cum separata essent a cultu interno, idololatrica fuissent; hoc quisque, si modo sanæ rationis sit, videre potest; nam quid altare, nisi lapideum quid, & quid holocaustum & sacrificium quam mactatio bestiæ; si Divinus cultus, repræsentabit cœleste quod scient, & agnoscent, & ex quo colent Illum, Quem repræsentant; quod repræsentativa Domini fuerint, nemo ignorare potest, nisi qui prorsus nihil de Domino intelligere vult; sunt interna, nempe charitas & fides inde, per quæ spectandus, & agnoscendus, & credendus, Qui repræsentatur, quod clare constat apud Prophetas, ut apud Jeremiam, "Dixit "Jehovah Zebaoth, Deus Israelis, holocausta vestra addite super sacrificia "vestra, & comedite carnem; non loquutus sum cum patribus vestris, *& "non precæpi eis* in die, quo eduxi eos e terra Ægypti, *super verbis holocau- "sti & sacrificii*; sed verbum hoc præcepi iis, dicendo *obedite voci meæ*, & "ero vobis in Deum," VII: 21, 22, 23. audire seu obedire voci, est obedire legi, quæ omnis se refert ad unicum præceptum, ut ament Deum super omnia,

nia, & proximum ut feipfum; nam in his lex & prophetæ, Matth: XXII: 35 ad 38. Cap: VII: 12. apud Davidem, "Jehovah, *facrificium & Munus* "*non voluifti, holocauftum & facrificium peccati non petiifti*; facere voluntatem tuam, Deus mi, defideravi; & *lex tua* in medio vifcerum meorum," Pfalm: XL: 7, 9. apud Samuelem, qui dixit ad Saulem, "Num *complacentia Jehovæ in holocauftis & facrificiis, ac in obedire voci Jehovæ*; ecce *obedire præ facrificio bonum*, aufcultare præ adipe arietum," 1 Sam: XV: 22. quid obedire voci, apud Micham, "Num præveniam Jehovam *holocauftis*, "vitulis filiis anni, num complacebit Jehovæ in *millibus arietum*, in myriadibus fluviorum olei; indicavit tibi, homo, quid bonum, & quid Jehovah "requirens a te, nifi *facere judicium, & amorem mifericordiæ*, & humiliare fe "ambulando cum Deo fuo," VI: 6, 7, 8. hæc funt quæ fignificant holocaufta & facrificia ex beftiis & avibus mundis; apud Amos, "Si obtuleritis "Mihi *holocaufta & munera veftra, non acceptabo*, & pacificum pinguium "veftrorum non afpiciam, fluat, ficut aquæ, *judicium*, & *juftitia* ficut flumen forte," v. 22, 24. judicium eft verum, & juftitia eft bonum, utrumque ex charitate, quæ funt holocaufta & facrificia interni hominis: apud Hofcheam, "*Mifericordiam volo & non facrificium*; & cognitionem Dei *præ* "*holocauftis*," VI: 6. Ex his conftat, qualia funt facrificia & holocaufta, ubi non charitas & fides: ex iifdem quoque conftat, quod beftiæ mundæ, & aves mundæ repræfentaverint, quia fignificarunt, bona charitatis & fidei.

923. Et obtulit holocaufta fuper altari quod fignificet omnem cultum inde, ex illis, quæ hactenus dicta funt, patet: holocaufta erant principalia cultus Ecclefiæ repræfentativæ, ita dein facrificia, de quibus, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus. Quod Holocaufta in uno complexu fignificent cultum repræfentativum, conftat quoque apud Prophetas ut apud Davidem, "Jehovah mittet auxilium tuum e Sanctuario, & ex Zione fulciet "te; recordabitur omnium munerum tuorum, & *Holocauftum* tuum pingue faciet," Pfalm: XX: 3, 4. & apud Efaiam, "Quifquis cuftodit fabbathum, a prophanando illud, introducam eos ad montem fanctitatis Meæ, "*Holocaufta* eorum, & facrificia eorum, ad beneplacitum fuper *Altari* Meo," LVI: 6, 7. ubi holocaufta & facrificia pro omni cultu; holocaufta pro cultu ex amore, facrificia pro cultu ex fide inde: interna hic defcribuntur, ut communiter apud Prophetas, per externa.

924. Verf: 21. *Et odoratus Jehovah odorem quietis, & dixit Jehovah, in corde fuo, non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quia figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus; & non addam amplius percutere omne vivum ficut feci.* Odoratus Jehovah odorem quietis, fignificat quod gratus fuerit Domino cultus inde: Et dixit Jehovah in corde fuo, fignificat quod ita non amplius fieret: non addam maledicere amplius humo, fignificat quod homo non amplius ita fe avertet: propter hominem, fignificat ficut homo e pofteritate Antiquiffimæ Ecclefiæ: quia figmentum cordis hominis malum

a pueritia ejus, ſignificat quod voluntarium hominis ſit prorſus malum: non addam amplius percutere omne vivum ſicut feci, ſignificat quod homo non amplius ita ſe perdere poterit.

925. Quod odoratus Jehovah odorem quietis, ſignificet quod gratus fuerit Domino cultus inde, nempe cultus ex charitate & fide charitatis, qui per holocauſtum ſignificatus, dictum eſt in verſ: proxime præcedente. Paſſim in Verbo dicitur, quod Jehovah odoratus eſt odorem quietis, & quidem præcipue ex holocauſtis, & ubivis ſignificat gratum ſeu acceptum, ſicut ex holocauſtis quod odoratus odorem quietis, Exod: XXIX: 18, 25, 41. Lev: I: 9, 13, 17. Cap: XXIII: 12, 13, 18. Num: XXVIII: 6, 8, 13. Cap: XXIX: 2, 6, 8, 13, 36. tum ex aliis ſacrificiis, Lev: II: 2, 9. Cap: VI: 8, 14. Cap. VIII: 21, 28. Num: XV: 3, 7, 13. & vocantur Ignitum in odorem quietis Jehovæ, quo ſignificatur quod ex amore & charitate; ignis in Verbo, & ignitum, cum prædicatur de Domino, & de cultu Ipſius, ſignificat amorem: ſimiliter etiam Panis, quare etiam cultus repræſentativus per holocauſta & ſacrificia appellatur Panis igniti Jehovæ in odorem quietis, Levit: III: 11, 16. Quod odor ſignificet gratum & acceptum, & ſic quod odor quoque in Eccleſia Judaica fuerit repræſentativum grati, & tribuatur Jehovæ ſeu Domino, eſt cauſa, quod bonum charitatis & verum fidei ex charitate correſpondeat odoribus jucundis & ſuavibus; ipſa correſpondentia quod ſit, & qualis ſit, conſtare poteſt a ſphæris in cœlo ſpirituum & Angelorum; ſunt ibi ſphæræ amoris & fidei, quæ manifeſte percipiuntur; ſphæræ tales ſunt, ut cum ſpiritus bonus aut angelus, ſeu ſocietas ſpirituum bonorum aut angelorum adventat, tunc percipitur illico, quoties Domino beneplacet, qualis eſt ſpiritus, angelus, ſeu ſocietas, quoad amorem & fidem, & quidem e longinquo, & magis cum præſentior ſit; quod incredibile, ſed uſque eſt veriſſimum; talis eſt communicatio in altera vita, & talis perceptio; quare, cum Domino beneplacet, non opus eſt multis explorare, qualis anima ſeu ſpiritus eſt, nam ad primum adventum poteſt cognoſci: his ſphæris correſpondent ſphæræ odorum in mundo; quod correſpondeant, inde conſtare poteſt, quod ſphæræ amoris & fidei, quando Domino beneplacet, manifeſte in ſphæras odorum jucundorum & ſuavium vertantur in mundo ſpirituum, & manifeſte percipiantur. Ex his nunc conſtat, unde & quare odor quietis ſignificat gratum, & quare odor repræſentativum factum in Eccleſia Judaica, & odor quietis Jehovæ ſeu Domino tribuatur. Odor quietis eſt pacis, ſeu gratum pacis; Pax in uno complexu comprehendit omnia & ſingula quæ ſunt Regni Domini, nam ſtatus Regni Domini eſt ſtatus Pacis, in ſtatu pacis exiſtunt omnes ſtatus felices ex amore & fide in Dominum. Ex his, quæ nunc dicta ſunt, patet non ſolum, quomodo repræſentativa ſe habent; ſed etiam quare in Eccleſia Judaica ſuffimenta, pro quibus Altare ante velum & propitiatorium; quare thuris oblationes in ſacrificiis; tum quare tot aromata, in ſuffimento, in thure, ut & in oleo unctionis adhibebantur; ita quid odor quietis, quid ſuffitus, & quid aromata ſignificant in Verbo, nempe quod cœleſtia amoris, & inde ſpiri-

spiritualia fidei, in genere quicquid gratum inde; ut apud Ezechielem, "In "monte sanctitatis meæ, in monte altitudinis Israelis, ibi servient Mihi omnis "domus Israelis tota in terra, ibi *acceptos habebo* illos; & ibi quæram sublationes vestras, & primitias munerum vestrorum in omnibus sanctificationibus vestris, per *odorem quietis acceptos habebo* vos," xx: 40, 41. ubi odor quietis prædicatur de holocaustis & muneribus, hoc est, de cultu ex charitate & ejus fide, qui per holocausta & munera significatur, & inde acceptus est, quod est odor: apud Amos, "Odi, reprobavi festa vestra, & non *odorabor* "cessationes vestras, quia si obtuleritis Mihi holocausta & munera vestra, non "*accepta erunt*," v: 21, 22. ibi manifeste quod significet gratum aut acceptum. De Isaco benedicente Jacobo pro Esavo, legitur, "Cum accederet "Jacob, & Isaacus osculatus eum, & *odoraretur odorem* vestium ejus, & benedixit ei, & dixit, vide, *Odor* filii mei, sicut *odor* agri, cui benedixit Jehovah," Gen: xxvii: 26, 27. odor vestium significat naturale bonum & verum, quod gratum ex concordantia cum cœlesti & spirituali bono & vero, cujus gratitudo describitur per odorem agri.

926. Quod dixit Jehovah in corde suo, significet quod ita non amplius fieret, ex sequentibus constat: quando de Jehovah prædicatur, quod dicat, non aliud est, quam quod ita vel non ita sit aut fiat, nam de Jehovah nihil aliud dici potest quam Est: quæ in Verbo passim prædicantur de Jehovah, pro iis sunt, qui nihil capere possunt nisi ex talibus quæ apud hominem, quare sensus literæ talis est; simplices corde ex apparentiis apud hominem instrui possunt, nam ultra cognitiones ex sensualibus vix vadunt, quare secundum captum eorum loquutum est in Verbo; ita hic quod Jehovah dixit in corde suo.

927. Non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quod significet, quod homo non amplius ita se avertet, sicut homo e posteritate Ecclesiæ Antiquissimæ, constat ab illis, quæ prius de Antiquissimæ Ecclesiæ posteritate dicta sunt; quod maledicere significet in sensu interno se avertere, videatur prius, n: 223, 245. Quomodo hæc & sequentia se habent, quod nempe homo se amplius non ita avertet sicut homo Antiquissimæ Ecclesiæ, & quod non amplius se perdere poterit, constare etiam potest ab illis, quæ de Antiquissimæ Ecclesiæ posteris, qui perierunt, & de nova Ecclesia, quæ Noachus vocatur, prius dicta sunt; nempe quod Antiquissimæ Ecclesiæ homo talis fuerit, quod voluntas & intellectus apud eum unam mentem constituerit, seu quod apud eum amor implantatus fuerit in parte ejus voluntaria, & sic simul fides, quæ implebat alteram mentis ejus partem seu intellectualem; posteri eorum ex hæreditario inde traxerunt, quod voluntas eorum & intellectus unum facerent; quare cum amor sui, & inde vesanæ cupiditates occupare cœperunt partem eorum voluntariam, ubi prius amor in Dominum & charitas ergo proximum, tunc non solum pars voluntaria seu voluntas prorsus perversa facta est, sed etiam simul pars intellectualis seu intellectus, eoque magis cum ultima posteritas immersit cupiditatibus falsitates, & inde Ne-

philim

philim facti; inde tales facti ut non restitui possent, quia utraque pars mentis eorum, seu tota mens destructa fuit. Sed quia a Domino prævisum, etiam provisum est, quod homo exstrueretur, & quidem per id, quod homo reformari posset, & regenerari quoad alteram ejus mentis partem seu intellectualem, ac ei implantari nova voluntas, quæ est conscientia, per quam Dominus bonum amoris seu charitatis, & verum fidei, operaretur: ita homo, ex Divina Domini Misericordia, restitutus est: Hæc sunt, quæ significantur in hoc versu, per quod non addam maledicere amplius humo, propter hominem, quia figmentum cordis hominis malum a pueritia, & quod non addam percutere omne vivum, sicut feci.

928. Quod figmentum cordis hominis malum a pueritia ejus, significet quod voluntarium hominis sit prorsus malum, ex illis quæ nunc dicta sunt, constat; figmentum cordis non aliud significat. Homo putat se habere voluntatem boni, sed prorsus fallitur; cum bonum facit, non est ex ejus voluntate, sed est ex nova voluntate, quæ est Domini, ita ex Domino; proinde cum verum cogitat & loquitur est ex novo intellectu, qui est inde, & sic quoque ex Domino; nam regeneratus est prorsus novus homo formatus a Domino, inde quoque dicitur e novo creatus.

929. Quod non addam percutere omne vivum sicut feci, significet quod homo non amplius ita se perdere poterit, inde nunc constat: ita enim se res habet, cum homo regeneratus est, tunc detinetur a malo & falso quod apud eum, & tunc non percipit aliter quam quod bonum & verum a se faciat & cogitet, sed est apparentia seu fallacia, est detentio a malo & falso, & quidem valida; & quia detinetur a malo & falso, non potest se perdere; si vel minimum remitteretur, aut relinqueretur sibi, in omne malum & falsum rueret.

930. Vers: 22. *Adhuc omnibus diebus terræ, sementis & messis, & frigus & æstus, & æstas & hyems; & dies & nox, non cessabunt.* Adhuc omnibus diebus terræ significant omne tempus: sementis & messis significant hominem regenerandum, & inde Ecclesiam: frigus & æstus significant statum hominis, qui regeneratur, qui talis quoad recipiendum fidem & charitatem; frigus significat nullam fidem & charitatem; æstus autem fidem & charitatem: æstas & hyems significant statum hominis regenerati quoad nova ejus voluntaria, quorum vices se habent sicut æstas & hyems: dies & nox significant statum ejusdem, seu regenerati, quoad intellectualia, quorum vices se habent sicut dies & nox: non cessabunt, est quod hoc omni tempore.

931. Quod adhuc omnibus diebus terræ significent omne tempus, constat ex significatione Diei, quod sit tempus, videatur n: 23. 487. 488. 493. quare hic dies terræ est omne tempus quamdiu terra seu incola super tellure; incola super tellure tunc primum cessat esse, cum amplius nulla Ecclesia; nam cum nulla Ecclesia, non amplius datur communicatio hominis cum cœlo, qua communicatione cessante, omnis incola perit; Ecclesia se habet, ut prius dictum, sicut cor & pulmo in homine, quamdiu cor integrum est & pulmo, tamdiu vivit homo, ita quoque quamdiu Eccle-

sia.

ſia reſpective ad Maximum hominem, qui eſt univerſum Cœlum; quare hic dicitur omnibus diebus terræ ſementis & meſſis, & frigus & æſtus, & æſtas & hyems, & dies & nox, non ceſſabunt; inde conſtare quoque poteſt, conf. U.J. n: 6. quod tellus in æternum non duratura, ſed quod quoque ſuum finem habitura, nam dicitur omnibus diebus terræ, hoc eſt, quamdiu terra. Quod autem credant, finem terræ idem fore ac ultimum judicium, de quo in Verbo, ubi de conſummatione ſæculi, de die viſitationis, & de ultimo judicio agitur, in eo falluntur; nam ultimum judicium eſt cujuſvis Eccleſiæ cum vaſtata eſt, ſeu cum in ea amplius nulla fides; ultimum judicium Antiquiſſimæ Eccleſiæ fuit, cum periit, ut in poſteritate ejus ultima proxime ante diluvium: ultimum judicium fuit Eccleſiæ Judaicæ, cum Dominus venit in mundum: Ultimum judicium quoque futurum, cum Dominus venturus in gloriam; non quod tunc peritura ſit terra & periturus mundus, ſed quod pereat Eccleſia; at tunc ſemper nova Eccleſia a Domino reſuſcitatur; ſicut tempore diluvii Eccleſia Antiqua; & tempore adventus Domini, Eccleſia primitiva gentium; ita quoque cum Dominus venturus in gloriam; quod quoque per Novum Cœlum, & Novam Terram, etiam intelligitur; ſimiliter ac apud unumquemvis regeneratum, qui ſit homo Eccleſiæ, ſeu Eccleſia, qui dum e novo creatus eſt, internus ejus homo vocatur novum cœlum, & externus nova terra: præterea etiam ultimum judicium eſt cuivis homini, cum moritur, nam tunc ſecundum illa, quæ egit in corpore, judicatur vel ad mortem, vel ad vitam. Quod per conſummationem ſæculi, finem dierum, aut ultimum judicium, non intelligatur aliud, proinde non mundi interitus, conſtat clare a Domini verbis apud Lucam, "In illa *Nocte*, erunt duo in lecto uno, unus "aſſumetur, alter *relinquetur:* duæ erunt molentes ſimul, una aſſumetur, & altera "*relinquetur:* duo erunt in agro, unus aſſumetur & alter *relinquetur*," XVII: 34, 35, 36. ubi ultimum tempus vocatur Nox, quia nulla fides, hoc eſt, charitas; & quod relinquentur, quo clare indicatur, quod non periturus tunc mundus.

932. Quod ſementis & meſſis ſignificent hominem regenerandum, & inde Eccleſiam, non opus eſt confirmare ex Verbo, quia toties occurrit, tam quod homo comparetur & aſſimiletur agro, ita ſementi, quam quod Verbum Domini ſemini, & ipſe effectus proventui aut meſſi; quod quiſque ex familiari inde facto ſermone etiam comprehendit. In genere hic agitur de omni homine, quod nuſquam deſiturum, quin ei inſeminaretur ſemen a Domino, ſive ſit intra Eccleſiam, ſive extra Eccleſiam, hoc eſt, ſive noverit Verbum Domini, ſive non noverit; abſque inſeminato ſemine a Domino, homo ne hilum boni poteſt facere; omne bonum charitatis, etiam apud gentes, eſt ſemen a Domino, apud quas tametſi non eſt bonum fidei, ſicut poteſt eſſe intra Eccleſiam, uſque bonum fidei poteſt fieri; gentes enim, qui in charitate vixerunt, ſicut ſolent in mundo, etiam in altera vita, cum ab angelis inſtruuntur, facilius multo quam Chriſtiani, veræ fidei doctrinam, & fidem charitatis amplectuntur & accipiunt, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus. In ſpecie autem hic agitur de homine regenerando, quod nempe non deſiturum, quin Eccleſia alicubi in terra exiſtat, quod hic ſignificatur per quod omnibus

nibus diebus terræ ſementis & meſſis. Quod ſemper ſementis & meſſis, ſeu Eccleſia, exſtitura ſit, ſpectat illa quæ in verſu præc: nempe quod homo non amplius ſe ita perdere poterit, ſicut poſteritas ultima Antiquiſſimæ Eccleſiæ.

933. Quod frigus & æſtus ſignificent ſtatum hominis, qui regeneratur, qui talis quoad recipiendum fidem & charitatem; quod frigus ſignificet nullam fidem & charitatem, æſtus autem charitatem, conſtat a ſignificatione frigoris & æſtus in Verbo, ubi prædicantur de regenerando vel regenerato, vel de Eccleſia; tum quoque conſtat a ſerie, nempe ab illis quæ præcedunt & quæ ſequuntur, nam de Eccleſia agitur; in verſu præcedente, quod homo non amplius ita ſe perdere poterit, in hoc verſu, quod ſemper aliqua Eccleſia exſtitura, quæ deſcribitur primum quomodo ſe habet cum ſit, ſeu cum regeneratur homo ut fiat Eccleſia, & mox de regenerato, qualis; ita de omni ſtatu hominis Eccleſiæ. Quod talis ejus ſtatus ſit, cum regeneratur, nempe frigus & æſtus, ſeu nulla fides & charitas, tum fides & charitas, non ita conſtare alicui poteſt niſi ab experientia, & quidem per reflectionem ad experientiam; & quia pauci ſunt qui regenerantur, & inter eos qui regenerantur, pauci ſi ulli qui reflectunt, aut quibus reflectere datur ſuper ſtatum ſuæ regenerationis, his paucis licet dicere: homo, cum regeneratur, vitam accipit a Domino, nam prius non vixiſſe dici poteſt, vita mundi & corporis non eſt vita, ſed vita cœleſtis & ſpiritualis unice eſt vita; homo per regenerationem a Domino ipſam vitam accipit, & quia prius nullam vitam habuit, alternat nulla vita, & ipſa vita, hoc eſt, nulla fides & charitas & aliqua fides & charitas; nulla fides & charitas hic ſignificatur per frigus, aliqua fides & charitas per æſtum; quod ita ſe habet; quoties homo eſt in corporeis ſuis & mundanis tunc eſt nulla fides & charitas, hoc eſt, frigus, nam tunc operantur corporea & mundana, proinde quæ ſunt ejus propria, quamdiu homo eſt in iis tunc eſt abſens aut remotus a fide & charitate, ſic ut ne quidem cogitet de cœleſtibus & ſpiritualibus; cauſa eſt, quia nuſquam ſimul eſſe poſſunt apud hominem cœleſtia & corporea, nam voluntas hominis prorſus deperdita eſt; at cum corporea hominis, & ejus voluntaria non operantur, ſed quieſcunt, tunc Dominus per internum ejus hominem operatur, & tunc eſt in fide & charitate, quod hic vocatur æſtus; cum iterum redit in corpus iterum eſt in frigore; & cum corpus ſeu quod corporis eſt, quieſcit, & quaſi nullum eſt, tunc eſt in æſtu; & ſic per vices; nam talis eſt conditio hominis, quod apud eum cœleſtia & ſpiritualia non poſſint ſimul eſſe cum ejus corporeis & mundanis, ſed vices ſunt: hæc ſunt, quæ unicuivis regerando fiunt, & quidem tamdiu, quamdiu eſt in ſtatu regenerationis, nam aliter homo non poteſt regenerari, hoc eſt, a mortuo fieri vivus, ex cauſa, ut dictum, quia voluntas ejus prorſus deperdita eſt, quæ ideo prorſus ſeparatur a nova voluntate, quam accipit a Domino, quæ eſt Domini, non hominis: exinde nunc conſtare poteſt, quid per frigus & æſtum hic ſignificatur. Quod ita ſe res habeat, quiſque regeneratus poteſt ab experientia ſcire, nempe, quod,

cum in corporeis & mundanis eſt, tunc abſens & remotus ſit ab internis, ut non ſolum de illis nihil cogitet, ſed apud ſe ſentiat tunc quaſi frigus; ſed cum quieſcunt corporea & mundana, quod tunc in fide & charitate ſit: tum quoque ab experientia ſcire poteſt, quod hæc alternent; quare etiam cum corporea & mundana ſuperfluere incipiunt & volunt dominari, tunc in anguſtias & tentationes venit, uſque dum in talem ſtatum redactus ſit, ut externus homo obſequia præſtet interno, qui obſequia nuſquam præſtare poteſt, niſi dum quieſcit & quaſi nullus eſt. Ultima poſteritas Antiquiſſimæ Eccleſiæ non potuit regenerari, quia ut dictum, intellectualia & voluntaria apud eos unam mentem conſtituerunt, quare intellectualia non potuerunt ſeparari ab eorum voluntariis, & ſic per vices eſſe in cœleſtibus & ſpiritualibus, & per vices in corporeis & mundanis; ſed iis erat continuum frigus in cœleſtibus, & continuus æſtus in cupiditatibus, ſic ut apud eos nulla alternatio dari potuerit.

934. Quod frigus ſignificet nullum amorem ſeu nullam charitatem & fidem, & quod æſtus ſeu ignis amorem aut charitatem & fidem, conſtare poteſt ab his locis in Verbo; apud Johannem ad Eccleſiam Laodicenſem, "Novi opera tua, quod neque *Frigidus* neque *Fervidus*; utinam *Frigidus* eſſes aut *Fervidus*, ſed quia tepidus, & neque *Frigidus*, neque *Fervidus*, expuiturus te ex ore meo," Apoc: III: 15, 16. ubi frigidus pro nulla charitate, & fervidus pro multa. Apud Eſaiam, "Sic dixit Jehovah, quieſcam & ſpectabo in loco meo, ſicut *Æſtus* ſerenus ſuper luce, ſicut nubes roris in *Æſtu meſſis*," XVIII: 4. ubi de nova Eccleſia plantanda, æſtus ſuper luce, & æſtus meſſis, pro amore & charitate. Apud Eundem, "Jehovæ *Ignis* in Zione, & furnus in Hieroſolyma," XXXI: 9. Ignis pro amore. De cherubis viſis Ezechieli, "Similitudo Animalium, aſpectus illorum ſicut *prunæ ignis ardentes* juxta aſpectum lampadum, is incedens inter animalia, & ſplendor *Ignis*, & de *Igne* exiens fulgur," Ezech: I: 13. & apud Eundem de Domino, "Super expanſum, quod ſuper capite Cheruborum, quaſi aſpectus lapidis ſapphiri, ſimilitudo throni; & ſuper ſimilitudine throni, ſimilitudo quaſi aſpectus hominis ſuper illo ſuperius; & vidi quaſi ſpeciem *prunæ ignitæ*, juxta ſpeciem *Ignis*, ibi Illum circumcirca ab aſpectu lumborum Ipſius & ſurſum, & ab aſpectu lumborum Ipſius & deorſum, vidi quaſi aſpectum *Ignis*, cui ſplendor circumcirca," I: 26, 27. Cap: VIII: 2. ibi Ignis pro amore. Apud Danielem, "Antiquus dierum ſedit, thronus Ipſius *Flammæ Ignis*, rotæ illius *Ignis ardens*, fluvius *Ignis* emanans & exiens a coram Ipſo; mille millia miniſtrabant Ipſi, & myrias myriadum coram Ipſo ſtabant," VII: 9, 10. ignis pro amore Domini. Apud Sachariam, "Ero ei, dictum Jehovæ, murus *Ignis* circumcirca," II: 5, ubi de nova Hieroſolyma. Apud Davidem, "Jehovah facit Angelos ſuos ſpiritus, miniſtros ſuos *Ignem flammantem*," Pſalm: CIV: 4. ignis flammans pro cœleſti ſpirituali. Quia Ignis ſignificabat amorem, ignis quoque repræſentativum Domini factus, quod conſtat ex *Igne* ſuper altari holocauſti, qui nuſquam extingueretur, Lev: VI: 2, 5, 6. repræſentans Miſericordiam Domini: ideo ante-

antequam Aharon intraret ad Propitiatorium, suffire debebat, *Igne* sumto ex altari holocausti, Levit: XVI: 12, 13, 14. ideo quoque, ut significaretur, quod cultus esset acceptus Domino, Ignis de cœlo demittebatur, & consumsit holocausta, ut Levit: IX; 24, & alibi. Per ignem quoque in Verbo significatur Amor proprius & ejus cupiditas, cum quo Amor cœlestis concordare nequit, quare etiam bini filii Aharonis consumti sunt igne, quod adolerent *Igne alieno*, Lev: X: 1, 2. ignis alienus est omnis amor sui & mundi, & omnis amorum istorum cupiditas. Præterea etiam Amor cœlestis impiis non aliter apparet ac Ignis ardens & consumens, ac ideo in Verbo prædicatur de Domino ignis consumens, sicut Ignis super Monte Sinai, qui repræsentabat Amorem seu Misericordiam Domini, coram populo perceptus sicut ignis consumens, quare dixerunt ad Mosen, ne faceret eos audire vocem Jehovæ Dei, & videre *Ignem magnum*, ne morerentur, Deut: XVIII: 16. Amor seu Misericordia Domini talis apparet iis qui in igne amorum sui & mundi sunt.

935. Et æstas & hyems quod significent statum hominis regenerati quoad nova ejus voluntaria, quorum vices se habent sicut æstas & hyems, constare potest ab illis quæ de frigore & æstu dicta sunt; vices regenerandorum assimilantur frigori & æstui, sed vices regeneratorum æstati & hyemi: quod de regenerando ibi actum, hic autem de regenerato, constat inde, quod ibi primo loco frigus nominetur, & secundo æstus; hic autem primo loco æstas, & secundo hyems; causa est, quia homo, qui regeneratur, incipit a frigore, hoc est, a nulla fide & charitate, at cum regeneratus est, tunc incipit a charitate. Quod vices Regenerato sint, nempe quod apud eum nunc nulla charitas, & nunc aliqua charitas, constare manifeste potest, ex causa, quod apud unumquemvis etiam regeneratum, non sit nisi malum, & quod omne bonum sit solius Domini: quia apud eum nihil nisi malum, non potest aliter quam vices subire, & nunc esse quasi in æstate, hoc est, in charitate, nunc autem in hyeme, hoc est, in nulla charitate: vices tales sunt, ut homo magis & magis perficiatur, & sic ut magis & magis felix reddatur. Vices tales non solum sunt apud hominem regeneratum dum vivit in corpore, sed etiam cum in alteram vitam venit, nam absque vicibus quasi æstatis & hyemis quoad voluntaria, & quasi diei & noctis quoad intellectualia, nusquam perficitur, & felicior redditur; sed vices eorum in altera vita se habent sicut vices æstatis & hyemis in zonis temperatis, & sicut vices diei & noctis temporibus vernis. Status hi etiam apud Prophetas describuntur per æstatem & hyemem, & per diem & noctem, ut apud Sachariam, "Et erit, in die "illo exibunt aquæ vivæ de Hierosolyma, pars illarum ad mare orientale, & "pars illarum ad mare posterius, in *Æstate* & in *Hyeme* erit," XIV: 8. ubi de Nova Hierosolyma, seu de Regno Domini in cœlo & in terra, seu de statu utrobique, qui etiam vocatur æstas & hyems: apud Davidem, "Deus, Tibi "*Dies*, etiam Tibi *Nox*; Tu præparasti lucem & solem; Tu statuisti omnes "terminos terræ; *Æstatem* & *Hyemem* Tu formasti," Psalm: LXXIV: 16, 17. quæ similia involvunt; similiter apud Jeremiam, "Quod non irritum

" reddetur *fœdus Diei*, & *fœdus Noctis*, ut sit *Dies* & *Nox* in tempore suo," XXXIII: 20.

936. Quod dies & nox significent statum ejusdem seu regenerati quoad intellectualia, quorum vices se habent sicut dies & nox, ex illis quæ nunc dicta sunt, constat: æstas & hyems prædicatur de voluntariis, ex calore & frigore, nam voluntaria se ita habent; dies autem & nox de intellectualibus ex luce & tenebris, nam intellectualia se ita habent: hæc quia ex se manifesta sunt, non opus est similibus ex Verbo confirmare.

937. Ex his quoque constare potest, quale est Verbum Domini in sensu interno; in sensu literæ tam rude apparet, ut non aliud sciatur, quam quod solum dicatur de semente & messe, de frigore & æstu, de æstate & hyeme, deque die & nocte, cum tamen involvant arcana Ecclesiæ Antiquæ seu spiritualis; ipsa verba in sensu literæ sunt talia, ita communissima quasi vasa, in quorum singulis tot & tanta arcana cœlestia continentur, ut nusquam quoad partem unius myriadis exhauriri queant; nam Angeli, ex Domino, in verbis istis tam communissimis, desumptis ex terrestribus, videre possunt, cum indefinita varietate, totum processum regenerationis, & statum regenerandi ac regenerati, cum homo vix quicquam.

Continuatio de Infernis:

Hic de infernis avarorum; & de spurca Hierosolyma, & latronibus in deserto: tum de infernis excrementiis eorum, qui in meris voluptatibus vixerunt.

938. *Avari omnium sordidissimi sunt, & omnium minime de vita post mortem, de anima, & de interno homine, cogitant; ne quidem sciunt quid Cœlum; quia omnium minime elevant suas cogitationes, sed eas prorsus infundunt & immergunt corporeis & terrestribus; quare cum in alteram vitam veniunt, diu non sciunt, quod spiritus sint, sed putant se prorsus esse adhuc in corpore: ideæ eorum cogitationis, quæ ab avaritia factæ quasi corporeæ & terrestres, vertuntur in diras phantasias; & quod incredibile, usque verum, sordide avari in altera vita videntur sibi in cellis versari, ubi eorum pecuniæ, & ibi infestari a muribus, sed utcunque infestantur, non inde recedunt, usque dum defatigantur, sic tandem se evolvunt iis sepulchris.*

939. *Ideæ cogitationis eorum, qui sordide avari fuerunt, in phantasias*

ſias quam ſordidas vertantur, conſtat ab eorum Inferno, quod ſub pedibus profunde; vapor inde exhalat, ſicut vapor ex ſuibus excoriatis in canali, ibi ſunt avarorum domicilia; qui illuc veniunt, primum atri apparent, & ibi per pilorum deraſionem, ſicut ſolent ſues, candidi ſibi fieri videntur; ita quoque ſibi tunc apparent; ſed uſque manet inde nota, quod tales ſint, ubicunque veniunt. Quidam ſpiritus niger, qui nondum in infernum ſuum delatus, quia adhuc moraturus in mundo ſpirituum, illuc demiſſus, qui non ita avarus fuerat, ſed uſque dum vixit, malitioſe aliorum opibus inhiaverat, quo alluente avari ibi aufugiebant, dicentes quod latro, quia niger, & ſic eos necaret; avari enim fugiunt tales, quia maxime timent vitæ; tandem comperti, quod non talis latro, dicebant ei, ſi candidus vellet fieri, modo ei pili, ſicut ſuibus, qui in conſpectu viſi, detraherentur, ſic candeſceret; ſed hoc non voluit, inter ſpiritus ſublatus eſt.

940. *In hoc Inferno ſunt quoad multam partem Judæi, qui ſordide avari fuerunt, quorum præſentia quoque, cum ad alios ſpiritus veniunt, ex fætore murium ſentitur. Quia de Judæis; quam miſerabilis eorum ſtatus poſt mortem ſit, nempe eorum, qui ſordide avari fuerunt, & contemſerunt alios præ ſe ex innata arrogantia, quod putaverint ſe ſolos eſſe, qui electi, de urbibus eorum, & latronibus in deſerto, licet referre: Ex phantaſia, quam in vita corporis conceperunt & apud ſe confirmarunt, quod venturi in Hieroſolymam, & ibi in terram ſanctam, quam poſſeſſuri, non volentes ſcire, quod per Novam Hieroſolymam intelligatur Regnum Domini in cælis & in terris, quando in alteram vitam veniunt, apparet iis urbs a ſiniſtro Gehennæ, paulo antrorſum, in quam confertim alluunt, ſed urbs illa eſt cænoſa & putida, quare ſpurca Hieroſolyma vocatur, ibi diſcurrunt per plateas, in luto & cæno ſupra talos, querentes & ejulantes. Urbes vident oculis, etiam plateas, eſt iis repræſentatio talium, ut in clara die: vidi etiam aliquoties urbes. Apparuit mihi quidam obſcurus, veniens e ſpurca hac Hieroſolyma, aperiebatur tanquam porta, circum eum errantes ſtellæ erant a ſiniſtra ejus imprimis, ſtellæ errantes circum ſpiritum ſignificant in mundo ſpirituum falſitates, aliter dum ſtellæ non errantes ſunt, acceſſit ad me, & adplicuit ſe ſiniſtræ meæ auri ſuperne, quam tangebat quaſi ore ut mecum loqueretur, ſed non loquutus eſt voce ſonora ut alii, verum intus in ſe, uſque tamen ut audirem & intelligerem, dicebat quod Rabbinus Judæus eſſet, & quod a longo tempore fuerit in urbe iſta cænoſa, dicens, quod plateæ ibi nihil niſi lutum & cænum eſſent, ubi eundum; & quod non alio cibo veſceretur quam cæno; quærebam*

bam cur ita, quia spiritus, quod cuperet edere; dixit quod edat, & cum cupit edere, nihil aliud ei offerri quam cœnum, quare valde lamentatus: quærebat ergo quid faciendum, dicens se non invenire Abrahamum, Isacum & Jacobum, de quibus aliqua ei referebam, & quod frustra quærerentur, & dum inveniuntur, prorsus nihil opis ferre possint, præter alia quæ arcaniora sunt; dicebam, quod nullus alius quærendus quam Solus Dominus, Qui est Messias, Quem in vita contemserunt, & quod Ipse regat universum Cælum & universam terram, & quod a nullo alio auxilium: quæsivit sollicite & aliquoties ubi est, dixi quod inveniatur ubivis, & quod audiat & norit omnes: sed tunc alii spiritus Judæi eum retrahebant.

941. *Est quoque alia urbs a dextro Gehennæ, seu inter Gehennam & Stagnum, ubi meliores ex Judæis, sibi videntur habitare, sed hæc urbs iis mutatur secundum phantasias, nunc vertitur in pagos, nunc in stagnum, nunc iterum in urbem; timor illis ibi est pro latronibus; & quamdiu in urbe ista sunt, tuti sunt. Inter binas urbes est quasi triangulare spatium, tenebrosum, ibi latrones, qui sunt Judæi, sed eorum pessimi, qui quoscunque offendunt, miserabiliter cruciant; hos latrones e timore Judæi vocant Dominum, & desertum, ubi sunt, vocant Terram: ut tuti pro latronibus in urbem hanc a dextro veniant, est in termino augulari spiritus bonus, qui excipit venientes, ad quem cum veniunt, incurvant se versus terram, & sub pedes ejus admittuntur, qui ritus est admissionis in hanc urbem. Quidam spiritus ad me subito venit, quærebam unde venit, dixit quod fugeret & timeret latrones, qui occidunt, mactant, cremant, coquunt homines, quærens ubi tutus esse posset; interrogabam undenam esset, & ex qua terra, nihil aliud ausus est respondere ex timore quam quod terra sit Domini, desertum enim vocant terram, & latrones dominum. Venerunt dein latrones, qui nigerrimi, loquuti sono basso, sicut gigantes, & mirum, cum adventant, terrorem & horrorem sensibilem incutiunt, quæsivi quinam essent, dicebant, quod quærant spolia, dixi, ubi congerere vellent sua spolia, anne sciant, quod spiritus sint, & quod nec spolia auferre nec congerere possint, & quod talia sint phantasiæ malorum; respondebant se esse in deserto, quærentes rapinas, & quod crucient quos offendunt: agnoverunt tandem, cum penes me, quod spiritus essent, sed usque non adduci potuerunt aliter credere, quam quod viverent in corpore: sunt Judæi qui ita vagantur, ore ferentes occidere, mactare, cremare, coquere, & hoc contra quoscunque, si vel Judæi, vel amici sint; inde quoque innotuit, quali animo sunt, tametsi in mundo non tale evulgare audent.*

942 *Non*

942. *Non procul a ſpurca Hieroſolyma, eſt quoque alia urbs, quæ vocatur Judicium Gehennæ; ibi ſunt, qui ex propria juſtitia vindicant ſibi cælum; & qui condemnant alios, qui non ſecundum phantaſias eorum vivunt: inter hanc urbem & Gehennam apparet ſicut pons, ſatis pulcher, coloris pallidi ſeu griſei; ubi niger ſpiritus, quem metuunt, inhibens ne tranſeant; nam ab altera parte pontis apparet gehenna.*

943. *Qui in vita corporis pro fine habuerunt meras voluptates, & ſolum amarunt indulgere genio, & vivere in lautitiis & opiparis, ſibi ſolis & mundo ſtudentes, Divina pro nihilo reputantes, abſque fide & charitate; poſt mortem in vitam ſimilem ei, quam habuerunt in mundo, primum introducuntur; eſt locus antrorſum ad ſiniſtrum, aliquantum profunde, ubi nihil niſi quam voluptates, ludi, ſaltationes, commeſſationes, confabulationes; illuc feruntur tales, & tunc non aliter ſciunt, quam quod in mundo ſint: ſed ſcena mutatur, poſt aliquam moram temporis deferuntur in Infernum ſub natibus, quod eſt mere excrementitium; nam talis voluptas, quæ mere corporea eſt, in excrementitium in altera vita vertitur; vidi ibi portantes ſtercora, & lamentantes.*

944. *Fæminæ, quæ ex ſordida & vili conditione divites factæ, & ex faſtu inde, ſe prorſus dediderunt voluptatibus ac vitæ delicatæ & otioſæ, accumbendo, ſicut reginæ, ſtratis, ſedendo ad tabulas & menſas, nihil aliud curantes; in altera vita, cum conveniunt, miſerabiliter inter ſe collidunt, contundunt, lacerant, capillis trahunt, & fiunt ſicut furiæ.*

945. *Aliter vero, quæ in voluptates aut jucunditates vitæ natæ ſunt, & quæ ab infantia in ſimilia educatæ, ſicut reginæ, ex nobili proſapia aliæ, ut & divites; quæ tametſi in voluptatibus & lautitiis, inque ſplendidis, dummodo in fide in Dominum, & in charitate erga proximum, ſimul vixerunt, in altera vita inter felices ſunt: nam ſe abdicare jucundis vitæ, potentia, & divitiis, & ſic per miſerias mereri cælum, hoc falſum eſt; ſed tam voluptates, quam potentiam, & divitias, pro nihilo æſtimare reſpective ad Dominum, & vitam mundi pro nihilo reſpective ad vitam cæleſtem, eſt quod in Verbo intelligitur.*

946. *Loquutus cum ſpiritibus de eo, quod forte pauci credituri ſint, tot & talia dari in altera vita, ex cauſa, quod homo non alium conceptum habeat de vita ſua poſt mortem, quam communiſſimum quendam obſcurum, qui eſt nullus, in quo ſe confirmarunt ex eo, quod animam aut ſpiritum*

non

non oculis videant; & quod docti, tametsi ajunt quod anima aut spiritus sit, usque quia inhærent vocibus fictis & terminis, qui intellectum rerum magis obscurant, imo exstinguunt, & quia student sibi & mundo, raro communi, & cælo, adhuc minus quam sensuales homines credant: spiritus, cum quibus loquutus, mirati sunt, quod homo talis sit, cum tamen sciat, quod in ipsa natura, & in unoquovis ejus regno dentur tot mirabilia & varia, quæ ignorat, ut pro exemplo solum in Aure interna humana, de qua integer liber stupendis & inauditis impleri posset, quibus unusquisque fidem habet, at si de mundo spirituali, ex quo omnia & singula quæ sunt in naturæ regnis existunt, aliquid dicitur, vix aliquis credit, ex causa, ut dictum, præconceptæ & confirmatæ opinionis, quod nihil sit, quia non videt.

GENESEOS.

GENESEOS,

CAPUT NONUM.

Continuatio de Infernis.

Hic de aliis Infernis, quæ a prioribus distincta sunt.

947. *QUI dolosi sunt, & omnia per dolosas machinationes se obtinere posse putant, & se confirmarunt in vita corporis ex eo, quod talia successerint iis, ii habitare sibi videntur in Tonna quadam ad sinistrum, quæ vocatur Tonna infernalis, super quam tegumentum, & extra orbiculus super basin pyramidalem, quem putant esse universum, quod spectent & gubernent; ita prorsus iis apparet: qui eorum, innocentes dolose persequuti sunt, ibi sunt per sæcula; mihi dictum quod quidam ibi jam per 20 sæcula manserint: cum emittuntur, talem phantasiam habent, quod putent Universum esse orbem quendam, quem circum ambulant, & pedibus calcant, se deos universi credentes: aliquoties mihi visi, & cum iis de phantasia eorum loquutus, sed quia tales fuerunt in mundo, non potuerunt abduci. Percepi etiam aliquoties, quam subtili dolo pervertere possent cogitationes, & flectere momento aliorsum, & substituere alia, sic ut vix potuisset cognosci quod ab iis; & hoc tali natura ut incredibile sit; qui, quia tales, nusquam admittuntur ad homines, nam venena ita clandestine & latenter infundunt, ut non appercipi possit.*

948. *Est quoque ad sinistrum alia Tonna, sic iis apparet, in qua sunt quidam, qui in vita corporis putarunt, cum malum fecerunt, fecisse bonum, & vicissim, ita quod in malo posuerint bonum, ii ibi morantur ad tempus, ac tunc rationalitate orbantur, qua cum orbati, sunt quasi in somno, & quicquid tunc faciunt, iis non imputatur; sed usque videntur sibi vigiles: reddita iis rationalitate ad se redeunt, & sunt sicut alii spiritus.*

949. *Ad sinistrum antrorsum est quædam Camera, ubi nihil lucis, sed meræ tenebræ, quare vocatur Camera obscura; ibi sunt qui aliorum bonis inhiarunt, in quibus continue eorum animus fuit, & quoque absque conscientia abstulerunt, quoties titulo aliquo specioso potuerint;*

 sunt

ſunt ibi qui in multa ſatis dignitate fuerunt, cum vixerunt in mundo, quique in inſidioſis poſuerunt honorem prudentiæ; in Camera illa conſultant inter ſe, ſicut dum vixerunt in corpore, quomodo fraudulenter alios decipiant; tenebras ibi vocant delitias: oſtenſa mihi effigies eorum, quam vidi ſicut clara die, quales tandem ſiunt, qui ibi, & fraudulenter egerunt, nempe quod facies eorum pejor mortuo, coloris lividi, qualis cadaverum, cum lacunis horrendis; ſic degendo in cruciatu anxietatis.

950. *Erat phalanx ſpirituum exſurgens a latere Gehennæ in altum antrorſum, ex quorum ſphæra perceptum, (ſpiritus ad primum adventum poſſunt ex ſola ſphæra percipi quales ſunt) quod vilem haberent Dominum, & contemnerent omnem cultum Divinum; loquebantur undulatorie; unus ex iis ſcandaloſe contra Dominum loquutus, qui illico dejectus verſus unum latus Gehennæ: ferebantur ab anteriori ſupra caput, animo ut offenderent, cum quibus ſe conjungerent, ut ſubjugarent alios, ſed retardabantur in via, & iis dictum, quod deſiſterent, quia hoc verteretur iis in malum, ita ſubſiſtebant; tunc viſi ſunt, facie erant nigri, & circum caput habebant faſciam albam, quo ſignificatur, quod ſpectent cultum Divinum ſicut nigrum, ita quoque Verbum Domini, modo utile ut teneat vulgus in vinculo conſcientiæ: Domicilium eorum eſt prope Gehennam, ubi dracones volantes non venenati, unde vocatur hoc Domicilium draconum; ſed quia non doloſi, Infernum eorum non ita grave eſt. Tales quoque ſibi ſuæque prudentiæ adſcribunt omnia, & ſe nullum timere jactant, ſed oſtenſum iis quod modo ſibilus eos in terrorem & fugam ageret, audito ſibilo ex terrore putabant totum infernum aſcendere, ut eos auferret, & ex heroibus facti ſubito ſicut mulieres.*

951. *Qui ſe ſanctos putarunt in vita corporis, ſunt in terra inferiore ante pedem ſiniſtrum, ibi apparent ſibi quandoque facie lucentes, quod profluit ex ideis ſanctitatis eorum; ſed exitus eorum eſt, quod teneantur ibi in maxima cupidine aſcendendi in cœlum, quod putant eſſe in alto; cupido eorum augetur, & vertitur magis & magis in anxietatem, quæ creſcit in immenſum, uſque dum agnoſcunt, quod non ſancti ſint: cum inde eximuntur, ſentire iis datur fætorem ſui, qui eſt graveolentus.*

952. *Quidam in mundo ſancte ſe vixiſſe putavit, ex cauſa ut ſanctus æſtimaretur ab hominibus, & ſic cœlum mereretur; dicebat ſe piam vitam egiſſe, precibus vacaviſſe, putans ſatis eſſe, ut quiſque ſibi ſtudeat & conſulat; dicebat etiam quod peccator eſſet, & quod voluerit pati, uſque ut ab aliis calcaretur ſub pedibus, quod vocabat patientiam*

patientiam Christianam, & quod minimus esse vellet, ut fieret maximus in cœlo; hic examinatus num alicui præstiterit, aut voluerit præstare aliquid boni, seu opera charitatis, dicebat se nescire quid essent, modo quod sancte vixerit; hic quia pro fine habuit præeminentiam sui præ aliis, quos ita se viliores reputabat, primum quia putavit se sanctum, visus est in forma humana candida usque ad lumbos, sed conversus est primum in obscurum cæruleum, & dein in nigrum, & quia dominari voluit super alios & eos præ se contemneret, factus est aliis nigrior: de iis qui maximi volunt esse in cœlo, videatur prius n: 450, 452.

953. *Perductus sum per quasdam mansiones Cœli primi, inde spectare mihi datum procul mare quoddam grande tumultuans cum magnis fluctibus ad quendam limitem non visum, & dicebatur, quod ii tales phantasias habeant, & tale mare videant, cum timore ut immergantur, qui magni in orbe voluerint esse, nihil curantes num per fas aut nefas, modo sibi gloriam comparare possint.*

954. *Phantasiæ, quæ fuerunt in vita corporis, in altera vita vertuntur in alias, quæ tamen illis correspondent; sicut qui in terra violenti fuerunt & immisericordes, eorum violentia & immisericordia vertitur in crudelitatem incredibilem, & videntur sibi socios, quoscunque offendunt, occidere, & diversis modis cruciare, quibus tantopere delectantur, ut sint talia eorum summæ jucunditates. Qui sanguinolenti fuerunt, ii delectantur cruciare spiritus, nam putant spiritus esse homines, non aliter sciunt, usque ad sanguinem, quo viso, nam talis est phantasia eorum ut quasi sanguinem videant, maximopere delectantur. Ex avaritia erumpunt phantasiæ, quod videantur infestari a muribus, & similibus secundum speciem avaritiæ. Qui delectati sunt meris voluptatibus, quas pro ultimo fine, summo bono, & quasi suo cœlo, habuerunt, delectantur maxime morari in latrinis, ibi jucundissimum percipientes; quidam in urinosis & graveolentibus stagnis, quidam in luteis, & sic porro.*

955. *Sunt præterea Pœnæ diversæ, quibus in altera vita puniuntur gravissime mali, in quas incurrunt, cum in fœdas suas cupiditates redeunt, ex quibus contrahunt pudores, terrores, & horrores pro talibus, usque ut tandem desistant: Pœnæ sunt diversæ, in genere sunt pœnæ lacerationis, pœnæ discerptionis, pœnæ sub velis, & plures.*

956. *Qui vindictæ tenaces sunt, & qui omnibus aliis se majores putant, cæteros reputantes pro nihilo respective ad se, iis pœna lacerationis est, quæ talis; fœdantur corpore & facie, ut vix appa-*

 reat

reat aliquid humanum residuum, facies sit sicut placenta rotunda, lata, brachia apparent sicut panni, quibus extensis rotatur in alto, jugiter versus cælum, & clamatur coram omnibus quod talis sit, usque ut pudor perstringat intima; ita supplex adigitur ad deprecandum, & dictatur ei; postea fertur in stagnum luteum, quod est prope Hierosolymam spurcam, & ibi volvitur & immergitur, ut fiat instar cæni; & hoc fit aliquoties, usque dum talis cupiditas auferatur. In Stagno hoc luteo, sunt fœminæ malignæ e provincia Vesicæ urinatoriæ.

957. *Qui in vita corporis naturam sibi contraxerunt aliud loquendi & aliud cogitandi, cumprimis qui sub amicitiæ specie aliorum opibus inhiarunt, ii vagantur circum, & ubicunque veniunt, interrogant, num cum iis esse possint, dicendo se pauperes, & cum recipiuntur, ex innata cupidine inhiant omnibus; cum detecti quod tales, expelluntur cum mulcta, & quandoque miserabiliter discerpuntur, diversimode secundum dolosæ simulationis naturam quam contraxerunt, quidam quoad totum corpus, quidam quoad pedes, quidam quoad lumbos, quidam quoad pectus, quidam quoad caput, & quidam solum quoad regionem oris; adiguntur in reciprocas reverberationes, quæ quales sunt, non describi potest; sunt collisiones partium violentæ, & sic distractiones, ut se credant in minutas partes discerptos, inducitur etiam renisus, ut augeatur dolor; tales discerptionis pœnæ sunt cum multa varietate, & post intervalla toties repetuntur, usque dum terror & horror incutiatur per falsiloquia fallendi; quævis punitio aliquid demit. Discerptores dicebant, quod ita delectentur punire, ut non desistere vellent, si vel foret in æternum.*

958. *Sunt cohortes spirituum, qui circumvagantur, quos spiritus maximopere timent, applicant se parti tergali inferius, torquent per reciprocationes citas, quas nemo potest inhibere, & cum sono, dirigentes motum constrictorium & restrictorium versus superiora in modum coni sursum acuminati, quicunque intra conum hunc mittitur, imprimis qui versus apicem ejus, miserabiliter discerpitur quoad singulas artuum particulas: sunt simulatores dolosi, qui immittuntur & sic puniuntur.*

959. *Expergefactus sum nocte e somno, & audivi spiritus circum me, qui in somno vellent mihi insidiari, at mox insopitus somnium triste habui; sed expergefactus, subito aderant spiritus punitores, quod miratus, & miserabiliter puniebant spiritus qui mihi in somno insidiati sunt, inducendo iis quasi corpora, quæ visa, & corporeos sensus,*

ſenſus, & ſic eos per violentas colliſiones partium cis & retro, cum inductis per reniſus doloribus, torquebant; animus erat punitoribus eos, ſi potuiſſent, necandi, inde violentia maxima. Erant plurima parte Sirenes, de quibus, n. 831. *punitio perſtabat diu, & pergebat circum me ad cohortes plures; & quod miratus, inveniebantur omnes, quæ inſidiatæ, tametſi ſe occultare vellent: quia ſirenes erant, multis artibus eludere tentabant pœnam, ſed non potuerunt, nunc ſe ſurripere volebant in naturam interiorem, nunc inducere quod alii eſſent, nunc derivare pœnam in alios per tranſlationes idearum, nunc mentitæ infantes quos cruciarent, nunc ſpiritus bonos, nunc angelos, præter plura alia, ſed uſque incaſſum. Quod tam graviter punirentur, miratus ſum, ſed perceptum, quod tale ſit inorme, ex neceſſitate, quod homo tuto dormire debeat, quod niſi fieret, humanum genus periret, inde ex neceſſitate tanta pœna: perceptum, quod etiam ſimile fiat circa alios homines, quos in ſomno inſidioſe invadere conantur, tametſi homo hoc neſcit; cui enim cum ſpiritibus loqui non datum eſt, & ſenſu interno cum illis eſſe, nihil tale audire, minus videre poteſt, cum tamen uſque ſimilia circa alios exiſtunt: Dominus quam maxime cuſtodit hominem cum dormit.*

960. *Sunt ſpiritus quidam doloſi, qui dum vixerunt in corpore dolos occulte egerunt, & quidam eorum, qui artibus pernicioſis ſimularunt quaſi angelos, decipiendi cauſa, in altera vita addiſcunt ſe ſubducere in ſubtiliorem naturam, ſeque eripere oculis aliorum, ita ſe ab omni pœna tutos putantes; ſed ii, ſicut alii, non ſolum diſcerptionis pœnas ſubeunt, ſecundum doli eorum naturam & malitiam, ſed etiam conglutinantur, quod cum ſit, quo plus ſe diſſolvere cupiunt, ſeu ab invicem diſcindere, eo arctius ligantur; pœna eſt cum intenſiori cruciatu, quia reſpondet eorum dolis abſconditioribus.*

961. *Quidam ex uſu, quidam ex contemtu, in familiari ſermone pro formulis nugarum aut irriſionis, utuntur illis, quæ ſunt Sanctæ Scripturæ, ſic putantes quod nugentur aut irrideant eleganter, ſed talia cogitata & dicta ſe adjungunt ideis eorum corporeis & ſpurcis, & in altera vita iis multum damni inferunt, nam redeunt una cum prophanis; tales quoque diſcerptionis pœnas ſubeunt, uſque dum deſveſcant talibus.*

962. *Eſt etiam pœna diſcerptionis quoad cogitationes, ſic ut interiores cogitationes pugnent cum exterioribus, quod ſit cum interiori cruciatu.*

963. *Inter punitiones frequens eſt ſuperinjectio Veli, hoc tale eſt, quod per*

per phantasias sibi impressas videantur sibi sub velo in multam distantiam extenso, esse; est quasi nubes cohaerens, quae densatur secundum phantasiam; sub illo discurrunt huc illuc, accensa cupidine inde erumpendi, velocitate diversa, usque dum defatigati sunt; hoc perstare solet per horae spatium, magis aut minus, & sit cum cruciatu diverso, secundum gradum cupiditatis se extricandi. Velum est pro illis, qui tametsi vident veritatem, usque tamen non volunt agnoscere, ex amore sui, & indignantur continue quod ita sit. Quidam sub velo habent talem anxietatem & terrorem, ut desperent num usquam liberari possint, quod mihi dicebat quidam, qui liberatus inde.

964. *Est aliud quoque genus veli, quod involvantur quasi panno, sic ut ligati sibi videantur manibus, pedibus, corpore, & inditur iis ardor se evolvendi; quia involutus est per unam vicem, putat se facile evolutum iri, sed cum se evolvere incipit, pergit in longum, perstante evolutione continue, usque ut desperet.*

965. *Haec de Infernis & poenis; infernales cruciatus non sunt, ut quidam putant, conscientiae morsus, nam qui in inferno sunt, non habuerunt conscientiam, quare quoad conscientiam cruciari nequeunt: qui conscientiam habuerunt, inter felices sunt.*

966. *Quod observandum, nullus in altera vita subit aliquam poenam & cruciatum propter haereditarium suum malum, sed propter actualia mala, quae ipse patravit.*

967. *Cum puniuntur mali, semper adsunt angeli, qui moderantur poenam, & dolores miserabilium leniunt, sed non auferre possunt; quia tale aequilibrium est omnium in altera vita, ut ipsum malum se puniat, quod nisi per punitiones auferretur, tales non possent non in inferno aliquo detineri in aeternum, nam alioquin infestarent societates bonorum, & ordini a Domino instituto, in quo salus universi, violentiam inferrent.*

968. *Quidam e mundo secum traxerunt illam ideam, quod cum diabolo non loquendum, sed quod fugiendus; sed instructi sunt, quod ne hilum noceat eis, quos Dominus tutatur, si vel circumfunderentur toto inferno tam extus quam intus, quod a multa & prodigiosa experientia mihi datum nosse, sic ut demum nihil timerem, ne quidem pessimos e turba infernali, quin cum illis loquerer; quod etiam concessum, ut scirem quales essent: Illis, qui mirati sunt, quod loquerer cum iis, porro dicere datum, quod non solum hoc mihi nihil noceat, sed etiam quod ii diaboli sint in altera vita qui homines fuerunt, & qui cum vixerunt in mundo,*

mundo, in odiis, vindictis & adulteriis vitam transegerunt, & quidam tunc præ aliis æstimati; imo quod quidam inter eos sint, quos cognovi in vita corporis; quodque diabolus nihil aliud significet quam talem inferni turbam: & præterea, quod homines, dum vivunt in corpore; apud se habeant ad minimum binos spiritus ab inferno, præter quod etiam binos angelos e cælo, qui spiritus infernales apud malos regnant, sed apud bonos subjugati sunt & servire coguntur: ita quod falsum sit, quod putent, aliquem diabolum ab initio creationis fuisse, alium, quam qui homines fuerunt tales. Cum hæc audiverunt, stupefacti sunt, & fassi, quod prorsus aliam opinionem de diabolo & turba diabolica habuerint.

969. *In tanto Regno, ubi omnes hominum animæ a prima creatione, confluunt, & ex hac Tellure pæne millies mille quavis septimana, & omnes suum genium & suam naturam ab aliorum diversam habent, & omnium cujusvis idearum communicatio datur, & usque omnia & singula in ordinem redigenda, & hoc continue, non aliter fieri potest, quam quod indefinita ibi existant, quæ nusquam in hominis ideam venerunt; & quia de Inferno, sicut de Cælo, vix aliquis ullam, nisi unicam obscuram ideam concepit, non potest aliter, quam quod hæc peregrina & mira obventura sint, imprimis ex eo, quod putent spiritus non habere ullum sensum, cum tamen exquisitiorem habent, quam homines; etiam a malis spiritibus, artificiis in mundo ignotis, superinducitur iis sensus pæne sicut corporeus, qui multo crassior est.*

970. *In fine hujus Capitis sequitur de Vastationibus.*

CAPUT IX.

1. ET benedixit DEUS Noacho, & filiis ejus, & dixit illis, fructificamini & multiplicamini, & implete terram.

2. Et timor vestri, & terror vestri, sit super omnem bestiam terræ, & super omnem avem cœli; ad omne, quod prorepere facit humus, & ad omnes pisces maris, in manus vestras data sunto.

3. Omne reptile, quod est vivum, vobis erit in cibum; sicut olus herbæ dedi vobis id omne.

4. So-

4. Solummodo carnem in anima ejus, ſanguinem ejus, non commedetis.

5. Et profectò ſanguinem veſtrum animabus veſtris quæram, e manu omnis feræ quæram eum, & e manu hominis, e manu viri fratris ejus, quæram animam hominis.

6. Effundens ſanguinem hominis in homine, ſanguis ejus effundetur, quia in imaginem Dei fecit hominem.

7. Et vos fructificamini & multiplicamini; effundimini in terram, & multiplicamini in ea.

* * * *

8. Et dixit Deus ad Noachum, & ad filios ejus cum illo, dicendo.

9. Et Ego, ecce Ego, erigo fœdus meum cum vobis, & cum ſemine veſtro poſt vos.

10. Et cum omni anima viva, quæ cum vobis, ad avem, ad beſtiam, & ad omnem feram terræ vobiſcum, ab omnibus egredientibus arca, quoad omnem feram terræ.

11. Et erigo fœdus meum vobiſcum, & non excidetur omnis caro amplius ab aquis diluvii; & non erit amplius diluvium ad perdendum terram.

12. Dt dixit Deus, hoc ſignum fœderis, quod Ego do inter Me, & inter vos, & inter omnem animam vivam, quæ vobiſcum, in generationes ſæculi.

13. Arcum meum dedi in nube, & erit in ſignum fœderis inter Me & inter terram.

14. Et erit, in obnubilando Me nube ſuper terram, & videtur arcus in nube,

15. Et recordabor fœderis mei, quod inter Me & inter vos, & inter omnem animam vivam in omni carne; & non erit amplius aquæ in diluvium ad perdendum omnem carnem.

16. Et erit arcus in nube, & video eum, ad recordandum fœderis æterni inter Deum, & inter omnem animam vivam in omni carne, quæ ſuper terra.

17. Et dixit Deus ad Noachum, hoc ſignum fœderis, quod erigo inter Me, & inter omnem carnem, quæ ſuper terra.

* * * *

18. Et fuerunt filii Noachi, egreſſi ex arca, Schem & Cham & Japheth; & Cham is pater Canaanis.

19. Tres hi filii Noachi; & ab illis diſperſa eſt tota terra.

20. Et cæpit Noach vir humi, & plantavit vineam.

21. Et bibit de vino, & inebriatus eſt, & diſcoopertus eſt in medio tentorii ſui.

22. Et vidit Cham pater Canaanis nuditatem patris ſui, & indicavit duobus fratribus ſuis foris.

23. Et accepit Schem & Japheth veſtem, & poſuerunt ſuper humero ambo illi, & iverunt retrorſum, & texerunt nuditatem patris ſui; & facies eorum retrorſum, & nuditatem patris ſui non viderunt.

24. Et expergefactus Noach e vino ſuo, & reſcivit quod fecit ei filius ejus minor.

25. Et dixit, maledictus Canaan, ſervus ſervorum erit fratribus ſuis.

26. Et dixit, benedictus JEHOVAH DEUS Schemi, & erit Canaan ſervus illi.

27. Dilatet DEUS Japhetum, & habitabit in tentoriis Schemi & erit Canaan ſervus illi.

28. Et vixit Noach poſt diluvium, trecentis annis & quinquaginta annis.

29. Et fuerunt omnes dies Noachi, nongenti anni, & quinquaginta anni; & mortuus eſt.

CONTENTA.

971. SEquitur nunc de ſtatu hominis regenerati; primum de dominio interni hominis, & de obſequio externi.

972. Quod nempe omnia quæ ſunt externi hominis interno ſubjecta ſint, & ei inſervitura, verſ: 1 ad 3. ſed quod cumprimis cavere debeat, ne bona & vera fidei immergat cupiditatibus, ſeu per bona & vera, quæ ſunt interni hominis, confirmet mala & falſa, quod non poteſt non eum ad mortem condemnare, & punire, verſ: 4, 5. Et ſic deſtruere hominem ſpiritualem, ſeu imaginem Dei, apud eum,

eum, verf: 6. Si hæc non fiunt, quod omnia bene fuccedant, verf: 7.

973. Dein agitur de ftatu hominis poft diluvium; quem Dominus ita formavit, ut per charitatem apud illum præfens effe poffet, qui fic non amplius periret, ficut ultima pofteritas Ecclefiæ Antiquiffimæ, verf: 8, 9, 10, 11.

974. Poftea ftatus hominis poft diluvium, qui recipere charitatem poteft, defcribitur per arcum in nube, cui fimilis eft, verf: 12, 13, 14, 15, 16, 17. qui arcus fpectat hominem Ecclefiæ feu regeneratum, verf: 12, 13. fpectat omnem hominem in genere, verf: 14, 15, hominem, qui regenerari poteft in fpecie, verf: 16, ita non folum hominem intra Ecclefiam, fed etiam hominem extra Ecclefiam, verf: 17.

975. Demum agitur de Antiqua Ecclefia in genere, & ibi per Schemum intelligitur cultus internus, per Japhetum cultus externus correfpondens, per Cham fides feparata a charitate, per Canaan cultus externus feparatus ab interno, a verf: 19 ad fin: Quod Ecclefia illa, ex eo quod inveftigare vellet vera fidei ex fe, & per ratiocinia, in errores & perverfa primum lapfa fit, verf: 19, 20, 21. Quod ii, qui in cultu externo feparato ab interno funt, ex talibus ipfam doctrinam fidei irrideant, verf: 22. at quod illi, qui in cultu interno & qui in externo inde, talia interpretentur in bonum, & excufent, verf: 23. Qui in cultu feparato externo funt, quod viliffimi, verf: 24, 25. & quod ufque vilia fervitia præftare queant in Ecclefia, verf: 26, 27.

976. Ultimo defcribitur Primæ Ecclefiæ Antiquæ duratio & ftatus per annos ætatis Noachi, verf: 28, 29.

SENSUS INTERNUS.

977. HIC quia agitur de homine regenerato, paucis dicendum, qualis eft refpective ad hominem non regeneratum; inde nofci poteft, qualis unus & qualis alter. Apud hominem regeneratum eft Confcientia boni & veri, ex confcientia facit bonum, & ex confcientia cogitat verum, bonum quod facit eft bonum charitatis, & verum quod cogitat eft verum fidei; apud hominem non regeneratum, non eft confcientia, fi aliqua, non eft confcientia faciendi bonum ex charitate, & cogitandi verum ex fide, fed ex aliquo amore propter fe aut propter mundum, quare eft confcientia fpuria vel falfa. Apud hominem

hominem regeneratum eſt gaudium cum facit ſecundum conſcientiam, & eſt anxietas cum cogitur quid facere aut cogitare contra conſcientiam; ſed apud hominem non regeneratum, non ita, plerique non ſciunt quid conſcientia, minus facere aliquid ſecundum conſcientiam, aut contra conſcientiam, ſed ſecundum ea, quæ favent eorum amoribus, unde iis gaudium; dum contra ea, iis eſt anxietas. Apud hominem regeneratum eſt nova voluntas, & novus intellectus, nova illa voluntas & novus intellectus eſt ejus conſcientia, hoc eſt in ejus conſcientia, per quam Dominus operatur bonum charitatis & verum fidei; apud hominem non regeneratum, non eſt voluntas, ſed loco voluntatis eſt cupiditas, & inde pronitas in omne malum, & non eſt intellectus, ſed ratiocinium & inde lapſus ad omne falſum. Apud hominem regeneratum eſt vita cœleſtis & ſpiritualis; ſed apud hominem non regeneratum eſt ſolum vita corporea & mundana; quod cogitare poſſit & intelligere quid bonum & verum, eſt ex vita Domini per reliquias, de quibus prius, unde facultas ei reflectendi. Apud hominem regeneratum dominatur Internus homo, & obſequitur Externus; at apud hominem non regeneratum, dominatur Externus homo, & quieſcit Internus ſicut nullus foret. Homo regeneratus novit, ſeu noſſe poteſt, ſi reflectit, quid internus homo, & quid externus; ſed homo non regeneratus prorſus neſcit, nec ſcire poteſt etiamſi reflecteret, nam non ſcit quid bonum & verum fidei ex charitate. Ex his conſtat, qualis regeneratus, & qualis non regeneratus; & quod differentia ſit ſicut inter æſtatem & hyemem, & inter lucem & caliginem; quare regeneratus eſt homo vivus, ſed non regeneratus eſt homo mortuus.

978. Quid Internus homo & quid Externus, pauci, ſi ulli, hodie norunt, putant eſſe unum & eundem, & quidem imprimis ex cauſa, quia ex proprio ſe agere bonum & cogitare verum credunt; proprium hoc ſecum habet: ſed Internus homo ita diſtinctus eſt ab Externo, ſicut eſt cœlum a terra: tam eruditi, quam non eruditi, cum reflectunt, non alium conceptum habent de Interno homine quam quod ſit cogitatio, quia intus eſt; & de Externo homine, quod ſit corpus & ejus ſenſuale & voluptuoſum, quia extus; ſed Cogitatio, quam putant eſſe interni hominis, non eſt interni; apud internum hominem non ſunt niſi bona & vera, quæ ſunt Domini, & in interiori homine implantata eſt conſcientia a Domino, & uſque mali, imo peſſimi habent cogitationem, & qui abſque conſcientia ſunt, etiam habent cogitationem; inde conſtat quod cogitatio hominis non ſit interni hominis ſed externi: quod corpus & ejus ſenſuale & voluptuoſum, non ſit Externus homo conſtat ex eo, quod ſimiliter apud Spiritus, qui nullum corpus habent, quale dum vixerunt in mundo, æque ſit externus homo. Sed quid Internus homo, & quid Externus, nuſquam aliquis ſcire poteſt, niſi ſciat, quod apud unumquemvis hominem ſit Cœleſte & Spirituale, quod correſpondet Cœlo Angelico; & quod ſit Rationale, quod correſpondet Cœlo ſpirituum angelicorum; & quod ſit interius ſenſuale, quod correſpondet Cœlo ſpirituum: tres enim cœli ſunt, totidem apud hominem; qui cœli diſtinctiſſimi inter ſe ſunt; inde eſt, quod homo poſt mortem, cui conſcientia, primum ſit in Cœlo ſpirituum, poſtea a Domino elevetur in Cœlum ſpirituum Angelicorum, demum in Cœlum angelicum, quod nuſquam fieri poſſet, niſi apud eum

totidem cœli forent, quibus & quorum ſtatui correſpondere poſſit; inde mihi conſtare potuit, quid conſtituit internum, & quid externum hominem; Internum hominem formant cœleſtia & ſpiritualia; interiorem ſeu medium rationalia; externum ſenſualia non corporis ſed a corporeis; & ita non ſolum apud hominem, ſed etiam apud ſpiritum. Ut cum Eruditis loquar, hæc tria ſe habent ſicut Finis, Cauſa & Effectus; notum eſt, quod nuſquam dari queat aliquis Effectus, niſi ſit Cauſa, & nuſquam aliqua cauſa niſi ſit Finis; effectus, cauſa & finis, inter ſe ita diſtincta ſunt, ſicut exterius, interius, & intimum: proprie homo ſenſualis, hoc eſt, qui ex ſenſualibus cogitat, eſt Externus homo; & proprie homo ſpiritualis & cœleſtis eſt Internus homo; at homo rationalis, eſt medius inter utrumque, per hunc ſeu per rationale fit communicatio Interni hominis cum Externo. Scio, quod hæc pauci capiant, ex cauſa, quia in externis vivunt, & ab externis cogitant; inde eſt, quod quidam ſe brutis ſimiles faciant, & credant quod moriente corpore prorſus morituri ſint: ſed cum moriuntur, tunc primum incipiunt vivere; tunc qui boni ſunt, in altera vita primum vivunt vitam ſenſualem in mundo ſeu cœlo ſpirituum, dein vitam interiorem ſenſualem in cœlo ſpirituum angelicorum, demum vitam intime ſenſualem in cœlo angelico, hæc vita ſeu angelica eſt vita Interni hominis, de qua vita nihil fere dici poteſt, quod capi queat ab homine; regenerati modo ſcire poſſunt, quod ſit, ſi reflectunt, ex bono & vero, & ex pugna; eſt enim vita Domini apud hominem, nam Dominus per internum hominem operatur bonum charitatis & verum fidei in ejus externo homine; quod inde ad perceptionem venit in ejus cogitatione & affectione eſt commune quoddam, in quo innumerabilia, quæ ab interno homine veniunt, quæ homo nuſquam percipit, prius quam in cœlum angelicum venit; de hoc communi, quale ſit, videatur quod ab experientia n: 545. Sed hæc quæ dicta ſunt de interno homine, quia ſupra captum plurium, non neceſſaria ſunt ad ſalutem; modo ſciant, quod internus homo & externus ſit; & agnoſcant & credant, quod omne bonum & verum ſit a Domino.

979. Hæc de ſtatu hominis regenerati, & de influxu interni hominis in externum, præmiſſa ſunt, quia in hoc Capite agitur de homine regenerato, & de interni hominis dominio ſuper externum, deque hujus obſequio.

980. Verſ: 1. *Et benedixit Deus Noacho, & filiis ejus, & dixit illis, fructificamini & multiplicamini, & implete terram:* benedixit Deus, ſignificat præſentiam & gratiam Domini: per Noachum & filios ejus, ſignificatur Eccleſia Antiqua: per fructificari, ſignificantur bona charitatis; per multiplicari, vera fidei, quæ nunc incrementa caperent: per implere terram, ſignificatur apud externum hominem.

981. Quod benedixit Deus, ſignificet præſentiam & gratiam Domini, conſtat a ſignificatione benedicere: benedicere in Verbo, in ſenſu externo, ſignificat locupletari omni bono terreſtri & corporeo, ſicut etiam explicant Verbum omnes qui in ſenſu externo manent, ut Judæi olim & hodie, & quoque Chriſtiani imprimis hoc tempore, quare Benedictionem Divinam poſuerunt & ponunt in divitiis, abundantia omnium, & in gloria ſui: ſed benedicere

dicere in sensu interno significat locupletari omni bono spirituali & cœlesti, quæ Benedictio quia nusquam datur aut dabilis est, nisi a Domino, quare benedicere significat præsentiam & gratiam Domini; præsentia & gratia Domini hoc secum habet; præsentia dicitur, quia Dominus in charitate solum præsens est, & hic nunc agitur de homine regenerato spirituali, qui ex charitate agit; apud unumquemvis hominem est Dominus præsens, sed quantum distat homo a charitate, tantum præsentia Domini, est, ut ita dicam, absentior, seu Dominus remotior: quod gratia dicatur, non misericordia, causa est, quæ ut autumem, hactenus ignota, quod homines cœlestes non dicant gratiam, sed misericordiam, at homines spirituales non misericordiam sed gratiam; quod inde venit, quia cœlestes agnoscunt quod genus humanum non sit nisi spurcum, & in se excrementitium, ac infernale, quare implorant Misericordiam Domini, nam Misericordia prædicatur, cum tales sunt; at spirituales tale licet sciunt, non tamen agnoscunt, quia in proprio manent, & id amant, quare ægre possunt nominare Misericordiam, sed facile gratiam; ex humiliatione utriusque id prodit: quanto plus aliquis se amat, & putat se bonum facere posse ex se, & sic mereri salutem, eo minus potest implorare Misericordiam Domini; quidam quod gratiam, est quia solennis formula facta, & tunc non nisi quam pauca Domini in gratia, & plura sui, insunt; hoc quisque potest apud se explorare, dum gratiam Domini nominat.

982. Quod per Noachum & filios ejus, significetur Ecclesia Antiqua, prius dictum & ostensum est, & a sequentibus constat.

983. Quod per fructificari significentur bona charitatis, per multiplicari vera fidei, quæ nunc incrementa caperent, constat a significatione utriusque vocis in Verbo, ubi fructificare, seu fructus facere, ubique prædicatur de charitate, & multiplicare de fide, videantur quæ de significatione eorum prius dicta sunt, n: 43 & 55; quæ ut adhuc magis confirmentur, ex Verbo licet sequentia loca afferre; apud Jeremiam, "Revertimini filii aversi; dabo vobis "pastores juxta cor meum, & pascent vos *cognitione* & *intelligentia*; & erit, "quod *Multiplicabimini*, & *Fructificabimini* in *terra*, III: 14, 15, 16. ubi manifeste multiplicari pro crescere cognitione & intelligentia, hoc est, fide, & fructificari pro bonis charitatis; ibi enim de Ecclesia plantanda agitur, apud quam præcedit fides seu multiplicatio. Apud Eundem, "Ego congregabo reli"quias gregis mei, ex omnibus terris, quo dispuli eos, & reducam eos "ad caulas suas, & *Fructificabuntur* & *Multiplicabuntur*," XXIII: 3, ubi de Ecclesia plantata, ita fructificari quoad bona charitatis, & multiplicari quoad vera fidei. Apud Mosen, "Insuper aspiciam ad vos, & *Fructificari* faciam "vos, & *Multiplicari* faciam vos; & erigam fœdus Meum vobiscum," "Lev: XXVI: 9. in sensu interno ibi de Ecclesia cœlesti, quare fructificari de "bonis amoris & charitatis, multiplicari de bonis & veris fidei, prædicatur. "Apud Sachariam, Redimam eos, & *Multiplicabuntur*, sicut *multiplicati* fue"runt," X: 8. quod ibi multiplicari prædicetur de veris fidei, patet inde quod redimendi. Apud Jeremiam, "Ædificabitur civitas super cumulo "suo, & exibit ex illis confessio, & vox ludentium, & *Multiplicari* faciam

eos,

"eos, & non diminuentur; & erunt filii ejus ficut olim," xxx: 18, 19, 20. ubi de affectionibus veri, & de veris fidei, affectiones veri per confeffionem & vocem ludentium, incrementa veritatum fidei per multiplicari, exprimuntur; filii ibi etiam pro veris.

984. Quod per implere terram fignificetur apud externum hominem, conftat a fignificatione terræ, quod fit externus homo, de qua aliquoties prius. Bona charitatis & vera fidei apud regeneratum fe ita habent, quod implantata fint in ejus confcientia; & quia implantata funt per fidem, feu per auditionem Verbi, primum infunt ejus memoriæ, quæ eft externi hominis; cum regeneratus eft, & internus homo agit, tunc fructificatio & multiplicatio fe fimiliter habet; bona charitatis fe exferunt in affectionibus, quæ funt externi hominis, & vera fidei in memoria, & ibi & hic crefcunt & multiplicantur: qualis fit multiplicatio, quifque regeneratus fcire poteft, femper enim confirmantia accedunt, tam ex Verbo, quam ex rationali homine, ut & ex fcientificis, ac ita magis & magis fe confirmat; quod eft charitatis effectus, operante Solo Domino per charitatem.

985. Verf: 2. *Et timor veftri & terror veftri fit fuper omnem beftiam terræ, & fuper omnem avem cœli; ad omne quod prorepere facit humus, & ad omnes pifces maris, in manus veftras data funto.* Timor veftri & terror veftri, fignificat dominium interni hominis; timor fpectat mala, & terror falfa: fuper omnem beftiam terræ, fignificat fuper cupiditates, quæ animi: fuper omnem avem cœli, fignificat fuper falfitates, quæ ratiocinii: ad omne quod prorepere facit humus, fignificat affectiones boni: ad omnes pifces maris, fignificat fcientifica: in manus veftras data funto, fignificant interni hominis poffeffionem apud externum.

986. Quod timor veftri & terror veftri fignificet dominium interni hominis, & quod timor fpectet mala, & terror falfa, conftare poteft a ftatu hominis regenerati; ftatus hominis, antequam regeneratus, eft, quod cupiditates & falfitates, quæ funt externi hominis, continuo prædominentur, inde pugna; & cum regeneratus eft, tunc internus homo dominatur fuper externum, hoc eft, fuper ejus cupiditates & falfitates; cum dominatur internus homo, tunc eft homini timor pro malis, & terror pro falfis, nam tam mala quam falfa funt contra confcientiam, & agere contra confcientiam ei eft horror. Sed Internus homo non timet mala, & terretur pro falfis, fed externus, quare hic dicitur, quod timor veftri, & terror veftri fuper omnem beftiam terræ, & omnem avem cœli, hoc eft, fuper omnes cupiditates, quæ per beftiam fignificantur, & fuper falfitates, quæ per avem cœli: hic timor & hic terror apparet ficut hominis; fed ita fe res habet, funt apud unumquemvis hominem, ut prius dictum, ad minimum duo angeli, per quos ei datur communicatio cum cœlo, & duo fpiritus mali, per quos ei eft communicatio cum inferno; cum Angeli dominantur, ut fit apud hominem regeneratum, tunc fpiritus mali, qui adfunt, nihil quicquam hifcunt agere contra bonum & verum, quia tunc in vinculis funt; cumque aliquid mali tentant agere, aut falfum loqui, hoc eft, excitare, tunc illico in quodam timore & terrore infernali

mali ſunt; hic timor & hic terror eſt qui percipitur apud hominem pro iis quæ ſunt contra conſcientiam; quare etiam ut primum aliquid contra conſcientiam agit & loquitur, in tentationem, & in morſum conſcientiæ venit, hoc eſt, in cruciatum quendam quaſi infernalem. Quod timor prædicetur de malis, & terror de falſis, ita ſe habet; ſpiritus apud hominem non ita timent mala agere, ac timent falſa loqui; homo enim per vera fidei renaſcitur, & conſcientiam accipit, quare non ſpiritibus licet falſa excitare: apud unumquemvis enim eorum non eſt niſi malum, ita ut in malo ſint, ipſa natura eorum & inde omnis conatus eorum, eſt malum; & quia in malo ſunt, & eorum vita propria conſiſtit in malo, ignoſcitur iis cum malum faciunt, quando in aliquo uſu ſunt; ſed falſum loqui non permittitur, cauſa eſt, ut diſcant quid verum, & ſic, quantum poſſint, emendentur, ut inſerviant alicui vili uſui; ſed de his, ex Divina Domini Miſericordia, plura in ſequentibus. Apud hominem regeneratum ſimiliter; nam formatur ejus conſcientia ex veris fidei, inde conſcientia ejus eſt conſcientia recti, ipſum malum vitæ ei eſt falſum, quia contra verum fidei: aliter apud hominem Antiquiſſimæ Eccleſiæ, qui perceptionem habuit, is malum vitæ percepit ut malum, & falſum fidei ut falſum.

987. Quod ſuper omnem beſtiam terræ ſignificet ſuper cupiditates quæ ſunt animi, conſtat a ſignificatione beſtiæ in Verbo, ubi per illas ſignificantur vel affectiones, vel cupiditates; affectiones boni per beſtias mites, utiles, mundas; affectiones mali ſeu cupiditates per beſtias immites, inutiles, immundas, de quibus videatur, n: 45, 46, 142, 143, 246, 776: hic quia ſignificant cupiditates, vocantur beſtiæ terræ, non beſtiæ agri. Quod dominium hominis regenerati ſuper cupiditates, attinet, ſciendum, quod in maximo errore ſint, & nuſquam regenerati, qui credunt, quod poſſint ex ſe dominari ſuper mala; homo enim non eſt niſi malum, eſt congeries malorum, omnis ejus voluntas eſt mere malum; quod eſt quod dictum, Cap: præc: "VIII: 21. "figmentum cordis hominis eſt malum a pueritia ejus": oſtenſum mihi eſt per vivam experientiam, quod homo & ſpiritus, imo angelus, in ſe ſpectatus, hoc eſt, omne ejus proprium, ſit viliſſimum excrementum; & quod ſibi relictus non ſpiret niſi odia, vindictas, crudelitates, & adulteria fœdiſſima; hæc ſunt ejus Propria, & hæc ſunt ejus Voluntas: quod etiam unicuivis ſi reflectit, conſtare poteſt, ſolum ex eo, quod homo, dum naſcitur, eſt viliſſimum vivum inter omnes feras & beſtias; & cum adoleſcit ac ſui juris fit, niſi vincula externa, quæ ſunt legis, & vincula quæ ſibi facit, ut maximus ſit & ditiſſimus, impedirent, rueret in omne nefas, nec quieſceret priuſquam omnes in univerſo ſubjugaverit, & omnium in univerſo opes corraſerit, nec parceret ulli, niſi qui ſe ut ſervos viles ſubmitteret; talis eſt unuſquiſque homo, tametſi ii non percipiunt, qui in impoſſibilitate & impotentia ſunt, & qui in vinculis illis, de quibus dictum, ſed data poſſibilitate & potentia, & relaxatis vinculis, tantum ruerent, quantum poſſent: feræ nuſquam ſunt tales, hæ naſcuntur in quendam naturæ ordinem; quæ immites & rapaces ſunt, inferunt aliis malum, ſed modo ſe tutandi cauſa; & quod devorent alias, eſt ut

ſedent

ſedent famem, qua ſedata, nulli nocent: ſed aliter prorſus homo: inde conſtat, quid proprium hominis, & quid ejus voluntas. Cum homo tale & tantum malum & excrementum eſt, conſtat, quod nuſquam ex ſe dominari poſſit ſuper malum; contradictorium prorſus eſt, quod malum dominari poſſit ſuper malum, nec ſolum ſuper malum ſed & ſuper infernum, nam unuſquiſque homo per malos ſpiritus communicat cum inferno, inde malum, quod apud eum, excitatur: ex his unuſquiſque ſcire, & qui ſanæ mentis eſt, concludere poteſt, quod Solus Dominus ſit, Qui dominatur ſuper malum apud hominem, & ſuper infernum quod apud hominem. Ut ſubjugari queat malum apud hominem, hoc eſt, infernum, quod unoquovis momento irruere in hominem conatur, & eum in æternum perdere, homo a Domino regeneratur, & nova voluntate, quæ eſt conſcientia, donatur, per quam Dominus Solus operatur omne bonum. Hæc ſunt fidei, nempe quod homo non ſit niſi malum; & quod omne bonum a Domino; quare homo illa non ſolum ſciet, ſed etiam agnoſcet & credet; ſi non in vita corporis agnoſcit & credit, in altera vita ei ad vivum oſtenditur.

988. Super omnem avem cœli, quod ſignificet ſuper falſitates quæ ſunt ratiocinii, conſtat a ſignificatione Avis: Aves in Verbo ſignificant intellectualia; mites, utiles & pulchræ ſignificant intellectualia vera; at immites, inutiles & deformes intellectualia falſa, ſeu falſitates quæ ſunt ratiocinii: quod ſignificent intellectualia, videatur, n: 40, 776, 870; inde quoque patet, quod aves ſignificent ratiocinia, & eorum falſa; quod ne alicui dubium ſit, præter quæ de corvo dicta ſunt, n: 867. confirmationi inſervient ſequentia hæc loca: apud Jeremiam, "Viſitabo ſuper eos quatuor generibus; gladio ad occidendum; & canibus ad trahendum; & *Avi cœli*, & *Beſtiæ terræ*, ad devorandum & perdendum," xv: 3. apud Ezechielem. "Super ruina ejus habitabunt omnis *Avis cœli*; & ad ramos ejus erunt omnis fera agri," xxxi: 13. apud Danielem, "Tandem ſuper *Avem* abominationum, deſolatio," ix: 27. apud Johannem, "Babylon cuſtodia omnis *Avis* immundæ & exoſæ," Apoc: xviii: 2. pluries apud Prophetas, quod daretur cadaver in cibum *Avi cœli*, & *Beſtiæ terræ*, Jer: vii: 33. Cap: xix: 7. Cap: xxxiv: 20. Ezech: xxix: 5. Cap: xxxix: 4. Pſalm: lxxix: 2. Eſai: xviii: 9, per quæ ſignificabatur, quod perderentur a falſis, quæ ſunt aves cœli, & a malis ſeu cupiditatibus, quæ ſunt beſtiæ terræ.

989. Quod dominium ſuper falſa attinet, ſimiliter ſe habet ac dominium ſuper mala, quod nempe homo ne minimum ex ſe dominari queat ſuper falſum: hic quia agitur de dominio hominis regenerati ſuper cupiditates, ſeu beſtiam terræ, & ſuper falſitates ſeu avem cœli, ſciendum, quod nuſquam aliquis dicere poſſit, quod regeneratus ſit, niſi agnoſcat & credat, quod charitas ſit primarium ejus fidei; & niſi afficiatur amore erga proximum, & miſereatur ejus; ex charitate formatur ejus nova voluntas; per charitatem operatur Dominus bonum & inde verum, non autem per fidem abſque charitate.

Sunt

Sunt qui ex sola obedientia excercent charitatis opera, hoc est, quia ita mandatum est a Domino, & usque non regenerati sunt; hi, si non in operibus ponunt justitiam, in altera vita regenerantur.

990. Ad omne, quod prorepere facit humus, quod significet affectiones boni, constat tam ab illis quæ præcedunt, quam a significatione humi e qua producuntur seu prorepunt; ab illis quæ præcedunt, quod ibi de malis & falsis actum, super quæ dominaretur homo regeneratus, hic ideo de affectionibus boni, quæ ei in manus dantur; a significatione humi, e qua producuntur seu prorepunt, humus est in genere homo Ecclesiæ & quicquid est Ecclesiæ, proinde hic quicquid a Domino per internum hominem producitur in externo; ipsa humus est in externo homine, in ejus affectionibus & in ejus memoria: quia apparet sicut homo produceret bona, ideo dicitur, omne quod humus prorepere facit; sed est apparentia, est per internum hominum a Domino, nam, ut dictum, nihil boni & veri, nisi a Domino.

991. Ad omnes pisces maris quod significet scientifica, constat a significatione Piscis: Pisces in Verbo significant scientifica, quæ oriuntur ex sensualibus; sunt enim triplicis generis scientifica, intellectualia, rationalia, & sensualia, omnia inseminantur memoriæ, seu potius, memoriis, & in regenerato inde a Domino per internum hominem evocantur; hæc scientifica quæ a sensualibus, ad sensationem seu perceptionem hominis, cum vivit in corpore, veniunt, nam ab illis cogitat; cætera, quæ interiora sunt, non ita, priusquam exutus corpore in alteram vitam venit. Quod Pisces seu reptilia quæ aquæ producunt, significent scientifica, videatur prius, n: 40: & quod cetus seu balæna communia scientificorum, n: 42: & præterea constare potest ab his in Verbo locis: apud Zephaniam, "Deficere faciam hominem & bestiam; "deficere faciam *Avem cælorum*, & *Pisces maris*," I: 3. ubi avis cœlorum pro rationalibus, pisces maris pro rationalibus inferioribus, seu pro cogitatione hominis ex scientificis sensualibus: apud Habakuk, "Facies hominem "sicut *Pisces maris*, sicut *reptile*, cui non dominans," I: 14. facere hominem sicut pisces maris, pro prorsus sensualem: apud Hoseam, "Lugebit "terra, & languebit omnis habitans in ea, quoad feram agri, & quoad "*avem cælorum*, & etiam *Pisces maris* colligentur," IV: 3. hic pisces maris pro scientificis ex sensualibus: apud Davidem, "Omnia posuisti sub pedes "Ipsius, bestias agrorum, *Volucrem cælorum*, & *Pisces maris*, transeuntem "tramites *Marium*," Psalm: VIII: 7, 8, 9. ubi de dominio Domini apud hominem; pisces maris pro scientificis; quod maria significent congregationem scientificorum seu cognitionum, videatur prius, n: 28. apud Esaiam, "Mærebunt *Piscatores*, & lugebunt omnes projicientes in flumen hamum, "& expandentes rete super facies aquarum languescent," XIX: 8, 9. piscatores pro iis, qui sensualibus solum fidunt, & ex iis falsa excludunt; agitur ibi de Ægypto seu scientifico.

992. In manus vestras data sunto, quod significent interni hominis possessionem apud externum, constat ex illis quæ dicta sunt; & ex significatione

manus, de qua prius, n: 878: in manus vestras data sunto, dicitur, quia talis est apparentia.

993. Vers: 3. *Omne reptile, quod est vivum, vobis erit in cibum, sicut olus herbæ dedi vobis id omne.* Omne reptile, quod est vivum, significat omnes voluptates, in quibus bonum, quod est vivum: vobis erit in cibum, significat jucundum earum, quo fruerentur: olus herbæ significat vilia jucunditatum; dari vobis id omne, significat fruitionem ob usum.

994. Omne reptile quod est vivum, quod significet omnes voluptates, in quibus bonum, quod est vivum, constat a significatione reptilis, de qua prius: quod Reptilia hic significent omnes bestias & aves mundas, constat unicuivis, nam dicitur, quod data sint in cibum; reptilia in proprio sensu sunt quæ omnium vilissima fuerunt, quæ nominantur, Levit: xi: 23, 29, 30. & fuerunt immunda; at in lato sensu, ut hic, sunt animalia quæ in cibum data sunt; sed hic vocantur reptilia, quia significant voluptates; affectiones hominis significantur in Verbo per bestias mundas, ut dictum, sed quia non percipiuntur quam in ejus voluptatibus, adeo ut homo nominet eas voluptates, ideo reptilia hic vocantur. Duplicis generis voluptates sunt, nempe voluntariorum, & intellectualium; in genere sunt Voluptates possessionum terræ, & opum; voluptates honorum, & officiorum in Republica; voluptates amoris conjugialis, & amoris erga infantes & liberos; voluptates amicitiæ, & conversationis cum sociis; voluptates legendi, scribendi, sciendi, sapiendi, & plures aliæ; sunt etiam voluptates sensuum; ut auditus, in genere voluptas suavitatis cantus & musicæ; visus, in genere est voluptas pulchritudinum diversarum, quæ multiplices sunt; olfactus, est suavitatum odoris; gustus, est dulcedinum, & utilitatum ex cibis & potulentis; tactus, sunt amœnitatum plurium: hæc genera voluptatum, quia sentiuntur in corpore, vocantur corporis; sed nusquam aliqua voluptas in corpore existit, nisi existat & subsistat ex quadam affectione interiore; & nusquam aliqua affectio interior, nisi ab affectione adhuc interiore, in qua est usus, & finis; hæc quæ ordine interiora sunt usque ab intimis, homo dum in corpore vivit, non sentit, & plerique vix norunt quod sint, minus quod voluptates sint inde; cum tamen in externis nusquam aliquid existere potest nisi ab interioribus ordine, sunt voluptates modo effectus ultimi; interiora non patent, quamdiu vivunt in corpore, nisi eis qui reflectunt; in altera vita se primum manifestant, & quidem ordine, quo versus cœlum a Domino, elevantur; affectiones interiores cum suis jucundis se manifestant in mundo spirituum; adhuc interiores cum suis amænis in cœlo spirituum angelicorum; & adhuc interiores cum suis felicibus in cœlo angelorum; nam tres cœli sunt, unum interius, perfectius & felicius altero, videatur, n: 459, & 684: hæc ita se ordine evolvunt & se sistunt percipienda in altera vita, sed quamdiu homo in corpore vivit, quia continue in idea & cogitatione corporeorum est, interiora illa quasi sopita sunt, quia immersa corporeis; sed usque reflectenti constare potest, quod voluptates omnes tales sint, quales affectiones ordine interiores, & quod ab iis omnem suam essentiam & qualitatem

tatem accipiant. Quia affectiones ordine interiores sentiuntur in extremis seu in corpore, ut Voluptates, ideo vocantur reptilia, sed sunt modo corporea, quæ afficiuntur ab internis, sicut unicuivis constare potest solum ex Visu, & ejus voluptatibus, nisi interior visus sit, nusquam potest oculus videre; visus oculi existit a visu interiori, quare etiam homo post vitam corporis, æque videt, & melius multo quam cum vixit in corpore, verum non mundana & corporea, sed illa quæ in altera vita; qui cæci fuerunt in vita corporis, æque ac qui lyncei fuerunt, in altera vita vident; quare etiam cum dormit homo, in somniis suis æque videt, sicut dum vigil; visu interno datum est mihi videre illa quæ in altera vita, clarius quam video ea quæ in mundo: ex quibus constat, quod visus externus existat a visu interiori, & hic a visu adhuc interiori, & sic porro: similiter se habet cum omni alio sensu, & cum omni voluptate. Voluptates similiter alibi in Verbo vocantur Reptilia, & ibi distinguitur quoque inter Reptilia munda & immunda, hoc est, inter voluptates, quarum jucunda sunt viva seu cœlestia, & inter voluptates quarum jucunda sunt mortua seu infernalia; ut apud Hoseam, "Pangam illis fœdus in "die illo, cum fera agri, & cum avi cœlorum, & *Reptili* humi," II: 18. ubi, quod fera agri, avis cœlorum, & reptilia significent talia, quæ dicta, apud hominem, constare potest, quia de Ecclesia nova agitur: apud Davidem, "Laudent Jehovam cœli & terra, maria, & omne *Repens* in iis," Psalm: LXIX: 35. maria & repentia in iis non laudare possunt Jehovam, sed quæ per illa significantur apud hominem, quæ viva sunt, ita ex vivis quæ in illis: apud Eundem, "Laudate Jehovam fera & omnis bestia, *Reptile* & avis "alæ," Psalm: CXLVIII: 10. similiter: quod per reptilia hic non alia intelligantur, quam bonæ affectiones a quibus voluptates, constat quoque inde, quia reptilia apud eos erant immunda, ut a sequentibus patebit: apud Eundem, "Jehovah plena est terra possessionibus tuis; hoc mare magnum, "& latum spatiis; ibi *Reptile* & non numerus; omnia Te spectant, ut *des* "*cibum* eorum in tempore suo; das illis, colligunt; aperis manum tuam, "saturantur bono," Psalm: CIV: 24, 25, 27, 28. ubi in sensu interno per maria significantur spiritualia; per reptilia, omnia quæ inde vivunt; fruitio describitur per dare iis cibum in tempore suo, & saturari bono: apud Ezechielem, "Et erit, omnis anima *viva*, quæ *Reptat*, ad omne quo venit, flu-"vii, *vivet*, & erit piscis multus valde, quia veniunt eo aquæ hæ, & sanan-"tur, & *vivet* omne, quo venit fluvius," XLVII: 9. ubi de aquis ex nova Hierosolyma; aquæ pro spiritualibus ex origine cœlesti; anima viva quæ reptat, pro affectionibus boni & voluptatibus inde, tam corporis quam sensualium; quæ quod vivant ex aquis, seu spiritualibus ab origine cœlesti, manifeste constat. Quod etiam voluptates spurcæ, quæ originem trahunt a proprio, ita a fœdis ejus cupiditatibus, quoque Reptilia dicantur, constat apud Ezechielem, "Et ingressus, & vidi, & ecce omnis forma *Reptilis* & bestiæ, "abominatio; & omnia idola domus Israelis, depictum super pariete circum "circa," VIII: 10. ubi forma reptilis significat spurcas voluptates, quarum interiora sunt cupiditates, & harum, odia, vindictæ, crudelitates & adulte-

 ria,

ria, talia funt reptilia, feu jucunda voluptatum, ex amore fui & mundi, feu proprio, quæ funt idola eorum, quia ea jucunda putant, amant, pro diis habent, & fic adorant: quæ reptilia, quia fignificabant talia fœda, in Ecclefia repræfentativa, etiam ita immunda fuerunt, ut ne quidem ea tangere liceret, & qui folum tetigit, erat immundus, ut conftat, Levit: v: 2. Cap: xi: 31, 32, 33. Cap: xxii: 5, 6.

995. Vobis erit cibum, quod fignificet jucundum ejus quo fruerentur, conftare poteft ex eo, quod unaquavis voluptas, non folum afficiat hominem, fed etiam fuftentet, ficut cibus. Voluptas abfque jucundo non eft voluptas, fed eft inanimatum quoddam, ex jucundo trahit, quod fit & audiat voluptas; at quale jucundum, talis voluptas; corporea & fenfualia funt in fe non nifi quam materialia, inanimata & mortua, fed a jucundis, quæ veniunt ab interioribus ordine, vivunt; exinde conftat quod qualis vita interiorum, talis jucunditas voluptatum, nam in jucundo eft vita; jucundum, in quo bonum a Domino, hoc folum eft vivum, nam tunc ab ipfa vita boni; quare hic dicitur, omne reptile, quod eft *vivum*, vobis erit in cibum, hoc eft, in fruitionem. Quidam opinantur, quod nufquam aliquis vivere debeat in voluptatibus corporis & fenfualium, qui in altera vita velit felix effe, fed quod fe omnibus iis abdicare debeat, dicentes quod illa corporea & mundana fint, quæ abftrahunt & detinent hominem a fpirituali & cœlefti vita; fed qui ita putant, & ideo fe in miferias, cum vivunt in mundo, fponte detrudunt, non informati funt, quomodo fe res habet; nufquam alicui prohibitum eft frui voluptatibus corporis & fenfualium, nempe voluptatibus poffeffionum terræ & opum; voluptatibus honorum & officiorum in republica; voluptatibus amoris conjugialis, & amoris erga infantes & liberos; voluptatibus amicitiæ, & converfationis cum fociis; voluptatibus auditus, feu fuavitatum cantus & muficæ; voluptatibus vifus, feu pulchritudinum, quæ multiplices funt, ut decori amictus, ornata habitacula cum utenfilibus, pulchri horti, & fimilia quæ ex harmoniis jucunda funt; voluptatibus olfactus feu fuavitatum odoris; voluptatibus guftus, feu dulcedinum, & utilitatum ex cibis & potulentis; voluptatibus tactus; funt enim affectiones extremæ feu corporeæ oriundæ ex affectionibus interioribus, ut dictum; interiores affectiones, quæ vivæ funt, omnes trahunt fuum jucundum ex bono & vero, ac bonum & verum fuum jucundum a charitate & fide, tunc a Domino, ita ab ipfa vita, quare affectiones & voluptates, quæ inde, funt vivæ; & quia voluptates genuinæ inde trahunt originem, nufquam alicui negatæ funt; imo cum inde originem trahunt, tunc jucundum earum indefinite excedit jucundum quod non inde, hoc refpective eft fpurcum; ficut pro exemplo voluptas amoris conjugialis, cum a vero amore conjugiali trahit originem, excedit indefinite voluptatem quæ non inde, imo in tantum, ut qui in vero amore conjugiali funt, in jucunditate & felicitate quadam cœlefti fint, nam a Cœlo defcendit; quod etiam, qui ab Antiquiffima Ecclefia fuerunt, faffi funt; jucundum ex adulteriis, quod adulteri fentiunt, fuit illis tam abominabile, ut cum modo cogitaverint de eo, horruerint; inde conftare poteft, quale jucundum eft, quod non

non a vero fonte vitæ feu a Domino defcendit. Quod voluptates fupra memoratæ nufquam homini negatæ fint, imo in tantum non negatæ, ut tunc primum voluptates fint, quando a vera fua origine, etiam inde conftare poteft, quod perplures, qui in potentia, dignitate & opulentia vixerunt in mundo, & quibus omnes voluptates in abundantia, tam corporis quam fenfualium, inter beatos & felices in cœlo fint, & apud eos nunc interiora jucunda & felicia vivant, quia hæc originem duxerunt a bonis charitatis & veris fidei in Dominum; & quia a charitate & fide in Dominum, fpectarunt omnes fuas voluptates ab ufu, qui finis eorum fuit; ipfe ufus iis jucundiffimus fuit, inde voluptatum eorum jucundum: videatur quod ab experientia, n: 945.

996. Quod olus fignificet vilia jucunditatum, conftare poteft ab illis quæ dicta funt: olus herbæ vocantur, quia funt modo mundana & corporea, feu externa; nam, ut dictum, voluptates, quæ in corporeis feu extremis funt, originem trahunt a jucundis ordine interioribus; jucunda, quæ percipiuntur in extremis feu corporeis, refpective vilia funt; omne enim jucundum tale eft, ut vilius fit, quo magis ad externa vadit, & felicius quo magis ad interna; quare, ut dictum, ficut ordine evolvuntur feu exfafciantur externa, eo amæniora & feliciora fiunt jucunda, quod fatis conftare poteft inde, quod jucundum voluptatum hominis, dum in corpore vivit, vile fit refpective ad jucundum ejus poft vitam corporis cum venit in mundum fpirituum, imo tam vile, ut fpiritus boni prorfus fpernant jucunditates corporis, nec redire velint in eas, fi vel darentur iis omnes quæ in univerfo mundo: jucundum horum fpirituum fimiliter vile fit cum elevantur a Domino in cœlum fpirituum angelicorum, tunc enim exuunt interiores eas jucunditates, & induunt adhuc interiores: fimiliter fpiritibus angelicis vile fit jucundum, quod habuerunt in fuo cœlo, cum a Domino in cœlum angelicum, feu tertium, attolluntur; in quo cœlo quia interna vivunt, & non nifi quam amor mutuus, felicitas ibi eft ineffabilis: de interiori jucundo feu felici videatur quod ab experientia, n: 545. Ex his conftare poteft, quid fignificat, quod ficut olus herbæ dedi vobis id omne. Quia Reptilia fignificant tam voluptates corporis, quam voluptates fenfualium, de quibus prædicatur olus herbæ, in lingua originali eft vox, quæ fignificat tam olus quam viride, olus refpective ad voluptates voluntariorum feu affectionum cœleftium, viride refpective ad voluptates intellectualium feu affectionum fpiritualium. Quod olus herbæ, ac viride herbæ fignificet vilia, conftat in Verbo, ut apud Efaiam, "Aquæ Nimrim defolationes erunt, quia exaruit gramen, confumta eft herba, *Viride* non eft," xv: 6. Apud Eundem, "Habitatores earum breves manu, confternati funt, & pudore affecti; facti funt herba agri, & *Olus* graminis, fœnum tectorum," xxxvii: 27. olus graminis pro viliffimo. Apud Mofen, "Terra in quam tu venis, ad poffidendum eam, non ficut terra Ægypti ea, e qua exivifti, qua feras femen tuum, & irriges pede tuo, ficut *hortum Oleris*," Deut. xi: 10. ubi hortus oleris pro vili. Apud Davidem, "Mali ficut gramen, fubito exfcinduntur, & ficut *Olus herbæ* confumentur," Pfalm: xxxvii: 2. ubi gramen & olus herbæ pro viliffimo.

997.

997. Quod dari vobis id omne, significet fruitionem ob usum, quod est in cibum, nam quicquid in cibum datur, est in usum; quod usum attinet ita se habet, quod illi qui in charitate, hoc est, in amore erga proximum sunt, a quo amore jucundum voluptatum quod vivum est, non spectent fruitionem voluptatum, quam propter usum; nam charitas nulla est, nisi sint opera charitatis, in exercitio seu usu consistit charitas; qui amat proximum ut se, nusquam jucundum charitatis percipit, nisi in excercitio seu in usu, quare vita charitatis est vita usuum; talis vita est totius cœli, nam Regnum Domini, quia est Regnum amoris mutui, est Regnum usuum; ideo omnis voluptas, quæ ex charitate, ex usu habet suum jucundum; quo insignior usus, eo majus jucundum; inde est, quod secundum essentiam & qualitatem usus, angeli habeant felicitatem a Domino. Ita se habet cum omni voluptate, quo insignior usus ejus est, eo jucundum ejus est majus; ut solum pro exemplo jucundum amoris conjugialis, quia inde seminarium societatis humanæ, & ex hoc Regnum Domini in cœlis, qui usus omnium maximus est, ideo tantum jucunditatis ei inest, ut dictum, quod sit felicitas cœlestis: cum cæteris voluptatibus se similiter habet, sed cum differentia secundum præstantiam usuum; qui usus tam multiplices sunt, ut vix in genera & species possint dispesci; quorum unus proximius & directius, alter remotius & obliquius spectat Regnum Domini, seu Dominum. Ex his quoque constat, quod omnes voluptates homini concessæ sint, sed propter usum, quæ sic ex usu, in quo sunt, cum differentia, ex felicitate cœlesti, participant & vivunt.

998. Vers: 4. *Solummodo carnem in anima ejus, sanguinem ejus, non comedetis.* Caro significat voluntarium hominis: anima significat vitam novam: sanguis charitatem: non comedere, significat non commiscere: quare carnem in anima ejus, sanguinem, non comedere, est non prophana sanctis commiscere.

999. Quod caro significet voluntarium hominis, constat a significatione carnis in proprio sensu respective ad hominem corruptum: caro in genere significat omnem hominem, in specie corporeum, quod prius ostensum videatur, n: 574; & quia significat omnem hominem, & in specie corporeum, significat quod proprium est hominis, proinde voluntarium ejus: voluntarium ejus seu voluntas non est nisi quam malum, quare caro prædicate ad hominem, quia talis, significat omnem cupiditatem, aut omnem concupiscentiam, nam voluntas ejus non est nisi cupiditas, ut prius aliquoties ostensum; & quia caro id significabat, etiam tale repræsentatum fuit per carnem, quam populus concupivit in deserto, de qua hæc apud Mosen, "Promiscua turba, quæ in medio "ejus, concupiverunt *concupiscentiam*; inde iterarunt & fleverunt, & dixe-"runt, quis cibabit nos *Carne*," Num: XI: 4. ubi manifeste caro vocatur concupiscentia, nam dicitur concupiverunt concupiscentiam, quis cibabit nos carne: constat similiter ab iis quæ sequuntur, "*Caro* adhuc ea inter dentes "eorum, antequam concisa esset, & ira Jehovæ exarsit in populum, & per-"cussit Jehovah in populo plagam magnam valde, & vocavit nomen loci istius "*sepulchra Concupiscentiæ*, quia ibi sepeliverunt populum *concupiscentes*," ibid: vers:

vers: 33, 34. Cuivis constare potest, quod nusquam talis plaga in populo facta fuisset, propterea quod concupiscerent carnem, ita non propter concupiscentiam carnis, nam hoc naturale est, cum ab esu ejus per multum temporis homo detinetur, ut tunc populus in deserto; sed causa altius latuit, quæ est spiritualis, quod nempe populus talis esset, ut prorsus fastidiret quod significatum & repræsentatum erat per Mannam, ut constat ibi quoque vers: 6: & quod cuperent solum talia, quæ significata & repræsentata sunt per Carnem, nempe propria voluntaria, quæ sunt cupiditatum, in se excrementitia & prophana; Ecclesia illa quia repræsentativa fuit, ex repræsentatione talium, populus tam magna plaga affectus est; nam quæ facta in populo, repræsentabantur spiritualiter in cœlo, Manna repræsentabat in Cœlo cœleste, & caro quam concupiverunt, fœdum voluntarium; inde, quia tales erant, punitio. Ex his & aliis locis in Verbo, constare potest, quod per carnem significetur voluntarium, & hic voluntarium hominis, quod quam spurcum sit, videatur ad vers: 2 hujus Capitis, ubi de bestia terræ agitur.

1000. Quod anima significet vitam, ex significatione animæ in Verbo, multis locis constare potest; Anima in Verbo in genere significat omnem vitam, tam internam seu interni hominis, quam externam seu externi hominis; & quia omnem vitam, significat talem vitam, qualis est hominis de quo prædicatur; hic prædicatur de Vita hominis regenerati, quæ separata est a voluntario hominis; nam, ut prius dictum, vita nova, quam accipit homo regeneratus spiritualis a Domino, prorsus separata est a voluntario seu proprio hominis, seu a propria hominis vita, quæ non vita est, tametsi ita vocatur, sed est mors, quia vita infernalis; quare hic caro in anima ejus, quam non comederent, significat carnem una cum anima ejus, hoc est, quod non commiscerent vitam hanc novam, quæ est Domini, cum vita mala seu excrementitia, quæ est hominis, hoc est, cum voluntario seu proprio ejus.

1001. Quod sanguis significet charitatem, a multis constare potest; ita novum voluntarium, quod homo regeneratus spiritualis accipit a Domino, hoc novum voluntarium idem est ac charitas, nam ex charitate formatur nova voluntas; charitas enim seu amor est ipsum essentiale seu vita voluntatis, nam nusquam aliquis dicere potest, quod velit, nisi ex eo quod diligat aut amet illud; quod dicant se cogitare illud, non est velle, nisi velle cogitationi insit: hæc nova voluntas, quæ est charitatis, est hic sanguis; quæ voluntas non est hominis, sed Domini apud hominem; quæ quia Domini, nusquam commiscenda est, cum illis, quæ sunt voluntatis hominis quæ tam fœda, ut dictum; ideo in Ecclesia repræsentativa mandatum, ut non comederent carnem in anima ejus, seu sanguinem, hoc est, quod non commiscerent. Sanguis, quia significabat charitatem, significabat sanctum; & caro quia significabat voluntarium hominis, significabat prophanum, quæ quia separata sunt, nam contraria, vetitum ne sanguinem commederent; nam per esum carnis cum sanguine, repræsentabatur tunc in Cœlo prophanatio, seu commixtio sancti & prophani, quæ repræsentatio in cœlo, non potuit aliter tunc quam horrorem angelis incutere; nam tunc temporis omnia quæ existebant apud hominem Ecclesiæ, vertebantur

vertebantur ſecundum ſignificationem rerum in ſenſu interno, in repræſentationes ſpirituales correſpondentes apud angelos. Quia omnia ſe habent reſpective ad hominem, de quo prædicantur, ita quoque ſignificatio ſanguinis; Sanguis reſpective ad hominem regeneratum ſpiritualem ſignificat charitatem, ſeu amorem erga proximum; reſpective ad hominem regeneratum cœleſtem ſignificat amorem in Dominum; at reſpective ad Dominum, ſignificat omnem Humanam Ipſius Eſſentiam, proinde Ipſum Amorem, hoc eſt, Ipſius Miſericordiam erga genus humanum; inde Sanguis, in genere, quia Amorem & quæ amoris, ſignificat cœleſtia, quæ Solius Domini ſunt, ita reſpective ad hominem cœleſtia, quæ homo accipit a Domino; cœleſtia, quæ homo regeneratus ſpiritualis accipit a Domino, ſunt cœleſtia ſpiritualia, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, alibi. Quod Sanguis ſignificet cœleſtia, & in ſupremo ſenſu ſignificaverit Humanam Domini Eſſentiam, ita Ipſum Amorem, ſeu Ipſius Miſericordiam erga genus humanum, conſtare poteſt a ſanctitate, qua mandatum ut haberetur ſanguis in Eccleſia repræſentativa Judaica; ideo Sanguis appellatus ſanguis fœderis; & ſparſus ſuper populum; tum ſuper Aharonem & filios ejus una cum oleo unctionis; & omnis holocauſti & ſacrificii ſuper altare & circum altare, de quibus, Exod: XII: 7, 13, 22, 23. Cap: XXIV: 6, 8. Levit: I: 5, 11, 15. Cap: IV: 6, 7, 17, 18, 25, 30, 34. Cap: V: 9. Cap: XVII: 12, 13, 14, 15, 18, 19. Num: XVIII: 18. Deut: XII: 27. Et quia Sanguis tam ſanctus habitus, & voluntarium hominis tam prophanum eſt, ideo ob repræſentationem prophanationis ſancti, tam ſevere prohibitum fuit, ne ſanguis comederetur, ut apud Moſen, "Statutum æternitatis in generationes veſtras, in omnibus habitationibus veſtris, ullum *adipem*, & ullum *Sanguinem non comedetis*," Lev: III: 16. Adeps pro vita cœleſti, & ſanguis ibi pro cœleſti ſpiritual: cœleſte ſpirituale eſt ſpirituale quod a cœleſti; ſicut apud Antiquiſſimam Eccleſiam, Amor in Dominum cœleſte eorum fuit quia voluntati eorum implantatum, cœleſte ſpirituale eorum erat fides inde, de qua n: 30, ad 38, 337, 393, 398. at apud hominem ſpiritualem non datur cœleſte, quia charitas implantata eſt in parte ejus intellectuali, ſed cœleſte ſpirituale: apud Eundem, "Quiſquis e domo Iſraelis, aut e peregrino peregrinante in medio eorum, qui *comederit ullum Sanguinem*, & dabo facies meas contra animam *comedentem Sanguinem*, & exſcindam eam e medio populi ejus, quia *anima carnis in Sanguine* illa; & Ego dedi illum vobis ſuper altare, ad expiandum ſuper animas veſtras, quia *Sanguis* ipſe pro anima expiabit. Anima omnis *carnis Sanguis* ejus ipſe, omnis *comedens* illum, exſcindetur," Lev: XVII: 10, 11, 14. ibi manifeſte, quod anima carnis in ſanguine, & quod anima carnis ſanguis, ſeu cœleſte, hoc eſt, ſanctum, quod Domini: apud Eundem, "Confirma te, ut non *comedas Sanguinem*, quia *Sanguis* ipſe anima, & non *comedes* animam cum carne," Deut: XII: 23, 24, 25. ex his ſimiliter conſtat, quod ſanguis dicatur anima, hoc eſt, vita cœleſtis, ſeu cœleſte, quod per holocauſta & ſacrificia ipſius Eccleſiæ repræſentabatur; ne quoque cœleſte,

quod

quod Domini Proprium, quod ſolum cœleſte & ſanctum eſt, commiſceretur cum proprio hominis, quod prophanum, repræſentatum quoque fuit per id, quod non ſuper fermentato ſacrificarent ſeu mactarent *Sanguinem* ſacrificii, Exod: XXIII: 18. Cap: XXXIV: 25. fermentatum ſignificabat corruptum & ſpurcum. Quod ſanguis dicatur anima & ſignificet ſanctum charitatis, & quod ſanctum amoris repræſentatum in Eccleſia Judaica per ſanguinem, inde eſt, quia vita corporis conſiſtit in ſanguine; & quia vita corporis conſiſtit in ſanguine, eſt ejus ultima anima, ita ut ſanguis dici queat anima corporea, ſeu in quo vita corporea hominis; & quia in Eccleſiis repræſentativis interna per externa repræſentata fuerunt, ideò anima ſeu vita cœleſtis per ſanguinem.

1002. Non comedere, quod ſignificet non commiſcere, inde nunc ſequitur: comedere carnes animalium in ſe ſpectatum, eſt prophanum quid, nam antiquiſſimo tempore nuſquam comederunt alicujus beſtiæ aut avis carnem, ſed ſolum ſemina, cumprimis panes ex tritico, tum fructus arborum, olera, lactes, & quæ ex lactibus, ut butyra; mactare animalia, & comedere carnes eorum, iis nefas fuit, & ſimile ferarum, ſolum ex iis ſervitia & uſus captarunt, ut quoque conſtat ex Geneſ: 1: 29, 30. ſed ſucceſſu temporis, cum homo incepit ſimiliter ferox eſſe ac fera, imo ferocior, tunc primum cæperunt mactare animalia & carnes eorum comedere; & quia homo talis, etiam permiſſum erat, & hodie quoque permittitur; & quantum id facit ex conſcientia, tantum eſt licitum, nam conſcientia ejus formatur ex omnibus illis quæ vera putat, ita quæ licita; quare etiam hodie nuſquam aliquis condemnatur ex eo, quod carnem comedat.

1003. Quod carnem in anima ejus, ſanguinem, non comedere, ſit non prophana ſanctis commiſcere, inde nunc conſtat; prophana ſanctis nuſquam commiſcentur per id, quod quis ſanguinem cum carne comedat; ut quoque clare docet Dominus: apud Matthæum, "Non quod intrat in os, immundum reddit hominem, ſed quod egreditur ex ore, hoc immundum reddit hominem; quæ enim egrediuntur ex ore, ex corde egrediuntur," XV: 11, 17, 18, 19, 20. ſed in Eccleſia Judaica fuit vetitum, quia, ut dictum, per eſum ſanguinis cum carne tunc repræſentata fuit prophanatio in cœlo; omnia, quæ fiebant in Eccleſia iſta, vertebantur in cœlo in repræſentativa correſpondentia, & quidem Sanguis in Sanctum cœleſte; & caro, extra ſacrificia, quia ſignificabat cupiditates, ut oſtenſum, in prophanum; ipſeque eſus utriuſque in commixtionem ſancti & prophani; ideo tunc tam ſevere interdictum fuit: ſed poſt adventum Domini, cum externi ritus aboliti ſunt, & ſic repræſentativa ceſſarunt, tunc non talia in cœlo amplius vertebantur in repræſentativa correſpondentia; nam cum homo internus ſit, & de internis inſtructus, tunc ei externa nihili ſunt, novit tunc quid ſanctum, nempe quod charitas & fides inde, ex his tunc externa ejus ſpectantur, nempe quantum charitatis & fidei in Dominum in externis eſt; quare poſt adventum Domini, non conſideratur homo in cœlo ab externis ſed ab internis; qui ab externis, eſt inde, quod ei ſimplicitas, & in ſimplicitate innocentia & charitas, quæ in externis, ſeu in externo ejus cultu, homine neſciente, a Domino inſunt.

1004. Verſ: 5. *Et profecto ſanguinem veſtrum animabus veſtris quæram, e manu omnis feræ quæram eum, & e manu hominis, e manu viri fratris ejus, quæram animam hominis.* Sanguinem veſtrum animabus veſtris quærere, ſignificat quod violentia illata charitati ſe punitura; ſanguis veſter hic eſt violentia; animæ ſunt, qui violentiam inferunt: e manu omnis feræ ſignificat ab omni quod apud hominem violentum: e manu hominis eſt ab omni ejus voluntario: e manu viri fratris, eſt ab omni ejus intellectuali: quærere animam hominis, eſt vindicare prophanationem.

1005. Quod ſanguinem veſtrum animabus veſtris quærere, ſignificet, quod violentia illata charitati ſe punitura; & quod ſanguis ſit violentia, & animæ ſint, quæ violentiam inferunt, conſtat a præcedentibus & a ſequentibus, tum a ſignificatione ſanguinis in ſenſu contrario; & a ſignificatione animæ etiam in ſenſu contrario: ab iis quæ præcedunt, agitur in verſu præcedente de eſu ſanguinis, quo ſignificata prophanatio, ut oſtenſum: a ſequentibus, agitur in verſu mox ſequente de effuſione ſanguinis; quare hic de ſtatu & punitione ejus qui commiſcet ſancta prophanis: a ſignificatione ſanguinis in ſenſu contrario, ſanguis in genuino ſenſu ſignificat cœleſte, & reſpective ad hominem regeneratum ſpiritualem ſignificat charitatem, quæ ejus cœleſte eſt, at in contrario ſenſu ſignificat ſanguis violentiam illatam charitati, proinde quod contrarium charitati eſt, ita omne odium, omnem vindictam, omnem crudelitatem, imprimis prophanationem, ut conſtare poteſt ab illis in Verbo locis, quæ allata ſunt n: 374, & 376: a ſignificatione animæ in ſenſu contrario, anima in Verbo ſignificat in genere vitam, ita omnem hominem, qui vivit, ſed qualis homo talis vita, ita quoque eum hominem qui violentiam infert, quod multis confirmari a Verbo poteſt, ſolum nunc per hoc quod apud Moſen, "Qui comederit ſanguinem, dabo facies meas contra *Animam* comedentem ſanguinem, & exſcindam *eam* e medio populi ejus, quia *Anima* carnis in ſanguine illa, & Ego dedi illum ſuper altare, ad expiandum ſuper *Animas* veſtras, quia ſanguis ipſe pro *Anima* expiabit," Levit: XVII: 10, 11, 14. ubi anima pro vita in triplici ſenſu, præter multoties alibi. Quod violentia illata charitati ſemet punitura, conſtabit ab iis quæ ſequuntur.

1006. E manu omnis feræ, quod ſignificet ab omni, quod apud hominem violentum, conſtat a ſignificatione Feræ; fera in Verbo ſignificat vivum, ut oſtenſum n: 908. at in contrario ſenſu fera ſignificat quod inſtar feræ eſt, ita quicquid ferinum apud hominem, quod etiam prius oſtenſum eſt, quare ſignificat hominem talis vitæ, nempe violentum, ſeu qui violentiam infert charitati; nam is inſtar feræ eſt: homo eſt homo ab amore & charitate, at eſt fera ab odio, vindicta, & crudelitate.

1007. E manu hominis, quod ſit ab omni ejus voluntario, & e manu viri fratris, quod ſit ab omni ejus intellectuali, conſtat a ſignificatione hominis, nam eſſentiale & vita hominis eſt ejus voluntas, ſed qualis voluntas talis homo; & a ſignificatione viri fratris, intellectuale apud hominem vocatur vir frater, quod oſtenſum prius n: 367. ſive intellectuale verum ſit, ſive intellectuale ſpurium, ſive intellectuale falſum, uſque vocatur vir frater, intellectus

tellectus enim vocatur vir, n: 158, 265. & frater voluntatis, n: 367. Homo & vir frater hic dicitur, ac ita vocatur ſpurcum voluntarium, & ſpurcum intellectuale, ex cauſa quia hic de prophanatione agitur, cujus mentio & inde repræſentatio non toleratur in cœlo, ſed illico reſpuitur, ideo hic tam mites voces, tum quoque verborum hujus verſus ambiguus quaſi ſenſus, ut ne vel ſciatur in cœlo, quod talia hic contineantur.

1008. Quærere animam hominis, quod ſit vindicare prophanationem, conſtat ab illis quæ in verſu præcedente, & ab iis quæ in hoc verſu dicta ſunt; agitur enim de eſu ſanguinis, quo ſignificata eſt prophanatio. Quid Prophanatio, pauci norunt, & minus quæ ejus pœna ſit in altera vita: prophanatio eſt multiplex; qui prorſus negat veritates fidei, non prophanat, ſicut gentes quæ extra Eccleſiam, & extra cognitiones, vivunt; ſed is prophanat, qui vera fidei novit, & adhuc magis qui agnoſcit, ore fert, prædicat, & perſuadet aliis, & tamen in odiis, vindictis, crudelitate, rapinis, & adulteriis, vivit, & apud ſe confirmat talia pluribus, quæ ex Verbo corradit, pervertendo illa, & ſic immergendo fœdis iſtis; is eſt qui prophanat; hæc ſunt, quæ imprimis mortem homini inferunt; quod mortem inferant, conſtare poteſt inde, quod in altera vita, prophana & ſancta prorſus ſeparata ſint, prophana in inferno, & ſancta in cœlo; cum talis in alteram vitam venit, in unaquavis ejus cogitationis idea, ſimiliter ac in corporis vita, prophanis ſancta adhærent, ubi tunc nec unam ideam ſancti producere poteſt, quin prophanum adhærens, prorſus ſicut in clara die, conſpiciatur; nam talis perceptio idearum alterius in altera vita datur; ita in ſingulis, quæ cogitat, exſtat prophanatio, & quia cœlum horret prophanationem, non poteſt aliter, quam ut is in infernum detrudatur. Quomodo ſe ideæ habent, vix aliquis novit, putant eſſe ſimplex quid; ſed in unaquavis idea cogitationis innumerabilia ſunt diverſimode conjuncta, ut ſit quædam forma, & inde picta imago hominis, quæ tota percipitur, ut & conſpicitur in altera vita; ut ſolum pro exemplis, cum idea loci obvenit, ſive regio ſit, ſive urbs, ſive domus, tunc idea & imago omnium, quæ uſquam ibi patravit, ſimul prodit, quæ omnia ſpiritus & angeli vident: aut ſi idea perſonæ, contra quem odium habuit, tunc idea omnium, quæ contra eum cogitavit, loquutus eſt, & egit, ſimul prodit; ſimiliter ſe habet cum ideis omnium rerum, quæ cum prodeunt, omnia & ſingula, quæ de aliqua re, concepit, & ſibi impreſſit, patent; ut quando idea conjugii, tunc, ſi adulter fuit, omnia ſpurca & obſcæna adulterii, etiam cogitationis, prodeunt; ſimiliter omnia, quibus adulteria confirmavit ſive ex ſenſualibus, ſive ex rationalibus, ſive ex Verbo, & quomodo vera Verbi adulteravit & pervertit; & præterea, idea unius rei influit in ideam alterius, & eam inficit, quaſi dum puſillum nigri in aquam mittitur, unde aquæ volumen obſcuratur: quare cognoſcitur ſpiritus a ſuis ideis, & quod mirum, in unaquavis idea ejus, eſt imago ſeu effigies ejus, quæ dum ſiſtitur ſpectanda, tam deformis eſt, ut horror ſit intueri: inde conſtare poteſt, qualis ſtatus eorum, qui prophanant ſancta, & qualis imago eorum in altera vita. Sed de illis nuſquam dici poteſt, quod prophanent ſancta, qui ſimpliciter crediderunt quæ in Verbo,

etiamſi crediderunt quæ non vera ſunt, nam in Verbo loquutum eſt ſecundum apparentias, de quibus videatur, n: 589.

1009. Verſ: 6. *Effundens ſanguinem in homine, ſanguis ejus effundetur; quia in imaginem Dei fecit hominem.* Effundere ſanguinem hominis in homine, ſignificat exſtinguere charitatem; in homine eſt apud hominem: ſanguis ejus effundetur, ſignificat condemnationem ejus: quia in imaginem Dei fecit hominem, ſignificat charitatem, quæ eſt imago Dei.

1010. Effundere ſanguinem hominis in homine, quod ſignificet exſtinguere charitatem, & in homine ſit apud hominem, conſtat ex ſignificatione ſanguinis, de qua prius, quod ſit ſanctum charitatis, & ex eo quod dicatur ſanguis hominis in homine, hoc eſt, interna ejus vita, quæ non eſt in eo, ſed apud eum, nam vita domini eſt charitas, quæ non eſt in homine, quia homo eſt ſpurcus & prophanus, ſed apud hominem: quod effundere ſanguinem, ſit violentiam Charitati inferre, conſtat a locis Verbi, & illis quæ prius n: 374 & 376. allata ſunt, ubi oſtenſum, quod violentia illata charitati dicatur ſanguis. Effundere ſanguinem in ſenſu literæ eſt occidere, ſed in ſenſu interno eſt odium habere contra proximum, ut Dominus docet, apud Matthæum, "Audiviſtis "quod veteribus dictum ſit, non *Occides*, quiſquis occiderit, obnoxius erit "judicio: Ego vero dico vobis, quod quiſquis *iraſcitur* fratri ſuo temere, "obnoxius erit judicio," v: 21, 22. iraſci hic ſignificat recedere a charitate, de quo videatur prius n: 357, proinde eſt odium; qui in odio eſt, non ſolum nullam charitatem habet, ſed etiam violentiam infert charitati, hoc eſt, effundit ſanguinem; in odio eſt ipſa occiſio hominis, quod ex eo manifeſte conſtat, quod, qui in odio eſt, nihil plus optet, quam ut alter occidatur; & niſi vincula externa impedirent, occideret; quare occiſio fratris & effuſio ſanguinis ejus eſt odium, & cum odium, eſt tale in unaquavis idea ejus, contra eum. Similiter ſe res habet cum prophanatione, qui prophanat verbum, ut dictum, is veritatem non ſolum odio habet, ſed etiam exſtinguit ſeu necat; quod manifeſte conſtat ab iis, qui prophanarunt, in altera vita, utcunque externa forma apparuerunt honeſti, ſapientes, devoti, cum vixerunt in corpore, in altera vita internecino odio habent Dominum, & omnia bona amoris & vera fidei, ex cauſa, quia contraria ſunt eorum inteſtinis odiis, rapinis & adulteriis, quæ obvelarunt ſpecie ſancti, & in ſui favorem adulteraverunt: quod prophanatio ſit ſanguis, præter ab illis locis, quæ prius n 374 adducta ſunt, etiam ab hoc apud Moſen conſtat, "Quiſquis e domo Iſraelis, qui mactaverit bovem, aut "agnum, aut capram, in caſtris, aut qui mactaverit extra caſtra & ad oſti- "um Tentorii conventus non adduxerit illud ad offerendum munus Jehovæ "coram Habitaculo Jehovæ, *Sanguis* reputabitur viro iſti, *Sanguinem effudit*, "& exſcindetur vir iſte e medio populi ſui," Lev: xvii: 3, 4. ſanctificare alibi quam ſuper altari, quod juxta tentorium, repræſentabat prophanationem; nam ſacrificare erat ſanctum, at in caſtris & extra caſtra prophanum.

1011. Sanguis ejus effundetur, quod ſignificet condemnationem ejus, conſtat ex iis quæ dicta ſunt: ex ſenſu literæ eſt, quod effuſor ſanguinis ſeu occiſor morte puniendus; in ſenſu autem interno, qui odium habet contra proximum

proximum, quod eum condemnet ad mortem, hoc eſt, ad infernum; quod etiam Dominus docet, apud Matthæum, "Quicunque dixerit fratri ſuo, fatue, obnoxius erit gehennæ ignis," v: 22. exſtincta enim charitate, homo ſibi ſuoque proprio relinquitur, & non amplius per vincula interna, quæ ſunt conſcientiæ, ſed per vincula externa, quæ ſunt legis, & quæ ipſe ſibi facit ut potens & dives ſit, regitur a Domino; quibus vinculis relaxatis, ut fit quoque in altera vita, ruit in crudeliſſima & obſcæniſſima, ita in condemnationem ſui. Quod ſanguis ejus effundetur, qui effuderit ſanguinem, eſt jus talionis antiquis notiſſimum, ſecundum quod judicarunt malitias & ſcelera; ut conſtat a pluribus locis Verbi; hoc jus trahit originem ſuam ex lege univerſali, quod proximo non aliud faciendum, quam quod velit, ut alii faciant ſibi; Matth: VII: 12. tum ex eo, quod ordo omnium in altera vita ſit, ut ipſum malum ſe puniat, ſimiliter falſum, ſic ut in ipſo malo & falſo ſit pœna ejus; & quia talis ordo eſt, quod malum ſe puniat, ſeu quod idem, malus incurrat in pœnam malo reſpondentem, ex illo duxerunt etiam antiqui talionis eorum jus; quod hic quoque ſignificatur per id, quod qui effudit ſanguinem, ejus ſanguis effundetur, hoc eſt, quod in condemnationem irruet.

1012. Senſus literalis verborum, "qui effundit ſanguinem hominis in homine, ejus ſanguis effundetur" eſt, quod qui alterius ſanguinem, ſed in ſenſu interno non eſt alterius, ſed eſt charitatem apud ſe, quare etiam dicitur, "ſanguinem hominis in homine:" quandoque cum in ſenſu literali agitur de duobus, in ſenſu interno intelligitur de uno; internus homo eſt homo in homine, quare quiſquis exſtinguit charitatem, quæ eſt interni hominis, ſeu ipſe internus homo, ejus ſanguis effundetur, hoc eſt, ſe condemnat.

1013. Quia in imaginem Dei fecit hominem, quod ſignificet charitatem, quæ eſt imago Dei, eſt conſequens; in mox præcedente actum eſt de charitate, quæ ſignificata eſt per ſanguinem, & quod non exſtingueretur, ſignificatum eſt per quod non effunderent ſanguinem, hic nunc ſequitur, quod in imaginem Dei fecit hominem, ex quibus conſtat, quod charitas ſit imago Dei. Quid Imago Dei, hodie vix aliquis novit, dicunt imaginem Dei deperditam eſſe in primo homine, quem vocant Adamum, & dicunt in illo fuiſſe imaginem Dei, quam ajunt fuiſſe integritatem quandam, quam ignorant; integritas quoque fuit, nam per Adamum ſeu Hominem intelligitur Antiquiſſima Eccleſia, quæ fuit cœleſtis homo, & perceptionem habuit, qualem nulla Eccleſia poſt illam, quare etiam fuit ſimilitudo Domini; ſimilitudo Domini ſignificat amorem in Ipſum: poſtquam hæc Eccleſia temporis ſucceſſu periit, tunc Dominus creavit novam, quæ non Eccleſia cœleſtis fuit, ſed Eccleſia ſpiritualis; hæc fuit non ſimilitudo, ſed imago Domini, imago ſignificat amorem ſpiritualem, hoc eſt, amorem erga proximum ſeu charitatem, quod quoque prius oſtenſum eſt, n: 50, 51. quod hæc Eccleſia ex amore ſpirituali ſeu ex charitate fuerit imago Domini conſtat ex hoc verſu; & quod ipſa charitas ſit imago Domini, ex eo quod dicatur, "quia in imaginem Dei *fecit* hominem," nempe quod ipſa charitas *fecit*. Quod Charitas ſit imago Dei, clariſſime conſtat ex ipſa eſſentia amoris

ris seu charitatis; similitudinem alicujus facere, & imaginem alicujus, nihil potest nisi amor & charitas; essentia amoris & charitatis est, ut ex duobus quasi unum faciat; quando unus amat alterum sicut se, & plus quam se, tunc videt unus alterum in se, & se in altero, quod cuivis potest notum esse, si modo attendat ad amorem, aut ad eos, qui mutuo se amant, unius voluntas est alterius, interius quasi conjuncti sunt, solum corpore ab invicem distincti. Amor in Dominum facit hominem unum cum Domino, hoc est, similitudinem; charitas quoque seu amor erga proximum, sed imaginem; imago non est similitudo, sed est ad similitudinem: Hoc Unum ex amore oriundum describit Ipse Dominus, apud Johannem, "Oro ut omnes *Unum* sint, sicut Tu Pater "in Me, & Ego in Te, ut etiam *illi in Nobis Unum* sint. Ego gloriam, quam "dedisti Mihi, dedi illis, ut sint *Unum*, sicut Nos *Unum* sumus, *Ego in* "*illis* & Tu in Me," XVII: 21, 22, 23. hoc unum est unio illa mystica, de qua aliqui cogitant, quæ unio est per solum amorem. Apud Eundem, "Ego vivo & vos vivetis, in illa die cognoscetis, quod Ego in Patre Meo, "& *vos in Me*, & *Ego in vobis*: qui habet præcepta Mea, & facit illa, ille "est qui amat Me. Si quis *amaverit Me*, verbum Meum servabit, & Pater "Meus amabit illum, & ad illum veniemus, & *mansionem apud illum faciemus*," XIV: 19, 20, 21. ex quibus constat, quod amor sit, qui conjungit, & quod Dominus apud illum mansionem habeat, qui amat Ipsum, tum qui amat proximum, nam hoc Domini amor est. Hæc unio, quæ facit similitudinem & imaginem, non ita in genere humano potest conspici, sed in Cœlo, ubi omnes Angeli ex amore mutuo, quasi Unum sunt; unaquævis societas, quæ a pluribus consistit, unum quasi hominem constituit; & omnes societatates simul, seu universum cœlum, unum hominem, qui quoque Maximus Homo appellatur, videatur n: 457 & 549; universum Cœlum est similitudo Domini, nam Dominus est omne in omnibus eorum; unaquavis societas est quoque similitudo; ita unusquisque Angelus; Angeli cœlestes sunt similitudines, angeli spirituales sunt imagines; ex tot similitudinibus Domini, quot sunt angeli, consistit cœlum, & hoc solum per amorem mutuum, quod unus alterum plus quam semet amet, videatur n: 548 & 553. nam ita se res habet, ut commune, seu universum cœlum, sit similitudo, debent partes seu singuli angeli esse similitudines, seu imagines quæ ad similitudines, nisi commune ex similibus sui quasi partibus consistit, non est commune quod unum facit. Et his, ut ab idea, conspici potest, quid similitudinem & imaginem Dei facit, nempe quod amor in Dominum, & amor erga proximum; consequenter, quod omnis homo regeneratus spiritualis, ex amore seu charitate, quæ a Domino Solo, imago Ipsius sit; & qui in charitate a Domino, in integritate est, de qua integritate, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1014. Vers: 7. *Et vos fructificamini & multiplicamini; effundimini in terram, & multiplicamini in ea.* Fructificamini & multiplicamini, significant hic, ut prius, incrementa boni & veri, in interiori homine; fructificari prædicatur de bonis, & multiplicari de veris: effundimini in terram, & multiplicamini in

in ea, ſignificant incrementa boni & veri in externo homine, qui eſt terra; effundi prædicatur de bonis, multiplicari de veris.

1015. Quod fructificamini & multiplicamini ſignificent incrementa boni & veri, in interiori homine, & quod fructificari prædicetur de bonis, & multiplicari de veris, conſtat ab illis quæ oſtenſa ſunt prius ad verſ: 1. hujus Capitis, ubi eadem verba: quod hæc apud interiorem hominem, conſtare poteſt ab illis quæ ſequuntur, ubi iterum dicitur, *multiplicamini*, quæ repetitio ſupervacanea foret quia ſuperflua, ſi non aliquid peculiare diſtinctum a priore ſignificaretur; ex quibus, & ab illis, quæ hactenus dicta ſunt, conſtat, quod hic fructificatio & multiplicatio prædicetur de bonis & veris apud interiorem hominem: Interior homo dicitur, quia, ut ſupra oſtenſum, homo quoad cœleſtia & ſpiritualia, quæ ſolius Domini ſunt, eſt Internus homo; at quoad rationalia eſt Interior ſeu medius inter internum & externum; & quoad affectiones boni, & quoad ſcientifica memoriæ, eſt Externus; quod talis homo ſit, oſtenſum eſt in præmiſſis hujus Capitis, n: 978, ſed quod hoc neſciat, cum in corpore vivit, eſt quia in corporeis eſt, inde ne quidem novit, quod interiora ſint, minus quod ita ordine diſtincta ſint; at ſi velit reflectere, ſatis ei conſtare poteſt, cum in cogitatione abſtracta eſt a corpore, & quaſi in ſpiritu ſuo cogitat. Quod fructificatio & multiplicatio predicetur de interiori homine ſeu de rationali, cauſa eſt, quia operatio Interni hominis non ſentitur niſi communiſſime, in interiori; nam indefinita ſingularia ſunt, quæ ſiſtunt unum quoddam commune, & quidem communiſſimum in ejus interiori homine; quæ ſingularia quam indefinita ſunt, & quomodo ſe habent, & ſiſtunt communiſſimum quoddam obſcurum, conſtare poteſt ab illis quæ oſtenſa prius, n: 545.

1016. Effundimini in terram & multiplicamini in ea, quod ſignificent incrementa boni & veri in externo homine, qui eſt terra, & quod effundi prædicetur de bonis, & multiplicari de veris, ex illis, quæ mox dicta ſunt, conſtat, tum ex ſignificatione terræ, quod ſit externus homo, de quibus videantur quæ dicta & oſtenſa ſunt ad verſ: 1. hujus Capitis, n: 983. Quod effundi in terram, & ſic multiplicari in ea dicatur, ita ſe res habet, apud regeneratum hominem nihil multiplicatur in externo ejus homine, hoc eſt, nihil boni & veri incrementa capit, niſi per charitatis effectum; charitas eſt quaſi calor tempore veris ſeu æſtatis, qui facit ut gramina, herbæ & arbores creſcant; abſque charitate ſeu calore ſpirituali nihil creſcit, quare hic primum dicitur, effundimini in terram, quod prædicatur de bonis, quæ ſunt charitatis, per quæ multiplicatio boni & veri; quiſque capere poteſt, quomodo hoc ſe habet, nihil apud hominem creſcit & multiplicatur niſi ſit aliqua affectio, affectionis jucundum facit, ut non ſolum radicem agat, ſed etiam creſcat; ſecundum affectionis aſpirationem omnia fiunt; quod amat homo, hoc libenter arripit, retinet & cuſtodit; ita omnia quæ favent alicui affectioni; quæ non favent, ea homo nihil curat, reſpicit ſicut nihil, imo rejicit; ſed qualis affectio, talis multiplicatio; apud regeneratum eſt affectio boni & veri ex charitate a Domino donata, quare quicquid favet affectioni charitatis, hoc arripit, retinet & cuſtodit,

& ita

& ita confirmat se in bonis & veris; quæ significantur per, effundimini in terram, & multiplicamini.

1017. Quod talis multiplicatio sit, qualis affectio, inserviat pro exemplo, qui capit principium, quod sola fides salvet si vel nullum opus charitatis facit, hoc est, si vel nullam charitatem habeat, & sic fidem separat a charitate, ex causa non solum principii capti ab infantia, sed etiam quia putat, si quis diceret opera charitatis seu charitatem esse essentiale fidei, & sic viveret pius, quod non possit aliter quam meritum ponere in operibus, quod tamen est falsum, ita rejicit charitatem, & nihili facit charitatis opera, & solum manet in idea fidei, quæ est nulla absque suo essentiali, quod est charitas; is dum confirmat apud se principium hoc, nusquam facit ex affectione boni, sed ex affectione jucundi, quod vivere in licentia cupiditatum possit; & qui inter eos confirmat id multis, is non facit ex affectione veri, sed ex gloria sui, ut inde aliis major, doctior & sublimior videatur, & sic inter honoratos & divites elevetur, ita ex jucundo affectionis; quod jucundum facit ut multiplicentur confirmantia, nam ut dictum, qualis affectio, talis multiplicatio. In genere cum principium est falsum, ex eo nusquam nisi falsa consequi possunt, omnia enim conformant se principio; imo, quod scio ab experientia, de qua, ex Divina Domini Misericordia, alibi, ii qui se confirmant in talibus principiis de fide sola, & in nulla charitate sunt, nihil curant, & quasi non vident, omnia illa, quæ Dominus de amore & charitate, toties loquutus est; ut Matth: III: 8, 9. Cap: V: 7, 43 ad 48. Cap: VI: 12, 15. VII: 1 ad 20. Cap: IX: 13. Cap: XII: 33. Cap: XIII: 8, 23. Cap: XVIII: 21, 22, 23 ad f. Cap: XIX: 19. Cap: XXII: 34 ad 39. Cap: XXIV: 12, 13. Cap: XXI: 34, 40, 41, 43. Marc: IV: 18, 19, 20. Cap: XI: 13, 14, 20. Cap: XII: 28 ad 35. Luc: III: 8, 9. IV: 43 ad 49. Cap: VI: 27 ad 39. 43 ad f. Cap: VII: 47. Cap: VIII: 8, 14, 15. Cap: X: 25 ad 28. Cap: XII: 58, 59. Cap: XIII: 6 ad 10. Joh: III: 19, 21. Cap: V: 42. Cap: XIII: 34, 35. Cap: XIV: 14, 15, 20, 21, 23. Cap: XV: 1 ad 8, 9 ad 19. Cap: XXI: 15, 16, 17.

1018. Quod hic iterum dicatur fructificamini & multiplicamini, similiter in Versu primo hujus Capitis, causa est, quia hic est clausula; & quod omnia bene successura, ac se fructificatura & multiplicatura, si non faciant ea, quæ significantur per esum sanguinis, & per effusionem sanguinis, nempe si non charitatem exstinguant per odia & per prophanationes.

1019. Vers: 8. *Et dixit Deus ad Noachum, & ad filios ejus cum illo, dicendo.* Quod dixerit Deus ad Noachum & filios ejus cum illo, dicendo, significant veritatem illarum rerum quæ sequuntur de Ecclesia spirituali, quæ intelligitur per Noachum & filios ejus cum illo.

1020. Quod hæc significentur, constare potest ex eo, quod omnia, quæ a Primo Capite Geneseos usque ad Eberum Cap: XI: historice concinnata sunt, significent alia, quam qualia in litera exstant, & quod historica ibi non sint nisi facta historica, secundum morem Antiquissimorum; qui cum veritatem rei testatam facerent, dicebant, quod Jehovah dixit, hic autem quod Deus,

Deus, quia de Ecclesia spirituali agitur: similiter cum aliquid verum fieret, aut verum factum sit.

1021. Quod per Noachum & filios ejus cum eo, significetur Ecclesia Antiqua, prius ostensum est, & in sequentibus hujus Capitis constabit, quare illis confirmandis immorari non opus est.

1022. Vers: 9, 10. *Et Ego, ecce Ego, erigo foedus meum cum vobis, & cum semine vestro post vos. Et cum omni anima viva, quæ cum vobis, ad avem, ad bestiam, & ad omnem feram terræ vobiscum; ab omnibus egredientibus arca, quoad omnem feram terræ.* Et Ego, ecce Ego erigo foedus meum, significat Domini præsentiam in charitate: cum vobis, significat hominem regeneratum spiritualem: & cum semine vestro post vos, significat illos qui e novo creantur: cum omni anima viva quæ cum vobis, significat in genere omnia quæ apud hominem regenerata sunt: ad avem, significat in specie ejus intellectualia: ad bestiam, in specie ejus nova voluntaria: ad omnem feram terræ, ejus inferiora intellectualia & voluntaria quæ inde: vobiscum, significat, hic ut prius, quæ apud hominem regeneratum spiritualem: ab omnibus egredientibus ex arca, significat homines Ecclesiæ: quoad omnem feram terræ, significat homines extra Ecclesiam.

1023. Et Ego, ecce Ego erigo foedus meum, quod significet Domini præsentiam in charitate, constare potest a significatione fœderis, de qua n: 666. ubi ostensum, quod fœdus significet regenerationem, & quidem conjunctionem Domini cum homine regenerato per amorem; & quod Conjugium cœleste sit ipsissimum fœdus; proinde conjugium cœleste apud unumquemvis hominem regeneratum: quomodo hoc conjugium seu fœdus se habet, prius quoque ostensum est; Conjugium cœleste apud hominem Antiquissimæ Ecclesiæ fuit in ejus proprio voluntario; at Conjugium cœleste apud hominem Antiquæ Ecclesiæ factum est in ejus proprio intellectuali; quando enim voluntarium hominis prorsus corruptum factum est, tunc Dominus miraculose separavit proprium ejus intellectuale a proprio isto corrupto voluntario, & in proprio ejus intellectuali formavit novam voluntatem, quæ est conscientia, & conscientiæ insinuavit charitatem, & charitati innocentiam, ac ita conjunxit se, seu quod idem est, iniit fœdus, cum homine. Quantum proprium voluntarium hominis separari potest a proprio hoc intellectuali, tantum Dominus præsens apud eum esse, seu se conjungere aut fœdus inire cum eo, potest: tentationes, & similia media regenerationis efficiunt, ut proprium voluntarium hominis quiescat, sicut nullum fiat, & quasi moriatur, quantum hoc, tantum Dominus per conscientiam proprio intellectuali hominis implantatam in charitate operari potest; hoc nunc est quod hic vocatur fœdus.

1024. Quod cum vobis, significet hominem regeneratum spiritualem, constat ex illis, quæ prius passim dicta sunt, quod nempe Noachus & filii ejus significent Ecclesiam spiritualem, quæ successit Antiquissimæ Cœlesti, & quia Ecclesiam, significat unumquemvis hominem Ecclesiæ, ita hominem regeneratum spiritualem.

1025. Cum femine veftro poft vos, quod fignificet illos, qui e novo creantur, conftat a fignificatione feminis, tum a fequentibus; a fignificatione feminis, femen in fenfu literali fignificat pofteritatem, fed in fenfu interno fidem; & quia, ut fæpius dictum, nulla fides eft, nifi ubi charitas, ita eft ipfa charitas, quæ per femen in fenfu interno intelligitur: a fequentibus, conftat, quod non folum agatur de homine qui intra Ecclefiam, fed etiam de homine qui extra Ecclefiam, ita de univerfo genere humano; ubicunque eft charitas, etiam apud gentes remotiffimas ab Ecclefia, ibi eft femen, nam femen cœlefte eft charitas; nemo enim hominum aliquid boni poteft facere a fe, fed omne bonum a Domino, bonum quod faciunt gentes, etiam eft a Domino, de quibus, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus; quod femen Dei fit fides, oftenfum eft prius, n: 255; per fidem intelligitur ibi & alibi charitas ex qua fides, nam non alia fides, quæ fides, datur, quam fides charitatis; fimiliter etiam alibi in Verbo, ubi femen nominatur, ut ubi femen Abrahami, vel Ifaci, vel Jacobi, fignificatur amor feu charitas; Abrahamus enim repræfentavit Amorem Cœleftem, Ifacus amorem fpiritualem, quæ funt interni hominis, Jacobus eadem, fed quæ Externi hominis; ita, non folum in propheticis, fed etiam in hiftoricis; hiftorica Verbi in Cœlo non percipiuntur, fed quæ per hiftorica fignificantur; Verbum non folum fcriptum eft pro homine, fed etiam pro angelis; homo cum legit Verbum, & fenfum inde non alium quam literalem capit, tunc angeli non fenfum literalem fed internum; ideæ materiales, mundanæ & corporeæ, quas homo habet cum legit Verbum, apud angelos fiunt ideæ fpirituales & cœleftes; ficut dum homo legit de Abrahamo, Ifaco & Jacobo, tunc angeli nufquam cogitant de Abrahamo, Ifaco & Jacobo, fed de illis rebus quæ per eos repræfentantur, & fic fignificantur: fimiliter cum de Noacho, Schemo, Chamo & Japheto, has perfonas ignorant angeli, nec aliud percipiunt quam Ecclefiam Antiquam, & angeli interiores ne quidem Ecclefiam, fed iftius Ecclefiæ fidem, & fecundum feriem, ftatum rerum de quibus agitur: ita quoque cum in Verbo dicitur femen, ut hic de Noacho, quod fœdus erigeretur cum illis, & cum femine illorum poft illos, non pofteritatem eorum percipiunt, nam Noachus nullus fuit, ita enim appellata Ecclefia Antiqua, fed per femen intelligunt charitatem, quæ effentiale fidei fuit iftius Ecclefiæ; fimiliter ubi in hiftoricis de Abrahamo, Ifaco & Jacobo, dicitur femen eorum, tunc nufquam intelligunt angeli pofteritatem eorum propriam, fed omnes in univerfo, tam qui intra Ecclefiam, quam qui extra, apud quos femen cœlefte feu charitas eft, imo angeli interiores percipiunt ipfum amorem qui femen cœlefte eft, abftracte: quod per femen fignificetur amor, tum omnis cui eft amor, conftat ab his locis: ubi de Abramo, "Jehovah dixit, *Semini* tuo dabo terram "hanc," Gen: XII: 7. tum, "Omnem terram, quam tu vides, tibi dabo "illam, & *Semini* tuo ufque in æternum, & ponam *Semen* tuum, ficut pul- "verem terræ, Gen: XIII: 15, 16. qui in fenfu literæ funt, non aliud capiunt, quam quod per femen intelligatur pofteritas Abrami, & quod per terram,

terram, terra Canaan, eoque magis, quia posteritati ejus data est ea terra; sed qui in sensu interno sunt, ut totum cœlum, per semen Abrami non aliud percipiunt quam amorem, per terram Canaan nihil aliud quam Regnum Domini in cœlis & in terris; & quod data iis terra, nihil aliud quam repræsentativum; de quo, ex Divina Domini Misericordia, alibi. Similiter alibi ubi de Abramo, "Jehovah eduxit eum foras, & dixit, suspice nunc versus Cœlum, & numera "stellas, si potes numerare illas, & dixit ei, sic erit *Semen* tuum," Gen: xv: 5. hic similiter, Abramus quia repræsentabat amorem seu fidem salvificam, per semen ejus non alia posteritas in sensu interno intelligitur, quam omnes in universo, qui in amore sunt. Similiter, "*Erigam fœdus* meum inter Me & inter te, "& inter *Semen* tuum post te, & dabo tibi & *Semini* tuo post te terram peregrinationum tuarum, omnem terram Canaan, in possessionem æternam, eroque illis in Deum: hoc *fœdus Meum*, quod custodies inter me & inter vos, "& inter *Semen* tuum post te, circumcidi vobis omnem masculum, Gen. xvii: 7, 8, 10. ubi fœdus erigere similiter significat conjunctionem Domini, cum hominibus in universo, per amorem, qui amor repræsentatus fuit per Abramum; inde constat quid per semen ejus significatur, nempe omnes in universo qui in amore sunt: fœdus erat circumcisio de qua hic agitur, per quam nusquam Cœlum intelligit circumcisionem carnis, sed circumcisionem cordis, quæ est eorum qui in amore sunt; circumcisio erat repræsentativum regnerationis per amorem, quod apud Mosen clare explicatur, "*Circumcidet* Jehovah "Deus, cor tuum, & cor seminis tui, ad *amandum Jehovam Deum tuum*, toto corde tuo, & tota anima tua, propterea ut *vivas*," Deut: xxx: 6. ex quibus constat, quid circumcisio in sensu interno; quare ubicunque dicitur circumcisio, non aliud intelligitur, quam amor & charitas, & inde vita. Quod per semen Abrahami omnes in universo significentur, quibus amor, constat quoque a Domini verbis ad Abrahamum & ad Isacum; ad Abrahamum, postquam, sicut mandatum, sacrificare voluit Isacum, "Benedicendo benedicam tibi, "& multiplicando multiplicabo *Semen* tuum, sicut stellas cœlorum, & sicut "arenam quæ super litore maris, & hæreditabit *Semen* tuum portam hostium "tuorum, & benedicentur in Semine tuo omnes *Gentes* terræ," Gen. xxii: 17, 18. ibi quod per semen intelligantur omnes in universo, quibus amor, constat manifeste. Sicut Abrahamus, ut dictum, repræsentavit amorem cœlestem, ita Isacus amorem spiritualem, quare per semen Isaci non aliud significatur quam omnis homo, apud quem amor spiritualis seu charitas; de quo hæc, "Peregrinare in terra hac, & ero tecum, & benedicam tibi, quia tibi "& *Semini* tuo dabo omnes terras has, & confirmabo juramentum, quod juravi Abrahamo patri tuo, & multiplicari faciam *Semen* tuum sicut stellas "cœlorum; & dabo *Semini* tuo omnes terras has, & benedicentur in semine "tuo *omnes Gentes terræ*," Gen: xxvi: 3, 4, 24. ubi manifeste, quod omnes gentes intelligantur qui in charitate: Amor celestis per Abrahamum repræsentatus est sicut pater amoris spiritualis per Isacum repræsentati, nam a cœlesti nascitur spirituale, ut prius ostensum: Jacobus, quia repræsentabat Ecclesiæ Externa, quæ ab Internis existunt, ita omnia quæ in externo homine ab amore

amore & charitate oriunda, quare per ſemen ejus ſignificantur omnes in univerſo, quibus cultus externus in quo internus, & quibus opera charitatis in quibus charitas a Domino; de quo ſemine ad Jacobum, poſtquam in ſomnio viderat ſcalam, "Ego Jehovah, Deus Abrahami patris tui, & Deus "Iſaci, terram ſuper qua tu cubas, tibi dabo eam & *Semini* tuo, & erit *Se-* "*men* tuum ſicut pulvis terræ; & benedicentur in te *omnes familiæ humi,* "& in *Semine* tuo," Gen: XXVIII: 13, 14. Cap: XXXII: 13. Cap: XLVIII: 4. Quod ſemen non aliud ſignificet, præter a locis Verbi prius n: 255 adductis, etiam ab his conſtare poteſt; apud Eſaiam, "Tu Iſrael ſervus meus, Jacobus quem elegi, *Semen* Abrahami amici mei," XLI: 8. ibi agitur de regeneratione hominis; ubi Iſrael & Jacobus, ut multoties, diſtinguuntur, & per Iſraelem ſignificatur Eccleſia ſpiritualis interna, per Jacobum ejuſdem externa, utraque vocatur ſemen Abrahami, hoc eſt, Eccleſiæ cœleſtis, quia cœleſte, ſpirituale & naturale ſibi ſuccedunt. Apud Jeremiam "Ego plantaveram te "vitem præſtantem totam, *Semen veritatis*, quomodo converſa es Mihi in "degeneres vitis alienæ," II: 21. ubi de Eccleſia ſpirituali, quæ vitis præſtans, cujus charitas ſeu fides charitatis appellatur ſemen veritatis. Apud Eundem, "Sicut non numeratur exercitus cœlorum, & non menſuratur arena "maris, ita multiplicabo *Semen Davidis* ſervi mei, & Levitas miniſtrantes Mihi," XXXIII: 22. ubi manifeſte ſemen pro ſemine cœleſti, nam per Davidem ſignificatur Dominus; quod ſemen Davidis non fuit ſicut excercitus cœlorum qui non numeratur, nec ſicut arena maris quæ non menſuratur, unicuivis notum eſt. Apud Eundem, "Ecce dies venientes, dictum Jehovæ, & "ſuſcitabo Davidi germen juſtum, & regnabit rex, intelligenter aget, & fa- "ciet judicium & juſtitiam in terra: in diebus Ipſius ſalvabitur Jehuda, & "Iſrael habitabit confidenter; & hoc nomen illius quod vocabunt illum, Je- "hovah juſtitia noſtra: quare ecce dies venientes, dictum Jehovæ, & non "dicent amplius, vivens Jehovah, Qui aſcendere fecit filios Iſraelis e terra "Ægypti; ſed vivens Jehovah, Qui aſcendere fecit, & Qui deduxit *Semen do-* "*mus Iſraelis* e terra ſeptentrionis," XXIII: 6, 7, 8. ibi prorſus alia ſignificantur, quam quæ apparent in litera, non per Davidem David, non per Jehudam Judas, nec per Iſraelem Iſrael, ſed per Davidem Dominus, per Jehudam cœleſte, per Iſraelem ſpirituale; quare per ſemen Iſraelis illi quibus eſt charitas, ſeu fides charitatis. Apud Davidem, "Timentes Jehovam, laudate Ipſum, omne *Semen* "*Jacobi* glorificate Ipſum, metuite ab ipſo omne *Semen Iſraelis*," Pſalm: XXII: 24, 25. ibi per ſemen Iſraelis nec aliud ſemen intelligitur, quam Eccleſia ſpiritualis. Apud Eſaiam, "Stirps ejus erit *Semen ſanctitatis*," VI: 13, pro reliquiis, quæ ſancta, quia Domini: apud Eundem, "Educam de Jacobo *Semen*, & "ex Jehuda poſſeſſorem montium meorum, & poſſidebunt illam electi mei, & "ſervi mei habitabunt ibi," LXV: 9. ubi de Eccleſia cœleſti externa & interna. Apud Eundem, "Non *generabunt* in perturbationem, *Semen* benedictorum Je- "hovæ illi, & nati illorum cum illis," LXV: 23. ubi de novis cœlis, & nova terra, ſeu de Regno Domini, qui ibi, ex amore generati ſeu regenerati, appellantur ſemen benedictorum Jehovæ.

1026.

1026. Cum omni anima viva quæ cum vobis, quod significent in genere omnia quæ apud hominem regenerata sunt, constare potest ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ sequuntur, tum a significatione *Vivi*; vivum dicitur omne quod vitam accepit a Domino; anima viva, omne quod apud hominem regeneratum inde vivit; nam secundum vitam, quam accipit regeneratus, singula apud eum vivunt, tam ejus rationalia, quam ejus affectiones; quæ vita in singulis ejus cogitationis & loquelæ apparet coram angelis, non ita coram homine.

1027. Ad avem, quod significet in specie ejus intellectualia, constat ab illis quæ aliquoties prius de avibus dicta & ostensa sunt, ut quæ n: 40. 776.

1028. Ad bestiam, quod significet in specie ejus nova voluntaria, constat etiam ab illis, quæ prius de bestiis, & earum significatione, dicta & ostensa sunt, ut quæ n: 45, 46, 142, 143, 246, 776.

1029. Ad omnem feram terræ, quod significet ejus inferiora intellectualia & voluntaria quæ inde, constat quoque ab illis quæ prius de significatione feræ ostensa sunt: sunt enim apud unumquemvis hominem interiora & exteriora; interiora sunt rationalia, quæ hic significata sunt per avem, & sunt affectiones, quæ significatæ per bestiam; exteriora sunt scientifica & voluptates, quæ hic per feras terræ significantur. Quod per avem, bestiam & feram non significetur aliqua avis, bestia aut fera, sed quod vivum est apud hominem regeneratum, unusquisque potest scire & concludere ex eo, quod fœdus iniri a Deo nequeat cum brutis animalibus, nam dicitur, erigo fœdus cum omni anima viva quæ cum vobis ad avem, ad bestiam, & ad feram terræ vobiscum, sed cum homine, qui quoad ejus interiora & exteriora ita per eas describitur.

1030. Ab omnibus egredientibus ex arca, quod significet homines Ecclesiæ, & quoad omnem feram terræ, quod significet hominem extra Ecclesiam, constare potest a serie rerum in sensu interno, nam prius nominata sunt omnia quæ egressa sunt ex arca, ut omnis anima viva quoad avem, bestiam, & feram terræ, hic iterum dicitur, ab omnibus egredientibus ex arca quoad feram terræ, ita fera terræ altera vice nominatur, quæ repetitio non foret, nisi aliud quid hic intelligebatur; tum etiam sequitur, *& erigo fœdus meum vobiscum*, quod prius etiam dictum; inde constat, quod per egredientes ex arca significentur regenerati, seu homines Ecclesiæ, & per feram terræ omnes in universo qui extra Ecclesiam: fera terræ in Verbo significat, quando per illam viva non intelliguntur, illa quæ viliora sunt & plus aut minus ex ferina natura trahunt, & hoc prædicate ad ea, de quibus agitur; cum de iis quæ in homine, tunc fera terræ significat inferiora, quæ externi hominis & quæ corporis sunt, ut mox prius in hoc versu, ita viliora; cum de integra societate, quæ homo compositus seu persona composita vocatur, tunc fera terræ significat eos qui non Ecclesiæ sunt, quia viliores; & sic porro prædicate ad id quod est subjectum: ut apud Hoseam, "Feriam illis *fœdus* in die illo cum *Fera* agri, & "cum ave cœlorum, & reptili terræ," II: 18. apud Esaiam, "Honorabit "Me

" Me *Fera* agri, quia dedi in deserto aquas," XLIII : 20. apud Ezechielem, " In ramis illius nidificarunt omnis avis cœlorum, & sub ramis illius genuerunt omnis *Fera* agri, ac in umbra illius habitaverunt *omnes gentes magnæ*," XXXI : 6.

1031. Vers : 11. *Et erigo fœdus meum vobiscum ; & non excidetur omnis caro amplius ab aquis diluvii ; & non erit amplius diluvium ad perdendum terram.* Et erigo fœdus meum vobiscum, significat præsentiam Domini apud quoscunque, quibus charitas, seque refert ad egredientes ex arca, & ad omnem feram terræ, hoc est, ad homines intra Ecclesiam, & ad homines extra Ecclesiam : & non excidetur omnis caro amplius ab aquis diluvii, significat quod non perituri sicut ultima posteritas Antiquissimæ Ecclesiæ : & non erit amplius diluvium ad perdendum terram, significat quod talis persuasio lethifera & suffocativa non existet.

1032. Et erigo fœdus meum vobiscum, quod significet præsentiam Domini apud quoscunque, quibus charitas, seque referat ad egredientes ex arca, & ad omnem feram terræ, hoc est, ad homines intra Ecclesiam, & ad homines extra Ecclesiam, constat ex illis quæ mox prius dicta sunt. Quod etiam Dominus fœdus ineat, seu per charitatem se conjungat cum illis qui extra Ecclesiam sunt, & vocantur gentes, ita se res habet ; homo Ecclesiæ putat, quod omnes qui extra Ecclesiam, qui gentes vocantur, non salvari possint, ex causa quod nullas cognitiones fidei habeant, & ideo ignorent prorsus Dominum, dicentes quod absque fide, & absque cognitione Domini, nulla salus ; ita omnes qui sunt extra Ecclesiam, damnant ; imo multi tales sunt, qui in aliqua doctrina sunt, etiam qui in hæresi, quod omnes qui extra sunt, seu omnes qui non sentiunt sicut ii, putent non salvari ; cum tamen prorsus aliter se res habet : Dominus Misericordiam habet erga omne genus humanum, & omnes qui in universo sunt salvare vult & ad se trahere ; Misericordia Domini est infinita, nec se finiri patitur intra paucos illos qui intra Ecclesiam sunt, sed extendit se ad omnes in universo terrarum orbe ; quod extra Ecclesiam nati sint, & sic in ignorantia fidei, non eorum culpa est, & propterea quod non habent fidem in Dominum, quia ignorant Ipsum, nusquam aliquis damnatur : quis usquam dicturus sit, qui bene cogitat, quod maxima pars generis humani æterna morte peritura, quia non nati intra Europam, ubi respective pauci sunt ; & quis dicturus qui bene cogitat, quod Dominus pateretur tantam multitudinem hominum nasci, ut periret morte æterna, hoc foret contra Divinum, & contra Misericordiam ; & præterea illi qui extra Ecclesiam sunt, qui gentes vocantur, multo moratiorem vitam vivunt, quam qui intra Ecclesiam, & facilius multo amplectuntur veræ fidei doctrinam ; quod adhuc manifestius constare potest ab Animabus in altera vita ; ex orbe ita vocato Christiano veniunt omnium pessimi, internecino odio habentes proximum, & internecino Dominum ; præ omnibus in universo terrarum orbe adulteri ; non autem ita ex cæteris orbis partibus ; nam permulti ex his qui idola coluerunt, tali animo sunt, ut odia & adulteria horreant, & timeant Christianos, quia tales, & quod unumquemvis cruciare velint : imo

Gentes

Gentes tales sunt, ut cum informantur ab Angelis, de veris fidei, & quod Dominus regat universum, facile audiant, & facile imbuantur fide, & sic idola sua rejiciant; quare Gentes, qui moratam vitam vixerunt, & in charitate mutua, inque innocentia, ii in altera vita regenerantur: cum vivunt in mundo, apud eos Dominus præsens est in charitate & innocentia, nam nihil charitatis & innocentiæ est nisi a Domino: Dominus quoque iis conscientiam recti & boni secundum religiosum eorum donat, & conscientiæ illi insinuat innocentiam & charitatem, cumque innocentia & charitas in conscientia, tunc facile se patiuntur imbui vero fidei ex bono: Ipse Dominus hoc ita dixit, apud Lucam, "Dixit ad Jesum aliquis, Domine, num pauci sunt, qui sal-"vantur; Ipse dixit ad eos, videbitis Abrahamum, Isacum & Jacobum, & "omnes prophetas in Regno Dei, vos vero ejectos foras: contra venient ab "ortibus & occasibus, & a septentrione, & a meridie, accumbentes in "Regno Dei; & ecce sunt extremi qui erunt primi, & sunt primi, qui erunt "ultimi," XIII: 23, 28, 29, 30. per Abrahamum, Isacum & Jacobum, intelliguntur hic omnes qui in amore sunt, ut prius ostensum est.

1033. Dictum quod gentes quoque Conscientia recti & boni secundum religiosum eorum donentur, quod ita se habet: Conscientia in genere, est Vera, Spuria, & Falsa; *Conscientia vera* est, quæ formatur a Domino ex veris fidei, qua cum donatus est homo, timet agere contra vera fidei, quia sic contra conscientiam; hanc conscientiam nemo accipere potest, qui non in veris fidei est, quare etiam non ita multi in orbe Christiano, quisque enim verum fidei statuit suum dogma; sed usque, qui regenerantur, accipiunt conscientiam cum charitatem, nam fundamentale conscientiæ est charitas. *Conscientia spuria* est, quæ formatur apud gentes ex cultu eorum religioso, in quem nati & educati sunt, contra quem agere iis est contra conscientiam; quorum conscientia cum fundata est in charitate, & misericordia, & in obedientia, tunc tales sunt, ut veram conscientiam in altera vita recipere possint, quam etiam accipiunt; nihil enim prius & potius amant, quam verum fidei. *Conscientia falsa* est, quæ formatur non ab internis sed ab externis, hoc est, non a charitate, sed ab amore sui & mundi; sunt enim qui sibi videntur contra conscientiam agere, cum contra proximum, & quoque tunc videntur sibi intrinsecus angi, sed est ex causa, quia sic cogitatione percipiunt suam vitam, suum honorem, suam famam, suas opes, aut suum lucrum, periclitari, & sic ipsum se lædi; aliqui ex hæreditario trahunt quandam talem mollitiem cordis, quidam sibi acquirunt, sed est conscientia falsa.

1034. Quod non excidetur omnis caro amplius ab aquis diluvii, significet quod non perituri sint, sicut ultima posteritas Antiquissimæ Ecclesiæ, constat ab illis, quæ prius de antediluvianis, qui perierunt, dicta sunt, qui sunt qui excisi ab aquis diluvii; ostensum prius est n: 310. quomodo se res habuit, nempe quod Antiquissimæ Ecclesiæ posteritas ultima talis fuerit, ut, cum voluntarium eorum etiam simul intellectuale eorum fuisset corruptum, sic ut apud eos non potuisset intellectuale separari ab eorum voluntario, & in

& in intellectuali formari nova voluntas, nam ita utraque mentis eorum pars cohærebat: quod quia prævisum, etiam provisum a Domino fuit, ut apud hominem separari posset intellectuale ejus a voluntario, & sic renovari: & sic, quia provisum, quod talis homo postea non existeret, qualis gens ista antediluviana, ideo hic dicitur, quod non exscindetur amplius ulla caro ab aquis diluvii.

1035. Et non erit amplius diluvium ad perdendum terram, quod significet, quod talis persuasio lethifera & suffocativa non amplius existet, constare potest ex significatione diluvii respective ad antediluvianos qui perierunt, de qua prius; tum ex persuasionibus eorum diris, de quibus n: 310, 563, 570, 581, 586. ut & ex illis, quæ de succedente Ecclesia, Noachus appellata; & porro ex sequentibus de arcu iridis.

1036. Vers: 12, 13. *Et dixit Deus, hoc signum fœderis, quod Ego do inter Me & inter vos, & inter omnem animam vivam, quæ vobiscum, in generationes sæculi. Arcum meum dedi in nube, & erit in signum fœderis inter Me & inter terram.* Et dixit Jehovah, significat quod ita esset: hoc signum fœderis, significat indicium præsentiæ Domini in charitate: Quod Ego do inter Me & inter vos, significat conjunctionem Domini cum homine per charitatem: & inter omnem animam vivam quæ vobiscum, significat, ut prius, omnia quæ apud hominem regenerata sunt: in generationes sæculi, significat perpetuo omnes qui e novo creantur: arcum dedi in nube, significat statum hominis regenerati spiritualis, qui instar arcus iridis est: nubes significat obscuram lucem, in qua est spiritualis homo respective ad cœlestem: & erit in signum fœderis inter Me & inter terram, significat, ut prius, indicium præsentiæ Domini in charitate; terra hic est proprium hominis. Hæc omnia spectant hominem regeneratum spiritualem, seu Ecclesiam spiritualem.

1037. Et dixit Deus, quod significet, ita esse, prius dictum & ostensum est, nam dicere, aut dictum Dei seu Jehovæ, significat ita esse: Antiquissimi, quia historice concinnabant res Ecclesiæ, cum affirmare vellent, quod ita esset, dicebant, dixit Deus, vel dixit Jehovah, & erat illis formula asseverationis & confirmationis.

1038. Hoc signum fœderis, quod significet indicium præsentiæ Domini in charitate, constat a significatione fœderis & signi fœderis; quod fœdus significet præsentiam Domini in charitate, ostensum est prius Cap: VI. vers: 18. & supra in hoc Capite ad vers: 9. Quod fœdus sit præsentia Domini in amore & charitate, constat a natura fœderis; omne fœdus est conjunctionis causa, ut nempe mutuo vivant in amicitia, aut in amore; conjugium inde quoque appellatur fœdus: conjunctio Domini cum homine non datur nisi in amore & charitate, nam Dominus est Ipse amor, & Misericordia, unumquemvis salvare vult, & vi forti ad cœlum, hoc est, ad se attrahere; inde quisque scire & concludere potest, quod nusquam aliquis conjungi possit cum Domino, nisi per illud quod Ipse est, hoc est, nisi simile faciat, aut unum faciat cum Ipso, hoc est, ut reamet Dominum, & amet proximum sicut se; per hæc solum fit conjunctio; hæc est ipsissima essentia fœderis; quando conjunctio

junctio inde, tunc sequitur manifeste, quod Dominus præsens sit: ipsa præsentia Domini est quidem apud omnem hominem, sed est propior & remotior, prorsus secundum gradus ad amorem, & distantiam ab amore. Quia fœdus est conjunctio Domini cum homine per amorem, seu quod idem est, est præsentia Domini apud hominem in amore & charitate, ipsum fœdus appellatur in Verbo fœdus pacis, nam Pax significat Regnum Domini, & Regnum Domini consistit in amore mutuo, in quo solo est Pax: ut apud Esaiam, "Montes recedent & colles dimovebuntur, & *Misericordia* mea "a tecum non recedet, & *Fœdus pacis* meæ non dimovebitur, dixit *Miserator* tuus Jehovah," Es: LIV: 10. ubi Misericordia, quæ est amoris, dicitur fœdus pacis: apud Ezechielem, "Suscitabo super illos Pastorem unum, & "pascet illos, servum Meum Davidem; Hic pascet eos, & Hic erit illis in "pastorem, & excidam illis *Fœdus pacis*," XXXIV: 23, 25. ubi per Davidem manifeste intelligitur Dominus; Ipsius præsentia apud hominem regeneratum describitur per, quod pascet eos: apud Eundem, "Servus meus David, Rex "super illos, & Pastor unus erit omnibus illis; & *pangam illis Fœdus pacis*, "*Fœdus æternitatis* erit cum illis, & dabo illos, & multiplicari faciam illos, & "ponam Sanctuarium meum in medio illorum in æternum; & ero illis in "Deum, & illi erunt Mihi in populum," XXXVII: 24, 26, 27. ubi similiter Dominus per Davidem intelligitur; amor per sanctuarium in medio illorum, præsentia & conjunctio Domini in amore, per quod erit illis in Deum, & illi erunt Ipsi in populum, quæ appellatur fœdus pacis, & fœdus æternitatis: apud Malachiam, "Cognoscetis quod miserim ad vos præceptum hoc, ut sit "*Fœdus meum* cum Levi, dixit Jehovah Zebaoth, *Fœdus meum* fuit cum illo, "*vitarum & pacis*, & dedi illa illi timore, & timebit Me," II: 4, 5. Levi in supremo sensu est Dominus, & inde homo cui amor & charitas, quare fœdus vitarum & pacis cum Levi est in amore & charitate. Apud Mosen, ubi de Pinchaso, "Ecce Ego dans illi *Fœdus Meum Pacis*, & erit illi & semini illius post illum *Fœdus sacerdotii æterni*," Num: XXV: 12, 13. ubi per Pinchasum non intelligitur Pinchasus, sed sacerdotium quod per eum repræsentabatur, quod significat amorem & quæ amoris sunt, sicut omne sacerdotium istius Ecclesiæ; quisque novit quod Pinchaso non fuit sacerdotium æternum: apud Eundem, "Jehovah Deus tuus, Ipse Deus, Deus fidelis, custodiens "*Fœdus & Misericordiam amantibus Ipsum*, & custodientibus præcepta Ipsius, millesimæ generationi," Deut: VII: 9, 12. ubi manifeste, quod præsentia Domini apud hominem in amore sit fœdus, nam dicitur quod sit amantibus Ipsum, & custodientibus præcepta. Quia Fœdus est conjunctio Domini cum homine per amorem, sequitur quod quoque sit per omnia quæ sunt amoris, quæ sunt vera fidei, & appellantur Præcepta; omnia enim præcepta, imo Lex & Prophetæ, fundantur in unica Lege, ut ament Dominum supra omnia, & proximum sicut semet, ut constat a Domini verbis, Matth: XXII: 34 ad 39. Marc: XII: 28 ad 35. quare etiam Tabulæ, super quibus decem Præcepta scripta sunt, appellantur Tabulæ fœderis: quia fœdus aut con-

junctio est per amoris leges seu præcepta, etiam fuit per leges societatis in Ecclesia Judaica latas a Domino, quæ vocantur Testimonia; tum quoque per Ritus Ecclesiæ a Domino mandatos, qui vocantur Statuta; omnia hæc vocantur fœderis, quia spectant amorem & charitatem: sicut legitur de Joschia Rege, "Stetit Rex super columna, & *pepigit Fœdus* coram Jehovah, ad eundum post Jehovam, & ad custodiendum *Præcepta* Ipsius, & *Testimonia* Ipsius, & *Statuta* Ipsius ex toto corde, & ex tota anima, ad stabiliendum "*verba fœderis*," II Reg: XXIII: 3. Ex his nunc constat quid est fœdus, & quod fœdus sit internum, nam conjunctio Domini cum homine fit per interna, nusquam per externa separata ab internis; externa sunt modo typi & repræsentativa internorum, sicut actio hominis est typus repræsentativus ejus cogitationis & voluntatis, & sicut opus charitatis est typus repræsentativus charitatis quæ intus in animo & mente; ita omnes ritus Ecclesiæ Judaicæ erant typi repræsentativi Domini, proinde amoris & charitatis, & omnium quæ inde; quare per interna hominis fit fœdus & conjunctio, externa sunt modo *Signa fœderis*, sicut etiam appellantur; quod per interna fiat fœdus aut conjunctio, constat manifeste; ut apud Jeremiam, "Ecce dies venientes, dictum "Jehovæ, & *pangam* cum domo Israelis, & cum domo Jehudæ, *Fœdus* "*novum*, non sicut *Fœdus* quod pepigi cum patribus eorum, quia ii irritum "reddiderunt *Fœdus meum*; sed hoc *Fœdus* quod pangam cum domo I-"sraelis post dies hos, dabo *Legem meam in medio eorum, & super cor eorum* "*scribam illam*," XXXI: 31, 32, 33. ubi de nova Ecclesia; clare dicitur, quod ipsissimum fœdus sit per interna, & quidem in conscientia, cui inscribitur Lex, quæ omnis est amoris, ut dictum. Quod Externa non sint fœdus, nisi iis interna adjuncta sint, & sic unam eandemque causam per unionem agant, sed quod sint Signa fœderis, ut per illa, sicut per typos repræsentativos recordarentur Domini, constat ex eo, quod Sabbathum & Circumcisio vocentur signa fœderis; quod Sabbathum, apud Mosen, "Custo-"dient filii Israelis *Sabbathum*, ad faciendum *Sabbathum*, in generationes "suas, *Fœdus æternum*; inter Me & inter filios Israelis *Signum* hoc in æter-"num," Exod: XXXI: 16, 17. & quod Circumcisio, apud Eundem, "Hoc "*Fœdus* Meum, quod custodietis inter Me & inter vos, & inter semen tuum "post te; *Circumcidi* vobis omnem masculum: & *Circumcidetis* carnem præ-"putii vestri, & erit in *Signum fœderis* inter Me & inter vos," Gen: XVII: 10, 11. Sanguis inde quoque appellatur sanguis fœderis, Exod: XXIV: 7, 8. Externi Ritus cumprimis inde dicti sunt signa fœderis, ut ex illis recordarentur interiorum, hoc est, illarum rerum quas significabant; omnes ritus Ecclesiæ Judaicæ non aliud erant; quare etiam illa appellabantur Signa, quæ suppeditarent illis recordationem interiorum, sicut quod primarium Præceptum alligarent super manu, & ad frontalia, ut apud Mosen, "Amabis Jehovam "Deum tuum, ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus vi-"ribus tuis: & alligabis hæc verba in *Signum* super manu tua, & erunt in "frontalia inter oculos tuos," Deut: VI: 5, 8. Cap: XI: 13, 18. ubi manus

manus significat voluntatem quia potentiam, nam potentia est voluntatis, frontalia inter oculos significat intellectum, ita Signum recordationem primarii præcepti, seu Legis in summa, ut continue sit in voluntate & continue in cogitatione, hoc est, ut sit præsentia Domini, & amoris in omni voluntate, & in omni cogitatione; talis est præsentia Domini, & ab Ipso amoris mutui apud angelos, de qua continua præsentia, qualis sit, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus dicetur. Similiter hic, quod dicatur, *hoc signum fœderis, quod ego do inter Me & inter vos, arcum meum dedi in nube, & erit in signum fœderis inter Me & inter terram*, significat Signum non aliud quam indicium præsentiæ Domini in charitate, ita recordationem apud hominem: sed quomodo inde, seu ex arcu in nube, indicium & recordatio, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicetur.

1039. Quod Ego do inter Me & inter vos, quod significet conjunctionem Domini cum homine per charitatem, constat ab illis quæ nunc de fœdere & signo fœderis dicta sunt: fœdus enim est præsentia Domini in charitate, inter Me & inter vos est conjunctio inde, dare est facere ut sit.

1040. Et inter omnem animam vivam quæ vobiscum, quod significet omnia quæ apud hominem regenerata sunt, constat ex significatione animæ vivæ, de qua supra ad vers: 10: Anima enim in Verbo significat, ut dictum, omnem vitam, tam hominis internam quam externam, etiam animalium ex eo quod significent illa quæ in homine; sed proprie anima viva est, quod vitam accipit a Domino, hoc est, quod regeneratum est, quia hoc solum vivit; & quia anima significat vitam tam internam quam externam apud hominem, anima viva significat in uno complexu omnia quæ apud hominem regenerata sunt: apud hominem sunt voluntaria & sunt intellectualia, inter se distinctissima, omnia & singula quæ inde, apud hominem vivum, viva sunt: ita enim se res habet, qualis est homo, talia sunt omnia & singula apud eum, ipsa vita communis est in singulis, nam a singulis, ut a suis particularibus, est commune, aliter nusquam aliquod commune existit, nam commune dicitur quia a particularibus existit; quare qualis est hominis vita in communi, talis est ejus vita in singularibus imo in singularissimis ejus conatus & intentionis seu voluntatis, & in singularissimis ejus cogitationis, sic ut non dari queat minimum ideæ in quo non similis vita est; ut qui fastuosus est, in ejus singulis conaminibus voluntatis,& in ejus singulis ideis cogitationis, est fastuosum; qui avarus est, est avarum similiter; qui odio habet proximum similiter; sicut qui stupidus, in singulis ejus voluntatis & in singulis ejus cogitationis, est stupidum; & qui insanus, est insanum; quia talis est homo, ideo in altera vita ex solum unica idea cogitationis ejus noscitur qualis est; cum homo regeneratus est, tunc omnia & singula apud hominem regenerata sunt, hoc est vitam habent, & quidem tantum vitæ, quantum separari potuit ejus proprium voluntarium, quod spurcum & mortuum est, a novo voluntario & intellectuali quod accepit a Domino; quare hic quia de regenerato agitur, anima viva significat omnia quæ apud hominem regenerata sunt; quæ in communi sunt ejus intellectualia & voluntaria, tam interiora quam exteriora, quæ supra vers: 10. expressa sunt per avem, & bestiam,

ſtiam, & per feram terræ, nam dicitur, "erigo fœdus meum cum omni *Anima viva*, ad avem, ad beſtjam, & ad feram terræ."

1041. In generationes ſæculi, quod ſignificet perpetuo omnes qui e novo creantur, conſtat a ſignificatione generationum ſæculi; generationes ſunt poſteritates, quæ a prioribus, ut a ſuis parentibus, ſunt; ſæculum eſt perpetuum; hic agitur de illis quæ regenerata ſunt, quare per regenerationes ſæculi intelliguntur illi, qui inde perpetuo regenerantur, hoc eſt, qui e novo creantur; omnia in ſenſu interno ſe habent prædicate ad illa, de quibus agitur.

1042. Arcum dedi in nube, quod ſignificet ſtatum hominis regenerati ſpiritualis, qui inſtar arcus iridis eſt: quiſque mirari poteſt, quod arcus in nube ſeu iris, in Verbo accipiatur pro ſigno fœderis, cum Iris non aliud ſit, quam quoddam exſurgens ex modificatione radiorum lucis a ſole tunc in guttis aquæ pluviæ, nec aliud quam naturale quoddam, nec ſicut alia ſigna fœderis in Eccleſia, de quibus mox prius: ſed quod arcus in nube repræſentet regenerationem, & ſignificet ſtatum hominis regenerati ſpiritualis, non alicui notum eſſe poteſt, niſi cui datum videre, & inde ſcire, quomodo ſe res habet: Angeli ſpirituales, qui omnes fuerunt homines Eccleſiæ ſpiritualis regenerati, in altera vita, cum ſiſtuntur conſpiciendi ita, apparet circum caput, ſicut arcus iridis; ſed irides, quæ apparent, ſe habent prorſus ſecundum ſtatum eorum, inde etiam cognoſcuntur in cœlo & in mundo ſpirituum, quales ſunt: quod inſtar iridis appareat, cauſa eſt, quod naturalia eorum correſpondentia ſpiritualibus talem ſpeciem ſiſtant, eſt modificatio lucis ſpiritualis a Domino, in eorum naturalibus; hi Angeli ſunt, qui dicuntur regenerati aqua & ſpiritu, Angeli vero cœleſtes regenerati igne. In naturalibus ita ſe habet; ut color exiſtat, debet eſſe quoddam obſcurum & niveum, ſeu nigrum & album, in quæ cum radii lucis ex Sole incidunt, ſecundum variam temperaturam obſcuri & nivei, ſeu nigri & albi, ex modificatione radiorum lucis influentium, exiſtunt colores, quorum quidam magis aut minus trahunt ex obſcuro & nigro, quidam magis aut minus ex niveo ſeu albo, inde diverſitas eorum; comparative ſe habet res in ſpiritualibus, ibi Obſcurum eſt proprium intellectuale ſeu falſum, & Nigrum eſt proprium voluntarium hominis ſeu malum, quod abſorbet & exſtinguit radios lucis; at Niveum & Album eſt verum & bonum quod homo putat facere ex ſemet, quod reflectit & rejicit a ſe radios lucis; radii lucis, qui in illa incidunt, & illa quaſi modificant, ſunt a Domino, ut a Sole ſapientiæ & intelligentiæ, nam radii lucis ſpiritualis non alii ſunt, nec aliunde: quia naturalia correſpondent ſpiritualibus, inde eſt, cum circa hominem regeneratum ſpiritualem, in altera vita, ſiſtatur ita videndum, quod appareat ſimile arcui in nube, qui arcus eſt repræſentatio ſpiritualium in ejus naturalibus: apud hominem regeneratum ſpiritualem eſt proprium intellectuale, cui Dominus inſinuat innocentiam, charitatem & miſericordiam; ſecundum receptionem horum donorum ab homine, apparet ejus iris, cum ſiſtitur videnda, eo pulchrior, quo magis proprium voluntarium hominis remotum, ſubactum, & in obſequium redactum eſt.

eſt. Prophetis, cum in viſione Dei, fuerunt, apparuit quoque arcus ſicut qui in nube, ut Ezechieli, "Supra expanſum, quod ſuper capite Cheruborum, "quaſi aſpectus lapidis Sapphiri, ſimilitudo throni, ſimilitudo tanquam a-"ſpectus Hominis ſuper illo ſuperius: & vidi ſicut ſpeciem prunæ co-"ruſcantis ſecundum aſpectum ignis, intra illam circumcirca ab aſpectu "lumborum Ipſius & ſupra; & ab aſpectu lumborum Ipſius & infra, vidi "tanquam aſpectum ignis cui ſplendor circumcirca, ſicut aſpectus *Arcus cum* "*ſit in nube in die pluviæ*, ſic aſpectus ſplendoris circumcirca; hic aſpectus "ſimilitudinis Gloriæ Jehovæ," i: 26, 27, 28. Cuivis conſtare poteſt quod Dominus ita viſus, & tunc per Ipſum repræſentatum Cœlum, nam Ipſe eſt Cœlum, hoc eſt, omne in omnibus Cœli; Ipſe eſt Homo de quo ibi, Thronus eſt Cœlum, pruna coruſcans ſecundum aſpectum ignis a lumbis ſupra eſt Cœleſte amoris, ignis ſplendor circumcirca à lumbis infra ſicut arcus in nube eſt cœleſte ſpirituale; ita Cœlum cœleſte ſeu cœleſtium Angelorum repræſentatum a lumbis ſupra, & Cœlum ſpirituale ſeu ſpiritualium Angelorum a lumbis infra; quæ enim infra ſunt a lumbis uſque per pedes ad plantas, in Maximo homine ſignificant naturalia: inde quoque conſtat, quod naturalia hominis ita illuſtrata per lucem ſpiritualem a Domino, inſtar arcus in nube appareant. Apparuit etiam Johanni, de quibus in Apoc: iv: 2, 3. Cap: x: 1.

1043. Quod nubes ſignificet obſcuram lucem, in qua eſt ſpiritualis homo reſpective ad cœleſtem, conſtare poteſt ex illis quæ de arcu nunc dicta ſunt; arcus enim ſeu color arcus nuſquam exiſtit niſi in nube, ipſum obſcurum, ut dictum, per quod fulgurant radii ſolis, eſt quod vertitur in colores, ita quale obſcurum, quod a fulgure radiorum perſtringitur, talis color: ſimiliter ſe habet apud hominem ſpiritualem, obſcurum apud eum, quod hic vocatur nubes, eſt falſum, quod idem eſt, ac proprium ejus intellectuale, cui proprio cum inſinuatur innocentia, charitas & miſericordia a Domino, tunc non amplius apparet hæc nubes ut falſum, ſed ut apparens veri, una cum vero ex Domino, inde inſtar arcus colorati; eſt modificatio quædam ſpiritualis quæ nuſquam deſcribi poteſt, quæ niſi percipiatur ab homine per colores, & eorum nativitates, non ſcio an queat ad captum exponi. Qualis hæc nubes eſt apud hominem regeneratum, conſtare poteſt a ſtatu ejus ante regenerationem; homo regeneratur per illa quæ putat eſſe vera fidei, quiſque putat ſuum dogma eſſe verum, inde conſcientiam accipit, quare poſtquam accepit conſcientiam, contra illa agere, quæ ei impreſſa ſunt quod ſint vera fidei, ei eſt contra conſcientiam; talis eſt unuſquiſque regeneratus, nam regenerantur a Domino multi quocunque dogmate, & cum regenerati ſunt, non tunc aliquam revelationem immediatam accipiunt, niſi quæ illis inſinuantur per Verbum & prædicationem Verbi; ſed quia charitatem accipiunt, Dominus per charitatem operatur in eorum nubem, inde exſurgit lux, ſicut dum ſol perſtringit nubem, quæ inde lucidior fit, & variegatur coloribus; ita quoque in nube exiſtit ſimilitudo arcus; quo itaque nubes tenuior eſt, hoc eſt, quo a pluribus veris fidei intermixtis conſiſtit, eo pul-

pulchrior eſt arcus; at quo nubes hæc denſior eſt, hoc eſt, a paucioribus veris fidei conſiſtit, eo impulchrior arcus; innocentia multum pulchritudinis adjicit, eſt quaſi inde ſplendor vivus in coloribus. Omnes apparentiæ veri ſunt nubes, in quibus homo eſt, cum in ſenſu literæ Verbi, nam in Verbo ſecundum apparentias loquutum eſt, at cum ſimpliciter credit Verbo, tametſi in apparentiis manet, & charitatem habet, hæc nubes reſpective tenuis eſt; in hac nube formatur a Domino Conſcientia apud hominem intra Eccleſiam. Omnes ignorantiæ veri etiam ſunt nubes, in quibus homo eſt, cum non ſcit quid verum fidei, in genere cum non ſcit quid Verbum, & adhuc magis cum non audivit de Domino, in hac nube formatur a Domino conſcientia apud hominem extra Eccleſiam; nam in ipſa ignorantia poteſt eſſe innocentia, & ſic charitas. Omnes falſitates etiam ſunt nubes, ſed hæ nubes ſunt tenebræ, quæ apud eos, qui vel habent conſcientiam falſam, de qua prius, vel apud eos qui habent nullam. Hæ ſunt in genere qualitates nubium; quod quantitatem attinet, tantæ nubes apud hominem ſunt, & tam denſæ, ut ſi noſſet, miraretur, quod uſquam poſſent per eam tranſparere radii lucis a Domino, & quod poſſet homo regenerari; qui minimum nubis ſe habere putat, quandoque perplurimam habet, & qui perplurimum nubis credit ſe habere, is minus habet. Tales nubes ſunt apud hominem ſpiritualem, ſed apud hominem cœleſtem non tantæ ſunt, quia ei amor in Dominum eſt, qui ejus parti voluntariæ implantatus, & ideo quoque non conſcientiam ſicut homo ſpiritualis, ſed perceptionem boni & inde veri a Domino accipit; cum voluntarium hominis tale eſt, ut recipere poſſit radios flammæ cœleſtis, tunc inde intellectuale ejus illuſtratur, & ex amore novit & percipit omnia quæ ſunt vera fidei; voluntarium ejus tunc eſt inſtar exigui ſolis, e quo radii in partem ejus intellectualem; talis fuit homo Antiquiſſimæ Eccleſiæ. Aſt cum voluntarium hominis prorſus corruptum eſt & infernale, & ideo nova voluntas, quæ eſt conſcientia, formatur in parte ejus intellectuali, ut factum apud hominem Antiquæ Eccleſiæ, & fit apud omnem hominem regeneratum Eccleſiæ ſpiritualis, tunc denſa nubes eſt, nam diſcere debet quid verum & bonum eſt, nec percipere poteſt num ſit; & tunc quoque continue influit falſum, quod eſt obſcurum nubis, a parte ejus nigra voluntaria, ſeu per eam ab inferno; quæ cauſa eſt, quod pars intellectualis nuſquam illuſtrari poſſit apud hominem ſpiritualem, ſicut apud hominem cœleſtem; inde eſt, quod nubes hic ſignificet obſcuram lucem in qua eſt ſpiritualis homo reſpective ad cœleſtem.

1044. Et erit in ſignum fœderis inter Me & inter terram, quod ſignificet, indicium præſentiæ Domini in charitate, & quod terra hic ſit proprium hominis, conſtat ab illis quæ prius dicta ſunt; & quod terra ſignificet proprium hominis, conſtat ex ſenſu interno, ipſaque ſerie rerum; prius enim dictum, "hoc ſignum fœderis inter Me & inter vos, & inter omnem animam vivam, quæ vobiſcum," quibus ſignificatum quicquid regeneratum eſt; hic autem aliter, "Erit in ſignum fœderis inter Me & inter terram," inde, ut & ex repetitione ſigni fœderis, patet quod hic ſignificetur aliud, & quidem quod terra id quod non regeneratum eſt, & quod non regenerari poteſt,

teſt, quod eſt proprium voluntarium hominis. Homo enim regeneratus quoad partem intellectualem eſt Domini, ſed quoad partem voluntariam ſuam eſt ſui, quæ binæ partes in homine ſpirituali ſunt oppoſitæ; ſed pars voluntaria hominis tametſi oppoſita eſt, uſque tamen non poteſt non adeſſe; omne enim obſcurum in parte ejus intellectuali, ſeu omnis denſitas ejus nubis, eſt inde, continue inde influit, & quantum influit, tantum denſatur nubes in parte intellectuali, at quantum removetur, tantum attenuatur nubes, inde eſt quod per terram hic ſignificetur proprium hominis; quod per terram ſignificetur corporeum hominis præter multa alia, prius oſtenſum eſt: ſe habet hoc, ſicut bini, qui prius amicitiæ fœdere conjuncti ſunt, ut fuit voluntas & intellectus apud hominem Antiquiſſimæ Eccleſiæ, cum amicitia rupta, & inimicitia orta, ut factum cum homo corrupit prorſus voluntarium ſuum, cum iterum fœdus initur, tunc ſiſtitur pars inimica coram, ſicut cum ea fœdus, ſed non eſt fœdus cum ea, quia prorſus oppoſita & contraria, ſed cum illo quod inde influit, ut dictum, hoc eſt, cum proprio intellectuali; ſignum ſeu indicium fœderis hoc eſt, ut quantum præſentiæ Domini in proprio intellectuali, tantum removebitur proprium voluntarium; ſe habent hæc prorſus ſicut cœlum & infernum; hominis regenerati pars intellectualis, ex charitate, in qua Dominus eſt præſens, eſt cœlum, ejus pars voluntaria eſt infernum, quantum Dominus eſt præſens in cœlo, tantum removetur infernum; ex ſe enim homo eſt in inferno, ex Domino eſt in cœlo, & continue homo elevatur ab inferno in cœlum, & quantum elevatur, tantum removetur ejus infernum: ſignum ergo, ſeu indicium, quod Dominus ſit præſens, eſt quod voluntarium hominis removeatur, quod ut removeri poſſit, fit per tentationes, & per plura alia media regenerationis.

1045. Hæc quæ nunc allata ſunt, ſpectant hominem regeneratum ſpiritualem ſeu Eccleſiam ſpiritualem; quæ nunc ſequuntur, ſpectant omnem hominem in genere; dein hominem, qui regenerari poteſt in ſpecie.

1046. Verſ. 14, 15. *Et erit in obnubilando me nube ſuper terram, & videtur arcus in nube. Et recordabor fœderis mei, quod inter Me & inter vos, & inter omnem animam vivam in omni carne, & non erit amplius aquæ in diluvium ad perdendum omnem carnem.* Et erit in obnubilando Me nube ſuper terram, ſignificat quando propter proprium voluntarium hominis non apparet fides charitatis: & videtur arcus in nube, ſignificat quando uſque homo talis eſt, ut regenerari queat: & recordabor fœderis mei quod inter Me & inter vos, ſignificat Miſericordiam Domini in ſpecie erga regeneratos, & qui regenerari poſſunt: & inter omnem animam vivam in omni carne, ſignificat univerſum genus humanum: & non erit amplius aquæ in diluvium ad perdendum omnem carnem, ſignificat quod intellectuale ejus non amplius talem perſuaſionem imbuere poterit, ut pereat ſicut poſteritas Eccleſiæ Antiquiſſimæ. Hæc ſpectant omnem hominem in genere.

1047. Et erit in obnubilando Me nube ſuper terram, quod ſignificet, quando propter proprium voluntarium hominis non apparet fides charitatis, conſtat

conftat ex illis quæ mox fupra dicta funt de terra feu proprio voluntario hominis, quod nempe tale fit, ut continue infundat in partem intellectualem hominis obfcurum feu falfum, quod eft obnubilatio, omnis falfitas eft inde; quod fatis manifefte conftare poteft ex eo, quod amores fui & mundi, qui funt voluntatis hominis, non fint nifi odia, nam quantum quis femet amat, tantum odit proximum; qui amores quia ita contrarii funt amori cœlefti, non poteft quin continuo inde influant talia quæ contraria funt amori mutuo, quæ omnia in parte intellectuali funt falfitates, inde ejus omne obfcurum & tenebrofum; falfum obnubilat verum, prorfus ficut obfcura nubes lucem folis; & quia falfum & verum non poffunt fimul effe, ficut non tenebræ & lux; inde manifefte fequitur, quod unum difcedat, veniente altero; & quia hoc per vices fit, ideo hic dicitur, in obnubilando nube terram, hoc eft, quando per proprium voluntarium non apparet fides charitatis, feu verum & inde bonum, minus bonum & inde verum.

1048. Et videtur arcus in nube, quod fignificet, quando ufque homo talis eft, ut regenerari queat, conftat a fignificatione arcus in nube, qui eft fignum feu indicium regenerationis, ut prius eft dictum: cum arcu in nube ita porro fe habet, homo, feu anima poft mortem corporis, qualis eft, illico nofcitur, a Domino ab æterno, & qualis futura in æternum; ab angelis percipitur illico ad primum adventum qualis eft, eft fphæra quædam, quæ quafi exhalat ab indole ejus feu a fingulis quæ apud eum, quæ fphæra, quod mirabile, talis eft, ut inde percipiatur qua fide fit, qua charitate; hæc fphæra eft, quæ, cum Domino ita beneplacet, fit vifualis per arcum; de qua fphæra, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus: inde conftare poteft, quid fignificatur hic per arcum cum videtur in nube, quod nempe, cum homo talis eft, ut regenerari queat.

1049. Et recordabor fœderis mei quod inter Me & inter vos, quod fignificet Mifericordiam Domini, in fpecie erga regeneratos & qui regenerari poffunt, etiam inde fequitur, nam recordari apud Dominum eft mifereri; recordari non prædicari poteft de Domino, quia ab æterno omnia & fingula novit, fed mifereri, quia novit quod homo talis fit, nempe, ut dictum, quod proprium ejus fit infernale, & quod fit ipfum ejus infernum, nam per proprium fuum voluntarium communicat cum inferno, quod inde & ex fe tale eft, ut nihil plus & potius cupiat, quam in infernum fe præcipitare, nec contentus eft eo, fed cupit omnes in univerfo; homo quia ex fe talis diabolus eft, & Dominus hoc novit, fequitur, quod recordari fœderis non aliud fit quam mifereri, & per Divina media regenerare, & ad cœlum vi forti, quantum talis eft homo, ut poffit, attrahere.

1050. Et inter omnem animam vivam in omni carne, quod fignificet univerfum genus humanum, conftat a fignificatione animæ vivæ in omni carne: omnis homo anima viva dicitur ex vivo quod apud eum; nufquam aliquis homo vivere poteft, minus ut homo, fi non vivum quid apud fe habeat, hoc eft, nifi habeat aliquid innocentiæ, charitatis & mifericordiæ, aut inde aliquid fimile

ſimile vel æmulum; hoc innocentiæ, charitatis & miſericordiæ accipit homo a Domino, cum infans eſt, & cum in ætate puerili, ut conſtare poteſt a ſtatu infantum, tum quoque a ſtatu pueritiæ; quod homo tunc accipit, conſervatur apud hominem; quæ conſervantur, vocantur in Verbo Reliquiæ, quæ Solius Domini ſunt apud hominem; hæc quæ conſervantur, ſunt quæ faciunt, ut homo, dum ad adultam ætatem venit, poſſit eſſe homo; de quibus Reliquiis videantur, quæ n: 468, 530, 560, 561, 562, 563, 576. Quod ſtatus innocentiæ, charitatis & miſericordiæ, quos homo habuit in infantia, & in annis pueritiæ, faciant, quod homo poſſit eſſe homo, conſtat manifeſte ex eo, quod homo in nullum exercitium vitæ, ſicut bruta animalia, naſcatur, ſed quod omnia & ſingula addiſcat, & quæ addiſcit, quod ea ex exercitio tunc trahant habitum, & ſicut naturam, ne quidem ambulare poteſt homo niſi addiſcat, nec loqui, ita in reliquis omnibus, hæc per uſum fiunt ei quaſi naturalia; ita ſe habet cum ſtatu innocentiæ, charitatis & miſericordiæ, quibus ſimiliter imbuitur ab infantia, qui ſtatus niſi adſint apud hominem, foret multo vilius bruto; ſed hi ſtatus ſunt, quos homo non addiſcit, ſed dono accipit a Domino, & quos apud eum Dominus conſervat; ſuntque illi, & una cum veris fidei, qui appellantur reliquiæ, & ſunt Solius Domini; quantum homo in adulta ætate hos ſtatus exſtinguit, tantum mortuus fit: cum regeneratur homo, ſunt hi ſtatus principia regenerationis, & in hos inducitur, nam Dominus per Reliquias, ut prius dictum, operatur. Hæ Reliquiæ apud unumquemvis hominem ſunt quæ vocantur hic Anima viva in omni carne: quod omnis caro ſignificet unumquemvis hominem, ac ita univerſum genus humanum, conſtare poteſt a ſignificatione carnis paſſim in Verbo, videantur quæ oſtenſa n: 574. ut apud Matthæum, "Niſi abbreviarentur dies iſti, non con-"ſervaretur ulla *Caro*," XXIV: 22. Marc: XIII: 20. apud Johannem, "Je-"ſus dixit, Pater glorifica Filium Tuum, ſicut dediſti Ipſi poteſtatem *omnis* "*Carnis*," XVII: 2. apud Eſaiam, "Revelabitur gloria Jehovæ, & vide-"bunt *omnis Caro*," XL: 5. apud Eundem, "Cognoſcent *omnis Caro*, quod "Ego Jehovah Salvator tuus," XLIX: 26.

1051. Quod non erit amplius aquæ in diluvium ad perdendum omnem carnem, ſignificet, quod intellectuale ejus non amplius talem perſuaſionem imbuere poterit, ut pereat ſicut poſteritas ultima Eccleſiæ Antiquiſſimæ, conſtare poteſt ab illis quæ ſæpius prius de aquis diluvii dicta & oſtenſa ſunt, tum quæ de antediluvianis qui perierunt, quod nempe apud eos non ſolum voluntarium fuerit deperditum & infernale factum, ſed etiam intellectuale, ſic ut non potuerint regenerari, hoc eſt, nova aliqua voluntas in parte eorum intellectuali formari.

1052. Verſ: 16. *Erit arcus in nube, & video eum, ad recordandum fœderis æterni inter omnem animam vivam in omni carne, quæ ſuper terra.* Et erit arcus in nube, ſignificat ſtatum ejus: & video eum, ſignificat quod talis ſit, ut regenerari poſſit: ad recordandum fœderis æterni, ſignificat ut Dominus præſens poſſit apud eum eſſe in charitate: inter Deum, & inter omnem animam

vivam in omni carne, quæ ſuper terra, ſignificat unumquemvis hominem, apud quem hoc dari poteſt. Hæc ſpectant hominem qui regenerari poteſt in ſpecie.

1053. Et erit arcus in nube, quod ſignificet ſtatum ejus, conſtat ex illis quæ prius de arcu in nube dicta & oſtenſa ſunt, quod nempe homo aut anima in altera vita cognoſcatur ex ſphæra ejus apud Angelos, & quod ſphæra, quoties Domino beneplacet, repræſentetur per colores, quales ſunt arcus, diverſimode ſecundum cujuſvis ſtatum, reſpective ad fidem in Dominum, ita reſpective ad bona & vera fidei: in altera vita ſiſtuntur videndi colores, qui ex nitore & ſplendore immenſum ſuperant pulchritudinem colorum qui oculis in terra videntur; unuſquiſque color aliquid cœleſte & ſpirituale repræſentat; colores illi ſunt ex luce quæ in Cœlo, & variegatione lucis ſpiritualis, ut dictum ſupra; vivunt enim angeli in tanta luce, ut lux Mundi reſpective nihili ſit; lux cœli, in qua vivunt Angeli, ad lucem mundi, ſe habet reſpective ſicut lumen ſolis meridiani ad lumen candelæ, quod exſtinguitur & nullum ſit, oriente ſole: eſt in cœlo Lux cœleſtis & eſt Lux ſpiritualis, Lux Cœleſtis, ut comparative loquar, eſt ſicut lux ſolis, at Lux ſpiritualis eſt ſicut lux lunæ, ſed cum omni differentia ſecundum ſtatum Angeli recipientis lucem; ſimiliter ſe habent colores, quia ex luce inde. Ipſe Dominus eſt cœlo angelorum cœleſtium, Sol, & cœlo angelorum ſpiritualium, Luna: hæc incredibilia ſunt iis qui nullum conceptum de vita, quam Animæ vivunt poſt mortem, habent, ſed uſque veriſſima.

1054. Quod video eum, ſignificet quod talis ſit ut regenerari poſſit, conſtat ex eo, quod videre aliquem, cum prædicatur de Domino, ſit noſſe qualis eſt; Dominus enim omnes ab æterno novit, nec opus habet videre qualis eſt; cum talis ut regenerari poſſit, tunc prædicatur de Domino, quod videat aliquem, ſicut etiam quod faciem attollat ſuper aliquem: cum autem non regenerari poteſt, tunc non prædicatur quod Dominus videat, ſicut quod nec attollat faciem, ſed prædicatur, quod avertat oculos ſeu faciem, tametſi Dominus non eſt Qui avertit, ſed homo: inde eſt, ubi prius actum eſt de univerſo genere humano, in quo plures ſunt qui non regenerari poſſunt, quod non dictum ſit, cum video arcum in nube, ſed cum videtur arcus in nube, verſ: 14. videre ſe ſimiliter habet ac recordari, apud Dominum, quod ſignificat in ſenſu interno miſereri, de quo ſupra n: 840. 1049. videantur quæ prius n: 626.

1055. Ad recordandum fœderis æterni, quod ſignificet ut Dominus præſens poſſit apud eum eſſe in charitate, conſtat ex illis quæ de ſignificatione fœderis ſupra dicta & oſtenſa ſunt, quod nempe nullum aliud fœdus æternum ſit, quam amor in Dominum, & amor erga proximum, hoc æternum eſt, quia ab æterno in æternum; univerſum cœlum fundatum eſt in amore, imo univerſa natura, nam in natura nihil quicquam datur, ubi aliqua unio & conjunctio, quod non originem trahat ab amore, ſive animatum ſit, ſive non animatum, omne enim naturale exiſtit a ſpirituali, & ſpirituale a cœleſti, ut ſupra dictum, inde omnibus & ſingulis amor implantatus eſt, aut inſtar amoris,

ſolum

ſolum apud hominem non eſt amor, ſed contrarium, quia homo ordinem naturæ in ſe deſtruxit; at cum regenerari poteſt, ſeu iterum reſtitui ordini, & accipere amorem mutuum, tunc eſt fœdus ſeu conjunctio per charitatem, de qua hic agitur.

1056. Inter Deum & inter omnem animam vivam in omni carne, quæ ſuper terra, quod ſignificet apud unumquemvis hominem, apud quem hoc dari poteſt, conſtat ex illis quæ dicta ſunt, quod nempe de illis agatur qui regenerari poſſunt, quare anima viva in omni carne non alios ſignificat.

1057. Verſ: 17. *Et dixit Deus ad Noach; hoc ſignum fœderis quod erigo inter Me & inter omnem carnem, quæ ſuper terra.* Dixit Deus ad Noachum ſignificat, quod hoc ſciret Eccleſia: hoc ſignum fœderis quod erigo inter Me & inter omnem carnem, quæ ſuper terra, ſignificat quod indicium præſentiæ Domini in charitate non ſolum eſſet apud hominem Eccleſiæ, ſed etiam apud hominem extra Eccleſiam.

1058. Quod dixit Deus ad Noachum, ſignificet quod hoc ſciret Eccleſia, conſtat ex ſerie rerum, quæ non patet niſi a ſenſu interno; in quo hæc ita cohærent; primum actum eſt de homine regenerato ſpirituali intra Eccleſiam; ſecundo, de omni homine in univerſo; tertio de omni homine qui regenerari poteſt; hic eſt clauſula, quod nempe hoc ſciret Eccleſia; quod Noachus ſit Eccleſia, prius oſtenſum eſt, & quidem hic, quod ſit Eccleſia ſpiritualis in genere, quia ſolus Noachus nominatur; quid ſciret nunc ſequitur.

1059. Quod hoc ſignum fœderis, quod Ego erigo inter Me & inter omnem carnem, quæ ſuper terra, ſignificet quod indicium præſentiæ Domini in charitate, non ſolum eſſet apud hominem Eccleſiæ, ſed etiam apud hominem extra Eccleſiam, conſtat a ſignificatione omnis carnis, quod ſit omnis homo, proinde univerſum genus humanum; quod ſit univerſum genus humanum, tam quod intra Eccleſiam, quam quod extra Eccleſiam, conſtat non ſolum ex eo quod dicatur omnis caro, ſed etiam quod non dicatur, ut prius, anima viva in omni carne; manifeſtius etiam redditur per illud, quod adjiciatur, quæ ſuper terra. Quod Dominus apud illos qui extra Eccleſiam, & Gentes vocantur, æque in charitate præſens ſit, ac apud illos qui intra Eccleſiam, ſupra dictum videas n: 932. 1032, imo præſentior; cauſa eſt, quod tanta nubes in parte eorum intellectuali non ſit, quanta in communi apud ita vocatos Chriſtianos; gentes enim ignorant Verbum, nec ſciunt quid Dominus, proinde non ſciunt quid verum fidei, quare non poſſunt eſſe contra Dominum, & contra verum fidei, inde nubes eorum non eſt contra Dominum & contra verum fidei, talis nubes facile poteſt diſcuti cum illuſtrantur: at Chriſtianorum nubes datur contra Dominum, & contra vera fidei, quæ nubes ita obſcura eſt, ut ſint tenebræ; & cum odium eſt loco charitatis, tunc eſt caliginoſum; adhuc magis apud eos qui prophanant vera fidei, quod gentes facere non poſſunt, quia in ignorantia veri fidei vivunt; nemo prophanare poteſt quod ignorat quale eſt, & quod ſit: hæc cauſa eſt, quod plures ex Gentibus ſalventur, quam ex Chriſtianis; quod etiam Dominus dixit apud Lu-

cam: XIII: 23, 28, 29, 30. præter quod infantes eorum omnes ſint Regni Domini, Matth. XVIII: 10, 14. Cap: XIX: 14. Luc: XVIII: 16.

1060. Verſ: 18. *Et fuerunt filii Noachi, egreſſi ex arca, Schem, & Cham, & Japheth; & Cham is pater Canaanis.* Fuerunt filii Noachi egreſſi ex arca, ſignificant illos qui conſtituerunt Eccleſiam Antiquam; egreſſi ex arca, ſignificant qui regenerati: Schem ſignificat Eccleſiam internam: Cham ſignificat Eccleſiam corruptam: Japheth ſignificat Eccleſiam externam: Cham is pater Canaanis, ſignificat quod ex Eccleſia corrupta ortus ſit cultus in externis abſque internis, qui ſignificatur per Canaan.

1061. Et fuerunt filii Noachi egreſſi ex arca, quod ſignificent illos, qui conſtituerunt Eccleſiam Antiquam; & quod egreſſi ex arca ſint qui regenerati, conſtat ex omnibus illis quæ ſequuntur; ex quibus patebit, quomodo ſe res habet.

1062. Quod Schem ſignificet Eccleſiam internam, Cham Eccleſiam corruptam, Japheth Eccleſiam externam, etiam a ſequentibus conſtat, nam deſcribuntur quales ſunt. Sicut in omni Eccleſia, ita fuit in Antiqua, nempe quod fuerint, qui interni homines; qui corrupti interni; & qui externi: qui Interni, ſunt qui principale fidei faciunt charitatem; qui corrupti interni, ſunt qui principale fidei faciunt fidem abſque charitate; & qui Externi, ſunt qui de interno homine parum cogitant, ſed uſque opera charitatis præſtant, & ritus Eccleſiæ ſancte obſervant: præter hæc tria genera hominum non dantur alii, qui dicendi homines Eccleſiæ ſpiritualis; & quia homines Eccleſiæ fuerunt omnes, dicuntur egreſſi arca. Qui Interni homines fuerunt in Eccleſia Antiqua, hoc eſt, qui principale fidei fecerunt charitatem, dicti fuerunt Schem; at qui corrupti interni fuerunt, qui nempe principale fidei fecerunt fidem abſque charitate, in Eccleſia Antiqua, vocati ſunt Cham; at qui Externi fuerunt, & de interno homine parum cogitarunt, ſed uſque opera charitatis præſtiterunt, & ritus Eccleſiæ ſancte obſervarunt, in Eccleſia Antiqua, appellati ſunt Japheth: de ſingulis, quales fuerunt, agitur in ſequentibus.

1063. Quod Cham is pater Canaanis, ſignificet quod ex Eccleſia corrupta ortus ſit cultus in externis abſque internis, qui ſignificatur per Canaan, ſimiliter a ſequentibus conſtat, nam quæ in hoc verſu continentur ſunt præmiſſa ſequentium. Quod Cham ſignificet Eccleſiam corruptam, hoc eſt, eos, qui principale religionis faciunt fidem ſeparatam a charitate, conſtat apud Davidem, "Percuſſit omnem *Primogenitum* in Ægypto, *principium roborum*, in tentoriis *Chami*," Pſalm: LXXVIII: 51.: per Primogenitum Ægypti repræſentata fuit fides abſque charitate; quod fides vocetur primogenitus Eccleſiæ videatur prius n: 352, 367. & quod fides inde appelletur principium roboris, ut hic apud Davidem, videatur Geneſ: XLIX: 3. ubi de Rubene, qui quia primogenitus Jacobi, repræſentabat fidem, & appellatur principium roboris; tentoria Chami ſunt cultus inde; quod tentoria ſignificent cultum; videantur quæ prius n: 414. Ægyptus inde vocatur terra Chami Pſalm: CV: 23, 27. Pſalm: CVI: 22. Tales, qui in Eccleſia Antiqua Cham vocati, quia vitam omnium cupiditatum vixerunt, ſolum garrientes quod ſalvari poſſent, utcun-

que

que viverent, per fidem, antiquis viſi ſunt nigri ex æſtu cupiditatum, unde vocati Cham. Quod Cham pater Canaanis dicatur, inde eſt, quia tales nihil curant, quomodo homo vivit, modo frequentet ſacra, nam aliquem cultum uſque volunt, cultus externus iis unicus eſt, internum, qui ſolius eſt charitatis, rejiciunt, inde dicitur Cham pater Canaanis.

1064. Verſ: 19. *Tres hi filii Noachi*; *& ab illis diſperſa eſt tota terra.* Tres hi filii Noachi ſignificant tria hæc doctrinarum genera, quæ ſunt Eccleſiarum in genere: & ab illis diſperſa eſt tota terra, ſignificat quod inde derivatæ ſint omnes doctrinæ, tam veræ quam falſæ.

1065. Quod tres hi filii Noachi ſignificent tria hæc doctrinarum genera, quæ ſunt Eccleſiarum in genere, mox ſupra dictum: ſunt quidem innumera genera minus univerſalia doctrinarum, ſed non dantur plura genera univerſalia; qui non agnoſcunt charitatem & non fidem, & non externum cultum, ii non ſunt alicujus Eccleſiæ; quare de iis, quia hic de Eccleſia, non agitur.

1066. Quod ab illis diſperſa eſt tota terra, ſignificet quod inde derivatæ ſint omnes doctrinæ, tam veræ quam falſæ, conſtat a ſignificatione Terræ: Terra in Verbo accipitur varie, in ſenſu univerſali pro loco ſeu tractu ubi eſt Eccleſia, vel ubi fuit Eccleſia, ſicut Terra Canaan, Terra Jehudæ, Terra Iſraelis, ita univerſaliter pro omni Eccleſiæ, nam Terra prædicatur ex homine qui ibi, ut notum quoque eſt in communi ſermone; quare antiquitus, cum dicebant totam terram, non intellexerunt totum terrarum orbem, ſed modo terram ubi Eccleſia, & ſic ipſam Eccleſiam; ſicut conſtare poteſt a ſequentibus in Verbo locis; apud Eſaiam, "Jehovah evacuans *Terram:* evacuando evacuabitur "*Terra*; lugebit, confundetur *Terra:* & *Terra* contaminabitur ſub habita- "toribus ſuis; propterea maledictio comedet *Terram:* ideo exurentur habita- "tores *Terræ*, & relictus erit homo puſillum. Cataractæ ab alto apertæ ſunt, "& commota ſunt *fundamenta Terræ*; confringendo confracta eſt *Terra*; diſ- "rumpendo diſrupta eſt *Terra*; nutando emota eſt *Terra*; titubundo titubat "*Terra ſicut* ebrius; & hinc inde vacillat ſicut tugurium; & gravis erit "ſuper eam prævaricatio ejus, & cadet, & non addet ſurgere", XXIV: 1, 3, 4, 5, 6, 18, 19, 20, 21. terra pro populo qui ibi, & quidem pro populo Eccleſiæ, ita pro Eccleſia, & pro vaſtatis illis quæ Eccleſiæ, de quibus, cum vaſtantur, prædicatur evacuari, commoveri, titubare ſicut ebrius, vacillare, cadere non ſurgere. Quod per Terram ſignificetur homo, conſequenter Eccleſia, quæ hominis, apud Malachiam, "Prædicabunt vos beatos om- "nes gentes, quia *eritis vos Terra beneplaciti*", III: 12. Quod terra pro Eccleſia, apud Eſaiam, "Annon intelligitis fundamenta *Terræ*," XL: 21. ubi fundamenta terræ pro fundamentis Eccleſiæ: apud Eundem, "Ecce Ego "creans Cœlos novos, & *Terram* novam", LXV: 17. Cap. LXVI: 22. Apoc: XXI: 1. cœli novi & terra nova pro Regno Domini & Eccleſia: apud Sachariam, "Jehovah extendens cœlos & *fundans Terram*, & formans "ſpiritum hominis in medio ejus", XII: 1. pro Eccleſia; ſicut etiam prius, "In principio creavit Deus cœlum & *Terram*", Gen: I: 1. abſoluti ſunt cœli & *Terra*, Gen: II: 1. "Hæ nativitates cœli & *Terræ*, ib: verſ: 4.

"ubivis

" ubivis pro Ecclesia, quæ creata, formata, facta; apud Joelem, " Coram Ipso " commota est *Terra*, contremuerunt Cœli; sol & luna atrati sunt", II : 10. pro Ecclesia, & pro illis quæ sunt Ecclesiæ; quæ cum vastantur, dicitur cœlum & terra commoveri, sol & luna nigrescere, hoc est, amor & fides. Apud Jeremiam, " Vidi *Terram*, cum ecce vacuum & inane, & ad cœlos, & non lux illorum," IV : 23. manifeste hic terra pro homine, in quo non aliquid Ecclesiæ. Apud Eundem, " Desolata erit *tota Terra*, & consumationem non " faciam, propter hoc lugebit *Terra*, & atrati erunt cœli," IV : 27, 28, similiter pro Ecclesia, cujus exteriora sunt terra, & interiora cœli, de quibus prædicatur, quod atrati sint, & illis nulla lux, cum non amplius sapientia boni & intelligentia veri; tunc quoque terra est vacua & inanis; similiter homo Ecclesiæ qui foret Ecclesia: quod per *totam terram* etiam alibi intelligatur solum Ecclesia, apud Danielem, " Bestia quarta, regnum quartum erit in " *Terra*, quod diversum erit ab omnibus regnis, & comedet *totam Terram*, " & conculcabit illam, & conteret illam", VII : 23. tota terra pro Ecclesia, & pro illis quæ sunt Ecclesiæ; nam in Verbo non agitur de Potestatibus monarchicis, quod prophanorum scriptorum est, sed de sanctis & de statibus Ecclesiæ, qui per Regna terræ significantur. Apud Jeremiam, " Procella magna " suscitabitur a *lateribus Terræ*, & erunt confossi Jehovæ in die illo, *a fine* " *Terræ usque ad finem Terræ*", XXV : 32, 33. ibi a fine terræ ad finem terræ pro Ecclesia, & pro omni quod Ecclesiæ. Apud Esaiam, " Quiescit & quieta est " *tota Terra*, insonuerunt jubilo", XIV. 7. ibi tota terra pro Ecclesia. Apud Eze- " chielem, Sicut lætatur *tota Terra*", XXXV : 14. ubi etiam tota terra pro Ecclesia. Apud Esaiam", " Juravi non transituras aquas Noachi amplius super *Terram*", LIV. 9. ubi terra pro Ecclesia, nam ibi agitur de Ecclesia. Terra, quia in Verbo significat Ecclesiam, etiam significat non Ecclesiam, nam cuique tali voci sunt sensus contrarii seu oppositi, sicut terræ diversæ gentium, in genere omnes terræ extra terram Canaanem: ideo quoque terra accipitur pro populo, & pro homine extra Ecclesiam, inde pro homine externo, pro ejus voluntate, pro ejus proprio, & sic porro; raro in Verbo pro universo terrarum orbe, nisi significetur tunc universum genus humanum quoad statum eorum Ecclesiæ vel non Ecclesiæ. Et quia terra est continens humi, quæ etiam est Ecclesia, & humus continens agri, ideo est vox significans, quia involvit, plura, sed quid significat, patet a re, ut a suo subjecto, de qua agitur, & prædicatur. Exinde nunc constare potest, quod hic per totam terram, quæ a filiis Noachi dispersa, non significetur universus terrarum orbis, seu universum genus humanum, sed omnes doctrinæ tam veræ quam falsæ, quæ Ecclesiarum fuerunt.

1067. Vers: 20. *Et cæpit Noach vir humi, & plantavit vineam.* Cæpit Noach vir humi, significat in genere hominem ex doctrinalibus fidei instructum: & plantavit vineam, significat inde Ecclesiam; vinea est Ecclesia spiritualis.

1068. Cæpit Noach vir humi, quod significet in genere hominem ex doctrinalibus fidei instructum, constat ex significatione humi, de qua prius n: 268. 566, quod nempe sit homo Ecclesiæ, seu quod idem est, Ecclesia, ut enim sit Ecclesia, homo debet esse Ecclesia: Humus dicitur Ecclesia ex eo, quod re-

recipiat femina, quæ funt fidei, feu vera & bona fidei: humus diftinguitur a terra, quæ, ut oftenfum, etiam fignificat Ecclefiam, ut fides a charitate; ficut charitas eft continens fidei, ita terra eft continens humi; inde cum in genere agitur de Ecclefia, appellatur illa Terra, cum in fpecie, appellatur humus, ut hic, nam genus eft complexus eorum quæ inde. Doctrinalia, quæ habuit homo Antiquæ Ecclefiæ, fuerunt, ut prius dictum, ex Antiquiffimæ Ecclefiæ revelationibus & perceptionibus, confervatis, quibus fidem habuerunt, ficut nos hodie Verbo; illa doctrinalia fuerunt illorum Verbum; quare, quod Noachus cæperit vir humi, fignificat hominem doctrinalibus fidei inftructum.

1069. Quod plantavit vineam, fignificet inde Ecclefiam, quodque vinea fit Ecclefia fpiritualis, conftat ex fignificatione Vineæ: in Verbo Ecclefiæ paffim defcribuntur per hortos, tum etiam per arbores horti, & quoque nominantur ita, & hoc ex fructibus, qui fignificant illa quæ funt amoris feu charitatis, quare dicitur quod homo cognofcatur ex fructu: comparationes Ecclefiarum cum hortis, arboribus & fructibus, ex repræfentationibus in cœlo oriuntur, ubi quoque horti pulchritudine inexpreffibili quandoque fiftuntur, fecundum fphæras fidei; inde quoque Ecclefia cœleftis defcripta fuit per Hortum Paradifiacum, in quo omnis generis arbores; & per arbores horti fignificatæ funt perceptiones illius Ecclefiæ; perque fructus omnis generis bona, quæ amoris: Ecclefia vero Antiqua, quæ quia fpiritualis, defcribitur per Vineam, ex fructibus qui funt Uvæ, quæ opera charitatis repræfentant & fignificant; quod manifefte ex pluribus locis Verbi conftat: ut apud Efaiam, "Cantabo Dilecto meo "canticum dilecti mei, *Vineæ* illius: *Vinea* fuit dilecto meo in cornu filii "olei; & circumfepfit illam, & lapidibus circumdedit illam, & *plantavit* "illam *Vite nobili*, & ædificavit turrim in medio illius, & etiam torcular "excidit in illa, & exfpectavit ut faceret *Uvas*, & fecit labrufcas: & jam "habitator Hierofolymæ, & vir Jehudæ, judicate quæfo inter Me & inter "*Vineam* meam: *Vinea* Jehovæ Zebaoth eft domus Ifraelis," v: 1, 2, 3, 7. ibi Vinea fignificat Antiquam Ecclefiam, ita fpiritualem, & manifefte dicitur quod fit domus Ifraelis, nam per Ifraelem in Verbo fignificatur Ecclefia Spiritualis, per Jehudam autem Ecclefia Cœleftis. Apud Jeremiam, "Adhuc "ædificabo te, & ædificaberis, Virgo Ifrael, adhuc adornabis tympana tua, "& exibis in chorum ludentium; adhuc *plantabis Vineas* in montibus Samariæ," XXXI: 4, 5. ubi vinea pro Ecclefia fpirituali; & agitur de Ifraele, per quem fignificatur, ut dictum, Ecclefia fpiritualis. Apud Ezechielem, "Cum con-"gregavero domum Ifraelis ex populis, habitabunt fuper terra in confiden-"tia, & ædificabunt domos, & *plantabunt Vineas*:" XXVIII: 25, 26. ibi Vinea pro Ecclefia fpirituali feu Ifraele; plantare vineas pro inftrui in veris & bonis fidei. Apud Amos, "Percuffi vos uredine & rubigine, plurimos hortos "veftros, & *Vineas* veftras, & ficus veftras, & oliveta veftra, comedet eruca; "fic faciam tibi Ifrael," IV: 9, 12. horti pro illis quæ funt Ecclefiæ; Vineæ pro fpiritualibus Ecclefiæ, ficus pro naturalibus, oliveta pro cœleftibus, ita pro illis quæ funt Ecclefiæ fpiritualis feu Ifraelis. Apud Eundem, "Redu-

"ducam captivitatem populi mei Israelis, & ædificabunt urbes desolatas, & "inhabitabunt, & *plantabunt Vineas*, & bibent vinum illarum, & facient hortos, "& comedent fructum illorum," IX. 14. plantare vineas pro plantatione Ecclesiæ spiritualis, ita vinea pro Ecclesia spirituali seu Israele. Sicut Vinea significat Ecclesiam spiritualem, ita etiam Vitis, nam vitis est vineæ, quod se habet sicut Ecclesia & homo Ecclesiæ, quare idem est; apud Jeremiam, "Num "servus Israel, num natus domi ille, quare factus est in prædam: Ego *plantaveram te Vitem nobilem* totam, semen veritatis, & quomodo conversa es Mihi "in palmites aversos *Vitis* alienæ," II. 14, 21. vitis pro Ecclesia spirituali seu Israele. Apud Ezechielem, "Tolle lamentum super principibus Israelis; mater "tua sicut *Vitis* in similitudine tui, juxta aquas *plantata*, frugifera, & frondescens ab aquis multis," XIX. 1. 10. vitis pro Ecclesia spirituali Antiqua, quæ mater, ita pro Israele, quare etiam dicitur in similitudine tui. Apud Hoseam, "*Vitis* vacua Israel, fructum facit similem sibi," X. 1. vitis pro Ecclesia spirituali seu Israele, hic pro desolata. Apud Eundem, "Revertere Israel ad Jehovam Deum tuum, ero sicut ros Israeli, revertentur habitantes in umbra illius, "vivificabunt frumentum, et efflorebunt sicut *Vitis*, memoria illius sicut vinum "Libani," XIV. 2, 6, 8. ibi vitis pro Ecclesia spirituali seu Israele: apud Mosen, "Usque dum veniat Schiloh, ligans ad *Vitem* pullum suum, et ad *Vitem nobilem* filium asinæ suæ," XLIX. 10. 11. ibi de Domino prophetia; vitis & vitis nobilis pro Ecclesiis spiritualibus: Parabolæ Domini de operariis in Vineis similiter Ecclesias spirituales significabant, Matth: XX. 1 ad 17. Marc: XII. 1 ad 13. Luc: XX. 9 ad 17. Matth: XXI. 33 ad 44. Quia Vitis significat Ecclesiam spiritualem, & Ecclesiæ spiritualis primarium est Charitas, in qua Dominus præsens est, & per quam Se conjungit homini, & per quam Ipse Solus operatur omne bonum, quare Dominus se comparat Viti, & hominem Ecclesiæ seu Ecclesiam spiritualem describit his verbis, apud Johannem. "Ego "sum *Vitis* vera, & Pater Meus *Vinitor*, omnem palmitem in Me *non ferentem* "*fructum*, tollit eum; omnem autem *fructum ferentem* putabit illum, ut *plus* "*fructus ferat. Manete in Me, etiam Ego in vobis; quemadmodum palmes non* "*potest fructum ferre a seipso, nisi manserit in Vite, ita neque vos, nisi in Me* "*manseritis. Ego sum Vitis, vos palmites, qui manet in Me, & Ego in illo,* "*hic fert fructum multum, quia sine Me non potestis facere quicquam. Hoc Mandatum Meum, ut ametis vos mutuo, sicut amavi vos,*" XV. 1, 2, 3, 4, 5, 12, inde constat, quid Ecclesia spiritualis.

1070. Vers: 21. *Et bibit de vino, & inebriatus est, & discoopertus fuit in medio tentorii sui.* Et bibit vinum, significat quod illa quæ sunt fidei vellet investigare: & inebriatus est, significat quod inde in errores lapsus: & discoopertus fuit in medio tentorii sui, significat perversa inde; medium tentorii est quod principale fidei.

1071. Quod bibit vinum, significet quod illa quæ sunt fidei vellet investigare, constat ex significatione Vini; Vinea aut Vitis, ut ostensum, est Ecclesia spiritualis, seu Homo Ecclesiæ spiritualis; uva, racemi, botri sunt fructus ejus, & significant charitatem & quæ sunt charitatis; Vinum autem significat fidem inde,

inde, & omnia quæ ſunt fidei; ita Uva eſt Eccleſiæ iſtius cœleſte, vinum eſt Eccleſiæ iſtius ſpirituale; illud ſeu cœleſte, ut ſæpe prius dictum, eſt voluntatis, hoc ſeu ſpirituale eſt intellectus: quod biberit de vino, ſignificet, quod inveſtigare voluerit illa quæ ſunt fidei, & quidem per ratiocinia, conſtat inde, quia inebriatus eſt, hoc eſt, in errores lapſus: homo enim hujus Eccleſiæ nullam perceptionem habuit, ſicut homo Eccleſiæ Antiquiſſimæ, ſed, quid bonum & verum eſſet, addiſcere debuit ex doctrinalibus fidei a perceptione Antiquiſſimæ Eccleſiæ collectis, & conſervatis, quæ doctrinalia erant illius Eccleſiæ Verbum; doctrinalia fidei, ſicut Verbum, abſque perceptione, in multis talia fuerunt, ut non credi poſſent, ſpiritualia enim & cœleſtia infinite tranſcendunt captum humanum, inde ratiocinatio; ſed qui non credere vult prius quam illa capiat, nuſquam credere poteſt, ut prius ſæpe oſtenſum, videantur quæ n: 128, 129, 130, 195, 196, 215, 232, 233. Quod Uvæ in Verbo ſignificent charitatem & quæ charitatis ſunt, & quod Vinum ſignificet fidem inde & quæ fidei ſunt, ex ſequentibus his locis conſtare poteſt; apud Eſajam, "*Vinea* " fuit dilecto meo, in cornu filii olei, exſpectavit ut faceret *Uvas*, & fecit labruſcas," v: 1, 2, 4, ubi uvæ pro charitate & ejus fructibus: apud Jeremiam, " Colligendo colligam eos, dictum Jehovæ, non *Uvæ* in *Vite*, & non ficus in ficu," VIII. 13, vitis pro Eccleſia ſpirituali, uvæ pro charitate. Apud Hoſeam, " Sicut *Uvas* in deſerto inveni Iſraelem, ſicut primitivum in ficu, in initio ejus, " vidi patres veſtros," IX. 10. Iſrael pro Antiqua Eccleſia, uva pro quod charitate præditi; in oppoſito ſenſu cum Iſrael pro filiis Jacobi. Apud Micham, " Non *Botrus* ad comedendum, primitivam deſideravit anima mea; periit " ſanctus e terra, & rectus inter hominem non," VII. 1. botrus pro charitate ſeu ſancto, primitivum pro fide ſeu recto. Apud Eſajam, " Sic dixit Jehovah, " quemadmodum invenitur *Muſtum* in *Botro*, & dicit, ne corrumpe illud, " quia benedictio in illo," LXV. 8. botrus pro charitate, muſtum pro charitatis bonis & inde veris. Apud Moſen, " Lavit in *Vino* indumentum, & in ſan- " guine *Uvarum* velamen ſuum," Gen: XLIX. 11. de Domino Prophetia; vinum pro ſpirituali ex cœleſti, ſanguis uvarum pro cœleſti reſpective ad Eccleſias ſpirituales; ita uvæ pro ipſa charitate, vinum pro ipſa fide. Apud Johannem, " Angelus dixit, mitte falcem acutam, & vindemia *Botros* terræ, quia " maturuerunt *Uvæ* ejus," Apoc: XIV. 18. ibi de ultimis temporibus quando nulla fides, hoc eſt, quando nulla charitas; nam fides non alia eſt quam charitatis, eſtque eſſentialiter ipſa charitas, quare cum dicitur quod amplius nulla fides, ut ultimis temporibus, intelligitur quod nulla charitas. Sicut Uvæ ſignificant charitatem, ita vinum ſignificat fidem inde, nam vinum eſt ex uvis; quod præter a locis nunc & prius, ubi de vinea & vite, etiam a ſequentibus conſtare poteſt: apud Eſaiam, " Ablata eſt lætitia & exultatio de Carmel, & in vineis non canta- " tur, non jubilatur, *Vinum in torcularibus* non calcat calcans, hedad ceſſare feci," XVI. 10. pro quod vaſtata eſt Eccleſia ſpiritualis, quæ eſt Carmel, vinum in torcularibus non calcans, pro quod non amplius ſint qui in fide. Apud Eundem, " Exurentur habitatores terræ, & relictus erit homo puſillum; lugebit *Muſtum*, " langueſcet *Vitis*, in cantu non *bibent Vinum*; amara erit *ſicera* bibentibus illam,

"clamor super *Vino* in plateis," xxiv. 6, 7, 9, 11. de vastata Ecclesia spirituali, ibi vinum pro veris fidei, quæ nauci. Apud Jeremiam, "Matribus "suis dicent, ubi frumentum & *Vinum*, cum deficiunt sicut confossus in pla-"teis urbis," Thren: 11. 12. ubi frumentum & vinum, significat ubi amor & fides; plateæ urbis significant hic ut alibi in Verbo, veritates; ibi confossi quod non sciant quid vera fidei. Apud Amos, "Reducam captivitatem populi "mei Israelis, & ædificabunt urbes desolatas, & inhabitabunt, & plantabunt "*Vineas*, & *bibent Vinum* earum," ix. 14. de Ecclesia spirituali seu Israele, de qua prædicatur plantare vineas & bibere vinum, cum talis sit, ut ex charitate habeat fidem. Apud Zephaniam, "Ædificabunt domos, sed non inhabitabunt, & plantabunt *Vineas*, sed non *bibent Vinum* earum," i. 13. Amos v: 11. pro contrario, cum Ecclesia spiritualis vastata. Apud Sachariam, "Erunt "sicut potens Ephraim, & lætabitur cor eorum, sicut a *Vino*, & filii eorum "videbunt & lætabuntur," x. 7. ibi de domo Jehudæ, quod ita ex fidei bonis & veris. Apud Johannem, "Quod oleo & *Vino* non damnum inferent," Apoc: vi. 6. pro quod non cœlesti & spirituali, seu illis quæ sunt amoris & fidei. Quia Vinum significabat fidem in Dominum, etiam fides in Ecclesia Judaica repræsentabatur in sacrificiis per *Libamen Vini*, de quo Num. xv. 2 ad 15. Cap: xxviii: 11 ad 15. 18 ad f. Cap: xxix: 7 ad f. Lev: xxiii: 12, 13. Exod: xxix: 40. quare ita apud Hoseam, "Area & *torcular* non pascet eos, & "*Mustum* mentietur in ea, non habitabunt in terra Jehovæ, & revertetur Ephraim "Ægyptum, & in Assyria immundum comedent, non *libabunt* Jehovæ *Vi-*"*num*, non grata erunt Ipsi," ix: 2, 3, 4. ubi de Israele seu Ecclesia spirituali, deque illis ibi, qui pervertunt & contaminant sancta & vera fidei per id quod investigare velint illa per scientias & ratiocinia; Ægyptus est scientia, Assyria est ratiocinatio, Ephraim qui ratiocinatur.

1072. Quod inebriatus est, significet quod inde in errores lapsus, constat a significatione Ebrii in Verbo; Ebrii vocantur, qui nihil credunt, nisi quod capiunt, & ideo inquirunt in mysteria fidei, quod quia fit per sensualia, aut scientifica, aut philosophica, qualis homo est, non potest aliter, quam ut inde in errores labatur; cogitatio hominis non est nisi terrestris, corporea & materialis, quia est ex terrestribus, corporeis & materialibus, quæ jugiter adhærent, & in quibus ideæ cogitationis ejus fundantur & terminantur, quare ex illis de Divinis cogitare & ratiocinari, est se in errores & perversa ferre, & tam impossibile est inde fidem sibi comparare, sicut est Camelo transire per foramen acus: error & insania, quæ inde, in Verbo appellatur Ebrietas: imo etiam Animæ seu spiritus, in altera vita, qui ratiocinantur de veris fidei, & contra illa, fiunt sicut ebrii, seque similiter gerunt, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; dignoscuntur manifeste Spiritus, num in fide charitatis sunt, vel non; qui in fide charitatis sunt, illi de veris fidei non ratiocinantur, sed dicunt ita esse, & quoque confirmant per sensualia, scientifica, & analytica rationis, quantum possunt, sed ut primum obscurum quid intervenit, quod non percipiunt, hoc rejiciunt, nec usquam admittunt, ut tale eos in dubitationem ferat, dicentes paucissima esse quæ capere possint, & ideo cogitare non verum esse,

esse, quia non capiunt, vesanum esse; hi sunt qui in charitate sunt: contra autem illi, qui non in fide charitatis sunt, ii non nisi quam ratiocinari volunt num ita sit, & scire quomodo se habet, dicentes, nisi scire possint quomodo se habet, quod non credere possint, quod ita sit; illico ex hoc solum noscuntur, quod in nulla fide sint, & indicium est, quod non solum dubitent de omnibus, sed & quod corde suo negent; dumque instruuntur quomodo se habet, usque inhærent, & movent contra illa omnes scrupulos, & nusquam quiescunt, si vel foret in æternum; & qui ita inhærent, cumulant errores super errores; hi sunt, seu tales, qui vocantur ebrii a vino aut sicera, in Verbo; ut apud Esajam, "Hi per *vinum errant*, & per *siceram aberrant*; sacerdos & propheta "*errant per siceram*; *absorbti sunt a vino*, *errant a sicera*, errant in visione, "omnes mensæ sunt plenæ vomitu egestionis; quemnam docebit scientiam, & quem intelligere faciet auditionem, ablactatos a lacte, evulsos ab uberibus," XXVIII: 7, 8, 9. hic quod tales intelligantur, constat. Apud Eundem, "Quo-"modo dicitis ad Pharaonem, filius sapientum ego, filius regum antiquitatis, "ubi nunc sapientes tui, & indicent quæso, Jehovah miscuit in medio ejus "spiritum perversitatum, & errare fecerunt Ægyptum in omni opera ejus, "quemadmodum *errat Ebrius* in vomitu suo," XIX: 11, 12, 14. ebrius pro illis qui ex scientificis volunt investigare spiritualia & cœlestia; Ægyptus significat scientifica, quare etiam se vocat filium sapientum. Apud Jeremiam, "*Bi-*"*bite* & *inebriamini*, & vomite, & cadite, & non resurgatis," XXV: 27. pro falsis. Apud Davidem, "Circumaguntur & motitantur, sicut *Ebrius*, & omnis sapientia eorum absorbetur," Psalm: CVII: 27. Apud Esaiam, "Venite, "sumam *Vinum*, & *inebriabimur sicera*, & erit sicut hoc die cras, magna abun-"dantia," LVI: 12. prædicatur de iis, quæ sunt contra vera fidei. Apud Jeremiam, "Omnis uter implebitur *Vino*; omnes habitatores Hierosolymæ *Ebrie-*"*tate*," XIII: 12, 13. vinum pro fide, ebrietas pro erroribus. Apud Joelem, "Expergiscimini *Ebrii* & flete, & ejulate omnes *bibentes vinum*, super *mustum*, "quia excisum est ex ore vestro; quia gens ascendit super terram meam, ponit "*Vitem* meam in desolationem," I: 5, 6, 7. de vastata Ecclesia quoad vera fidei. Apud Johannem, "Babylon ex *Vino* iræ scortationis potavit omnes gen-"tes; *Inebriati* sunt *vino* scortationis inhabitantes terram," Apoc: XIV: 8, 10. Cap: XVI: 19. Cap: XVII: 2. Cap: XVIII: 3. Cap: XIX: 15. vinum scortationis pro adulteratis veris fidei, de quibus ebrietas prædicatur: similiter apud Jeremiam, "*Calix* auri Babel in manu Jehovæ, *Inebrians* omnem terram, "de *vino ejus biberunt* gentes, ideo insaniunt gentes," LI: 7. quia Ebrietas significabat insanias circa vera fidei, etiam repræsentativa facta, & prohibitum Aharoni ita, "Aharon & filii ejus non *Vinum* & *potum inebriantem* bibent, "cum intrarent tentorium, ne morerentur, ad discernendum inter sanctum & "prophanum, immundum & mundum," Lev: X: 8, 9. Qui nihil credunt, nisi quæ capiunt per sensualia & scientifica, vocati quoque sunt heroes ad bibendum, apud Esaiam, "Væ sapientibus in oculis suis, & coram faciebus "suis intelligentibus; væ *heroibus ad bibendum vinum*, & viris roboris ad *mi-*"*scendum siceram*," V: 21, 22. vocantur sapientes in oculis suis, et coram faciebus

ciebus suis intelligentes, quia qui contra vera fidei ratiocinantur, ii plus aliis sapere se putant. Qui autem nihil curant Verbum, & vera fidei, & sic nihil scire volunt de fide, negantes sic principia, vocantur ebrii sine vino, apud Esaiam, "*Inebriati sunt & non vino, titubant & non sicera*, nam effudit super "vos Jehovah spiritum soporis, & obstruxit oculos vestros," xxix: 9, 10. quod tales sint, constat a præcedentibus & sequentibus aqud Prophetam; tales ebrii putant se plus vigiles esse aliis, sed sunt in alto sopore. Quod Ecclesia Antiqua in principio fuerit, qualis describitur in hoc versu, imprimis ii, qui ab Antiquissimæ Ecclesiæ prosapia fuerunt, constare potest ab illis, quæ prius n: 788 dicta sunt.

1073. Discoopertus fuit in medio tentorii sui, quod significet perversa inde, constat ex significatione discooperti seu nudi; is enim discoopertus & nudus ab ebrietate ex vino vocatur, apud quem non vera fidei, & magis apud quem perversa; ipsa vera fidei comparantur vestibus, quæ tegunt bona charitatis seu charitatem, nam charitas est ipsum corpus, vera ideo sunt vestes; vel quod perinde est, charitas est ipsa anima, vera fidei sunt sicut corpus, quod est amictus animæ; etiam vera fidei in verbo appellantur vestes, & integumentum, quare in vers: seq: 23. dicitur, quod Schem & Japheth acceperint *vestem*, & texerint nuditatem patris sui; spiritualia se habent respective ad cœlestia sicut corpus quod amicit animam, aut sicut vestes quæ corpus, in cœlo quoque repræsentantur per vestes; hic, quia discoopertus jacuisse dicitur, significatur, quod se deprivaverit veris fidei, per id quod investigare voluerit illa per sensualia, & inde ratiocinia: similia in Verbo significantur per jacere nudatus ex ebrietate vini, ut apud Jeremiam, "Gaude "& lætare filia Edomi, habitans in terra Uz, etiam super te transibit calix, "*Inebriaberis* & *Nudaberis*," Thren: IV: 21. & apud Habakuk, "Væ fa-"cienti *bibere* socium suum, & etiam *Inebriando*, propterea ad *aspiciendum* "*super nuditates eorum*," II: 14; 15.

1074. Quod medium tentorii sit principale fidei, constat ex significatione Medii, & ex significatione Tentorii; Medium in Verbo significat intimum, & Tentorium charitatem seu cultum ex charitate; charitas est intimum, hoc est, principale fidei & cultus, & sic medium tentorii: quod medium significet intimum, ostensum est prius, & quod tentorium sit sanctum amoris, seu charitas, videatur prius; n: 414.

1075. Vers: 22: *Et vidit Cham, pater Canaanis, nuditatem patris sui, & indicavit duobus fratribus suis foris.* Cham & Canaan significat hic ut prius; Cham Ecclesiam corruptam; Canaan cultum in externis absque interno: vidit nuditatem patris sui, significat quod observaverit errores, & perversa illa, de quibus prius: & indicavit duobus fratribus suis foris, significat quod irriserit; fratres ejus dicuntur, quia fidem professus.

1076. Cham quod significet Ecclesiam corruptam, constat ex illis quæ prius de Cham dicta sunt; Ecclesia corrupta dicitur, quæ Verbum agnoscit, & cultum quendam veræ Ecclesiæ similem habet, sed usque separat fidem a charitate, ita a suo essentiali, & a sua vita, inde fides sit quædam res mortua, inde

non

non poteſt aliter eſſe, quam Eccleſia corrupta: quales fiunt, inde conſtare poteſt, quod nuſquam aliquam conſcientiam habere poſſint; conſcientia enim, quæ conſcientia, nuſquam datur niſi ex charitate, charitas eſt quæ facit conſcientiam, hoc eſt, Dominus per charitatem; quid conſcientia? quam non alicui malum facere quocunque modo, ſeu omnibus bene facere quocunque modo, ita conſcientia eſt charitatis, nuſquam fidei ſeparatæ a charitate; ſi aliqua iis conſcientia, eſt conſcientia falſa, de qua videatur prius; & quia abſque conſcientia, in omne nefas ruunt, quantum vincula externa iis remittuntur: imo nec ſciunt quid charitas, ſolum quod ſit vox ſignificans aliquid; & quia abſque charitate ſunt, nec ſciunt quid fides; cum interrogantur, non poſſunt aliter reſpondere, quam quod ſit cogitatio quædam, quidam quod ſit confidentia, alii quod ſint cognitiones fidei, pauci quod ſit vita ſecundum cognitiones, & vix ulli quod ſit vita charitatis ſeu amoris mutui; ſique hoc iis dicitur, & datur iis copia reflectendi, non aliter reſpondent, quam quod omnis amor incipiat a ſe, & quod pejor ethnico ſit qui ſibi & ſuis non conſulit, quare nihil niſi quam ſibi ſtudent ac mundo; inde fit, quod in proprio vivant; quod quale eſt, prius aliquoties deſcriptum eſt; hi ſunt qui vocantur Cham.

1077. Quia illi, qui Cham & Canaan hic vocantur, hoc eſt, qui fidem ſeparant a charitate, & inde in externis ſolum ponunt cultum, non ſcire poſſunt, quid & unde conſcientia, paucis dicendum: Conſcientia formatur per vera fidei, nam quod homo audivit, agnovit & credidit, hoc conſcientiam apud eum facit, dein agere contra illa, ei eſt agere contra conſcientiam, quod ſatis manifeſte conſtare unicuivis poteſt; inde eſt, niſi vera fidei ſint, quæ audiat, agnoſcat & credat, quod nuſquam ei poſſit eſſe conſcientia vera; nam per vera fidei, operante Domino in charitate, regeneratur homo, ita per illa accipit conſcientiam, eſtque conſcientia ipſe novus homo: inde conſtat, quod vera fidei ſint media, ut fiat, hoc eſt, ut vivat homo ſecundum illa quæ fides docet, cujus principale eſt amare Dominum ſupra omnia, & proximum ut ſemet; ſi non vivat ſecundum illa, quid fides, niſi inane quid, & vox ſonans, aut ſeparatum quid a vita cœleſti, in quo ſeparato nuſquam aliqua ſalus; nam credere utcunque homo vivit, quod uſque ſalvari poſſit, modo habeat fidem, eſt dicere, ſi vel nullam charitatem habeat, & ſi vel nullam conſcientiam, quod ſalvetur, hoc eſt, ſi vel in odiis, in vindictis, in rapinis, in adulteriis, verbo in omnibus contrariis charitati & conſcientiæ, degat, modo fidem habeat, etiamſi foret in ultima mortis hora, quod ſalvari poſſit; expendant nunc, cum in principio tam falſo ſunt, quodnam verum fidei ſit, quod formare eorum conſcientiam poſſit, annon, quod falſum; ſi quid conſcientiæ ſe habere putant, ſunt modo vincula externa, nempe timor legis, honoris, lucri, famæ ob illa, quæ faciunt apud eos id quod vocant conſcientiam, ne ſcilicet lædant proximum, utque ei bene faciant; ſed quoniam non eſt conſcientia, quia non charitas, ideo tales, vinculis illis remiſſis ſeu ſolutis, in ſceleſtiſſima & obſcœniſſima ruunt. Sed aliter prorſus ſe habet cum illis, qui tametſi dixerunt, quod ſola fides ſalvet, & uſque vixerunt vitam charitatis; nam in illorum fide charitas fuit a Domino.

1078.

1078. Quod pater Canaanis significet cultum in externis absque interno, prius dictum est; ex fide separata a charitate non alius cultus potest existere; internus enim homo est charitas, nusquam fides absque charitate, quare qui charitate destitutus nusquam alium cultum potest habere, quam externum absque interno; & quia ex fide separata a charitate, talis existit cultus, Cham vocatus pater Canaanis, & in sequentibus non de Chamo sed de Canaane agitur.

1079. Quod vidit nuditatem patris sui, significet, quod observaverit errores & perversa, constare potest a significatione Nuditatis, de qua mox supra, tum prius n: 213, 214. quod sit malum & perversum. Hic describuntur ii qui in fide separata a charitate sunt, per Cham, quod nuditatem patris sui observaverit, hoc est, quod errores & perversa ejus; qui tales sunt, nihil aliud apud hominem vident; at qui in fide charitatis aliter, ii observant bona, & si quæ mala & falsa vident, ea excusant, & si possunt, apud eum emendare student, sicut hic dicitur de Schemo & Japheto. Ubi nulla charitas, ibi est amor sui, proinde odium contra omnes qui non sibi favent, inde est, quod non videant apud proximum quam ejus malum, & si quid bonum, id vel percipiunt sicut nullum, vel interpretantur in malum: prorsus aliter qui in charitate sunt: dignoscuntur bina hæc hominum genera inde; imprimis quando in alteram vitam veniunt, apud eos qui in nulla charitate sunt, animus odii tunc ex singulis elucet, unumquemvis volunt examinare, imo judicare, nec quicquam plus cupiunt quam invenire malum, continue gerentes animo condemnare, punire & cruciare: at qui in charitate sunt, hi vix malum alterius vident, sed omnia ejus bona & vera observant, & quæ mala & falsa sunt, in bonum interpretantur; tales sunt omnes Angeli, quod habent a Domino, Qui omne malum in bonum flectit.

1080. Quod indicavit duobus fratribus suis significet quod irriserit, inde nunc sequitur; nam apud eos qui in nulla charitate sunt, est continuus contemtus aliorum, seu continua irrisio aliorum, & quoties datur occasio est propalatio errorum; quod non aperte faciant, sunt modo vincula externa, quæ inhibent, nempe timor legis, timor vitæ, jacturæ honoris, lucri, & famæ propter ea, inde est, quod intus foveant talia, extus vero amicitias simulent; inde comparant sibi binas sphæras, quæ manifeste in altera vita percipiuntur; unam, quæ est interior, plenam odiis; alteram, quæ est exterior, simalativam boni; quæ sphæræ, quia prorsus discordant, non possunt aliter ac inter se pugnare, quare etiam quando iis aufertur sphæra exterior ut non possint simulate agere, tunc ruunt in omne nefas; cum non aufertur, tunc in unaquavis eorum voce latet odium, quod percipitur; inde eorum punitiones & cruciatus.

1081. Quod fratres ejus dicantur, quia fidem professus, constat ex illis, quæ n: 367. ostensa sunt, nempe quod charitas sit frater fidei.

1082. Vers: 23. *Et accepit Schem & Japheth vestem, & posuerunt super humero ambo illi, & iverunt retrorsum, & texerunt nuditatem patris sui, & facies eorum retrorsum, & nuditatem patris sui non viderunt.* Per Schem significatur, ut dictum, Ecclesia interna: per Japheth Ecclesia ei correspondens externa: quod

quod acceperint vestem, significat quod in bonum interpretati sint: & posuerunt super humero ambo, significat quod illud omni potentia: & iverunt retrorsum, significat quod non attenderent ad errores & perversa: & texerunt nuditatem patris sui, significat quod sic ea excusaverint: & facies eorum retrorsum, & nuditatem patris sui non viderunt, significat quod ita faciendum, & quod non attendendum ad talia, quæ errores & lapsus sunt ex ratiociniis.

1083. Quod per Schem significetur Ecclesia interna, per Japheth ei correspondens externa, prius dictum est: ubi Ecclesia, ibi necessario erit internum & externum; homo enim, qui est Ecclesia, est internus & externus; antequam fit Ecclesia, hoc est, antequam regeneratus est, in externis est, & cum regeneratur, ab externis imo per externa ducitur ad interna, ut dictum & ostensum est prius, & dein cum regeneratus est, tunc omnia quæ sunt interni hominis terminantur in externis, ita necessario omnis Ecclesia erit interna & externa: sicut Ecclesia Antiqua, & Ecclesia hodie Christiana; Interna Ecclesiæ Antiquæ fuerunt omnia quæ sunt charitatis & fidei inde, omnis humiliatio, omnis adoratio Domini ex charitate, omnis affectio bona erga proximum, & similia alia; Externa illius Ecclesiæ fuerunt sacrificia, libamina, & plura, quæ omnia per repræsentationem se referebant ad Dominum, & spectabant ipsum; inde interna erant in externis, & unam Ecclesiam faciebant: Interna Ecclesiæ Christianæ similia prorsus sunt internis Ecclesiæ Antiquæ, sed alia externa successerunt, nempe loco sacrificiorum & talium, Symbolica, ex quibus similiter Dominus spectatur; ita quoque interna & externa unum faciunt; Antiqua Ecclesia ne hilum differebat a Christiana Ecclesia quoad interna, sed solum quoad externa; cultus Domini ex charitate nusquam differre potest, utcunque externa variantur: & quia, ut dictum, Ecclesia non dari potest, nisi sit internum & externum, internum absque externo foret interminatum quoddam, nisi terminaretur in aliquo externo; homo enim talis est, & quidem perplurima pars, ut nesciat quid internus homo, & quid interni hominis, quare nisi externus cultus foret, nihil quicquam sciret quid sanctum; hi dum charitatem habent & inde conscientiam, internum cultum apud se habent in externo, nam Dominus apud eos operatur in charitate, & in conscientia, & facit ut omnis eorum cultus participet ab interno: aliter qui non charitatem & inde conscientiam habent, hi cultum in externis possunt habere, sed separatum ab interno, sicut fidem separatam a charitate, talis cultus vocatur Canaan, & talis fides vocatur Cham; & quia ex fide separata talis cultus existit, Cham vocatur pater Canaanis.

1084. Quod acceperint vestem, significet quod in bonum interpretati sint, constat ex illis quæ prius dicta sunt; accipere vestem & tegere nuditatem alicujus, non aliud potest significare, cum discoopertus & nuditas significant errores & perversa.

1085. Quod posuerunt super humero, significet quod illud omni potentia, nempe in bonum interpretati & excusaverint, constat a significatione humeri, quod sit omnis potentia; manus in Verbo significat potentiam, quod prius ostensum; brachium potentiam adhuc majorem; humerus autem omnem potentiam,

tentiam, quod etiam conſtare poteſt ab his in Verbo locis; apud Ezechielem, "Latere & *Humero* impellitis, et cornibus veſtris feritis omnes oves infirmatas, donec diſperſeritis illas foras," XXIV: 21. latere & humero hic pro omni anima & omni potentia, & cornibus ferire pro omnibus viribus. Apud Eundem, "Ut cognoſcant omnes habitatores Ægypti, quod Ego Jehovah, propterea quod illi fuerunt baculus arundinis domui Iſraelis, in prehendendo eos in te in vola confringeris, & findes eis omnem *Humerum*," XXIX: 6, 7. de illis qui ex ſcientificis volunt explorare veritates ſpirituales, baculus arundinis pro potentia tali, prehendere vola pro confidere, findere omnem humerum pro privari omni potentia, ut nihil ſciant. Apud Zephaniam, "Ut invocent omnes Nomen Jehovæ, ut ſerviat Ipſi *Humero uno*," III: 9. pro quod una anima, ita una potentia. Apud Sachariam, "Renuerunt auſcultare, & dederunt *Humerum* refractarium," VII: 11. pro quod omni potentia contranisi ſint. Apud Eſajam, "Conducunt conflatorem, qui facit aurum & argentum in Deum, adorant, etiam ſe incurvant, portant illud ſuper *Humero*, geſtant illud:" XLVI: 6, 7. pro quod omni potentia adorent idolum, quod eſt portare humero. Apud Eundem, "Puer natus eſt nobis, Filius datus eſt nobis, & erit Principatus ſuper *Humero* Ipſius, & vocabitur Nomen Ipſius Mirabilis, Conſiliarius, Deus, Heros, Pater æternitatis, Princeps pacis," IX: 5. de Domino, & ibi de Ipſius Potentia & Poteſtate, quare dicitur ſuper cujus humero. Apud Eundem, "Dabo clavem domus Davidis ſuper *Humerum* Ipſius, & aperiet & non claudens, & claudet & non apariens." XXII: 22; ibi ſimiliter de Domino, & ſuper humerum dare clavem domus Davidis pro Potentia & Poteſtate.

1086. Quod iverunt retrorſum, ſignificet quod non attenderent ad errores & perverſa, conſtare poteſt ex ſignificatione ire retrorſum, quod ſit avertere oculos & non videre, ſicut etiam ex ſequentibus patet, ubi dicitur, quod nuditatem patris ſui non viderint; non videre in ſenſu interno eſt non attendere.

1087. Quod texerunt nuditatem patris ſui, ſignificet quod ſic ea excuſaverint, conſtat pariter ex ſerie, tum a ſignificatione nuditatis, quod ſint perverſa.

1088. Quod facies eorum retrorſum, & nuditatem patris ſui non viderunt, ſignificent quod ita faciendum, & non attendendum ad talia, quæ errores & lapſus ſunt ex ratiociniis, conſtat a repetitione, nam fere eadem dicuntur hic quæ mox prius, quare hæc ſimul faciunt quoque concluſum; nam talis erat Eccleſia hæc parens, ſeu homo hujus Eccleſiæ, quod non ex malitia, ſed ex ſimplicitate hoc fecerit, ut conſtare poteſt ex mox ſequentibus, ubi dicitur, quod expergefactus Noach e vino ſuo, hoc eſt, quod melius inſtructus. Quod rem attinet, qui in nulla charitate ſunt, nihil niſi quam male cogitant de proximo, nec niſi quam male loquuntur, ſi bonum, eſt ſui gratia, vel illius cui adblandiuntur ſub amicitiæ ſpecie; at qui in charitate ſunt, nihil niſi quam bene cogitant de proximo, & nihil niſi quam bene loquuntur, & hoc non ſui & alius gratia, cui adblandiantur, ſed ita Domino in charitate operante: priores illi ſunt ſimiles malis ſpiritibus, hi angelis, qui apud hominem; mali ſpiritus nuſquam niſi mala & falſa hominis excitant, & eum condemnant; angeli vero nihil

nihil nisi bona & vera, & quæ mala & falsa sunt, excusant; ex quibus constat, quod apud eos, qui in nulla charitate sunt, dominentur mali spiritus, per quos communicat homo cum inferno; & quod apud eos qui in charitate, dominentur angeli, per quos communicat cum cœlo.

1089. Vers: 24. *Et expergefactus Noach e vino suo, & rescivit quod fecit ei filius ejus minor.* Expergefactus Noach e vino suo, significat dum melius instructus: & rescivit quod fecit ei filius ejus minor, significat quod talis sit cultus externus separatus ab interno, ut irrideat.

1090. Quod expergefactus Noach e vino suo, significet dum melius instructus, constat a significatione expergisci post ebrietatem, cum inebriatus, vers: 21. significavit, quod in errores lapsus, quare expergisci non aliud est quam ab erroribus.

1091. Quod fecit ei filius ejus minor, significet quod talis sit cultus externus separatus ab interno ut irrideat; ex sensu literæ seu historico apparet sicut per filium minorem intelligatur Cham, sed ex sequenti versu constat quod intelligatur Canaan, nam dicitur, maledictus Canaan; etiam in versu subsequente 26 & 27, quod Canaan erit servus; & quod nihil de Chamo memoretur, causa in sequente versu videatur. Hic modo memorandum, cur ordo talis sit, quod primo loco nominetur Schem, secundo Cham, tertio Japheth, & quarto Canaan: charitas est primum Ecclesiæ seu Schem; fides est secundum seu Cham; cultus ex charitate est tertium seu Japheth; cultus in externis absque fide & charitate est quartum seu Canaan: charitas est frater fidei, inde quoque cultus ex charitate, sed cultus in externis absque charitate est servus servorum.

1092. Vers: 25. *Et dixit, maledictus Canaan, servus servorum erit fratribus suis.* Maledictus Canaan, significat quod cultus externus separatus ab interno se avertat a Domino: servus servorum erit fratribus suis, significat vilissimum in Ecclesia.

1093. Quod maledictus Canaan, significet quod cultus externus separatus ab interno se avertat a Domino, constat a significatione Canaanis, & a significatione maledici; quod Canaan sit cultus externus separatus ab interno, constat ex illis quæ prius de Canaane dicta, tum exinde quod maledictus dicatur; & a sequentibus quod sit servus servorum; & utrique tam Schemo quam Japheto servus, quod non aliud potest esse quam separatum quid ab ipsa Ecclesia, quale est cultus solus in externis. A significatione maledici, quod sit se avertere, nam Dominus nusquam alicui maledicit, ne quidem irascitur, sed homo est, qui sibi maledicit per id quod se avertat a Domino, de quibus videantur quæ prius dicta & ostensa sunt, n: 223, 245, 592. tantum abest ut Dominus alicui maledicat & irascatur, quantum cœlum a terra; quis credere potest, quod Dominus, Qui omniscius & omnipotens, & regit sapientia universum, & sic infinite supra omnes infirmitates, irascatur pulveri tam miserabili, hoc est, hominibus, qui vix quicquam sciunt quid faciant, & nihil possunt ex se nisi malum, quare apud Dominum nusquam est irasci, sed misereri. Quod hic arcana contineantur, solum ex illo videri potest, quod non Cham maledicatur,

cum tamen is fuerit qui nuditatem patris sui vidit, & indicavit fratribus, sed Canaan filius ejus, qui non fuit unicus ejus nec primogenitus, sed ordine quartus, ut constat a Cap: seq. x, ubi filii Chami nominantur, Kusch, Misraim, Put, & Canaan, vers: 6. tum quod ex Lege Divina fuerit, quod filius non portaret iniquitatem patris, ut constat apud Ezechielem, " Anima, quæ peccavit, illa morietur; *filius non portabit iniquitatem patris*, nec pater portabit iniquitatem filii," XVIII: 20. Deut: XXIV: 16. II Reg: XIV: 6. ut & ex eo, quod iniquitas hæc tam levis videatur, quod nempe solum viderit nuditatem patris & indicaverit fratribus, ut nusquam ideo integra posteritas maledici potuisset; ex quibus constat quod arcana hic contineantur; quod Cham hic non nominetur, sed Canaan, causa est, quia Cham significat fidem separatam a charitate in Ecclesia spirituali, quæ non maledici potest, quoniam fidei, in illa Ecclesia, sanctitas inest, quia veritas, quæ tametsi non fides est cum non charitas, usque quia per fidei cognitiones regeneratur homo, adjungi potest charitati & sic quadam ratione est frater, aut fieri potest frater, ideo non Cham, sed Canaan maledicebatur: præterea etiam incolæ terræ Canaanis, quoad multam partem, tales fuerunt, ut omnem cultum in externis posuerint, æque Judæi ibi ac gentes; hæc arcana sunt quæ continentur, quæ nisi forent, nusquam Canaan loco Chami substitutus fuisset. Quod cultus externus separatus ab interno se avertat, & sic sibi maledicat, constat satis ex eo, quod qui in cultu externo sunt, nihil aliud spectent quam mundana, corporea & terrestria, sic deorsum, & iis animum & vitam immergant; de quibus in mox sequentibus.

1094. Servus servorum erit fratribus, quod significet vilissimum in Ecclesia, constat ex natura cultus externi separati ab interno: quod cultus externus in se spectatus nihil sit, nisi internus sit, qui eum sanctum faciat, unicuivis constare potest; quid adoratio externa, absque adoratione cordis, nisi gestus; quid oratio oris, si non ei inest mens, nisi blateratio; & quid opus quoddam, si non intentio in illo, nisi quoddam nihil; quare externum omne in se est inanimatum quoddam, at unice vivit ab interno; qualis sit cultus externus separatus ab interno, constare mihi potuit a multis in altera vita; magæ & præstigiatrices ibi, dum vixerunt in mundo, æque frequentarunt Ecclesiam & sacramenta ac alii; similiter dolosi, & quidem hi præ aliis; tum quoque qui rapinis delectati fuerunt; ut & avari; & tamen infernales sunt, & maximo odio habent Dominum & proximum; Cultus eorum internus in externo fuerat, vel ut viderentur mundo; vel ut obtinerent mundana, terrestria & corporea quæ cupiverunt; vel ut sub specie sanctitatis fallerent; vel ex habitu quodam inducto: quod tales pronissimi sint ad adorandum quemcunque Deum aut quodcunque idolum, quod sibi suisque cupiditatibus favet, constat manifeste, imprimis a Judæis, qui, quia nihil nisi in externis posuerunt cultum, toties in idololatrias lapsi sunt; causa est, quia talis cultus in se non est nisi idololatricus, nam colitur ab iis externum: Gentes quoque in terra Canaane, quæ coluerunt Bales & alios deos, pæne similem cultum externum ha-

habuerunt, nam non ſolum templa, & altaria, ſed etiam ſacrificia habebant, ſic ut parum differret eorum cultus externus a cultu Judæorum, ſolum quod illi nominarent Baalem, Aſtaroth, aliumve pro ſuo deo, & Judæi Jehovam, ſicut etiam hodie, putantes quod ſola nominatio Jehovæ faceret eos ſanctos & electos, cum tamen hoc potius eos præ aliis damnaverit, ſic enim prophanare potuerunt ſanctum, quod gentes non poſſent; talis cultus eſt qui vocatur Canaan, qui ſervus ſervorum dicitur: quod ſervus ſervorum ſit viliſſimum in Eccleſia, videatur verſu ſequente.

1095. Verſ: 26. *Et dixit, benedictus Jehovah Deus Schemi, & erit Canaan ſervus illi.* Benedictus Jehovah Schemi, ſignificat omne bonum illis, qui ab internis colunt Dominum; Schemus eſt Eccleſia interna: & erit Canaan ſervus illi, ſignificat quod tales qui in externis ſolum cultum ponunt, ſint inter eos, qui vilia ſervitia præſtare poſſint hominibus Eccleſiæ.

1096. Quod benedictus Jehovah Schemi, ſignificet omne bonum illis qui ab internis colunt Dominum, conſtare poteſt a ſignificatione Benedictus: Benedictio involvit omne Bonum cœleſte & ſpirituale, tum quoque naturale, quæ ſignificantur per Benedictionem in ſenſu interno; & in ſenſu externo per Benedictionem ſignificatur omne bonum mundanum, corporeum & terreſtre, ſed hæc, ſi benedictio ſint, neceſſario erunt a Benedictione interna, nam hæc ſolum eſt Benedictio, quia eſt æterna & cum omni felicitate conjuncta, eſtque ipſum Eſſe benedictionum, nam quid Eſt niſi æternum, omne aliud eſſe deſinit eſſe: antiquis ſolemne fuit dicere, Benedictus Jehovah, quo intelligebant, quod ab Ipſo omnis Benedictio, hoc eſt, omne bonum, ac erat quoque formula gratiarum actionis quod Dominus benedicat & quod benedixerit, ut apud Davidem, Pſalm: XXVIII: 6. Pſalm: XXXI: 22. Pſalm: XLI: 14. Pſalm LXVI: 20. Pſalm: LXVIII: 20, 36. Pſalm: LXXII: 18, 19. Pſalm: LXXXIX: 53. Pſalm: CXIX: 12. Pſalm: CXXIV: 6. Pſalm: CXXXV; 21: Pſalm CXLIV: 1. præter apud alios. Benedictus JEHOVAH DEUS hic dicitur, quia de Schemo ſeu Interna Eccleſia; quæ Eccleſia dicitur interna ex charitate; in charitate eſt Dominus præſens, Qui hic ideo Jehovah Deus appellatur; at vero in Eccleſia Externa non ita, in qua tametſi Dominus eſt præſens, uſque tamen non ſicut in homine Eccleſiæ Internæ; nam homo Eccleſiæ Externæ uſque credit, quod bona charitatis faciat ex ſemet, quare cum agitur de homine Eccleſiæ Externæ, tunc Dominus appellatur DEUS, ut in ſequente verſu de Japheto, "dilatet Deus Japhetum." Quod omne bonum illis qui ab internis colunt Dominum, conſtare poteſt etiam ab ordine rerum; hic enim ordo eſt, a Domino eſt omne cœleſte, a cœleſti eſt omne ſpirituale, a ſpirituali eſt omne naturale, hic eſt ordo exiſtentiæ omnium, inde eſt ordo influxus; cœleſte eſt amor in Dominum, & erga proximum, ubi nullus amor, ibi copula eſt rupta & Dominus non præſens, Qui unice influit per cœleſte, hoc eſt, per amorem; cum non cœleſte, tunc nec dari poteſt ſpirituale, quia omne ſpirituale eſt per cœleſte a Domino, ſpirituale eſt fides, quare nulla fides niſi per charitatem ſeu amorem a Domino, ſimiliter ſe habet cum naturali; ſecundum eundem ordinem influunt omnia bona; inde ſequitur,

quitur, quod illis omne bonum, qui ab internis, hoc eſt, a charitate colunt Dominum; at qui non a charitate, quod iis non bonum, ſolum tale quod mentitur bonum, & in ſe eſt malum, ſicut jucundum odiorum & adulteriorum, quod in ſe ſpectatum nuſquam eſt niſi jucundum excrementitium, in quod etiam in altera vita vertitur.

1097. Quod erit Canaan ſervus illi, ſignificet quod tales qui in externis ſolum cultum ponunt, ſint inter eos qui vilia ſervitia præſtare poſſint hominibus Eccleſiæ, conſtare imprimis poteſt a repræſentativis in Eccleſia Judaica: in Eccleſia Judaica repreſentabatur Interna Eccleſia per Jehudam & Iſraelem, per Jehudam Eccleſia Cœleſtis, per Iſraelem Eccleſia Spiritualis, per Jacobum Eccleſia Externa; qui autem in externis ſolum ponebant cultum, repræſentabantur per gentes, quas vocabant alienigenas, qui ſervi eorum, eſſent, & vilia ſervitia in Eccleſia præſtarent, ut apud Eſaiam, "Stabunt *Alieni* & paſcent gregem veſtrum, & filii *Alienigenæ* agricolæ veſtri, & vinitores veſtri; & vos ſacerdotes Jehovæ vocabimini, miniſtri Dei noſtri, dicetur vobis, opes *gentium* comedetis, & in gloria eorum gloriabimini," LXI: 5. ubi Cœleſtes homines appellantur ſacerdotes Jehovæ, Spirituales miniſtri Dei; qui in externis ſolum ponunt cultum, filii alienigenæ, qui ſervirent in agris & in vineis. Apud Eundem, "Ædificabunt *filii alienigenæ* muros, & reges eorum *miniſtrabunt* tibi," LX: 10, ubi ſimiliter ſervitia eorum memorantur. De Gibeonitis apud Joſuam, "*Maledicti* vos, & non exſcindetur ex vobis *Servus*, & cædentes ligna, & haurientes aquas domui Dei mei: dedit eos Joſua in die hoc cæſores lignorum, & hauſtores aquarum congregationi, imprimis altari Jehovæ," IX: 23, 27. quos autem Gibeonitæ repræſentabant, quia cum iis fœdus factum, alibi videatur; uſque inter eos qui ſervirent in Eccleſia. De Alienigenis lex lata, ſi reciperent pacem & aperirent portas, quod eſſent in *tributum ſervientis*," Deut. XX: 11. 1 Reg. IX: 21, 22. Omnia & ſingula quæ in Verbo ſcripta ſunt de Eccleſia Judaica, repræſentativa fuerunt Regni Domini; Regnum Domini eſt tale, ut omnis quicunque & qualiſcunque ſit, uſum præſtare debeat; nihil eſt niſi uſus qui a Domino ſpectatur in Ipſius Regno; etiam infernales debent uſum præſtare, ſed uſus, quos præſtant, ſunt viliſſimi; inter eos, qui viles uſus præſtant, ſunt ii in altera vita, quibus ſolum externus cultus, ſeparatus ab interno fuit. Cæterum Repræſentativa in Eccleſia Judaica fuerunt talia, ut nihil reflecteretur ſuper perſonam, quæ repreſentabat, ſed ſuper rem quæ repræſentabatur; ſicut Judæi, qui nihil minus fuerunt quam Cœleſtes homines, & uſque repræſentabant illos; ita Iſrael nihil minus quam ſpiritualis homo, uſque repræſentabat illum, ſimiliter Jacob, & cæteri; tum reges & ſacerdotes, ſed uſque per eos repræſentabatur Regium & Sanctum Domini; quod manifeſtius conſtare poteſt ex eo, quod res mortuæ quoque repræſentarent, ſicut veſtes Aharonis, ipſum Altare, menſæ ubi panes, & lucernæ, panis & vinum, præter boves, juvencos, hircos, oves, capras, agnos, columbas, turtures: & quia filii Jehudæ & Iſraelis ſolum repræſentabant cultum internum & externum Eccleſiæ Domini, & uſque præ cæteris modo in externis ponebant omnem

nem cultum, ideo præ cæteris sunt ii, qui Canaan, secundum significationem ejus hic, possunt dici.

1098. Ut sciatur quid Schem, & quid Japheth, hoc est, quis homo Internæ Ecclesiæ, & quis homo Externæ, & inde quid Canaan, ex his constare potest. Homo Internæ Ecclesiæ Domino tribuit omne bonum quod facit, & verum quod cogitat; homo autem Externæ Ecclesiæ hoc ignorat, & usque facit bonum. Homo Internæ Ecclesiæ essentialem facit cultum Domini ex charitate, & quidem internum, cultum externum non ita essentialem; homo Ecclesiæ Externæ cultum externum essentialem facit, quid internus cultus ignorat, tametsi hunc habet: quare homo Internæ Ecclesiæ credit contra conscientiam agere si non ab interno colat Dominum, homo autem Externæ Ecclesiæ credit se contra conscientiam agere, si non externos ritus sancte observat. Conscientiæ hominis Internæ Ecclesiæ plura insunt, quia plura novit de sensu Verbi interno; Conscientiæ autem hominis Externæ Ecclesiæ pauciora insunt, quia pauca novit de sensu Verbi interno. Ille seu homo Internæ Ecclesiæ est qui appellatur Schem; hic autem seu homo Externæ Ecclesiæ est qui appellatur Japheth: at qui solum in externis ponit cultum, & nullam charitatem habet, proinde nullam conscientiam, is vocatur Canaan.

1099. Vers: 27. *Dilatet Deus Japhetum; & habitabit in tentoriis Schemi; & erit Canaan servus illi.* Per Japhetum significatur, ut prius, Ecclesia externa correspondens: dilatet Deus Japhetum, significat illustrationem ejus: & habitabit in tentoriis Schemi, significat ut interna cultus sint in externis: & erit Canaan servus illi, significat, hic ut prius, qui solum in externis ponunt cultum quod vilia servitia possint præstare.

1100. Quod per Japhetum significetur Ecclesia Externa correspondens, prius dictum, tum quid per Ecclesiam Externam intelligatur, nempe quod cultus externus, ita illi, qui nesciunt quid internus homo, & quæ sunt interni hominis, & usque vivunt in charitate; apud hos Dominus æque præsens est; nam Dominus per charitatem operatur, ubicunque charitas est; se habet hoc sicut cum infantibus, qui tametsi nesciunt quid charitas, & minus adhuc quid fides, usque tamen apud eos Dominus multo præsentior est, quam apud adultos, cumprimis quando infantes mutuo vivunt in charitate; ita apud simplices, quibus est innocentia, charitas & misericordia; nihil facit, quod homo multo sciat si non vivat secundum illa quæ scit, nam scire non alium finem habet, quam ut inde fiat, nempe bonus; cum factus est bonus, multo plus habet, quam qui innumera scit, & adhuc non bonus est, nam quod hic per multa scire quærit, ille habet; aliter vero, qui multa vera & bona novit, & simul charitatem & conscientiam habet, & est Internæ Ecclesiæ homo seu Schem: qui parum sciunt, & conscientiam habent, ii in altera vita illustrantur, usque adeo, ut fiant angeli, quorum tunc sapientia & intelligentia est inexpressibilis; hi per Japhetum significantur.

1101. Dilatet Deus Japhetum quod significet illustrationem ejus; in sensu literali dilatare, significat amplificare terminos, sed in sensu interno illustrari; illu-

illuſtratio enim eſt amplificatio quaſi terminorum ſapientiæ & intelligentiæ, ut apud Eſaiam, "*Dilata* locum *tentorii* tui, & cortinas habitaculorum tuorum "extendant," LIV: 2. pro illuſtratione in ſpiritualibus. Dilatatur homo Eccleſiæ Externæ, cum inſtruitur in veris & bonis fidei; & quia in charitate eſt, inde magis & magis confirmatur; quoque magis inſtruitur, eo magis diſcutitur nubes partis ejus intellectualis, in qua charitas & conſcientia.

1102. Habitabit in tentoriis Schemi, quod ſignificet ut interna cultus ſint in externis, conſtare poteſt ab omnibus illis, quæ prius de Schemo dicta ſunt, nempe quod Schemus ſit Eccleſia Interna, ſeu cultus internus, & quod externus cultus nihil aliud ſit quam inanimatuum quid, aut ſpurcum, niſi internus ſit, qui illum vivificat & ſanctificat: quod Tentoria non aliud ſignificent quam ſanctum amoris, & cultum inde, conſtare poteſt a ſignificatione tentoriorum, de qua prius, n: 414, ſolennis formula apud Antiquos fuit, peregrinari & habitare in tentoriis, quibus ſignificabatur in ſenſu interno cultus ſanctus, ex cauſa, quia Antiquiſſimi non ſolum peregrinati ſunt cum tentoriis, ſed etiam habitabant in tentoriis, & ibi cultum ſanctum peragebant; inde quoque peregrinari & habitare in ſenſu interno ſignificabat *vivere*: quod Tentoria ſignificent ſanctum cultum, præter loca, quæ prius n: 414. allata, etiam hæc ſint confirmationi; apud Davidem, "Deus deſeruit habitaculum Schilo, "*Tentorium* ubi *habitavit* in homine," Pſalm: LXXVIII: 60. ubi tentorium ſimile ſignificat ac templum, in quo Deus habitare dicitur cum præſens apud hominem in amore; inde homo, qui in cultu ſancto vixit, antiquis appellatus tentorium, at poſtea templum. Apud Eſaiam, "Dilata locum *Tentorii* tui, "& cortinas habitaculorum tuorum extendant," LIV: 2. pro illuſtratione in illis quæ ſunt veri cultus. Apud Jeremiam, "Devaſtata eſt tota terra; ſubito devaſtata ſunt *Tentoria* mea, momento cortinæ meæ," IV: 20, ubi quod non tentoria intelligantur, manifeſte patet, ſed quod cultus ſanctus. Apud Sachariam, "*Habitabit* Hieroſolyma adhuc ſub ſe in Hieroſolyma: ſalvabit Jehovah *Tentoria* Jehudæ," XII: 7. ubi tentoria Jehudæ pro cultu Domini ex ſancto amoris. Ex his nunc conſtare poteſt, quid ſit habitare in tentoriis Schemi, nempe ut internus cultus ſit in externo. Sed quia homo Japhetus, ſeu homo Externæ Eccleſiæ non novit ita, quid interna ſunt, quare paucis dicetur; quando homo apud ſe ſentit aut percipit, quod cogitet bene de Domino, & quod cogitet bene de proximo, eique officia præſtare velit, non propter lucrum aliquod, aut propter honorem ſui; & quando ſentit, quod miſereatur ejus qui in calamitate eſt, & magis qui in errore eſt quoad doctrinam fidei, tunc ſcire poteſt, quod habitet in tentoriis Schemi, hoc eſt, quod interna apud ſe habeat, per quæ Dominus operatur.

1103. Erit Canaan ſervus illi, quod ſignificet, qui ſolum in externis ponunt cultum quod vilia officia præſtare poſſint, conſtat ex illis quæ dicta ſunt ſupra ad verſ: præc: 25, 26, de Canaane, quod ſit ſervus: tales quidem non ſunt ſervi in Eccleſia Domini in terris, plures enim eorum ſunt, qui primas tenent, & qui reliquis præſunt, qui nihil ex charitate & conſcientia faciunt, & tamen admodum ſtricte obſervant externa Eccleſiæ, imo etiam damnant

eos,

eos, qui non obſervant; ſed tales, quia nulla charitate & nulla conſcientia ſunt, & in externis abſque internis ſolum cultum ponunt, ſunt ſervi in Regno Domini, hoc eſt, in altera vita, nam inter infelices ſunt; ſervitia, quæ ibi præſtant ſunt vilia, quæ quia plura ſunt, non ita exponi poſſunt, ſed de iis, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus; omnis enim, quicunque eſt, debet in altera vita præſtare uſum, nam homo nuſquam propter alium finem naſcitur, quam ut uſum præſtet, ſocietati in qua eſt, & proximo, dum vivit in mundo; in altera vita uſum, ſecundum beneplacitum Domini: ſe habent hæc, ſicut in corpore humano, quicquid ibi eſt, uſum præſtare debet, etiam quæ in ſe nauci ſunt, ſicut humores qui in ſe excrementitii, ut ſunt plures ſalivales, tum biles, & ſimilia, quæ non ſolum cibis inſervire debent, ſed etiam ſeparare excrementitia, & expurgare inteſtina; aut ſicut in agris & vineis, fimi & ſtercora; & ſic porro.

1104. Verſ: 28, 29. *Et vixit Noach poſt diluvium, trecentis annis & quinquaginta annis. Et fuerunt omnes dies Noachi nongenti anni, & quinquaginta anni; & mortuus eſt.* Significant durationem primæ Eccleſiæ Antiquæ, & ſimul ſtatum ejus.

1105. Quod hæc ſignificentur, conſtat ſatis ab illis, quæ de numeris & annis prius dicta ſunt, quæ videantur n: 482, 487, 488, 493, 575, 647, 648.

De Vaſtationibus.

1106. *SUNT plures, qui dum fuerunt in mundo, ex ſimplicitate & ignorantia, falſa quoad fidem imbuerunt, & quandam ſpeciem conſcientiæ ſecundum fidei eorum principia habuerunt; & non, ut alii, in odiis, vindictis & adulteriis, vixerunt; illi in altera vita, quamdiu in falſo ſunt, non poſſunt intromitti in ſocietates cœleſtes, ſic enim illas contuminarent, quare in terra inferiore per aliquantum temporis tenentur, ut ibi exuant principia falſi; tempora, quibus ibi manent, ſunt longiora & breviora, ſecundum naturam falſi, & inde contractam vitam, & ſecundum confirmata apud ſe principia; quidam ibi ſatis dura patiuntur, quidam non dura: hæc ſunt, quæ appellantur Vaſtationes, quarum plurima mentio fit in Verbo: peracto tempore vaſtationis, auferuntur in cœlum, & ſicut novitii inſtruuntur in veris fidei, & hoc per angelos, a quibus recipiuntur.*

1107. *Sunt quidam, qui libenter volunt vaſtari, & ſic exuere principia falſa, quæ ſecum e mundo traxerunt; (principia falſa nuſquam aliquis*

quis potest exuere in altera vita, nisi per moram temporis, perque media a Domino provisa), illi dum in terra inferiore manent, a Domino in spe liberationis tenentur, & in cogitatione finis, quod sic emendentur, & ad felicitatem cœlestem recipiendam præparentur.

1108. *Quidam in statu medio tenentur inter vigiliam & somnum, & perparum cogitant, modo per vices quasi expergiscuntur, & reminiscuntur eorum, quæ in vita corporis cogitarunt & fecerunt; & iterum in statum medium inter vigiliam & somnum relabuntur; & sic vastantur: sunt sub pede sinistro paulo antrorsum.*

1109. *Qui se prorsus confirmarunt in principiis falsis, rediguntur in ignorantiam plenariam, & tunc iis est obscurum & confusum, adeo, ut cum modo cogitant de iis, in quibus se confirmarunt, intus iis dolor fit: at post exactum tempus, e novo quasi creantur, & imbuuntur veris fidei.*

1110. *Qui in bonis operibus justitiam & meritum posuerunt, ac ita sibi tribuerunt efficaciam salvationis, non Domino ac Ipsius Justitiæ & Merito, seque in eo confirmarunt cogitatione & vita, eorum principia falsi vertuntur in altera vita in phantasias, quod videantur sibi scindere ligna, ita prorsus iis apparet; cum iis loquutus sum: cum in labore suo sunt, & interrogantur annon defatigentur, respondent, quod nondum tantum laboris egerint, ut possint mereri cœlum. Apparet, cum ligna scindunt, quasi quid Domini sub lignis, sic ut lignum sit meritum; quo plus Domini in lignis, eo diutius tales manent; at cum hoc incipit disparari, tunc tendit ad finem vastationis: tandem fiunt tales, ut quoque admitti in societates bonas possint, sed usque fluctuant diu inter verum & falsum: illorum, quia piam egerunt vitam, curam multam Dominus habet; & ad eos subinde mittit angelos. Hi sunt qui in Ecclesia Judaica repræsentati sunt per sectores lignorum,* Jos: IX: 23, 27.

1111. *Qui vitam civilem & moralem bonam vixerunt, sed sibi persuaserunt per opera mereri cœlum, & crediderunt, quod satis sit, si agnoscant unicum Deum universi creatorem; eorum principia falsi vertuntur in altera vita in tales phantasias, quod videantur sibi secare gramen, & vocantur graminis serratores; sunt frigidi, & per serrationem istam se calefacere student; quandoque circumeunt, & quærunt apud eos, quos inveniunt, num quid caloris iis dare velint, quod etiam spiritus possunt facere, sed calor, quem accipiunt, nihil apud eos efficit, quia externus est, volentes habere calorem internum, quare redeunt ad serrationes suas, & sic sibi calorem labore acquirunt; frigus eorum sensi: sperant semper quod in cœlum auferendi; quandoque consultant, quomodo semet sua potentia*

tentia queant illuc immittere. Hi, quia bona opera præstiterunt, inter eos sunt, qui vastantur; & tandem peracto tempore intromittuntur in societates bonas, & instruuntur.

1112. *Qui autem in bonis & veris fidei fuerunt, & inde conscientiam & vitam charitatis nacti sunt, statim post mortem, in cœlum a Domino elevantur.*

1113. *Sunt puellæ, quæ in scortationes inductæ sunt, ac ita persuasæ quod nihil mali iis insit, indole alioquin probæ; illæ, quia nondum ad eam ætatem pervenerunt, ut scire & judicare de tali vita potuerint, habent quendam instructorem apud se, admodum severum, qui eas castigat, quoties cogitatione in tales petulantias erumpunt, hunc maximopere timent; & sic vastantur. At fœminæ adultæ, quæ scorta fuerunt & pellexerunt alias; non vastationem subeunt, sed, in inferno sunt.*

GENESEOS,

CAPUT DECIMUM.

De Ecclesia Antiquissima; quæ appellata Homo seu Adam.

1114. *Angeli & Spiritus, seu homines post mortem, omnes, quos cognoverunt in mundo, & de quibus audiverunt, quoscunque desiderant, possunt offendere, eos ut præsentes videre, & cum iis loqui, cum Dominus id concedit; & quod mirum, momento adsunt, & præsentissime; ita loqui licet non solum cum amicis, qui utplurimum se inveniunt, sed etiam cum aliis, quos æstimarunt & coluerunt. Ex Divina Domini Misericordia, concessum fuit mihi, loqui non solum cum illis, quos notos habui cum in corpore vixerunt, sed etiam cum illis qui in Verbo præ aliis famigerati sunt; ita quoque cum illis, qui fuerunt ab Antiquissima Ecclesia, quæ fuit illa, quæ appellatur Homo seu Adam, etiam cum quibusdam, qui fuerunt ab Ecclesiis post illam, ex causa, ut scirem quod per Nomina in primis Capitibus Geneseos modo Ecclesiæ intellectæ sint, tum ut scirem quales homines Ecclesiarum illius temporis fuerunt: quæ itaque scire datum de Antiquissimis Ecclesiis, sunt hæc quæ sequuntur.*

1115. *Qui ab Antiquissima Ecclesia, quæ Homo seu Adam appellata fuit, & cælestes homines fuerunt, sunt supra caput altissime, & ibi simul habitant, in summa felicitate; dicebant quod raro alii ad eos veniant, nisi aliquoties quidam aliunde, dicentes, ex universo: & quod ita alte supra caput, non esset ideo, quod elato animo sint, sed ut gubernent eos qui ibi.*

1116. *Ostensa mihi fuerunt Habitacula illorum, qui a posteritate altera & tertia Antiquissimæ hujus Ecclesiæ fuerunt, quæ sunt magnifica, extensa in multam longitudinem, variegata pulchris coloribus, purpureis & cæruleis: sunt enim Habitacula Angelis magnificentissima, ut nusquam describi possint, quæ multoties vidi, coram oculis illorum tam vive apparentia, ut nihil ad vivum apparentius dari queat; sed unde tales apparentiæ ad vivum, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: Vivunt in aura lucis, ut ita dicam, splendentis marga-*

margaritica, & quandoque in adamantina; nam in altera vita auræ mirabiles, cum innumerabili varietate, dantur; qui putant non talia ibi dari, & indefinite plura, quam quæ usquam in alicujus ideam pervenire potuerunt aut possunt, ii multum falluntur; sunt quidem repræsentativa, qualia quandoque Prophetis visa sunt, sed usque ita realia, ut qui in altera vita sunt, illa pro realibus habeant, at ea quæ in mundo respective pro non realibus.

1117. *In summa luce vivunt; lux mundi respective ad illam lucem, in qua vivunt, vix comparari potest; ostensa mihi lux illa per lucem flammeam, quæ quasi delapsa ante oculos, & dicebant illi qui ab Antiquissima Ecclesia, quod illis talis lux, & adhuc intensior.*

1118. *Ostensum mihi per influxum quendam, quem describere non possum, qualis illorum loquela fuit cum vixerunt in mundo, quod non articulata sicut loquela vocum nostri temporis, sed quod tacita, quæ fiebat non per respirationem externam, sed per internam; appercipere etiam datum, qualis illorum respiratio interna fuit, quod processerit ab umbilico versus cor, & sic per labia, absque sonoro, & quod non intraverit in alterius aurem per viam externam, & pulsaverit in quoddam, quod vocatur tympanum auris, sed per viam quandam intra os, & quidem per quoddam ibi quod vocatur hodie tuba Eustachiana: & ostensum, quod per talem loquelam multo plenius potuerint exprimere sensa animi & ideas cogitationis, quam usquam fieri potest per sonos articulatos aut voces sonoras, quæ similiter diriguntur per respirationem sed externam, nam nihil in aliqua voce est, quod non dirigitur per applicationes respirationis; sed apud illos multo perfectius, quia per respirationem internam; quæ quia interior etiam multo perfectior est, & ipsis ideis cogitationis applicabilior & conformior. Præter etiam per labiorum motiunculas, & correspondentes faciei mutationes; nam, quoniam cælestes homines fuerunt, quicquid cogitabant, hoc a facie & oculis illorum elucebat, quæ conformiter variabantur; nusquam potuerunt alium vultum præferre, quam secundum illa quæ cogitabant; simulatio & magis adhuc dolus iis fuit facinus enorme.*

1119. *Ostensum mihi ad vivum fuit, quomodo Antiquissimorum Respiratio interna influxit tacite in quandam externam, & sic in tacitam loquelam, perceptam ab altero in ejus interiore homine. Dicebant, quod Respiratio illa apud illos variata fuerit secundum statum eorum amoris & fidei in Dominum, causa quoque dicta, quod, quia communicationem habebant cum cælo, non potuerit aliter esse, respirabant enim cum angelis, in quorum consortio fuerunt; Angeli respirationem habent, cui corre-*

ſpondet reſpiratio interna, & ſimiliter apud illos variatur, cum enim illis aliquid contrarium amori & fidei in Dominum, obvenit, tunc illis anguſta reſpiratio, cum vero in felicitate amoris & fidei ſunt, tunc iis libera & ampla reſpiratio; cuivis homini etiam ſimile quid eſt, ſed ſecundum ejus corporeos & mundanos amores, & ſecundum ejus principia, quibus cum aliquid contrariatur, eis anguſtia reſpirationis eſt, at cum faventur, eis libera & ampla reſpiratio, at hæc ſunt reſpirationis externæ. Sed de reſpiratione Angelorum, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.

1120. *Oſtenſum quoque, quod interna reſpiratio hominum Antiquiſſimæ Eccleſiæ, quæ fuerat ab umbilico verſus pectoris interiorem regionem, temporis ſucceſſu, ſeu in poſteris, mutata fuerit, & receſſerit magis verſus regionem tergalem, & verſus abdomen, ita magis extrorſum & deorſum, & quod tandem in poſteritate ultima illius Eccleſiæ, quæ fuit proxime ante diluvium, vix aliquid reſpirationis internæ remanſerit, & cum tandem nulla facta pectoris, quod a ſemet ſuffocati fuerint: ſed quod in aliquibus tunc reſpiratio externa inceperit, & cum reſpiratione illa ſonus articulatus, ſeu loquela vocum: ita reſpirationes apud homines ante diluvium ſe habuerunt, ſecundum ſtatum eorum amoris & fidei; & tandem cum nullus amor & nulla fides, ſed perſuaſio falſi, quod reſpiratio interna ceſſaverit, & cum illa communicatio immediata cum angelis, & perceptio.*

1121. *Inſtructus ſum ab Antiquiſſimæ Eccleſiæ filiis de ſtatu Perceptionis illorum, quod nempe Perceptionem habuerint omnium quæ ſunt fidei, pæne ſicut Angeli, cum quibus communicationem habuerunt, ex cauſa, quod interior eorum homo, ſeu ſpiritus, etiam media reſpiratione interna, junctus fuerit cœlo, quodque amor in Dominum & amor erga proximum, id ſecum habeat, ſic enim conjungitur homo angelis per ipſiſſimam eorum vitam, quæ conſiſtit in amore tali; dicebant, quod inſcriptam ſibi habuerint Legem, quia in amore in Dominum, & amore erga proximum fuerunt; tunc enim cum Perceptione illorum fuit, quicquid leges dictant, & contra Perceptionem quicquid leges vetant: nec dubitabant, quin omnes Leges humanæ, ſicut Divinæ, fundentur in amore in Dominum & charitate erga proximum, & ſpectent illud ut fundamentale ſuum: quare quia fundamentale in ſe a Domino habuerunt, non potuerunt aliter ac noſſe omnia quæ inde: credentes etiam, quod omnes qui in mundo hodie vivunt qui Dominum amant & proximum, etiam habeant legem ſibi inſcriptam, & accepti cives ſint ubivis in terra, ſicut ſunt iidem in altera vita.*

1122. *Porro instructus sum, quod Antiquissimæ Ecclesiæ homines habuerint delitiosissima somnia, & præterea visiones, & quod iis una tunc insinuatum, quid significarent, inde illorum Repræsentationes Paradisiacæ, & plura : ideo illis objecta sensuum externorum, quæ terrestria & mundana, nihil erant, nec in iis quicquam jucunditatis percipiebant, modo in illis quæ significabant & repræsentabant ; quare, cum objecta terrestria videbant, nihil de illis cogitabant, solum de illis quæ significabant & repræsentabant, quæ illis jucundissima fuerunt, nam erant talia quæ in cælo sunt, ex quibus Ipsum Dominum vident.*

1123. *Loquutus cum Tertia generatione Antiquissimæ Ecclesiæ, qui dicebant, quod suo tempore, cum vixerunt in mundo, exspectaverint Dominum, Qui salvaret universum Genus humanum, & quod apud eos in communi tunc sermone fuerit, quod Semen mulieris proculcaret caput serpentis : dicebant, quod ab illo tempore jucundissimum illorum vitæ fuerit procreare sobolem, sic ut eorum summæ delitiæ fuerint amare conjugem prolis gratia, vocabant illas delitias jucundissimas, & jucunditates delitiosissimas ; addendo, quod perceptio harum jucunditatum & delitiarum fuerit ex influxu e cælo, quia nasceretur Dominus.*

1124. *Ex posteritate, quæ vixit ante diluvium, non ex illis qui perierunt, sed qui illis aliquantum meliores fuerunt, apud me erant, & primum influebant satis molliter, & satis insensibiliter, sed percipere dabatur, quod interius mali essent, & quod interius contra amorem agerent, exhalabat ex iis sphæra nidoris cadaverosi, ita ut aufugerent spiritus qui circum me ; putabant se ita subtiles esse, ut nemo perciperet quid cogitarent : loquutus cum iis de Domino, annon sicut patres eorum exspectaverint Ipsum, dicebant, quod sibi repræsentaverint Dominum quasi hominem vetustum barbæ canæ, sanctum, & quod ex Illo sancti fierent, & similiter barbati ; unde talis religio apud posteros orta de barbis ; addebant, quod nunc quoque Ipsum adorare possent, sed ex semet ; at tunc Angelus veniebat, cujus adventum non sustinere poterant.*

1125. *Loqui etiam datum cum illis qui fuerunt ab Ecclesia Enosch dicta, de qua Genes :* IV : 26. *influxus eorum erat mollis, loquutio modesta, dicebant quod inter se vivant in charitate ; & aliis, qui ad eos veniunt, præstent officia amicitiæ ; sed constabat, quod charitas eorum esset charitas amicitiæ : tranquille vivunt, nullum alicui incommodum afferunt, sicut boni cives.*

1126. *Visum mihi fuit conclave angustum, & aperta janua in conspectum venit vir longus, indutus albo, albedo erat intensa ; miratus quinam esset ; dicebant quod vir albo indutus significaret eos, qui appellati sunt*

Noa-

Noachus, seu qui omnium primi fuerunt ab Ecclesia Antiqua, quæ est Ecclesia post diluvium, & quod ita repræsentarentur, quia pauci fuerunt.

1127. *Loqui datum cum illis, qui ab Antiqua Ecclesia, seu Ecclesia post diluvium, appellati sunt Schem; influebant molliter per regionem capitis in regionem pectoralem versus cor, sed non usque ad cor: ex influxu sciri potest, quales sunt.*

1128. *Visus est quidam obvelatus quasi nube, in cujus facie plures stellæ errantes, quæ significant falsitates, dicebatur, quod talis fuerit posteritas Antiquæ Ecclesiæ cum perire inciperet, cumprimis apud eos, qui cultum instituebant per sacrificia, & per imagines.*

1129. *De Antediluvianis qui perierunt, sequitur in fine hujus Capitis.*

CAPUT X.

1. ET hæ nativitates filiorum Noachi, Schem, Cham, & Japheth; & nati sunt illis filii post diluvium.

2. Filii Japheti, Gomer, & Magog, & Madai, & Javan, & Thubal, & Meschech, & Thiras.

3. Et filii Gomer; Askenas, & Riphath, & Thogarmah.

4. Et filii Javan; Elischah, & Tharschisch, Kitthim, & Dodanim.

5. Ex his dispersæ sunt insulæ gentium, in terris suis, quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gentes suas.

6. Et filii Cham; Kusch, & Mizraim, & Puth, & Canaan.

7. Et filii Kusch; Seba, & Chavillah, & Sabtha, & Raamah, & Sabtheka. Et filii Raamæ; Scheba, & Dedan.

8. Et Kusch genuit Nimrodum; is cœpit esse potens in terra.

9. Is fuit potens venatione coram JEHOVAH; propterea dicebatur, sicut Nimrod potens venatione coram JEHOVAH.

10. Et fuit principium regni ejus Babel, & Erech, & Akkad, & Kalneh, in terra Shinear.

11. Et terra ista egressus est Aschur, & ædificavit Niniven, & Rechoboth urbem, & Kalach.

12. Et Resen inter Niniven & inter Kalach; hæc urbs illa magna.

13. Et Mizraim genuit Ludim, & Anamim, & Lehabim, & Naphthuchim.

14. Et Pathrusim, & Kasluchim, ex quibus egressi sunt Pelisthim, & Kaphthorim.

15. Et Canaan genuit Zidonem, primogenitum suum, & Chethum.

16. Et Jebusi, & Emori, & Girgaschi.

17. Et Chivi, & Arki, & Sini.

18. Et Arvadi, & Zemari, & Chamathi: & postea dispersæ sunt familiæ Canaanitarum.

19. Et fuit terminus Canaanitarum, a Zidone veniendo ad Gerar, usque ad Assam, veniendo ad Sodomam, & Amoram, & Admam, & Zeboim, usque ad Lascha.

20. Hi filii Chami, secundum familias suas, secundum linguas suas, in terris eorum, in gentibus eorum.

21. Et Schemo natum est etiam: ille pater omnium filiorum Eberi; frater Japhethi major.

22. Filii Schemi; Elam, & Aschur, & Arphakschad, & Lud, & Aram.

23. Et filii Aram; Uz, & Chul, & Gether, & Masch.

24. Et Arphakschad genuit Schelachum; & Schelach genuit Eberum.

25. Et Ebero nati sunt bini filii; nomen unius Peleg, quia in diebus ejus divisa est terra; & nomen fratris ejus Joktan.

26. Et Joktan genuit Almodad, & Scheleph, & Chazarmaveth, & Jerach.

27. Et Hadoram, & Usal, & Diklah.

28. Et Obal, & Abimael, & Scheba.

29. Et Ophir, & Chavillah, & Jobab; omnes hi filii Joktanis.

30. Et fuit habitatio eorum a Mescha, veniendo ad Sephar, montem orientis.

31. Hi filii Schemi, secundum familias illorum, secundum linguas illorum, in terris illorum, secundum gentes illorum.

32. Hæ familiæ filiorum Noachi, secundum nativitates eorum, in gentibus eorum; & ab illis dispersæ sunt gentes in terra post diluvium.

CONTENTA.

1130. IN toto hoc Capite agitur de Ecclesia Antiqua, & ejus propagatione, vers: 1.

1131. Qui cultum externum correspondentem interno habuerunt, sunt

ſunt filii Japhethi, verſ: 2. & qui remotiorem ab interno, ſunt filii Gomeri & Javanis, verſ: 3, 4. qui adhuc remotiorem, ſunt inſulæ gentium, verſ: 5.

1132. Qui cognitiones, ſcientifica, & ritualia coluerunt, & ab internis ſepararunt, ſunt filii Chami, verſ: 6. Qui cognitiones ſpiritualium, ſunt filii Kuſch; & qui cognitiones cœleſtium, ſunt filii Raamæ, verſ: 7.

1133. Agitur de iis, qui cultum externum habent, in quo interiora mala & falſa; Nimrod eſt talis cultus, verſ: 8, 9. mala in tali cultu, verſ: 10. falſa in tali cultu, verſ: 11, 12.

1134. De iis, qui ex ſcientificis per ratiocinia ſibi novos cultus fingunt, verſ: 13, 14. qui ex cognitionibus fidei faciunt mere ſcientiam, verſ: 14.

1135. De cultu externo abſque interno, qui eſt Canaan, & de cultus ejus derivationibus, verſ: 15, 16, 17, 18. de ejus extenſione, verſ: 19, 20.

1136. De cultu interno, qui eſt Schemus, & ejus extenſione, etiam ad Eccleſiam alteram Antiquam, verſ: 21. de cultu interno & ejus derivationibus, quæ quia a charitate, ſunt ſapientiæ, intelligentiæ, ſcientiæ, & cognitionum, quæ per gentes ſignificantur, verſ: 22, 23, 24.

1137. De quadam Eccleſia, quæ exſtitit in Syria, inſtituta ab Ebero, quæ Eccleſia Antiqua altera vocanda; cujus cultus internus eſt Peleg, externus Joktan, verſ: 25. ejus ritualia, ſunt Gentes quæ nominantur, verſ: 26, 27, 28, 29. ejus Eccleſiæ extenſio, verſ: 30.

1138. Quod cultus Antiquæ Eccleſiæ fuerint diverſi, & ſecundum cujuſvis gentis genium, verſ: 31, 32.

SENSUS INTERNUS.

1139. Dictum eſt prius, quod quatuor differentes ſtyli ſint in Verbo; Primus, qui fuit Eccleſiæ Antiquiſſimæ, qui talis fuit, qualis a Primo Capite Geneſeos huc uſque. Secundus eſt Hiſtoricus, qualis in ſequentibus apud Moſen, & in reliquis Libris hiſtoricis. Tertius eſt Propheticus. Quartus, qui medius inter propheticum & communem loquentium; de quibus videatur, n: 66.

1140. In

1140. In hoc Capite & in ſequente, uſque ad Heberum, continuatur ſtylus Antiquiſſimus, ſed eſt medius inter ſtylum hiſtoricum factum, & ſtylum hiſtoricum verum; nam per Noachum, & ejus filios, Schemum, Chamum, Japhetum, & Canaanem, nihil aliud intellectum fuit, nec aliud intelligitur, quam abſtracte Eccleſia Antiqua quoad cultus ejus; nempe per Schemum Cultus internus, per Japhetum Cultus externus correſpondens, per Chamum Cultus internus corruptus, per Canaanem Cultus externus ſeparatus ab interno; tales perſonæ nuſquam fuerunt; ſed nominati ſunt ita Cultus, quia ad illos, ut fundamentales, potuerunt redigi omnes differentes alii, ſeu omnes differentiæ in ſpecie: quare per Noachum nec aliud intellectum fuit, quam Antiqua Eccleſia in genere, comprehendens ſicut parens omnes. At vero per Nomina in hoc Capite, præter Heberum & ejus poſteritatem, totidem intelliguntur gentes, & totidem gentes fuerunt, quæ Antiquam Eccleſiam conſtituerunt, quæ Eccleſia late diſperſa fuit circum terram Canaanem.

1141. Qui hic nominantur filii Japhethi, fuerunt omnes tales, ut cultum externum correſpondentem interno habuerint, hoc eſt, qui in ſimplicitate, in amicitia, & in charitate mutua, vixerunt, nec alia doctrinalia noverunt, quam ritus externos. Qui nominantur filii Chami, fuerunt, qui cultum internum corruptum habuerunt. Qui filii Canaanis vocantur, fuerunt, qui cultum externum ſeparatum ab interno. Qui filii Schemi appellantur, fuerunt interni homines, & coluerunt Dominum, & amarunt proximum; quorum Eccleſia fuit pæne qualis Eccleſia noſtra Chriſtiana vera.

1142. Quales fuerunt in ſpecie, in hoc Capite non memoratur, nam modo quoad nomina recenſentur, ſed conſtat a prophetarum ſcriptis, ubi paſſim harum gentium nomina occurrunt, & ubivis non aliud ſignificant; & quidem nunc in ſenſu genuino, nunc in ſenſu oppoſito.

1143. Tametſi harum gentium, quæ Eccleſiam Antiquam conſtituerunt, hæc nomina fuerunt, uſque in ſenſu interno intelliguntur res, nempe ipſi cultus: quid nomina, quid terræ, quid gentes, & ſimilia, ne hilum norunt, qui in cœlo; talium ibi nulla idea eſt, ſed rerum per illa ſignificatarum: ex ſenſu interno vivit Verbum Domini, eſt ſicut anima, cujus quaſi corpus eſt ſenſus externus; ſeque habet ſicut homo, cum corpus ejus moritur tunc vivit anima, & cum vivit anima tunc non amplius novit quæ corporis ſunt, ita cum inter angelos venit, nec quid Verbum in ſenſu literæ, ſed quid in ſua anima: homo Antiquiſſimæ Eccleſiæ talis fuit, qui ſi hodie viveret, & legeret Verbum, ne hilum inhæreret ſenſui literæ, ſed foret ſicut illum non videret, modo ſenſum internum abſtracte a litera, & quidem ſicut litera non foret, ſic in vita aut anima Verbi. Similiter ſe habet ubivis in Verbo, etiam in hiſtoricis, quæ talia prorſus ſunt ſicut relata, ſed uſque ibi ne quidem una vocula datur, quæ non in ſenſu interno arcana involvit, quæ nuſquam apparent iis, qui in contextu hiſtorico tenent animum. Ita in hoc Capite, per nomina hic ſignificantur in ſenſu literæ aut hiſtorico, populi, qui Antiquam Eccleſiam conſtituerunt, in ſenſu autem interno doctrinalia illorum.

1144. Verf: 1. *Et hæ nativitates filiorum Noachi, Schem, Cham, & Japheth; & nati funt illis filii poft diluvium.* Hæ nativitates filiorum Noachi, fignificant derivationes doctrinalium & cultuum Antiquæ Ecclefiæ, quæ in genere eft Noachus: Schem, Cham, & Japheth, fignificant, hic ut prius; Schem cultum internum verum; Cham cultum internum corruptum; Japheth cultum externum correfpondentem interno: & nati funt illis filii, fignificant derivata inde doctrinalia: poft diluvium, fignificat a tempore, quo nova hæc Ecclefia exftitit.

1145. Hæ nativitates filiorum Noachi, quod fignificent derivationes doctrinalium & cultuum Antiquæ Ecclefiæ, quæ in genere eft Noachus, conftat ex fignificatione nativitatum, de qua prius: Nativitates in fenfu externo feu literali funt generationes unius ab altero, ut notum eft; fed in fenfu interno omnia fpectant cœleftia & fpiritualia, feu quæ charitatis funt & fidei, ita hic nativitates funt quæ Ecclefiæ, proinde doctrinalium, ut a fequentibus melius patebit.

1146. Quod Schem, Cham, & Japheth, fignificent hic ut prius, Schem cultum internum verum; Cham cultum internum corruptum; Japheth cultum externum correfpondentem interno, conftat ab illis quæ prius de iis dicta funt, ubi non folum oftenfum, quod Schem, Cham & Japheth Cultus illos fignificent, fed etiam quid per cultum internum verum feu Schem, tum quid per cultum internum corruptum feu Cham, ut & quid per cultum externum correfpondentem interno feu Japheth, intelligatur; quare illis ulterius non immorandum.

1147. Et nati funt illis filii, quod fignificent derivata inde doctrinalia, conftat a fignificatione filiorum in fenfu interno, quod fint vera fidei, tum etiam falfa, proinde doctrinalia, per quæ fignificantur tam vera quam falfa, nam doctrinalia Ecclefiarum talia funt: quod filii talia fignificent, videatur prius n: 264, 489, 491, 533.

1148. Poft diluvium, quod fignificet a tempore, quo nova hæc Ecclefia exftitit, conftat fimiliter ab illis quæ in præcedentibus Capitibus dicta funt; finis enim Antiquiffimæ Ecclefiæ defcribitur per Diluvium, tum quoque principium Ecclefiæ Antiquæ: Obfervandum, quod Ecclefia ante Diluvium appelletur Ecclefia Antiquiffima; Ecclefia vero poft Diluvium Ecclefia Antiqua.

1149. Verf: 2. *Filii Japhethi; Gomer, & Magog, & Madai, & Javan, & Thubal, & Mefchech, & Thiras.* Filii Japhethi fignificant illos, qui cultum externum correfpondentem interno habuerunt: Gomer, Magog, Madai, Javan, Thubal, Mefchech, & Thiras, fuerunt totidem gentes, apud quas talis cultus, per quas in fenfu interno fignificantur totidem diverfa doctrinalia, quæ eadem fuerunt ac ritualia, quæ fancte obfervabant.

1150. Filii Japhethi quod fignificent illos, qui cultum externum correfpondentem interno habuerunt, prius dictum eft: cultus externus correfpondens interno dicitur, quando effentiale ineft cultui, effentiale eft adoratio Domini ex corde,

corde, quæ nusquam dabilis est nisi charitas sit seu amor erga proximum, in charitate seu amore erga proximum Dominus est præsens, tunc adorari potest ex corde; sic ex Domino adoratio, nam Dominus dat omne posse & omne esse in adoratione; inde sequitur, qualis charitas apud hominem, talis adoratio, seu cultus; omnis cultus est adoratio, quia ei inesse debet adoratio Domini, ut sit cultus. Filii Japhethi, seu gentes & populi, qui filii Japhethi dicti sunt, vixerunt inter se in charitate mutua, in amicitia, in civilitate, inque simplicitate, quare etiam in illorum cultu aderat Dominus, nam cum adest Dominus in cultu externo, tunc cultus internus est in externo, seu est cultus externus correspondens interno. Perplurimæ gentes olim tales fuerunt, hodie quoque dantur, qui in externis ponunt cultum, nec sciunt quid internum, sique sciunt, non de illis cogitant; illi si agnoscunt Dominum, & amant proximum, Dominus est in illorum cultu, & sunt filii Japhethi; at si negant Dominum, & se modo amant, ac proximum non curant, magis si odio habent, eorum cultus est externus separatus ab interno, & sunt filii Canaanis seu Canaanitæ.

1151. Gomer, Magog, Madai, Javan, Thubal, Meschech & Thiras, quod fuerint totidem Gentes, apud quas talis cultus, & quod per illas in sensu interno significentur totidem doctrinalia, quæ eadem fuerunt ac ritualia, quæ sancte observabant, constat manifeste a Verbo, ubi hæ gentes passim nominantur, nam per illas significatur ubivis cultus externus, nunc cultus externus correspondens interno, nunc oppositus; quod oppositus, causa est, quia omnes Ecclesiæ, ubicunque fuerunt, temporis tractu mutatæ sunt, & quidem in oppositum. Quod gentes hic nominatæ nihil aliud significent quam cultum externum, proinde eorum doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, constare potest, ut dictum, a Verbo alibi, cumprimis apud Prophetas; de Magogo, Meschech, Thubale & Gomere, ita apud Ezechielem, "Fili hominis, pone facies tuas versus "Gogum, terram Magogi, principem, caput *Meschechi* & *Thubalis*, & "propheta super illum, & dicas, sic dixit Dominus Jehovih, ecce Ego contra te, *Goge*, princeps, caput *Meschechi* & *Thubalis*, & reducam te, & dabo hamos in maxillas tuas, & educam te, & omnem excercitum tuum, equos "& equites, indutos perfecte omnes, congregationem magnam, scuto & clypeo, prehendentes gladios omnes eos, cum quibus Persia, Cusch & Puth, "cum iis *Gomer* & omnes alæ ejus, *Beththogarma*, latera septentrionis, & "omnes alæ ejus; in posterioritate annorum venies super terram reversam a gladio, congregatam e populis multis, super montes Israelis, qui facti sunt in "vastitatem," XXXVIII: 2, 3, 4, 5, 6, 8. agitur in toto hoc Capite de Ecclesia, quæ perversa facta, & tandem in externis seu ritualibus posuit omnem cultum, exstincta charitate, quæ significatur per montes Israelis; ibi Gogus & terra Magogi, princeps & caput Meschechi & Thubalis, est cultus in externis: quisque videre potest, quod non de Gogo & Magogo agatur; Verbum Domini non de mundanis agit, sed Divina involvit. Apud Eundem, "Propheta super *Gogum*, & dicas, sic dixit Dominus Jehovih, ecce Ego con-

" tra te *Goge*, princeps, caput *Mefchechi* & *Thubalis*, & reducam te, & fex-
" tabo te, faciam te afcendere e lateribus feptentrionis, & adducam te fuper
" montes Ifraelis, fuper montibus Ifraelis cades, tu & omnes alæ tuæ, &
" populi, qui tecum," XXXIX: 1, 2, 4. fimiliter in toto hoc Capite agitur de cultu externo feparato ab interno, & facto idololatrico, qui per Gogum, Mefchech & Thubal hic fignificatur, per quos etiam intelliguntur doctrinalia quæ capiunt, & dein confirmant e literali fenfu Verbi, & fic falfificant vera, & deftruunt cultum internum; nam ficut dictum, per eafdem gentes etiam fignificantur oppofita. Apud Johannem, " Quando confumati fuerunt mille
" anni, folvetur Satanas e cuftodia fua, & exibit ad feducendum gentes, quæ
" in quatuor angulis terræ, *Gogum* & *Magogum*, ut congreget eos in bellum,
" afcenderunt fuper planitiem terræ, & circumdederunt caftra fanctorum,
" civitatem dilectam," Apoc: XX: 7, 8, 9. ibi fimilia per Gogum & Magogum fignificantur: Externus Cultus feparatus ab interno, hoc eft, feparatus ab amore in Dominum, & ab amore erga proximum, non eft nifi quam idololatricus, qui circumdat caftra fanctorum, & civitatem dilectam. De Mefchech & Thubal apud Ezechielem, " Ibi *Mefchech* & *Thubal*, & omnis
" turba ejus, circum circa eum fepulcra ejus, omnes præputiati, confoffi gla-
" dio, quia dederunt terrorem fui in terra viventium," XXXII: 26. ubi de Ægypto feu fcientificis, per quæ explorare volunt fpiritualia; Mefchech & Thubal pro doctrinalibus quæ funt ritualia, quæ præputiata vocantur quando nullus amor; inde confoffa gladio, & terror in terra viventium. De Javan apud Joelem, " Filios Jehudæ & filios Hierofolymæ vendidiftis filiis *Javanimo-*
" *rum*, ut longe removeatis eos defuper termino eorum," IV: 6. filii Jehudæ pro cœleftibus fidei, filii Hierofolymæ pro fpiritualibus fidei, ita pro internis, filii Javanimorum pro cultu in externis feparato ab interno, qui cultus quia tam longe ab interno remotus eft, dicitur quod removerint eos longe a termino fuo. Javan & Thubal pro ipfo vero externo cultu, apud Efaiam,
" Veniens ad congregandum omnes gentes & linguas, & venient & videbunt
" gloriam meam, & ponam in illis fignum, & mittam ex illis evafores ad Gen-
" tes *Tharfchifch*, Puth & Lud, trahentes arcum, *Thubal* & *Javan*, infulas lon-
" ginquas, quæ non audiverunt famam mei, & non viderunt gloriam meam,
" & indicabunt gloriam meam in gentibus," LXVI: 18, 19. ubi de Regno Domini & adventu Ipfius; Thubal & Javan pro iis qui in cultu externo correfpondente interno, qui inftruendi de internis.

1152. Verf: 3, 4. *Et filii Gomer; Afkenas, & Riphath, & Thogarmah. Et filii Javan; Elifchah, & Tharfchifch, Kittim, & Dodanim.* Per filios Gomer fignificantur etiam illi, qui externum cultum habuerunt, fed derivatum ab illo, qui fuit apud gentem Gomer: Afkenas, Riphath & Thogarmah, fuerunt totidem gentes apud quas talis cultus fuit, per quas etiam fignificantur totidem doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, derivata a cultu externo apud Gomerem: per filios Javan fignificantur adhuc alii, quibus fuit externus cultus derivatus a cultu qui fuit apud gentem Javan: Elifchah, Tharfchifch, Kit-

Kitthim & Dodanim, fuerunt totidem gentes, apud quas talis cultus fuit, per quas etiam ſignificantur totidem doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, derivata a cultu externo apud Javan.

1153. Quod per filios Gomer ſignificentur etiam illi, qui externum cultum habuerunt, ſed derivatum ab illo qui fuit apud gentem Gomer, ſequitur ex illis quæ prius aliquoties dicta & oſtenſa ſunt de ſignificatione Filiorum; tum ex eo, quod Gomer ſit una gens inter illas, quæ cultum externum correſpontem interno habuit: ſeptem gentes in priori verſu nominantur quæ in tali cultu fuerunt, hic iterum ſeptem gentes quæ filii Gomeri & Javanis vocantur: quæ autem differentia ſpecifica fuit inter unam & alteram, non dici poteſt, quia hic ſolum nominantur; apud Prophetas autem, ubi in ſpecie de hoc & illo cultu Eccleſiæ agitur, differentiæ conſtare poſſunt: in genere omnes differentiæ cultus externi, ſicut etiam interni, ſe habent ſecundum adorationem Domini in cultu, & adoratio ſe habet ſecundum amorem in Dominum, & amorem erga proximum, nam in amore eſt Dominus præſens, ita in cultu, cujus ideo differentiæ apud has gentes, quæ nominantur, ſe ita habuerunt: ut adhuc clarius dicatur, quomodo differentiæ cultus ſe habent, & quomodo ſe in Eccleſia Antiqua apud varias gentes habuerunt, ſciendum, quod omnis verus cultus conſiſtat in adoratione Domini, adoratio Domini in humiliatione, humiliatio in ſui agnitione quod apud ſe nihil vivum, & nihil bonum, ſed quod apud ſe omne ſit mortuum, imo cadaveroſum; & in agnitione quod a Domino omne vivum & omne bonum; quo plus homo hæc agnoſcit, non ore ſed corde, eo plus eſt in humiliatione, proinde eo plus in adoratione, hoc eſt, in vero cultu, & eo plus eſt in amore & charitate, & eo plus eſt in felicitate, in uno eſt alterum, ita conjuncta ut inſeparabilia; inde quæ & quales differentiæ cultus ſint, conſtare poteſt. Qui hic nominantur, & appellantur filii Gomeri & Javanis, ſunt illi, qui etiam cultum externum correſpondentem interno habuerunt, ſed aliquanto remotiorem, quam illi, qui in verſ: præcedente nominati, ideo etiam vocantur filii; generationes ſucceſſive deſcendentes ſeu derivationes hic procedunt ab interiori verſus exteriora; quo magis ſenſualis ſit homo, eo magis exterior, proinde remotior ſit a vero cultu Domini, nam magis participat de mundo, corpore & terra, & minus de ſpiritu, inde remotior: hi, quia filii Gomeri & Javanis dicuntur, quia magis ſenſuales, in externis adhuc magis cultum poſuerunt, quam parentes ita dicti & patrueles, quare hic alteram claſſem conſtituunt.

1154. Aſchkenas, Riphath & Thogarmah, quod fuerint totidem gentes, apud quas talis cultus fuit, & quod per illas ſignificentur totidem doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, derivata a cultu externo apud Gomerem, conſtat apud Prophetas, ubi etiam nominantur eædem gentes, & per eas ſignificantur ubivis doctrinalia aut ritualia in utroque ſenſu, ut ſolitum, nunc in genuino, nunc in oppoſito: Aſchkenas apud Jeremiam, "Tollite ſignum in terra, clangite "buccina in gentibus, conſecrate contra eam gentes, audire facite contra eam "regna Ararath, Minni, & *Aſchkenas*," LI: 27. ibi de deſtructione Babelis, ubi

ubi Aſchkenas pro cultu ejus idololatrico, ſeu pro externo ſeparato ab interno, qui Babelem deſtruit; in ſpecie pro falſis doctrinalibus; ita in ſenſu oppoſito. Thogarmah apud Ezechielem, "*Javan*, *Thubal* & *Meſchech*, hi negotiatores "tui, in anima hominis, & vaſa æris dederunt mercatu tuo. De *Beththogar-* "*mah* equos & equites, & mulos dederunt ſubſidiis tuis," XXVII: 13, 14, ubi de Tyro, per quam repræſentati ſunt, qui cognitiones rerum cœleſtium & ſpiritualium poſſiderunt; Javal, Thubal & Meſchech ſunt, ut prius, ritus varii repræſentativi ſeu correſpondentes; Beththogarmah ſimiliter, illorum ritus externi ſpectant cœleſtia, hujus autem ſeu Beththogarmæ ſpiritualia, ut conſtat a ſignificatione rerum, cum quibus negotiati ſunt: hic in ſenſu genuino. Apud Eundem, "*Gomer* & omnes alæ ejus, *Beththogarmah* latera ſeptentrionis, & "cum omnibus alis ejus," XXXVIII: 6. pro perverſis doctrinalibus, quæ ſunt quoque latera ſeptentrionis: hic in ſenſu oppoſito.

1155. Quod per filios Javan ſignificentur adhuc alii, quibus fuit externus cultus derivatus a cultu, qui fuit apud gentem Javan, pariter conſtare poteſt apud Prophetas, ubi nominantur in ſerie cum ipſis rebus, in qua non aliter ſignificant ac res. Quod ſolum nominentur filii Gomeri, & filii Javanis, non autem cæterorum qui in verſ: 2, ubi ſeptem ſunt, cauſa eſt, quia filii unius ſe referunt ad claſſem ſpiritualium, & filii alterius ad claſſem cœleſtium; quod filii Gomeri ad claſſem ſpiritualium, conſtat a locis apud Prophetas mox ſupra allatis; quod autem filii Javanis ad claſſem cœleſtium, a ſequentibus patebit; claſſis ſpiritualium diſtinguitur a claſſe cœleſtium per id, quod illa ſpectent vera fidei, & hæc bona fidei, quæ ſunt charitatis; hæ diſtinctiones, tametſi ignotiſſimæ ſunt in mundo, uſque in cœlo ſunt notiſſimæ, imo non ſolum quoad differentias in genere, ſed etiam quoad differentias in ſpecie, ubi non minimum differentiæ datur, quod non ordinatiſſime diſtinctum eſt; in mundo non ſcitur plus quam quod cultus ſint, & quod differant, & quidem modo in externis, in cœlo autem ipſæ differentiæ, quæ innumerabiles ſunt, ad vivum patent, & quidem quales ſunt in internis.

1156. Eliſchah, Tharſchiſch, Kitthim & Dodanim, quod fuerint totidem gentes apud quas talis cultus, & quod per eas ſignificentur totidem doctrinalia, quæ fuerunt ritualia, derivata a cultu externo apud Javan, conſtare poteſt ab his apud Prophetas locis; de Eliſchah apud Ezechielem, "Byſſus in acu- "pictura ex Ægypto fuit expanſio tua, ut eſſet tibi in ſignum: hyacinthi- "num & purpura ex inſulis *Eliſchah* fuit tegumentum tuum," XXVII: 7. ubi "de Tyro, per quam ſignificantur qui poſſident divitias cœleſtes & ſpirituales, ſeu cognitiones; acupictura ex Ægypto pro ſcientificis, & ſic pro ritualibus repræſentativis ſpiritualium, hyacinthinum & purpura ex inſulis Eliſchah pro ritualibus correſpondentibus cultui interno, ita pro repræſentativis cœleſtium; hic in ſenſu genuino: de Tharſchiſch apud Eſaiam, "Mittam ex illis "evaſores ad gentes *Tharſchiſch*, Put & Lud trahentes arcum; *Thubal* & "*Javan* inſulas longinquas", LXVI: 19. Apud Eundem, "Ejulate naves "*Tharſchiſchi*, quia devaſtata eſt Tyrus, ut non ſit domus pro intrando, e terra

"terra *Kitthim* manifestum hoc eis," XXIII: 1, 14, & porro de Tharschisch. Es: LX: 9. Jer: X: 9. Ezech: XXVII: 12. Psalm: XLVIII: 8, ubi pro ritualibus seu doctrinalibus: de Kitthim, apud Jeremiam, "Transite in insulas "*Kitthim*, & videte; & in Arabiam, & attendite probe, num factum sicut "hoc," II: 10, & apud Eundem, "Dixit, non addas amplius exultare op-"pressa virgo filia Zidonis, ad *Kitthim* surge, transi, etiam ibi non quies "tibi," XXIII: 12. ubi Kitthim pro ritualibus. Apud Ezechielem, "Quer-"cubus de Baschane fecerunt remos tuos, asserem tuum fecerunt ebore, fi-"liam gressuum, ex insulis *Kitthim*," XXVII: 6, ubi de Tyro; asser navis ex insulis Kitthim pro externis cultus, ita pro ritualibus, quæ se referunt ad classem cœlestium. Apud Mosen, "Naves e litore *Kitthim*, & affligent Aschu-"rem, & affligent Eberum," Num: XXIV: 24, ubi etiam pro externo cultu seu pro ritualibus. Inde constare potest, quod per omnia hæc nomina significentur res in sensu interno, quæ res in sua serie sunt.

1157: Vers: 5. *Ex his dispersæ sunt insulæ gentium, in terris suis, quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gentes suas.* Ex his dispersæ sunt insulæ gentium in terris suis, significant, quod plurium gentium cultus ex illis exstiterint; insulæ sunt particulares tractus, ita particulares cultus, qui adhuc remotiores fuerunt; terræ sunt illorum communia: quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gentes suas, significant quod illa secundum cujusvis genium; juxta linguam suam est juxta opinionem cujusvis; juxta familias suas est juxta probitatem; quoad gentes suas est quoad utrumque in communi.

1158. Quod ex his dispersæ sunt insulæ gentium in terris suis, significent quod plurium gentium cultus ex illis exstiterint; & quod insulæ sint particulares tractus ita particulares cultus qui adhuc remotiores fuerunt, & quod terræ sint illorum communia, constat ex significatione Insularum in Verbo. Huc usque actum est de illis qui cultum externum habuerunt correspondentem interno; per septem filios Japheti significati sunt illi qui propius ad verum cultum internum accesserunt; per septem filios Gomeri & simul Javanis, illi, qui remotius a vero cultu interno fuerunt; per insulas gentium significantur illi, qui adhuc remotius, & proprie illi, qui inter se mutuo in charitate vixerunt, sed usque in ignorantia, non scientes quicquam de Domino, de doctrinalibus fidei Ecclesiæ, & de cultu interno, sed tamen quendam externum cultum habuerunt, quem religiose observarunt, tales vocantur Insulæ in Verbo, quare per Insulas significatur in sensu interno cultus qui remotior est: qui in sensu interno Verbi sunt, ut Angeli, ignorant quid Insulæ, talium enim ideam amplius non habent, sed pro iis percipiunt cultum remotiorem, qualis est gentium extra Ecclesiam: similiter etiam per insulas percipiunt illa intra ipsam Ecclesiam, quæ aliquantum remotiora sunt a charitate, sicut sunt amicitiæ, & civilitates; amicitia non est charitas, minus adhuc civilitas, sed sunt gradus infra charitatem, at quo plus trahunt a charitate, eo plus sunt sinceræ. Quod per Insulas talia significentur, constare potest ab his in Verbo locis; apud Esaiam

Esaiam, "Obmutescite Mihi, *Insulæ*, & populi innovent vires, accedant. Viderunt *Insulæ* & timuerunt, *fines terræ* trepidarunt, appropinquarunt & venerunt," XLI: 1, 5. ibi Insulæ pro gentibus probis extra Ecclesiam, qui cultum suum externum religiose observarunt; ultimi termini, ubi Ecclesia, appellantur fines terræ. Apud Eundem, "Non caligabit, & non confringet, donec ponit in terra judicium, & legem Ipsius *Insulæ* exspectant. Cantate Jehovæ canticum novum, laudem Ipsius a *fine terræ*, descendentes mare, & plenitudo ejus, *Insulæ* & habitatores earum; ponent Jehovæ gloriam, & laudem Ipsius in *Insulis* indicabunt," XLII: 4, 10, 12. Insulæ hic quoque pro gentibus extra Ecclesiam, qui in ignorantia, simplicitate & probitate vixerunt: apud Eundem, "Attendite *Insulæ* ad Me, & auscultate populi *e longinquo*," XLIX: 1. similiter pro gentibus illis, quæ remotiores sunt a cultu Domini, & a cognitionibus fidei, quare dicitur e longinquo: apud Eundem, "In Me *Insulæ* sperabunt, & brachium meum exspectabunt," LI: 5. pro iisdem, quia sunt qui in probitate vivunt, dicitur, in Me sperabunt, & brachium meum exspectabunt: apud Jeremiam, "Audite Verbum Jehovæ gentes, & indicate in *Insulis e longinquo*," XXXI: 10. pro iisdem: apud Zephaniam, "Formidabilis Jehovah super illis, quia macie conficiet omnes deos terræ, & incurvabunt se Ipsi, quisque de loco suo, omnes *Insulæ gentium*" II: 11. Insulæ gentium pro gentibus remotioribus a cognitionibus fidei: apud Davidem, "Jehovah regnat, exultet terra, lætentur *Insulæ* multæ; nubes & caligo circum circa Ipsum," Psalm: XCVII: 1. pro iisdem; ignorantia eorum hic repræsentative exprimitur per nubem & caliginem, sed quia in simplicitate & probitate, dicitur circum circa Ipsum. Quia per Insulas significantur illa quæ remotiora sunt, etiam Tharschisch, Pul, Lud, Thubal & Javan, per quos significati sunt externi cultus, appellati sunt Insulæ, Es: LXVI: 19. tum quoque Kitthim Jer: II: 10. Cap: XXVII: 6. Insulæ quoque cum opponuntur terræ aut montibus, significant vera fidei, ex eo quod in mari sint; ita doctrinalia, quæ sunt ritualia.

1159. Quod quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gentes suas, significent quod illa secundum cujusvis genium; juxta linguam quod sit juxta opinionem cujusvis; juxta familias suas quod sit juxta probitatem; quoad gentes suas quod sit quoad utrumque in communi, constare potest a significatione Linguæ, & Familiarum, & Gentium in Verbo, de quibus ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Quod Lingua significet in sensu interno opinionem, ita principia & persuasiones, causa est, quia talis est Linguæ correspondentia cum intellectuali parte hominis, seu cum ejus cogitatione, qualis est effectus cum sua causa; talis etiam est influxus non solum cogitationum hominis in Linguæ loquentis motus, sed etiam talis est influxus Cœli, de quo aliqua ab experientia, ex Divina Domini Misericordia, alibi. Quod Familiæ significent in sensu interno probitatem, tum charitatem & amorem, inde venit, quia omnia quæ amoris mutui sunt, se habent in cœlis sicut consanguinitates & affinitates, ita sicut familiæ, de quibus videatur n: 685; quare

quare in Verbo illa, quæ amoris aut charitatis ſunt, exprimuntur per domos ut & per familias, quibus confirmandis hic non immorandum; quod domus ſignificet talia, videatur n: 710. Quod Gentes ſignificent utrumque in communi, conſtat ex ſignificatione gentis ſeu gentium in Verbo; Gentes in bono ſenſu ſignificant voluntaria & intellectualia nova, proinde bona amoris & vera fidei, at in ſenſu oppoſito ſignificant mala & falſa, ſimiliter etiam, domus, familiæ, linguæ, quod permultis confirmari poteſt a Verbo; cauſa eſt, quia Antiquiſſima Eccleſia diſtincta fuit in domos, in familias, & in gentes; domum conſtituerunt conjuges cum liberis & cum ſervis & ancillis; familiam conſtituerunt plures domus quæ non longe ab invicem diſtabant; gentes autem conſtituerunt plures familiæ; inde Gentes ſignificabant in uno complexu omnes familias ſimul; ſimiliter ſe habet in Cœlo, ſed omnium reſpectus ibi eſt quoad amorem & fidem in Dominum, n: 685. Inde nunc ſignificatio Gentium in ſenſu interno, quod ſit commune complectens tam voluntaria quam intellectualia, ſeu quod idem eſt, tam quæ ſunt amoris quam quæ ſunt fidei, reſpective ad familias & domos ex quibus, de his videantur etiam quæ prius n: 470, 471, 483. Ex his conſtat, quod gentes ſignificent utrumque in communi; & quod quælibet juxta linguam ſuam, juxta familias ſuas, & quoad gentes ſuas, ſignificent genium cujuſvis hominis, familiæ, gentis, ad quam cultus ab Eccleſia Antiqua derivatus eſt.

1160. Verſ: 6. *Et filii Cham; Kuſch, & Mizraim, & Puth, & Canaan.* Per Cham ſignificatur, hic ut prius, fides ſeparata a charitate; per filios Chami, quæ fidei ſeparatæ ſunt: Kuſch, Mizraim, Puth & Canaan, fuerunt totidem gentes, per quas in ſenſu interno ſignificantur cognitiones, ſcientiæ, & cultus, quæ ſunt fidei ſeparatæ a charitate.

1161. Quod per Cham ſignificetur fides ſeparata a charitate, conſtat ab illis, quæ in Capite præc: de Chamo dicta & oſtenſa ſunt.

1162. Quod per filios Chami ſignificentur quæ fidei ſeparatæ ſunt, inde ſequitur; ut ſciri poſſit quid Cham, & inde quid filii Chami, ſciendum eſt quid fides ſeparata a charitate; fides ſeparata a charitate eſt nulla fides, ubi nulla fides, nullus eſt cultus, neque internus, neque externus, ſi aliquis cultus, eſt cultus corruptus, quare per Chamum pariter ſignificatur cultus internus corruptus: in falſa opinione ſunt, qui fidem vocant ſolam ſcientiam cœleſtium & ſpiritualium ſeparatam a charitate, nam ſcientiam habent præ aliis quandoque omnium peſſimi, ut qui in continuis odiis & vindictis, inque adulteriis, vivunt, proinde qui infernales ſunt, & poſt vitam corporis fiunt diaboli; inde conſtare poteſt, quod ſcientia non ſit fides, ſed fides eſt agnitio illorum quæ ſunt fidei, & agnitio nuſquam eſt externa ſed interna, eſtque Solius Domini operatio per charitatem apud hominem, & agnitio nuſquam eſt oris ſed eſt vitæ, ex vita cujuſvis ſciri poteſt, qualis agnitio. Filii Chami dicuntur omnes, qui ſcientiam cognitionum fidei habent, & non charitatem; ſive ſcientiam cognitionum interiorum Verbi, ipſorumque ejus myſteriorum; ſive ſcientiam omnium quæ in Verbi ſenſu literali ſunt; ſive ſcientiam aliarum veritatum, a quibus illas ſpectare poſſunt, quocunque nomine ſint; ſive cognitionem omnium

nium ritualium cultus externi; si non charitatem habent, sunt filii Chami; quod tales sint, qui vocantur filii Chami, constat ex gentibus, de quibus nunc.

1163. Quod Kusch, Mizraim, Puth, & Canaan, fuerint totidem gentes, per quas in sensu interno significantur cognitiones, scientiæ, & ritualia, quæ sunt fidei separatæ a charitate, constare potest ex Verbo, ubi Gentes hæ passim nominantur, ibi enim per eas significantur talia; nempe per Kusch seu Æthiopiam cognitiones interiores Verbi, per quas confirmant principia falsa; per Mizraim seu Ægyptum, scientiæ seu varia scientifica, per quæ explorare volunt arcana fidei, & principia falsi inde confirmant; per Puth seu Lybiam, cognitiones ex sensu literali Verbi, per quas similiter principia falsa confirmant; per Canaan seu Canaanitas significantur ritualia seu externi cultus separati ab interno; omnia hæc cum separata sunt a charitate, vocantur filii Chami. Per easdem gentes significantur etiam simpliciter Cognitiones & Scientiæ, per Kusch Cognitiones interiores Verbi, per Ægyptum Scientiæ, per Puth Cognitiones ex sensu literali Verbi; quæ causa est, quod in utroque sensu accipiantur, tam in malo quam in bono, ut constare potest a sequentibus locis.

1164. Quod per Kusch seu Æthiopiam significentur Cognitiones interiores Verbi, per quas confirmant principia falsa, constat apud Jeremiam, "*Ægyptus* "sicut flumen ascendit, & sicut flumina commoventur aquæ, & dixit, "ascendam, obtegam terram, perdam civitatem, & habitantes in ea; ascen-"dite equi, & insanite currus, & egrediantur fortes *Kusch* & *Puth*, appre-"hendentes scutum," XLVI: 8. hic Ægyptus pro iis qui nihil credunt nisi ex scientificis illa capiant, inde omnia dubitativa, negativa & falsa, quod est ascendere, obtegere terram, & perdere civitatem: Kusch ibi, pro cognitionibus universalioribus & interioribus Verbi, quibus capta principia falsi confirmant; Puth pro cognitionibus ex sensu literali Verbi quæ sunt secundum sensuum apparentias: apud Ezechielem, "Veniet gladius in *Ægyptum*, & erit "dolor in *Kusch*, cum cadet confossus in *Ægypto*, & accipient turbam ejus, "& destruentur fundamenta ejus, *Kusch* & *Puth*, & Lud, & tota Ereb & "Kub, & filii terræ fœderis cum iis gladio cadent," XXX: 4, 5, 6. hæc nusquam aliquis sciret, quid esset, nisi ex sensu interno; & nisi nomina significarent res, pœne nullus sensus foret; sed hic per Ægyptum significantur scientiæ, per quas intrare volunt in mysteria fidei; Kusch & Puth vocantur fundamenta ejus, quia sunt cognitiones ex Verbo: apud Eundem, "In die illo "exibunt nuntii a coram Me in navibus ad terrendum *Kusch* confidentem, "& erit dolor in iis juxta diem *Ægypti*," XXX: 9. Kusch pro cognitionibus ex Verbo confirmantibus falsa ex scientificis exclusa: apud Eundem, "Dabo "terram *Ægypti* in vastitates, vastitatem desolationis a turri Sevene, & usque "ad terminum *Kusch*," XXIX: 10. ibi Ægyptus pro scientificis, Kusch pro cognitionibus interiorum Verbi, quæ sunt termini, quousque vadunt scientiæ: apud Esaiam, "Ducet rex Aschuris captivitatem *Ægypti*, & captivitatem "*Kuschi*, pueros & senes, nudum & discalceatum, & detectos nate, nudita-"tem Ægypti, & consternabuntur & erubescent ob *Kuschum* spem eorum, & "ob *Ægyptum* decus eorum." XX: 4, 5. ibi Kusch pro cognitionibus ex Verbo,

bo, quibus confirmantur falsa per scientifica capta; Aschur est ratiocinatio, quæ captivos ducit: apud Nahum, "*Kusch* fortitudo ejus & *Ægyptus*, & "non finis, *Puth* & *Lubim* fuerunt in auxilio tuo," III: 9. de Ecclesia vastata, ubi similiter Ægyptus pro scientificis, & Kusch pro cognitionibus. Kusch & Ægyptus simpliciter pro cognitionibus & scientiis, quæ sunt veritates, utiles illis, qui sunt in fide charitatis; ita in bono sensu; apud Esaiam, "Dixit Jehovah, labor *Ægypti*, & merces *Kuschi*, & *Sabæorum*, viri mensuræ, "ad te transibunt, & tibi erunt, post te ibunt in compedibus, transibunt, & "ad te incurvabunt se, ad te orabunt, tantummodo in te Deus, & non præ-"terea alius Deus," XLV: 14. labor Ægypti pro scientia, merces Kuschi & Sabæorum pro cognitionibus spiritualium, quæ illis inserviunt, qui agnoscunt Dominum, nam eis omnis scientia & cognitio: apud Danielem, "Rex sep-"tentrionis dominabitur in recondita auri & argenti, & in omnia desidera-"bilia *Ægypti*, & *Lubim* (Puth) & *Kuschim*, in incessibus tuis," XI: 43. Puth & Kusch ibi pro cognitionibus ex Verbo, Æyptus pro scientificis: apud Zephaniam, "A transitu fluviorum *Kuschi* adoratores mei," III: 10. pro illis qui extra cognitiones, ita pro gentibus: apud Davidem, "Venient mag-"nates ex *Ægypto*, *Kusch* accelerabit manus suas Deo," Psalm: LXVIII: 32. hic Ægyptus pro scientiis, & Kusch pro cognitionibus: apud Eundem, "Me-"morabo Rahabam & Babel inter cognoscentes Me, ecce Philistæa, & Ty-"rus, cum *Kuscho*, hic natus est ibi, (in civitate Dei)" Psalm: LXXXVII: 4. Kusch pro cognitionibus ex Verbo, quare dicitur natus in civitate Dei. Quia Kusch significat cognitiones interiores Verbi, & intelligentiam inde, ideo dicitur, quod fluvius secundus exiens ex horto Edenis circumdederit totam terram *Kusch*, de quo videatur prius, n: 117.

1165. Quod per Misraim seu Ægyptum significentur in Verbo scientiæ, seu varia scientifica, per quæ explorare volunt arcana fidei, & principia falsi inde capta confirmant; tum etiam simpliciter scientiæ, ita quæ utiles; constat non solum a locis nunc allatis, sed etiam a permultis aliis, quæ omnia si adducerentur, paginas implerent; videantur Esai: XIX: 1 ad f. Cap: XXX: 1, 2, 3. Cap: XXXI: 1, 2, 3. Jerem: II: 18, 36. Cap: XLII: 14 ad f. Cap: XLVI: 1 ad f. Ezech: XVI: 26. Cap: XXIII: 5. Cap: XXIX: 1 ad f. Cap: XXX: 1 ad f. Hosch: VII: 11. Cap. IX: 3, 6. Cap: XI: 1, 5, 11. Mich: VII: 12. Sachar: X: 10, 11. Psalm: LXXX: 9. seq:

1166. Quod per Puth seu Lybiam significentur in Verbo cognitiones ex sensu literali, per quas similiter principia falsa confirmantur; tum quoque simpliciter cognitiones tales, constat a locis prius allatis ubi de Kusch, per quem quia similiter cognitiones sed interiores significantur, in Verbo Puth cum Kusch simul nominantur, quæ loca ibi videantur allata ex Jerem: XLVI: 8. Ezech: XXX: 4, 5, 6. Nah: III: 9. Dan: XI: 43.

1167. Quod per Canaanem seu Canaanitam significentur in Verbo ritualia, seu externi cultus separati ab interno, ex permultis locis constat, cumprimis in historicis, qui quia tales erant tempore, cum filii Jacobi intromissi in terram, permissum fuit, ut extirparentur, sed in sensu interno Verbi omnes

 illi

illi per Canaanitas intelliguntur, qui externum cultum ſeparatum ab interno habent; & quia præ cæteris Judæi & Iſraelitæ tales fuerunt, in Verbo prophetico ii in ſpecie ſignificantur, ut ſolum ex his binis locis conſtare poteſt, apud Davidem, "Fuderunt ſanguinem innocentem, ſanguinem filiorum & "filiarum ſuarum, quos ſacrificabant idolis *Canaanis*, & prophanata eſt "terra ſanguinibus, & immundi facti operibus ſuis, ſcortatique ſunt factis "ſuis," Pſalm: CVI: 38, 39, ibi fundere ſanguinem filiorum & filiarum in ſenſu interno eſt quod exſtinxerint omnia vera fidei & bona charitatis; filios & filias ſacrificare idolis Canaanis ſignificat illa quæ ſunt fidei & charitatis prophanare per cultum externum ſeparatum ab interno, qui non niſi quam idololatricus eſt, ita immundi facti operibus ſuis & ſcortati factis ſuis. Apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih Hieroſolymæ, negotiationes tuæ, & natales "tui de terra *Canaane*, pater tuus Emorræus, & mater tua Chittæa," XVI: 3. ubi aperte dicuntur a terra Canaanæa. Quod Canaan ſignificet cultum externum ſeparatum ab interno, videantur quæ prius n: 1078. 1094.

1168. Verſ: 7. *Et filii Kuſch; Seba & Chavillah, & Sabtha, & Raamah, & Sabtheka. Et filii Ramæ, Scheba & Dedan.* Per filios Kuſch ſignificantur illi, qui internum cultum non habuerunt, ſed cognitiones fidei, in quibus poſſidendis religionem poſuerunt: Sebah, Chavillah, Sabtha, Raamah, & Sabtheka, ſunt totidem gentes, apud quas fuerunt; in ſenſu interno per eaſdem ſignificantur ipſæ cognitiones: per filios Ramæ ſimiliter ſignificantur illi, qui internum cultum non habuerunt, ſed cognitiones fidei, in quibus poſſidendis religionem poſuerunt: Scheba & Dedan ſunt gentes apud quas fuerunt; in ſenſu interno per eaſdem ſignificantur ipſæ cognitiones; ſed cum differentia, per filios Kuſch ſignificantur cognitiones ſpiritualium, per filios Ramæ cognitiones cœleſtium.

1169. Quod per filios Kuſch ſignificentur illi, qui internum cultum non habuerunt, ſed cognitiones fidei, in quibus poſſidendis religionem poſuerunt, conſtat a Kuſch, cujus filii ſunt, per quem ſignificantur cognitiones interiores rerum ſpiritualium, ut ſupra oſtenſum; ut & a Verbo, ubi illæ gentes nominantur.

1170. Quod Seba, Chavillah, Sabtha, Raamah, Sabtheka, ſint totidem gentes, apud quas fuerunt, & quod in ſenſu interno per eaſdem ſignificentur ipſæ cognitiones, conſtare poteſt ab illis locis ex Verbo, quæ infra adducenda.

1171. Quod per filios Raamæ, ſimiliter ſignificentur illi, qui internum cultum non habuerunt, ſed cognitiones fidei, in quibus poſſidendis religionem poſuerunt; & quod Scheba & Dedan, ſint gentes, apud quas fuerunt, & quod in ſenſu interno per eaſdem ſignificentur ipſæ cognitiones, patet a ſequentibus locis apud prophetas; ab his de Seba, Scheba & Raamah; apud Davidem, "Reges Tharſchiſch & Inſularum munus adducent, & reges "*Schebæ* & *Sebæ* honorarium adferent, & incurvabunt ſe Ipſi omnes reges," Pſalm: LXXII: 10, 11. ubi de Domino, Ipſius Regno, & Eccleſia cœleſti; quod hic per munus & honorarium ſignificentur cultus, quiſque videre poteſt, ſed quinam & quales cultus non ſciri poteſt, niſi ſciatur quid per Tarſchiſch

ſchiſch & inſulas, & per Schebam & Sebam intelligitur; quod per Tharſciſch & Inſulas intelligantur cultus externi correſpondentes interno, prius oſtenſum eſt, & quod per Schebam & Sebam cultus interni, inde ſequitur, nempe per Schebam cultus cœleſtia, & per Sebam cultus ſpiritualia. Apud Eſaiam, " Dedi expiationem tui Egyptum, *Kuſch* & *Sebam* loco tui," XLIII: 3, ubi Kuſch & Seba pro ſpiritualibus fidei. Apud Eundem " Labor Ægypti, & " merces *Kuſchi* & *Sebæorum*, viri menſuræ, ad te tranſibunt," XLV: 14. labor Ægypti pro ſcientia, merces Kuſchi & Sebæorum pro cognitionibus ſpiritualium, quæ inſerviunt illis qui credunt in Dominum. Apud Eundem, " Turma Camelorum obteget te, dromades Midianis & Ephæ, omnes e *Scheba* " venient, aurum & thus portabunt, & laudes Jehovæ annuntiabunt, omnis " grex *Arabiæ* congregabuntur tibi," LX: 6, 7. ubi per Schebam intelliguntur cœleſtia & ſpiritualia inde, quæ ſunt aurum & thus, & explicantur quod ſint laudes Jehovæ, hoc eſt, cultus internus. Apud Ezechielem, " Negotiatores *Schebæ* & *Raamæ*, hi negotiatores tui in primario omnis aro- " matis, & in omni lapide pretioſo, & aurum dederunt ſubſidiis tuis," XXVII: 22, 23. de Tyro, ubi quid per Schebam & Raamam ſignificatur, conſtat ex negotiatione, quæ dicitur aroma, lapis pretioſus, & aurum, aroma in ſenſu interno eſt charitas, lapis pretioſus eſt fides inde, aurum eſt amor in Dominum, quæ omnia ſunt cœleſtia per Schebam ſignificata; talium cognitiones proprie ſunt Scheba, quare hic appellantur negotiationes, quibus imbuuntur qui fiunt homines Eccleſiæ, nam abſque cognitionibus nemo poteſt fieri homo Eccleſiæ; ſimilia repræſentata ſunt per Reginam *Schebæ*, quæ venit ad Salomonem, & illi apportavit aromata, aurum, & lapidem pretioſum, 1 Reg: X: 1, 2, 3: tum etiam per ſapientes ab oriente, qui venerunt ad Jeſum, cum natus, & procidebant & adorabant Ipſum, & aperiebant theſauros ſuos, & offerebant Ipſi dona, aurum, thus, & myrrham, Matth: II: 1, 11. per quæ ſignificatum Bonum cœleſte, ſpirituale, & naturale. Apud Jeremiam, " Quid Mihi thus e *Scheba* veniat, & calamus optimus e terra longinqua; holocauſta veſtra non ad " complacentiam," VI: 20. hic etiam patet, quod per Schebam ſignificentur cognitiones & adorationes, quæ ſunt thus & calamus, ſed hic quæ ſunt abſque charitate, quæ non gratæ.

1172. Quod per Dedanem ſignificentur cognitiones cœleſtium inferiorum, quæ ſunt in ritualibus, conſtat a ſequentibus in Verbo locis; apud Ezechielem, " Filii *Dedanis* negotiatores tui, Inſulæ multæ mercatores manus tuæ, cor- " nua eboris, & ebena adduxerunt honorarium tuum," XXVII: 15. cornua eboris & ebena ſunt in ſenſu interno bona exteriora, quæ ſunt cultus ſeu ritualium: apud Eundem, " *Dedan* negotiatrix tua in veſtibus libertatis pro " curru; Arabia & omnes principes Kedar," XXVII: 20, 21. ubi veſtes libertatis pro curru ſimiliter ſunt bona exteriora, ſeu ritualium: apud Jeremiam, " Putida facta eſt ſapientia eorum, fugite, averterunt ſe, in profundum de- " miſerunt ſe ad habitandum, habitatores *Dedanis*," XLIX: 8. hic Dedan in proprio ſenſu pro ritualibus, in quibus non cultus internus ſeu adoratio Domini

mini ex corde, de quibus prædicatur quod avertant se, & in profundum se demittant ad habitandum. Ex his nunc constat, quod per filios Kusch significentur cognitiones spiritualium, & per filios Raamæ cognitiones cœlestium.

1173. Vers: 8, 9. *Et Kusch genuit Nimrodum: is cœpit esse potens in terra. Is fuit potens venatione coram Jehovah; propterea dicebatur, sicut Nimrod potens venatione coram Jehovah.* Per Kusch significantur hic, ut prius, cognitiones interiores rerum spiritualium & cœlestium: per Nimrodum significantur illi, qui internum cultum fecerunt externum; ita per Nimrodum significatur talis externus cultus; quod Kusch genuit Nimrodum, est quod qui cognitiones interiorum habuerunt, talem cultum instituerint: is fuit potens in terra, significat, quod talis religio in Ecclesia invaluit; terra est Ecclesia, ut prius: is fuit potens venatione coram Jehovah, significat quod multis persuaserit: propterea dicebatur, sicut Nimrod potens venatione coram Jehovah, significat, quia tam multi persuadebantur, quod talis formula solennis facta, & porro significat, quod talis religio facile animos hominum captet.

1174. Quod per Kusch significentur cognitiones interiores rerum spiritualium & cœlestium, constat ab illis, quæ prius de Kusch dicta & ostensa sunt.

1175. Quod per Nimrodum significentur illi qui internum cultum fecerunt externum, & quod ita per Nimrodum significetur talis externus cultus, constare potest ab illis quæ sequuntur; in antecessum hic dicendum, quid per internum cultum facere externum intelligitur; prius dictum & ostensum est, quod internus cultus, qui est ex amore & charitate, sit ipse cultus, & quod externus cultus absque hoc interno nullus cultus sit; at cultum internum facere externum est, cultum externum essentialem facere præ interno, quod est inversum prioris, sicut dicere, quod nullus cultus sit internus absque externo, cum tamen ita se habet, quod nullus cultus externus sit absque interno; religio illorum qui fidem separant a charitate talis est, nempe quod illa quæ fidei sunt præferant illis quæ sunt charitatis, seu quæ cognitionum fidei, illis quæ sunt vitæ, ita formalia præ essentialibus; omnis cultus externus est formale cultus interni, nam internus est ipsum essentiale, ex formali absque suo essentiali facere cultum, est internum facere externum; ut pro exemplo, si quis viveret, ubi non Ecclesia, non prædicatio, non sacramenta, nullum sacerdotium, quod is non posset salvari, aut habere aliquem cultum, cum tamen is ex interno possit colere Dominum; sed inde non sequitur, quod externus abesse debeat; ut manifestius pateat, sit quoque pro exemplo, ponere ipsum essentiale cultus in eo, ut frequentent Ecclesias, obeant sacramenta, audiant prædicationes, orent, observent festa, & plura quæ externa & ceremonialia sunt, & persuadere sibi quod hæc satis sint, loquendo de fide, quæ omnia sunt formalia cultus; qui vero cultum ex amore & charitate essentialem faciunt, ii similiter faciunt, nempe frequentant Ecclesias, obeunt sacramenta, audiunt prædicationes, orant, observant festa, & plura, & hæc admodum diligenter & sollicite, sed in illis non ponunt essentiale cultus; in horum

horum externo cultu, quia in illo eft internus, eft fanctum & vivum, fed in illorum, de quibus fupra, non fanctum & non vivum; ipfum enim effentiale eft quod fanctificat & vivificat formale feu ceremoniale; at fides feparata a charitate non fanctificare & vivificare poteft cultum, quia abeft effentia & vita; talis cultus vocatur Nimrodus, & nafcitur a cognitionibus quæ funt Kufch, & hæ a fide feparata a charitate, quæ fides eft Chamus; ex Chamo feu ex fide feparata, per cognitiones quæ funt fidei feparatæ, nufquam alius cultus nafci poteft. Hæc funt quæ fignificantur per Nimrodum.

1176. Quod Kufch genuit Nimrodum, fit quod qui cognitiones interiorum habuerunt, talem cultum inftituerint, conftat ex illis quæ nunc dicta funt; cognitiones interiorum funt illa, quæ doctrinalia vocant, & quæ etiam diftinguunt a ritualibus; ficut pro exemplo præcipuum eorum doctrinale eft, quod fides fola falvificet, fed nefciunt, quod amor in Dominum & amor erga proximum, fit ipfa fides, & quod cognitiones quas vocant fidem, non fint nifi ob finem, ut per illas accipiant a Domino amorem in Ipfum, & amorem erga proximum, & quod hæc fides fit, quæ falvificat: illi qui folas cognitiones vocant fidem, funt qui talem cultum gignunt & inftituunt, de quo fupra.

1177. Quod is fuit potens in terra, fignificet quod talis religio in Ecclefia invaluit, conftare poteft ex illis, quæ mox fequuntur. Quod Terra fit Ecclefia, oftenfum eft prius n: 620, 636, 662. & alibi.

1178. Quod is fuit potens venatione coram Jehovah, fignificet quod multis perfuaferit, conftat ex fide feparata a charitate, quod talis; tum a fignificatione Venari in Verbo: fides feparata a charitate, talis eft, quod facile perfuadeantur, plurima pars hominum non fciunt quid funt interna, fed quid externa; & plurima pars in fenfualibus, voluptatibus & cupiditatibus degunt, & fe ac mundum fpectant, ideo facile captantur a tali religione. A fignificatione venari; in Verbo venari fignificat in genere perfuadere, in fpecie captare animos ad blandiendo eorum fenfualibus, voluptatibus & cupiditatibus, utendo doctrinalibus, quæ explicant fecundum genium fuum & alterius ex arbitrio, ex caufa fui ut magni fint honore & opulentia, ita perfuadendo; ut conftat apud Ezechielem, " Væ confuentibus pulvillos fuper omnibus axillis " manuum mearum, & facientibus velamina fuper caput omnis ftaturæ ad " *Venandum* animas, animas *Venamini* populo meo, & animas vobis vivificatis: & prophanafti Me in populo meo pro pugillis hordeorum, & pro " fruftis panis, ad occidendum animas, quæ non morientur, & ad vivificandum animas, quæ non vivent, mentiendo vos populo meo, audientibus " mendacium. Ecce Ego quoad pulvillos veftros, quibus vos *Venantes* ibi " animas ad evolandum, & abrumpam eos defuper brachiis veftris, & dimittam " animas, quas vos *Venantes*, animas ad evolandum, & difrumpam velamina " veftra, & eripiam populum meum e manu veftra, & non erunt amplius " in manu veftra in *Venationem*," XIII: 18, 19, 20, 21. hic explicatur quid venari, quod fit decipere per perfuafiones, & per cognitiones, quas pervertunt, quafque in favorem fui, & fecundum genium alterius, explicant: apud Micham,

" Periit

"Periit misericors e terra, & rectus inter hominem nullus, omnes ii sanguinibus insidiantur, vir fratrem suum *Venantur* reti, quando malum faciunt volis pro benefaciendo, princeps interrogans & judicans propter retributionem, & magnus est loquens perversitatem animæ suæ is, & torquent eam," VII: 2, 3. hic similiter explicatur quid venari, quod insidiari sui causa, seu falsum dicere verum, & loqui perversitatem & torquere, sic persuadendo: apud Davidem, "Vir linguæ, non firmabitur in terra, vir violentiæ malum "*Venatur* ei in subversiones," Psalm: CXL: 12. ibi de impiis qui per falsa persuadent, male cogitant, blande loquuntur, fallendi causa; lingua ibi pro mendacio.

1179. Propterea dicebatur, sicut Nimrod potens venatione coram Jehovah, quod significet, quia tam multi persuadebantur, quod talis formula solennis facta; & quod porro significet, quod talis religio facile animos hominum captet, constare potest ab illis quæ dicta sunt, tum ab ipso sensu literæ; & præterea, quia antiquitus nomina indebant rebus, hoc nomen indiderunt huic cultui, nempe quod Nimrodus, hoc est, cultus hic, potens venatione, hoc est, esset captans animos; quod coram Jehovah, est quia ii, qui in tali cultu fuerunt, fidem separatam vocarunt Jehovam, seu virum Jehovam, ut constat ab illis quæ dicta prius, n: 340, de Caino, per quem similiter fides separata a charitate significatur; at differentia inter Cainum & Chamum est, quod illud fuisset in Ecclesia cœlesti quæ perceptionem habuit, at hoc in Ecclesia spirituali, quæ nullam perceptionem habuit, quare illud enormius fuit, quam hoc: tales vocati sunt antiquitus Potentes, ut apud Esaiam, "Consumetur omnis "gloria Kedaris, & residuum numeri, arcus *Potentium* filiorum Kedaris imminuentur," XXI: 17. & apud Hoseam, "Arastis impietatem, iniquitatem messuistis, comedistis fructum mendacii, quia confisus est viæ tuæ, "multitudini *Potentium* tuorum," X: 13. & alibi: viros & potentes se vocarunt ex fide, est enim in Lingua originali vox per quam exprimitur potens, & simul vir, quæ vox in Verbo prædicatur de fide, & quidem in utroque sensu.

1180. Vers: 10. *Et fuit principium Regni ejus Babel, & Erech, & Akkad, & Kalneh, in terra Schinear.* Fuit principium regni ejus, significat quod sic inchoavit talis cultus: Babel, Erech, Akkad, Kalneh in terra Schinear, significant quod ibi loci fuerint tales cultus; & simul per easdem significantur ipsi cultus, quorum externa apparent sancta, sed interiora sunt prophana.

1181. Quod principium regni ejus, significet quod sic inchoaverit talis cultus, constat a significatione Babelis in terra Schinear, de qua in sequentibus.

1182. Quod Babel, Erech, Akkad, Kalneh in terra Schinear significent quod ibi loci fuerint tales cultus, & quod per easdem simul significentur ipsi cultus, quorum externa apparent sancta, sed interiora sunt prophana, constat a significatione Babelis & terræ Schinear; in Verbo multum agitur de Babele, & per eam ubivis significatur cultus talis, nempe quod externa appareant sancta, sed interiora sunt prophana; sed quia de Babele agitur in Capite sequente, ibi ostendendum venit, quod per Babelem talia significentur; tum quod

quod cultus talis in principio non ita prophanus fuerit, ac poftea factus eft; cultus enim externus fe prorfus habet fecundum interiora, quo magis infontia funt interiora, eo magis infons eft cultus externus; at quo magis fæda funt interiora, eo magis fædus eft cultus externus; & quo magis prophana funt interiora, eo magis prophanus eft cultus externus; ut res paucis dicatur, quo plus amoris mundi & fui eft apud hominem qui eft in cultu illo externo, eo minus vivum & fanctum ineft ejus cultui; quo plus odii erga proximum in amore fui & mundi, eo magis prophanum ineft cultui; quo plus malitiæ in odiis, eo adhuc magis prophanum ineft cultui; & quo plus doli in malitia, eo adhuc magis prophanum ineft cultui; illa & hæc funt interiora cultus externi, qui fignificatur per Babel, de quo in Capite fequente.

1183. Quid per Erech, Akkad, Kalneh, in terra Schinear, in fpecie fignificatur, non ita conftare poteft, quia in Verbo alibi non memorantur, præter Kalneh, apud Amos, Cap: VI: 2, fed funt differentiæ talis cultus. Quod autem terram Schinear attinet, in qua hi cultus, quod per eam in Verbo fignificetur cultus externus, in quo prophanum, conftat a fignificatione ejus in Cap: feq: XI: verf: 2, tum etiam apud Sachariam, Cap: V: 11, imprimis apud Danielem, ubi hæc, "Dedit Dominus in manum Nebuchad-"nezaris, regis Babelis, Jehojakimum regem Jehudæ, & partem vaforum do-"mus Dei, & deduxit eos in *terram Schinear*, in domum Dei fui, & vafa in-"tulit in domum thefauri Dei fui," I: 2. per quæ fignificatur, quod fancta "prophanata; vafa domus Dei funt fancta; domus Dei regis Babelis in terra "Schinear funt prophana, in quæ fancta illata funt; hæc tametfi hiftorica funt, ufque involvunt arcana illa, ficut omnia hiftorica Verbi; & porro conftat ex prophanatione eorundem vaforum, apud Danielem, Cap: V: 3, 4, 5, per quæ nifi fancta ræpræfentata fuiffent, nufquam talia contigiffent.

1184. Verf: 11, 12. *E terra ifta egreffus eft Afchur, & ædificavit Niniven, & Rechoboth urbem, & Kalach. Et Refen inter Niniven & inter Kalach; hæc urbs illa magna.* E terra ifta egreffus eft Afchur, fignificat qui in tali cultu externo fuerunt, cæperint ratiocinari de internis cultus; Afchur eft ratiocinatio: & ædificavit Niniven, & Rechoboth urbem, & Kalach, fignificat quod fic doctrinalia fidei fibi formaverint; per Niniven fignificantur doctrinalium falfa; per Rechoboth & Kalach, quoque talia ex alia origine: Refen inter Niniven & Kalach, fignificat quod quoque formaverint fibi doctrinalia vitæ; per Refen fignificantur doctrinalium falfa inde; Ninive eft falfum ex ratiociniis; Kalach eft falfum a cupiditatibus; inter Niniven & Kalach eft falfum ex utroque: hæc urbs illa magna, fignificat doctrinalia, quod illa increbuerint.

1185. Quod e terra ifta egreffus eft Afchur, fignificet quod illi qui in tali cultu externo fuerunt, cæperint ratiocinari de internis cultus, conftare poteft ex fignificatione Afchuris in Verbo, quod fit ratio & ratiocinatio, de qua in mox fequentibus: dupplex hic fenfus apparet, nempe quod Afchur ex terra ifta egreffus, tum quod Nimrod ex terra ifta egreffus, in Afchur feu Affyriam; ita dictum, quia utrumque fignificatur, tam fcilicet quod ratiocinatio de fpi-

ritualibus & cœleſtibus ex tali cultu exiſtat, hoc eſt, quod Aſchur egreſſus e terra Schinear; quam quod talis cultus ratiocinetur de ſpiritualibus & cœleſtibus; hoc eſt, quod Nimrod egreſſus e terra in Aſchurem ſeu Aſſyriam.

1186. Quod Aſchur ſit ratiocinatio, conſtat a ſignificatione Aſchuris ſeu Aſſyriæ in Verbo, ubi jugiter accipitur pro illis quæ rationis ſunt, in utroque ſenſu, nempe pro rationalibus & pro ratiocinationibus (per rationem & rationalia intelliguntur proprie illa quæ vera ſunt, per ratiocinationem autem & ratiocinia ea quæ falſa); Aſchur, quia ſignificat rationem & ratiocinationem, plerumque adjungitur Ægypto, quæ ſignificat ſcientifica, quia ratio & ratiocinatio eſt ex ſcientificis. Quod Aſchur Ratiocinationem ſignificet, conſtat apud Eſaiam, "Væ *Aſchur*, virga iræ meæ, ille non rectum cogitat, & cor "ejus non rectum meditatur, dixit, in virtute manus meæ feci, & in ſapientia mea, quia intelligens ſum," x: 5, 7, 13. ubi Aſchur pro ratiocinatione, de quo ideo prædicatur, quod non rectum cogitet & meditetur, & dicitur quod per ſapientiam ſuam, quia intelligens. Apud Ezechielem, "Duæ mu-"lieres, filiæ unius matris, ſcortatæ ſunt in *Ægypto*, in adoleſcentiis ſuis ſcortatæ "ſunt, ſcortata eſt una, & dilexit amaſios ſuos, *Aſchurem* (Aſſyrios) pro-"pinquos, veſtitos hyacinthino, duces & præfectos, juvenes deſiderii omnes "eos, equites equitantes equis; venerunt ad eam *filii Babelis*, & polluerunt "eam per ſcortationem ſuam," xxiii: 2, 3, 5, 6, 17. ubi Ægyptus pro ſcientificis, Aſchur pro ratiocinatione, filii Babelis pro falſis ex cupiditatibus. Apud Eundem, "Hieroſolyma ſcortata es cum *filiis Ægypti*, ſcortata es cum "*filiis Aſchuris*; multiplicaſti ſcortationem uſque in terra Canaan ad Chal-"dæam," xvi: 26, 28, 29. Ægyptus ſimiliter pro ſcientificis; Aſchur pro ratiocinatione; ratiocinatio ex ſcientificis de ſpiritualibus & cœleſtibus vocatur ſcortatio, & hic & alibi in Verbo; quod non ſcortatio ſit cum Ægyptiis & cum Aſſyriis, quiſque videre poteſt: apud Jeremiam, "Iſrael, quid tibi cum "via *Ægypti*, ad bibendum aquas Schichoris, & quid tibi cum via *Aſchuris*, "ad bibendum aquas fluvii (Euphratis)" ii. 18, 36. ſimiliter Ægpptus pro ſcientificis, & Aſchur pro ratiocinatione. Apud Eundem, "Pecus diſperſa "Iſrael, leones diſpulerunt, prior comedit eum Rex *Aſchuris*, & hic poſte-"rior deoſſavit eum rex *Babelis*", l: 17, 18. Aſchur pro ratiocinatione de ſpiritualibus. Apud Micham, "Erit hæc pax, *Aſchur* cum venerit in "terram noſtram, & cum calcaverit palatia noſtra, & conſtituemus ſuper "eum ſeptem paſtores, & octo principes hominum, & depaſcent *terram* "*Aſchuris* gladio, & *terram Nimrodi* in portis ejus, & liberabit ab *Aſchure*, "cum venerit in terram noſtram, & cum calcaverit terminum noſtrum," v: 4, 5, ibi de Iſraele ſeu Eccleſia ſpirituali, de qua dicitur, quod Aſchur non intrabit, hoc eſt, quod non ratiocinatio; terra Nimrodi pro tali cultu qui ſignificatus eſt per Nimrodum, in quo mala & falſa interiora. Quod etiam Aſchur in Verbo ſit Ratio quæ apud hominem Eccleſiæ, per quam perſpicit verum & bonum, conſtat apud Hoſeam, "Pavebunt ſicut avis ex *Ægypto*, "& ſicut columba e terra *Aſchuris*," xi: 11: ubi Ægyptus pro ſcientia hominis Eccleſiæ, & Aſchur pro ratione ejuſdem; quod avis ſit ſcientificum intellectuale,

tellectuale, & columba rationale bonum, prius ostensum est. Apud Esaiam, "In die illo erit semita ab *Ægypto* ad *Aschur*, & veniet *Aschur* in *Ægyptum*, " & *Ægyptus* in *Aschurem*, & servient *Ægyptii Aschuri*. In die illo erit Israel tertius *Ægypto* & *Aschuri*, benedictio in medio terræ, cui benedicet " Jehovah Zebaoth, dicendo benedictus populus meus *Ægyptus*, & opus ma- " nuum mearum *Aschur*, & hæreditas mea Israel," xix: 23, 24, 25. ubi de Ecclesia spirituali quæ est Israel, cujus ratio Aschur, & scientia Ægyptus; hæc tria constituunt hominis Ecclesiæ spiritualis intellectualia, quæ ita succedunt: Alibi quoque Aschur, ubi nominatur, significat rationale verum aut falsum, ut apud Esaiam: Cap: xx: 1 ad f. Cap: xxiii: 13, Cap: xxvii: 13. Cap: xxx: 31. Cap: xxxi: 8. Cap: xxvi: & xxxvii: Cap: lii: 4. Ezech: Cap: xxvii: 23, 24. Cap: xxx: 3. Cap: xxxi: 3 ad f: Mich: vii: 12. Zephan: ii: 13. Sachar: x: 11: Psalm: lxxxiii: 9. Aschur pro Ratiocinatione, apud Hoseam: Cap: v: 13. Cap: vii: 11: Cap: x: 6. Cap: xi: 5: Cap: xii: 2. Cap: xiv: 4. & apud Sachar: Cap: x: 10, ubi prædicatur de Ephraimo, per quem significatur intellectuale, sed ibi perversum.

1187. Quod ædificavit Niniven & Rechoboth urbem, & Kalach; significet quod sic doctrinalia fidei sibi formaverit, constat a significatione Ninives, & Rechoboth, & Kalach, de quibus in mox sequentibus, tum ex significatione *Urbis* in Verbo, quod sit doctrinale verum, aut hæreticum, quod ostensum prius, n: 402.

1188. Quod per Niniven significentur doctrinalium falsa, per Rechoboth & Kalach quoque talia, ex alia origine, constat ex significatione Ninives in Verbo, de qua mox: falsa hujus generis dantur a tribus originibus; Prima est ex fallaciis sensuum, obscuritate intellectus quod non illustratus, & ex ignorantia, inde falsitas quæ est Ninive: Altera origo est ex eadem causa, sed prædominante cupidine, ut vel innovandi, vel præeminendi, falsa inde sunt Rechoboth: Tertia origo est voluntatis, ita cupiditatum, quod non aliud agnoscere velint pro vero, quam quod cupiditatibus favet, inde falsa quæ vocantur Kalach: omnia hæc falsa existunt per Aschur seu ratiocinia de veris & bonis fidei. Quod Ninive significet falsa ex fallaciis sensuum, obscuritate intellectus quod non illustratus, exque ignorantia, constat apud Jonam, qui missus ad Niniven, cui urbi condonatum, quia tales; exque singulis apud Jonam de Ninive; de quibus ex Divina Domini Misericordia, alibi; ibi sunt historica, sed usque prophetica, involventia & repræsentantia talia arcana, sicut omnia reliqua historica Verbi. Similiter apud Esaiam, ubi de Rege *Aschuris*, quod manserit in *Ninive*, & cum incurvaret se in domo Nisroch dei sui, quod a filiis percussus gladio, xxxvii: 37, 38. hæc tametsi sunt historica, usque sunt prophetica, involventia & repræsentantia similia arcana, & ibi per Niniven significatur cultus externus in quo falsa, qui quia idololatricus, percussus est a filiis gladio; filii sunt falsa, ut prius ostensum, gladius est falsi pœna, ut ubivis in Verbo: etiam apud Zephaniam, "Jehovah extendet manum suam super septentrionem, & perdet *Aschurem*, & ponet *Ni-*

" *Niniven* in desolationem, siccitatem sicut desertum, & cubabunt in medio " ejus greges, omnis fera ejus gentis, etiam platea & anataria in malogranatis " ejus pernoctabunt, vox cantabit in fenestra, vastitas in limine, quia ce- " drum ejus denudavit," 11: 13, 14. hic describitur Ninive, sed stylo pro- " phetico, & ipsa falsitas quæ significatur per Niniven; falsitas ea, quia colitur, vocatur septentrio, fera gentis, platea & anataria in malogranatis, & exprimitur per quod vox cantet in fenestra, & denudetur cedrus, quæ est intellectuale verum; omnes hæ expressiones sunt significativæ talis falsitatis.

1189. Quod per Kalach significentur falsa oriunda ex cupiditatibus, ex propheticis non confirmari potest, sed usque ex historicis Verbi, quod Rex *Aschuris* transportaverit filios Israelis in *Aschur* seu Assyriam, & habitare eos fecerit in *Kalach*, & in Chabor, ad fluvium Gosan, & in urbibus Mediæ, II: Reg: XVII: 6. Cap: XVIII: 11. ubi historica nihil aliud involvunt; omnia enim historica Verbi, ut dictum, sunt significativa & repræsentativa; ita Israel hic est perversa Ecclesia spiritualis, Aschur ratiocinatio, Kalach falsitas talis.

1190. Quod Resen inter Niniven & Kalach, significet quod quoque formaverint sibi doctrinalia vitæ, & quod per Resen significentur doctrinalia falsa inde, constare ex illis quæ mox prius de Ninive, & Kalach ostensa sunt; tum a serie rerum, quod in versu priori actum sit de falsis doctrinæ, hic nunc de falsis vitæ; nam stylus Verbi talis est imprimis propheticus, quod cum de intellectualibus, etiam de voluntariis, agatur, in versu priori de intellectualibus seu falsis doctrinæ, hic autem de falsis vitæ, quæ per Resen significantur; cujus quia mentio non fit amplius in Verbo, non ita confirmari potest, solum ex eo, quod ædificata sit Resen inter Niniven & Kalach, hoc est, inter falsum ex ratiociniis, & falsum a cupiditatibus, quod producit falsum vitæ; tum ex eo, quod vocetur urbs magna, quia ex falsis tam intellectus, quam voluntatis.

1191. Hæc urbs illa magna, quod significet doctrinalia, quod illa increbuerint, constat ex significatione Urbis, quod sit doctrinale verum, aut doctrinale falsum, ut ostensum, n: 402, & quod urbs magna dicatur, est quia omnis falsitas doctrinæ & cultus inde derivetur in falsum vitæ.

1192. Mox supra in vers: 10. actum est de malis in cultu, significatis per Babelem, Erech, Akkad & Kalneh, in terra Schinear; in his binis versibus actum est de falsis in cultu significatis per Niniven, Rechoboth, Kalach, & Resen; falsa sunt principiorum ex ratiociniis, mala sunt cupiditatum ex amore mundi & sui.

1193. Vers: 13, 14. *Et Mizraim genuit Ludim, & Anamim, & Lehabim, & Naphthuchim. Et Pathrusim, & Kasluchim; ex quibus egressi sunt Pelisthim & Kaphthorim.* Mizraim genuit Ludim, Anamim, Lehabim, & Naphthuchim, & Kaphthorim, significant totidem gentes, per quas significantur totidem genera ritualium; Mizraim est scientia; Ludim, Anamim, Lehabim, & Naphthuchim, sunt totidem ritualia, quæ mere scientifica sunt: Pathrusim & Kasluchim sunt gentes ita vocatæ, per quas significantur doctri-

nalia

nalia ritualium ex ſimili origine, quæ modo ſcientifica: ex quibus egreſſi ſunt Peliſthim, ſignificant gentem, quæ inde, per quam ſignificatur ſcientia cognitionum fidei & charitatis; quod egreſſi ſint, ſignificat, quod cognitiones apud hos ſint ſcientifica.

1194. Quod Mizraim genuit Ludim, Anamim, Lehabim & Naphthuchim, Kaphthorim, ſignificent totidem gentes, per quas ſignificantur totidem ritualia, conſtare poteſt ex illis, quæ de Mizraim ſeu Ægypto ſupra ad verſ: 6. hujus Capitis oſtenſa ſunt, quod nempe Ægyptus ſignificet ſcientiam ſeu ſcientifica; qui ex eo geniti dicuntur non poſſunt alii eſſe, ſeu alia quam ritualia, & quidem ritualia cultus externi: Verbum enim Domini in ſinu & receſſu ſuo, hoc eſt, in ſenſu interno, nuſquam agit de aliis rebus, quam quæ ſunt Regni Ipſius, ita quæ ſunt Eccleſiæ, quare hic, quæ de ſcientificis per ratiocinationes, nata ſunt, non alia quam ritualia ſunt.

1195. Quod Mizraim ſeu Ægyptus ſit ſcientia, ad verſ: 6, hujus Capitis oſtenſum eſt: quod Ludim, Anamim, Lehabim, & Naphthuchim ſint totidem ritualia, quæ mere ſcientifica ſunt, conſtat ex illis quæ modo dicta: Ritualia mere ſcientifica prædicantur de illis, qui per ratiocinia explorant ſpiritualia & cœleſtia, & inde fingunt ſibi cultum; ritualia iſtius cultus, quia ex ratiociniis & ſcientificis, vocantur ritualia ſcientifica, in quibus nihil ſpirituale & cœleſte, quia a ſemet; inde idola Ægyptiaca, & inde magiæ; & quia inde eorum ritualia, Eccleſiæ Antiquæ ritus prorſus rejecerunt, imo nauſearunt & odio habuerunt, ut conſtat ex Geneſ: XLIII: 32. Cap: XLVI: 34. Exod: VIII: 22. hæc quia ſignificantur, dicuntur geniti a Mizraim ſeu ab Ægypto, hoc eſt, a ſcientificis: & quia ſcientifica eorum fuerunt diverſa, ideo quoque ritualia inde diverſa facta fuerunt; diverſitates in genere ſignificatæ ſunt per totidem gentes: quod talia per Ludim ſeu Ludios intelligantur, conſtat apud Jeremiam, "Ægyptus ſicut flumen aſcendit, & ſicut flumina commoventur "aquæ, & dixit, aſcendam, obtegam terram, perdam civitatem, & habitantes "in ea; aſcendite equi, inſanite currus, & egrediantur fortes Kuſch & Puth "apprehendentes ſcutum, & *Ludii* apprehendentes, tendentes arcum" XLVI: 8, 9, ubi flumina Ægypti ſunt ſcientifica diverſa quæ falſa, aſcendere & obtegere terram, eſt per ſcientifica intrare in illa quæ ſunt Eccleſiæ ſeu fidei, perdere urbem eſt deſtruere vera; Kuſch & Puth ſunt cognitiones; Ludii ſunt ſcientifica ritualia, de quibus; apprehendere & tendere arcum eſt ratiocinari.

1196. Quod Pathruſim & Kaſluchim ſint gentes ita vocatæ, & quod per eas ſignificentur doctrinalia ritualium ex ſimili origine, quæ modo ſcientifica, patet ex illis quæ dicta ſunt, & quod ſequantur ita in ſerie; de Pathruſim videatur apud Eſaiam, Cap: XI: 11, 12. Ezechielem, Cap: XXIX: 13, 14, 15. Cap: XXX: 13, 14. Jeremiam Cap: XLV: 1: 15.

1197. Ex quibus egreſſi ſunt Peliſthim, quod ſignificent gentem quæ inde, & quod per eam ſignificetur ſcientia cognitionum fidei & charitatis, conſtat ex Verbo, ubi pluries nominantur; Philiſtæi in Antiqua Eccleſia vocati ſunt omnes illi, qui multum loquuti ſunt de fide, & quod in fide ſalus, & tamen nullam vitam fidei habuerunt, quare etiam præ cæteris vocati ſunt præ-

præputiati, hoc eſt, abſque charitate; quod dicti præputiati, videatur, I Sam: XIV: 6. Cap: XVII: 26, 36. Cap: XXXI: 4. II Sam: Cap: I, 20, & alibi; iidem, quia tales, non potuerunt aliter quam cognitiones fidei facere res memoriæ: nam cognitiones rerum ſpiritualium & cœleſtium, ipſaque arcana fidei, non fiunt aliter quam res memoriæ, cum homo, qui eas callet, abſque charitate eſt: res memoriæ ſunt ſicut res mortuæ, niſi homo ſit talis ut vivat ſecundum illas ex conſcientia, cum hoc tunc ſimul ac ſunt res memoriæ etiam ſunt res vitæ, & tunc primum apud eum ſunt ei poſt vitam corporis uſui & ſaluti; ſcientiæ & cognitiones nihil ſunt apud hominem in altera vita, etiamſi ſciverit omnia arcana, quæ uſquam revelata ſunt, niſi imbuerint vitam: per Philiſtæos in Propheticis Verbi ubivis ſignificantur tales, etiam in Hiſtoricis Verbi, ut quod Abrahamus peregrinatus ſit in terra Philiſtæorum, & cum Abimelecho rege Philiſtæorum fœdus pepigerit, Geneſ: Cap: XX: I ad f. Cap: XXI: 22 ad f: Cap: XXVI: I ad 34, ibi quia per Philiſtæos ſignificatæ ſunt cognitiones fidei, Abrahamus, quia repræſentabat cœleſtia fidei, ibi peregrinatus eſt, & cum illis fœdus iniit; ſimiliter Iſacus, per quem repræſentata ſunt ſpiritualia fidei; non autem Jacobus, quia per eum externa Eccleſiæ repræſentata ſunt. Quod Philiſtæi ſignificent in genere ſcientiam cognitionum fidei & in ſpecie eos, qui fidem & ſalutem in ſolis cognitionibus ponunt, quas faciunt res memoriæ, conſtare quoque poteſt apud Eſaiam, "Ne læteris *Philiſtæa* tota tu, quod fracta ſit "virga percutiens te, nam de radice ſerpentis exibit regulus & fructus ejus "preſter volans," XIV: 29. ubi radix ſerpentis pro ſcientificis, regulus pro malo ex falſo inde, fructus preſter volans ſunt opera eorum, quæ quia ſunt cupiditatum vocantur preſter volans. Apud Joelem, "Quid vos Mihi, Tyre "& Sidon, & omnes termini *Philiſtææ*, num retributionem vos rependentes ſuper Me, cito valde reducam retributionem veſtram in caput "veſtrum; propterea quod argentum meum, & aurum meum ſumſiſtis, & "deſiderabilia mea bona intuliſtis in templa veſtra, & filios Jehudæ & filios "Hieroſolymæ vendidiſtis filiis Javanimorum, propterea ut elongare faceretis "eos deſuper termino eorum," IV: 4, 5, 6. ibi quid per Philiſtæos, perque totam Philiſtæam, ſeu omnes terminos ejus, intelligitur, patet; argentum & aurum ibi ſunt ſpiritualia & cœleſtia fidei, deſiderabilia bona ſunt cognitiones illorum, quod intulerint in templa ſua eſt quod habuerint & prædicaverint illa; at filios Jehudæ & filios Hieroſolymæ vendiderint, eſt quod nullum amorem & nullam fidem habuerint, Jehudas eſt in Verbo cœleſte fidei, Hieroſolyma ſpirituale fidei inde, quæ longe remota a terminis eorum: præter alibi apud Prophetas, ut apud Jeremiam, Cap: XXV: 20. Cap: XLVII: I ad f. Ezechielem, Cap: XVI: 27, 57. Cap: XXV: 15, 16. Amos: Cap: I: 8. Obadiam 19. Zephaniam I: 5. Pſalm: LXXVII: 3, 4. de Kaphtoræis, Deut: II: 23. Jerem: XLVII: 4. Amos IX: 7.

1198. Quod egreſſi ſint, ſignificet quod cognitiones apud hos ſint ſcientifica, ex illis quæ dicta ſunt, conſtat; non dicuntur geniti ab illis qui ab Ægypto, ſed egreſſi, quia tales non ſunt ut ex naturalibus ſcientiis ratiocinentur de ſpiritualibus & cœleſtibus, ac ita ſibi fingant doctrinalia, ſicut illi de quibus prius, ſed quod cognitiones fidei diſcant aliunde, atque eos non alio fine

ſine ſciant & memoria teneant, quam ſicut res alias, quas præter quod ſciant, nihil curant, niſi ex cauſa ut inde evehantur in honores & ſic porro; ita ſcientia cognitionum fidei eſt diſtincta a ſcientia rerum naturalium, ut vix communicent, quare non nati ab illis dicuntur, ſed egreſſi. Philiſtæi, quia tales, non poſſunt aliter, quam etiam cognitiones fidei per ratiocinia ex illis, pervertere, & inde formare ſibi doctrinalia falſa, quare etiam inter eos ſunt, qui ægre poſſunt regenerari & recipere charitatem, tam quia præputiati corde ſunt, quam quia principia falſi, & inde vita eorum intellectus, inhibent & obſtant.

1199. Verſ: 15. *Et Canaan genuit Zidonem, primogenitum ſuum, & Chetum.* Canaan ſignificat, hic ut prius, cultum externum in quo nihil internum eſt: Sidon ſignificat cognitiones exteriores ſpiritualium, quæ quia ſunt prima cultus talis externi, dicitur Sidon Canaanis primogenitus: Cheth ſignificat cognitiones exteriores cœleſtium.

1200. Quod Canaan ſignificet cultum externum in quo nihil internum, prius ubi de Canaane, oſtenſum eſt: cultus externus, qui Canaan vocatur, eſt talis, qualis ante adventum Domini, tum poſt adventum Ipſius, fuit Judæorum, qui cultum externum habebant, quem etiam ſtricte obſervabant, ſed uſque neſciebant quid internum, uſque adeo, ut ſe ſolum corpore vivere putaverint; quid anima, quid fides, quid Dominus, quid vita ſpiritualis & cœleſtis, quid vita poſt mortem, prorſus neſciebant; quare etiam tempore Domini plerique negabant reſurrectionem, ut conſtat apud Matth: XXII: 22 ad 33. Marc: XII: 18 ad 28. Luc: XX: 27 ad 41. cum homo talis eſt, ut non credat ſe victurum poſt mortem, etiam non credit quod aliquid internum ſpirituale & cœleſte detur: tales quoque ſunt, qui in meris cupiditatibus vivunt, quia vivunt meram vitam corporis & mundi, cumprimis qui fædæ avaritiæ immerſi ſunt; ii nihilominus cultum habent, frequentant illi ſynagogas, hi templa, & obſervant ritus, quidam eorum perquam ſtricte; ſed quia non credunt dari vitam poſt mortem, cultus eorum non poteſt alius eſſe quam externus, in quo nihil internum, ſicut cruſta abſque nucleo, & ſicut arbor, in qua non fructus, & ne quidem folia: talis externus cultus eſt, qui per Canaan ſignificatur: cæteri cultus interni, de quibus ſupra actum, fuerunt cultus in quo interna.

1201. Quod Zidon ſignificet cognitiones exteriores ſpiritualium, conſtat ex eo, quod dicatur primogenitus Canaanis, nam primogenitum cujuſcunque Eccleſiæ in ſenſu interno eſt fides, n. 352, 367; hic autem, ubi nulla fides, quia abſque internis, non ſunt niſi cognitiones exteriores ſpiritualium, quæ loco fidei, ita cognitiones quales apud Judæos, quæ non ſolum ſunt rituum cultus externi, ſed etiam plurium, quæ ad cultum illum pertinent, ut ſunt doctrinalia: quod Zidon hæc ſignificet, etiam patet ex eo, quod Tyrus & Zidon termini ultimi fuerint Philiſthææ, & quidem juxta mare, & ideo per Tyrum ſignificatæ ſunt cognitiones interiores, & per Zidonem cognitiones exteriores, & quidem ſpiritualium; quod etiam conſtat a Verbo: apud Jeremiam, "Super diem venientem ad vaſtandum "omnes *Philiſtæos*, ad excidendum *Tyro* & *Zidoni* omnem ſuperſtitem auxi-"liantem, quia vaſtans Jehovah Philiſthæos, reliquias inſulæ Caphtor," XLVII: 4. ubi

4. ubi Philiſthæi pro ſcientiis cognitionum fidei & charitatis: Tyrus pro cognitionibus interioribus, & Zidon pro cognitionibus ſpiritualium. Apud Joelem, "Quid vos Mihi, *Tyre* & *Zidon*, & omnes *termini Philiſthææ*; quod "argentum meum & aurum ſumſiſtis, & deſiderabilia mea bona intuliſtis "in templa veſtra," IV: 4, 5, ubi manifeſte Tyrus & Zidon pro cognitionibus, & vocantur termini Philiſthææ, argentum enim & aurum, & deſiderabilia bona ſunt cognitiones. Apud Ezechielem, "Principes Septentrionis om-"nes ii, & omnis *Sidonius*, qui deſcenderunt cum confoſſis in foveam; dum "cubare factus fuerit in medio præputiatorum cum confoſſis gladio, Pha-"rao & omnis turba ejus," XXXII: 30, 32. ubi Sidonius pro cognitionibus exterioribus, quæ abſque internis non ſunt niſi quam ſcientifica, quare ſimul nominatur cum Pharaone ſeu Ægypto, per quem ſcientifica ſignificantur. Apud Sachariam, "Etiam Chamath terminabitur in ea, *Tyrus* & *Zidon*, nam ſapiens fuit valde," IX: 2. ubi de Damaſco; Tyrus & Zidon pro cognitionibus. Apud Ezechielem, "Habitatores *Zidonis* & Arvadi fuerunt "remiges tui, ſapientes tui, *Tyre*, fuerunt in te, ii naucleri tui," XXVII: 8. ubi Tyrus pro cognitionibus interioribus, quare ſapientes ejus vocantur naucleri, & Zidon pro cognitionibus exterioribus, quare vocantur remiges, nam ita ſe habent interiores cognitiones ad exteriores. Apud Eſaiam, "Silent "habitatores inſulæ, mercator *Zidonis*, tranſiens mare, impleverunt te, at in "aquis multis ſemen Schichoris, meſſis fluminis, proventus ejus, & fuit "mercatura gentium; erubeſce *Zidon*, nam dixit, mare, munimentum maris, "dicendo, non parturivi, & non peperi, & non educavi juvenes, adoleſcere "feci virgines," XXIII: 2, 3, 4, 5. Zidon hic pro cognitionibus exterioribus, in quibus quia nihil internum, vocantur ſemen Schichoris, meſſis fluminis, proventus ejus mercatura gentium, tum quoque mare, munimentum maris, & quod non parturiat & pariat; quæ nuſquam comprehenderentur, quid ſint in ſenſu literali, ſed patent manifeſte in ſenſu interno, ſicut in reliquis apud Prophetas. Quia Zidon ſignificat cognitiones exteriores, etiam vocatur circuitus Iſraelis, ſeu Eccleſiæ ſpiritualis, Ezech: XXVIII: 24, 26. nam ſe habent cognitiones exteriores ſicut circuitus.

1202. Quæ cognitiones, quia prima ſunt cultus talis externi, in quo non cultus internus, quod Zidon dicatur Canaanis primogenitus in mox præcedente articulo explicatum eſt.

1203. Quod Cheth ſignificet cognitiones exteriores cœleſtium, inde conſtat; apud Prophetas ſolenne eſt quod ſpiritualia & cœleſtia conjungantur, ſeu ubi agitur de ſpiritualibus, etiam de cœleſtibus, ex cauſa, quia unum eſt ab altero, & non perfectio quædam eſt, niſi conjuncta ſint, utque inſtar conjugii cœleſtis ſit in omnibus & ſingulis Verbi; inde quoque conſtat, præter a Verbo alibi, quod per Zidonem ſignificentur cognitiones exteriores ſpiritualium, per Chethum vero cognitiones exteriores cœleſtium, in utroque ſenſu, nempe tam abſque internis, quam cum internis, ut & ſimpliciter pro cognitionibus exterioribus: ſpiritualia ſunt, ut ſæpe prius dictum, quæ ſunt fidei, cœleſtia quæ ſunt amoris; tum, ſpiritualia ſunt quæ intellectus, & cœleſtia quæ voluntatis; quod

quod Cheth cognitiones exteriores absque internis significet, constat apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih Hierosolymæ, negotiationes tuæ, & "natales tui de terra *Canaane*, pater tuus Emorræus, & mater *Chittæa*. "Filia matris tuæ tu, fastidientis virum suum & filios suos; & soror sororum tuarum, quæ fastidiverunt maritos suos, & filios suos, mater vestra "*Chittæa*, & pater vester Emorreus," XVI: 3. 45. ubi cultus externus absque interno, est Canaan; fastidire maritos & filios, est respuere bona & vera, inde mater eorum vocatur Chittæa. Præterea Cheth in Verbo quoque, pro cognitionibus exterioribus cœlestium in bono sensu, accipitur, sicut fere omnia Nomina terrarum, urbium, gentium, personarum, ex causa, de qua prius; de qua significatione Chethi ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus. Cognitiones spiritualium sunt quæ spectant fidem, ita doctrinam, cognitiones autem cœlestium sunt, quæ spectant amorem, ita vitam.

1204. Vers: 16, 17, 18. *Et Jebusi & Emori, & Girgaschi. Et Chivi, & Arki, & Sini. Et Arvadi, & Zemari, & Chamathi: & postea dispersæ sunt familiæ Canaanitarum.* Jebusi, Emori, Girgaschi, Chivi, Arki, Sini, Arvadi, Zemari & Chamathi, fuerunt totidem gentes, per quas significantur etiam totidem diversæ idololatriæ: & postea dispersæ sunt familiæ Canaanitarum, significat quod cæteri cultus idololatrici sint inde.

1205. Quod Jebusi, Emori, Girgaschi, Chivi, Arki, Sini, Arvadi, Zemari, Chamathi, fuerint totidem gentes, & quod per eas significentur etiam totidem diversæ idololatriæ; quod idololatriæ per gentes istas significentur, constat a pluribus in Verbo; fuerunt enim incolæ terræ Canaanis, qui propter idololatrias rejecti, & partim exstirpati fuerunt; sed in interno sensu Verbi non significantur gentes istæ, sed ipsæ idololatriæ, in genere apud quoscunque ubi sunt, in specie apud Judæos: qui enim in externis solummodo cultum ponunt, & prorsus nescire volunt interna, cumque instruuntur, rejiciunt, ii ad omnes has idololatrias pronissimi sunt, sicut luculenter constat a Judæis: in interno cultu solum est vinculum, quod detinet hominem ab idololatria, quo cessante, nihil est quod inhibet: sed sunt idololatriæ non solum externæ, verum etiam interiores; in idololatrias externas ruunt ii qui cultum externum absque interno habent; in idololatrias interiores ii qui cultum externum habent, cujus interiora sunt fœda; quæ idololatriæ pariter significantur per has gentes; idololatriæ interiores sunt totidem falsitates & cupiditates, quas amant, adorant, & sic sunt loco deorum & idolorum quæ fuerunt apud gentes; sed quænam falsitates & cupiditates sunt quæ adorantur, per gentes has, nempe Jebusi, Emori, Girgaschi, Chivi, Arki, Sini, Arvadi, Zemari & Chamathi, significantur, prolixum foret hic exponere, suis locis, ubi occurrunt, ex Divina Domini Misericordia, dicetur.

1206. Postea dispersæ sunt familiæ Canaanitarum, quod significet, quod cæteri cultus idololatrici sint inde, constat absque explicatione.

1207. Vers: 19. *Et fuit terminus Canaanitarum, a Zidone veniendo ad Gerar, usque ad Assam, veniendo ad Sodomam, & Amoram, & Admam, & Zeboim, usque ad Lascha.* Per Zidonem, hic ut prius, significantur cognitiones

 exteriores:

exteriores: per Gerar ſignificantur illa quæ ſunt revelata de fide: per Aſſam illa quæ ſunt revelata de charitate: quod terminus Canaanitarum fuerit a Zidone veniendo ad Gerar uſque ad Aſſam, ſignificant extenſionem cognitionum ad verum & bonum apud eos, qui cultum externum abſque interno habent: veniendo ad Sodomam, Amoram, Admam, Zeboim, uſque ad Laſcha, ſignificant falſa & mala, in quibus terminantur.

1208. Quod per Zidonem ſignificentur cognitiones exteriores, conſtat ab illis, quæ ſupra ad verſ: 15, oſtenſa ſunt.

1209. Quod per Gerar ſignificentur illa quæ revelata ſunt de fide, ita in genere ipſa fides, conſtare poteſt ab illis locis, ubi Gerar nominatur, ut Geneſ: xx: 1. Cap. xxvi: 1, 17. de qua ejus ſignificatione, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.

1210. Quod per Aſſam ſignificentur illa, quæ revelata ſunt de charitate, conſtare poteſt tam ex eo, quod in Verbo ubi de ſpiritualibus etiam de cœleſtibus conjunctim agatur, hoc eſt, quando de illis quæ ſunt fidei, etiam de illis quæ ſunt charitatis; quam quoque ex Verbo, ubi Aſſa nominatur: præterea, quod cognitiones ſe extendant ad fidem uſque ad charitatem, quæ eſt ultimus earum terminus.

1211. Quod terminus Canaanitarum fuerit a Zidone veniendo ad Gerar, uſque ad Aſſam, ſignificent extenſionem cognitionum apud eos, qui cultum externum abſque interno habent, a ſignificatione Geraris & Aſſæ conſtat; termini omnium cognitionum quæ ſpectant cultum, ſive externus ſit, ſive internus, illuc vadunt, nam omnis cultus eſt ex fide & charitate, qui non inde, non eſt cultus, ſed idololatria; quia de Canaane, hoc eſt, de cultu externo, ejuſque derivationibus agitur, non ſunt cultus ſed cognitionum termini & extenſiones, quæ hic intelliguntur.

1212. Veniendo ad Sodomam, Amoram, Admam, Zeboim uſque ad Laſcha, quod ſignificent falſa & mala, in quibus terminantur, conſtare poteſt a ſignificatione earundem in Verbi hiſtoricis & propheticis. Sunt in genere binæ origines falſitatum, una eſt ex cupiditatibus quæ ſunt amoris ſui & mundi, altera ex cognitionibus & ſcientificis, per ratiocinia; falſa quæ inde, cum dominari volunt ſuper vera, ſignificantur per Sodomam, Amoram, Admam & Zeboim: quod falſa & inde mala ſint termini cultus externi qui eſt abſque interno, unicuivis conſtare poteſt, in cultu tali nihil eſt niſi mortuum, quare quocunque ſe vertit homo, qui in tali cultu, in falſitates labitur, nihil internum eſt quod ducit & detinet in via veritatis, ſed modo externum, quod rapit eum quocunque cupiditas & phantaſia. Quia in Verbi hiſtoricis & propheticis memorantur Sodoma, Amora, Adma & Zeboim, quid unaquæque in ſpecie ſignificat, ibi, ex Divina Domini Miſericordia, dicetur.

1213. Verſ: 20. *Hi filii Chami, ſecundum familias ſuas, ſecundum linguas ſuas, in terris eorum, in gentibus eorum.* Filii Chami ſignificant derivationes doctrinalium & cultuum ex cultu corrupto interno, qui eſt Cham: ſecundum familias ſuas, ſecundum linguas ſuas, in terris eorum, in gentibus eorum, ſignificant

nificant secundum cujusvis genium in particulari & communi; secundum familias est secundum mores; secundum linguas est secundum opiniones; in terris est in communi respective ad opiniones; in gentibus est in communi respective ad mores.

1214. Quod filii Chami significent derivationes doctrinalium & cultuum ex cultu corrupto interno, qui est Cham, constat a significatione filiorum quod sint doctrinalia, & ex significatione Chami, quod sit cultus corruptus internus, de quibus prius.

1215. Secundum familias suas, secundum linguas suas, in terris eorum, in gentibus eorum, quod significent secundum cujusvis genium in particulari & communi, supra ad vers: 5. explicatum est, ubi eadem verba, sed alio ordine; ibi de filiis Japhethi, "Quod ex illis dispersæ sint insulæ gentium in terris "suis, quælibet juxta linguam suam, juxta familias suas, quoad gentes suas," per quos significati sunt cultus externi in quibus internus, quare in illis præcedunt quæ sunt doctrinæ, hic autem illa quæ sunt morum aut vitæ.

1216. Quod secundum familias sit secundum mores, secundum linguas quod sit secundum opiniones, in terris quod sit in communi respective ad opiniones, & in gentibus quod sit in communi respective ad mores, constare potest a significatione cujusvis, nempe familiæ, linguæ, terræ, gentis, in Verbo, de quibus videantur quæ dicta supra ad vers: 5.

1217. Vers: 21. *Et Schemo natum est etiam: ille pater omnium filiorum Eberi; frater Japhethi major.* Per Schemum, significatur hic Ecclesia Antiqua in genere: quod Schemo natum, significat hic, quod ab Ecclesia Antiqua, nova Ecclesia exstiterit: per Eberum significatur nova Ecclesia, quæ Ecclesia Antiqua altera appellanda: quod pater omnium filiorum Eberi fuerit, significat, quod altera hæc Ecclesia Antiqua, & quæ Ecclesiæ hujus, ab Ecclesia Antiqua priore, ut a suo patre, exstiterit: frater Japheti major, significat quod ejus cultus fuerit externus.

1218. Quod per Schemum significetur hic Ecclesia Antiqua in genere, constare potest ex eo, quod hic agatur de Ebero, quem nunc spectat; & quod dicatur in hoc versu frater Japhethi major.

1219. Quod Schemo natum, significet hic quod ab Ecclesia Antiqua, Nova Ecclesia exstiterit, constat ab illis quæ in hoc versu continentur, quod agatur de Ebero, per quem intelligitur Ecclesia illa nova Antiqua, de qua in sequentibus.

1220. Quod per Eberum significetur nova Ecclesia, quæ Ecclesia Antiqua Altera appellanda, constat a sequentibus, ubi de Ebero in specie agitur, hic nominatur Eberus, quia ab illo nova illa Ecclesia; quomodo se habuit cum Ebero, & cum altera hac Ecclesia, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, dicetur.

1221. Quod pater omnium filiorum Eberi fuerit, significet, quod altera hæc Ecclesia Antiqua, & quæ Ecclesiæ hujus, ab Antiqua priore Ecclesia, ut a suo patre, exstiterit, similiter a sequentibus de Ebero & de Ecclesia hac, con-

 stabit;

ſtabit; agitur enim de Ebero a Verſ: 24 ad 30 hujus Capitis, & a verſ: 11 ad finem Capitis ſequentis.

1222. Quod frater Japheti major, ſignificet quod ejus cultus fuerit externus, conſtat a ſignificatione Japhethi, quod ſit Eccleſia externa, de quo in Cap: præc: verſ: 18 ſeq: & ſupra in hoc Capite a verſ: 1 ad 5, hic Schemus frater Japhethi major ſignificat in ſpecie, quod Eccleſia interna & Eccleſia externa ſint fratres, nam cultus internus ad cultum externum in quo internus, non aliter ſe habet, eſt enim conſanguinitas, quia in utroque eſt charitas principale, ſed interna Eccleſia eſt frater major, quia prior & interior: Frater Japhethi major etiam hic involvit, quod altera Eccleſia Antiqua, Eberus appellata, fuerit primæ Antiquæ Eccleſiæ, ſicut frater, nam per Japhethum in ſenſu interno nihil aliud ſignificatur quam cultus externus in quo internus, cujuſcunque Eccleſiæ, ita quoque cultus novæ hujus Antiquæ Eccleſiæ, qui principaliter fuit externus; talis eſt ſenſus internus Verbi, ut hiſtorica ſenſus literalis non attendantur cum univerſalia ſpectantur, quæ abſtracta ſunt a ſenſu literali, ſe enim mutuo aliter conſpiciunt; inde hic frater Japhethi major, ſignificat in ſenſu interno cultum novæ Eccleſiæ Antiquæ, quod fuerit externus; niſi hæc ſignificarentur non opus fuiſſet, ut hic diceretur, quod eſſet frater Japhethi major.

1223. Verſ: 22. *Filii Schemi, Elam & Aſchur, & Arphachſad, & Lud, & Aram.* Per Schemum ſignificatur, hic ut prius, Eccleſia interna: per filios Schemi ſignificantur illa quæ ſunt ſapientiæ: Elam, Aſchur, Arphachſad, Lud & Aram, fuerunt totidem gentes, per quas ſignificantur illa quæ ſunt ſapientiæ; per Elam fides ex charitate; per Aſchur ratio inde; per Arphachſchad ſciêntia inde; per Lud cognitiones veri; per Aram cognitiones boni.

1224. Ex his conſtat quid hæc nomina in ſenſu interno ſignificant, nempe quod Eccleſia Antiqua quæ interna, prædita fuit ſapientia, intelligentia, ſcientia, & cognitionibus veri & boni; talia continentur in ſenſu interno, tametſi modo nomina ſunt, ex quibus nihil aliud apparet in ſenſu literali, quam quod totidem origines ſeu patres gentium fuerint, ac ita nihil doctrinale, minus ſpirituale & cœleſte; ſimiliter ſe habet apud prophetas, ubi quandoque nominum ſeries, per quas in ſenſu interno res ſignificatæ, pulchro ordine conſequuntur.

1225. Quod per Schemum ſignificetur Eccleſia interna, dictum & oſtenſum eſt Capite præcedente verſ: 18 & ſeq:

1226. Quod per filios Schemi ſignificentur illa quæ ſunt ſapientiæ, conſtat non modo ab eo quod Schem ſit Eccleſia interna, cujus filii non alii ſunt, quam ſapientiæ; ſapientia dicitur omne id quod gignitur ex charitate, quia per charitatem a Domino, a Quo omnis ſapientia, quia eſt ipſa Sapientia; inde vera intelligentia, & inde vera ſcientia, & inde vera cognitio, quæ omnia ſunt filii charitatis, hoc eſt, filii Domini per charitatem; & quia ſunt filii Domini per charitatem, de ſingulis prædicatur ſapientia, nam in ſingulis eſt ſapientia, e qua ſuam vitam ducunt, & quidem ita, ut non intelligentia, nec ſcientia, neque cognitio vivat niſi ex ſapientia quæ eſt charitatis, quæ Domini.

1227.

1227. Quod Elam, Aschur, Arphachschad, Lud & Aram, fuerint totidem gentes, constat a Verbi historicis & propheticis, ubi nominantur; & quod per illas significentur illa quæ sunt sapientiæ, constat ex illis quæ mox supra dicta, tum a sequentibus. Apud has gentes fuit Ecclesia interna; apud alias, quæ filii Japhethi appellantur, Ecclesia externa; apud eas quæ filii Chami vocantur, Ecclesia corrupta interna; & apud eas quæ filii Canaanis, Ecclesia corrupta externa: sive dicatur Cultus internus & externus, sive Ecclesia interna & externa, perinde est.

1228. Quod per Elam significetur fides ex charitate, constat ab Ecclesiæ internæ essentia; Ecclesia interna est, cui charitas est principale, ex qua cogitat & agit; prima proles charitatis non est nisi fides, nam inde, & non aliunde fides; quod Elam sit fides ex charitate, seu ipsa fides quæ constituit Ecclesiam internam, constat quoque apud Jeremiam, "Factum est verbum Jehovæ ad Jeremiam, de *Elamo:* ecce Ego frangens arcum *Elami*, principium "potentiæ ejus, & adducam ad *Elamum* quatuor ventos ex quatuor finibus "cœlorum, & dispergam eos in omnes ventos hos; & non erit gens, quo "non veniet de expulsis *Elami:* & consternabo *Elamum* coram hostibus suis, "& coram quærentibus animam illius, & adducam super eos malum, excandescentiam iræ meæ, & mittam post eos gladium ad usque consumere Me "eos; & ponam thronum meum in *Elamo*, & perdam inde Regem & principes, & fiet in posteritate dierum reducam captivitatem *Elami*," XLIX: 34 ad 39. ibi per Elamum agitur de fide, seu quod idem est, de Ecclesia interna perversa facta & corrupta, & mox de eadem restituta, sicut pluries in Verbo, de Jehuda, Israele & Jacobo, per quos significantur Ecclesiæ, per Jehudam Ecclesia cœlestis, per Israelem Ecclesia spiritualis, per Jacobum Ecclesia externa, de quibus perversis factis similiter, quod nempe dispergerentur, & dein quod dispersi ab hostibus recolligerentur, & e captivitate reducerentur, per quæ novæ Ecclesiæ creatio intelligitur; ita hic de Elamo, seu Ecclesia interna, perversa & corrupta, quod dispergeretur, & dein quod reduceretur; tunc quod Jehovah poneret thronum suum in Elamo, hoc est, in Ecclesia interna seu in Ecclesiæ internis, quæ non alia sunt, quam fidei ex charitate. Apud Esaiam "Onus deserti maris, e deserto venit, & terra terribili: visio "dura indicata mihi, perfidus iste perfide agens, & vastator iste vastans; "ascende *Elam*, obside *Madai*, omnem gemitum ejus cessare faciam,," XXI: 1, 2. ubi de vastatione Ecclesiæ per Babelem; Elam ibi Ecclesia interna, Madai Ecclesia externa, seu cultus externus in quo internus; quod Madai talis Ecclesia vel talis cultus sit, constat supra ad vers: 2 hujus Capitis, ubi Madai dicitur filius Japhethi.

1229. Quod per Aschur significetur Ratio, constat ex illis quæ supra ad vers: 11: hujus Capitis ostensa sunt.

1230. Quod per Arphachschad significetur scientia, non ita a Verbo confirmari potest, sed constat a serie rerum tam præcedentium quam sequentium.

1231.

1231. Quod per Lud significentur cognitiones veri, constat ex eo, quod cognitiones veri sint inde, nempe a Domino per charitatem, & sic per fidem, media ratione & scientia: tum quoque apud Ezechielem, "Persia & *Lud* & "Puth, fuerunt in exercitu tuo, viri belli tui, scutum & galeam suspen-"derunt in te, illi dederunt decorem tuum," XXVII: 10. ubi de Tyro; Lud & Puth pro cognitionibus, quæ dicuntur in exercitu, & viri belli, quia inserviunt defendendis veris, rationis adminiculo, quod etiam est scutum & galeam suspendere; quod per Puth significentur cognitiones exteriores Verbi, videatur supra ad vers: 6 hujus Capitis.

1232. Quod per Aram seu Syriam significentur cognitiones boni, sequitur inde; tum quoque a Verbo; apud Ezechielem, "*Aram* negotiatrix tua, "multitudine operum tuorum, in chrysoprasso, purpura, & acupicto, & "bysso, & ramoth, & pyropo, dederunt in negotiationibus tuis," XXVII: 16. ubi de Tyro, seu possessione cognitionum; ibi opera, chrysoprasus, purpura, acupictum, byssus, ramoth, pyropus, non aliud significant quam cognitiones boni. Apud Hoscheam, "Fugit Jacob in agrum *Arami*, & servivit "pro uxore, & pro uxore custodivit, & per prophetam ascendere fecit Jehovah "Israelem ex Ægypto, & per prophetam custoditus est; provocavit ad iram Ephraim amaritudinibus," XII: 13, 14, 15. ubi Jacob pro Ecclesia externa, & Israel pro Ecclesia interna spirituali; Aram pro cognitionibus boni; Ægyptus pro scientia pervertente; Ephraim pro intelligentia perversa; quæ quid significent in serie, nusquam a sensu literali constare potest, sed modo a sensu interno, ubi nomina significant res Ecclesiæ, ut dictum. Apud Esaiam, "Ecce Damascus rejecta est, ut non sit urbs, & facta est acervus ruinæ; ces-"sabit munimentum ab Ephraimo, & regnum a *Damasco*, & residuum *Arami* "sicut gloria filiorum Israelis erunt," XVII: 1, 3. ubi residuum Arami pro cognitionibus boni, quæ vocantur gloria Israelis: Aram seu Syria quoque in sensu opposito pro cognitionibus boni perversis, sicut solenne est in verbo, quod in utroque sensu, apud Esai: VII: 4, 5, 6. Cap: IX: 11: Deut: XXVI: 5.

1233. Vers: 23. *Et filii Aram; Uz & Chul, & Gether, & Masch.* Aram significat, hic ut prius, cognitiones boni: filii Arami sunt cognitiones inde, & quæ cognitionum: Uz, Chul, Gether & Masch, significant totidem genera harum cognitionum.

1234. Quod Aram significet cognitiones boni, mox supra ostensum est: quod filii Arami sint cognitiones inde, & quæ sunt cognitionum, inde sequitur; cognitiones inde, sunt veritates naturales; & quæ cognitionum sunt facta secundum illas; quod hæc significentur, non ita ex Verbo confirmari potest, nam non inter illa sunt, quæ sæpe memorantur, solum Uz apud Jeremiam, Cap: XXV: 20. & Thren: IV: 21. Exinde nunc consequitur, quod Uz, Chul, Gether & Masch significent totidem genera harum cognitionum, & factorum secundum illas.

1235. Vers: 24. *Et Arphachschad genuit Schelachum, & Schelach genuit Eberum.* Arphachschad fuit gens ita appellata, per quam significatur scientia: Schelach similiter fuit gens ita appellata, per quam significatur id quod est scientiæ

ſcientiæ inde: per Eberum ſignificatur quoque gens, cujus pater fuit Eberus, ita nomine vocatus; per quem ſignificatur Antiqua Eccleſia altera, quæ ſeparata a priori.

1236. Quod Arphachſchad fuit gens ita appellata, & quod per illam ſignificetur ſcientia, conſtat ex illis, quæ mox ſupra in verſ: 22 de eo dicta ſunt.

1237. Quod Schelach ſimiliter fuit gens, & quod per illam ſignificetur quod eſt ſcientiæ inde, ſequitur, quia dicitur, quod Arphachſchad genuit Schelachum.

1238. Quod per Eberum ſignificetur quoque gens, cujus pater fuit Eberus, ita nomine vocatus, ita ſe res habet; qui hactenus nominati ſunt, fuerunt gentes, apud quas Antiqua Eccleſia fuit, quæ omnes dictæ fuerunt filii Schemi, Chami, Japhethi, Canaanis, quia per Schemum, Chamum, Japhethum, Canaanem, ſignificati ſunt diverſi Cultus Eccleſiæ: Noachus, Schemus, Chamus, Japhetus, Canaan, nuſquam fuerunt, ſed quia Antiqua Eccleſia in ſpecie talis fuit, & omnis Eccleſia in genere talis eſt, ut ſit Interna vera, Interna corrupta, Externa vera, & Externa corrupta, ideo hæc nomina, ut omnes differentiæ in genere ad illos & filios illorum, ut ad ſua capita, referri poſſent: gentes hic nominatæ etiam primitus habuerunt talem cultum, & ideo dictæ ſunt filii unius filiorum Noachi, & ideo etiam ipſi Cultus tales per nomina harum gentium in Verbo ſignificantur. Antiqua hæc Eccleſia prima, per Noachum & ejus filios ſignificata, non intra paucos fuit, ſed extenſa per plura Regna, ut conſtat a gentibus nominatis, nempe per Aſſyriam, Meſopotamiam, Syriam, Æthiopiam, Arabiam, Lybiam, Ægyptum, Philiſthæam uſque ad Tyrum & Zidonem, per totam terram Canaanem trans Jordanem & cis Jordanem. Sed poſtea in Syria incepit Cultus quidam externus, qui deinde late ſe circumfudit, & quidem per plures terras, imprimis per Canaanem, qui cultus diverſus fuit a cultu Antiquæ Eccleſiæ; & quia ſic ortum fuit quoddam Eccleſiæ, quod ſeparatum ab Eccleſia Antiqua, inde Nova quaſi Eccleſia exſurrexit, quam ideo vocare licet Alteram Eccleſiam Antiquam; Eberus fuit primus ejus inſtitutor, quare Eccleſia hæc ab Ebero vocata eſt. Illo tempore fuerunt omnes diſtincti in domos, familias, & gentes, ut prius dictum, una gens agnoſcebat unum Patrem, e quo etiam nominabatur, ut a Verbo paſſim conſtat; ita gens, quæ Eberum agnoſcebat ut Patrem ſuum, Gens Hebræa vocata eſt.

1239. Quod per Eberum ſignificetur Antiqua Eccleſia Altera, quæ ſeparata a priore, ex illis, quæ nunc dicta ſunt, conſtat.

1240. Verſ: 25. *Et Ebero nati ſunt bini filii, nomen unius Peleg, quia in diebus ejus diviſa eſt terra, & nomen fratris ejus Joktan.* Eberus fuit primus inſtitutor Eccleſiæ Antiquæ alterius, per quem ſignificatur hæc Eccleſia; cui bini filii fuerunt, per quos ſignificantur bini cultus, nempe internus & externus; bini ejus filii dicti fuerunt Peleg & Joktan, per Peleg ſignificatur iſtius Eccleſiæ cultus internus, & per Joktan iſtius Eccleſiæ cultus externus; quia in diebus ejus diviſa eſt terra, ſignificat quod tunc novum Eccleſiæ ortum:

ortum; terra ſignificat, hic ut prius, Eccleſiam: nomen fratris ejus Joktan, ſignificat cultum externum iſtius Eccleſiæ.

1241. Quod Eberus fuit primus inſtitutor Eccleſiæ Antiquæ Alterius per quem ſignificatur hæc Eccleſia, ita ſe res habet; Prima Antiqua Eccleſia tam late, ut dictum, per Orbem cumprimis Aſiaticum diffuſa, ſicut ſolent omnes Eccleſiæ ubivis, temporis ſucceſſu degenerata & ab innovatoribus adulterata fuit, tam quoad cultum externum, quam quoad internum, & hoc variis in locis, cumprimis ex eo, quod omnia ſignificativa & repræſentativa, quæ Eccleſia Antiqua habuit ex ore Antiquiſſimæ Eccleſiæ, quæ omnia ſpectabant Dominum & Ipſius Regnum, verterentur in idololatrica, & apud aliquas gentes in magica; ne univerſa Eccleſia rueret, permiſſum fuit a Domino, ut ſignificativus & repræſentativus cultus alicubi reſtauraretur, quod factum ab Ebero, qui cultus principaliter in externis conſtabat; externa cultus fuerunt Excelſa, Luci, Statuæ, Unctiones, præter Sacerdotia & quæ ſacerdotiorum fuerunt, & plura alia quæ vocata ſunt ſtatuta: Interna cultus fuerunt doctrinalia ab Antediluviano tempore, cumprimis ab illis qui, Chanochus, appellati, qui perceptiva Antiquiſſimæ Eccleſiæ collegerunt, & inde doctrinalia fecerunt, hæc fuerunt illorum Verbum; ex his & illis, Eccleſiæ hujus cultus fuit, qui inſtauratus ab Ebero, ſed auctus, & quoque mutatus; cumprimis præ aliis ritualibus præferre inceperunt Sacrificia, quæ in vera Antiqua Eccleſia ignota fuerunt, ſolum apud quoſdam Chami & Canaanis poſteros, qui idololatræ, ibi permiſſa ob cauſam ne filios & filias ſuas ſacrificarent. Ex his conſtat, qualis hæc Eccleſia altera Antiqua fuit, quæ ab Ebero inſtituta, & in poſteritate ejus, quæ dicta gens Hebræa, continuata.

1242. Quod per binos filios Eberi ſignificentur bini cultus, nempe internus & externus, qui bini filii dicti fuerunt Peleg & Joktan, & quod per Peleg ſignificetur iſtius Eccleſiæ cultus internus, & per Joktan iſtius Eccleſiæ cultus externus, conſtat imprimis ex eo, quod per Eberum & gentem Eberi ſignificetur in ſenſu interno Eccleſia hæc altera Antiqua, & quia in unaquavis Eccleſia eſt internum & externum, nam abſque interno non eſt nec dici poteſt Eccleſia, ſed idololatria, ideo quia ſunt illa quæ ſunt Eccleſiæ, de quibus prædicantur filii, conſtat, quod per unum filiorum ſignificetur Internum Eccleſiæ, & per alterum Externum, ſicut paſſim in Verbo alibi, ut prius per Adam & Zillam, uxores Lamechi, n: 409, per Leam & Rachelem, per Jacobum & Iſraelem, de quibus in ſequentibus; ſimiliter per alios. De Joktanis poſteritate agitur in hoc Capite, de Pelegi in ſequente.

1243. Quia in diebus ejus diviſa eſt terra, quod ſignificet, quod tunc novum Eccleſiæ ortum, inde nunc conſtat; per terram enim non aliud ſignificatur quam Eccleſia, quod luculenter oſtenſum eſt prius, n: 662, 1066.

1244. Quod nomen fratris ejus Joktan ſignificet cultum externum iſtius Eccleſiæ, mox ſupra oſtenſum eſt; quod externus cultus frater dicatur, videatur ſupra ad verſ: 21 hujus Capitis, ubi de Schemo quod frater Japheti major, quare hic nomen fratris adjectum eſt.

1245.

1245. Verſ: 26, 27, 28, 29. *Et Joktan genuit Almodad, & Scheleph, & Chazarmaveth, & Jerach. Et Hadoram, & Uſal & Diklah. Et Obal, & Abimael, & Scheba. Et Ophir, & Chavillah, & Jobab; omnes hi filii Joktanis.* Hæ fuerunt totidem gentes ex familiis Eberi, per quas ſignificantur totidem ritualia.

1246. Quod hæ fuerint totidem gentes ex familiis Eberi, conſtare poteſt ex ſtatu, in quo fuerunt illo tempore; antiquiſſimo tempore vixerunt, ut prius dictum, gentes diſtinctæ in familias, & hæ in domos, unaquævis gens agnoſcebat unum patrem, a quo nominabatur; filii unius patris, cum multiplicabantur, ſimiliter conſtituebant domos, familias, & gentes, & ſic porro: hi qui filii Joktanis fuerunt, ſimiliter; ſicut conſtare poteſt a filiis Jacobi, qui poſtea, cum multiplicati, conſtituebant Tribus, quarum unaquævis agnoſcebat pro Patre, a quo nominabatur, unum ex filiis Jacobi, ſed uſque omnes ſimul ſumpti ex Jacobo, & vocati Jacob; ita hæ gentes ex Ebero, & vocati ſunt Hebræi.

1247. Quod per illas ſignificentur totidem ritualia, conſtat ex eo, quod Nomina in Verbo nuſquam aliud ſignificent ac res, nam Verbum in ſenſu interno non ſpectat aliud quam Dominum, Ipſius Regnum in cœlis & in terris, proinde Eccleſiam & quæ ſunt Eccleſiæ, ita hæc Nomina: & quia filius Eberi Joktan, ſignificat cultum externum novæ hujus Eccleſiæ, ut prius dictum, ita filii ejus non aliud ſignificare poſſunt quam quæ ſunt cultus externi, quæ ſunt ritualia, & quidem totidem eorum genera; ſed quænam genera ritualilium, non dici poteſt, quia ſe habent reſpective ad ipſum cultum, qui antequam notus, de ritualibus ejus nihil dici poteſt, nec illa ſcire alicui uſui foret; in Verbo nec occurrunt præter Scheba, Ophir & Chavillah, ſed non ſunt ex hac proſapia, nam Scheba & Chavillah, de quibus in Verbo, fuerunt ex illis qui vocantur filii Chami, ut conſtat a verſ: 7 hujus Capitis; ita ſe habet cum Ophir.

1248. Verſ: 30. *Et fuit habitatio eorum a Meſcha, veniendo ad Sephar, montem orientis.* Per hæc ſignificatur extenſio cultus & quidem a veris fidei ad bonum charitatis; per Meſcha ſignificatur verum; per Sephar bonum; per montem orientis, charitas.

1249. Quod per hæc ſignificetur extenſio cultus, & quidem a veris fidei ad bonum charitatis, & quod per Meſcha ſignificetur verum, per Sephar bonum, non quidem confirmari poteſt a Verbo, quia non mentio fit Meſchæ & Sepharis apud Prophetas, ſed uſque conſtare poteſt inde, quod clauſula præcedentium ſit, ex eo imprimis, quod mons orientis ſit ultimum quo antecedentia ſpectant, & per montem orientis ſignificetur in Verbo charitas a Domino, ut a ſequentibus conſtare poteſt; tum ex eo, quod omnia, quæ ſunt Eccleſiæ, ſpectent charitatem ut ſuum ultimum & finem; inde ſequitur, quod Meſcha ſignificet Verum ſeu terminum a quo, & Sephar bonum, & ſic charitatem, quæ eſt mons orientis, ſeu terminus ad quem.

1250. Quod per montem orientis ſignificetur charitas, & quidem charitas a Domino, conſtat a ſignificatione Montis in Verbo, quod ſit amor in Domi-

num, & charitas erga proximum, quod oftenfum prius n: 795: & quod oriens fignificet Dominum, & inde cœleftia, quæ funt amoris & charitatis, videatur etiam prius, n: 101, tum ab his fequentibus locis; apud Ezechielem, "Suftulerunt Cherubi alas fuas, afcendit gloria Jehovæ defuper medio civi-"tatis, & ftetit fuper *Monte*, qui ab *Oriente* civitatis," XI: 22, 23. ubi per montem, qui ab oriente, nihil aliud fignificatur quam cœlefte, quod eft amoris & charitatis, quæ eft Domini, nam dicitur quod gloria Jehovæ ibi fteterit. Apud Eundem, "Duxit me ad portam, portam quæ fpectat viam *Orientis*, "& ecce gloria Dei Ifraelis venit a via *Orientis*," XLIII: 1, 2, ubi per ori-"entem fimile fignificatur. Apud Eundem, "Et reduxit me via portæ "fanctuarii exterioris fpectantis *Orientem*, & illa claufa, & dixit ad me Je-"hovah, porta hæc claufa erit, non aperietur, & vir non intrabit per illam, "fed Jehovah Deus Ifraelis intrabit per illam," XLIV: 1, 2, fimiliter Oriens pro cœlefti, quod eft amoris, qui eft folius Domini. Apud Eundem, "Cum "faciet princeps fpontaneum, holocauftum, & pacifica, fpontaneum Jehovæ, "& aperiet Illi portam fpectantem verfus *Orientem*, & faciet holocauftum "fuum & pacifica fua, ficut faciet in die fabbathi," XLVI: 12. fimiliter pro cœlefti, quod eft amoris in Dominum. Apud Eundem, "Reduxit me ad "oftium domus, & ecce aquæ exeuntes de fub limine domus verfus *Orientem*, "quia facies domus *Oriens*," XLVII: 1, 8, ibi de nova Hierofolyma, Oriens pro Domino, ita pro cœlefti quod eft amoris, aquæ funt fpiritualia. Simile fignificat hic mons orientis; præterea qui habitabant in Syria, dicti funt filii orientis, de quibus, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus.

1251. Verf: 31. *Hi filii Schemi, fecundum familias illorum, fecundum linguas illorum, in terris illorum, fecundum gentes illorum.* Hi filii Schemi fignificant derivationes ex cultu interno, qui eft Schem: fecundum familias illorum, fecundum linguas illorum, in terris illorum, in gentibus illorum, fignificant fecundum cujufvis genium in particulari & communi; fecundum familias, eft fecundum differentias quoad charitatem; fecundum linguas eft fecundum differentias quoad fidem; in terris illorum eft in communi refpective ad illa quæ funt fidei; in gentibus, eft in communi refpective ad illa quæ funt charitatis.

1252. Quod hæc fignificentur, non opus eft ulterius confirmare, funt enim eadem verba, quæ fupra verf: 20, ubi videantur quæ dicta; fe habent fignificationes, ut hic familiarum, linguarum, terrarum, & gentium, refpective ad illa de quibus prædicantur; ibi de Chamo, feu de cultu corrupto interno, hic vero de Schemo, feu de cultu vero interno; quare familiæ & gentes ibi fpectabant mores, ac linguæ & terræ opiniones, quæ funt Ecclefiæ corruptæ internæ; hic vero familiæ & gentes fpectant charitatem, ac linguæ & terræ fidem, quæ funt Ecclefiæ veræ internæ: de fignificatione gentium & familiarum videatur in fequentibus hujus Capitis.

1253. Verf: 32. *Hæ familiæ filiorum Noachi, fecundum nativitates eorum, in gentibus eorum.* Hæ familiæ filiorum Noachi fignificant cultus Ecclefiæ Antiquæ in particulari: fecundum nativitates eorum, fignificant ficut reformari potuerint: in gentibus eorum fignificant cultus Ecclefiæ in communi.

1254.

1254. Hæ familiæ filiorum Noachi, quod significent cultus Ecclesiæ Antiquæ in particulari, constat a significatione familiæ, & familiæ filiorum, quod sint cultus, & quidem quod species cultuum: in præcedentibus hujus Capitis gentes nominatæ nihil aliud significarunt quam varios Ecclesiæ Antiquæ cultus, quare familiæ, ex quibus gentes constabant, nec possunt aliud significare; in sensu interno nusquam intelligi queunt aliæ familiæ, quam spiritualium & cœlestium.

1255. Secundum nativitates eorum, quod significent sicut reformari potuerint, constat a significatione nativitatis, quod sit reformatio; cum homo renascitur seu regeneratur a Domino, tunc omnia & singula quæ e novo accipit, sunt nativitates; ita hic, nativitates, quia de Antiqua Ecclesia agitur, significant sicut reformari potuerint: quod reformationes gentium attinet, non omnes simili cultu fuerunt, nec simili doctrina, ex causa quia non omnes simili genio fuerant, & quia non omnes similiter educati & similiter ab infantia instructi; principia quæ homo ab infantia capit, Dominus nusquam frangit sed flectit, si quæ sunt in quibus sanctitatem posuit, & talia sunt, quæ non contra ordinem Divinum & naturalem, sed in se adiaphora, illa Dominus relinquit, & patitur ut in iis maneat; sicut plura in Antiqua Ecclesia Altera, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.

1256. In gentibus eorum, quod significent cultus Ecclesiæ in communi, constat ab illis quæ prius de gentibus dicta, & ab illis quæ sequuntur.

1257. *Et ab illis dispersæ sunt gentes in terra post diluvium.* Ab illis dispersæ sunt gentes in terra, significant quod inde omnes cultus Ecclesiæ quoad bona & mala, quæ significantur per gentes; terra est Ecclesia: post diluvium, significat ab initio Antiquæ Ecclesiæ.

1258. Quod ab illis dispersæ sint gentes in terra, significent quod inde omnes cultus Ecclesiæ quoad bona aut mala; quod hæc significentur per gentes, constat a significatione gentium: per gentem intellectæ sunt, ut prius dictum, plures familiæ simul; plures familiæ, quæ unum agnoscebant patrem, faciebant unam gentem in Antiquissima & Antiqua Ecclesia; sed quod in interno sensu Gentes significent cultus Ecclesiæ, & quidem quoad bona aut mala in cultu, ita se res habet; cum familiæ & gentes spectantur ab Angelis, nusquam habent ideam gentis, sed modo ideam cultus apud eam, spectant enim omnes ex ipsa qualitate, seu ex eorum quali, qualitas seu quale hominis, ex quo spectatur in cœlo, est charitas & fides: hoc manifeste capi potest ab unoquovis, si attendat, cum aliquem hominem, aut aliquam familiam, aut aliquam gentem spectat, utplurimum cogitat quales sunt, quisque ab eo, quod apud eum tunc regnat, idea qualitatis eorum illico obvenit, & exinde apud se considerat eos; magis adhuc Dominus, & ab Ipso angeli, non spectare possunt hominem, familiam, & gentem, quam a quali eorum quoad charitatem & fidem, inde in sensu interno per gentes nihil aliud significatur quam cultus Ecclesiæ, & quidem quoad ejus quale, quod est bonum charitatis & verum fidei inde; quando vox gentium in Verbo occurrit, Angeli nusquam manent in idea gentis,

 secun-

ſecundum ſenſum literæ hiſtoricum, ſed in idea boni & veri apud gentem, quæ nominatur.

1259. Porro quod Gentes ſignificent bona & mala in cultu, ita ſe habet; Antiquiſſimis temporibus habitarunt diſtincti in gentes, familias, & domos, ut prius dictum, ex cauſa, ut Eccleſia in terris repræſentaret Regnum Domini, ubi omnes diſtincti ſunt in ſocietates, & ſocietates in majores, & hæ iterum in majores, & quidem ſecundum differentias amoris & fidei, in genere & in ſpecie, de quibus videatur n: 684, 685, ita ſimiliter quaſi in domos, familias & gentes; inde domus, familiæ & gentes in Verbo ſignificant bona amoris & inde fidei, ubi accurate diſtinguitur inter gentes & populum, per Gentem ſignificatur bonum aut malum, at per Populum verum aut falſum, & hoc ita conſtanter, ut nuſquam aliter, ſicut conſtare poteſt a ſequentibus locis; ut apud Eſaiam, "Erit in die illo, Radix Iſchaii, quæ ſtans in ſignum *Populorum*, ad " illam *Gentes* quærent, & erit quies illius gloria. In die illo addet Dominus " ſecundo manum ſuam, ad acquirendum reliquias *Populi* ſui, qui relictus ab " Aſchure, & ab Ægypto, & a Pathros, & a Kuſch, & ab Elam, & a " Schinear, & a Chamath, & ab inſulis maris: & tollet ſignum *Gentibus*, " & colliget expulſos Iſraelis, & diſperſa Jehudæ congregabit," XI: 11, 12. ubi populi pro veris Eccleſiæ, & gentes pro bonis, inter quos manifeſte diſtinguitur; agitur ibi de Regno Domini, & de Eccleſia, tum in univerſali de unoquoque homine regenerato; per nomina ſignificantur illa, de quibus prius; tum per Iſraelem Eccleſiæ ſpiritualia, per Jehudam ejuſdem cœleſtia: apud Eundem, "*Populus* hic ambulantes in tenebris viderunt lucem magnam, " multiplicaſti *Gentem*, illi magnificaſti lætitiam," IX: 2, 3. ubi populus pro veris, quare de eo prædicatur ambulare in tenebris, & videre lucem; gens pro bonis: apud Eundem, "Quid reſpondebitur nuntiis *Gentis*, quod Jehovah fundavit Sionem, & in illa confident miſeri *Populi* ipſius," XIV: 32. ſimiliter gens pro bono, populus pro vero: apud Eundem, "Jehovah Zebaoth abſorbebit in monte hoc facies obvolutionis, obvolutionis ſuper " omnibus *Populis*, & velamen obtectum ſuper omnibus *Gentibus*," XXV: 7. ubi de Eccleſia nova ſeu gentium, populus pro veris ejus, gentes pro bonis: apud Eundem, "Aperite portas, ut ingrediatur *Gens* juſta cuſtodiens fidelitates," XXVI: 2. ubi gens manifeſte pro bonis: apud Eundem, "Omnes " *Gentes* congregabuntur una, & colligentur *Populi*," XLIII: 9. etiam de Eccleſia gentium; gentes pro bonis ejus, & populus pro veris, quæ quia diſtincta ſunt inter ſe, de utriſque agitur, aliter foret repetitio inanis: apud Eundem, "Dixit Dominus Jehovih, ecce tollam ad *Gentes* manum meam, " & ad *Populos* exaltabo ſignum meum, & adferent filios tuos in ſinu, & " filias tuas ſuper humero apportabunt," XLIX: 22. ibi de Regno Domini; ſimiliter gentes pro bonis, & populi pro veris: apud Eundem, "Ad dextram & ſiniſtram erumpes, & ſemen tuum *Gentes* hæreditabit, & urbes " deſolatas habitabunt," LIV. 3. de Regno Domini, & Eccleſia quæ gentium appellatur; quod gentes pro bonis charitatis, ſeu, quod idem eſt, pro illis apud

pud quos bona charitatis, conſtat inde, quod ſemen ſeu fides hæreditabit eos, urbes pro veris: apud Eundem, "En teſtem *Populis* dedi Ipſum, Principem "& Legiſlatorem *Populis*; en *Gentem*, non noviſti, vocabis, & *Gens*, non "noverat Te, ad Te current," LV: 4, 5. ibi de Regno Domini, populi pro veris, gentes pro bonis; in Eccleſia, bono charitatis præditi ſunt gentes, qui veris fidei ſunt populi, nam bona & vera prædicantur ex ſubjectis, apud quæ ſunt: apud Eundem, "Ambulabunt *Gentes* ad lucem tuam, & reges ad "ſplendorem ortus tui, tunc videbis & afflues, & ſtupebit, & dilatabit ſe "cor tuum, quod convertetur ad Te multitudo maris, exercitus *Gentium* ve- "nient Tibi," LX: 3, 5. de Regno Domini, & Eccleſia gentium, ubi gentes pro bonis, reges, qui ſunt populorum, pro veris: apud Zephaniam, "Reli- "quiæ *Populi* mei deprædabuntur eos, & reſidui *Gentis* meæ hæreditabunt "eos," II: 9. apud Sachariam, "Venient *Populi* multi, & *Gentes* nume- "roſæ, ad quærendum Jehovam exercituum in Hieroſolyma," VIII: 22. Hieroſolyma pro Regno Domini, & pro Eccleſia, populi pro illis qui in veris fidei, gentes pro illis qui in bono chritatis, quare diſtincte nominantur: apud Davidem, "Liberabis me a contentionibus *Populi*, pones me in caput *Gen-* "*tium*; *Populus* non noveram, ſervient mihi," Pſalm: XVIII: 44. ſimiliter populus pro illis qui in veris, gentes pro illis qui in bono, quæ quia conſtituunt hominem Eccleſiæ, utrumque dicitur: apud Eundem, "Confitebun- "tur Te *Populi*, Deus; confitebuntur Te *Populi* omnes illi, lætabuntur & "ovabunt *Gentes*, quia judicabis *Populos* rectitudine, & *Gentes* in terram "duces," Pſalm: LXVII: 4, 5. manifeſte populi pro illis qui in veris fidei, & gentes pro illis qui in bono charitatis: apud Moſen, "Memento dierum "æternitatis; intelligite annos generationis & generationis, interroga patrem "tuum, & indicabit tibi, ſeniores tuos & dicent tibi, cum hæreditatem de- "dit Altiſſimus *Gentibus*, & ſeparavit filios hominis, conſtituit terminos "*Populorum*, ad numerum filiorum Iſraelis," Deut: XXXII: 7, 8. ubi de Antiquiſſima Eccleſia, & de Antiquis Eccleſiis, quæ ſunt dies æternitatis & anni generationis & generationis, ubi gentes dicebantur illi qui in bono charitatis quibus dabatur hæreditas, & filii hominis, & dein populi, qui in veris fidei inde. Quia per gentes ſignificantur bona Eccleſiæ, & per populos vera, ideo de Eſauo & Jacobo dictum, cum in utero adhuc eſſent, "Duæ "*Gentes* in utero tuo, & duo *Populi* ex viſceribus tuis ſeparabuntur," Gen: XXV: 23. Ex his nunc conſtare poteſt, quid Eccleſia Gentium in genuino ſuo ſenſu: Eccleſia Antiquiſſima fuit vera Eccleſia Gentium, dein Eccleſia Antiqua. Quia Gentes dicuntur illi, qui in charitate, populi qui in fide, Sacerdotium Domini prædicatur de gentibus quia de cœleſtibus quæ ſunt bona, Regium Ipſius de populis, quia de ſpiritualibus quæ ſunt vera: quod etiam repræſentatum fuit in Eccleſia Judaica, ibi Gens fuerunt antequam reges habebant, ſed poſtquam reges acceperunt, facti ſunt populus.

1260. Quia Gentes in Antiquiſſima, & in Antiqua Eccleſia, ſignificabant bona ſeu bonos, ideo quoque in ſenſu oppoſito ſignificant mala ſeu ma- les;

los; similiter Populi, quia significabant vera, ideo quoque in sensu opposito significant falsa; in Ecclesia enim depravata bonum vertitur in malum, & verum in falsum, inde gentium & populorum significatio in hoc sensu multoties in Verbo, ut apud Esaiam Cap: XIII: 4. Cap: XIV: 6. Cap: XVIII: 2, 10. Cap: XXX: 28. Cap: XXXIV: 1, 2. Ezech: XX: 32 & pluries alibi.

1261. Sicut Gentes significarunt bona, ita etiam familiæ, quia unaquævis gens ex familiis constabat; similiter domus, quia unaquævis familia erat ex pluribus domibus, de domo videatur n: 710; sed familiæ significant bona cum prædicantur de gentibus, at vera cum prædicantur de populis, sicut apud Davidem, "Incurvabunt se coram Te omnes *Familiæ Gentium*, quia Jehovæ Regnum, & dominans in *gentes*," Psalm: XXII: 28. 29. & apud Eundem, "Date Jehovæ, *Familiæ Populorum*, date Jehovæ gloriam & robur," Psalm: XCVI: 7. In hoc & præcedente Versu hujus Capitis, prædicantur familiæ de bonis, quia familiæ erant gentium.

1262. Exinde nunc constare potest, quod per terram hic quoque significetur Ecclesia; cum enim terra nominatur, non aliud percipitur quam gens seu populus ibi, & cum gens aut populus, non aliud quam eorum quale, inde per terram non aliud significatur quam Ecclesia, ut ostensum prius n: 662, 1066.

1263. Quod post diluvium, significet ab initio Antiquæ Ecclesiæ, constat ex eo, quod Diluvium fuit finis Antiquissimæ Ecclesiæ, & principium Antiquæ, ut ostensum prius n: 705, 739, 790.

1264. Ex his nunc constare potest, quod tametsi mera Nomina gentium & familiarum in hoc Capite occurrunt, quod usque contineat in genere non solum omnes differentias cultus quoad bona charitatis & vera fidei, quæ in Antiqua Ecclesia fuerunt, sed etiam quæ in unaquavis Ecclesia; imo plura quam usquam homo credere possit; tale est Verbum Domini.

De Antediluvianis, qui perierunt.

1265. *Supra caput ad aliquam altitudinem fuerunt plures qui influebant in cogitationes meas, & eas quasi vinctas tenebant, ut essem admodum in obscuro; satis valide incumbebant; spiritus circum me, similiter quasi vincti ab iis tenebantur, sic ut parum cogitare possent, nisi quod ab iis influebat, & hoc usque ad indignationem; dictum quod ii essent, qui ante diluvium vixerunt, sed non ab iis qui Nephilim dicti & perierunt, nam illis non tam forte persuasivum.*

1266. *Antediluviani, qui perierunt, sunt in Inferno quodam sub calcaneo pedis sinistri; est quædam petra nimbosa qua operti, quæ ex diris eorum phantasiis*

phantasiis & persuasionibus erumpit, qua separantur a reliquis infernis, & distinentur a mundo spirituum: est iis continuus nisus exsurgendi, sed ultra conatum non procedere possunt; sunt enim tales, ut si venirent in mundum spirituum, diris suis phantasiis, & persuasionum halitibus & venenis, omnibus spiritibus, quos offenderent, præter bonos, adimerent facultatem cogitandi; & nisi Dominus per adventum Ipsius in carnem, liberavisset mundum spirituum, a nefanda illa turba, periisset genus humanum, nullus enim spiritus apud hominem potuisset esse, & usque homo ne momentum temporis vivere potest, nisi spiritus & angeli apud eum sint.

1267. *Qui eorum obstinate tentant ab inferno isto emergere, crudeliter a sociis eorum tractantur; nam est iis odium internecinum contra omnes, etiam contra socios; summa eorum jucunditas in eo consistit, ut unus alterum sibi subjectum habeat, & quasi trucidet: quique obnixius perstant eniti, ii adhuc profundius demittuntur sub petra nimbosa; nam est vesanus insitus ardor perdendi omnes, qui inducit eos; inde conatus emergendi: quos enim offendunt, panno involvunt, ut captivos abducunt, & projiciunt in quoddam, ut iis apparet, mare, aut aliter sæve tractant.*

1268. *Perductus sum, & custoditus, versus petram istam nimbosam (perduci ad tales, non est e loco in locum, sed fit per societates spirituum & angelorum intermedias, manente homine in eodem loco, sed usque apparet sicut demissio); cum prope petram istam eram, obviam factum est frigus, quod inferiorem tergi regionem occupabat; inde loquutus sum cum iis de persuasionibus eorum, & quid in vita corporis crediderint de Domino, respondebant, quod cogitaverint multum de Deo, sed quod sibi persuaserint, non dari aliquem deum, sed homines esse deos; sic se fuisse deos; quodque in his se confirmaverint ex somniis: de phantasiis eorum contra Dominum, dicetur infra.*

1269. *Ut adhuc melius scirem, quales essent, permissum fuit a Domino, ut quidam eorum ascenderent in mundum spirituum; quod antequam factum, visus est puer pulcher vestitus veste candida, dein in quadam janua aperta alius puer veste viridi, mox quoque binæ ancillæ in albo quoad caput; sed quid illa significarent, non mihi detectum.*

1270. *Mox quidam ex inferno isto emissi sunt, sed disposuit Dominus per spiritus & angelos intermedios, ut mihi nihil nocere possent; e profundo isto veniebant antrorsum, & moliri sibi viam videbantur versus anteriora per quasi rupis cavernas, & sic sursum; apparebant tandem ad sinistrum superne, ut inde, sic e longinquo, in me influerent: dicebatur mihi, quod liceret eis influere in dextram partem capitis, non autem in sinistram, & a*

dextra

dextra parte capitis in ſiniſtrum latus thoracis, nequaquam in ſiniſtrum capitis, nam ſi hoc fieret, quod deperditus eſſem, tunc enim cum perſuaſionibus ſuis, quæ diræ & lethales, influerent, at cum in dextrum capitis & inde in ſiniſtrum pectoris, quod eſſet per cupiditates; ita ſe res habet cum influxu. Perſuaſiones eorum tales ſunt, ut exſtinguant omne verum & bonum, ſic ut non poſſint ii, in quos influunt, percipere quicquam, & dein nec cogitare; quare etiam ſpiritus removebantur: cum inciperent influere, lapſus ſum in ſomnum, influebant tunc cum dormirem per cupiditates, & quidem tam graviter, ut in vigilia iis non reſiſtere potuiſſem, in ſomno ſentiebam gravitatem, quam deſcribere non poſſum, ſolum, quod reminiſcebar dein, quod aggreſſi ſint me necare per afflatum ſuffocativum, qui fuit ſicut ſævus incubus, ſed tunc expergefactus animadvertebam quod prope me eſſent, at cum apperciperent me vigilem, aufugiebant ad locum ſuum ſuperius, & inde influebant. Cum ibi eſſent, viſi mihi quaſi involverentur panno, tali de quo n: 964, *putabam quod ii eſſent, ſed erant alii quos ii involvebant, quod ſit per phantaſias, ſed uſque ſpiritus, contra quos ita phantaſiis operantur, non aliter ſciunt quam ut involvantur; hos, quos ſic involvebant, per petræ cujuſdam declivitatem devolvere viſum, ſed qui involuti erant, eximebantur & liberabantur, erant ſpiritus qui non recedere volebant, ita a Domino conſervati, alioquin ſuffocati fuiſſent, tametſi revixiſſent, ſed poſt cruciatum. Receſſerunt tunc per declivitatem petræ; inde auditus eſt ſonus terebroſus, ſicut multæ terebræ magnæ forent, & perceptum, quod eſſent crudeliſſimæ eorum phantaſiæ contra Dominum, ex quibus talis ſonus: poſtea dejecti per cavernas tenebroſas ſub nimboſa petra in infernum ſuum. Cum erant in mundo ſpirituum, mutabatur ibi conſtitutio ſphæræ.*

1271. *Erant poſtea ſpiritus quidam doloſi, qui volebant ut emergerent, eiſque infundebant ut dicerent, ſe nihil eſſe, ut ſic poſſent ſubire, auditum tunc tumultuoſum in inferno iſto, ſicut turbulentum magnum volumen, quod erat emotio eorum quod cuperent eniti, quare etiam permiſſum erat iterum ut aliqui exſurgerent, & viſi in loco eodem, ubi priores; tentabant inde infundere mihi perſvaſivum lethale, adjuti a geniis doloſis, ſed incaſſum, quia tutatus a Domino, percepi uſque manifeſte, quod perſvaſivum eorum eſſet ſuffocativum: putabant ſe omnia poſſe, & unicuique vitam poſſe adimere; ſed quia putabant ſe omnia poſſe, erat modo infans qui eos detrudebat, ex cujus præſentia ita titubabant ut clamarent, quod angerentur, & quidem ita valde, ut ad ſupplicationes confugerent: doloſi quoque puniti ſunt, primum ab iis fere ſuffocati, & poſtea conglutinati, ut deſiſterent a talibus, ſed dein liberati.*

1272.

1272. *Ostensum mihi postea, quomodo mulieres eorum amictæ fuerint; circum caput habuerunt pileum rotundum nigrum protensum, quasi turritum antrorsum, facie fuerunt parva; viri autem hirsuti & pilosi. Ostensum quoque quantum gloriati sunt de multitudine infantum, quod, ubicunque vaderent, haberent secum suos liberos qui præibant in linea inflexa; sed iis dictum, quod amor infantum quoque sit apud omnia bruta, etiam pessima, & quod hoc non argumentum sit, quod aliquid bonum apud eos; at si liberos amavissent non sui amoris & gloriæ causa, sed ut societas humana ob commune bonum augeretur, & magis ut cælum inde multiplicaretur, ita propter Regnum Domini, quod tunc fuisset amor erga infantes genuinus.*

GENESEOS,

CAPUT UNDECIMUM.

De Situ Maximi Hominis: tum de Loco & Diſtantia, in altera vita.

1273. *ANimæ recentes e mundo, cum dimittendæ e conſortio Angelorum ſpiritualium, ut veniant inter Spiritus, & tandem in Societatem, in qua fuerunt cum vixerunt in corpore, ab Angelis circumferuntur ad plures manſiones, quæ ſunt ſeparatæ ſocietates, uſque conjunctæ cum aliis, & paſſim recipiuntur, paſſim inde ad alias; & hoc per aliquod tempus, uſque dum ad ſocietatem veniunt, in qua fuerunt, cum vixerunt in corpore, & ibi manent; inde novum exordium vitæ eorum: ſi ſimulator, hypocrita, aut doloſus, qui induere ſtatum fallacem, & genium quaſi angelicum poteſt, a bonis ſpiritibus quandoque recipitur, ſed poſt paucum tempus diſſociatur, & tunc abſque angelis circumvagatur, petitque ut recipiatur, ſed rejicitur, & quandoque punitur; & tandem defertur inter infernales. Qui e Vaſtatione auferuntur inter Angelos, etiam variant ſocietates, & cum inde tranſeunt ad alias, cum civilitate & charitate dimittuntur, & hoc uſque dum veniunt in ſocietatem angelicam quæ concordat cum eorum charitatis, pietatis, probitatis, aut ſinceræ civilitatis, genio. Perductus etiam fui ſimiliter per manſiones, & mecum loquuti, ex cauſa ut ſcirem quomodo ſe habet; reflectere tunc dabatur ſuper mutationes loci, quod ſolum apparentes eſſent, & quod non eſſent niſi mutationes ſtatus, corpore manente in eodem loco.*

1274. *Inter mirabilia in altera vita ſunt;* PRIMUM, *quod Spirituum & Angelorum ſocietates appareant inter ſe diſtinctæ quoad Situs, tametſi loca & diſtantiæ in altera vita nihil aliud ſint quam ſtatus varietates.* ALTERUM *eſt, quod Situs & Diſtantiæ ſe habeant reſpective ad corpus humanum, ita, ut qui ad dextram, appareant ad dextram, quocunque circumvertitur corpus, ſimiliter qui ad ſiniſtram, tum qui ad alias plagas.* TERTIUM *eſt, quod omnes Spiritus & Angeli non ad majorem diſtantiam abſint, quam ut conſpici queant; ſed uſque tamen non plures in conſpectum veniunt, quam quot Dominus concedit.*

QUAR-

QUARTUM, *quod ſpiritus, de quibus alii cogitant, ut qui iis aliquo modo noti fuerunt in vita corporis, quando Dominus id concedit, momento adſint, ac ita proxime, ut ſint ad aurem, ad contactum, vel ad aliquam diſtantiam, non obſtante, quod fuiſſent abinde aliquot millia milliarium, imo ſi fuiſſent circa aſtra, cauſa eſt, quia diſtantia loci in altera vita nihil facit.* QUINTUM *eſt, quod apud Angelos nulla idea temporis ſit. Hæc in mundo ſpirituum, adhuc perfectius in cœlo; quid non coram Domino, Cui omnes & ſinguli non poſſunt non præſentiſſimi eſſe, & ſub Ipſius conſpectu & Providentia. Hæc apparent incredibilia, ſed uſque ſunt vera.*

1275. *Fui in ſocietate, ubi tranquillitas, ſeu quorum ſtatus tranquillus accedens quodammodo ad ſtatum pacis, ſed non erat pacis: ibi loquutus de ſtatu Infantum, tum etiam de Loco, quod mutatio loci & diſtantiæ ſit modo apparentia, ſecundum cujuſvis ſtatum & ejus mutationem: cum illuc tranſlatus eſſem, apparebant ſpiritus circum me removeri, & videri infra me, uſque datum eos audire loquentes.*

1276. *Quod Situm attinet, in quo ſunt Spiritus in mundo ſpirituum, & Angeli in cœlo, ita ſe habet, quod ad dextram Domini ſint angeli, ad ſiniſtram ſpiritus mali, antrorſum ſunt qui mediæ ſortis, a tergo ſunt maligni, ſupra caput ſunt qui elato animo & alta ſpirant, ſub pedibus ſunt inferna, quæ illis, qui in alto, correſpondent; ſic omnes in ſuo ſitu reſpective ad Dominum, ad omnes plagas & altitudines, in plano horizontali, inque verticali, & ad omnem obliquitatem; ſitus illorum eſt conſtans, nec in æternum variatur: Cœli ibi conſtituunt quaſi unum hominem, qui ideo appellatur Maximus Homo, cui quoque correſpondent omnia quæ ſunt apud hominem, de qua correſpondentia, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus: inde eſt, quod circum unumquemvis angelum, ſimilis ſitus omnium ſit, & apud unumquemvis hominem cui aperitur a Domino cœlum; præſentia Domini hoc ſecum habet; quod non ita foret, niſi Dominus in cœlo omnipræſens eſſet.*

1277. *Similiter ſe habet cum Hominibus, quoad eorum animas, quæ jugiter vinctæ ſunt alicui ſocietati ſpirituum & angelorum; ii quoque ſitum habent in Regno Domini ſecundum indolem eorum vitæ & ſecundum ſtatus; nec quicquam facit, quod in tellure diſtent, etiamſi foret per plura millia miliarium, uſque ſimul poſſunt eſſe in una ſocietate; qui in charitate vivunt, in una ſocietate angelica; qui in odiis & talibus, in una ſocietate infernali: ſimiliter nec quicquam facit, quod in uno loco ſimul ſint plures in tellure, uſque ſunt omnes diſtincti ſecundum indoles vitæ eorum & ſtatus, & quiſque poteſt in alia ſocietate eſſe: Homines, qui diſtant*

aliquot centum aut mille miliaribus, cum apparent coram ſenſu interno; tam prope ſunt, ut quidam eorum contingant, ſecundum ſitum: ita ſi plures forent, quibus viſus internus apertus, in tellure, potuiſſent ſimul eſſe, & mutuo colloqui, etiamſi unus foret in India, & alter in Europa; quod quoque oſtenſum; ita omnes & ſinguli in tellure homines ſunt Domino præſentiſſimi, & ſub Ipſius conſpectu & Providentia.

1278. *De ſitu, loco, diſtantia, & tempore, in altera vita, videatur ad finem hujus Capitis continuatio.*

CAPUT XI.

1. ET fuit tota terra labium unum, & verba una.
2. Et fuit, cum proficiſcerentur ii ab oriente, & invenerunt vallem in terra Schinear, & habitaverunt ibi.

3. Et dixerunt vir ad ſocium ſuum, age, laterificemus lateres, & aduramus in aduſtum: & fuit iis later pro lapide, & bitumen fuit iis pro luto.

4. Et dixerunt, age ædificemus nobis urbem & turrim, & caput ejus in cœlo; & faciamus nobis nomen, ne forte diſpergamur ſuper facies totius terræ.

5. Et deſcendit JEHOVAH ad videndum urbem & turrim, quam ædificabant filii hominis.

6. Et dixit JEHOVAH, en populus unus, & labium unum omnibus illis, & hoc inceptum eorum ad faciendum; & nunc non prohiberetur ab iis omne quod cogitarunt facere.

7. Age, deſcendamus, & confundamus ibi labium eorum, ut non audiant vir labium ſocii ſui.

8. Et diſperſit JEHOVAH eos inde ſuper facies totius terræ; & ceſſarunt ædificare urbem.

9. Propterea vocavit nomen ejus Babel, quia ibi confudit JEHOVAH labium totius terræ; & inde diſperſit eos JEHOVAH ſuper facies totius terræ.

10. Hæ nativitates Schemi; Schem filius centum annorum, & genuit Arphachſchad, duobus annis poſt diluvium.

11. Et vixit Schem, poſtquam genuit illum Arphachſchad quingentis annis; & genuit filios & filias.

12 Et

12. Et Arphachschad vixit quinque & triginta annis, & genuit Schelachum.

13. Et vixit Arphachsad, postquam genuit illum Schelachum, tribus annis & quadringentis annis; & genuit filios & filias.

14. Et Schelach, vixit triginta annis, & genuit Eberum.

15. Et vixit Schelach, postquam genuit illum Eberum, tribus annis & quadringentis annis; & genuit filios & filias.

16. Et vixit Eberus quatuor & triginta annis, & genuit Pelegum.

17. Et vixit Eberus, postquam genuit illum Pelegum, triginta annis & quadringentis annis, & genuit filios & filias.

18. Et vixit Peleg triginta annis, & genuit Reu.

19. Et vixit Peleg, postquam genuit illum Reu, novem annis & ducentis annis; & genuit filios & filias.

20. Et vixit Reu duobus & triginta annis, & genuit Serugum.

21. Et vixit Reu, postquam genuit illum Serugum, septem annis & ducentis annis; & genuit filios & filias.

22. Et vixit Serug triginta annis, & genuit Nachorem.

23. Et vixit Serug, postquam genuit illum Nachorem, ducentis annis; & genuit filios & filias.

24. Et vixit Nachor, novem & viginti annis, & genuit Therachum.

25. Et vixit Nachor, postquam genuit illum Therachum, novendecim annis & centum annis; & genuit filios & filias.

26. Et vixit Therach septuaginta annis, & genuit Abramum, Nachorem & Haranem.

27. Et hæ nativitates Theraci: Therach genuit Abramum, Nachorem, & Haranem; & Haran genuit Lothum.

28. Et mortuus est Haran super facies Therachi, patris sui, in terra nativitatis suæ, in Ur Chaldæorum.

29. Et accepit Abram & Nachor sibi uxores; nomen uxoris Abrami Sarai; & nomen uxoris Nachoris Milkah, filia Haranis, patris Milkæ, & patris Iiskæ.

30. Et fuit Sarai sterilis, nulla ei proles.

31. Et accepit Therach Abramum, filium suum; & Lothum filium Haranis, filium filii sui; & Sarai nurum suam, uxorem Abrami filii sui; & exiverunt cum illis ex Ur Chaldæorum, ad eundum in terram Canaan; & venerunt usque ad Charan, & manserunt ibi.

32. Et fuerunt dies Therachi, quinque anni, & ducenti anni; & mortuus est Therach in Charan.

CON-

CONTENTA.

1279. AGITUR de Ecclesia Antiqua Prima, quæ post diluvium, a vers: 1 ad 9.

1280. De primo ejus statu, quod omnibus una doctrina: vers: 1. de altero, quod cæperit declinare, vers: 2. de tertio, quod cæperint falsa cupiditatum regnare, vers: 3. de quarto quod inciperint per cultum Divinum dominari, vers: 4. quare status Ecclesiæ mutatus, vers: 5, 6. ita ut nullis bonum fidei, vers: 7, 8, 9.

1281. Agitur de Ecclesia Antiqua altera, quæ ab Ebero nominata; ejusque derivatione & statu, quæ desiit tandem in idololatriam, vers: 10 ad 26.

1282. Agitur de origine Ecclesiæ Antiquæ tertiæ, quæ ex idololatrica facta est repræsentativa, vers: 27 ad 32.

SENSUS INTERNUS.

1283. AGITUR nunc de Ecclesia Antiqua in genere, & quod Cultus ejus internus, successu temporis falsificatus & adulteratus sit, inde quoque cultus externus, nam se habet cultus externus secundum internum; falsificatio & adulteratio cultus interni est hic Babel. Quod huc usque, præter quæ de Ebero, historica non vera fuerint, sed facta, videri potest etiam ex his de turri Babylonica, ut quod aggressi ædificare turrim, cujus caput in cœlo, quod labia confusa sint, ut non audiret unus labium alterius, quod Jehovah sic confuderit; tum etiam ex eo, quod inde Babel, cum tamen in præcedente Capite vers: 10. Babel dicitur ædificata a Nimrodo; inde quoque constat, quod Babel non significet urbem, sed quandam rem, & hic cultum, cujus interiora sunt prophana, at externa apparent sancta.

1284. Vers: 1. *Et fuit tota terra labium unum, & verba una.* Fuit tota terra labium unum, significat quod ubivis una doctrina in communi; labium est doctrina; terra est Ecclesia: & verba una, significant quod una doctrina in particulari.

1285. Quod fuit tota terra labium unum, significet quod ubivis una doctrina in communi, constat a significatione Labii in Verbo, de qua in mox sequentibus. In hoc versu, & per pauca hæc verba, describitur status Ecclesiæ Antiquæ, qualis fuerat, quod nempe una doctrina in genere; at in sequente versu

versu describtur, quomodo falsificari & adulterari cæptum; & dein usque ad vers: 9, quomodo prorsus perversa facta sit, ut non amplius cultus internus. Agitur mox dein de Altera Ecclesia Antiqua incepta ab Ebero; & tandem de Tertia, quæ fuit initium Ecclesiæ Judaicæ; nam post diluvium tres Ecclesiæ successive fuerunt. Quod Primam Antiquam Ecclesiam attinet, quod in illa, tametsi ita late per orbem diffusa, usque fuerit unum labium & una verba, hoc est, una doctrina in communi & in particulari, cum tamen cultus tam interni quam externi ubivis diversi, sicut ostensum in Capite præcedente, ubi per unamquamvis gentem ibi nominatam significatum est doctrinale & rituale diversum, ita se res habet; in Cœlo sunt societates innumerabiles, & omnes variæ, sed usque unum, nam omnes ut unum ducuntur a Domino, de quo videantur quæ prius n: 457. 551. 684. 685. 690: & se habet sicut homo, in quo tametsi tot viscera, & tot viscerula intra viscera, organa & membra, quorum unum diversimode agit ac alterum, usque omnia & singula, ut unum, ab una Anima reguntur: aut sicut corpus in quo virium & motuum activitates diversæ, usque omnes ab unico cordis, & unico pulmonis motu, reguntur, & unum faciunt: quod hæc ita unum agere possint, exinde est, quod in cœlo sit unicus influxus, qui recipitur ab unoquovis secundum ejus genium, qui influxus est affectionum a Domino, Ipsius Misericordia & Vita; & tametsi influxus unicus est, usque omnia parent & sequuntur sicut unum; & hoc per amorem mutuum, in quo sunt qui in cœlo: ita se habuit cum Ecclesia Antiqua Prima, tametsi tot Cultus fuerunt interni & externi, in genere quot gentes, in specie quot gentium familiæ, & in particulari quot homines Ecclesiæ, usque unum omnibus labium & una verba, hoc est, omnibus una doctrina in communi & particulari; una doctrina est, cum omnibus amor mutuus, seu charitas; amor mutuus & charitas facit, ut unum sint, tametsi varia, nam ex variis unum facit; omnes, quotcunque sunt, si vel myriadum myriades, si in charitate seu amore mutuo sunt, unum finem habent, nempe commune bonum, Regnum Domini, & Ipsum Dominum, varietates doctrinalium & cultuum, sunt sicut varietates sensuum & viscerum in homine, ut dictum, quæ contribuunt ad perfectionem totius; Dominus enim tunc per charitatem diversimode secundum cujusvis genium influit & operatur, & sic disponit omnes & singulos in ordinem, ita in terra sicut in cælo, & fit tunc Domini voluntas, ut Dominus Ipse docet, in terris sicut in cœlis.

1286. Quod Labium sit doctrina, constat ab his locis in Verbo; apud Esajam, " Seraphim clamabant, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Jehovah Zebaoth; dixit " Propheta, væ mihi excisus sum, qui vir immundus *Labiis* ego, & in medio populi immundi *Labiis* ego habitans, quia Regem Jehovam Zebaoth " viderunt oculi mei, & volavit ad me unus de Seraphim, tetigit os meum, " & dixit, ecce tetigit hic super *Labia* tua, & recedit iniquitas tua, & peccatum tuum expiatur," vi: 3, 5, 6, 7. labia pro interioribus hominis, ita pro cultu interno, ex quo adoratio, quod hic repræsentatum apud prophetam; quod tacta sint ejus labia, & sic recesserit iniquitas & expiatum peccatum,

peccatum, quisque videre potest, quod repræsentatio fuerit interiorum, quæ per labia significantur, quæ sunt illa quæ charitatis & ejus doctrinæ. Apud Eundem "Jehovah percutiet terram virga *oris* sui, & spiritu *Labiorum* suorum occidet impium," XI : 4. in sensu interno est, non quod Jehovah percutiat virga oris, & spiritu labiorum occidat impium, sed quod impius sic sibi faciat; spiritus labiorum est doctrina, quæ apud impium falsa. Apud Eundem, "Creans proventum *Labiorum*, pacem, pacem longinquo & propinquo, & sano illum," LVII : 19, proventus labiorum pro doctrina. Apud Ezechielem, "Fili hominis, abi, veni ad domum Israelis, & loquaris *verba* mea ad eos, non ad populum *profundos Labio*, & graves *lingua* tu missus, ad domum Israelis; non ad populos multos *profundos Labio*, & graves *lingua*, quorum non audias *verba*, nonne si ad hos misero te, illi auscultarent tibi, & domus Israelis non volunt auscultare tibi, quia non volunt auscultare Mihi, nam tota domus Israelis obfirmati fronte, & duri corde illi," III : 4, 5, 6, 7. profundi labio de gentibus, quæ tametsi in falsitate doctrinæ, usque in charitate, de quibus ideo prædicatur auscultare, at qui non in charitate, dicuntur obfirmati fronte & duri corde. Apud Zephaniam, "Convertar ad populum *Labio* perspicuo, ut invocent omnes ii Nomen Jehovæ, ad serviendum Ipsi humero uno," III : 9. labium perspicuum manifeste pro doctrina. Apud Malachiam, "Lex veritatis fuit in ore Ipsius, & perversitas non inventa in *Labiis* Ipsius: nam *Labia* sacerdotis custodient scientiam, & legem quærent ex ore illius, quia Angelus Jehovæ Zebaoth ille," II : 6, 7. de Levi, per quem repræsentatur Dominus; labia pro doctrina ex charitate. Apud Davidem, "Qui dicunt, lingua nostra prævalebimus, *Labia* nostra nobiscum," Psalm : XII : 5. labia pro falsis. Apud Eundem, "Sicut adipe & pinguedine saturabitur anima mea, & *Labiis* canticorum laudabit os meum," Psalm : LXIII : 6. Apud Esaiam, "In die illo erunt quinque urbes in terra Ægypti, loquentes *Labio* Canaanis, & jurantes Jehovæ Zebaoth," XIX : 18, Labium pro doctrina.

1287. Quod Terra significet Ecclesiam, ostensum est prius, n: 662, 1066.

1288. Quod verba una, significent quod una doctrina in particulari, constat ex illis quæ prius dicta sunt, labium enim significat doctrinam in communi, ut ostensum, verba autem doctrinam in particulari, seu particularia doctrinæ; nam particularia nihil faciunt, ut dictum, modo spectent unum finem, qui est, amare Dominum supra omnia, & proximum sicut semet, tunc enim particularia sunt communium. Quod Verbum significet omnem doctrinam de charitate & inde fide; & quod verba, illa, quæ sunt doctrinæ, constat apud Davidem, "Confitebor Tibi in rectitudine cordis; in discendo me judicia justitiæ tuæ; statuta tua custodiam: in quo purum reddet puer tramitem suum, ad custodiendum juxta *Verbum* tuum: in toto corde meo quæsivi Te, ne aberrare me facias a præceptis tuis: in corde meo abscondi *Verbum* tuum, ut non peccem Tibi: Benedictus Tu Jehovah,

"doce

" doce me ſtatuta tua, *Labiis* meis enarravi omnia judicia oris tui: in via " teſtimoniorum tuorum gaviſus ſum: in mandatis tuis meditor; & intueor " vias tuas; in ſtatutis tuis delector; non obliviſcor *Verbi* tui," Pſalm: cxix: 6 ad 17. Verbum pro doctrina in genere; ibi quod diſtincta ſint, præcepta, judicia, teſtimonia, mandata, ſtatuta, via, labia, patet, quæ omnia ſunt Verbi ſeu doctrinæ; etiam alibi in Verbo ubivis illa diſtincta ſignificant. Apud Eundem, " Canticum amoris; voluit cor meum *Verbum* bonum; lingua " mea ſtylus ſcribæ expediti; pulcher es præ filiis hominis; effuſa eſt gratia " *Labiis* tuis; equita ſuper *Verbo* veritatis, & manſuetudinis juſtitiæ, docebit " te mirabilia dextra tua," Pſalm: xlv: 1, 2, 3, 5. equitare ſuper Verbo veritatis, & manſuetudinis juſtitiæ eſt docere doctrinam veri & boni; hic ſicut alibi in Verbo diſtincta ſignificant, verbum, os, labium, & lingua, quod ſint doctrinæ de charitate conſtat, quia appellatur canticum amorum, de qua doctrina prædicatur pulchritudo præ filiis hominis, gratia labiorum, dextra quæ docet mirabilia. Apud Eſaiam, " Verbum miſit Jehovah in Jacobum, " & cecidit id Iſraele," ix: 8. verbum pro doctrina cultus interni & externi, Jacobus ibi pro cultu externo, Iſrael pro interno. Apud Matthæum, " Jeſus dixit, non e pane ſolum vivit homo, ſed ab omni *Verbo*, quod exit " ex ore Dei," iv. 4. Apud Eundem, " Quando quis audit *Verbum Regni*, " & non attendit, venit malus, & rapit quod ſeminatum eſt in corde," xiii: 19. tum de verbo ibi verſ: 20, 21, 22, 23. Apud Eundem, " Cœ- " lum & terra tranſibunt, *Verbà* autem mea non tranſibunt," xxiv: 35. ibi verbum pro doctrina Domini, & verba pro illis quæ ſunt Ipſius doctrinæ: quia verba pro omnibus doctrinæ, ideo præcepta decalogi appellantur verba, apud Moſen, " Scripſit Jehovah ſuper tabulis *Verba* fœderis, decem *Verba*," Exod: xxxiv: 28. Apud Eundem, " Indicavit vobis fœdus ſuum, quod " præcepit vobis ad faciendum, decem *Verba*, & ſcripſit illa ſuper duabus " tabulis lapidum," Deut: iv: 13. Cap: x: 4. Apud Eundem, " Cave " tibi, & cuſtodi animam tuam valde, ne forte obliviſcaris *Verba*, quæ vi- " derunt oculi tui," Deut: iv: 9. præter alibi.

1289. Verſ: 2. *Et fuit, cum proficiſcerentur ii ab oriente, & invenerunt vallem in terra Schinear, & habitarunt ibi.* Cum proficiſcerentur ii ab oriente, ſignificat cum recederent a charitate; oriens eſt charitas a Domino: invenerunt vallem in terra Schinear, ſignificat quod cultus magis immundus & prophanus fieret: & habitarunt ibi, ſignificat vitam.

1290. Cum proficiſcerentut ii ab oriente, quod ſignificet cum recederent a charitate, conſtat a ſignificatione proficiſci, & ſignificatione orientis in Verbo; quod proficiſci hic ſit recedere, conſtat, quia prædicatur de charitate, quæ eſt oriens, e qua proficiſcerentur.

1291. Quod oriens ſit charitas a Domino, conſtat ex illis quæ prius oſtenſa ſunt, n: 101 & 1250.

1292. Quod invenerunt vallem in terra Schinear, ſignificet quod cultus magis immundus & prophanus fieret, conſtat a ſignificatione vallis, & a ſignificatione terræ Schinear: quod vallem attinet, in Verbo montes ſignificant amorem ſeu

 charitatem,

charitatem, quia altiffima, feu quod idem eft, intima in cultu, ut oftenfum prius n: 795; vallis inde fignificat quod infra montes, feu quod inferius, aut quod idem, exterius in cultu eft: terra Schinear autem fignificat cultum externum, in quo prophanum, ut oftenfum prius n: 1183; ita hic, quod invenerint vallem in terra Schinear, fignificat quod cultus magis immundus & prophanus fieret: in Primo verfu actum eft de Ecclefia, quod ei unum labium, & una verba, feu una doctrina in communi & in particulari; in hoc verfu autem agitur de declinatione Ecclefiæ, nempe quod proficifcerentur ab oriente, hoc eft, quod recedere cæperint a charitate; nam quantum Ecclefia, feu homo Ecclefiæ, recedit a charitate, tantum ejus cultus a fancto, aut tantum ejus cultus accedit ad immundum & prophanum: quod invenerint vallem in terra Schinear fignificet declinationem Ecclefiæ feu cultus ad prophanum, eft inde, quia vallis eft humile quoddam inter montes, per quos fignificantur fancta amoris feu fancta charitatis in cultu, ut dictum; ut quoque conftare poteft a fignificatione vallis in verbo, ubi aliquibus nominibus in lingua originali exprimitur, quibus fignificantur, cum in illo fenfu, minus & magis prophana in cultu; quod valles talia fignificent, conftat apud Efaiam, "Onus *Vallis vifionis:* nam dies "tumultus, & conculcationis & perplexitatis Domino Jehovih Zebaoth, in "*Valle* vifionis," XXII: 1, 5. vallis vifionis pro phantafiis & ratiociniis, per quæ cultus falfificatur & tandem prophanatur. Apud Jeremiam, "Quomodo dicis non polluta fum, poft baales non ambulavi, vide viam tuam "in *Valle*," II: 23. vallis pro cultu immundo. Apud Eundem, "Ædificarunt excelfa Topheth, quæ in *Valle* filii Hinnom; quare ecce dies venientes, & non dicetur amplius Topheth, aut *Vallis* filii Hinnom, fed "*Vallis* occifionis," VII: 31, 32. Cap: XIX: 6. vallis Hinnom pro inferno, tum pro prophanatione veri & boni. Apud Ezechielem, "Sic dixit Dominus Jehovih montibus & collibus, alveis & *Vallibus*, ecce Me, Ego adducens fupra vos gladium, & perdam excelfa veftra," VI: 3. Apud Eundem, "Dabo Gogo locum ibi fepulchri in Ifraele, *Vallem* tranfeuntium verfus orien- "tem maris, & vocabunt *Vallem* multitudinis Gogi," XXXIX: 11: 15. ubi de cultu in externis, vallis pro tali cultu. Sed cum cultus adhuc non ita prophanus factus, exprimitur is per nomen Vallis, quo in hoc verfu, ut apud Efaiam, "Aperiam fuper clivis fluvios, & in medio *Vallium* fontes ponam, defertum in ftagnum aquarum, & terram ficcam in exitus aquarum," XLI: 18. ubi de illis qui in ignorantia feu extra cognitiones fidei & charitatis, fed ufque in charitate funt, vallis hic pro illis; fimiliter Vallis apud Ezech: XXXVII: 1.

1293. Et habitarunt ibi; quod fignificet vitam inde, conftare poteft a fignificatione Habitare in Verbo, quod fit vivere; vox *Habitare* tam in propheticis quam in hiftoricis Verbi multoties occurrit, & utplurimum in fenfu interno fignificat vivere; caufa eft, quod antiquiffimi habitaverint in Tentoriis, & ibi Cultum fanctiffimum habuerint, quare etiam tentoria in Verbo fignificant fanctum cultus, ut oftenfum n: 414; & quoniam tentoria fignificabant fanctum in cultu, etiam habitare in bono fenfu fignificat vivere feu

vitam:

vitam: ſimiliter quia profecti ſunt antiquiſſimi cum ſuis tentoriis, *Proficiſci* in ſenſu interno Verbi ſignificat vitæ inſtituta & ordinem.

1294. Verſ: 3. *Et dixerunt vir ad ſocium, age laterificemus lateres, & aduramus in aduſtum; & fuit illis later pro lapide, & bitumen fuit iis pro luto:* Et dixit vir ad ſocium, ſignificat quod cæptum: age laterificemus lateres, ſignificat falſa quæ ſibi fingerent: & aduramus in aduſtum, ſignificat mala ex amore ſui: & fuit iis later pro lapide, ſignificat quod falſum iis eſſet pro vero: & bitumen fuit iis pro luto, ſignificat quod malum cupiditatis pro bono.

1295. Quod dixit vir ad ſocium, ſignificet quod cæptum, ſeu quod inceperint, ſequitur ex ſerie. In hoc verſu agitur de Tertio ſtatu Eccleſiæ, cum falſa inceperint regnare, & quidem falſa ex cupiditatibus: ſunt duo principia falſorum, unum ex ignorantia veri, alterum ex cupiditatibus; falſum ex ignorantia veri, non ita damnoſum eſt, ac falſum ex cupiditatibus; nam falſum ignorantiæ eſt, vel ex eo quod ita inſtructus ſit ab infantia; vel inde, quod a variis negotiis abſtractus ut non inquiſiverit an verum ſit; vel quod facultate judicandi de vero & falſo non polluerit; falſa inde non multum damni inferunt, modo non confirmaverit ſe multis, & ſic perſuaſerit, cupiditate quadam incitante, ut falſis iſtis patrocinetur, ſic enim nubem ignorantiæ denſat, & vertit in tenebras ita, ut non videre poſſit verum: at falſum cupiditatum eſt, cum origo falſi eſt cupiditas, ſeu amor ſui & mundi, ut cum quis arripit quoddam doctrinale, id profitetur, ut captet animos, & ducat, & doctrinale in ſui favorem explicat aut pervertit, & id tam ex ſcientificis per ratiocinia confirmat, quam ex ſenſu literali Verbi; cultus inde eſt prophanus, utcunque extrinſecus appareret ſanctus, nam intus non eſt cultus Domini, ſed eſt cultus ſui, nec agnoſcit aliquod verum, niſi quantum id explicare poſſit ut ſibi faveat; talis cultus eſt qui ſignificatur per Babel: ſed uſque aliter ſe res habet cum illis, qui in tali cultu nati & educati ſunt, & ignorant quod falſum ſit, inque charitate vivunt, in illorum ignorantia eſt innocentia, & in illorum cultu eſt bonum ex charitate; prophanum cultus non ita prædicatur ex ipſo cultu, quam ex qualitate ejus qui eſt in cultu.

1296. Age laterificemus lateres, quod ſignificet falſa quæ ſibi fingerent, conſtat ex ſignificatione lateris; Lapis in Verbo ſignificat Verum, inde Later quia factus ab homine ſignificat falſum, eſt enim later artificialiter factus lapis; quod later id ſignificet conſtare poteſt etiam ex his locis; apud Eſaiam, "Expandi manus meas toto die ad populum refractarium, ambulantes via non bona poſt cogitationes ſuas, ſacrificantes in hortis, & ſuffientes ſuper *Lateribus*," LXV: 2, 3. ſuffire ſuper lateribus pro colere ex fictis & falſis, quare dicuntur ambulantes poſt cogitationes ſuas. Apud Eundem, "Propter elationem & ſuperbiam cordis Ephraimi, & habitatoris Samariæ, dicendo *Lateres* ceciderunt, & lapide cæſo ædificabimus," IX: 9, 10. Ephraim pro intelligente, qui in perverſa lapſus, qui vera vocat aut facit falſa ſeu lateres, lapis cæſus pro ficto. Apud Nahum, "Aquas obſidii hauri tibi, con-

"firma munimenta tua, intra in cœnum, & calca lutum, repara *fornacem lateritiam*; ibi comedet te ignis, & exſcindet te gladius," III: 14, 15. ibi calcare lutum pro falſis, reparare fornacem lateritiam pro cultu inde; ignis eſt pœna cupiditatum, gladius eſt pœna falſitatum. Apud Ezechielem, "Sume tibi *Laterem*, & pone eum ante te, & ſculpe ſuper eum urbem Hieroſolymam," IV: 1. ibi mandatum ut eam obſideret, in quo prophetico involvitur, quod cultus falſificatus. Quod later ſignificet falſum, adhuc conſtare poteſt a ſignificatione Lapidis, quod ſit verum, de quo in mox ſequentibus.

1297. Et aduramus in aduſtum, quod ſignificet mala ex amore ſui, conſtat a ſignificatione aduri, aduſtionis, ignis, ſulphuris, bituminis, in Verbo, quæ prædicantur de cupiditatibus, cumprimis de iis, quæ ſunt amoris ſui; ut apud Eſaiam, "Domus ſanctitatis noſtra, & decus noſtrum, ubi laudaverunt Te patres noſtri, facta eſt in *combuſtionem ignis*, & omnia deſiderabilia noſtra facta ſunt in vaſtitatem," LXIV: 10. Apud Eundem, "Concipite quiſquilias, parite ſtipulam, ventus veſter, *ignis* comedet vos, ita erunt populi *combuſtiones* calcis; ſpinæ exciſæ *igne ſuccendentur*", XXXIII: 11, 12. præter alibi multoties: comburi & ignis prædicatur de cupiditatibus, quia ſimiliter ſe habent.

1298. Quod fuit iis later pro lapide, ſignificet quod falſum iis eſſet pro vero, conſtat a ſignificatione lateris, de qua mox ſupra quod ſit falſum; tum ex ſignificatione Lapidis quod ſit in lato ſenſu verum, de quo prius, n: 643. Quod Lapides ſignificaverint verum, cauſa fuit, quod termini antiquiſſimorum deſignarentur per Lapides, & quod erigerent Lapides in teſtes, quod ita ſeu quod verum, ut conſtat ex Lapide quem poſuit Jacobus in ſtatuam, Gen: XXVIII: 22. Cap: XXXV: 14 & ex ſtatua lapidum inter Labanem & Jacobum, Geneſ: XXXI: 46, 47, 52. & ex altari quod exſtruxerunt filii Rubenis, Gadis & Menaſſis juxta Jordanem in teſtem, Joſ: XXII: 10, 28, 34. inde in Verbo per lapides ſignificantur vera, uſque adeo, ut non ſolum per lapides altaris, ſed etiam per lapides pretioſos ſuper humeris ephodi Aharonis, & ſuper pectorali judicii, ſignificata ſint ſancta vera, quæ ſunt amoris: quod Altare attinet, cum cultus inceptus ſacrificiorum ſuper altaribus, tunc Altare ſignificabat cultum repræſentativum Domini in communi, ipſi autem Lapides ſancta vera illius cultus; quare mandatum ut exſtrueretur Altare ex lapidibus integris, non cæſis, & prohibitum ne ferrum moveretur ſuper illis, Deut: XXVII: 5, 6, 7. Joſ: VIII: 31. ex cauſa, quod Lapides cæſi, & ſuper quos ferrum motum, ſignificarent artificialia, & ſic fictitia cultus, hoc eſt, quæ ex proprio, ſeu ex figmento cogitationis & cordis hominis, quod erat prophanare cultum, ut manifeſte dicitur Exod: XX: 25. ex eadem cauſa nec fuit ferrum motum ſuper lapides Templi, 1 Reg: VI: 7. Quod Lapides pretioſi ſuper humeris ephodi Aharonis, & in pectorali judicii, ſimiliter ſignificaverint ſancta vera, prius n: 114 oſtenſum eſt; quod etiam conſtat apud Eſaiam, "Ecce Ego accubare faciam in carbunculo, *Lapides* tuos, & fundabo in ſapphiris, & ponam pyropum ſoles tuos (feneſtras), & portas tuas in *Lapides* gemmæ, & omnem finem tuum in *Lapides* deſiderii; & omnes filii tui docti Jehovæ, & multa

" pax

"pax filiorum tuorum," LIV: 11, 12. lapides hic nominati pro ſanctis veris, quare dicitur, quod omnes filii tui docti Jehovæ: inde quoque apud Johannem dicitur, "quod fundamenta muri urbis ſanctæ Hieroſolymæ eſſent omni "*Lapide pretioſo* exornata, quæ nominantur," Apoc: XXI: 19, 20. ſancta Hieroſolyma prô Regno Domini in cœlis & in terris, cujus fundamenta ſunt ſancta vera. Similiter per Tabulas lapidum, quibus inſcripta fuerunt præcepta Legis, ſeu decem verba, ſignificata ſunt ſancta vera, quare ex lapide fuerunt, ſeu fundus illorum fuit lapis, de quibus, Exod: XXIV: 12. Cap: XXXI: 18. Cap: XXXIV: 1. Deut: V: 19. Cap: X: 1. ipſa enim præcepta non ſunt niſi vera fidei. Quia nunc per Lapides antiquitus ſignificata ſunt vera, & dein cum cultus inceptus ſuper ſtatuis, altaribus & in templo, per ſtatuas, altaria, & templum ſignificata ſunt ſancta vera, ideo Dominus quoque dictus Lapis; apud Moſen, "Fortis Jacobi, inde Paſtor, *Lapis* "*Iſraelis*," Geneſ: XLIX: 24. Apud Eſajam, "Dixit Dominus Jehovih, "Ego fundans in Zione *Lapidem*, *Lapidem* probationis, anguli, pretii, fun-"damenti fundati," XXVIII: 16. Apud Davidem, "*Lapis*, quem repro-"barunt architecti, factus eſt in caput anguli," Pſalm: CXVIII: 22. ſimiliter apud Danielem, "per *Lapidem* e petra exciſum, qui contrivit ſtatuam "Nebuchadnezaris," II: 34, 35, 45. Quod Lapides ſignificent vera, etiam conſtat apud Eſajam, "Per hoc expiabitur iniquitas Jacobi, & hic erit "omnis fructus, removere peccatum ſuum, cum poſuerit omnes *Lapides* "*Altaris*, ſicut *Lapides* calcis diſperſos," XXVII: 9. lapides altaris pro veris in cultu, quæ diſſipata. Apud Eundem, "Complanate viam populi, ſter-"nite, ſternite ſemitam, *elapidate lapide*," LXII: 10. via & lapis pro veris. Apud Jeremiam, "Ego contra te, mons perdens, devolvam te de petris, & "dabo te in montem *Combuſtionis*, & non ſument de te *Lapidem* angulo, aut "*Lapidem* fundamentis," LI: 25, 26. ubi de Babele; mons combuſtionis eſt amor ſui; quod non lapis inde, eſt quod non verum.

1289. Quod bitumen fuit iis pro luto ſignificet quod malum cupiditatis pro bono, conſtat ex ſignificatione bituminis, & ex ſignificatione luti in Verbo: hic quia agitur de ædificatione Turris Babylonicæ, prædicantur talia, quæ ædificationi inſerviunt, hic bitumen, quia ſulphureum & igneum, quibus ſignificantur in Verbo cupiditates imprimis quæ ſunt amoris ſui, hic per bitumen mala cupiditatum, ut & falſa inde, quæ etiam ſunt mala, quibus turris, de qua in ſequentibus, exſtruitur; quod talia ſignificentur, conſtat apud Eſajam, "Dies ultionis Jehovæ; convertentur torrentes ejus in *picem*, "& pulvis ejus in *ſulphur*; & erit terra ejus in *picem ardentem*," XXXIV: 8, 9. pix & ſulphur pro falſis & malis cupiditatum: præter alibi.

1300. Quod Lutum ſignificet bonum, ex quo formatur mens ſeu homo Eccleſiæ, conſtat quoque ex Verbo, ut apud Eſaiam, "Nunc Jehovah, Pater "noſter Tu, nos *Lutum*, & Tu figulus noſter, & opus manus tuæ omnes "nos," LXIV: 7, 8. lutum pro ipſo homine Eccleſiæ, qui formatur, ita pro bono charitatis, per quod omnis hominis formatio, hoc eſt, reformatio & regeneratio. Apud Jeremiam, "Quemadmodum *Lutum* in manu figuli, "ſic

"ſic nos in manu tua, domus Iſraelis," XVIII : 6. ſimiliter : ſive de ædificatione per lutum, ſive de formatione, idem eſt.

1301. Quod nunc hæc ſignificentur, cuivis conſtare poteſt, tam ex ſignificatione omnium horum, quæ in hoc verſu, quam ex eo, quod hic memorentur talia, ſicut quales eorum lapides eſſent, quale eorum lutum, quæ nuſquam digna forent in Verbo Domini memorare, niſi arcana hæc involverentur.

1302. Verſ: 4. *Et dixerunt, age ædificemus nobis urbem & turrim, & caput ejus in cœlo, & faciamus nobis nomen, ne forte diſpergamur ſuper facies totius terræ.* Et dixerunt, ſignificat quod factum : ædificemus nobis urbem & turrim, ſignificat quod fingerent doctrinam & cultum ; urbs eſt doctrina ; turris eſt cultus ſui : & caput ejus in cœlo, ſignificat uſque ut dominentur ſuper ea quæ in cœlo : & faciamus nobis nomen, ſignificat ut inde fama potentiæ : ne forte diſpergamur ſuper facies totius terræ, ſignificat quod alioquin non agnoſcerentur.

1303. Et dixerunt, quod ſignificet ſic factum, ſequitur ex ſerie, ſicut illud quod prius, " dixerunt vir ad ſocium," quod cæptum ; hic enim deſcribitur Babel, qualis eſt, per turrim.

1304. Quod ædificemus nobis urbem & turrim, ſignificet quod fingerent doctrinam & cultum, conſtare poteſt a ſignificatione urbis, & a ſignificatione turris, de quibus in mox ſequentibus. Eccleſia talis eſt, ut, dum recedit charitas erga proximum, & loco ejus ſuccedit amor ſui, doctrina fidei nihil ſit, niſi quantum verti queat in ſui cultum ; nec quicquam ſanctum in cultu æſtimetur, niſi ſit propter ſe, ita niſi ſit ſui cultus : omnis amor ſui hoc ſecum habet ; qui enim ſe amat præ aliis, non ſolum odit omnes qui ei non ſerviunt, nec iis favet niſi cum ſervi facti ſunt, ſed etiam quantum ei relaxatur, ruit, imo uſque ut ſe ſupra Deum extollat ; quod amor ſui talis ſit, cum ei relaxatur, ad vivum mihi oſtenſum eſt ; hæc ſunt, quæ ſignificantur per urbem & turrim : amor ſui, & omnis cupiditas inde, eſt omnium ſpurciſſimum & prophaniſſimum, eſtque ipſiſſimum infernale ; inde quiſque concludere poteſt, qualis eſt cultus in quo intus tale.

1305. Quod urbs ſignificet doctrinam, ſeu doctrinale tam genuinum quam hæreticum, oſtenſum eſt prius, n : 402.

1306. Quod turris ſit cultus ſui, conſtat ex ſignificatione Turris ; cultus ſui eſt, cum ipſe homo ſe altum facit præ alio, uſque ut colatur ; quare amor ſui, qui eſt faſtus & ſuperbia, vocatur altitudo, celſitudo, elatio, & deſcribitur per omnia quæ alta ſunt, ut apud Eſajam, " Oculi ſuperbiæ hominis " humiliabitur, & deprimetur altitudo virorum, & exaltabitur Jehovah Solus " Ipſe in die illo, nam dies Jehovæ Zebaoth, ſuper omnem ſuperbum & al- " tum, & ſuper omnem elatum, & humiliabitur ; & ſuper omnes cedros Li- " bani altas & elatas, & ſuper omnes quercus Baſchanis, & ſuper omnes " montes altos, & ſuper omnes colles elatos ; & ſuper omnem *Turrim* ex- " celſam, & ſuper omnem murum munitum," II : 11 ad 18. ubi de amore ſui, qui per cedros, quercus, montes, colles, turrim, quæ alta & elata ſunt, deſcribitur.

describitur. Apud Eundem, "Erunt rivi, ductus aquarum, in die cædis "magnæ, cum cadent *Turres*," xxx: 25. similiter pro amore sui, & elatione in cultu. Apud Eundem, "En terra Chaldæorum, hic populus non "fuit, Aschur fundavit eam in tziim, erigent *Speculatorias turres* suas, excitabunt palatia sua, ponet eam in ruinam," xxiii: 3. de Tyro & ejus vastatione, speculatoriæ turres, alia voce, pro phantasiis inde: apud Ezechielem, "Ascendere faciam contra Tyrum gentes multas & perdent muros Tyri, & "destruent *Turres* ejus, & detraham pulverem ejus ab ea, & dabo eam ari-"ditatem petræ," xxvi: 3, 4, similiter. Quod amor sui in cultu, seu cultus sui, vocetur turris, est causa, quia urbs significat doctrinam, ut ostensum est prius, n: 402, & olim urbes muniebantur turribus, in quibus custodes; etiam turres erant in terminis, quare appellatæ sunt turres custodum, II Reg: ix: 17. Cap: xvii: 9. Cap: xviii: 8. & turres speculatoriæ Esai: xxiii: 13. præter etiam cum Ecclesia Domini comparatur vineæ, illa quæ sunt cultus, tum conservationis ejus, comparantur torculari, & turri in vinea, ut constat apud Esaiam Cap: v: 1, 2. Matth: xxi: 33. Marc: xii: 1.

1307. Et caput ejus in cœlo, quod significet usque ut dominentur super ea quæ in cœlo, inde nunc sequitur; caput enim habere in cœlo est elationem eo usque extendere, ut quoque constat ex descriptione Babelis passim in Verbo, & ex illis quæ prius dicta sunt de extollere caput, n: 257. Amor sui est, qui omnium minime concordat cum vita cœlesti, omnia enim inde mala, non solum odia, sed etiam vindictæ, crudelitates, & adulteria; & adhuc minus concordat cum intrat in cultum, & illum prophanat, quare Inferna consistunt ex talibus, ex quibus quo plus caput in cœlum attollere volunt, eo profundius se deprimunt, seque in atrociores pœnas præcipitant.

1308. Et faciamus nobis nomen, quod significet ut inde fama potentiæ, ex significatione nomen sibi faciendi constare potest: norunt enim quod unusquisque in aliquo cultu esse velit, hoc enim commune est, etiam apud omnes gentes, quisque enim aliquod summum ens, cum spectat universum, & magis qui ordinem universi, agnoscit, & quia prosperitatem suam cupit, illud adorat; & præterea est aliquod intus quod dictat, influit enim tale a Domino per angelos, qui apud unumquemvis hominem; homo qui non talis est, is sub dominio spirituum infernalium est, nec agnoscit Deum: quia hoc norunt, qui turres Babylonicas exstruunt, per doctrinalia & sancta faciunt sibi nomen, alioquin non coli potuissent, quod in mox sequentibus significatur per id quod alioquin dispergerentur super facies totius terræ, hoc est, quod non agnoscerentur; inde etiam sequitur, quo altius tales attollere possunt caput in cœlum, eo plus nominis sibi faciunt: dominium eorum maximum est apud eos, quibus aliquid conscientiæ, nam eos ducunt quocunque; at vero quibus non conscientia, hos vinculis pluribus externis regunt.

1309. Ne forte dispergamur super facies totius terræ, quod significet quod alioquin non agnoscerentur, inde nunc sequitur; nam dispergi super facies totius terræ est e conspectu eorum perire, sic non recipi & agnosci.

1310.

1310. Vers: 5. *Et descendit Jehovah ad videndum urbem & turrim, quam ædificabant filii hominis.* Descendit Jehovah, significat judicium super eos: ad videndum urbem & turrim, significat super id quod perverterint doctrinam, & prophanaverint cultum: quam ædificabant filii hominis, significat quæ sibi finxerunt.

1311. Et descendit Jehovah, quod significet judicium super eos, constat ab illis quæ præcedunt, & quæ sequuntur, tum a significatione descendere respective ad Jehovam: ab illis quæ præcedunt, ibi actum est de ædificatione urbis & turris Babylonicæ; ab illis quæ sequuntur, ibi agitur de confusione labiorum, & dispersione; a significatione descendere respective ad Jehovam, quod prædicetur cum judicium fit; Jehovah seu Dominus ubique præsens est, & omnia novit ab æterno, quare non dici potest de Ipso descendere ad videndum, solum in sensu literali, ubi secundum apparentias apud hominem ita dicitur, in sensu vero interno non ita, in illo sensu sistitur res, non qualis est secundum apparentias, sed qualis in se, quare hic descendere ad videndum quod sit judicium; judicium prædicatur cum malum ad summum perductum est, quod appellatur in Verbo cum consummatum vel cum consummata iniquitas; ita enim se res habet, omne malum habet suos terminos quousque vadere permittitur, cum ultra hos terminos perducitur, incurrit in pœnam mali, hoc in particulari, & in communi, pœna mali est quæ tunc vocatur judicium; & quia apparet primum sicut quod non Dominus videat seu animadvertat quod malum sit, nam cum homo malum facit absque pœna putat is quod Dominus non curet, at cum pœnam subit, tunc primum autumat dominum videre, imo quod Dominus puniat, quare secundum apparentias istas dicitur, quod Jehovah descenderit ad videndum: descendere prædicatur de Jehovah quia prædicatur altissimum, seu quod sit in altissimo, & hoc quoque secundum apparentiam, non enim est in altissimis sed in intimis, quare in Verbo altissimum & intimum idem significat; ipsum judicium seu pœna mali sistitur in inferioribus & infimis, quare dicitur descendere, sicut etiam apud Davidem, "Jehovah inclina cœlos tuos, & *Descende* & loquar Tecum, tange montes, & fumigabunt, emitte fulmen, & *disperge* eos," Psalm CXLIV: 5, 6. ubi etiam pro pœna mali seu judicio. Apud Esaiam, "*Descendet* Jehovah Zebaoth ad militandum super monte Zionis, & super colle ejus," XXXI: 4. apud Eundem, "*Descendes*, coram Te montes diffluent," LXIV: 2. ubi descendere similiter præ pœna seu judicio super malum. Apud Micham," Jehovah exiens e loco suo, & *Descendit*, & calcavit super excelsa terræ, & liquefacti sunt montes sub Ipso," I: 4.

1312. Ad videndum urbem & turrim, quod significet super id quod perverterint doctrinam, & prophanaverint cultum, constat a significatione urbis & turris, de qua prius.

1313. Quam ædificabant filii hominis, quod significet quæ sibi finxerunt, constat absque explicatione: filii hominis sunt hic filii Ecclesiæ; qui enim non ab Ecclesia sunt, & non habent cognitiones fidei apud se, talia fingere non possunt; quod illi non possint prophanare sancta, ostensum est prius n: 301. 302. 303. 593.

1314. Verſ: 6. *Et dixit Jehovah, en populus unus, & labium unum omnibus illis, & hoc inceptum eorum ad faciendum; & nunc non prohiberetur ab iis omne quod cogitarunt facere.* Dixit Jehovah, ſignificat quod ita eſſet: en populus unus, & labium unum omnibus illis, ſignificat quod verum fidei & doctrina una omnibus fuerit: & hoc inceptum eorum ad faciendum, ſignificat quod nunc alii fieri incipiant: & nunc non prohiberetur ab iis omne quod cogitarunt facere, ſignificat niſi nunc ſtatus eorum mutetur.

1315. Quod dixit Jehovah, ſignificet quod ita eſſet, conſtat ex eo, quod hic, ut prius oſtenſum, non ſit hiſtoricum verum ſed hiſtoricum factum, quare cum dicitur, dixit Jehovah, non aliud ſignificare poteſt; ſicut etiam prius paſſim.

1316. En populus unus & labium unum omnibus illis, quod ſignificet quod verum fidei & doctrina una omnibus fuerit, conſtat a ſignificatione populi quod ſit verum fidei, & a ſignificatione labii quod ſit doctrina: quod populus ſignificet verum fidei, hoc eſt, illos qui in vero fidei, oſtenſum eſt prius, n: 1259, & quod labium ſignificet doctrinam fidei, oſtenſum eſt ſupra ad verſ: 1. populus unus & labium unum dicitur, quando omnibus pro fine eſt commune bonum ſocietatis, commune bonum Eccleſiæ, & Regnum Domini, ſic enim in fine eſt Dominus, a Quo omnes ſunt unum: at cui proprium bonum pro fine, nuſquam Dominus adeſſe poteſt, ipſum proprium hominis abalienat Dominum, nam ſic flectit & vertit commune bonum ſocietatis, ipſumque Eccleſiæ, imo Regnum Domini, in ſe, uſque adeo, ut quaſi ſit pro ſe, ita detrahit Domino quod Ipſius eſt, & ſe ſubſtituit; quod cum regnat apud hominem, in ſingulis ejus cogitationibus, imo in minimis cogitationum, eſt ſimile; quod regnans eſt apud hominem, ita ſe habet; hoc non ita manifeſte in vita corporis, quam in altera vita, patet; quod regnans apud eum eſt, ſe manifeſtat per ſphæram quandam, quæ percipitur ab omnibus qui circum eum, quæ ſphæra, quia exhalat a ſingulis apud eum, talis eſt; ſphæra ejus, qui ſemet ſpectat in ſingulis, ſibi adpropriat, ac, ut dicitur ibi, abſorbet omne quod favet ei, ſic omne jucundum ſpirituum circum eum, & deſtruit omne liberum apud illos, quare non poteſt aliter quam ut talis diſſocietur: at vero cum populus unus, & labium unum eſt, hoc eſt, cum omnium commune bonum ſpectatur, tunc unus nuſquam adpropriat ſibi alterius jucundum, & deſtruit alterius liberum, ſed quantum poteſt, promovet & auget, inde ſocietates cœleſtes ſicut unum ſunt, & hoc unice per amorem mutuum a Domino: ſimiliter ſe habet in Eccleſia.

1317. Quod hoc inceptum eorum ad faciendum, ſignificet quod nunc alii fieri inciperent, conſtare poteſt a ſerie; inceptum ad faciendum hic ſignificat cogitationem ſeu intentionem, proinde finem, ſicut etiam conſtat ab illis quæ mox ſequuntur, "& nunc non prohiberetur ab iis omne, quod cogitarunt facere:" quod in ſenſu interno ſignificetur finis, inde eſt, quia a Domino non ſpectatur apud hominem aliud quam finis; utcunque ejus cogitata & facta ſunt, quæ innumeris modis variantur, modo finis ſit bonus, illa ſunt omnia bona;

at si finis malus, omnia sunt mala, finis est qui regnat in singulis quæ cogitat & facit homo: Angeli apud hominem, quia sunt Domini, non aliud apud hominem regunt, quam fines ejus, cum illos regunt, etiam cogitata & facta regunt, nam omnia illa sunt finis: finis apud hominem est ipsa ejus vita, omnia quæ cogitat & facit, a fine vivunt, quia, ut dictum, sunt finis, quare qualis est finis, talis est vita hominis; finis non aliud est, quam amor, nam homo nihil aliud pro fine habere potest quam quod amat; qui aliud cogitat quam facit, pro fine usque habet quod amat, in ipsa simulatione, aut in dolo, est finis, qui est amor sui, aut amor mundi, & inde jucundum vitæ ejus: ex his quisque concludere potest, quod talis sit vita hominis, qualis est ejus amor: hæc nunc sunt, quæ significantur per inceptum ad faciendum.

1318. Et nunc non prohiberetur ab iis omne quod cogitarunt facere, quod significet nisi nunc status eorum mutetur, constare potest a sequentibus; sensus internus Verbi est, ut continue spectet sequentia, & conclusum, tametsi in sensu literali non ita apparet: qui tales sunt, ut qui supra descripti, nisi status eorum mutatur, non apud eos prohibetur quod cogitant facere; quod etiam status eorum mutatus sit, constat a sequentibus: cogitatio faciendi non aliud est quam intentio, hoc est, finis: finis apud hominem nusquam prohiberi potest, hoc est, mutari, nisi status, nam finis est ipsa vita hominis, ut dictum; dum mutatur status etiam mutatur finis, & cum fine cogitatio; qualis mutatio status hominis hujus Ecclesiæ facta sit, ex Divina Domini Misericordia, dicetur in sequentibus.

1319. Vers: 7. *Age, descendamus, & confundamus ibi labium eorum, ut non audiant vir labium socii sui.* Age, descendamus, significat, quod ita judicium factum: & confundamus ibi labium eorum, significat quod nulli verum doctrinæ sit: ut non audiant vir labium socii sui, significat quod omnes discordes.

1320. Quod age descendamus, significet quod ita judicium factum, constat ex illis quæ de significatione Descendere supra ad vers: 5. dicta sunt; quod in plurali dicatur, descendamus & confundamus labia, causa est, quia est executio judicii, quæ fit per spiritus, & quidem per malos.

1321. Quod confundamus labium eorum, significet quod nulli verum doctrinæ sit, constare potest a significatione Labii, quod sit doctrina, de qua supra ad vers: 1; inde sequitur, quod confundere labia sit confundere illa quæ sunt doctrinæ, hoc est, vera doctrinæ: confundere significat in sensu interno non solum obtenebrare, sed etiam obliterare & dissipare, sic ut non aliquid verum: cum cultus sui succedit loco cultus Domini, tunc non solum pervertitur omne verum, sed etiam aboletur, & tandem agnoscitur falsum pro vero, & malum pro bono; omnis enim lux veritatis est a Domino, & omnis caligo est ab homine, cum homo succedit in cultu loco Domini, fit lux veri caligo; & tunc spectatur ab iis lux ut caligo, & caligo ut lux; talis quoque est vita eorum post mortem, vita falsi iis est quasi lux, sed vita veri est iis quasi caligo; sed mutatur talis vitæ lux in meram caliginem, cum approximant versus cœlum: dum in mundo sunt, quidem verum possunt loqui, imo cum eloquio & apparente zelo, & quia adest continua reflexio super se, etiam videntur

tur sibi idem cogitare, sed quia ipse finis est cultus sui, cogitationes a fine trahunt, quod non agnoscant verum, nisi quantum sui in vero sit; cum homo talis est, in cujus ore verum, constat, quod ei non verum sit; quod manifeste patet in altera vita, ibi tales non solum non agnoscunt verum, quod professi in vita corporis, sed etiam odio habent & persequuntur, & in tantum, in quantum iis fastus aut sui cultus non adimitur.

1322. Ut non audiant vir labium socii sui, quod significet quod omnes discordes, seu quod unus contra alterum, constare potest ab ipsis verbis; non audire labium socii, est non agnoscere quod alter loquitur, & in sensu interno non agnoscere quod alter docet seu doctrinam ejus, nam labium est doctrina, ut ostensum supra ad vers: 1. ore quidem agnoscunt sed non corde, sed concordia oris nihil est cum discordia cordis, se habet hoc sicut cum malis spiritibus in altera vita, qui similiter ac boni in societates distincti sunt, sed conjuncti tenentur per id quod alligati similibus phantasiis & cupiditatibus, sic ut unum agant in eo ut persequantur vera & bona, ita est commune quoddam quo simul continentur, sed ut primum hoc commune dissolvitur, unus ruit in alterum, & jucundum eorum tunc consistit in eo, ut socium & socios crucient; similiter se habet cum doctrina & cultu tali in mundo, agnoscunt doctrinale & rituale satis conjunctim, sed commune, quod eos continet, est cultus sui, & quantum participare queunt de communi tali, tantum agnoscunt, at quantum non possunt participare aut spem habere participandi, tantum dissolvuntur, ex causa, de qua mox prius, quod nulli talium aliquod verum, sed unicuique falsum pro vero, & malum pro bono; hoc nunc est, quod vir non audiat labium socii sui.

1323. Vers: 8. *Et dispersit Jehovah eos inde super facies totius terræ, & cessarunt ædificare urbem.* Dispersit eos Jehovah super facies totius terræ significat hic ut prius, quod non agniti fuerint: & cessarunt ædificare urbem, significat quod talis doctrina non recepta.

1324. Quod dispersit Jehovah eos super facies totius terræ, significet quod non agniti fuerint, constat ab illis quæ prius ad vers: 4 dicta sunt, ubi eadem verba.

Quod cessarunt ædificare urbem, significet quod talis doctrina non recepta, constat ex significatione urbis, quod sit doctrina, ut ostensum prius, n: 402, tum ex illis quæ supra ad vers: 4 & 5, de ædificare urbem & turrim. Ex his patet, quod talis doctrina, seu talis cultus, in quo interius amor sui, seu cultus sui, apud Antiquam hanc Ecclesiam non permissus, & quidem ex causa, de qua in versu mox sequente.

1325. Vers: 9. *Propterea vocavit nomen ejus Babel, quia ibi confudit Jehovah labium totius terræ, & inde dispersit eos Jehovah super facies totius terræ.* Propterea vocavit nomen ejus Babel, significat talem cultum: quia confudit Jehovah labium totius terræ, significat Ecclesiæ hujus Antiquæ statum, quod internus cultus perire inciperet; terra est Ecclesia: & inde dispersit eos Jehovah super facies totius terræ, significat quod cultus internus nullus factus.

1326. Propterea vocavit nomen ejus Babel, quod ſignificet talem cultum, nempe qualis cultus ſignificatur per Babel, conſtat ab illis quæ hactenus dicta ſunt, nempe cultus, in quo interius eſt amor ſui, proinde omne quod ſpurcum & prophanum; amor ſui non aliud eſt quam proprium, quod quam ſpurcum & prophanum ſit, conſtare poteſt ab illis quæ de proprio oſtenſa ſunt prius, n: 210, 215. ex Philavtia, hoc eſt, amore ſui ſeu proprio profluunt omnia mala, ſicut odia, vindictæ, crudelitates, adulteria, doli, hypocriſes, impietas; quare cum amor ſui ſeu proprium ineſt cultui, talia mala ei inſunt, ſed ſecundum differentiam & gradum quanti & qualis quod ex amore iſto; inde omnis prophanatio cultus: ſed ita ſe res habet, quantum ex amore ſui ſeu proprio ſe infert cultui, tantum recedit cultus internus, ſeu tantum fit nullus cultus internus; cultus internus conſiſtit in affectione boni & agnitione veri, at quantum amoris ſui ſeu quantum proprii incedit ſeu intrat, tantum affectio boni & agnitio veri recedit ſeu exit; ſanctum nuſquam poteſt eſſe cum prophano, ſicut non cœlum cum inferno, ſed diſcedere unum ab altero debet, talis eſt ſtatus & ordo in Regno Domini; hæc cauſa eſt, quod apud tales, quorum cultus Babel vocatur, non detur cultus internus, ſed eſt quoddam mortuum, & quidem cadaveroſum interius quod colitur; inde qualis eſt cultus eorum externus, in quo tale, patet; quod talis cultus ſit Babel, conſtat paſſim ex Verbo, ubi deſcribitur Babel, ut apud Danielem, ubi Statua, quam vidit Nebuchadnezar Rex Babelis in ſomnio, cujus caput aurum, pectus & brachia argentum, venter & femora æs, crura ferrum, pedes partim ferrum partim argilla, ſignificat quod ex vero cultu demum talis cultus, qualis vocatur Babel, factus, quare etiam e petra exciſus lapis contrivit ferrum, æs, argillam, argentum & aurum, Dan: II: 31, 32, 44, 45. Statua auri, quam erexit Nebuchadnezar Rex Babelis, quam adorarent, nec aliud erat, Dan: III: 1 ad f. Similiter quod Rex Babelis cum magnatibus, ex vaſis auri, quæ erant ex Templo Hieroſolymæ, biberent vinum, & laudarent deos auri, argenti, æris, ferri & lapidis, & ideo ſcriptura in pariete, Dan: V: 1, ad f. Tum quod Darius Medus, mandaverit, ut adoraretur pro deo, Dan: VI: ad f. ut & Beſtiæ in ſomnio viſæ Danieli, Dan: VII: 1, ad f. ſimiliter etiam Beſtiæ & Babel apud Johannem in Apocalypſi: quod talis cultus ſignificatus & repræſentatus, conſtat manifeſte non modo apud Danielem & Johannem, ſed etiam apud Prophetas; apud Eſaiam, "Facies flammarum facies eorum; "ſtellæ cœlorum & ſidera eorum non lucent luce ſua; obtenebratus eſt ſol in "ingreſſu ſuo; & luna non ſplendere facit lucem ſuam: cubant ibi ziim, "& implentur domus eorum ochim, & habitant ibi filiæ noctuæ, & ſatyri "ſaltant ibi, & reſpondent iim in palatiis ejus, & dracones in ædibus voluptatis," XIII: 8, 10, 21, 22. ubi agitur de *Babele*, & deſcribitur internum cultus talis, per facies flammarum quæ ſunt cupiditates, per quod ſtellæ, quæ ſunt veritates fidei, non luceant, per quod ſol, qui eſt amor ſanctus, obtenebretur, per quod luna, quæ eſt verum fidei, non ſplendeat, per ziim, ochim, filias noctuæ, ſatyros, iim, dracones, quod ſint interiora cultus, nam

talia

talia ſunt amoris ſui ſeu proprii: quare etiam *Babel* apud Johannem vocatur mater ſcortationum & abominationum, Apoc: xvii: 5. & apud Eundem, "Habitaculum draconum, & cuſtodia omnis ſpiritus immundi, & cuſtodia "omnis avis immundæ & exoſæ," Apoc: xviii: 2. ex quibus patet, cum talia intus, quod non poſſit eſſe aliquid boni & veri fidei; & quod in tantum recedant bona affectionis & vera fidei, in quantum illa intrant: vocantur ea quoque ſculptilia deorum Babelis, Eſai: xxi: 9. Quod ſit amor ſui ſeu proprium, quod in cultu, ſeu quod ſit cultus ſui, conſtat manifeſte apud Eſaiam, "Propheta parabolam hanc ſuper *regem Babelis:* tu dixiſti in corde tuo, "cœlos aſcendam, ſupra ſtellas Dei exaltabo thronum meum, & ſedebo in "monte conventus, in lateribus ſeptentrionis; aſcendam ſupra excelſa nubis; "ſimilis fiam Altiſſimo, verumtamen ad infernum dejectus eris," xiv: 4, 13, 14, 15. ubi manifeſte quod Babel ſit qui pro deo vult coli, hoc eſt, quod ſit cultus ſui. Apud Eundem, "Deſcende, & ſede ſuper pulvere vir-"go *filia Babelis*, ſede in terra, non thronus, *filia chaldæorum*, confiſa es in "malitia tua, dixiſti, nullus videns me, ſapientia tua & ſcientia tua ea aver-"tit te, dixiſti in corde tuo, ego & non ſicut ego præterea," xlvii: 1, 10. Apud Jeremiam, "Ecce ego, contra te mons corrumpens, corrumpens to-"tam terram, & extendam manum meam ſupra te, & devolvam te de petris, "& dabo te in montem combuſtionis: ſi aſcenderit *Babel* in cœlos, & ſi mu-"niverit excelſum roboris ſui, a mecum venient vaſtatores ei," li: 25, 53. inde quoque patet, quod Babel ſit cultus ſui. Quod nulla iis lux veri, ſed mera caligo, hoc eſt, quod non iis verum fidei, deſcribitur apud Jeremiam, "Verbum quod loquutus eſt Jehovah contra *Babelem*; contra *terram Chal-"dæorum*; aſcendet ſuper eam gens a ſeptentrione, hæc ponet terram ejus in "deſolationem, & non erit habitans in ea, ab homine uſque ad beſtiam ſe di-"movebunt, abibunt," l: 1: 3. ſeptentrio pro caligine, ſeu non vero; non homo & non beſtia, pro non bono: videantur plura de Babele infra ad verſ: 28, ubi de Chaldæa.

1327. Quod confudit Jehovah labium totius terræ, ſignificet Eccleſiæ hujus Antiquæ ſtatum, quod internus cultus perire inciperet, conſtat ex eo, quod dicatur labium totius terræ, non ut prius verſ: 7. labium eorum qui ædificare cæperunt urbem & turrim; per faciem totius terræ ſignificatur ſtatus Eccleſiæ, nam terra eſt Eccleſia, ut oſtenſum prius n: 662, 1066. Cum Eccleſiis poſt diluvium ita ſe res habuit; fuerunt tres Eccleſiæ, quæ memorantur in ſpecie in Verbo, nempe Eccleſia Antiqua Prima, quæ a Noacho nominata fuit; Eccleſia Antiqua altera, quæ ab Ebero; & Eccleſia Antiqua tertia, quæ a Jacobo, & poſtea a Jehuda & Iſraele: quod Primam Eccleſiam attinet, quæ nempe Noachus dicta, illa fuit ſequentium ſicut parens, & ſicut ſolent Eccleſiæ in ſuis initiis, magis illibata & inſons, ut conſtat quoque a primo verſu hujus Capitis, quod ei fuerit unum labium, hoc eſt, una doctrina, nempe omnibus charitas pro eſſentiali; ſed temporis ſucceſſu cæpit, ut ſolent Eccleſiæ, etiam labi, & quidem imprimis ex eo, quod plures eorum cæpe-

rint

rint derivare cultum in ſemet, ut ita eminerent præ aliis, ſicut ſupra ex verſ: 4. conſtat, " dixerunt enim, ædificemus nobis urbem & turrim, & " caput ejus in cœlo, & faciamus nobis nomen," tales in Eccleſia non potuerunt aliter eſſe quam ſicut fermentum quoddam, aut ſicut torres ex quo incendium; cum periculum prophanationis ſancti inde, de quo n: 571, 582, immineret, ſtatus hujus Eccleſiæ, ex Providentia Domini, mutatus eſt, nempe quod periret cultus ejus internus & remaneret externus, quod hic ſignificatur per quod Jehovah confuderit labium totius terræ: exinde quoque conſtat, quod talis cultus, qui vocatur Babel, non invaluerit in Prima Antiqua Eccleſia, ſed in ſequentibus, cum inceperunt homines coli pro diis, imprimis poſt mortem, inde tot gentium dii. Cur permiſſum, quod cultus internus periret, & externus maneret, cauſa eſt, ne prophaneretur ſanctum; prophanatio ſancti ſecum habet damnationem æternam; prophanare ſanctum nemo poteſt, niſi qui cognitiones fidei habet, & qui agnoſcit illas, qui autem non habet, non poteſt agnoſcere, minus prophanare; interna ſunt quæ prophanari poſſunt, nam in internis eſt ſanctum, non autem in externis; ſe habet hoc ſicut homo, qui facit malum, nec cogitat malum, ei non imputari poteſt malum quod facit, ut non ei qui non deliberato animo facit, aut ei cui non rationale; ita qui non credit dari vitam poſt mortem, ſed uſque cultum externum habet, is non prophanare poteſt illa quæ ſunt vitæ æternæ, quia non credit dari; aliter ſe habet cum illis qui norunt, & qui agnoſcunt; hoc quoque cauſa eſt, quod permittatur homini in voluptatibus, inque cupiditatibus potius vivere, ſeque per eas removere ab internis, quam ut in cognitionem & agnitionem internorum veniat, & illa prophanet; Judæis ideo permittitur ſe avaritiæ hodie immergere, ut ſic elongentur eo magis ab agnitione internorum, nam ſunt tales, ut ſi agnoſcerent, non potuiſſent aliter quam prophanare; nihil magis ab internis removet, quam avaritia, quia eſt cupiditas infima terreſtris; ſimiliter ſe habet cum multis intra Eccleſiam, & ſimiliter ſe habet cum gentibus extra Eccleſiam, hæ, nempe gentes, omnium minime prophanare poſſunt: hæc nunc cauſa eſt, quod hic dicatur, quod Jehovah confuderit labium totius terræ, & quod hæc ſignificent Eccleſiæ ſtatum quod mutatus, nempe quod cultus ejus externus factus, in quo nullus internus: ſimile repræſentatum & ſignificatum fuit per captivitatem Babylonicam, in quam abducti ſunt Iſraelitæ, & poſtea Judæi, de qua ita apud Jeremiam, " Et erit gens & regnum, quæ non " ſerviverint regi *Babelis*, & qui non dederit collum ſuum in jugo *regis Babelis*, gladio, & fame, & peſte viſitabo ſuper gentem hanc, donec conſumam eos per manum ejus," XXVII: 8. ſeq: ſervire regi Babelis & dare collum in jugo ejus, eſt prorſus privari cognitione & agnitione boni & veri fidei, ita cultu interno; quod adhuc manifeſtius conſtat apud Eundem prophetam, " Sic dixit Jehovah ad omnem populum in urbe hac, fratres veſtros, " qui non exiverunt vobiſcum in captivitatem, ſic dixit Jehovah Zebaoth, " ecce Ego mittens in eos gladium, famem & peſtem, & dabo eos ſicut ficus " horridas," XXIX: 16, 17. remanere in urbe, & non exire ad regem Babelis, repræſentabat & ſignificabat eos, qui in cognitionibus internorum, ſeu veritatum

veritatum fidei essent, & prophanarent illa, in quos dicitur quod mitteretur gladius, fames, pestis, quæ sunt pœnæ prophanationis, & quod fierent sicut ficus horridæ. Quod per Babelem significentur illi, qui deprivant alios omni cognitione & agnitione veri, etiam repræsentatum & significatum est per hæc apud Eundem prophetam, " Omnem Jehudam dabo in manum regis *Babelis*, " & transportabit eos in *Babel*, & percutiet eos gladio, & dabo omnes opes " urbis hujus, & omnem laborem ejus, & omne pretiosum ejus, & omnes " thesauros Regum Jehudæ, dabo in manum hostium eorum, & diripient ea " & capient ea," xx: 4, 5. ubi per omnes opes, omnem laborem, omne pretiosum, omnes thesauros regum Jehudæ, in sensu interno, significantur cognitiones fidei. Apud Eundem, " Cum familiis septentrionis regem *Ba-* " *belis* adducam super terram hanc, & super habitatores ejus, & super omnes " gentes istas circumcirca, & devotioni dabo eos, & ponam eos in desolati- " onem, & in sibilum, & in vastitates sæculi, & erit tota terra hæc in vasti- " tatem," xxv: 9, 11. ubi vastatio interiorum fidei, seu interni cultus, per Babelem, describitur; cui enim cultus sui, ei nullum verum fidei, ut prius ostensum, is perdit & vastat, inque captivitatem abducit omne quod verum est, quare etiam Babel vocatur mons corrumpens, Jerem: LI: 25. porro videantur quæ de Babele dicta prius n: 1182.

1328. Et inde dispersit eos Jehovah super facies totius terræ, quod significet quod cultus internus nullus factus, constare potest a significatione dispergi, quod sit dissipari; in sensu proximo significantur, per dispergi super facies totius terræ, illi, qui urbem Babelis ædificare vellent. sed quia illi sunt qui deprivant alios omni cognitione veri, ut dictum est, simul per hæc significatur privatio cultus interni, unum enim est consequens alterius, hic est consequens, quia tertia vice dicitur: quod Prima Antiqua Ecclesia deprivata fuerit cognitionibus veri & boni, constat inde, quod gentes, quæ constituerunt Ecclesiam illam Antiquam, factæ sint ad plurimam partem idololatræ, & usque cultum quendam externum habuerint: qui idololatræ sunt extra Ecclesiam, eorum sors multo melior est sorte eorum qui idololatræ sunt intra Ecclesiam, illi sunt idololatræ externi, hi autem interni: quod sors illorum melior sit, constat ab illis quæ Dominus dicit, apud Luc: XIII: 23, 28, 29, 30. Matth: VIII: 11, 12. hæc nunc causa est, quod status Ecclesiæ hujus Antiquæ mutatus.

1329. Vers: 10. *Hæ nativitates Schemi; Schem filius centum annorum, & genuit Arphachschad, duobus annis post diluvium.* Hæ nativitates Schemi, significant derivationes alterius Ecclesiæ Antiquæ; Schem est cultus internus in genere: centum anni significant statum Ecclesiæ istius in principio: Arphachschad fuit gens ita nominata, per quam significatur scientia: duobus annis post diluvium, significat alteram Ecclesiam postdiluvianam.

1330. Hæ nativitates Schemi, quod significent derivationes alterius Ecclesiæ Antiquæ, constat a significatione Nativitatum, quod sit origo & derivatio doctrinalium & cultuum, ut dictum prius n: 1145: Nativitates hic & alibi in Verbo non aliæ sunt quam quæ sunt Ecclesiæ, ita quæ sunt doctrinalium & cultuum;

cultuum; internus sensus Verbi nihil aliud involvit; quare cum Ecclesia aliqua nascitur, dicitur quod Nativitates illius sint, ut cum Ecclesia Antiquissima Gen: Cap: 11: 4. "Hæ *Nativitates* cœlorum & terræ," pariter cum cæteræ Ecclesiæ ante diluvium, quæ successerunt, Cap: v: vers: 1. "Hic "liber *Nativitatum*;" similiter Ecclesiæ post diluvium, quæ tres fuerunt, Prima Noachus dicta; Altera ab Ebero nominata; Tertia a Jacobo, hæc postea a Jehuda & Israele; Prima Ecclesia cum describitur, similiter inchoatur Cap: præc: vers: 1. "Hæ *Nativitates* filiorum Noachi": hæc Altera ab Ebero nominata, similiter in hoc versu, "Hæ *Nativitates* Schemi": Tertia quoque versu 27 hujus Capitis, "Hæ *Nativitates* Therachi": quare Nativitates nihil aliud significant quam origines & derivationes doctrinalium & cultuum Ecclesiæ, quæ describitur. Quod nativitates secundæ hujus Ecclesiæ, a Schemo ducantur, seu quod initium ejus describatur a Schemo, causa est, quia Schemus significat cultum internum, hic cultum internum hujus Ecclesiæ; non quod cultus internus hujus Ecclesiæ fuerit talis cultus internus, qualis in Cap: præc: significatus est per Schemum, sed modo quod sit cultus internus hujus Ecclesiæ.

1331. Quod Schem sit cultus internus in genere, inde nunc constat; qualis cultus internus hujus Ecclesiæ fuerit, patet ab illis qui nominantur successive a Schemo, nempe quod fuerit scientificum; quod etiam confirmatur a numeris annorum, dum introspiciuntur, & evolvuntur.

1332. Quod centum anni significent statum Ecclesiæ istius in genere, constat ab illis quæ de numeris & annis in genere dicta & ostensa sunt prius n: 482, 487, 488, 493, 575, 647, 648, 755, 813, 893, quod significent tempora & status; sed qui & quales status per numerum annorum centum, tum per numeros annorum in sequentibus hujus Capitis, significentur, prolixum foret exponere; præter quod etiam sit implexum.

1334. Quod Arphachschd fuerit gens ita nominata, & quod per eam significetur scientia, Cap: præc: ad vers: 24, n: 1226, dictum est.

1335. Duobus annis post diluvium, quod significet alteram Ecclesiam postdiluvianam, inde constare potest, quod per Annum in Verbo, sicut etiam per Diem, & per Septimanam, significetur integra periodus, minor aut major, pauciorum aut plurium annorum, imo abstracte periodus, ut videri potest ab illis locis, quæ prius n: 488 & 893 allata sunt: similiter hic, duobus annis post diluvium, quibus significatur secunda periodus Ecclesiæ, quæ fuit cum Ecclesia hæc altera inchoavit.

1336. Vers: 11. *Et vixit Schem, postquam genuit illum Arphachschad, quingentis annis; & genuit filios & filias.* Vixit Schem postquam genuit Arphachschad 500 annis, significant durationem & statum; Schemus significat, hic ut prius, cultum internum in genere; Arphachschad scientiam: & genuit filios & filias significat doctrinalia.

1337. Quod hæc significentur, non opus est confirmare, constat ex significatione eorundem, de qua prius: solum quod internus cultus hujus Ecclesiæ non aliud fuerit quam quoddam scientificum, ita quoddam amoris, qui vocari

cari poteſt amor veri, cum enim hæc Eccleſia incepit, vix aliqua charitas reſidua fuit, ita nec fides, quæ ſolius charitatis, ut quoque a mox præcedentibus conſtat de urbe & turri Babelis, quod nempe Jehovah confudit labium totius terræ, verſ: 9.

1338. Quod gignere filios & filias, ſignificet doctrinalia, conſtat ex ſignificatione filiorum prius, n: 264, 489, 490, 491, 533.

1339. Verſ: 12. *Et Arphachſchad vixit quinque & triginta annis, & genuit Schelachum.* Arphachſchad vixit 35 annis, ſignificat initium ſecundi ſtatus hujus Eccleſiæ, tum ipſum ejus ſtatum alterum; per Arphachſchad ſignificatur, hic ut prius, ſcientia: & genuit Schelachum, ſignificat derivationem inde; Schelach fuit gens ita nominata, per quam ſignificatur id quod ſcientiæ.

1340. Quod hæc ſignificentur, nec opus eſt confirmare: quod Schelach fuerit gens ita nominata, & per eam ſignificetur id quod eſt ſcientiæ, prius Cap: præc: verſ: 24 dictum eſt.

1341. Verſ: 13. *Et vixit Arphachſchad, poſtquam genuit illum Schelachum, tribus annis & quadringentis annis, & genuit filios & filias.* Vixit Arphachſchad poſtquam genuit Schelachum 403 annis, ſignificat durationem & ſtatum; Arphachſchad hic ut prius ſcientiam; & Schelach id quod eſt ſcientiæ: & genuit filios & filias, ſignificat doctrinalia.

1342. Verſ: 14. *Et Schelach vixit triginta annis, & genuit Eberum.* Schelach vixit 30 annis, ſignificat initium tertii ſtatus; Schelach ſignificat, hic ut prius, id quod eſt ſcientiæ: & genuit Eberum, ſignificat derivationem inde; Eberus fuit gens, quæ gens Hebræa ab Ebero ut a ſuo patre nominata, per quam ſignificatur Eccleſiæ Secundæ Antiquæ cultus in genere.

1343. Quod Eberus fuerit gens, quæ gens Hebræa ut a ſuo patre nominata, & quod per eam ſignificetur Eccleſiæ Secundæ Antiquæ cultus in genere, conſtat a Verbi hiſtoricis, ubi paſſim nominatur; ex illa gente, quia ibi cultus novus inchoatus, omnes vocati ſunt Hebræi, qui ſimilem cultum habuerunt: cultus eorum fuit, qualis poſtea reſtauratus apud Jacobi poſteros; & ejus præcipuum conſtabat in eo, quod Deum ſuum appellaverint Jehovam, & quod Sacrificia habuerint: Antiquiſſima Eccleſia unanimiter agnovit Dominum, & Ipſum Jehovam nominavit, ut conſtat quoque a primis Capitibus Geneſeos, & alibi in Verbo: Antiqua Eccleſia, hoc eſt, illa quæ fuit poſt diluvium, etiam agnovit Dominum, & Ipſum appellavit Jehovam, illi imprimis, qui internum cultum habuerunt & dicti ſunt filii Schemi; cæteri, qui in externo cultu fuerunt, agnoverunt quoque Jehovam, & Ipſum coluerunt; ſed cum cultus internus factus eſt externus, & magis cum idololatricus, & cum unaquævis gens habere cæpit ſuum deum quem coluit, gens Hebræa retinuit nomen Jehovæ, & appellavit Deum ſuum Jehovam, & in hoc diſtinguebantur a cæteris gentibus: Jacobi poſteri in Ægypto, cum cultu externo, etiam perdiderunt hoc, quod Deus eorum appellaretur Jehovah, imo ipſe Moſes; quare inſtructi ſunt omnium primum, quod Jehovah eſſet Deus Hebræorum, & Deus Abrahami, Iſaci & Jacobi, ut conſtare poteſt ab his apud Moſen, " Jehovah dixit ad Moſen, intrabis tu & ſeniores Iſraelis ad re-

" gem Ægypti, & dicetis ad eum, *Jehovah Deus Hebræorum* obviam venit " nobis, & nunc eamus quæso iter trium dierum in desertum, & *sacrificemus Jehovæ Deo nostro*," Exod: III: 18. apud Eundem, " Dixit Pharao, " quis *Jehovah*, cujus audiam vocem, ad dimittendum Israelem, non novi " *Jehovam*, etiamque Israelem non dimittam; & dixerunt, *Deus Hebræorum* " obviam venit nobis; eamus quæso iter trium dierum in desertum, & *sacrificemus Jehovæ Deo nostro*," Exod: V: 2, 3. quod Jacobi posteri perdiderint in Ægypto, cum cultu, etiam nomen Jehovæ, constare potest ab his apud Mosen, " Dixit Moses ad Deum, ecce ego cum venero ad filios Israelis, & dixero " ad illos, Deus patrum vestrorum misit me ad vos, & dixerint mihi, quod" nam *nomen* illius, quid dicam ad eos; & dixit Deus ad Mosen, *Sum Qui* " *Sum*, & dixit ita dices filiis Israelis, *Sum* misit me ad vos; & dixit amplius " Deus ad Mosen, ita dices ad filios Israelis, *Jehovah Deus patrum vestrorum*, " Deus Abrahami, Deus Isaci, & Deus Jacobi, misit me ad vos, hoc *Nomen meum* in æternum," Exod: III: 13, 14, 15. inde patet, quod etiam Moses nesciverit; & quod distinguerentur a cæteris per nomen Jehovæ Dei Hebræorum; inde etiam alibi Jehovah nominatur Deus Hebræorum, " Dices " ad Pharaonem, *Jehovah Deus Hebræorum* misit me ad te," Exod: VII: 16. Intra ad Pharaonem, & loquere ad eum, sic dixit *Jehovah Deus Hebræorum*," Exod: IX: 1, 13. " Intravit Moses & Aharon ad Pharaonem, & dixerunt ad eum, ita dixit *Jehovah Deus Hebræorum*," Exod: X: 3. apud Jonam," *Hebræus* ego, & *Jehovam* Deum cœlorum ego timens," I: 9. tum quoque apud Samuelem, " Audiverunt Philistæi vocem acclamationis, dixerunt, quæ " vox acclamationis magnæ hujus in castris *Hebræorum*, & cognoverunt " quod arca *Jehovæ* venisset ad castra; Philistæi dixerunt, væ nobis, quis " liberabit nos e manu *Deorum magnificorum* horum; hi illi *dii*, qui percusserunt Ægyptios omni plaga in deserto, estote in viros Philistæi, ne serviatis *Hebræis*," 1 Sam: IV: 6, 8, 9. ibi quoque patet, quod gentes distinguerentur per deos, quos nominarent, & quod gens Hebræa per Jehovam. Quod alterum essentiale cultus Gentis Hebrææ constituerint Sacrificia, patet quoque a locis supra adductis Exod: III: 18. Cap: V: 2, 3. tum ex eo, quod Ægyptii abominati sint gentem Hebræam propter hunc cultum, ut constat ex his apud Mosen, " Dixit Moses, non rectum ad faciendum sic, quia *Abominationem Ægyptiorum sacrificaremus Jehovæ Deo nostro*; ecce *sacrificaremus abominationem Ægyptiorum* in oculis eorum, nonne lapidabunt nos," Exod: VIII: 22. quare etiam Ægytii abominati sunt gentem Hebræam, usque adeo, ut nec cum iis comedere panem vellent, Gen: XLIII: 32. inde quoque patet, quod posteritas Jacobi non sola fuerit gens Hebræa, sed omnes qui talem cultum habuerunt, quare etiam terra Canaan vocatur terra Hebræorum tempore Josephi, " Josephus dixit, furto " ablatus sum e *terra Hebræorum*," Genes: XL: 15. quod sacrificia apud idololatras in terra Canaane fuerint, multis constare potest, sacrificabant enim suis diis, Balibus & aliis; præter quod Bileamus, qui fuit e Syria, ubi Eberus, seu unde gens Hebræa, antequam posteri Jacobi venerunt in terram Canaanem, non modo sacrificia obtulit, sed etiam Jehovam Deum suum vocavit; quod

quod Bileamus e Syria, unde gens Hebræa, Num: XXIII: 7. quod sacrificia obtulit, Num: XXII: 39, 40. Cap: XXIII: 1, 2, 3, 14, 29. quod Jehovam Deum suum vocavit: Num: XXII: 18, & passim ibi. Quod de Noacho, Cap: VIII: vers: 20 dicatur, quod obtulerit holocausta Jehovæ, non est historicum verum, sed historicum factum, quia per holocausta significatum sanctum cultus, ut ibi videatur. Ex his nunc patet, quid per Heberum, seu per gentem Hebræam significetur.

1344. Vers: 15. *Et vixit Schelach, postquam genuit illum Eberum, tribus annis & quadringentis annis, & genuit filios & filias.* Vixit Schelach postquam genuit Eberum 403 annis, significat durationem & statum; Schelach, hic ut prius, id quod scientiæ; Eberus, hic quod prius, hujus Ecclesiæ cultum in genere: & genuit filios & filias, significat doctrinalia.

1345. Vers: 16. *Et vixit Eberus quatuor & triginta annis, & genuit Pelegum.* Vixit Pelegus 34 annis, significat initium quarti status hujus Ecclesiæ; Eberus hic, ut prius, cultum hujus Ecclesiæ in genere: & genuit Pelegum, significat derivationem inde; Peleg fuit gens ab illo ut a suo patre ita nominata, per quam significatur cultus externus.

Quod Peleg hic significet cultum externum, sequitur ex serie derivationum cultus, ita a derivatione ejus; in Cap: præc: vers: 25 aliud ex significatione nominis, quod in diebus ejus divisa sit terra, & quia ibi una cum fratre suo Joktan repræsentabat Ecclesiam illam.

1346. Vers: 17. *Et vixit Eberus, postquam genuit illum Pelegum, triginta annis & quadringentis annis, & genuit filios & filias.* Vixit Eberus postquam genuit Pelegum 430 annis, significat durationem & statum; per Eberum & Pelegum significatur hic ut prius: & genuit filios & filias, significat doctrinalia quæ sunt ritualia.

1347. Vers: 18. *Et vixit Peleg triginta annis, & genuit Reu.* Vixit Peleg 30 annis, significat initium quinti status; per Peleg significatur hic ut prius: & genuit Reu, significat derivationem inde; Reu fuit gens ab illo ut a suo patre ita nominata, per quam significatur cultus adhuc magis externus.

1348. Vers: 19. *Et vixit Peleg, postquam genuit illum Reu, novem annis & ducentis annis; & genuit filios & filias.* Vixit Peleg postquam genuit Reu 209 annis, significat durationem & statum; per Peleg & Reu significatur hic quod prius: & genuit filios & filias, significat ritualia.

1349. Vers: 20. *Et vixit Reu duobus & triginta annis, & genuit Serugum.* Vixit Reu 32 annis, significat initium sexti status; per Reu significatur hic ut prius: & genuit Serugum, significat derivationem inde; Serug fuit gens ab illo ut a suo patre ita nominata, per quam significatur cultus in externis.

1350. Vers: 21. *Et vixit Reu, postquam genuit illum Serugum, septem annis & ducentis annis; & genuit filios & filias.* Vixit Reu postquam genuit Serugum 207 annis, significat durationem & statum; per Reu & per Serug, significatur hic ut prius: & genuit filios & filias, significat ritualia talis cultus.

1351. Vers: 22. *Et vixit Serug triginta annis, & genuit Nachorem.* Vixit Serug

Serug 30 annis, ſignificat initium ſeptimi ſtatus hujus Eccleſiæ; per Serug ſignificatur hic ut prius: & genuit Nachorem, ſignificat derivationem inde; Nachor fuit gens ab illo ut a ſuo patre ita nominata, per quam ſignificatur cultus vergens ad idololatricum.

1352. Verſ: 23. *Et vixit Serug, poſtquam genuit illum Nachorem, ducentis annis; & genuit filios & filias.* Vixit Serug poſtquam genuit Nachorem 200 annis, ſignificat durationem & ſtatum; per Serug & Nachorem ſignificatur hic ut prius: & genuit filios & filias, ſignificat ritualia iſtius cultus.

1353. Verſ: 24. *Et vixit Nachor novem & viginti annis; & genuit Therachum.* Vixit Nachor 29 annis, ſignificat initium octavi ſtatus hujus Eccleſiæ; per Nachorem ſignificatur, hic ut prius, cultus vergens ad idololatricum: & genuit Therachum, ſignificat derivationem inde; Therachus fuit gens ab illo ut a ſuo patre ita nominata, per quam ſignificatur cultus idololatricus.

1354. Verſ: 25. *Et vixit Nachor poſtquam genuit illum Therachum, novendecim annis & centum annis; & genuit filios & filias.* Vixit Nachor poſtquam genuit Therachum 119 annis, ſignificat durationem & ſtatum; per Nachorem ſignificatur, hic ut prius, cultus vergens ad idololatricum; per Theracum cultus idololatricus: & genuit filios & filias, ſignificat ritualia idololatrica.

1355. Verſ: 26. *Et vixit Therach ſeptuaginta annis; & genuit Abramum, Nachorem & Haranem.* Vixit Therach 70 annis, ſignificat initium noni ſtatus, qui ultimus; per Therachum ſignificatur, hic ut prius, cultus idololatricus: & genuit Abramum, Nachorem, & Haranem, ſignificat derivationes inde; Abram, Nachor & Haran fuerunt perſonæ, a quibus etiam gentes nominatæ, quæ fuerunt idololatræ.

1356. Quod per Therachum ſignificetur cultus idololatricus, conſtare poteſt a derivationibus, de quibus a verſ: 20 huc uſque: Eccleſia hæc altera Antiqua, a cultu quodam interno degenerata eſt, & adulterata uſque ut demum facta ſit idololatrica, ut ſolent Eccleſiæ, quod ab internis ſuis vadant ad externa, & demum deſinant in meris externis, obliteratis internis: quod hæc Eccleſia talis facta, uſque, ut multa pars eorum non agnoverit Jehovam pro Deo, ſed quod coluerit alios deos, conſtat apud Joſuam, "Dixit Joſua ad omnem "populum; ſic dixit Jehovah Deus Iſraelis; trans fluvium habitarunt patres "veſtri a ſæculo, *Therachus* pater *Abrahami*, & pater *Nachoris*, & *ſerviverunt* "*diis aliis*," xxxiv: 2. "Nunc timete Jehovam, & ſervite Ipſi in integritate "& veritate; & removete *deos*, quibus *ſerviverunt patres veſtri* trans fluvi"um, & in Ægypto, & ſervite Jehovæ: & ſi malum in oculis veſtris ſer"vire Jehovæ, eligite vobis hodie, cui ſerviatis, ſive *diis, quibus ſerviverunt* "*patres veſtri*, qui trans fluvium, ſive diis Emorræi," ibid: verſ: 14, 15. ubi quod Therachus, Abram & Nachor, idololatræ fuerint, manifeſte patet. Quod Nachor gens fuerit, apud quam cultus idololatricus, conſtat quoque a Labane Syro, qui fuit in urbe Nachoris, & coluit imagines ſeu theraphim, quas abſtulit Rachel, Gen: xxiv: 10. Cap: xxxi: 19, 26, 32, 34. & quod alius fuerit deus Abrahami, alius deus Nachoris, & alius patris eorum ſeu

ſeu Therachi, conſtat ex Geneſ: XXXI: 53. manifeſte etiam dicitur de Abramo, quod Jehovah ei non notus fuerit, apud Moſen, "Ego Jehovah apparui "Abrahamo, Iſaco & Jacobo in Deo Schaddai, & *nomine meo Jehovah non* "*notus fui illis*," Exod: VI: 3. inde patet, quantum Eccleſia hæc apud hanc gentem deſciverit in cultum idololatricum, qui hic per Therachum ſignificatur; & quia per Therachum, etiam per Abramum, Nachorem, & Haranem.

1357. Tria genera univerſalia idololatriæ ſunt, primum eſt amoris ſui, alterum eſt amoris mundi, tertium eſt amoris voluptatum; cultus omnis idololatricus pro fine habet unum aut alterum ex his; cultus eorum non eſt propter alios fines, nam vitam æternam non ſciunt, nec curant, etiam negant: hæc tria genera Idololatriæ ſignificata ſunt per tres filios Therachi.

1358. Quod Abram, Nachor, & Haran, fuerint perſonæ, a quibus etiam gentes nominatæ, quæ fuerunt idololatræ, conſtat ex hiſtoricis Verbi; de Nachore oſtenſum eſt; ipſa enim urbs vocata erat urbs Nachoris, Gen: XXIV: 10; urbes illo tempore non fuerunt aliæ quam familiæ, quæ ſimul habitabant, & familiæ plures non aliæ quam gens: quod ex Abrahamo plures gentes natæ ſint, conſtat non ſolum ex poſteritate Iſmaelis ſeu Iſmaelitis, ſed etiam a poſteritate plurium ejus filiorum ex Kethurah uxore, qui nominantur Geneſ: XXV: 1, 2, 3, 4.

1359. Verſ: 27. *Et hæ nativitates Therachi; Therach genuit Abramum, Nachorem, & Haranem; & Haran genuit Lothum.* Hæ nativitates Therachi, ſignificant origines & derivationes idololatriæ, ex qua Eccleſia repræſentativa: Therachus fuit filius Nachoris, tum gens ab illo ut a ſuo patre nominata; per illum ſignificatur cultus idololatricus: Abram, Nachor & Haran fuerunt filii Therachi, tum gentes ab illis ut a ſuis patribus nominatæ; per illos hic ſignificantur cultus idololatrici inde: ex Lotho etiam fuerunt binæ gentes quæ idololatræ.

1360. Hæ nativitates Therachi, quod ſignificent origines & derivationes idololatriæ, ex qua Eccleſia repræſentativa; quod nativitates ſignificent origines & derivationes, ſupra in hoc Capite ad verſ: 10 oſtenſum eſt; hic nunc agitur de Tertia Eccleſia poſt diluvium, quæ ſucceſſit, cum Altera, de qua a verſu 10 huc uſque actum, in Theracho facta ſit idololatrica: quod Therachus, Abramus, Nachor, & Haran fuerint idololatræ, oſtenſum eſt, præter quod gentes ex illis, ut Iſmaelitæ & Midianitæ, aliique, qui fuerunt poſteri Abrami; præter alios in Syria ex Nachore; tum etiam Moabitæ & Ammonitæ, qui fuerunt poſteri Lothi.

1361. Quod ex idololatria, Eccleſia repræſentativa facta ſit, nullus ſcire poteſt, niſi ſciat quid Repræſentativum eſt; quæ in Eccleſia Judaica repræſentabantur, & quæ in Verbo, eſt Dominus, ac Ipſius Regnum, proinde cœleſtia amoris, & ſpiritualia fidei, hæc ſunt quæ repræſentantur, præter plura quæ ad illa pertinent, ſicut omnia quæ ſunt Eccleſiæ: repræſentantes, ſunt vel perſonæ, vel res quæ ſunt in mundo, aut ſuper tellure, verbo omnia quæ ſunt objecta ſenſuum, uſque adeo ut vix aliquid objectum ſit, quod non re-

præ-

præsentativum esse possit: sed generalis lex repræsentationis est, quod nihil reflectatur super personam aut super rem, quæ repræsentat, sed super illud ipsum quod repræsentatur; ut pro exemplo; omnis Rex, quicunque fuit, in Juda & Israele, imo in Ægypto, & alibi, potuit repræsentare Dominum; ipsum Regium eorum est repræsentativum; ita potuit Rex omnium pessimus, sicut Pharao, qui erexit Josephum super terram Ægypti, Nebuchadnezar in Babele, Dan: 11: 37, 38. Saul, & cæteri Reges Jehudæ & Israelis, qualescunque fuerunt; ipsa unctio, unde appellati Uncti Jehovæ, hoc involuit: Similiter omnes Sacerdotes, quotcunque fuerunt, repræsentabant Dominum, ipsum Sacerdotale est repræsentativum; sacerdotes, qui fuerunt mali & immundi, similiter; quia in repræsentativis nihil reflectebatur super personam, qualis fuit. Nec solum homines repræsentabant, sed etiam bestiæ, sicut omnes quæ sacrificabantur, agni & oves repræsentabant cœlestia, columbæ & turtures spiritualia; arietes, hirci, juvenci & boves similiter, sed cœlestia & spiritualia inferiora. Nec solum animata, ut dictum, repræsentabant, sed etiam inanimata, sicut Altare, imo lapides altaris, tum Arca & Tentorium cum omnibus quæ ibi, ut & Templum cum omnibus quæ ibi, quod cuivis notum esse potest, ita lucernæ, panes, vestes Aharonis: nec solum hæc repræsentativa fuerunt, sed etiam omnes ritus, qui fuerunt in Ecclesia Judaica. In Antiquis Ecclesiis, repræsentativa se extendebant ad omnia objecta sensuum, sicut ad montes, & colles, adque valles, planities, fluvios, rivos, fontes, cisternas, ad lucos, ad arbores in genere, & ad quamcunque arborem in specie, usque adeo ut unaquævis arbor aliquid certum significaret, quæ postea, cum Ecclesia significativa cessavit, facta sunt repræsentativa; ex his constare potest, quid per Repræsentativa intelligatur: & quia non solum per homines, quicunque & qualescunque essent, sed etiam per bestias, tum etiam per inanimata, repræsentari potuerunt cœlestia & spiritualia, illa nempe quæ sunt Regni Domini in cœlis, & quæ sunt Regni Domini in terris, inde constat, quid Ecclesia Repræsentativa. Repræsentativa se habuerunt, quod coram spiritibus & angelis, apparerent omnia sancta, quæ fiebant secundum ritus mandatos, ut cum Summus Sacerdos lavasset se aquis, amictu pontificali indutus ministraret, coram candelis accensis staret, utcunque ille fuisset, etiam si vel immundissimus, & corde suo idololatra; ita quoque cæteri sacerdotes; nam, sicut dictum, in repræsentativis non reflectebatur super personam, sed super ipsum illud quod repræsentabatur, prorsus abstracte a persona, sicut abstracte a bovibus, juvencis, agnis quæ sacrificabantur, aut a sanguine qui effundebatur circum altare, ut & abstracte ab ipso altari, & sic porro. Ecclesia hæc repræsentativa instituta est, postquam omnis cultus internus periit, & cum factus non solum mere externus, sed etiam idololatricus, ob causam, ut aliqua conjunctio cœli foret cum terra, seu Domini per cœlum cum homine; & hoc postquam periit conjunctio per interna cultus: sed qualis conjunctio hæc sit per sola repræsentativa, ex Divina Domini Misericordia, dicetur in sequentibus. Repræsentativa non prius inchoantur quam in Capite sequente, ubi omnia & singula quæ ibi & in sequentibus, pure repræsentativa sunt: hic

hic agitur de statu illorum, qui patres fuerunt, antequam quidam ex illis, & posteri eorum repæsentativi facti, qui quod in idololatrico cultu fuerint, supra ostensum est.

1362. Quod Therachus fuerit filius Nachoris, & quoque gens ab illo ut a suo patre nominata, & quod per illum significetur cultus idololatricus, prius ostensum est: quod Therachus fuerit gens, inde constare potest, quod gentes ex filiis ejus oriundæ illum agnoverint ut suum patrem, sicut etiam filii Jacobi seu Judæi, & Israelitæ, tum Ismaelitæ, Midianitæ & alii, Abramum; Moabitæ & Ammonitæ Lothum; quæ gentes tametsi non ab illis, sed a filiis eorum nominatæ, usque tamen quando omnes agnoscunt communem patrem, seque vocant filios eorum, ut filios Therachi, seu filios Abrahami, seu filios Lothi, per unumquemque eorum significatur gens in communi sensu, ita hic per Therachum, Abramum, Nachorem & Lothum, sunt enim gentium stirpes seu radices: sicut posteri Jacobi, quorum omnes a duodecim filiis ejus nominati sunt, sed usque vocantur Jacob & Israel; tum quoque semen & filii Abrahami, Joh: VIII: 33, 39.

1363. Quod Abram, Nachor & Haran, fuerint filii Therachi, & quod quoque gentes ab illis ut a suis patribus nominatæ, & quod per illos hic significentur cultus idololatrici, constat ab illis quæ supra ostensa sunt, tum quoque ex eo, quod per Therachum, cujus filii fuerunt, significetur Idololatria: sed quinam cultus idololatrici per tres Therachi filios, & dein per Lothum, filium Haranis, hic significentur, constare potest, ex cultibus idololatricis, si inspiciuntur secundum genera: Sunt cultus idololatrici in genere quatuor, unus interior altero, tres interiores sunt sicut filii unius parentis, quartus est sicut filius tertii: Sunt cultus idololatrici interni & externi; interni sunt, qui condemnant hominem, externi autem non ita; quo cultus idololatricus interior est, eo magis condemnat, at quo exterior, eo minus: interni idololatræ, non agnoscunt Deum, sed adorant se & mundum, & pro idolis habent omnes cupiditates, at externi possunt agnoscere Deum, tametsi ignorant quis Deus universi: interni idololatræ cognoscuntur a vita, quam sibi acquisiverunt, quæ vita quantum recedit a vita charitatis tantum interiores idololatræ sunt, externi idololatræ solum ex cultu, qui tametsi idololatræ sunt, usque vitam charitatis possunt habere: interni idololatræ, possunt prophanare sancta, at externi idololatræ non possunt; quare ne prophanentur sancta, toleratur idololatria externa, sicut constare potest ab illis quæ dicta prius n: 571, 582, & supra ad vers: 9. n: 1327.

1364. Quod ex Lotho binæ gentes, quæ fuerunt idololatræ, constat a binis ejus filiis ex filiabus Gen: Cap: XIX: 37, 38, Moab & Ammi, ex quibus Moabitæ & Ammonitæ, qui quod idololatræ fuerint, a Verbo patet; hic memoratur Lothus ut pater cultuum idololatricorum per Moab & Ammi significatorum.

1365. Vers: 28. *Et mortuus Haran super facies Therachi patris sui in terra nativitatis suæ, in Ur Chaldæorum.* Mortuus est Haran super facies Therachi, patris sui, in terra nativitatis suæ, in Ur Chaldæorum, significat quod interior

terior cultus obliteratus sit, & factus mere idololatricus: per Haran significatur cultus idololatricus interior; per Therachum patrem ejus, ut prius, cultus idololatricus in genere; per terram nativitatis, origo unde derivatus: per Ur Chaldæorum significatur cultus externus in quo falsa.

1366. Quod mortuus est Haran super facies Therachi, patris sui, in terra nativitatis suæ, in Ur Chaldæorum, significet quod interior cultus obliteratus sit, & factus mere idololatricus, constat a significatione Haranis, Therachi, nativitatis, & Ur Chaldæorum, tum quod mortuus dicatur super facies Therachi patris sui: quod cultus interior obliteratus seu nullus factus sit, ita se res habet; quod apud aliquam gentem non possit Ecclesia e novo existere, priusquam ita vastata sit, ut nihil mali & falsi remaneat in cultu ejus interno; quamdiu malum est in cultu interno, impediuntur illa quæ bona & vera sunt, quæ internum ejus cultum constituent; nam quamdiu sunt mala & falsa, non possunt recipi bona & vera; quod constare potest ex eo, quod, qui in aliqua hæresi nati sunt, & se in falsis ejus confirmarunt ita ut sibi prorsus persuaserint, difficile, si usquam, possint perduci ad recipiendum vera, quæ eorum falsis contraria sunt; aliter vero Gentes, quæ non sciunt quid verum fidei, & usque in charitate vivunt: quæ causa fuit, quod Ecclesia Domini non potuisset restaurari apud Judæos, sed apud gentes, quæ nullas cognitiones fidei habuerunt: illi per falsa obtenebrant prorsus lucem veritatis, & sic exstinguunt, hæ vero non ita, nam non norunt quid verum fidei, & quod non norunt, nec possunt obtenebrare & exstinguere. Quia nunc nova Ecclesia restauranda erat, illi, apud quos bona & vera fidei implantanda essent, assumti sunt, apud quos omnis cognitio boni & veri fidei obliterata fuit, & sicut gentes, idololatræ externi facti sunt: de Theracho & Abramo supra ostensum est, quod tales fuerint, nempe coluerint alios deos, & ignoraverint Jehovam, proinde quid bonum & verum fidei, ita aptiores facti ad recipiendum semen veritatis, quam alii in Syria, apud quos adhuc manserunt cognitiones; quod apud quosdam manserint, constat a Bileamo, qui fuit de Syria, qui non solum Jehovam coluit, sed etiam sacrificavit, & simul propheta fuit. Hæc nunc sunt, quæ continentur in hoc versu, nempe quod interior cultus obliteratus sit, & factus mere idololatricus.

1367. Quod per Haranem significetur cultus idololatricus interior, & per Therachum cultus idololatricus in genere, prius dictum & ostensum est. Quod per terram nativitatis significetur origo, quodque inde derivatus cultus eorum idololatricus, constat ex significatione nativitatis, quod sit origo & derivatio, de qua supra ad vers: 10 & 27.

1368. Quod per Ur Chaldæorum significetur cultus externus, in quo falsa, constat ex significatione Chaldæorum in Verbo: ostensum est supra ad vers: 9. quod per Babelem significetur cultus in quo interius sunt mala, per Chaldæam autem significatur cultus in quo interius sunt falsa; proinde per Babelem significatur cultus in quo intus nihil boni, & per Chaldæam cultus in quo intus nihil veri; cultus in quo intus nihil bonum & nihil verum, est cultus in quo interius est prophanum & idololatricum; quod talis cultus in Verbo

bo per Chaldæam significetur, constare potest ab his locis; apud Esaiam, "En *terra Chaldæorum*, is populus non est, Aschur fundavit eam in tziim, "erigent speculatorias turres suas, excitabunt palatia sua, ponet eam in rui- "nam," XXIII: 13. terra Chaldæorum qui non populus pro falsis, Aschur fundavit pro quod ratiocinia, speculatoriæ turres pro phantasiis. Apud Eundem, "Sic dixit Jehovah, Redemptor vester, Sanctus Israelis, propter vos "misi in *Babelem*, & dejeci vectes omnes eos, & *Chaldæos*, quorum in na- "vibus clamor," XLIII: 13. Babel pro cultu in quo interius malum, Chaldæi pro cultu in quo interius falsum, naves sunt cognitiones veri quæ corruptæ. Apud Eundem, "Sede tacita, & intra in tenebras, *filia Chaldæorum*, quia non "addes, vocent te dominam regnorum, succensui populo meo, prophanavi "hæreditatem meam, & dedi eos in manum tuam, venient tibi duo ista su- "bito in die uno, una orbitas & viduitas, ad plenum venient super te prop- "ter multitudinem præstigiarum tuarum, & propter magnitudinem incanta- "tionum tuarum," XLVII: 5, 6, 9. hic patet, quod Chaldæa sit prophanatio veri, & vocatur præstigiæ & incantationes. Apud Eundem, "Exite e *Babele*, "fugite e *Chaldæis*", XLVIII: 20, pro e prophanatione boni & veri in cultu. "Apud Ezechielem, Notas fac Hierosolymæ abominationes ejus; pater tuus "Emorræus, & mater tua Chittæa; scortata es cum filiis Ægypti; scor- "tata es cum filiis Aschuris; hinc multiplicasti scortationem tuam usque in "*terram Chaldæam*", XVI: 2, 3, 26, 28, 29. de Ecclesia Judaica in specie, filii Ægypti pro scientificis, filii Aschuris pro ratiociniis, terra Chaldæa, ad quam multiplicavit scortationem, pro prophanatione veri; quod per Ægyptum, Aschurem & Chaldæam non intelligantur terræ, & quod non de alia scortatione, quisque videre potest. Apud Eundem, "Scortata est Ohola, & di- "lexit super amasios, Assyrios propinquos, & scortationes suas ex Ægypto "non deseruit, addidit ad scortationes suas, & vidit viros, depictum super "pariete, imagines *Chaldæorum*, pictas minio, cinctas cingulis in lumbis suis, "tiaras pendulas tinctas in capitibus suis, aspectus ducum omnes, similitudo "*filiorum Babelis*, *Chaldæorum*, terra *nativitatis* eorum, libidinose amavit eos ad "aspectum oculorum suorum, & misit nuntios ad eos in *Chaldæam*, *filii Ba-* "*belis* polluerunt eam per scortationes suas," XXIII: 5, 8, 14, 15, 16, 17, ubi Chaldæi vocantur filii Babelis, pro veris prophanatis in cultu; Ohola pro Ecclesia spirituali, quæ vocatur Samaria. Apud Habakuk, "Ego excitans "*Chaldæos*, gentem amaram & festinam, pergentem in latitudines terræ, ad "possidendum habitacula non sibi, horribilis & terribilis, & ex seipsa judicium ejus & exaltatio ejus exit; cujus leves sunt præ pardis equi, & oculi sunt "præ lupis vesperæ, & diffundunt se equites ejus, & equites ejus e longinquo "adveniunt, advolant sicut aquila festinans ad comedendum; tota ad vio- "lentiam venit; desiderium anhelans facierum ejus orientem versus", I: 6. 8, 9. describitur hic gens Chaldæa per repræsentativa multa significantia prophanationes veri in cultu. Præterea describitur Babel & Chaldæa in binis Capitibus integris apud Jeremiam, Cap. L: & Cap: LI: ubi patet manifeste,

quid per utramque significetur, quod nempe per Babelem prophanatio cœlestium, & per Chaldæam prophanatio spiritualium, in cultu. Ex his nunc constat quid per Ur Chaldæorum significatur, quod cultus externus in quo interius prophanum idololatricum: quod talis eorum cultus fuerit, etiam datum est instrui ab ipsis.

1369. Vers: 29. *Et accepit Abram & Nachor sibi uxores; nomen uxoris Abrami Sarai, & nomen uxoris Nachoris Milkah, filia Haranis, patris Milkæ, & patris Iiskæ.* Quod accepit Abram & Nachor sibi uxores, & nomen uxoris Abrami Sarai; & nomen uxoris Nachoris Milkah, filia Haranis patris Milkæ, & patris Iiskæ, significant conjugia mali cum falso in cultu idololatrico, quæ ita se habent; per maritos significantur mala, per uxores falsa.

1370. Quod hæc significentur, prolixum nimis foret exponere, sic enim exponerentur genera & derivationes idololatriarum; hæc cognosci aliunde nequeunt quam ab oppositis, nempe a prophanationibus ut cœlestium amoris, spiritualium ejusdem, tum rationalium quæ inde, demum scientificorum; ipsæ prophanationes illorum constituunt genera & species idololatriarum, non autem cultus idolorum, qui sunt idololatriæ externæ, qui cultus conjuncti esse possunt cum affectionibus boni & veri & sic cum charitate, sicut apud gentes quæ in charitate mutua vivunt; interiores cultus idololatrici sunt, qui per idololatricos cultus externos significantur in Verbo: nativitates illorum, & generationes, tum conjugia, quæ sunt mali & falsi, se prorsus habent secundum has propinquitates & secundum hæc conjugia, quæ in vers: 27, & in hoc descripta sunt.

1371. Vers: 30. *Et fuit Sarai sterilis, nulla ei proles:* quod esset Sarai sterilis, nulla ei proles, significat quod malum & falsum non magis se produceret.

1372. Hæc constare possunt a significatione sterilis, de qua alibi; filius enim & filia significant, ut prius ostensum, verum & bonum, & in opposito sensu, malum & falsum, inde sterilis, quod malum & falsum cultus idololatrici se non magis produceret.

1373. Vers: 31. *Et accepit Therach Abramum filium suum, & Lothum, filium Haranis, filium filii sui, & Sarai nurum suam, uxorem Abrami filii sui, & exiverunt cum illis ex Ur Chaldæorum, ad eundum in terram Canaan; & venerunt usque ad Charan, & manserunt ibi.* Hæc significant, quod ii, qui in cultu idololatrico fuerunt, instruerentur in cœlestibus & spiritualibus fidei, ut inde Ecclesia Repræsentativa existeret.

1374. Quod hæc significentur, constare potest ex illis quæ supra dicta sunt, & ex illis, quæ in Capite sequente dicenda.

1375. Vers: 32. *Et fuerunt dies Therachi, quinque anni & ducenti anni, & mortuus est Therach in Charan.* Fuerunt dies Therachi quinque anni & ducenti anni, significant durationem & statum cultus idololatrici per Therachum intellecti: & mortuus est Therach in Charan, significat finem idololatriæ & principium Ecclesiæ Repræsentativæ per Abramum.

Con-

Continuatio de situ & loco, ut & de distantia & tempore, in altera vita.

1376. *Loquutus sæpe cum spiritibus de idea loci & distantiæ apud eos, quod non sit reale quoddam, sed apparens sicut foret, cum tamen non aliud sint, quam status eorum cogitationis & affectionis qui sic variantur, ac sistuntur ita videndi in mundo spirituum, non ita in cælo apud angelos, cum non in idea loci & temporis sunt, sed in idea statuum. Sed Spiritus, quibus corporeæ & terrestres ideæ adhærent, id non capiunt, putantes ita prorsus esse sicut vident; tales vix possunt adduci aliter credere quam quod in corpore vivant, & quod spiritus sint nolunt persuaderi, ita vix quod aliqua apparentia detur, nec quod aliqua fallacia, cupientes in fallaciis vivere; ita præcludunt sibi ad capiendum & agnoscendum vera & bona, quæ longissime a fallaciis distant. Ostensum iis pluries quod mutatio loci non sit nisi apparentia, ut & fallacia sensus: sunt enim binæ species mutationum loci in altera vita, una est de qua prius, quod omnes spiritus & angeli in Maximo Homine constanter situm suum teneant, quod est apparentia; altera est, quod spiritus appareant in uno loco, cum tamen ibi non sunt, quod est fallacia.*

1377. *Quod locus, mutatio loci, & distantia sit apparentia in mundo spirituum, inde constare potuit, quod omnes quotcunque animæ & spiritus fuerunt a prima creatione, appareant constanter in suis locis, nec usquam mutent loca, nisi cum mutatur eorum status, & sicut mutatur status, etiam iis variantur loca & distantiæ; sed quia unusquisque habet statum communem qui regnat, & mutationes status particulares & singulares usque spectant communem, inde est quod post mutationes istas redeant ad suum situm.*

1378. *Informatus sum, tam per loquelam cum angelis, quam per vivam experientiam, quod spiritus, ut spiritus, quoad organica quæ corpora eorum constituunt, non sint in illo loco ubi videntur, sed quod possint procul inde abesse, & usque apparere ibi; scio quod illi qui a fallaciis se abduci patiuntur, non credituri, sed usque se ita res habet: hoc illustratum est coram iis spiritibus qui nihil crediderunt esse verum quod non oculis viderent, tametsi mera fallacia esset, per id, quod simile quoddam*

 exhibeatur

exhibeatur apud homines in mundo; ficut fonus loquentis in alterius aure, nifi fciret homo a difcriminationibus foni doctis per ufum ab infantia, & videret diftantem, nihil aliud crederet quam quod loquens prope aurem effet: fimiliter homo, qui videt aliqua a fe remota, nifi videret fimul intermedia, & inde noffet, aut ex eo quod fciat, concluderet diftantiam, putaret objectum diftans proxime ad oculum effe; magis adhuc loquela fpirituum quæ loquela interior; tum vifus eorum qui eft vifus interior: & porro dictum, quod ideo non dubitare minus negare debeant, quia non ita apparet coram fenfibus, & id non percipere poffint, cum manifefta experientia dictat; ficut etiam plura funt intra naturam, quæ contra fallacias fenfuum funt, fed quia vifibilis experientia docet, creditur; ut navigatio circum globum telluris, qui fallaciis fe auferri patiuntur, crederent & navim & nautas, cum in oppofito funt, delabi, & quod antipodes nufquam ftare poffent pedibus: fimiliter fe habet cum hoc, & cum multis aliis in altera vita, quæ fallaciis fenfuum contraria funt, & ufque funt vera; ficut quod homo non vitam habeat a fe, fed a Domino, & perplura alia. Ex his & aliis potuerunt fpiritus increduli, adduci ad credendum, quod ita fe res habeat.

1379. *Ex his quoque conftare poteft, quod ambulationes & tranflationes fpirituum, & progreffiones, quæ fæpiffime confpiciuntur, nihil aliud fint quam mutationes ftatus; hoc eft, quod ficut mutationes loci appareant in mundo fpirituum, fed ficut mutationes ftatus in cælo; fimiliter ac plura alia, quæ repræfentativa funt, & confpicua ibi fiftuntur, de quibus, ex Divina Domini Mifericordia, in fequentibus.*

1380. *Quod locus, mutatio loci, & diftantia in altera vita quoque fit fallacia, conftare potuit ex eo, quod fpiritus per phantafias momento poffint transferri in altum, imo in altiffimum, etiam eodem momento in profundum, ut & quafi ab uno fine univerfi ad alterum; imo præftigiatrices & magici in altera vita per phantafias inducunt aliis credere, quod, cum in uno loco, fimul etiam in alio fint, etiam in pluribus, fic mentiendo quafi præfentiam ubivis: qui alta fpirarunt in vita corporis, ut & qui dolofi fuerunt, apparent fæpe fupra caput, fed ufque funt in inferno fub pedibus; ut primum iis adimitur faftus, delabuntur in infernum fuum, quod mihi oftenfum: hoc non eft apparentia, fed eft fallacia, nam, ut dictum, funt binæ fpecies mutationum loci, quod nempe omnes fpiritus & angeli conftanter fitum fuum teneant, eft apparentia; & quod appareant in uno loco, & non ibi eorum fitus, eft fallacia.*

1381. *Animæ & fpiritus, qui nondum conftantem fitum in Maximo Homine fortiti funt, feruntur ad varia loca, nunc huc nunc illuc, nunc videntur*

videntur ad latus unum nunc ad aliud, nunc ſupra nunc infra, vocantur animæ ſeu ſpiritus errantes, & comparantur fluidis in corpore humano, quæ ex ventriculo aſſurgunt, quandoque in caput, quandoque aliorſum, & transferuntur, ita hi ſpiritus, antequam ad deſignatum, & ſtatui eorum communi conformem ſitum veniunt; ſunt eorum ſtatus qui ita mutantur & errant.

1382. *Homines non poſſunt aliter ac confundere Infinitum Divinum cum infinito ſpatii, & quia non capiunt infinitum ſpatii aliter ac quod nihil ſit, ut quoque eſt, ideo nec credunt Infinitum Divinum: ſimiliter ſe habet cum Æterno, quod homines, non capere poſſunt niſi ſicut æternum temporis, ſed ſiſtitur uſque per tempus apud eos qui in tempore ſunt: ipſa idea Infiniti Divini inſinuatur Angelis per id, quod momento adſint ſub conſpectu Domini, ſi vel forent a fine univerſi, nullo intercedente ſpatio aut tempore: & ipſa idea Æterni Divini per id, quod millia annorum non appareant iis ut tempus, vix aliter ac ſicut vixiſſent minutum; & utrumque per id, quod in ſuo præſenti habeant ſimul præterita & futura: inde illis nulla ſollicitudo de futuris; nec uſquam aliqua idea mortis, ſed ſolum idea vitæ: ita in omni illorum præſenti eſt Domini Æternum & Infinitum.*

GENESEOS,

GENESEOS,

CAPUT DUODECIMUM.

De Perceptione Spirituum & Angelorum: deque Sphæris in altera vita.

1383. *INTER mirabilia in altera vita, sunt Perceptiones; quarum duo genera sunt; Unum quod est Angelicum, quod percipiant quid verum & bonum, & quid a Domino, quid a semet, tum quod cogitant, loquuntur & agunt, cum a semet, unde & quale sit: Alterum genus est, quod commune omnibus, angelis in summa perfectione, & spiritibus secundum qualitatem ejus, quod ad primum adventum alterius, sciant qualis est.*

1384. *Primum genus, quod Angelicum est, quod percipiant quid verum & bonum, percipiant quid a Domino, & quid a semet, tum, quod cogitant, loquuntur & agunt, cum a semet, unde & quale: loqui datum cum Antiquissimæ Ecclesiæ filiis de illorum Perceptione, dixerunt quod nihil ex se cogitent aut cogitare possint, & nihil ex se velint, sed quod percipiant omnia & singula, quæ cogitant & volunt, quid a Domino & quid aliunde, percipiantque non modo quantum a Domino, & quantum velut a semet, sed etiam, cum velut a semet, undenam, a quibus angelis, tum quales angeli, quæ eorum cogitata, cum omni differentia, ita qui influxus, & innumera alia. Perceptiones hujus generis sunt cum multa varietate; apud Angelos cælestes, qui in amore in Dominum sunt, est perceptio boni, & inde omnium quæ sunt veri; & quia ex bono percipiunt verum, non admittunt loquelam, minus ratiocinationem de vero, sed dicunt ita esse, vel non ita esse; Angeli vero Spirituales, qui quoque perceptionem habent, sed non talem ut Cælestes, loquuntur de vero & bono; sed usque percipiunt, at cum differentia, nam varietates innumerabiles hujus Perceptionis sunt; varietates se referunt ad hæc, quod percipiant num a Domini voluntate, num ex venia, & num ex permissione, quæ perquam distincta inter se sunt.*

1385. *Sunt spiritus, qui ad provinciam Cutis imprimis squamosæ pertinent, qui de omnibus volunt ratiocinari, nihil percipientes quid bonum & verum, imo quo magis ratiocinantur eo minus percipiunt, in ratiocinatione*

cinatione ponentes sapientiam, utque videantur; iis dictum, quod sapientiæ angelicæ sit percipere num bonum & verum absque ratiocinatione; sed ii non capiunt, quod dabilis talis perceptio; sunt illi, qui in vita corporis confuderant verum & bonum per scientifica & philosophica, & inde visi sibi doctiores aliis, nec prius ulla principia veri captarunt ex Verbo; quibus inde minus sensus communis.

1386. *Quamdiu spiritus putant, quod semet ducant, quodque ex semet cogitent, ex semet sciant, intelligant, sapiant, non habere possunt perceptionem, sed credunt esse fabulas.*

1387. *Loquutus sum aliquoties de Perceptione cum illis in altera vita, qui, dum vixerunt in mundo, putaverunt se omnia potuisse penetrare & intelligere, quod angeli percipiant, quod cogitent & loquantur, velint & agant a Domino, sed usque non potuerunt concipere quid Perceptio, putantes, si influerent omnia ita, quod sic orbarentur omni vita, quia nihil ex semet aut proprio sic cogitarent, in quo posuerunt vitam, & quod sic alius esset qui cogitaret, & illi non, ita quod forent organa nullius vitæ; sed illis dictum, quod talis vitæ differentia sit inter habere perceptionem, & non habere, qualis est inter tenebras & lucem, & quod tunc primum sibi vivant cum talem perceptionem accipiunt, nam vivunt tunc a Domino, habentes quoque proprium, quod illis datur cum omni felici & jucundo: illis quoque ostensum est pluri experientia, quomodo se habeat cum perceptione, & tunc agnoverunt quod dabilis, sed post aliquam temporis moram iterum nesciverunt, dubitarunt, & negaverunt; exinde constare potuit, quam ægre homo capere possit, quid perceptio.*

1388. *Alterum genus perceptionis est, ut dictum, quod commune est omnibus, angelis in summa perfectione, & spiritibus secundum qualitatem ejus, quod nempe ad primum adventum alterius sciant qualis est, etiamsi nihil loquatur; manifestat se illico per influxum quendam mirabilem; noscitur, spiritus bonus non solum qua bonitate est, sed etiam qua fide, dumque loquitur, ex singulis vocibus; spiritus malus, qua malitia & qua infidelitate, dumque loquitur, ex singulis vocibus; & hoc tam manifeste, ut nusquam fallat. Aliquod simile apparet apud homines, qui quoque ex alterius gestu, vultu, loquela, nosse quandoque possunt, quid cogitat, tametsi loquela aliter testatur; quæ scientia apud hominem est naturalis, trahens originem a spirituum indole quod talis, sic ab ipsius hominis spiritu, & ejus communicatione cum mundo spirituum; perceptio hæc communicativa inde ducit suum principium,*

quod

quod Dominus velit ut omnia bona sint communicabilia, & quod omnes ex amore mutuo afficiantur & sic felices sint; inde talis perceptio inter spiritus quoque universaliter regnat.

1389. *Animæ quæ in alteram vitam venerunt, miratæ sunt, quod talis communicatio cogitationum alterius daretur, quodque illico scirent, non solum quali animo sit alter, sed etiam quali fide; at illis dictum, quod spiritus multo excellentiores facultates accipiat, cum separatus est a corpore; in vita corporis influunt objecta sensuum, tum phantasiæ ab illis quæ inhærent inde memoriæ, præter sollicitudines de futuris, cupiditates varias excitatas ab externis, curas pro victu, vestitu, habitatione, liberis, & plura, de quibus nihil cogitant in altera vita, quare illis ut remoris & impedimentis, cum corporeis quæ crassæ sensationis sunt, remotis, non possunt non in perfectiori statu esse; eædem facultates remanent, sed multo perfectiores, lucidiores, & liberiores; imprimis apud illos, qui in charitate & fide in Dominum vixerunt, inque innocentia, quorum facultates elevantur in immensum supra illas quas habuerunt in corpore, usque tandem ad angelicas tertii cæli.*

1390. *Nec solum est communicatio affectionum & cogitationum alterius, sed etiam est communicatio ejus scientiæ, usque adeo, ut alter spiritus putet se scivisse quod alter scit, tametsi de illis nihil sciverat; ita communicatur omnis scientia alterius; quidam spiritus retinent illa, quidam non.*

1391. *Communicationes fiunt tam per loquelam illorum inter se, quam per ideas & simul repræsentationes, nam ideæ eorum cogitationis sunt repræsentativæ simul, inde copiose sistuntur omnia; per unam ideam plus possunt repræsentare, quam per mille voces eloqui; sed angeli percipiunt quid intus in idea, quæ affectio, quæ origo affectionis, qui finis ejus, præter plura, quæ interiora sunt.*

1392. *Jucunditates & felicitates in altera vita quoque communicari solent ab uno pluribus per realem transmissionem, quæ mirabilis est, quibus similiter ac is afficiuntur, quæ communicationes fiunt absque diminutione apud illum qui communicat: datum etiam est mihi jucunditates ita per transmissiones communicare aliis: inde qualis illorum felicitas sit constare potest, qui proximum plus amant quam semet, qui nihil plus desiderant quam suam felicitatem transferre in alios; quod ducit originem a Domino, Qui ita felicitates communicat angelis: communicationes felicitatis sunt tales transmissiones continuæ, sed absque reflexione, quod ab origine activa tali, & determinatione sicut aperta voluntaria.*

1393. *Communicationes quoque fiunt mirabiliter per remotiones, quæ quales sunt, ab homine percipi nequeunt, removentur in instanti illa quæ*

tristia

tristia & molesta sunt, & sic jucunda & felicia sistuntur absque impedimentis, nam illis remotis Angeli influunt, & felicia sua communicant.

1394. *Quia talis perceptio est, ut unus possit in instanti scire, qualis alter est quoad amorem & fidem, inde est, quod secundum consensum in societates conjungantur, & secundum dissensum dissocientur, & hoc tam exquisite, ut ne minimum differentiæ sit, quod non dissociet aut consociet; inde Societates in cœlis tam distinctæ sunt ut distinctius nihil cogitari possit, & hoc secundum omnes differentias amoris & fidei in Dominum, quæ innumerabiles sunt; inde forma cœlestis, quæ talis est ut unum hominem referat; quæ forma continue perficitur.*

1395. *Quomodo perceptionis hujus genus se habet, multa ab experientia datum est scire, quæ omnia prolixum nimis foret referre: auditum pluries cum dolosi loquuti, & perceptum non solum quod dolus, sed etiam qualis dolus, & quæ malitia in dolo, est quasi in quolibet sono vocis imago doli; tum etiam perceptum num dolus fuerit ejus, vel aliorum, qui per eum loquuti: similiter se habet cum illis, qui in odio sunt, appercipitur illico quale odium, & plura, quam usquam homo potest induci credere, quæ in odio: cum sistuntur personæ præsentes, contra quos odium habuerunt, inde fit status lamentabilis, nam quicquid contra alterum cogitaverunt & machinati sunt, exstat.*

1396. *Quidam spiritus, qui sibi arrogare voluit meritum ex suis actis, & sua doctrina, dum vixit in mundo, dextrorsum abiit, & venit ad illos qui non tales, ut illis associaretur, dixit quod nihil sit, quodque illis servire vellet; sed illi statim ad primum adventum, & quidem e longinquo, appercipiebant qualis esset, respondebant illico, quod non talis, sed quod magnus esse vellet, & quod sic non concordare posset cum illis qui parvi sunt, inde pudefactus recessit, miratus quod tam e longinquo scirent.*

1397. *Quia perceptiones tam exquisitæ sunt, mali spiritus non adproximare possunt ad sphæram aut aliquam societatem, ubi spiritus boni, qui in amore mutuo; cum modo approximant, incipiunt angi, querentes & lamentantes. Quidam ex audacia & sui fiducia, qui malus, ingessit se in aliquam societatem, quæ in primo limine cæli, sed illico cum alluit, vix respirare potuit, & sensit fœtorem sui cadaverosum, quare relapsus.*

1398. *Erant plures spiritus circum me, qui non boni, venit Angelus, & vidi quod spiritus præsentiam ejus non sufferre possent, nam se elongabant magis & magis quo propius accessit, quod mirabar, sed datum scire, quod spiritus non possent apud sphæram, quam secum habuit, morari;*

morari; inde quoque constabat, sicut etiam ab alia experientia, quod unus angelus possit myriades spirituum malorum abigere, nam non sustinent sphæram amoris mutui: sed usque perceptum, quod sphæra ejus esset temperata per consociationes aliorum; si non temperata, omnes dissipati fuissent. Inde quoque patet, qualis perceptio datur in altera vita, & quomodo consociantur, & quomodo dissociantur secundum perceptiones.

1399. *Unusquisque spiritus communicationem habet cum interiori & intimo cælo, quod is prorsus nescit, alioquin non vivere posset; qualis est interius, noscitur ab angelis, qui sunt in interioribus, & quoque per illos a Domino regitur; ita communicationes ejus interiorum dantur in cælo, sicut exteriorum in mundo spirituum: per interiores communicationes disponitur ad usum, ad quem fertur, præter quod sciat: ita quoque se habet cum homine, communicat quoque is per angelos cum cælo, quod prorsus nescit, nam alioquin vivere non posset; quæ influunt inde in ejus cogitationes, sunt modo ultimi effectus; inde omnis ejus vita est, & inde omnes ejus vitæ conatus reguntur.*

1400. *Continuatio de perceptionibus, & inde oriundis sphæris, videatur in fine hujus Capitis.*

CAPUT XII.

1. ET dixit JEHOVAH ad Abramum, abi tibi e terra tua, & e nativitate tua, & e domo patris tui, ad terram, quam videre faciam te.

2. Et faciam te in gentem magnam, & benedicam tibi, & magnum faciam nomen tuum, & eris Benedictio.

3. Et benedicam benedicentibus tibi, & maledicenti tibi maledicam; & benedicentur in te omnes familiæ humi.

4. Et ivit Abram, quemadmodum loquutus ad illum JEHOVAH; & ivit cum illo Loth: & Abram filius quinque annorum & septuaginta annorum, cum exivit e Charane.

5. Et accepit Abram Sarai uxorem suam, & Lothum filium fratris sui, & omnem acquisitionem illorum, quam acquisiverunt, & animam quam fecerant in Charan, & exiverunt ad eundum in terram Canaan; & venerunt in terram Canaan.

6. Et transivit Abram per terram, usque ad locum Schechem, usque ad quercetum Moreh: & Canaanita tunc in terra.

7. Et visus JEHOVAH Abramo, & dixit, semini tuo dabo terram hanc: ædificabat ibi altare JEHOVÆ, Qui visus illi.

8. Et transtulit inde in montem ab oriente Betheli, & tetendit tentorium; Bethel a mari, & Ai ab oriente; & ædificavit ibi altare JEHOVÆ, & invocavit nomen JEHOVÆ.

9. Et profectus Abram eundo & proficiscendo versus meridiem.

10. Et fuit fames in terra; & descendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum ibi; quia gravis fames in terra.

11. Et factum, ut cum appropinquavit ad veniendum in Ægyptum, & dixit ad Sarai uxorem suam, ecce quæso, novi quod fœmina pulchra aspectu tu.

12. Et erit, cum viderint te Ægyptii, & dicent, uxor illius hæc, & occident me, & te vivificabunt.

13. Dic quæso, soror mea tu, propterea ut bene fiat mihi propter te, & vivat anima mea tui causa.

14. Et factum, cum venit Abram in Ægyptum, & viderunt Ægyptii fœminam, quod pulchra illa valde.

15. Et viderunt illam principes Pharaonis, & laudaverunt illam ad Pharaonem; & assumta est fœmina domum Pharaonis.

16. Et Abramo benefecit propter illam, & fuit illi grex & armentum, & asini & servi, & ancillæ & asinæ, & cameli.

17. Et percussit JEHOVAH Pharaonem plagis magnis, & domum ejus, propter verbum Sarai, uxoris Abrami.

18. Et vocavit Pharao Abramum, & dixit, quid hoc fecisti mihi, quare non indicasti mihi, quod uxor tua illa.

19. Quare dixisti, soror mea illa, & accepissem illam mihi in mulierem; & nunc, ecce uxor tua, accipe & vade.

20. Et præcepit super illo Pharaoh viris, & dimiserunt illum, & uxorem illius, & omnia quæ illi.

CONTENTA.

1401. HISTORICA vera hic inchoant, quæ omnia repræsentativa sunt, & singula verba significativa: quæ in hoc Capite de Abramo dicuntur, repræsentant Domini statum a prima pueritia, usque ad adolescentiam; Dominus, quia sicut alius homo natus fuit, pro-

progreſſus quoque eſt a ſtatu obſcuro ad magis lucidum; Charan eſt primus ſtatus, qui obſcurus; Schechem eſt alter; quercetum Moreh eſt tertius; mons ubi Bethel a mari, & Ai ab oriente eſt quartus; inde verſus meridiem in Ægyptum, eſt quintus.

1402. Quæ dicuntur de peregrinatione Abrami in Ægypto, repræſentant & ſignificant Domini inſtructionem primam; Abram eſt Dominus; Sarai ut uxor eſt verum adjungendum cœleſti; Sarai ut ſoror, eſt verum intellectuale; Ægyptus eſt ſcientia. Progreſſus deſcribitur a ſcientificis uſque ad vera cœleſtia; qui fuit ſecundum ordinem Divinum, ut Humana Domini Eſſentia conjungeretur Divinæ, & fieret ſimul Jehovah.

SENSUS INTERNUS.

1403. A Primo Capite Geneſeos huc uſque, ſeu potius ad Eberum, fuerunt hiſtorica non vera ſed hiſtorica facta, quæ in ſenſu interno ſignificabant res cœleſtes & ſpirituales; in hoc Capite & in ſequentibus ſunt hiſtorica non facta ſed hiſtorica vera, quæ in ſenſu interno ſimiliter ſignificant res cœleſtes & ſpirituales, quod unicuivis conſtare poteſt, ſolum ex eo, quod Verbum Domini ſit.

1404. In his, quæ hiſtorica vera ſunt, omnia & ſingula dicta & verba ſignificant in ſenſu interno prorſus alia, quam in ſenſu literæ, ſed ipſa hiſtorica ſunt repræſentativa: Abramus, de quo primum agitur, repræſentat in genere Dominum, in ſpecie cœleſtem hominem; Iſacus, de quo poſtea, ſimiliter in genere Dominum, in ſpecie ſpiritualem hominem; Jacobus quoque in genere Dominum, in ſpecie naturalem hominem; ita illa quæ ſunt Domini, quæ ſunt Regni Ipſius, & quæ ſunt Eccleſiæ.

1405. Sed ſenſus internus ita ſe habet, ut hactenus luculenter oſtenſum, quod omnia & ſingula abſtracte a litera intelligenda, ſicut quod litera non foret; in ſenſu interno enim eſt anima & vita Verbi, quæ non patet, niſi ſenſus literæ quaſi evaneſcat: ita angeli percipiunt a Domino Verbum, cum legitur ab homine.

1406. Quid hiſtorica in hoc Capite repræſentant, conſtat a contentis quæ præmiſſa ſunt; quid dicta & verba, conſtare poteſt ab illis quæ ſequuntur, ubi explicantur.

1407. Verſ: 1. *Et dixit Jehovah ad Abramum, abi tibi e terra tua, & e nativitate tua, & e domo patris tui, ad terram, quam videre faciam te.* Hæc & ſequentia ſe ita habent hiſtorice ſicut ſcripta ſunt, ſed hiſtorica ſunt repræſentativa, omnia verba ſunt ſignificativa: per Abramum in ſenſu interno intelligitur Dominus, ut prius dictum. Dixit Jehovah ad Abramum, ſignificat omnium primam animadvertentiam: abi e terra tua, ſignificat corporea & mundana, a quibus recederet: & e nativitate tua, ſignificat corporea & mundana exteriora: & e domo patris tui, ſignificat talia interiora: ad terram quam videre faciam te, ſignificat ſpiritualia & cœleſtia quæ ſiſterentur videnda.

1408. Hæc & ſequentia ſe ita habent hiſtorice, ſicut ſcripta ſunt, ſed hiſtorica ſunt repræſentativa, omnia verba ſunt ſignificativa: ſe ita res habet in omnibus Hiſtoricis Verbi, non ſolum in Libris Moſis, ſed etiam in Joſuæ, Judicum, Samuelis & Regum, in quibus omnibus nihil aliud apparet quam hiſtoricum; ſed tametſi hiſtoricum eſt in ſenſu literæ, uſque in ſenſu interno ſunt arcana cœli, quæ recondita ibi latent, quæ arcana nuſquam videri poſſunt, quamdiu mens cum oculo tenetur in hiſtoricis, nec prius revelantur, quam cum mens a ſenſu literæ removetur: ſe habet Verbum Domini ſicut corpus in quo anima viva, quæ animæ ſunt, non apparent, dum inhæret mens corporeis, adeo ut vix credat ſe animam habere, minus quod victura poſt mortem, ut primum vero a corporeis recedit, patent illa quæ animæ & vitæ ſunt; quæ etiam cauſa eſt, non ſolum quod moritura corporea antequam homo poteſt e novo naſci aut regenerari, ſed etiam quod corpus moriturum, ut venire poſſit in cœlum, ac videre cœleſtia: ita ſe habet cum Verbo Domini; illius corporea ſunt illa quæ ſunt ſenſus literæ, in quibus cum mens tenetur, interna nuſquam videntur, ſed quando quaſi mortua ſunt, tunc primum ſiſtuntur videnda: ſed uſque ſunt illa quæ ſunt ſenſus literæ ſimilia illis quæ apud hominem in ejus corpore, nempe ſcientificis memoriæ quæ ex ſenſualibus ſunt, quæ ſunt vaſa communia, in quibus interiora ſeu interna; inde ſciri poteſt, quod aliud ſint vaſa, & aliud eſſentialia quæ in vaſis, vaſa ſunt naturalia, eſſentialia quæ in vaſis ſunt ſpiritualia & cœleſtia; ita quoque hiſtorica Verbi, ut & ſingulæ voces in Verbo, ſunt vaſa communia, naturalia, imo materialia, in quibus ſpiritualia & cœleſtia; hæc nuſquam in conſpectum veniunt, niſi per ſenſum internum: unicuivis hoc conſtare poteſt ſolum ex eo, quod multa in Verbo ſecundum apparentias, imo ſecundum fallacias ſenſuum, dicta ſint, ut quod Dominus iraſcatur, puniat, maledicat, occidat, & talia plura, cum tamen in ſenſu interno contraria ſunt, nempe quod Dominus nuſquam iraſcatur & puniat, minus maledicat & occidat; uſque tamen, iis, qui ex ſimplicitate cordis credunt Verbum ſicut illud capiunt in litera, nihil nocet, dum in charitate vivunt; cauſa eſt, quia Verbum nihil aliud docet, quam ut quiſque cum proximo vivat in charitate, utque ament Dominum ſupra omnia, qui hoc faciunt, illi habent interna apud ſe, & ſic apud eos fallaciæ ex ſenſu literæ captæ facile diſcutiuntur.

1409. Quod hiſtorica ſint repræſentativa, ſed omnia verba ſint ſignificativa, conſtare poteſt ex illis quæ de repræſentativis & ſignificativis prius dicta & oſtenſa

oftenfa funt n: 665, 920, 1361. hic quia repræfentativa inchoant, breviter adhuc rem licet exponere: Antiquiffima Ecclefia, quæ fuit Cœleftis, omnia terreftria & mundana, tum corporea, quæ ufquam objecta fuerunt eorum fenfuum, non aliter fpectabant ac res mortuas; fed quia omnia & fingula quæ in mundo funt, fiftunt aliquam ideam Regni Domini, proinde rerum cœleftium & fpiritualium, cum illa viderent aut caperent aliquo fenfu, non cogitabant de iis, fed de cœleftibus & fpiritualibus, & quidem non ab illis fed per illa; ita res mortuæ apud eos vivebant. Hæc quæ fignificabant, ab ore illorum collegerunt pofteri, & inde fecerunt doctrinalia, quæ fuerunt Verbum Ecclefiæ Antiquæ poft diluvium; hæc apud Ecclefiam Antiquam fuerunt fignificativa, nam per illa didicerunt interna, & ex illis cogitarunt de fpiritualibus & cœleftibus. At poftquam perire cœpit cognitio illa, ut nefcirent quod talia fignificarentur, atque inciperent terreftria illa & mundana fancta facere & colere, abfque cogitatione de fignificatione eorum, tunc eadem facta funt repræfentativa; inde Ecclefia Repræfentativa, quæ inchoat in Abramo, & poftea inftituta apud Jacobi pofteros: inde fciri poteft, quod ortus repræfentativorum fit a fignificativis Ecclefiæ Antiquæ, & fignificativa Ecclefiæ Antiquæ a cœleftibus ideis Antiquiffimæ Ecclefiæ. Repræfentativa quomodo fe habent, conftare poteft ab hiftoricis Verbi, ubi omnia acta Patrum horum, nempe Abrami, Ifaci & Jacobi, tum poftea Mofis, Judicum, Regum Jehudæ & Ifraelis, nihil aliud funt quam repræfentativa: Abramus, ut dictum, in Verbo repræfentat Dominum, & quia Dominum etiam Cœleftem hominem, Ifacus quoque Dominum & inde Spiritualem hominem, Jacobus fimiliter Dominum, & inde Naturalem hominem correfpondentem fpirituali: fed ita fe habet cum repræfentativis, quod nihil reflectatur fuper perfonam, qualis eft, fed fuper rem quam repræfentat; omnes enim Reges Jehudæ & Ifraelis repræfentabant Regium Domini, qualefcunque effent, & omnes Sacerdotes Sacerdotale Domini, qualefcunque effent; ita potuerunt tam mali quam boni repræfentare Dominum, & Ipfius Regni cœleftia & fpiritualia; nam, ut dictum & oftenfum prius, repræfentativa prorfus feparata funt a perfona. Inde nunc eft, quod omnia hiftorica Verbi fint repræfentativa; & quia illa funt repræfentativa, fequitur, quod omnia verba Verbi fint fignificativa, hoc eft, quod aliud fignificent in fenfu interno, quam in fenfu literæ.

1410. Dixit Jehovah ad Abramum, quod fignificet omnium primam animadvertentiam, ita fe habet, hiftoricum ibi eft repræfentativum, at ipfa verba funt fignificativa; in Ecclefia Antiqua talis ftylus fuit, cum aliquid verum effet, quod dicerent, Jehovah dixit, vel Jehovah loquutus, quod fignificabat ita effe, ut oftenfum prius: poftquam vero fignificativa verfa funt in repræfentativa, tunc Jehovah feu Dominus actualiter cum iis loquutus, & cum dicitur tunc, quod *dixit Jehovah*, feu *loquutus Jehovah* cum aliquo, fignificat idem ac prius; nam verba Domini in hiftoricis veris fimile involvunt, ac verba Domini in hiftoricis factis; folum eft differentia, quod in his factum fit ficut hiftoricum verum, in illis non factum: quare hoc quod dixit Jehovah

ad

ad Abramum non aliud significat, quam primam animadvertentiam; sicut cum in Antiqua Ecclesia aliquis animadvertebatur per conscientiam, vel per dictamen aliud, vel per Verbum eorum, quod ita esset, tunc similiter dictum, quod Jehovah dixit.

1411. Abi e terra tua, quod significet corporea & mundana, a quibus recederet, constat a significatione Terræ, quæ varia est, seque habet adplicate ad personam seu rem de qua prædicatur, sicut etiam in Primo Capite Geneseos ubi terra quoque significavit externum hominem; & alibi, n: 82, 620, 636, 913. quod hic corporea & mundana, est causa, quia hæc sunt externi hominis: Terra in proprio sensu est ipsa terra, regio, aut regnum, etiam est incola qui ibi, tum ipse populus & ipsa gens quæ in terra illa, ita vox terræ non solum significat in lato sensu populum seu gentem, sed etiam in stricto incolam; cum prædicatur terra de incola, tunc se habet significatio secundum rem de qua prædicatio, hic de corporeis & mundanis, nam terra nativitatis e qua abiret Abramus, erat idololatrica, ita hic in sensu historico quod abiret ab illa terra, sed in sensu repræsentativo est, quod ab illis quæ sunt externi hominis recederet, hoc est, quod externa non resisterent nec interturbarent; & quia de Domino, quod Externa concordarent cum Internis.

1412. Quod e nativitate tua, significet corporea & mundana exteriora, & quod e domo patris tui significet talia interiora, constare potest a significatione nativitatis, & a significatione domus patris: sunt apud hominem corporea & mundana exteriora & interiora, exteriora sunt illa quæ propria sunt corporis, ut voluptates & sensualia, interiora sunt affectiones & scientifica; hæc sunt quæ significantur per nativitatem & per domum patris; quod hæc significentur, pluribus confirmari potest, sed quia constat ex serie, & rerum intuitione in sensu interno, illis confirmandis non immorandum.

1413. Ad terram, quam videre faciam te, quod significet spiritualia & cœlestia, quæ sisterentur videnda, constat ex significatione terræ n: 662, 1066, & quidem hic terræ Canaanis, per quam repræsentatur Regnum Domini, ut a pluribus locis constare potest in Verbo, inde Terra Canaan appellatur Terra Sancta, tum Canaan cœlestis; & quia repræsentabat Regnum Domini, etiam repræsentabat & significabat cœlestia & spiritualia, quæ sunt Regni Domini; hic quæ sunt Ipsius Domini.

1414. Quia hic agitur de Domino, arcana plura hic continentur, quam usquam cogitari & edici potest; hic enim in sensu interno intelligitur primus Domini status, quando natus; qui status quia arcanissimus, non potest ita ad captum exponi; solum quod fuerit sicut alius homo, præter quod fuerit a Jehovah conceptus, sed quod usque a virgine muliere natus, & quod per nativitatem a virgine muliere traxerit infirmitates, quales hominis est in communi; quæ infirmitates sunt corporeæ, de quibus in hoc versu, quod ab iis recederet, ut sisterentur Ipsi videre cœlestia & spiritualia: bina hæreditaria sunt quæ connascuntur homini, unum ex patre, alterum ex matre; hæreditarium Domini ex patre fuit Divinum, at hæreditarium ex matre fuit infirmum humanum; hoc infirmum, quod homo ducit hæreditario a matre,

est

eſt corporeum quoddam, quod diſpergitur, cum regeneratur; quod autem homo trahit a patre, hoc remanet in æternum; at Domini hæreditarium a Jehovah, ut dictum, fuit Divinum. Alterum arcanum eſt, quod Domini Humanum quoque factum ſit Divinum; apud Ipſum Solum fuit correſpondentia omnium quæ corporis cum Divino, perfectiſſima, ſeu infinite perfecta, inde unio corporeorum cum Divinis cœleſtibus, & ſenſualium cum Divinis ſpiritualibus, ita Perfectus Homo, & Solus Homo.

1415. Verſ. 2. *Et faciam te in gentem magnam, & benedicam tibi & magnum faciam nomen tuum, & eris benedictio.* Faciam te in gentem magnam, ſignificat regnum in cœlis & in terris; gens magna dicitur a cœleſtibus & bonis: & benedicam tibi, ſignificat cœleſtium fructificationem, & ſpiritualium multiplicationem: & magnum faciam nomen tuum, ſignificat gloriam: & eris benedictio, ſignificat quod a Domino omnia & ſingula.

1416. Faciam te in gentem magnam, quod ſignificet Regnum in cœlis & in terris, conſtare poteſt a ſignificatione Gentis, quod in ſenſu interno, ſit cœleſte amoris & bonum inde, ita omnes in univerſo, quibus eſt cœleſte amoris & charitatis; hic quia agitur de Domino in ſenſu interno, intelligitur omne cœleſte & omne bonum inde, ita Ipſius Regnum, quod apud illos eſt, qui in amore & charitate ſunt: in ſupremo ſenſu Ipſe Dominus eſt gens magna quia eſt Ipſum Cœleſte, & Ipſum Bonum, omne enim bonum amoris & charitatis ab Ipſo Solo, quare etiam Dominus eſt ipſum ſuum Regnum, hoc eſt, omne in omnibus ſui Regni, ut quoque agnoſcitur ab omnibus Angelis in cœlo; inde nunc conſtat, quod, faciam te in gentem magnam, ſignificet Regnum Domini in cœlis & in terris. Quod Gens in ſenſu interno, ubi agitur de Domino, deque cœleſtibus amoris, ſignificet Ipſum, & omnia cœleſtia, conſtare quoque poteſt ab illis, quæ de ſignificatione Gentis & Gentium n: 1258, 1259, adducta ſunt, quod quoque adhuc ab his confirmari poteſt; de Abrahamo in ſequentibus, "Non vocabitur amplius nomen tuum Abram, & erit nomen tuum Abraham, "quia patrem multitudinis *Gentium* dedi te," Geneſ: XVII: 5. ex Jehovæ nomine eſt ſumta vocula (h) in Abrahamo, ob repræſentationem Jehovæ ſeu Domini. Similiter de Sarai, "Non vocabis nomen ejus Sarai, ſed Sarah nomen "ejus, & benedicam illi, & etiam dabo ex ea tibi filium, ita benedicam illi, "& erit in *Gentes*, reges populorum ex illa erunt," Gen: XVII: 16. ubi gentes pro cœleſtibus amoris, reges populorum pro ſpiritualibus fidei inde, quæ ſolius Domini. De Jacobo pariter, "Non vocabitur nomen tuum amplius Jacob, "ſed Iſrael erit nomen tuum, & vocavit nomen ejus Iſrael, & dixit Deus, "Ego Deus fulminator, creſce & multiplicare, *Gens* & congregatio *Gentium* "fiet ex te, & reges ex lumbis tuis exibunt," Gen: XXXV: 10, 11. ubi Iſrael pro Domino, Qui quod Ipſe Iſrael in ſupremo ſenſu, aliquibus notum eſt, & cum Ipſe, patet, quod gens & congregatio gentium, & reges ex lumbis Ipſius, ſint cœleſtia & ſpiritualia amoris, quare omnes qui in cœleſtibus & ſpiritualibus amoris. De Iſmaele, filio Abrami ex Hagare, "Filium ancillæ in *Gentem* ponam eum, quia ſemen tuum eſt," Gen: XXI: 13, 18. quid per Iſmaelem repræſentatur, ibi loci videbitur; ſemen Abrami eſt ipſe amor, ex

ex quo gens de Ismaelis generatione prædicatur. Quod gens significet cœlestia amoris, constat apud Mosen, "Si audiendo audiveritis vocem meam, "& custodiveritis fœdus meum, & eritis Mihi peculium ex omnibus populis, "& vos eritis Mihi *Regnum Sacerdotum*, & *Gens sancta*," Exod: XIX: 5, 6. ubi Regnum sacerdotum, quod est Regnum Domini in cœlis & in terris ex cœlestibus amoris prædicatum, appellatur manifeste gens sancta; Regnum autem Domini ex Regio Ipsius prædicatum est ex spiritualibus amoris, & appellatur populus sanctus, quare reges ex lumbis, ut supra, sunt spiritualia. Apud Jeremiam, "Si recesserint statuta hæc a coram Me, dictum Je"hovæ, etiam semen Israelis cessabunt, ut non sit *Gens* coram Me omnibus "diebus," XXXI: 36. semen Israelis pro cœlesti charitatis, qua cessante non amplius est gens coram Domino. Apud Esaiam, "Populus ambulantes in tenebris viderunt lucem magnam, multiplicasti *Gentem*," IX: 2, 3. De Ecclesia gentium in specie, in genere de omnibus qui in ignorantia sunt & in charitate vivunt, qui sunt Gens quia Regni Domini. Apud Davidem, "Ut "videam bonum electorum tuorum, ut læter in lætitia *Gentis* tuæ, ut glo"rier in hæreditate tua," Psalm: CVI: 5. ibi manifeste Gens pro Regno Domini. Significatio gentis, quod sit cœleste amoris & bonum inde, ex perceptivo illo ortum est, quod Antiquissimæ Ecclesiæ homines distincti essent in domos, familias & gentes, & sic percipiebant Regnum Domini, & quia Regnum Domini, percipiebant ipsum cœleste, ex perceptivo illo ortum est significativum, ex hoc repræsentativum.

1417. Quod gens magna dicatur a cœlestibus & bonis, constat ex illis quæ nunc dicta & ostensa sunt, tum ex illis quæ prius n: 1259: inde sciri potest, quid Ecclesia gentium in proprio sensu.

1418. Et benedicam tibi, quod significet cœlestium fructificationem & spiritualium multiplicationem, constare potest a significatione Benedicere in Verbo, de qua in mox sequentibus.

1419. Et magnum faciam nomen tuum, quod significet gloriam, constare potest absque explicatione: in sensu externo per facere nomen, & per gloriam, significatur mundanum quoddam, sed in sensu interno cœleste; cœleste hoc non est ut maximus ambiat esse, sed ut minimus, omnibus serviendo, sicut Dominus Ipse dixit apud Matthæum, "Non sic erit in"ter vos, sed quisquis voluerit inter vos magnus fieri, esse debebit "vester minister: & quisquis voluerit esse primus, esse debebit vester ser"vus: sicut Filius Hominis non venit ut Ipsi ministretur, sed ut ministret, "& det animam suam redemptionem pro multis," XX: 26, 27, 28. Marc: X: 44, 45. Cœleste amoris id est, ut non velit esse sui, sed omnium, sic ut dare velit omnia quæ sua aliis, essentia amoris cœlestis in eo consistit; Dominus, quia est Ipse Amor, seu essentia & vita amoris omnium in cœlis, omnia quæ Ipsius sunt, dare vult generi humano, quod significatur per illa quæ dixit Dominus, quod Filius Hominis venerit, ut det animam suam redemptionem pro multis: inde constat, quod nomen & gloria in sensu interno prorsus aliud sit quam in sensu externo; quare omnes in cœlo, qui magni & maximi fieri cupiunt, rejiciuntur, quia est contra essentiam & vitam amoris cœ-

leftis quæ a Domino: inde etiam eft, quod nihil magis contrarium amori cœlefti fit, quam amor fui; de quibus videantur, quæ ab experientia, n: 450. 452. 952.

1420. Et eris benedictio, quod fignificet quod omnia & fingula a Domino, conftare poteft a fignificatione Benedictionis; Benedictio prædicatur de omnibus bonis, in fenfu externo de bonis corporeis, mundanis & naturalibus; in fenfu interno de bonis fpiritualibus & cœleftibus; effe Benedictio eft a quo omnia bona, & qui omnia illa bona dat; quod nufquam prædicari poteft de Abramo; inde quoque conftat quod per Abramum repræfentetur Dominus, Qui Solus eft Benedictio; fimiliter quod in fequentibus prædicatur de Abrahamo, ut "Abrahamus omnino erit in *gentem* magnam & numerofam, & "*Benedicentur* in illo omnes *gentes* terræ," Gen: XVIII: 18. de Ifaco, "*Benedicentur* in femine tuo omnes *gentes* terræ," Gen: XXVI: 4. de Jacobo "*Benedicentur* in te omnes familiæ terræ, & in femine tuo," Gen: XXVIII: 14. quod gentes non benedici queant, nec benedictæ fint, in Abrahamo, Ifaco & Jacobo, inque eorum femine, fed quod in Domino, cuivis conftare poteft: quod clare apud Davidem dicitur, "Erit nomen Ipfius in æternum, ante "folem filii nomen ipfius, & *Benedicentur* in Ipfo omnes *gentes*," Pfalm: LXXII: 17. ubi de Domino. Apud Eundem, "Pones Ipfum *Benedictiones* "in æternum," Pfalm XXI: 7. ubi etiam de Domino. Apud Jeremiam, "*Benedicentur* in Ipfo *gentes*, & in Ipfo gloriabuntur," IV: 2. Ex his nunc conftat quod Benedictio fignificet Dominum, & cum appellatur Benedictio, quod fignificet, quod ab Ipfo omnia cœleftia & fpiritualia, quæ unice funt bona, & quia unice funt bona, etiam unice funt vera; quare quantum ex cœleftibus & fpiritualibus bonis ineft in naturalibus, mundanis & corporeis, tantum hæc funt bona, & tantum funt benedicta.

1421. Verf: 3. *Et benedicam benedicentibus tibi, & maledicenti tibi maledicam; & benedicentur in te omnes familiæ humi.* Benedicam benedicentibus tibi, fignificat omnem felicitatem illis, qui ex corde agnofcunt Dominum: & maledicenti tibi maledicam, fignificat infelicitatem illis qui non agnofcunt: & benedicentur in te omnes familiæ humi, fignificat quod omnia vera & & bona a Domino.

1422. Benedicam benedicentibus tibi, quod fignificet omnem felicitatem illis, qui ex corde agnofcunt Dominum, conftare poteft a fignificatione Benedictionis, quod involvat omnia & fingula quæ a Domino, tam quæ bona funt quam quæ vera, ita cœleftia, fpiritualia, naturalia, mundana & corporea; & quia benedictio complectitur in univerfali fenfu omnia illa, conftare poteft in fingulis locis ex ferie, quid benedicere fignificat, nam fe habet adplicate ad illa de quibus prædicatur; conftat inde quod, "benedicam benedicentibus tibi," fignificet omnem felicitatem illis qui ex corde agnofcunt Dominum; nam hic in fenfu interno, ut dictum, agitur de Domino; benedicere Jehovæ feu Domino fuit apud Antiquos formula folennis, ficut conftare poteft in Verbo, ut apud Davidem, "In congregationibus *Benedicite* "*Deo, Domino* ex fonte Ifraelis," Pfalm: LXVIII: 27. apud Eundem, "Cantate Jehovæ, *Benedicite Nomini Ipfius*, evangelizate de die in diem falutem

"lutem Ipſius," Pſalm: XCVI: 2. Apud Danielem, "In viſione noctis "arcanum revelatum eſt, ideo Daniel *Benedixit Deo Cælorum*, dixit, eſto *Nomen Ipſius Dei Benedictum* a ſæculo uſque in ſæculum, quia ſapientia & potentia Ipſi," II: 19, 20. de Zacharia & Simeone etiam legitur, *quod Benedixerint* Deo, Luc: I: 64. Cap: II: 28. patet hic, quid benedicere Domino, nempe cantare Ipſi, evangelizare ſalutem Ipſius, prædicare ſapientiam & potentiam Ipſius, ita confiteri & agnoſcere Dominum ex corde; qui hoc faciunt, non poſſunt non benedici a Domino, hoc eſt donari illis quæ ſunt Benedictionis, nempe bono cœleſti, ſpirituali, naturali, mundano & corporeo, quæ bona ſunt, ubi ita ſibi ſuccedunt, in quibus felicitas. Quia formula communis fuit, Benedicere Jehovæ ſeu Domino, & Benedici a Jehovah ſeu Domino, ideo quoque formula communis fuit, dicere *Benedictus Jehovah*, ut apud Davidem, "*Benedictus Jehovah*, quia audivit vocem precum mearum," Pſalm: XXVIII: 6. Apud Eundem, "*Benedictus Jehovah*, quia admirabilem fecit Miſericordiam ſuam mihi," Pſalm: XXXI: 22. Apud Eundem, "*Benedictus Deus*, Qui non rejecit preces meas, & Miſericordiam ſuam a mecum," Pſalm: LXVI: 20. Apud Eundem, "*Benedictus Jehovah Deus*, Deus Iſraelis, faciens mirabilia ſolus, & *Benedictum Nomen* gloriæ Ipſius in æternum, & implebitur gloria Ipſius omnis terra," Pſalm: LXXII: 18, 19. Apud Eundem, *Benedictus Tu Jehovah*, doce me ſtatuta tua," Pſalm CXIX: 12. Apud Eundem, "*Benedictus Jehovah*, petra mea, docens manus meas," Pſalm: CXLIV: I. Apud Lucam, "Zacharias impletus ſpiritu ſancto, prophetavit, dicens, *Benedictus Deus Iſraelis*, quia viſitavit & fecit liberationem populo ſuo" I: 67, 68.

1423. Et maledicenti tibi maledicam, quod ſignificet infelicitatem eorum qui non agnoſcunt, conſtat a ſignificatione maledici & maledicere, quod ſit ſe avertere a Domino, ut oſtenſum prius, n: 245, 379, proinde non agnoſcere; nam qui non agnoſcunt, ii ſe avertunt; ita maledicere hic involvit omnia oppoſita illis quæ involvit benedicere.

1424. Et benedicentur in te omnes familiæ humi, quod ſignificet quod omnia bona & vera a Domino, conſtare poteſt a ſignificatione Benedicere, de qua in hoc verſu, & in præcedente, tum a ſignificatione familiarum humi, quod ſint omnia bona & vera: familiæ enim in Verbo ſimile ſignificant ac gentes ut & populi, prædicantur enim familiæ in Verbo tam de gentibus quam de populis, & dicuntur familiæ gentium, & familiæ populorum; gentes, ut oſtenſum, ſignificant bona, & populi, ut quoque oſtenſum, ſignificant vera, n: 1259, quare familiæ tam bona quam vera, n: 1261. quod dicantur omnes familiæ humi, eſt quia omnia bona & vera ſunt fidei amoris, quæ eſt Eccleſiæ; quod per humum ſignificetur Eccleſia, proinde fides quæ Eccleſiæ, oſtenſum eſt prius, n: 566.

1425. Verſ: 4. *Et ivit Abram, quemadmodum loquutus ad illum Jehovah, & ivit cum illo Loth; & Abram filius quinque annorum & ſeptuaginta annorum, cum exivit e Charane.* Per Abramum, ut dictum, repræſentatur Dominus quoad Humanam Ipſius Eſſentiam. Et ivit Abram, quemadmodum

ad

ad illum loquutus Jehovah, ſignificat progreſſionem ad Divina: & ivit cum illo Loth, ſignificat ſenſuale; per Loth repræſentatur Dominus quoad ſenſualem & corporeum Ipſius hominem: & Abram filius quinque annorum & ſeptuaginta annorum, ſignificat quod adhuc non ita multum Divini: cum exivit ex Charan, ſignificat ſtatum Domini obſcurum.

1426. Quod per Abramum repræſentetur Dominus quoad Humanam Ipſius Eſſentiam, conſtat a ſingulis quæ de Abramo dicta ſunt; poſtea, tam quoad Humanam quam quoad Divinam, at tunc appellatur Abraham. Quæ a verſu primo ad hunc dicta ſunt, repræſentant & ſignificant primam animadvertentiam, quod indueret Cœleſtia & ſic Divina: hic progreſſiones Humanæ Ipſius Eſſentiæ ad Divinam, inchoant.

1427. Et ivit Abram, quemadmodum ad illum loquutus Jehovah, quod ſignificet progreſſionem ad Divina, ex illis, quæ nunc dicta ſunt, conſtat.

1428. Et ivit cum illo Loth, quod ſignificet ſenſuale, quodque per Loth repræſentetur Dominus quoad ſenſualem & corporeum Ipſius hominem, conſtare poteſt a repræſentatione Lothi in ſequentibus, ubi de illo agitur, quod ſeparatus ſit ab Abramo, quodque ſalvatus per angelos: at Lothus poſtea, cum ſeparatus eſt, induit aliam repræſentationem, de qua, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus. Quod Dominus natus ſicut alius homo a virgine muliere, & Ipſi ſenſuale & corporeum fuerit ſicut alii homini, conſtat; ſed in illo, quod Ipſius Senſuale & Corporeum dein unitum cœleſtibus & factum Divinum, non fuit ſicut alius homo; ipſum Domini Senſuale & Corporeum repræſentatur per Lothum, ſeu quod idem eſt, Ipſius Homo ſenſualis & corporeus, ſicut fuit in ſtatu Ipſius pueritiæ, non ſicut factum, cum unitum per cœleſtia Divino.

1429. Quod Abram filius quinque annorum & ſeptuaginta annorum, ſignificet quod adhuc non ita multum Divini, conſtare poteſt a ſignificatione numerorum quinque, quod ſit parum, & numerorum ſeptuaginta, quod ſit ſanctum; quod quinque ſint parum, oſtenſum eſt prius n: 649, quodque ſeptuaginta ſeu ſeptem ſint ſanctum, n: 395, 433, 716, 881; hic quia ſeptuaginta prædicantur de Domino, ſignificant ſanctum Divinum. Quod numeri annorum Abrami etiam in ſenſu interno ſignificent alia, conſtare poteſt ab illis quæ prius de annis & numeris dicta & oſtenſa ſunt, n: 482, 487, 493, 575, 647, 648, 755, 813. & ex eo quod nulla vocula & jotha in Verbo detur, quæ non internum ſenſum habeat; & niſi ſpiritualia & cœleſtia involveret, nuſquam memoratum fuiſſet, quod Abramus tunc fuiſſet quinque annorum & ſeptuaginta annorum, & hoc nec exſtitiſſet in hac ejus ætate; ſicut etiam conſtare poteſt ab aliis numeris tam annorum quam menſurarum in Verbo.

1430. Cum exivit ex Charan, quod ſignificet ſtatum Domini obſcurum, qualis eſt pueritiæ hominis, conſtare poteſt ex ſignificatione Charan in Capite præc: quo primum venit Therachus cum Abramo, & ubi mortuus Therachus pater Abrami, Cap: præc: XI: verſ: 31, 32, tum ex ſequentibus, quod Jacobus iverit ad Charanen ubi Laban, Gen: XXVII: 43. Cap: XXVIII:

10

10. Cap: xxix: 4. Charan fuit regio, ubi cultus externus, & quidem respective ad Therachum, Abramum, & Labanem, idololatricus, sed in sensu interno non significatur quod in externo, solum quoddam obscurum; idea idololatriæ non remanet, sed abstergitur, dum ex sensu externo fit internus; sicut idea sancti amoris ex monte, n: 795, dum ex sensu externo fit internus, perit primum idea montis, & manet idea altitudinis, & per altitudinem repræsentatur sanctitas; ita in cæteris.

1431. Vers: 5. *Et accepit Abram Sarai uxorem suam, & Lothum filium fratris sui, & omnem acquisitionem illorum, quam acquisiverunt, & animam, quam fecerant in Charan, & exiverunt ad eundum in terram Canaan; & venerunt in terram Canaan.* Et accepit Abram Sarai uxorem suam, significat bonum cui adjunctum est verum; per Abram, ut dictum, intelligitur Dominus, heic cum puer fuit; per Sarai uxorem, verum: Et Lothum filium fratris sui, significat verum sensuale, ita primum quod insinuatur puero: & omnem acquisitionem, quam acquisiverunt, significat omnia quæ sunt vera sensualia: & animam quam fecerant in Charan, significat omne essentiale vivum, quod dabile in statu illo obscuro: & exiverunt ad eundum in terram Canaan, significat quod ita pergeret ad amoris cœlestia: & venerunt in terram Canaan, significat, quod ad cœlestia amoris pervenit.

1432. Et accepit Abram Sarai uxorem suam, quod significet bonum cui adjunctum verum, constare potest ex illo quod significatur in Verbo per hominem & ejus uxorem, de quo n: 915, ita hic per Sarai nihil aliud significatur in sensu interno, quam verum. Est in omnibus & singulis apud hominem instar conjugii, nec usquam tam minimum dari potest, in quo non instar illud sit, tam in externo homine & ejus singulis, quam in interno & ejus singulis; causa est, quia omnia & singula existunt & subsistunt a Domino, & Ipsius Humanæ Essentiæ unitione, quasi conjugio, cum Divina; & ab Utriusque conjunctione, seu conjugio cœlesti, cum Ipsius regno in cœlis & in terris; hic cum repræsentandum verum adjunctum bono Domini, non aliter repræsentari potuit, quia per historica hic de Abramo, quam per uxorem: quod instar conjugii sit in omnibus & singulis, videantur quæ prius n: 54, 55, 718, 747, 917.

1433. Quod per Abram intelligatur Dominus, hic cum puer fuit, per Sarai uxorem, verum, constat ex illis quæ dicta sunt.

1434. Et per Lothum filium fratris sui, quod significet verum sensuale, ita primum quod insinuatum Domino cum puer, constat ex significatione Lothi, de qua in vers: præc: quod sit sensuale; exque significatione filii quod sit verum, de qua prius n: 264, 489, 491, 533. tum ex significatione fratris, quod etiam sit verum fidei, n: 367. ita quod hic sit verum sensuale; nam in sensu interno nihil reflectitur super personas & voces, modo super significationem earum: in cœlo non sciunt quis Loth, sed qualitatem repræsentatam per eum; nec sciunt quid filius, sed statum spiritualem, quo respective est sicut filius; nec sciunt quid frater, nisi ex fraternitate qualis est in cælo. Quod verum sensuale attinet, est primum verum, quod se insinuat, nam altius non vadit judicium in pueritia; verum sensuale est, quod videat omnia

ter-

terreſtria & mundana, ut creata a Deo, & omnia & ſingula ad finem, & in omnibus & ſingulis aliquod inſtar Regni Dei; hoc verum ſenſuale non inſinuatur niſi apud hominem cœleſtem; & quia Dominus Solus fuit cœleſtis homo, hæc & ſimilia vera ſenſualia Ipſi inſinuata ſunt in prima pueritia, ita præparatus ad recipienda cœleſtia.

1435. Et omnem acquiſitionem, quam acquiſiverunt, quod ſignificet omnia quæ ſunt vera ſenſualia, conſtat ex illis quæ dicta ſunt: acquiſitio dicitur omne ſcientificum, ex quo cogitat homo; abſque ſcientificis acquiſitis homo quatenus homo non ullam ideam cogitationis habere poteſt; ideæ cogitationis fundantur ſuper illis, quæ ex ſenſualibus impreſſa ſunt memoriæ; quare ſcientifica ſunt vaſa ſpiritualium, & affectiones ex voluptatibus corporis bonis ſunt vaſa cœleſtium; omnia hæc vocantur acquiſitiones, & quidem in Charane, quo ſignificatur ſtatus obſcurus qualis eſt infantiæ ad pueritiam.

1436. Et animam quam fecerant in Charan, quod ſignificet omne eſſentiale vivum, quod dabile in ſtatu illo obſcuro, conſtat ex ſignificatione animæ, quod ſit eſſentiale vivum, & ex ſignificatione Charanis quod ſit ſtatus obſcurus, de qua verſ: præc: Anima in proprio ſenſu ſignificat illud quod apud hominem vivit, ita ipſam ejus vitam; quod vivit apud hominem non eſt corpus, ſed eſt anima, & per animam vivit corpus; ipſa vita hominis, ſeu ipſum ejus vivum, eſt ex amore cœleſti, nuſquam aliquod vivum dari poteſt, niſi inde ducat originem, quare hic per animam ſignificatur bonum quod vivit ex amore cœleſti, quod eſt ipſum eſſentiale vivum. In ſenſu literali per animam intelligitur hic omnis homo, tum omnis beſtia, quæ viva, & ſibi comparaverunt, ſed in ſenſu interno nihil aliud ſignificatur, quam eſſentiale vivum.

1437. Quod exiverunt ad eundum in terram Canaan, ſignificet quod ita pergeret ad cœleſtia amoris, conſtat a ſignificatione terræ Canaanis; quod terra Canaan repræſentet Regnum Domini in cœlis & in terris, ex multis in Verbo conſtare poteſt; cauſa eſt, quia ibi Eccleſia Repræſentativa inſtituta eſt, in qua omnia & ſingula repræſentabant Dominum, & Ipſius Regni cœleſtia & ſpiritualia; nec ſolum ritus, ſed etiam omnia quæ adjuncta ritibus, tam qui miniſtrabant, quam per quæ miniſtrabantur, etiam loca ubi miniſtratio; quia Eccleſia Repræſentativa ibi, terra inde appellata fuit Terra ſancta, tametſi nihil minus quam ſancta fuit, quippe habitata ab idololatris & prophanis; hæc nunc cauſa eſt, quod per terram Canaan hic & in ſequentibus ſignificentur cœleſtia amoris; cœleſtia enim amoris ſunt unice quæ ſunt in Regno Domini, & quæ conſtituunt Regnum Domini.

1438. Et venerunt in terram Canaan, quod ſignificet quod ad cœleſtia amoris pervenit, conſtat ex illis quæ nunc dicta ſunt de terra Canaane; hic deſcribitur primum vita Domini, nempe a nativitate uſque ad pueritiam, quod nempe pervenerit ad cœleſtia amoris: cœleſtia amoris ſunt ipſa eſſentialia, cætera inde veniunt: illis omnium primo imbutus eſt, nam inde dein, ut a ſuo ſemine, fructificata ſunt omnia; ipſum ſemen fuit apud Ipſum cœleſte, quia natus a Jehovah, inde Solus fuit qui in ſe habuit hoc ſemen; omnes, quotcunque ſunt, homines non aliud ſemen habent, quam quoddam ſpurcum

cum

cum & infernale, in quo & ex quo proprium eorum, & hoc ex hæreditario a patre, quod cuivis notum eft; quare nifi novum femen, & novum proprium, hoc eft, novam voluntatem, & novum intellectum, accipiunt a Domino, non poffunt aliter quam effe devoti inferno; a quo omnes tam homines, quam fpiritus, & angeli, extrahuntur, & continue detinentur a Domino.

1439. Verf: 6. *Et tranfivit Abram per terram ufque ad locum Schechem, ufque ad quercetum Moreh: & Canaanita tunc in terra.* Tranfivit Abram per terram ufque ad locum Schechem, fignificat alterum ftatum Domini, cum cœleftia amoris Ipfi apparerent, quæ fignificantur per Schechem: ufque ad quercetum Moreh, fignificat tertium ftatum, nempe primam perceptionem, quæ eft quercetum Moreh: & Canaanita tunc in terra, fignificat hæreditarium a matre malum in externo Ipfius homine.

1440. Tranfivit Abram per terram ufque ad locum Schechem, quod fignificet alterum ftatum Domini, cum cœleftia amoris Ipfi apparerent, conftare poteft ab illis quæ præcedunt, & ex ordine omnium; ex illis quæ præcedunt, quod pergeret ad cœleftia amoris, & quod pervenerit ad illa, quæ fignificata funt per "quod exiverunt ad eundum in terram Canaan; & quod "venerunt in terram Canaan;" ex ordine omnium, quod, poftquam perrexerit ad cœleftia & pervenerit ad illa, tunc apparuerint Ipfi; in cœleftibus eft ipfa lux animæ, quia in illis eft ipfum Divinum, hoc eft, Ipfe Jehovah; & quia Dominus conjungeret Humanam Effentiam Divinæ, cum ad cœleftia pervenit, non potuit aliter, quam quod Jehovah Ipfi appareret.

1441. Quod hæc fignificentur per Schechem, conftare quoque poteft ex eo, quod Schechem fit prima quafi ftatio in terra Canaane, quo pervenitur a Syria, feu a Charane; & quia per terram Canaanem fignificantur cœleftia amoris, conftat quod per Schechemum fignificetur prima apparitio cœleftium; Jacobus cum ex Charane in terram Canaanem rediit, pariter ad Schechemum venit, ut ex his conftare poteft, "Jacob profectus eft in *Succoth*, & ædificavit fibi domum, & pecori fuo fecit tentoria, ideo vocavit nomen loci Succoth; & venit Jacob Schalem, urbem *Schechemi*, quæ in terra Canaan, cum venit ille ex Paddam Aram, & caftrametatus eft ante urbem, & erexit ibi altare," Genef: XXXIII: 17, 18, 19, 20. ubi quoque per Schechem primum lucis fignificatur. Apud Davidem, "Deus loquutus eft in fanctitate fua, exultabo, partiar *Schechemum*, & vallem *Succoth* dimetiar, Mihi Gilead & Mihi Menaffeh, & Ephraim robur capitis mei, Jehuda legiflator meus. Moabus pelvis lotionis meæ, fuper Edomum mittam calceum meum, fuper Philiftæa clangam," Pfalm: LX: 8, 9, 10. Pf: CVIII: 8, 9, 10. ubi per Schechemum quoque fimile quid fignificatur: quod nomina nihil aliud fignificent quam res, ita etiam Schechem, manifefte ex his Davidis propheticis conftare poteft, alioquin vix nifi nominum congeries forent. Quod *Schechem* facta urbs refugii, Jof: XX: 7. & quoque urbs facerdotum, Jof: XXI: 21. & quod ibi fœdus, Jof: XXIV: 1, 25. fimile etiam involvit.

1442. Ufque ad quercetum Moreh, quod fignificet primam perceptionem, conftare quoque poteft ab ordine; ut primum Jehovah apparuit Domino in Ipfius

Ipſius cœleſtibus, conſtat quod Perceptionem adeptus; ex cœleſtibus eſt omnis perceptio: quid Perceptio, dictum & oſtenſum eſt prius, n: 104, 202, 371, 483, 495, 503, 521, 536, 865: quiſque dum venit ad cœleſtia, perceptionem accipit a Domino; qui cœleſtes homines facti, ut qui ab Antiquiſſima Eccleſia, omnes perceptionem acceperunt, quod oſtenſum prius n: 125, 597, 607, 784, 895. qui ſpirituales homines fiunt, hoc eſt, qui charitatem a Domino accipiunt, analogon perceptionis habent, aut dictamen conſcientiæ, magis & minus, ſicut in cœleſtibus charitatis ſunt, perſpicuum; cœleſtia charitatis hoc ſecum habent, nam in illis ſolis eſt Dominus præſens, & in illis apparet homini: quanto magis Dominus, Qui progreſſus ab infantia ad Jehovam, & Ipſi conjunctus & unitus, ut unus eſſent.

1443. Quod prima perceptio ſit quercetum Moreh, ita ſe res habet; ſunt apud hominem intellectualia, rationalia & ſcientifica, intima ejus ſunt intellectualia, interiora ſunt rationalia, & exteriora ſunt ſcientifica, hæc appellantur ejus ſpiritualia, quæ in tali ordine ſunt: intellectualia hominis cœleſtis comparantur horto ex omnis generis arboribus; rationalia, ſylvæ ex cedris & ſimilibus arboribus, quales in Libano; ſcientifica autem quercetis, & hoc ex ramis implexis quales ſunt quercuum; per ipſas arbores ſignificatæ ſunt Perceptiones, ſicut per arbores horti Edenis ab oriente perceptiones intimæ ſeu intellectualium, ut oſtenſum prius n: 99, 100, 103; per arbores ſylvæ Libani; perceptiones interiores ſeu rationalium; per arbores autem querceti, perceptiones exteriores ſeu ſcientificorum, quæ ſunt externi hominis; inde eſt, quod quercetum Moreh ſignificet primam perceptionem Domini, nam adhuc puer fuit, & ſpiritualia Ipſius non interius. Præterea quercetum Moreh erat ubi quoque filii Iſraelis primum venerunt cum tranſiverunt Jordanem, & viderunt terram Canaanem, de quo apud Moſen, "Dabis benedictionem ſu-
" per monte Geriſim, & maledictionem ſuper monte Ebal; nonne illi trans
" Jordanem, poſt viam ingreſſus ſolis in terra Cananæi habitantis in planitie
" adverſus Gilgal, juxta *Querceta Moreh*," Deut: XI: 29, 30. quibus ſignificatur etiam primum perceptionis; introitus enim filiorum Iſraelis repræſentat introitum fidelium in Regnum Domini.

1444. Et Canaanita tunc in terra, quod ſignificet hæreditarium a matre malum in externo Ipſius homine, conſtare poteſt ab illis quæ prius dicta de hæreditario apud Dominum; natus enim fuit ſicut alius homo, & ſecum a matre traxit mala, contra quæ pugnavit, & quæ evicit; notum eſt, quod Dominus tentationes graviſſimas ſubierit & ſuſtinuerit, de quibus ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus, & quidem tantas, ut pugnaverit ſolus & ex propria potentia contra totum infernum; nemo poteſt tentationem ſubire, niſi illi malum adhæreat, cui nullum malum, ne minimum tentationis habere poteſt, malum eſt quod infernales ſpiritus excitant; apud Dominum non malum aliquod actuale aut proprium fuit, ut apud omnes homines, ſed malum hæreditarium a matre, quod hic vocatur Canaanita tunc in terra, de quo videantur quæ dicta ſupra ad verſ: 1. n: 1414, nempe quod bina hæreditaria ſint quæ connaſcuntur homini, unum ex patre, alterum ex matre,

quod

quod a patre hoc manet in æternum, quod a matre hoc difpergitur a Domino, cum homo regeneratur; at hæreditarium Domini a Patre Ipfius fuit Divinum, hæreditarium a matre fuit malum, de quo hic, per quod tentationes fubiit, de quibus videatur Marc: I: 12, 13. Matth: IV: I. Luc: IV: I, 2. fed, ut dictum, Ipfi nullum actuale feu proprium malum, nec aliquod hæreditarium a matre malum poftquam per tentationes evicit infernum, quare hic dicitur quod *tunc* fuerit, nempe, Canaanita *Tunc* in terra. Canaanitæ fuerunt qui habitabant juxta mare & juxta litus Jordanis, ut conftat apud Mofen, "Exploratores reverfi dixerunt, venimus in terram, quo mififti nos, "& etiam fluens lacte & melle illa, & hic fructus ejus; nifi quod fortis "populus habitans in terra, & urbes munitæ magnæ valde, & etiam natos "Enaki vidimus ibi, Amalekus habitat in meridie, & Chittæus, & Jebu-"fæus, & Emorræus habitat in monte, & *Canaanita habitat juxta mare, &* "*juxta litus Jordanis,*" Num: XIII: 27, 28, 29. quod Canaanitæ habitaverint juxta mare & juxta litus Jordanis fignificabat inde malum apud Externum hominem, quale eft hæreditarium a matre, nam Mare & Jordanes erant termini: quod malum tale per Canaanitam fignificetur, conftat quoque apud Sachariam, "Non erit Canaanita amplius in domo Jehovæ Zebaoth in die "illo," XIV: 21. ubi de Regno Domini, quo fignificatur, quod Dominus evicerit malum per Canaanitam intellectum, & a Regno fuo expulerit. Omnia genera malorum fignificantur per gentes idololatras in terra Cananæa, inter quas Canaanitæ, ut Gen: XV: 18, 19. Exod: III: 8, 17. Cap: XXIII: 23, 28. Cap: XXXIII: 2. Cap: XXXIV: II. Deut: VII: I. Cap: XX: 17. Jof: III: 10. Cap: XXIV: II. Jud: III: 5. quodnam malum per unamquamvis gentem in fpecie fignificatur, alibi, ex Divina Domini Mifericordia, dicendum.

1445. Verf: 7. *Et vifus Jehovah Abramo, & dixit, femini tuo dabo terram hanc; & ædificabat ibi altare Jehovæ, Qui vifus illi.* Vifus Jehovah Abramo, fignificat quod Jehovah apparuerit Domino cum adhuc puer: & dixit, femini tuo dabo terram hanc, fignificat quod illis qui fidem in Ipfum haberent, cœleftia donarentur: & ædificabat ibi altare Jehovæ Qui vifus illi, fignificat primum cultum Patris fui ex cœlefti amoris.

1446. Quod vifus Jehovah Abramo, fignificet quod Jehovah apparuerit Domino cum adhuc puer, conftat ex præcedentibus; & ex ipfa repræfentatione Domini per Abramum; tum ex ordine, quod adeptus cœleftia, & mox perceptionem, ex quibus confequitur quod Jehovah vifus.

1447. Quod dixit, femini tuo dabo terram hanc, fignificet quod illis, qui fidem in Ipfum haberent, cœleftia donarentur, conftat ex fignificatione feminis, & ex fignificatione terræ; quod femen fignificet fidem in Dominum, oftenfum eft prius n: 255, 256. & quod terra fignificet cœleftia, etiam oftenfum eft fupra ad verf: I. hujus Capitis, tum n: 620, 636, 662, 1066. In fenfu literæ per femen Abrami intelligitur pofteritas ejus ex Jacobo, & per terram ipfa terra Canaan, quæ illis daretur in poffeffionem, ob caufam, ut repræfentarent cœleftia & fpiritualia Regni & Ecclefiæ Domini; utque apud

eos Ecclesia Repræsentativa institueretur, & quia Dominus ibi nasceretur; sed in sensu interno nihil aliud per semen significatur quam fides in Dominum, & per terram nihil aliud quam cœlestia; & hic, quod cœlestia illis donarentur, qui fidem in Ipsum haberent: quid per habere fidem in Dominum intelligitur, prius multoties dictum.

1448. Et ædificabat ibi altare Jehovæ, Qui visus illi, quod significet primum cultum Patris sui ex cœlesti amoris, constat ex significatione Altaris, quod sit principale repræsentativum cultus n: 921.

1449. Vers: 8. *Et transtulit inde in montem ab oriente Betheli; & tetendit tentorium; Bethel a mari, & Ai ab oriente; & ædificavit ibi altare Jehovæ, & invocavit nomen Jehovæ.* Transtulit inde in montem ab oriente Betheli, significat quartum statum Domini cum puer, nempe progressionem cœlestium amoris, quæ sunt transferri in montem ab oriente Betheli: & tetendit tentiorum, significat sancta fidei: & Bethel a mari, & Ai ab oriente, significat quod adhuc status Ipsi obscurus: & ædificavit altare Jehovæ, significat cultum Patris sui ex illo statu externum: & invocavit nomen Jehovæ, significat cultum Patris sui ex illo statu internum.

1450. Transtulit inde in montem ab oriente Betheli, quod significet quartum statum Domini cum puer, constare potest ab illis quæ præcedunt, tum ab illis quæ sequuntur, ita etiam ex ipso ordine; ordo fuit, quod Dominus omnium primum ab infantia imbutus fuisset cœlestibus amoris; cœlestia amoris sunt amor erga Jehovam, & amor erga proximum, & in illis ipsa innocentia; ex illis ut ab ipsissmet fontibus vitæ fluunt omnia & singula, sunt enim cætera solum derivationes. Cœlestia hæc insinuantur imprimis homini in statu ejus infantiæ usque ad pueritiam, & quidem absque cognitionibus; influunt enim a Domino, & afficiunt, antequam homo sciat quid amor & quid affectio, ut constare potest a statu infantum, & dein a statu primæ pueritiæ; hæc apud hominem sunt Reliquiæ, de quibus aliquoties, quæ a Domino insinuantur, & reconduntur ad usum vitæ ejus sequentis, de quibus videatur, n: 468, 530, 560, 561, 660, 661. Dominus quia natus est sicut alius homo, etiam secundum ordinem in cœlestia introductus est, & quidem per gradus ab infantia ad pueritiam, & dein in cognitiones, quæ quomodo se habuerunt apud Ipsum, in hoc versu describitur, & in sequentibus repræsentatur per Abrahami peregrinationem in Ægypto.

1451. Quod transferri in montem ab oriente Betheli, significet progressionem cœlestium amoris, constare potest a significatione montis, quod sit cœleste, ut ostensum n: 795, 796. aque significatione orientis, quod sit Ipse Jehovah quoad amorem, Qui est ipse oriens, ut quoque ostensum n: 101, & alibi; tum a significatione Bethelis, quod sit cognitio cœlestium. Cœlestia insinuantur homini tam absque cognitionibus, quam cum cognitionibus; cœlestia absque cognitionibus ab infantia usque ad pueritiam ejus, ut mox supra dictum; cœlestia autem cum cognitionibus a pueritia dein in adultam ætatem: & quia progressurus Dominus in cognitiones cœlestium, quæ significantur

cantur

cantur per Bethelem, hic dicitur, quod tranftulit inde in montem ab oriente Betheli.

1452. Et tetendit tentorium, quod fignificet fancta fidei, conftare poteft a fignificatione tentorii, quod fit fanctum amoris, proinde fanctum fidei ex amore, ut oftenfum prius n: 414: quod tetenderit ibi tentorium, fignificat, quod nunc inchoaret.

1453. Quod Bethel a mari & Ai ab oriente, fignificet quod adhuc ftatus Ipfi obfcurus, nempe quoad cognitiones cœleftium & fpiritualium; aliud enim eft in cœleftibus effe, & aliud in cognitionibus cœleftium; infantes & pueri funt præ adultis in cœleftibus, quia in amore erga parentes, & in amore mutuo, tum in innocentia; adulti vero funt præ infantibus & pueris in cognitionibus illorum, & perplures ufque non in cœleftibus amoris; antequam inftruitur homo in illis quæ funt amoris & fidei, eft in ftatu obfcuro, nempe quoad cognitiones, qui ftatus hic defcribitur, per, quod Bethel effet a mari, hoc eft, ab occidente, & Ai ab oriente; per Bethel, ut dictum, fignificantur cognitiones cœleftium, per Ai vero cognitiones mundanorum, illæ dicuntur ab occidente cum in obfcuro, nam occidens fignificat in Verbo obfcurum; hæ dicuntur ab oriente, cum in claro, nam oriens refpective ad occidentem eft clarum; quod occidens & oriens illa fignificent, non opus eft confirmare, quia cuivis abfque confirmatione patet: quod autem Bethel fignificet cognitiones cœleftium, conftare poteft ab aliis locis ubi Bethel nominatur in Verbo, ut in Cap: feq: XIII: "Quod Abram iverit juxta itinera fua "a meridie ufque ad *Bethelem*, ufque locum, ubi fuit tentorium illius in initio "inter *Bethel* & inter *Ajam*, ad locum altaris, quod fecit ibi," verf: 3, 4. ubi juxta itinera fua a meridie ad Bethelem, fignificat progreffionem in lucem cognitionum, quare non ibi dicitur, quod Bethel ab occidente, & Aja ab oriente. De Jacobo ubi vidit fcalam, "Dixit, non hoc nifi *Domus Dei*, & hoc porta cœli; & vocavit nomen loci hujus *Bethel*," Genef: XXVIII: 17, 19. ubi fimiliter per Bethel fignificatur cognitio cœleftium; eft enim homo Bethel, hoc eft, Domus Dei, tum porta cœli, cum in cognitionum cœleftibus eft; cum regeneratur homo, introducitur per cognitiones fpiritualium & cœleftium, at cum regeneratus eft, tunc introductus eft, & eft in cognitionum cœleftibus & fpiritualibus: poftea "Dixit Deus ad Jacobum, furge, "afcende *Bethelem*, & habita ibi, fac ibi altare Deo, qui apparuit tibi," Gen: XXXV: 1, 6, 7. ubi fimiliter per Bethel fignificantur cognitiones. Quod arca Jehovæ in *Bethele*, & illuc venirent filii Ifraelis, & interrogarent Jehovam, Jud: XX: 18, 26, 27. I Sam: VII: 16. Cap: X: 3 fimilia fignificant: tum quod Rex Affyriæ miferit unum de facerdotibus, quos tranfportavit e Samaria, qui confedit in *Bethele*, & *fuit docens eos quomodo timerent Jehovam*, II Reg: XVII: 27, 28. Apud Amos, "Dixit Amaziah "ad Amos, videns i, fuge tibi in terram Jehudæ, & comede ibi panem, "& ibi prophetes; & *Bethele* non addas amplius prophetare, quia fanctua"rium Regis hæc, & domus Regni hæc," VII: 12, 13. Poftquam prophanavit Jeroboam Bethelem, I Reg: XII: 32. Cap: XIII: 1 ad 8. II Reg:

XXIII: 15. per Bethelem repræſentabatur contrarium, ut Hoſch: X: 15. Amos, III: 14, 15. Cap: IV: 5, 6, 7. Quod autem Aja ſignificet cognitiones mundanorum confirmari quoque poteſt ab hiſtoricis & propheticis Verbi, apud Joſ: VII: 2. Cap: VIII: 1 ad 28. Jer: XLIX: 3, 4.

1454. Et ædificavit altare Jehovæ, quod ſignificet cultum Patris ſui ex illo ſtatu externum, conſtat ex ſignificatione altaris, quod ſit principale repræſentativum cultus, n: 921.

1455. Et invocavit nomen Jehovæ, quod ſignificet cultum Patris ſui ex illo ſtatu internum, conſtat ex ſignificatione invocare nomen Jehovæ, n: 440, quod externus cultus ſit ædificare altare Jehovæ, & internus invocare nomen Jehovæ, unicuivis conſtare poteſt.

1456. Verſ: 9. *Et profectus Abram eundo & proficiſcendo verſus meridiem.* Profectus Abram eundo & proficiſcendo, ſignificat progreſſionem ulteriorem: verſus meridiem, ſignificat in bona & vera, ita in ſtatum lucidum quoad interiora.

1457. Et profectus Abram eundo & proficiſcendo, quod ſignificet progreſſionem ulteriorem, conſtare poteſt a ſignificatione ire & proficiſci; apud Antiquos itinera, profectiones & peregrinationes nihil aliud ſignificabant, inde quoque in ſenſu interno nihil aliud in Verbo. Hic inchoant progreſſiones Domini in cognitiones. Quod Dominus ſicut alius homo quoque inſtructus ſit, conſtare poteſt apud Lucam, "Puerulus *creſcebat* & corroborabatur in ſpiritu; fuit in deſertis ad diem apparitionis Ipſius ad Iſraelem," I: 80. apud Eundem, "Puer *creſcebat* & corroborabatur ſpiritu, & *implebatur ſapientia*, & gratia erat ſuper Ipſo", II: 40. Apud Eundem, "Joſephus & mater Jeſus, poſt "tres dies invenerunt Ipſum in templo, ſedentem in medio doctorum, & *au-* "*dientem illos*, & *interrogantem illos*, obſtupuerunt omnes audientes Ipſum, "ſuper intelligentia & reſponſionibus Ipſius: videntes Ipſum mirati ſunt, ſed "dixit ad illos, quid quod quæſiviſtis Me, annon ſciebatis, quod in illis, "quæ Patris mei, oportet Me eſſe," II: 46, 47, 48, 49. quod fuerit tunc "duodecim annorum, ib: V: 42. Apud Eundem, Deinceps Jeſus *pro-* "*fecit ſapientia* & ætate, & gratia apud Deum & homines," II: 52.

1458. Quod verſus meridiem, ſignificet in bona & vera, ita in ſtatum lucidum quoad interiora, conſtat a ſignificatione meridiei; quod meridies ſignificet ſtatum lucidum, venit ex eo, quod plagæ ſicut tempora in altera vita nullæ ſint, ſed ſtatus qui per plagas & tempora ſignificantur; ſtatus intellectualium ſe habent ſicut ſtatus temporum diei & anni, tum quoque plagarum; ſtatus diei ſunt veſperæ, noctis, matutæ & meridiei; ſtatus anni ſunt autumni, hyemis, veris, æſtatis; & ſtatus plagarum ſunt ſolis verſus occidentem, ſeptentrionem, orientem & meridiem; ſimiles illis ſunt ſtatus intellectualium; & quod mirum, in cœlo illi in luce ſunt qui in ſtatu ſapientiæ & intelligentiæ, prorſus ſecundum ſtatum, inque ſumma luce qui in ſtatu ſummæ ſapientiæ & intelligentiæ, ſed ſapientia ibi eſt amoris & charitatis, & intelligentia eſt fidei in Dominum; quod lux in altera vita ſit, cui lux mundi vix comparari poteſt, ex multa experientia mihi conſtat, de qua, ex Divina Do-

Domini Misericordia, in sequentibus; & quia talis correspondentia est lucis & intellectualium in cœlo, in sensu interno hic & alibi in Verbo per meridiem non aliud significatur: Meridies significat hic intelligentiam, quæ comparatur per cognitiones; cognitiones sunt veritates cœlestes & spirituales, quæ sunt totidem radiationes lucis in cœlo, & sistuntur quoque visibiles per lucem, ut dictum; quia Dominus nunc imbueretur cognitionibus, ut quoad Humanam Essentiam quoque fieret Ipsa Lux Cœli, hic dicitur, quod profectus eundo & proficiscendo versus meridiem: quod meridies significet illa, constare potest a similibus in Verbo, ut apud Esaiam, "Dicam septentrioni da, "& *Meridiei* ne inhibe; adduc filios meos e longinquo, & filias meas ab "extremitate terræ," XLIII: 6. septentrio pro illis qui in ignorantia, meridies pro illis qui in cognitionibus; filii pro veris, & filiæ pro bonis. Apud Eundem, "Si expromseris famelico animam tuam, & animam afflictam sa-"turaveris, & exorietur in tenebris *lux* tua, & caligo tua sicut *Meridies*," LVIII: 10. expromere famelico animam, & animam afflictam saturare, pro bonis charitatis in genere, exorietur in tenebris lux, pro quod illis intelligentia veri, & caligo sicut meridies, pro quod illis sapientia boni; meridies ex calore significat bonum, ex luce verum. Apud Ezechielem, "In visionibus "Dei adduxit me in terram Israelis, & posuit me super monte alto valde, & "super quo quasi structura civitatis a *Meridie*," XL: 2. de nova Hierosolyma seu Regno Domini, quod quia in luce sapientiæ & intelligentiæ, est a meridie. Apud Davidem, "Jehovah educet sicut *lucem* justitiam tuam, & ju-"dicium tuum sicut *Meridiem*," Psalm: XXXVII: 6. Apud Eundem, "Non timebis a pavore *noctis*, a sagitta volaverit per *diem*, a peste in *caligine*, ambulabit, ab excidio vastat in *Meridie*," Psalm: XCI: 6. non timere ab excidio quod vastat in meridie, pro a damnatione, quæ oritur apud eos qui in cognitionibus sunt & illas pervertunt. Apud Ezechielem, "Fili hominis, pone "facies tuas versus *Meridiem*, & stilla ad *Meridiem*, & propheta ad sylvam "agri *Meridiei*, & dicas sylvæ *Meridiei*, comburentur in ea omnes facies a "*Meridie* ad septentrionem," XXI: 2, 3, sylva meridiei pro illis qui in luce veritatum sunt, & eam exstinguunt, ita pro iis qui intra Ecclesiam tales. Apud Danielem, "Ex uno de illis exivit cornu unum exiguum, & crevit "multum ad *Meridiem*, & ad ortum, & ad decus, & crevit usque ad exer-"citum cœlorum," VIII: 9, 10. pro illis qui oppugnant bona & vera. Apud Jeremiam, "Date Jehovæ Deo vestro gloriam, antequam obtenebrescere fa-"cit, & antequam offendant pedes vestri super montes crepusculi, & ex-"spectabitis lucem, & ponet eam in umbram lethalem, ponet in caliginem; "*urbes Meridiei* clausæ erunt, & non aperiens," XIII: 16, 19. urbes meri-"diei pro cognitionibus veri & boni. Apud Obadiam, "Deportati Hiero-"solymæ, qui in Sepharad, hæreditabunt *urbes Meridiei*," vers: 20. urbes meridiei similiter pro veris & bonis, inde pro ipsis veris & bonis, quorum hæredes; agitur ibi de Regno Domini. Quod Abram profectus eundo & proficiscendo versus meridiem, significet, ut dictum, Domini progressionem in bona & vera, ita in statum lucidum quoad interiora, ita se habet, quod cognitiones

nitiones ſint quæ aperiunt viam ad ſpectandum cœleſtia & ſpiritualia; per cognitiones aperitur via interno homini ad externum, in quo ſunt vaſa recipientia, quæ tot ſunt quot cognitiones boni & veri; in has ut in ſua vaſa influunt cœleſtia.

1459. Verſ: 10. *Et fuit fames in terra, & deſcendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum ibi; quia gravis fames in terra.* Fuit fames in terra, ſignificat penuriam cognitionum, quæ adhuc apud Dominum, cum puer: & deſcendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum, ſignificat inſtructionem in cognitionibus ex Verbo; Ægyptus eſt ſcientia cognitionum; peregrinari eſt inſtrui: quia gravis fames in terra, ſignificat multam penuriam apud externum Ipſius hominem.

1460. Fuit fames in terra, quod ſignificet penuriam cognitionum, quæ adhuc apud Dominum cum puer, conſtat ex illis quæ prius dicta ſunt; cognitiones apud hominem nuſquam veniunt in pueritia ex interiori, ſed ab objectis ſenſuum, cumprimis ab auditione; ſunt enim, ut dictum, apud externum hominem vaſa recipientia, quæ vocantur memoriæ, illa formantur per cognitiones, ut cuivis notum eſſe poteſt, interno homine influente & adjuvante, proinde cognitiones diſcuntur & implantantur memoriæ ſecundum influxum interni hominis; ita quoque apud Dominum cum puer, nam natus eſt ſicut alius homo, & inſtructus ut alius, ſed interiora apud Ipſum fuerunt cœleſtia, quæ aptabant vaſa ut reciperentur cognitiones, & ut cognitiones fierent dein vaſa ad recipiendum Divinum; interiora apud Ipſum erant Divina ex Jehovah Patre Ipſius, exteriora erant humana ex Maria matre Ipſius: inde conſtare poteſt, quod apud Dominum æque ſicut apud alios homines, penes Externum Ipſius hominem in pueritia fuerit penuria cognitionum. Quod fames ſignificet penuriam cognitionum, conſtat ex Verbo alibi, ut apud Eſaiam, "Opus Jehovæ "non introſpiciunt, & factum manuum Ipſius non vident, propterea exulabit po"pulus meus ob non *cognitionem*, & gloria ejus mortales *Famis*, & multitudo il"lius ſicca ſiti," v: 13. mortales famis pro penuria cognitionum cœleſtium, multitudo ſicca ſiti pro penuria cognitionum ſpiritualium. Apud Jeremiam, "Men"titi ſunt in Jehovam, & dixerunt, non Ipſe, & non veniet ſuper nos malum, ac "*gladium* & *Famem* non videbimus; & prophetæ erunt in ventum, & verbum "non iis," v: 12, 13, gladius & fames pro orbari cognitionibus veri & boni; prophetæ pro iis qui docent, in quibus non verbum; quod gladio & fame conſumi, ſit orbari cognitionibus veri & boni, & quod ſint vaſtationis, gladius quoad ſpiritualia, fames quoad cœleſtia, conſtat paſſim in Verbo, ut Jerem: XIV: 13, 14, 15, 16, 18. Thren: IV: 9. & alibi; ut quoque apud Ezechielem, "Et *Fa*"*mem* addam ſuper vos, & frangam vobis baculum panis; & mittam ſuper vos "*Famem*, & feram malam, & orbabunt te, & *gladium* adducam ſuper te," v: 16. fames pro orbatione cognitionum cœleſtium ſeu cognitionum boni, inde falſa & mala. Apud Davidem, "Et vocavit *Famem ſuper terram*, om"nem baculum panis fregit," Pſalm: CV: 16. baculum panis frangere, pro privari victu cœleſti; vita enim ſpirituum bonorum & angelorum non alio cibo ſuſtentatur, quam cognitionibus boni & veri, ipſiſque bonis & veris, inde ſigni-

ſignificatio famis, & panis in ſenſu interno. Apud Eundem, "*Saturavit* animam appetentem, & animam *famelicam* implevit bono," Pſalm: CVII: 9. pro deſiderantibus cognitiones. Apud Jeremiam, "Tolle volas tuas ſuper "animam infantum tuorum, qui deficiunt *Fame* in capite omnium platea-"rum," Thren: II: 19. fames pro defectu cognitionum, plateæ pro veritatibus. Apud Ezechielem, "Habitabunt confidenter, & non benefaciens, & "ſuſcitabo illis plantam in nomen, & non erunt amplius conſumti *Fame in* "*terra*," XXXIV: 28, 29. pro quod non amplius deſtituentur cognitionibus boni & veri. Apud Johannem, "Non *eſurient* amplius, nec ſitient amplius, Apoc: VII: 16. de Regno Domini, ubi in abundantia omnium cog-"nitionum & bonorum cœleſtium, quod eſt non eſurire, & cognitionum ac veritatum ſpiritualium, quod eſt non ſitire. Similiter Dominus dixit, apud Johannem, "Ego ſum Panis vitæ, qui venit ad Me, *non eſuriet*, & "qui credit in Me, non *ſitiet* unquam," VI: 35. Apud Lucam, "Beati "*eſurientes* nunc, quia *ſaturabimini*," VI: 21. Apud Eundem, "*Eſu-*"*rientes* implevit bonis," I: 53. ubi de bonis cœleſtibus & illorum cognitionibus. Quod fames ſignificet penuriam cognitionum, manifeſte dicitur apud Amos, "Ecce dies venientes, & mittam *Famem in terram*, non *Famem* "ad panem, & non ſitim ad aquas, ſed ad audiendum Verba Jehovæ," VIII: 11, 12.

1461. Et deſcendit Abram in Ægyptum ad peregrinandum, quod ſignificet inſtructionem in cognitionibus ex Verbo, conſtat ex ſignificatione Ægypti, & ex ſignificatione peregrinari; quod Ægyptus ſignificet ſcientiam cognitionum, & peregrinari inſtrui, videbitur in mox ſequentibus. Quod Dominus ſicut alius homo inſtructus fuerit in pueritia, conſtat ab illis apud Lucam, quæ ad verſ: præc: 9. n: 1457 adducta, tum ab illis quæ dicta mox ſupra de Externo homine, qui non aliter cum Interno homine ad correſpondentiam & concordantiam redigi poteſt, quam per cognitiones; Externus homo eſt corporeus & ſenſualis, nec aliquid cœleſte & ſpirituale recipit, niſi ei ſicut humo implantentur cognitiones, cœleſtia in his ſua recipientia vaſa poſſunt habere; ſed cognitiones erunt ex Verbo; cognitiones ex Verbo tales ſunt, ut pateant ab Ipſo Domino; ipſum enim Verbum eſt ex Domino per Cœlum, inque ejus omnibus & ſingulis eſt vita Domini, tametſi non ita in externa forma apparet; inde conſtare poteſt, quod Dominus in pueritia non alias cognitiones voluerit imbuere, quam Verbi, quod patens Ipſi fuit, ut dictum, ab Ipſo Jehovah Patre Ipſius, cum Quo uniretur, ac unus fieret; & eo magis, quia nihil in Verbo dictum, quod non Ipſum in intimis ſpectet, & quod non ab Ipſo prius venit; Humana enim Eſſentia fuit modo additamentum ad Ipſius Divinam, Quæ fuit ab æterno.

1462. Quod Ægyptus ſit ſcientia cognitionum reſpective ad Dominum, at ſcientia in communi reſpective ad omnes alios homines, conſtare poteſt a ſignificatione ejus in Verbo, de qua paſſim prius. & in ſpecie n: 1164, 1165, in Ægypto enim fuit Eccleſia Antiqua, ſicut in pluribus aliis locis, n: 1238,

&

& cum ibi Ecclesia, scientiæ præ cæteris ibi vigebant, inde per Ægyptum significata est scientia; at postquam per scientias voluerunt intrare in mysteria fidei, & sic ex propria potentia explorare num arcana Divina ita se haberent, tunc magica facta est, & per Ægyptum significata scientifica, quæ pervertunt, unde falsa & ex his mala; ut constat apud Esaiam, XIX: 11. quod per Ægyptum significentur scientiæ utiles, ita hic scientia cognitionum, quæ inservire potest cœlestibus & spiritualibus pro vasis, constare potest ab his in Verbo locis: apud Esajam, "Seduxerunt *Ægyptum*, angularem tribuum," XIX: 13. ubi vocatur angularis tribuum, qui inserviret pro fulcimento illis quæ sunt fidei, quæ significantur per Tribus: apud Eundem, "In die illo erunt quinque urbes in terra *Ægypti* loquentes labio Canaanis, & jurantes Jehovæ Zebaoth, ir cheres dicetur cuique. In die illo erit altare Jehovæ in medio terræ *Ægypti*, & statua juxta terminum ejus Jehovæ, & erit in signum & in testem Jehovæ Zebaoth in terra *Ægypti*, nam clamabunt ad Jehovam propter oppressores, & mittet illis servatorem & principem, & liberabit eos, & notus fiet Jehovah *Ægypto*, & cognoscent *Ægyptii* Jehovam in die illo, & facient sacrificium & mincham, & vovebunt votum Jehovæ, & reddent: & percutiet Jehovah *Ægyptum* percutiendo, & sanando, & revertentur ad Jehovam, & exorabitur illis, & sanabit illos," XIX: 18, 19, 20, 21, 22. ubi in bono sensu de Ægypto, pro illis qui in scientificis sunt, seu veritatibus naturalibus, quæ sunt vasa veritatum spiritualium: apud Eundem, "In die illo erit semita ab *Ægypto* ad Aschurem, & veniet Aschur in *Ægyptum* & *Ægyptus* in Aschurem; & servient *Ægyptii* Aschuri: in die illo erit Israel tertius *Ægypto* & Aschuri, benedictio in medio terræ, cui benedicet Jehovah Zebaoth, dicendo, benedictus populus meus *Ægyptus*, & opus manuum mearum Aschur, & hæreditas mea Israel," XIX: 23, 24, 25. ubi per Ægyptum significatur scientia veritatum naturalium, per Aschurem ratio seu rationalia, per Israelem spiritualia, quæ sibi succedunt, quare dicitur, quod in die illo erit semita ex Ægypto in Aschurem, & Israel erit tertius Ægypto & Aschuri. Apud Ezechielem, Byssus in acupictura ex *Ægypto* fuit expansio tua, ut esset tibi in signum," XXVII: 7. ubi de Tyro, per quam significatur possessio cognitionum; byssus ex acupictura pro veritatibus scientiarum, quæ inserviunt; scientifica, quia sunt Externi hominis, inservire debent Interno. Apud Eundem, "Sic dixit Dominus Jehovih, a fine quadraginta annorum congregabo *Ægyptum* ex populis, quo dispersi fuerunt, & reducam captivitatem *Ægypti*," XXIX: 13, 14. pro simili, quod dicitur de Jehuda & Israele passim, quod congregarentur ex populis, & reducerentur e captivitate. Apud Sachariam, "Et erit, qui non ascenderit de familiis terræ ad Hierosolymam ad adorandum Regem Jehovam Zebaoth, non super eos erit pluvia; & si familia *Ægypti* non ascenderit, & non venerit," XIV: 17, 18. etiam in bono sensu de Ægypto, per quam simile intelligitur. Quod scientia seu sapientia humana significetur per Ægyptum, constare quoque potest apud Danielem, ubi scientiæ cœlestium & spiritualium appellantur recondita auri & argenti,

tum desiderabilia *Ægypti*," XI: 43. Et de Salomone dicitur, quod, "multipli-"cata fuerit sapientia illius præ sapientia omnium filiorum orientis, & præ omni "*sapientia Ægyptiorum*," 1 Reg: V: 10. Domus a Salomone ædificata filiæ Pharaonis nec aliud repræsentabat, 1 Reg: VII: 8, seq: Quod Dominus, cum infans, perductus in Ægyptum, nec aliud significabat, quam quod hic per Abramum, & simul ut impleret omnia quæ repræsentata fuerunt de Ipso: Migratio Jacobi & ejus filiorum in Ægyptum nec aliud in intimo sensu repræsentabat, quam Domini instructionem primam in cognitionibus ex Verbo, ut quoque ex sequentibus patet; de Domino, ita apud Matthæum, "Angelus "Domini apparuit in somnio Josepho, dicens, experrectus assume Puerum, "& matrem Illius, & fuge in *Ægyptum*, estoque ibi, usque dum dixero; "ille experrectus assumsit Puerum, & matrem Illius noctu, & concessit in "*Ægyptum*, & erat ibi usque ad mortem Herodis, ut impleretur quod dictum "a Propheta, dicente, ex *Ægypto* vocavi filium meum," II: 13, 14, 15, 19, 20, 21. de quo ita apud Hoscheam, "Cum Puer Israel, & dilexi Illum, & "ex *Ægypto* vocavi filium meum," XI: 1. inde constat, quod per Puerum Israelem Dominus intelligatur; & quod instructio Ipsius cum Puer, per illa quod ex Ægypto vocavi filium meum. Apud Eundem, "Per prophetam ascendere fecit Jehovah Israelem ex *Ægypto*, & per prophetam custoditus est," XII: 13, 14. ubi similiter per Israelem intelligitur Dominus; per prophetam significatur docens, ita doctrina cognitionum. Apud Davidem, "Deus Ze-"baoth reduc nos, & lucere fac facies tuas, & salvabimur, vitem ex *Ægypto* "proficisci fecisti, expulisti gentes, & plantasti illam," Psalm: LXXX: 8, 9. ubi etiam de Domino, Qui appellatur vitis ex Ægypto, quoad cognitiones, quibus instruebatur.

1463. Quod peregrinari sit instrui, constare potest ex significatione peregrinari in Verbo, quod sit instrui, & hoc ex causa, quia peregrinatio & migratio, seu processio a loco in locum in cœlo non aliud sit quam mutatio status, ut ostensum prius, n: 1376. 1379. quare quoties in Verbo occurrit profectio, peregrinatio, & translatio a loco in locum, non aliud obvenit angelis quam talis mutatio status quæ apud eos; mutationes status sunt tam cogitationum quam affectionum, mutationes status cogitationum sunt cognitiones, quæ in mundo spirituum sistuntur per instructiones, quæ causa quoque fuit, quod Antiquissimæ Ecclesiæ homines, quia communicationem habebant cum Cœlo angelico, per peregrinationem nec aliud perciperent; ita hic quod Abram descenderit in Ægyptum ad peregrinandum, nihil aliud significat quam instructionem Domini; similiter per quod Jacobus & filii ejus in Ægyptum, ut apud Esaiam, "Sic dixit Dominus Jehovih, *Ægyptum descendit* populus me-"us in principio ad *peregrinandum*, & Aschur pro nihilo oppressit illum," LII: 4. ubi Aschur pro ratiociniis: inde quoque illi qui instruebantur in Ecclesia Judaica, dicti fuerunt *peregrini peregrinantes* in medio illorum, de quibus mandatum ut similiter haberentur sicut indigenæ, Exod: XII. 48, 49. Levit: XXIV: 22. Num: XV: 13, 14, 15, 16, 26, 29. Cap: XIX: 10. de

quibus apud Ezechielem, "Dividetis terram hanc vobis juxta tribus Israelis, "& erit, juxta sortem dividetis illam hæreditatem vobis & *peregrinis peregrinantibus* in medio vestri, & erunt vobis sicut indigena in filiis Israelis, vobiscum sortem jacient in hæreditatem in medio tribuum Israelis, & erit, in tribu cum qua *peregrinus peregrinatus* est cum illa, ibi dabitis hæreditatem "illis," XLVII : 22, 23. ubi de Nova Hierosolyma, seu de Regno Domini, per peregrinos peregrinantes intelliguntur illi qui patiuntur se instrui, proinde gentes; quod pro illis qui instruuntur, constat ex eo, quod dicatur, in tribu, cum qua peregrinatus est, ibi daretur hæreditas; tribus pro illis quæ sunt fidei. Per peregrinari etiam simile quid significatur ac per proficisci & habitare, per proficisci vitæ instituta & ordo, perque habitare vivere, de quibus prius n : 1293 : quare etiam terra Canaan dicitur terra peregrinationum Abrahami, Isaci & Jacobi, Gen. XXVIII : 4. Cap : XXXVI : 7. Cap : XXXVII : 1. Exod : VI : 4. & Jacob dixit ad Pharaonem, "Dies annorum *Peregrinationum* mearum, parum & mali fuerunt dies annorum vitæ meæ, & non attigerunt dies annorum vitæ patrum meorum, in diebus *Peregrinationum* illorum," Gen. XLVII : 9. ubi peregrinatio pro vita & instructionibus.

1464. Quia gravis fames in terra, quod significet multam penuriam apud Externum Ipsius Hominem, constat a significatione Famis supra in hoc versu: arcana, quæ hic continentur, plura sunt, quam ut breviter possint edici; potentia addiscendi Domino fuit præ omni alio homine; sed quia in cœlestibus instruendus, prius quam in spiritualibus, secus ac alii homines, prædicatur hoc; ex causa etiam, quia malum hæreditarium a matre fuit, in Externo Ipsius Homine, contra quod pugnaturus, & quod evicturus; præter innumera alia.

1465. Vers : 11. *Et factum, ut cum appropinquavit ad veniendum in Ægyptum; & dixit ad Sarai uxorem suam, ecce quæso, novi quod fœmina pulchra aspectu tu.* Et factum, ut cum appropinquavit ad veniendum in Ægyptum, significat cum inciperet discere; Ægyptus est, ut dictum, scientia cognitionum: & dixit ad Sarai uxorem suam, significat quod ita cogitavit de veris quibus cœlestia adjuncta; Sarai uxor est verum adjunctum cœlestibus quæ fuerunt apud Dominum: ecce quæso novi quod fœmina pulchra aspectu tu, significat quod verum a cœlesti origine jucundum sit.

1466. Et factum, ut cum appropinquavit ad veniendum in Ægyptum, quod significet cum inciperet discere, constat ex significatione Ægypti, quod sit scientia cognitionum, de qua cum prædicatur appropinquare, non aliud potest significare.

1467. Quod Ægyptus sit scientia cognitionum, constat ex illis quæ ad vers: præc: de Ægypto dicta & ostensa sunt.

1468. Et dixit ad Sarai uxorem suam, quod significet quod ita cogitavit de veris quibus cœlestia adjuncta, constat ex significatione Sarai cum nominatur uxor; uxor in sensu interno Verbi non aliud significat quam verum conjunctum bono, nam conjunctio veri cum bono non aliter se habet ac conjugium; cum nominatur maritus in Verbo, tunc maritus significat bonum, & uxor

uxor verum, ſed cum non nominatur maritus ſed dicitur vir, tunc ille ſignificat verum & uxor bonum, & hoc conſtanter in Verbo, ut quoque dictum prius n: 915. hic quia Abram nominatus, Sarai uxor ſignificat verum: ita dicere ad Sarai uxorem, in ſenſu interno eſt ita cogitare de veris quibus cœleſtia conjuncta. Hiſtorica vera ſunt, quod Abram ſic dixit uxori ſuæ, cum profectus in Ægyptum, ſed ut dictum, omnia hiſtorica Verbi ſunt repræſentativa, & omnia verba ſunt ſignificativa, hiſtorica non alia allata ſunt, nec alio ordine, nec verba exprimentia alia, quam quæ in ſenſu interno arcana illa exprimerent.

1469. Quod Sarai uxor ſit verum adjunctum cœleſtibus quæ fuerunt apud Dominum, conſtat ex illis quæ nunc de ſignificatione Sarai uxoris dicta ſunt. Quod dicatur verum adjunctum cœleſtibus, inde eſt, quod omne Verum apud Dominum fuit prius, cœleſte ſecum habet verum, unum inſeparabile eſt ab altero, ſicut lux a flamma, ſed reconditum fuit in Interno Ipſius homine Qui Divinus; ſcientifica & cognitiones, quæ addidicit, non ſunt vera ſeu veritates, ſed modo ſunt vaſa recipientia; ſicut quicquid eſt in memoria hominis nihil minus eſt quam verum, tametſi prædicatur, ſed in illis, ut in vaſis, eſt verum; hæc vaſa per inſtructionem in cognitionibus ex Verbo a Domino formanda erant, ſeu potius aperienda, ut non ſolum illis inſinuarentur cœleſtia, ſed ut fierent quoque cœleſtia ita Divina; Dominus enim conjunxit Divinam Eſſentiam Humanæ, ut Humana Ipſius fierent quoque Divina.

1470. Quod ecce quæſo novi, quod fœmina pulchra aſpectu tu, ſignificet quod verum a cœleſti origine jucundum ſit, conſtare poteſt a ſignificatione fœminæ pulchræ aſpectu; omne Verum quod cœleſte eſt, ſeu quod ex cœleſti producitur, eſt felix in interno homine, & jucundum in externo, non aliter percipitur Verum apud Angelos cœleſtes; aliter prorſus cum non ab origine cœleſti; ſunt duo felicia in interno homine, quibus correſpondent duo jucunda in externo homine, unum eſt boni, alterum eſt veri, felix & jucundum cœleſte eſt boni, felix & jucundum ſpirituale eſt veri; notum quoque eſt, quod ipſum verum ſecum habeat felicitatem & jucunditatem, ſed tunc eſſentialem cum a cœleſti eſt, inde ipſum verum quoque ſit cœleſte, & appellatur cœleſte verum; eſtque comparative ſicut lux ſolis tempore veris, quæ in ſinu ſuo habet calorem, ex quo omnia in tellure vegetantur & quaſi animantur; cœleſte illud verum eſt ipſum pulchrum, ſeu ipſa pulchritudo; hoc verum eſt, quod dicitur hic fœmina pulchra aſpectu: quæ præterea arcana hoc involvit, patebit a ſequentibus.

1471. Verſ: 12. *Et erit, cum viderint te Ægyptii, & dicent, uxor illius hæc, & occident me, & te vivificabunt.* Et erit, cum viderint te Ægyptii, ſignificat ſcientiam cognitionum, quæ deſcribitur qualis eſt, cum cognitiones cœleſtes vident: & dicent, uxor illius hæc, ſignificat quod vocabunt illas cœleſtes: & occident me, & te vivificabunt, ſignificat quod cœleſtia non curarent, ſed modo meras cognitiones quas auferrent.

1472. Et erit, cum viderint te Ægyptii, quod ſignificet ſcientiam cognitionum, quæ deſcribitur qualis eſt, cum cognitiones cœleſtes vident, conſtare

poteſt a ſignificatione Ægypti quod ſit ſcientia cognitionum, ut prius oſtenſum; & inde quid ſignificet, " ſi viderint Ægyptii," quod nempe talis ſit, qualis deſcribitur in hoc verſu; ſcientia cognitionum hoc ſecum habet; & eſt quoddam naturale quod ineſt; etiam manifeſtatur apud pueros, cum primum incipiunt diſcere; nempe quo altiora ſunt, eo magis cupiant, cumque audiunt quod Cœleſtia & Divina, adhuc magis; ſed hoc jucundum eſt naturale, & oritur a cupidine quæ eſt Externi hominis: hæc cupido facit apud homines alios quod jucundum modo ponant in ſcientia cognitionum, abſque alio fine; cum tamen ſcientia cognitionum non aliud ſit, quam quoddam inſtrumentale, ob finem uſus, ut nempe inſerviant cœleſtibus & ſpiritualibus pro vaſis, & tunc primum cum inſerviunt, ſunt in uſu, & jucundum ſuum ab uſu accipiunt: unicuique conſtare poteſt, ſi attendit, quod ſcientia cognitionum in ſe nihil aliud ſit, quam ut homo fiat rationalis, & inde ſpiritualis, & tandem cœleſtis, & per illas Externus ejus homo adjungatur Interno, quod cum ſit eſt in ipſo uſu, Internus homo nihil ſpectat niſi uſus; ob illum finem etiam inſinuat Dominus jucundum quod percipit pueritia & adoleſcentia in ſcientiis; cum autem homo incipit jucundum ponere in ſola ſcientia, eſt cupiditas corporea quæ aufert, & in quantum aufert ſeu ponit in ſola ſcientia, in tantum removet ſe a cœleſti, & in tantum ſcientifica ſe claudunt verſus Dominum, & fiunt materialia; quantum vero ſcientifica addiſcuntur ob finem uſus, ut propter ſocietatem humanam, propter Eccleſiam Domini in terris, propter Regnum Domini in cœlis, & magis propter Dominum, eo magis aperiuntur; quare etiam Angeli, qui in ſcientia omnium cognitionum ſunt, & quidem tali, ut vix una pars myriadis poſſit tradi ad plenum captum hominis, uſque ſcientias pro nihilo æſtimant reſpective ad uſum. Ex his conſtare poteſt, quid ſignificatur per hæc, cum viderint te Ægyptii, & dicent, uxor illius hæc, & occident me, & te vivificabunt: hoc quia novit Dominus cum Puer, & ita cogitavit, hæc dicta ſunt, nempe ſi a ſola cupidine ſcientiæ cognitionum auferretur, quod tunc ſcientia talis ſit, ut cœleſtia non magis curet, ſed modo cognitiones, quas cupido ſcientiæ auferret: de his ſequuntur plura.

1473. Et dicent, uxor illius hæc, quod ſignificet, quod vocabunt illas cœleſtes, conſtat ex ſignificatione uxoris quod ſit verum adjunctum cœleſtibus, inde uxor illius hæc, quod ſit cœleſte.

1474. Et occident me, & te vivificabunt, quod ſignificet, quod cœleſtia non curarent, ſed modo meras cognitiones, conſtat ex illis quæ mox dicta ſunt.

Verſ: 13. *Dic quæſo, ſoror mea tu, propterea ut bene fiat mihi propter te, & vivat anima mea tui cauſa.* Dic quæſo ſoror mea tu, ſignificat intellectuale verum, quod eſt ſoror: propterea ut bene fiat mihi propter te, ſignificat quod ſic cœleſte non poſſet violari: & vivat anima mea tui cauſa, ſignificat quod ſic cœleſte poſſet ſalvari.

1475. Dic quæſo ſoror mea tu, quod ſignificet intellectuale verum, quod eſt ſoror, conſtare poteſt a ſignificatione ſororis, quod ſit intellectuale verum, cum cœleſte verum eſt uxor; de qua ejus ſignificatione in ſequentibus. Hæc ita ſe habent; ſcientia talis eſt, ut nihil magis cupiat, quam ſe immittere in cœleſtia & illa

illa explorare, sed hoc eſt contra ordinem, ſic enim violat cœleſtia; ipſe ordo eſt, ut cœleſte per ſpirituale ſe immittat in rationale & ſic in ſcientificum, & id ſibi adaptet; qui ordo niſi obſervetur, nuſquam aliqua ſapientia. Continentur & hic illa arcana, quomodo Dominus inſtructus eſt a Patre Ipſius ſecundum omnem ordinem, & ſic quomodo Externus Ipſius Homo conjunctus ſit Interno, hoc eſt, quomodo Externus Ipſius Homo ſimiliter ac Internus factus Divinus, ſic quoad utramque Eſſentiam Jehovah; quod factum per cognitiones, quæ ſunt media; abſque cognitionibus, ut mediis, homo externus ne quidem fieri poteſt homo.

1476. Propterea ut bene fiat mihi propter te, quod ſignificet, quod ſic cœleſte non poſſet violari, conſtat ab illis quæ ſupra dicta ſunt; ordo enim eſt, ut aliquoties prius dictum, quod cœleſte influet in ſpirituale, ſpirituale in rationale, & hoc in ſcientificum, cum hic ordo eſt, tunc a cœleſti adaptatur ſpirituale, a ſpirituali rationale, & ab hoc ſcientificum, ſcientificum in communi tunc ſit ultimum vas, ſeu quod idem eſt, ſcientifica in ſpecie & particulari fiunt ultima vaſa, quæ correſpondent rationalibus, rationalia ſpiritualibus, & ſpiritualia cœleſtibus; cum ille ordo eſt, tunc cœleſte non poteſt violari, alioquin violatur: quia hic agitur de inſtructione Domini in ſenſu interno, hic deſcribitur, quomodo progreſſus ſit.

1477. Quod vivat anima mea tui cauſa, ſignificet quod ſic cœleſte poſſet ſalvari, conſtare poteſt a ſignificatione animæ, quod ſit cœleſte, hoc enim eſt ipſa anima, quia ipſamet vita, inde conſtat quid ſignificat, ut vivat anima mea tui cauſa. Ex ſequentibus conſtabit, quod Cœleſtia ſeu Divina non adjuncta fuerint Domino ita ut unam Eſſentiam egerint, priuſquam ſuſtinuerit tentationes, & ſic expulerit malum hæreditarium a matre: deſcribitur hic & in verſibus ſequentibus quomodo interea ipſum cœleſte non violatum, ſed ſalvatum.

1478. Ver: 14. *Et factum, cum venit Abram in Ægyptum, & viderunt Ægyptii fœminam, quod pulchra illa valde.* Factum, cum venit Abram in Ægyptum, ſignificat cum inciperet Dominus inſtrui: & viderunt Ægyptii fœminam quod pulchra illa valde, ſignificat ſcientiam cognitionum quod talis ſit ut ſibi perplaceat.

1479. Factum cum venit Abram in Ægyptum, quod ſignificet cum inciperet Dominus inſtrui, conſtat ex repræſentatione Abrami, quod in ſenſu interno ſit Dominus cum puer; & a ſignificatione Ægypti, quod ſit ſcientia cognitionum, ut oſtenſum ſupra ad verſ: 10 hujus Capitis; inde patet, quod venire in Ægyptum, ſit inſtrui.

1480. Et viderunt Ægyptii fœminam quod pulchra illa valde, quod ſignificet ſcientiam cognitionum, quod ſibi perplaceat, conſtat ab illis quæ ſupra ad verſ: 11. dicta ſunt, quod ſcientia talis in pueritia ſit: eſt enim innatum quaſi ſcientiæ, quia homini, ut omnium primum placeat ob nullum alium finem, quam propter ſcire; unuſquiſque homo eſt talis; ſpiritus perquam delectatur ſcire, ut vix prius cupiat; eſt ejus cibus, quo ſuſtentatur & recreatur,

recreatur, ſicut externus homo a cibo terreſtri; ille victus, qui eſt ſpiritus ejus, communicatur externo homini, ob finem ut externus homo adaptetur interno: ſed cibi illi hoc ordine ſibi ſuccedunt, cibus cœleſtis eſt omne bonum amoris & charitatis a Domino, cibus ſpiritualis eſt omne verum fidei, ex his cibis vivunt angeli; exinde exiſtit cibus, qui quoque cœleſtis & ſpiritualis eſt, ſed inferior angelicus, ex quo vivunt ſpiritus angelici; ex hoc iterum cibus adhuc inferior cœleſtis & ſpiritualis, qui eſt rationis & inde ſcientiæ, ex hoc vivunt ſpiritus boni; ultimo venit cibus corporeus, qui eſt homini, cum vivit in corpore, proprius; hi cibi mirabiliter ſibi correſpondent; inde quoque patet, cur & quomodo ſibi perplacet ſcientia, ſe enim habet ſicut appetitus & guſtus, quare etiam ſcientificis in mundo ſpirituum, correſpondet eſus apud hominem, & ſcientiarum cupidini ipſe appetitus & guſtus, quod ab experientia conſtat, de qua, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.

1481. Verſ: 15. *Et viderunt illam principes Pharaonis, & laudaverunt illam ad Pharaonem, & aſſumta eſt fœmina domum Pharaonis.* Viderunt principes Pharaonis, ſignificat primaria præcepta, quæ ſunt principes Pharaonis: & laudarunt illam ad Pharaonem, ſignificat quod placerent: & aſſumta eſt fœmina domum Pharaonis, ſignificat quod aucuparent animum.

1482. Viderunt principes Pharaonis, quod ſignificet primaria præcepta, quæ ſunt principes Pharaonis, conſtat ex ſignificatione principum & Pharaonis; principes in Verbo ſignificant illa quæ ſunt primaria, tam in hiſtoricis quam in propheticis Verbi; & Pharao ſignificat idem ac Ægyptus, & hic Ægyptus ſeu Pharao in optimo ſenſu, quia prædicantur de ſcientia cognitionum, quam Dominus in pueritia primum arripuit. Quod fuerint primaria præcepta ex Verbo, ex ſignificatione horum in ſenſu interno conſtat. Quod per Pharaonem in Verbo ſignificetur idem ac per Ægyptum in communi, multis confirmari poteſt, ſicut etiam per Reges aliorum regnorum nominatos idem ac per ipſa nomina regnorum: per principes autem primaria illorum, ut apud Eſaiam, "Stulti *Principes* Zoanis, ſapientes conſiliarii Pharaonis; quo-"modo dicitis ad Pharaonem, filius ſapientum ego, filius Regum antiquita-"tis, infatuati *Principes* Zoanis, decepti *Principes* Noph," xix: 11: 13. ibi principes Zoanis, & ſapientes conſiliarii Pharaonis pro primariis ſcientificis; & quia ſapientia primitus viguit in Ægypto, ut prius dictum, vocatur filius ſapientum, & filius Regum antiquitatis: ita quoque alibi multoties in Verbo principes pro primariis.

1483. Quod laudaverunt illam ad Pharaonem, ſignificet quod placerent, conſtare poteſt abſque explicatione.

1484. Quod aſſumta fœmina domumPharaonis, ſignificet quod aucuparent animum, conſtare poteſt a ſignificatione fœminæ, & a ſignificatione domus; fœmina ſignificat verum, hic verum quod in ſcientiis, cujus delitiis captus Dominus in pueritia; delitiæ veri ſunt illæ quæ ab intellectuali vero, quod ſignificatum eſt per ſororem, venit; domus ſignificat illa quæ apud hominem, imprimis quæ ejus voluntatis ſunt, ut oſtenſum prius n: 710; hic ideo quæ animi, ſeu affectionis ſciendi & diſcendi.

b. 1484. Verf: 16. *Et Abramo benefecit propter illam; & fuit illi grex & armentum, & afini & fervi, & ancillæ & afinæ, & cameli.* Abramo benefecit propter illam, fignificat quod fcientifica apud Dominum multiplicata fint: & fuit illi grex & armentum, & afini & fervi, & ancillæ & afinæ, & cameli, fignificat omnia in genere quæ funt fcientificorum.

1485. Et Abramo benefecit propter illam, quod fignificet quod fcientifica apud Dominum multiplicata fint, conftat ex fignificatione benefacere, quod fit locupletari: prædicatur hoc de fcientia quæ fignificatur per Pharaonem, quod benefecerit Abramo, hoc eft, Domino puero, & hoc propter illam, hoc eft, propter verum intellectuale, quod defideravit, defiderium veri erat, ex quo locupletatio.

1486. Et grex & armentum, & afini & fervi, & ancillæ & afinæ, & cameli, quod fignificent omnia in genere quæ funt fcientificorum, conftat a fignificatione omnium horum in Verbo; fed quid unumquodvis in fpecie fignificat, prolixum nimis foret oftendere, ut quid hic grex & armentum, quid afini & fervi, quid ancillæ & afinæ, quid cameli, quodlibet fuam peculiarem fignificationem habet, in genere omnia quæ funt fcientiæ cognitionum, & fcientificorum; fcientifica in fe fpectata funt afini & fervi, eorum voluptates funt ancillæ & afinæ, cameli funt fervitia communia, grex & armentum funt poffeffiones, ita paffim in Verbo. Omnia quæcunque apud Externum hominem funt, non funt aliud quam fervitia, hoc eft, ut inferviant Interno homini; ita omnia fcientifica, quæ non funt nifi quam Externi hominis; funt enim comparata ex terreftribus & mundanis per fenfualia, ut infervire poffent interiori feu rationali homini, hic fpirituali, & hic cœlefti, & hic Domino; ita fibi mutuo fubordinata funt, ut exteriora interioribus ordine, ita omnia & fingula fecundum ordinem, Domino: fcientifica itaque funt ultima & extima, in quibus terminantur ordine interiora, quæ quia ultima & extima, præ cæteris erunt fervitia; quifque fcire poteft, ad quæ, fcientifica infervire poffint, fi reflectat, aut apud fe quærat, cui ufui; cum fic reflectit fuper ufum, capere etiam poteft, qualis ufus; omne fcientificum erit propter ufum, & hoc eft fervitium ejus.

Verf: 17. *Et percuffit Jehovah Pharaonem plagis magnis, & domum ejus, propter verbum Sarai uxoris Abrami.* Percuffit Jehovah Pharaonem plagis magnis, fignificat quod deftructa fint fcientifica: & domum ejus, fignificat quæ collegit: propter verbum Sarai uxoris Abrami, fignificat propter verum adjungendum cœlefti.

1487. Quod percuffit Jehova Pharaonem plagis magnis, fignificet quod deftructa fint fcientifica, conftat ex fignificatione Pharaonis, quod fit fcientia in communi, proinde fcientifica quæ funt fcientiæ; & ex fignificatione percuti plagis, quod fit deftrui: ita fe habet cum fcientificis; comparantur in pueritia non alio fine, quam fine fciendi, apud Dominum ex delitiis & affectione veri: fcientifica, quæ in pueritia comparantur funt perplura, fed difponuntur a Domino in ordinem, ut inferviant ufui, primum ut cogitare poffit, dein ut ufui per cogitationem fint, tandem ut fiat, nempe ut ipfa ejus vita confiftat in ufu,

usu, sitque vita usuum; hæc præstant scientifica quæ haurit in pueritia, absque illis nusquam Externus ejus homo conjungi potest cum Interno, & simul fieri usus; cum homo sit usus, hoc est, dum omnia cogitat ex fine usus, & omnia facit ob finem usus, si non per manifestam reflexionem usque per tacitam ex indole inde acquisita, tunc scientifica, quæ inserviverunt primo usui, ut rationalis fiat, destruuntur, quia non amplius magis inserviunt, & sic porro: hæc sunt, quæ hic intelliguntur, per quod Jehovah percussit Pharaonem plagis magnis.

1488. Et domum ejus, quod significet quæ collegit, constare potest a significatione domus, quod hic sint scientifica quæ colliguntur; scientifica colligere, & per illa exstruere Externum hominem, ac ædificare illum, non dissimiliter se habet, ac domum ædificare, quare etiam per ædificare, & ædificare domos, in Verbo passim similia significantur, ut apud Esaiam, "Ego "creans cœlos novos, & terram novam, *Ædificabunt Domos*, & inhabitabunt; "& plantabunt vineas, & comedent fructum illarum, non *Ædificabunt*, & "alius inhabitabit," LXV: 17, 21, 22. domus hic ubi sapientia & intelligentia, ita ubi cognitiones boni & veri, nam de Regno Domini agitur, nempe de novis cœlis & nova terra: apud Jeremiam, "*Ædificate Domos*, & inha"bitate, & plantate hortos, & comedite fructus illorum," XXIX: 5. similiter: apud Davidem, "Beatus vir qui timet Jehovam, præceptis Ipsius de"lectatur valde; opes & divitiæ in *Domo* illius, & justitia illius stans in per"petuum," Psalm: CXII: 1, 3. ubi opes & divitiæ pro opibus & divitiis sapientiæ & intelligentiæ, ita pro cognitionibus, quæ in domo ejus, hoc est, apud illum. Domus in contrario sensu, apud Zephaniam, "Visitabo "super dicentes corde suo, non benefecit Jehovah, & non malefecit, & erunt "opes eorum in direptionem, & *Domus* eorum in desolationem, & *Ædifica*"*bunt domos*, & non inhabitabunt, & plantabunt vineas, & non bibent vi"num," I: 12, 13. apud Haggæum, "Ascendite in montem, & addu"cite lignum, & *ædificate domum:* spectare ad multum, & ecce in parum; "& induxistis in *domum*, & difflavi id; propter quid, dictum Jehovæ, "propter Domum meam, quæ illa deserta, & vos currentes, quilibet ad "*Domum* suam; propterea sunt super vobis clausi cœli a rore," I: 8, 9, 10. domus pro scientificis, per quæ, media ratiocinatione, falsa: apud Esaiam, "Væ adjungentibus *Domum domui*, agrum agro approprinquare faciunt, "usque ut non locus, & habitetis soli in medio terræ: si non *Domus* multæ "in desolationem erunt, magnæ, & bonæ, absque habitatore; vinea Je"hovæ domus Israelis," V: 8, 9. etiam pro scientificis, per quæ falsitates. Apud Amos, "Ecce Jehovah præcipiens, & percutiet *Domum* magnam ri"mis, & *Domum* parvam rupturis, num current in petra equi, num ara"bit bobus, quod convertisti in fel judicium, & fructum justitiæ in absin"thium," VI: 11, 12. similiter domus pro falsis & malis inde, equi pro ratiocinatione, judicium pro veris quæ convertuntur in fel, & fructus justitiæ pro bonis, quæ convertuntur in absinthium. Ita passim in Verbo Domus pro mentibus humanis, in quibus erit intelligentia & sapientia;
hic

hic domus Pharaonis pro Scientificis per quæ intelligentia & ſic ſapientia; ſimilia quoque ſignificata ſunt per Domum, quam ædificavit Salomo filiæ Pharaonis, 1 Reg: VII: 8. ſeq: quia domus pro mentibus, in quibus intelligentia & ſapientia, & quibus affectiones quæ ſunt voluntatis, ideo vox domus in Verbo latæ ſignificationis eſt, ſed quid ſignificat in ſpecie, conſtare poteſt ab illis de quibus prædicatur; ipſe homo quoque appellatur domus.

1489. Propter verbum Sarai uxoris Abrami, quod ſignificet propter verum adjungendum cœleſti, conſtat a ſignificatione uxoris, proinde Sarai uxoris, quod ſit verum adjungendum cœleſti, de quo ſupra ad verſ: 12. Ita ſe res habet, niſi ſcientifica, quæ uſum præſtiterunt in pueritia, ut rationalis fiat homo, deſtruantur, ſic ut nihili ſint, nuſquam poteſt verum conjungi cœleſti; ſcientifica illa prima ſunt ad plurimam partem terreſtria, corporea, mundana, utcunque præcepta ſunt Divina quæ puer haurit, uſque non aliam ideam habet de illis, quam ex talibus ſcientificis, quare quamdiu adhærent infima illa ſcientifica, ex quibus ideæ, non elevari mens poteſt: apud Dominum ſimiliter, quia natus ut alius homo, & inſtruendus ut alius, ſed ſecundum ordinem Divinum, qui talis, ut dictum: deſcribitur in his quæ de Abramo in Ægypto, ordo Divinus, quomodo Externus homo conjungitur Interno apud Dominum, ut etiam Externus fieret Divinus.

1490. Verſ: 18. *Et vocavit Pharao Abramum, & dixit, quid hoc feciſti mihi, quare non indicaſti mihi, quod uxor tua illa.* Et vocavit Pharao Abramum, ſignificat quod Dominus recordatus: & dixit quid hoc feciſti mihi, ſignificat quod Ipſi indoluit: quod uxor tua illa, ſignificat cum noſſet, quod non aliud verum habere deberet quam quod conjungeretur cœleſti.

1491. Quod vocavit Pharao Abramum, ſignificet quod Dominus recordatus, conſtare poteſt a ſignificatione Pharaonis quod ſit ſcientia; ipſa ſcientia, ſeu ipſa ſcientifica quæ Dominus hauſit cum puer, hic appellantur Pharao, ita eſt ipſa ſcientia quæ ita alloquitur Dominum, ſeu Jehovah per ſcientiam; inde patet, quod hæc ſignificent, quod Dominus recordatus; animadvertentia venit per ſcientiam, ita per Pharaonem, per quem ſignificatur, ut dictum, ſcientia.

1492. Quod dixit, quid hoc feciſti mihi, ſignificet quod Ipſi indoluit, conſtare quoque poteſt ex ipſa indignatione, in qua hæc dicta, ipſa indolentia inde ita exprimitur; ſenſus internus talis eſt, ut ipſa affectio, quæ latet in verbis, ſit, quæ internum ſenſum conſtituit, ad verba literæ non attenditur, ſunt illa ſicut nulla forent; affectio, quæ in his verbis, eſt indignatio quaſi ſcientiæ, & indolentia Domini, & quidem indolentia inde, quod deſtruerentur ita ſcientifica, quæ cum oblectamento, & delitiis hauſit; ſe habet hoc ſicut dum infantes aliquid amant, quod parentes vident illis noxium, cum illis aufertur, quod id illis dolori ſit.

1493. Quod uxor tua illa, ſignificet quod non aliud verum habere deberet, quam quod conjungeretur cœleſti, conſtat ex ſignificatione uxoris, quod ſit verum quod conjungendum cœleſti, de qua ſupra ad verſ: 12. deſcribitur hic, ut dictum, ordo quo proceſſit Dominus ad intelligentiam, & ſic ad ſapientiam,

pientiam, ut totus, ficut erat quoad Effentiam Divinam, etiam fieret quoad Humanam, Ipfa Sapientia.

1494. Verf: 19. *Quare dixifti, foror mea illa, & accepiffem illam mihi in mulierem; & nunc, ecce uxor tua, accipe & vade.* Quare dixifti foror mea illa, fignificat quod non aliud tunc noffet, quam quod intellectuale verum haberet: & accepiffem illam mihi in mulierem, fignificat quod fic violare potuiffet verum, quod conjungeretur cœlefti: & nunc ecce uxor tua, accipe, & vade, fignificat quod conjungeretur verum cœlefti.

1495. Quare dixifti foror mea illa, quod fignificet quod non aliud tunc noffet, quam quod intellectuale verum haberet, conftat ex fignificatione fororis, quod fit verum intellectuale, tum ex eo quod ita dixerit, ut conftat ex verf: 13. quod factum ob finem, ne cœlefte violaretur, fed falvaretur: ex his patet, quod Dominus puer, cum fcientifica hauferit, omnium primo non aliter noffet, quam quod fcientifica folum forent ob intellectualem hominem, feu ut ex illis vera cognofceret, fed quod fuiffent, ut perveniret ad cœleftia, poftea detectum eft; & hoc factum ne cœleftia violarentur, fed ut falvarentur; progreffio eft, dum inftruitur homo, a fcientificis ad vera rationalia, porro ad vera intellectualia, & demum ad vera cœleftia, quæ fignificantur hic per uxorem; fi procedatur a fcientificis & veris rationalibus ad vera cœleftia abfque mediis veris intellectualibus, violatur cœlefte, quia non datur nexus verorum rationalium, quæ ex fcientificis, cum veris cœleftibus, nifi per vera intellectualia, quæ funt media; quid vera cœleftia, & quid vera intellectualia, videbitur in mox fequentibus. Ut fciatur quomodo hæc fe habent, aliquid de ordine dicendum; ordo eft, quod cœlefte influet in fpirituale & id fibi adaptabit; fpirituale fic influet in rationale & id fibi adaptabit; rationale fic in fcientificum & id fibi adaptabit; cum vero homo in prima pueritia inftruitur, tunc quidem fimilis ordo eft, fed apparet aliter, nempe quod a fcientificis progrediatur ad rationalia, ab his ad fpiritualia, & fic tandem ad cœleftia; quod ita appareat, eft caufa, quia ita aperienda eft via cœleftibus, quæ funt intima; omnis inftructio eft folum aperitio viæ, & ficut aperitur via, feu quod idem eft, ficut aperiuntur vafa, ita influunt, ut dictum, ordine, a cœleftibus fpiritualibus rationalia, in hæc cœleftia fpiritualia, & in hæc cœleftia; hæc continuo occurrunt, & quoque præparant fibi, ac formant vafa, quæ aperiuntur; quod etiam conftare poteft ex eo, quod fcientificum & rationale in fe mortuum fit, & quod vivere videatur, hoc habeat ab interiori vita quæ influit; hoc manifeftum cuique poteft effe a cogitatione & facultate judicandi, in his omnia arcana artis & fcientiæ analyticæ latent, quæ tot funt, ut nufquam quoad unam myriadis partem queant explorari, nec folum apud hominem adultum, fed etiam apud pueros omnis eorum cogitatio & omnis inde loquela eft illis pleniffima, tametfi homo, etiam doctiffimus, id nefcit, quod nufquam effe potuiffet, nifi cœleftia & fpiritualia, quæ intus, occurrerent, influerent, & omnia illa producerent.

1496. Quod accepiffem illam mihi in mulierem, fignificet quod fic violari potuiffet

potuiſſet verum, quod conjungeretur cœleſti, conſtare poteſt ab illis quæ nunc dicta ſunt, tum ab illis quæ ſupra ad verſ: 13. quod verum conjungeretur cœleſti, ita ſe habet; verum in ſe ſpectatum, quod a pueritia diſcitur, non eſt niſi vas aptum cui cœleſte inſinuari poſſit; verum a ſe non habet aliquam vitam, ſed a cœleſti quod influit; cœleſte eſt amor & charitas, omne verum eſt inde; & quia omne verum eſt inde, non eſt aliud quam quoddam vas; ipſa vera quoque ita perſpicua ſiſtuntur in altera vita, ibi nuſquam ſpectantur vera a veris, ſed a vita quæ in illis, hoc eſt, a cœleſtibus, quæ ſunt amoris & charitatis in veris, ex illis vera fiunt cœleſtia, & appellantur vera cœleſtia; ex his nunc conſtare poteſt, quid verum intellectuale, tum quod verum intellectuale aperuerit viam ad cœleſtia apud Dominum. Aliud eſt verum ſcientificum, aliud verum rationale, & aliud verum intellectuale, ſuccedunt ſibi; verum ſcientificum eſt ſcientiæ; verum rationale eſt verum ſcientificum ratione confirmatum; verum intellectuale eſt conjunctum cum perceptione interna quod ita ſit; hoc apud Dominum fuit in pueritia, & apud Ipſum aperuit viam ad cœleſtia.

1497. Quod nunc ecce uxor tua, accipe & vade, ſignificet quod conjungeretur verum cœleſti, conſtat ex ſignificatione uxoris, quod ſit verum quod conjungendum cœleſti, ut oſtenſum ſupra ad verſ: 11 & 12, & ex illis, quæ nunc dicta ſunt.

1498. Verſ: 20. *Et præcepit ſuper illo Pharao viris, & dimiſerunt illum, & uxorem illius, & omnia quæ illi.* Præcepit ſuper illo Pharao viris, ſignificat quod ſcientifica reliquerint Dominum: & uxorem illius, ſignificat quod vera cœleſtibus conjuncta: & omnia quæ illi, ſignificat omnia quæ verorum cœleſtium eſſent.

1499. Quod præcepit ſuper illo Pharao viris, ſignificet quod ſcientifica reliquerint Dominum, conſtat ex ſignificatione Pharaonis, quod ſit ſcientia; tum ex ſignificatione virorum, quod ſint intellectualia, ut oſtenſum prius n: 158. hic quia prædicantur de Pharaone ſeu ſcientia, viri ſignificant adæquata. Quod ſcientifica reliquerint Dominum, ita ſe habet, cum cœleſtia conjunguntur veris intellectualibus, & hæc fiunt cœleſtia, tunc omnia quæ inania ſunt, ex ſe diſſipantur, cœleſte hoc ſecum habet.

1500. Quod uxorem illius, ſignificet quod vera cœleſtibus conjuncta, nempe quod ſcientifica reliquerint illa, conſtat ex ſignificatione uxoris, quod ſit verum conjunctum cœleſti, de qua ſupra; ut & ex illis quæ modo dicta ſunt; inania ſcientifica relinquunt cœleſtia, ſicut ſolent vana ſapientiam; ſunt quaſi cruſtacea ſeu ſquammoſa, quæ ſe ſponte ſeparant.

1501. Quod omnia quæ illi, ſignificent omnia quæ verorum cœleſtium eſſent, inde nunc ſequitur.

1502. Ex his nunc patet, quod peregrinatio Abrami in Ægypto nihil aliud repræſentet & ſignificet quam Dominum, & quidem Ipſius inſtructionem in pueritia; quod confirmatur etiam per id, quod dictum apud Hoſcheam, " Ex Ægypto vocavi filium meum," xi: 1. Matth: 11: 15. adhuc ex illo, quod dicitur apud Moſen, " Habitatio filiorum Iſraelis, qui habitarunt in

" Ægypto, triginta anni & quadringenti anni: & factum est a fine triginta " & quadringentorum annorum; & factum in eodem die hoc, egressi omnes " exercitus Jehovæ e terra Ægypti," Exod: XII: 40, 41. qui anni non fuerunt ab ingressu Jacobi in Ægyptum, sed a peregrinatione Abrami in Ægypto, ex qua fuerunt 430 anni; sic per Filium ab Ægypto apud Hoscheam XI: 1. significatur hic in sensu interno Dominus: & adhuc per id confirmatur, quod per Ægyptum in Verbo non aliud significetur quam scientia, ut ostensum n: 1164, 1165. n: 1462. Et quod hæc arcana contineantur constare quoque potest ex eo, quod similia dicantur de Abramo cum peregrinatus in Philistæa, quod nempe uxorem suam dixerit sororem, Gen: XX: 1 ad f. & similia de Isaco, cum quoque is peregrinatus in Philistæa, quod uxorem suam dixerit sororem, Genes: XXVI: 6 ad 13. quæ nusquam relata fuissent in Verbo, & fere cum similibus circumstantiis, nisi arcana hæc inibi recondita laterent: præter quod Verbum Domini sit, quod nusquam aliquam vitam habere potest, nisi sensus internus sit, qui Ipsum spectat. Arcana quæ in his ut & in illis, quæ de Abramo & Isaco in Philistæa, recondita latent, sunt, quomodo Humana Domini Essentia conjuncta fuerit Ipsius Divinæ, seu quod idem, quomodo Dominus quoad Humanam Ipsius Essentiam quoque factus Jehovah; quodque inauguratus a pueritia, de qua inauguratione hic agitur. Præterea hæc quoque involvunt arcana plura, quam usquam homo possit credere; sed quæ dici possunt, sunt tam pauca ut vix aliquid: præter arcanissima de Domino, etiam involvunt arcana de instructione & regeneratione hominis, ut fiat cœlestis; tum quoque de instructione & regeneratione hominis ut fiat spiritualis; nec solum de hominis in particulari, sed etiam de Ecclesiæ in communi: tum etiam involvunt arcana de instructione infantum in cœlo; verbo de omnium, qui fiunt imagines & similitudines Domini: hæc nusquam patent in sensu literæ, ex causa quia historica offundunt & obtenebrant, sed in sensu interno.

Continuatio de perceptionibus; & de sphæris in altera vita.

1504. *QUOD in altera vita cognoscatur ad primum adventum, qualis alter est, tametsi nihil loquatur, dictum est; ex quibus sciri potest, quod interiora hominis in quadam ignota activitate sint, & quod exinde percipiatur spiritus, qualis est; quod ita sit, constare potuit ex eo, quod activitatis hujus sphæra, non solum in longinquum se extendat, sed etiam quod quandoque, cum Dominus permittit, vario modo sensibilis sistatur.*

1505. *Quomodo comparantur hæ sphæræ, quæ tam sensibiles fiunt in*

altera vita, etiam informatus sum; ut ad captum dicatur, sit pro exemplo, qui de semet suaque excellentia præ aliis captavit opinionem, is imbuitur tandem tali habitu & quasi natura, ut ubicunque vadit, & alios spectat, cumque iis loquitur, se intueatur; hoc primum manifeste, dein non manifeste, ut is non sciat, sed usque regnat, sicut in singulis ejus affectionis & cogitationis, ita in singulis gestus & in singulis loquelæ; hoc homines in aliis possunt videre; tale est quod facit sphæram in altera vita, quæ percipitur, sed usque non sæpius, quam quoties Dominus concedit. Ita se habet cum aliis affectionibus, quare sphæræ totidem sunt, quot affectiones, & quot affectionum compositiones, quæ innumerabiles; est sphæra quasi imago ejus extensa extra illum, & quidem imago omnium, quæ apud illum; sed quod sistitur videndum aut percipiendum in mundo spirituum, est modo commune quid; qualis autem est quoad particularia, hoc noscitur in cælo; at qualis quoad singularia, nemo novit quam Dominus solus.

1506. *Ut sciatur quales sphæræ sunt, aliqua ab experientia licet afferre. Quidam spiritus, qui dum vixit in corpore, mihi notus fuit, & cum eo loquutus, postea multoties apparuit inter malos, is quia multam de se opinionem habuit, sphæram excellentiæ præ aliis sibi comparavit; & quia talis, subito aufugiebant spiritus, sic ut nullus appareret, quam is solus, qui tunc implebat totam sphæram circumcirca, quæ fuit intuitiva sui; mox destitutus quoque a sociis in alium statum lapsus est; qui enim a societate sua, in qua est, destituitur in altera vita, fit primum sicut semimortuus, vita modo ejus tunc sustinetur ab influxu cæli in interiora ejus, tunc lamentari cæpit, & cruciari: dictum postea ab aliis spiritibus, quod præsentiam ejus, quia aliis major esse vellet, sufferre non potuerint; tandem associatus aliis evectus in altum, & sic visus sibi quod solus gubernaret universum, nam in tantum amor sui insufflat cum relinquitur sibi, dein conjectus est inter infernales; talis sors manet illos, qui se majores aliis esse putant; amor sui præ omni alio amore, contrarius est amori mutuo, qui est vita cæli.*

1507. *Quidam in vita corporis magnus & sapiens sibi visus præ aliis, alioquin probus, non ita alios contemnens præ se; sed quia in dignitate natus, sphæram supereminentiæ & auctoritatis contraxit: talis ad me venit, & diu nihil loquutus, sed animadverti quod sicut nimbo circumfusus esset, qui progrediens ab illo obvelare incepit spiritus; ex quo spiritus cæperunt angi; inde loquuti mecum, dicebant, quod nequaquam adesse possent, se privari omni libertate, sicut quod non ausint quicquam dicere; cæpit is quoque loqui, & cum illis, vocans eos suos filios, quandoque instruens, sed cum auctoritate*

toritate quam ſibi attraxerat : inde conſtare potuit, qualis ſphæra auctoritatis eſt in altera vita.

1508. *Multoties obſervare datum, quod, qui in mundo ſumma dignitate præditi fuerunt, inde non potuerint aliter quam ſibi auctoritatis ſphæram attrahere, ac ideo illam non occultare nec rejicere in altera vita, qui illorum fide & charitate donati fuerunt, ſphæra illorum auctoritatis cum ſphæra bonitatis mirabiliter conjungitur, ut non alicui moleſta ſit, imo etiam illis ſpecies ſubordinationis correſpondentis a ſpiritibus moratis præſtatur ; ſed illis non eſt ſphæra imperandi, modo ſphæra naturalis quia tales nati, quam dein poſt temporis moram exuunt, quia boni, & exuere ſtudent.*

1509. *Fuerunt apud me per aliquot dies tales ſpiritus, qui dum vixerunt in mundo, nihil ſocietatis bono ſed ſibi ſtuduerunt, ad functiones in Republica inutiles, quique pro fine habuerunt ſolum opipare vivere, ſplendide veſtiri, diteſcere, aſſuefacti ſimulationibus & modis ſe inſinuandi varia aſſentatione & affectatione officiorum, ſolum ut viderentur, & adminiſtrarent domini bona, cum deſpectu aſpicientes omnes qui in ſeriis functionibus ; quod in aulis fuerint, perceptum : illorum ſphæra fuit, quod tollerent mihi omne ſtudium, & mihi inferrent moleſtiam agendi & cogitandi ſeria, vera & bona, tam gravem, ut tandem vix ſcirem quid facerem : tales cum inter ſpiritus veniunt, iis inducunt ſimilem torporem ; ſunt in altera vita inutilia membra, & rejiciuntur ubicunque veniunt.*

1510. *Unuſquiſque ſpiritus, & magis unaquævis ſocietas ſpirituum, ſuam ſphæram habet ex principiis & perſuaſionibus captis, quæ ſphæra eſt principiorum & perſuaſionum ; genii mali habent ſphæram cupiditatum : ſphæra principiorum, & perſuaſionum talis eſt, ut cum agit in alium, faciat ſicut vera ſint falſa, & excitat omnia confirmantia, ſic ut inducat credere, quod falſa ſint vera, & mala ſint bona : inde conſtare potuit, quam facile homo in falſis & malis confirmari poſſit, niſi credat veris quæ a Domino ; tales ſphæræ ſunt denſiores ſecundum falſitatum naturam : hæ ſphæræ nullatenus concordare poſſunt cum ſphæris ſpirituum qui in veris ; ſi approximant, oritur repugnantia ; ſi ſphæra falſi ex permiſſione prævalet, boni in tentationem veniunt, inque anxietatem. Percepta quoque eſt ſphæra incredulitatis, quæ talis, ut nihil credant, quæ dicuntur, vix quod iis ſiſtitur videndum : ſphæra quoque illorum, qui nihil credunt, niſi quæ ſenſibus capiunt. Viſus mihi quoque quidam, indutus obſcuro, ſedens ad molam, & quaſi molens farinam, & a latere viſa ſpecula parva, vidi poſtea quædam producta ex phantaſia ſed quæ aerea ; miratus quis eſſet, ſed venit ad me, & dixit, quod is eſſet, qui ad molam ſedit, & quod habuerit*

habuerit tales ideas, quod omnia & singula essent modo phantasiæ, & nihil reale, quare talis factus.

1511. *A multa experientia mihi notum factum est, ac ita notum, ut nihil notius, quod spiritus, qui in falsis sunt, influant in cogitationem, & persuadeant prorsus sicut falsum esset verum, sic ut nullatenus aliter apparere possit, & hoc ex sphæra eorum. Similiter genii, qui in malis sunt, ita influunt in voluntatem, & efficiunt prorsus sicut malum esset bonum: sic ut nullatenus aliter sentiri possit, & hoc quoque ex sphæra eorum; influxus illorum & horum millies datum percipere manifeste, tum a quibus, ut & quomodo angeli a Domino illa removerint, præter plura quæ speciatim non ita dici possunt. Inde, ita pro certo, ut nihil certius, mihi constare potuit, unde falsa & mala apud hominem; & quod ex principiis falsi, & ex cupiditatibus mali, tales sphæræ, quæ post vitam corporis manent, & se tam evidenter manifestant.*

1512. *Sphæræ phantasiarum, cum sistuntur videndæ, apparent sicut nubes, secundum phantasiæ qualitatem, magis & minus densæ: est nimbosa quædam petra sub pede sinistro, ubi antediluviani, sub qua degunt; nimbosum illud oritur ex phantasiis illorum, quo distinentur ab omnibus cæteris in altera vita. Ex illis, qui in odio & vindictis vixerunt, exhalant tales sphæræ, ut deliquium causentur, utque vomitum excitent: sphæræ tales sunt quasi venenatæ; quæ quantum venenatæ, & quam crassæ explorari solet per quasi fascias obscure cæruleas, ut hæ evanescunt, etiam sphæra diminuitur.*

1513. *Quidam ex illis qui tepidi vocantur, ad me venit, se gerens tanquam resipuerit, nec sentiebam dolum, tametsi cogitarem quod intus reconderet; sed spiritus dicebant, quod non sufferre possent ejus præsentiam, & quod sentirent apud se quasi effectum, qualem solent homines habere ad vomitum, & quod inter tales esset qui exspuendi: is postea nefanda loquutus, nec desistere potuit, quomodocunque persuadebatur, quod non ita loquendum.*

1514. *Sphæræ quoque sistuntur sensibiles per odores, quos spiritus multo exquisitius sentiunt, quam homines: sphæris enim, quod mirum, correspondent odores. Qui studio simulatorio indulserunt, & inde naturam contraxerunt, cum sphæra eorum vertitur in odorem, est nidor vomitalis. Qui studuerunt eloquentiæ eo fine, ut omnia sint in sui admirationem, eorum sphæra cum vertitur in odoriferam, est quasi odor panis usti. Qui meris voluptatibus indulserunt, & in nulla charitate & fide fuerunt, odor sphæræ eorum est excrementitius. Similiter illorum, qui in adulteriis vitam transegerunt, quorum odor est adhuc graveolentior. Qui in gravi odio & vindicta, & in crudelitate vixerunt, eorum sphæra*

cum

cum vertitur in odores, est fœtor cadaverosus. Fœtor murium spargitur ab illis qui sordide avari fuerunt. Fœtor pediculorum domesticorum ab illis, qui persequuntur innocentes. Odores hi non sentiri possunt ab aliquo homine, nisi cui apertæ sunt sensationes interiores, ut simul cum spiritibus fit.

1515. *Sphæra fœtoris percepta alicujus fœminæ, quæ postea sirenibus associata, & fœtor iste exhalabat per aliquot dierum tempus ubicunque venit, spiritus dicebant quod fœtor quasi lethalis esset, illa tamen nihil de fœtore isto sentiebat: Sirenum fœtor est similis, quia interiora earum sunt spurca, sed exteriora utplurimum decora & speciosa, de quibus n: 831. quod mirum, Sirenes in altera vita arripiunt omnia, quæ ibi sunt, & præ aliis sciunt quomodo res se habet; etiam doctrinalia, sed omnia ob finem, ut vertant in magica, & sibi arrogent imperium super alios; in affectiones bonorum intrant simulatione boni & veri, sed usque tales sunt: inde constare potest, quod doctrinale sit nihil, nisi homo ita fiat sicut docet, hoc est, nisi pro fine habeat vitam; præter quod multi inter infernales sint, qui doctrinalia præ aliis calluerunt: sed qui vitam charitatis vixerunt, omnes sunt in cælo.*

1516. *Loquutus cum spiritibus de sensu gustus, quem dixerunt se non habere, sed quoddam, ex quo usque cognoscunt, qualis gustus est, quam assimilabant odori, quem tamen describere non potuerunt: in recordationem mihi revocatum, quod gustus & olfactus in quodam tertio conveniant, ut constat quoque ab animalibus, quæ olfactu explorant victum, ex quo manifestum iis fit, num iis salubris & conveniens.*

1517. *Odor vinosus sentitus, & informatus quod esset ab illis, qui ex amicitia, & amore licito, adblandiuntur, sic ut adblandimentis quoque verum insit: hic odor est cum multa varietate, estque ex sphæra pulchri formalis.*

1518. *Cælestes angeli, cum apud cadaver mortui hominis, qui resuscitandus, sunt, odor cadaveris vertitur in odorem aromaticum, quo percepto, mali spiritus non possunt approximare.*

1519. *Sphæræ charitatis & fidei, cum sicut odores, percipiuntur, sunt jucundissimæ; sunt odores amæni, sicut florum, liliorum, aromatum varii generis, cum indefinita varietate. Præterea etiam sphæræ angelorum sistuntur quandoque visibiles, sicut atmosphæræ seu auræ, quæ tam pulchræ, tam amœnæ, & tam variæ sunt, ut nusquam describi possint.*

1520. *Sed quæ de perceptibilitate interiorum spiritus per sphæras extra illum extensas & propagatas, ut & per odores, dicta sunt, sciendum quod hæc non continue existant; præter quod temperentur diversimode a Domino, ne spiritus semper pateant coram aliis, quales sunt.*

GENESEOS,

GENESEOS,

CAPUT DECIMUM TERTIUM.

De Luce, in qua vivunt Angeli.

1521. *QUOD Spiritibus & Angelis omnis sensus, præter gustum, multo exquisitior & perfectior sit, quam usquam homini, multis mihi manifestatum est; se non modo mutuo vident, & inter se conversantur, Angeli in summa felicitate ex amore mutuo, sed etiam plura sunt quæ ibi vident, quam usquam homo possit credere; est mundus spirituum, & sunt cœli, pleni repræsentativis, qualia visa prophetis, tantis, ut si modo aperiretur alicui visus, & per aliquot horas introspiceret, non potuisset non obstupescere. Talis est Lux in Cœlo, ut incredibiliter superet lucem ipsam meridianam mundi solaris; sed illis nulla est lux ex hoc mundo, quia supra aut intra sphæram istius lucis sunt, verum est Lux a Domino, Qui illis est Sol. Lux mundi etiam meridiana est Angelis sicut densa tenebrositas; cum datur illis spectare in lucem illam est sicut spectarent meras tenebras, quod ab experientia datum scire; inde quæ differentia inter lucem cœli & lucem mundi sit, constare potest.*

1522. *Lucem, in qua vivunt spiritus & angeli, toties vidi, ut tandem non miratus, quia familiare factum; sed omnem experientiam adducere, nimis prolixum foret, quare licet modo hæc pauca.*

1523. *Ut scirem qualis lux, aliquoties abductus sum in mansiones ubi spiritus boni & angelici, & ibi non solum illos vidi, sed etiam illa quæ ibi: visi etiam infantes & matres in luce tanti candoris & splendoris, ut candidius nusquam dari possit.*

1524. *Inopinato decidit flammeum intensum ante oculum, quem valde perstrinxit, non solum oculi visum, sed etiam interiorem; mox apparuit obscurum quoddam ut nubes opaca, in qua quasi terrenum; cumque mirarer, mihi scire datum, quod lux apud Angelos in cælo tanta sit respective ad lucem in mundo spirituum, tametsi spiritus in luce vivunt, sed usque quod talis differentia sit; & quod sicut lux, ita quoque habeat se intelligentia & sapientia Angelorum præ intelligentia & sapien-*

tia spirituum; & non solum intelligentia & sapientia, sed & omnia quæ sunt intelligentiæ & sapientiæ, ut loquela, cogitatio, gaudia, felicitates, nam hæc correspondent luci; inde constare mihi quoque potuit, quantæ & quales perfectiones angelorum sunt respective ad homines, qui in obscuro sunt præ spiritibus.

1525. *Ostensum mihi Lucidum, in quo vivunt, qui ad internam quandam faciei provinciam pertinent; erat Lucidum variatum pulchre radiis flammæ aureæ pro illis qui in affectionibus boni sunt, & Lucidum variatum radiis lucis argenteæ pro illis qui in affectionibus veri; quandoque etiam vident cælum, sed non hoc quod coram nostris oculis apparet, sed coram illis repræsentatum stellulis pulcherrime ornatum: quod differentia lucis sit, causa est, quia omnes spiritus boni qui sunt in primo cælo, & omnes spiritus angelici qui sunt in altero cælo, & omnes angeli qui in tertio, in genere distinguantur in cælestes & spirituales; cælestes sunt qui in amore boni, spirituales qui in amore veri.*

1526. *Abductus sum ab ideis particularium seu corporis, sic ut in ideis spiritualibus detinerer, tunc apparuit rutilatio viva lucis adamantinæ, & hoc satis diu, lucem non aliter possum describere, nam sicut adamantinum rutilans erat in singulis minimis; & quando tenebar in illa luce, particularia, quæ mundana & corporea erant, percipiebam tanquam infra me, & remota; ex quibus instructus in quanta luce sunt, qui abducti ab ideis materialibus in spiritualibus sunt. Præterea Lux spirituum & angelorum toties mihi visa est, ut paginæ implerentur, si experientiæ omnes recenserentur.*

1527. *Cum Domino beneplacet, spiritus boni apparent coram aliis, etiam sibi, sicut stellæ lucidæ, coruscantes secundum eorum charitatis & fidei qualitatem; at spiritus mali instar globulorum ignis carbonarii.*

1528. *Vita cupiditatum & inde voluptatum apparet quandoque sicut ignis carbonarius apud spiritus malos; in tale quasi igneum vita Amoris & Misericordiæ Domini, quæ apud eos influit, mutatur; vita autem phantasiarum eorum apparet sicut lumen inde, quod est obscurum ad nullam distantiam se extendens; at vero approximante vita amoris mutui, igneum illud exstinguitur & vertitur in frigus, & lumen illud obscurum vertitur in tenebras: nam mali spiritus degunt in tenebris, & mirum, quod etiam quidam ament tenebras, & exosi sint lucem.*

1529. *In Cælo notissimum est, non ita in mundo spirituum, unde Lux tanta, quod nempe a Domino; & quod mirum, Dominus apparet in Cælo tertio Angelis cælestibus ut Sol, & Angelis spiritualibus ut Luna; ipsa origo lucis non est aliunde; at quantum cæleste & spirituale apud Angelos,*

Angelos, tantum lucis habent, & quale cæleste & spirituale, talem lucem; ita ipsum cæleste & spirituale Domini se manifestat per lucem coram visu eorum externo.

1530. *Quod ita sit, constare etiam potuit unicuique ex Verbo, ut, cum Dominus manifestatus est Petro, Jacobo & Johanni, nam tunc splenduit facies Ipsius sicut Sol, & vestimenta Ipsius facta sicut Lux, Matth:* XVII: 2. *quod illis ita apparuerit, fuit modo, quia visus eorum interior apertus est. Apud Prophetas idem quoque confirmatur, ut apud Esaiam, ubi de Regno Domini in cælis agitur, "Erit "lux Lunæ sicut lux Solis, & lux Solis erit septupla, sicut lux septem "dierum,"* XXX: 26. *& apud Johannem, ubi etiam de Regno Domini, quod appellatur nova Hierosolyma, "Civitas non opus habet Sole, neque Luna, ut luceant in illa; gloria enim Dei illustrat illa, & lucerna illius Agnus," Apoc:* XXI: 23. *& alibi, "Nox non erit ibi, "neque opus habent lucerna, & luce solis, quia Dominus Deus illustrat "illos," Apoc:* XXII: 5. *præter cum Dominus apparuit Mosi, Aharoni, Nadab, Abihu, & septuaginta Senioribus, "quod viderint Deum Israelis, sub Cujus pedibus erat quasi opus lapidis sapphiri, & quasi substantia cœli quoad munditiem,"* XXIV: 10. *Quia Domini cæleste & spirituale coram visu angelorum externo apparet ut Sol & Luna, inde est, quod Sol in Verbo significet cæleste, & Luna spirituale.*

1531. *Ut confirmarer in illo, quod Dominus appareat Angelis cælestibus ut Sol, & Angelis spiritualibus ut Luna, ex Divina Domini Misericordia, aperiebatur mihi visus interior eo usque, & manifeste vidi Lunam splendentem, quæ erat pluribus lunulis minoribus cincta, quarum lumen erat pœne solare, secundum illa apud Esaiam, "Erit lux Lunæ sicut lux Solis," Cap:* XXX: 26. *sed Solem non videre datum: Luna antrorsum ad dextrum apparuit.*

1532. *Ex luce Domini in Cælo apparent mirabilia, & tam innumera ut nusquam possint edici, sunt repræsentativa continua Domini & Ipsius Regni, qualia apud Prophetas, & apud Johannem in Apocalypsi, præter significativa alia; homo nusquam oculis corporis illa videre potest, sed illico dum a Domino aperitur alicui visus interior, qui est visus ejus spiritus, similia possunt sisti videnda; visiones Prophetarum non aliæ fuerunt quam aperitiones visus eorum interioris, sicut quod Johannes vidit Candelabra aurea, Apoc:* I: 12, 13. *& Civitatem sanctam ut purum aurum, & Luminare illius simile lapidi pretiosissimo, Apoc:* XXI: 2, 10. *præter multa apud Prophetas, ex quibus sciri potest,*

poteſt, quod Angeli non ſolum in ſumma luce vivant, ſed & quod indefinita ibi ſint, quæ nuſquam aliquis credere poſſit.

1533. *De innumerabilibus, quæ in altera vita apparent, antequam viſus mihi apertus fuit, vix potui aliam, ac alii, fovere ideam, nempe quod lux, & talia quæ exiſtunt ex luce, præter ſenſitiva, nullatenus dari potuiſſent in altera vita, & hoc ex Eruditorum capta phantaſia de Immateriali, quod prædicant tantopere de ſpiritibus, & de omnibus quæ ſunt vitæ illorum, ex quo non alius conceptus haberi potuit, quam quod, quia Immateriale, eſſet vel tale obſcurum, ut nuſquam capi aliqua idea poſſet, vel eſſet nullum, nam Immateriale tale involvit, cum tamen prorſus contrarium eſt; niſi enim Spiritus organici eſſent, & Angeli ſubſtantiæ organicæ, nec loqui potuiſſent, nec videre, nec cogitare.*

1534. *Quod in altera vita beneficio Lucis ab origine cæleſti & ſpirituali a Domino, coram ſenſu viſus ſpirituum & angelorum, ſiſtantur videnda mirificiſſima, ut Paradiſiaca, Urbes, Palatia, Habitacula, Atmoſphæræ pulcherrimæ, præter alia, in continuatione de Luce, ad finem hujus Capitis, videatur.*

CAPUT XIII.

1. ET aſcendit Abram ex Ægypto, ipſe & uxor illius, & omne quod illi, & Loth cum illo, verſus meridiem.

2. Et Abram gravis valde pecore, argento & auro.

3. Et ivit ſecundum itinera ſua a meridie & uſque Bethelem, uſque ad locum, ubi fuit tentorium illius in initio, inter Bethel & inter Ai.

4. Ad locum altaris quod fecit ibi in principio; & invocavit ibi Abram nomen JEHOVÆ.

5. Et etiam Lotho eunti cum Abramo, fuit grex & armentum, & tentoria.

6. Et non ferebat illos terra ad habitandum ſimul, quia fuit acquiſitio illorum magna, & non potuerunt habitare ſimul.

7. Et fuit lis inter paſtores pecoris Abrami, & inter paſtores pecoris Lothi: & Canaanita & Periſita tunc habitans in terra.

8. Et dixit Abram ad Lothum, ne quæſo ſit contentio inter me & inter te, & inter paſtores meos & inter paſtores tuos, quia viri fratres nos.

9. Nonne

9. Nonne tota terra coram te, separare quæso a me, si ad sinistram & ibo dextram, si ad dextram & ibo sinistram.

10. Et sustulit Loth oculos suos, & vidit omnem planitiem Jardenis, quod tota ea irrigua, antequam perdidit JEHOVAH Sodomam & Amoram, sicut hortus JEHOVÆ, sicut terra Ægypti veniendo Zoar.

11. Et elegit sibi Loth omnem planitiem Jardenis; & profectus Loth ab oriente, & separabantur vir a fratre suo.

12. Abram habitabat in terra Canaanis, & Loth habitavit in urbibus planitiei, & tentoriavit usque Sodomam.

13. Et viri Sodomæ mali & peccatores JEHOVÆ valde.

14. Et JEHOVAH dixit ad Abram, postquam separatus Loth ab illo, tolle quæso oculos tuos, & vide e loco quo tu ibi, versus septentrionem, & versus meridiem, & versus orientem, & versus occidentem.

15. Quia omnem terram, quam tu vides, tibi dabo illam, & semini tuo usque in æternum.

16. Et ponam semen tuum sicut pulverem terræ, quod si possit quis numerare pulverem terræ, etiam semen tuum numerabitur.

17. Surge, ambula per terram, secundum longitudinem ejus, & secundum latitudinem ejus, quia tibi dabo illam.

18. Et tentoriavit Abram, & venit & habitavit in quercetis Mamre quæ in Chebron, & ædificabat ibi altare Jehovæ.

CONTENTA.

1535. IN hoc Capite agitur de Externo Homine apud Dominum, qui conjungeretur Ipsius Interno, Externus homo est Humana Essentia, Internus est Divina. Ille repræsentatur hic per Lothum, Hic autem per Abramum.

1536. Describitur hic status Externi hominis qualis fuit in pueritia, cum primum scientificis & cognitionibus imbutus, quod pergeret inde magis & magis ad conjunctionem cum Interno, vers: 1, 2, 3, 4.

1537. Sed quod adhuc plura in Externo Ipsius Homine adessent, quæ impedirent conjunctionem, vers: 5, 6, 7. a quibus tamen separari vellet, vers: 8, 9.

1538. Quod apparuerit Domino Externus Homo qualis est in sua pulchritudine, quando conjunctus Interno: tum quoque qualis est, cum non conjunctus, vers: 10, 11, 12, 13.

1539. Promissio, quando Externus Homo conjunctus Interno, seu Essentia

Essentia Humana conjuncta Essentiæ Divinæ Domini, quod Ipsi daretur omnis potestas, 14, 15, 16, 17.
De perceptione Domini interiori, vers: 18.

SENSUS INTERNUS.

1540. Historica vera Verbi, inchoata sunt, ut dictum, Capite præcedente XII; illuc usque, seu potius ad Eberum, fuerunt Historica facta: quæ nunc de Abramo continuantur, in Sensu Interno significant Dominum, & quidem primam Ipsius vitam, qualis fuit, antequam Externus Ipsius Homo conjunctus fuit cum Interno adeo ut unam rem agerent, hoc est, antequam Externus Ipsius Homo similiter Cœlestis & Divinus factus sit. Historica sunt, quæ Dominum repræsentant, ipsa verba sunt significativa illorum, quæ repræsentantur: sed quia Historica sunt, mens legentis non aliter potest quam teneri in illis, cumprimis hodie, cum plerique & fere omnes non credant dari Sensum Internum, minus in singulis verbis; & forte nec agnituri adhuc, tametsi ita manifeste huc usque ostensum est; ex eo quoque, quod sensus internus appareat ita recedere a sensu literæ, ut vix cognoscatur; sed scire possunt solum inde, quod Historica nusquam possint esse Verbum, quia in illis separatis a sensu interno, non plus Divini est, quam in alio quodam Historico; at sensus internus facit, ut Divinum sit. Quod Sensus Internus sit ipsum Verbum, constat a multis quæ revelata sunt, ut "Ex Ægypto vocavi filium meum," Matth: II: 15. præter plura alia; Ipse etiam Dominus post Resurrectionem docuit discipulos, quid apud Mosen & Prophetas scriptum fuisset de Ipso, Luc: XXIV: 27. ita quod nihil in Verbo scriptum, quod non Ipsum spectet, Ipsius Regnum, & Ecclesiam; hæc sunt spiritualia & cœlestia Verbi; at quæ sensus literæ habet, sunt utplurimum mundana, corporea, & terrestria, quæ nusquam facere possunt Verbum Domini. Hodie tales sunt, ut nihil nisi quam talia percipiant, quid spiritualia & cœlestia vix sciunt; aliter Antiquissimæ & Antiquæ Ecclesiæ homo, qui si hodie vixisset, & legisset Verbum, nihil attenderet ad sensum literæ, quem videret sicut nullum, sed ad sensum internum; mirantur valde, quod aliquis aliter percipiat Verbum: quare etiam omnes Antiquorum Libri ita scripti sunt, ut aliter ferrent in sensu interiori, quam in litera.

1541. *Et ascendit Abram ex Ægypto, ipse & uxor illius, & omne quod illi, & Loth cum illo, versus meridiem.* Hæc & sequentia hujus Capitis, in sensu interno etiam repræsentant Dominum, estque continuatio Ipsius vitæ a pueritia. Ascendit Abram ex Ægypto, significat quod a scientificis, quæ Dominum reliquerunt; Abram in sensu interno est Dominus, hic cum adhuc puer; Ægyptus, hic ut prius, scientia: ipse & uxor illius, significat cœlestia vera quæ

quæ tunc apud Dominum: & omne quod illi, significat omnia quæ cœlestium essent: & Loth cum illo, significat sensuale: versus meridiem, significat in lucem cœlestem.

1542. Quod hæc & sequentia hujus Capitis in sensu interno etiam repræsentent Dominum, & quod sit continuatio Ipsius vitæ a pueritia, constare potest ex illis, quæ in Capite præc: dicta & ostensa sunt, tum ex illis quæ sequuntur, cumprimis ex eo quod Verbum Domini sit, & ab Ipso per cœlum descenderit, & sic quod ne quidem minimum vocis scriptum sit, quod non arcana cœlestia involvat; quod a tali origine, nequaquam potest aliter esse: quod in sensu interno actum sit de Domini instructione, dum puer, ostensum est. Sunt bina apud hominem, quæ faciunt ut cœlestis nequeat fieri, unum ad intellectualem ejus partem, alterum ad voluntariam, pertinet; quod ad intellectualem, sunt scientifica inania quæ in pueritia & adolescentia haurit; quod ad voluntariam, sunt voluptates e cupiditatibus, quibus favet; illa & hæc sunt quæ impediunt, quin possit ad cœlestia pervenire; hæc primum discutienda sunt, & cum discussa sunt, tunc primum intromitti potest in lucem cœlestium, & tandem in lucem cœlestem. Quia Dominus natus fuit sicut alius homo, & informandus sicut alius, scientifica addiscere quoque debuit, quod repræsentatum & significatum est per Abrami peregrinationem in Ægypto; & quod scientifica inania tandem Ipsum reliquerint, etiam repræsentatum est, per quod Pharao præceperit super illo viris, & dimiserunt illum, & uxorem illius, & omnia quæ illi, Cap: præc: vers: 20: quod autem voluptates, quæ sunt voluntariorum, & constituunt sensualem hominem sed extimum, etiam Ipsum reliquerint, in hoc Capite repræsentatur per Lothum, quod separaverit se ab Abramo; Lothus enim repræsentat hominem talem.

1543. Quod ascendit Abram ex Ægypto, significet quod a scientificis, quæ Dominum reliquerunt, constat a significatione Abrami, quod per illum repræsentetur Dominus; tum a significatione Ægypti, quod sit scientia; etiam a significatione ascendere, nam ascendere prædicatur, cum ab inferioribus, quæ sunt scientifica, emergit ad superiora quæ sunt cœlestia, quare in Verbo, ascendere ab Ægypto in terram Canaan, quod sæpe occurrit, similia involvit.

1544. Quod Abram in sensu interno sit Dominus, hic cum adhuc puer, & quod Ægyptus sit scientia, ostensum est.

1545. Ipse & uxor illius, quod significet cœlestia vera quæ tunc apud Dominum, constare potest a significatione Ipsius, nempe Abrami quod sit Dominus, & quia Dominus, est cœleste apud Ipsum; quod homo sit, hoc habet ab illis quæ apud illum, Dominus a cœlestibus, nam Solus Cœlestis fuit, sic ut Ipsum cœleste, quare per Abramum, & magis per Abrahamum, significantur cœlestia: dein constare potest a significatione uxoris, quod sit verum adjunctum cœlesti, ut ostensum prius n: 1468: quod sint cœlestia vera, seu vera quæ a cœlestibus, constat ex eo quod *Ipse* primum nominetur, & *uxor illius* postea; aliud enim est cœleste verum, & aliud verum cœleste; cœleste verum

verum est quod originem ducit a cœlesti, Verum cœleste est quod a vero, quod implantatur cœlesti per cognitiones.

1546. Et omne quod illi, quod significet omnia quæ cœlestium essent, inde nunc constat.

1547. Et Loth cum illo, quod significet sensuale, paucis indicatum est prius n: 1428. hic quia agitur in specie de Lotho, sciendum quid is repræsentat apud Dominum; Pharao repræsentavit scientifica, quæ tandem dimiserunt Dominum; Loth autem sensualia, per quæ intelligitur Externus homo & ejus voluptates quæ sensualium sunt, ita quæ extima sunt, & hominem in pueritia solent captare & abducere a bonis; quantum enim homo indulget voluptatibus oriundis a cupiditatibus, tantum abstrahitur a cœlestibus quæ sunt amoris & charitatis, inest enim illis amor ex se & ex mundo, cum quibus amor cœlestis concordare nequit; sed sunt quoque voluptates, quæ prorsus concordant cum cœlestibus, quæ quoque externa specie similes apparent, de quibus videantur quæ prius n: 945, 994, 995, 997. voluptates autem oriundæ a cupiditatibus coercendæ sunt & abstergendæ, quia aditum ad cœlestia præcludunt; de his voluptatibus, non de illis, agitur in hoc Capite, per Lothum, quod se separaverit ab Abramo: & hic quod tales adessent, quæ significantur per Loth cum illo: in genere autem per Lothum significatur Externus homo, ut patebit ex sequentibus.

1548. Versus meridiem, quod significet in lucem cœlestem, constat a significatione meridiei, quod sit status lucidus quoad interiora, de qua prius n: 1458. Sunt bini status, ex quibus lux cœlestis; primus est, in quem introducitur homo ab infantia; notum enim est, quod infantes in innocentia & in bonis amoris sint, quæ sunt cœlestia, in quæ primum introducuntur a Domino, & quæ reconduntur ei in usum sequentis ejus ætatis, inque usum ejus cum venit in alteram vitam; hæc sunt quæ appellantur primæ reliquiæ, de quibus passim prius: alter status est, quod in spiritualia & cœlestia introducatur per cognitiones, quæ implantari debent cœlestibus ab infantia donatis: hæc apud Dominum Ipsius cœlestibus primis implantata sunt; inde Ipsi Lux, quæ hic appellatur Meridies.

1549. Vers: 2. *Et Abram gravis valde pecore, argento & auro.* Abram gravis valde pecore, significat bona quibus Dominus tunc ditatus: argento, significat vera: & auro, significat bona ex veris.

1550. Quod Abram gravis valde pecore, significet bona, constat a significatione pecoris & gregis, quod sit bonum, de qua prius, n: 343 & 415.

1551. Argento, quod significet vera, constat a significatione argenti quod sit verum: Antiquissimi compararunt bona & vera apud hominem Metallis, Bona intima seu cœlestia, quæ sunt amoris in Dominum, Auro; Vera quæ inde, Argento; Bona autem inferiora seu naturalia, Æri; Vera autem inferiora, Ferro; nec solum comparabant, sed ita quoque appellabant; inde derivatum, quod Tempora quoque assimilata fuerint eisdem Metallis, & appellata Sæcula Aurea, Argentea, Ærea, & Ferrea; nam ita sibi successerunt; Sæculum Aureum fuit tempus Antiquissimæ Ecclesiæ, quæ Cœlestis Homo; Sæculum

culum Argenteum fuit tempus Antiquæ Ecclesiæ, quæ Spiritualis Homo; Sæculum Æris fuit tempus Ecclesiæ sequentis; cui successit sæculum Ferreum. Similia quoque significata sunt per Statuam in somnio visam Nebuchadnezari, "Cujus Caput de *Auro bono*; pectus & brachia de *Argento*; venter & femora de *Ære*; tibiæ de *Ferro*," Dan: II: 32, 33. quod ita successura, aut quod ita successerint tempora Ecclesiæ, apud eundem Prophetam in Capite illo constat. Quod Argentum significet in sensu interno Verbi, ubicunque nominatur, Verum, & in opposito sensu Falsum, constat ex his locis; apud Esaiam, "Pro *Ære* adducam *Aurum*, & pro *Ferro* adducam *Argentum*; & pro lignis Æs; & pro lapidibus, Ferrum; & ponam censum tuum, pacem, & exactores tuos justitiam," LX: 17. ubi patet, quid unumquodvis metallum; ibi de adventu Domini, & Ipsius Regno & Ecclesia cœlesti agitur; pro ære aurum est pro bono naturali bonum cœleste; pro ferro argentum est pro vero naturali verum spirituale; pro ligno æs est pro corporeo bono naturale bonum; pro lapidibus ferrum est pro sensuali vero naturale verum. Apud Eundem, "Heu omnis sitiens, ite ad aquas, & cui non ei *Argentum*, ite, emite, & comedite," LV: I. cui non argentum est qui in ignorantia veri, & tamen in bono charitatis, sicut plures intra Ecclesiam, & Gentes extra Ecclesiam: apud Eundem, "Me insulæ exspectabunt, & naves Tharschisch in principio, ad adducendum filios tuos e longinquo, *Argentum* eorum, & *Aurum* eorum cum illis, Nomini Jehovæ Dei tui, & Sancto Israelis," LX: 9. ibi de Ecclesia nova seu gentium in specie, de Regno Domini in universali, naves de Tharschisch pro cognitionibus, argentum pro veris, aurum pro bonis, quæ sunt quæ adducent nomini Jehovæ. Apud Ezechielem, "Accepisti vasa ornatus tui ex *Auro* meo, & ex *Argento* meo, quæ dederam tibi, & fecisti tibi imagines masculi," XVI: 17. ibi aurum pro cognitionibus cœlestium, argentum pro spiritualium. Apud Eundem, "Ornata es *Auro* & *Argento*, & vestis tua byssus & sericum, & acupictum," XVI: 13. de Hierosolyma, per quam significatur Ecclesia Domini, cujus ornatus ita describitur. Apud Eundem, "Ecce sapiens tu, ullum occultum non latuerunt te, in sapientia tua, & in intelligentia tua fecisti tibi opes, & fecisti *Aurum* & *Argentum* in thesauris tuis," XXVIII: 3, 4. de Tyro, ubi manifeste quod aurum sint opes sapientiæ, & argentum opes intelligentiæ. Apud Joelem, "*Argentum* meum, & *Aurum* meum sumsistis, & desiderabilia mea bona intulistis in templa vestra," IV: 5. de Tyro, Zidone & Philistæa, per quas significantur cognitiones, quæ sunt aurum & argentum, quod intulerunt in templa sua. Apud Haggæum, "Venient electio omnium Gentium, & implebo Domum hanc gloria, Mihi *Argentum*, & Mihi *Aurum*, magna erit gloria Domus hujus posterioris præ prioris," II: 8, 9. ubi de Ecclesia Domini, de qua prædicatur aurum & argentum. Apud Malachiam, "Sedebit conflans & emundans *Argentum*, & purificabit filios Levi, III: 3. ubi de Adventu Domini. Apud Davidem, "Sermones Jehovæ, sermones puri, *Argentum* conflatum in catino terræ, fusum septies," Psalm: XII: 7. argentum purificatum septies pro veritate Divina.

Quod mandatum filiis Israelis, cum exirent Ægypto, quod "peteret mulier "a vicina sua, & ab hospita domus suæ, *vasa Argenti*, & *vasa Auri*, & "vestes, & ponerent super filiis suis, & super filiabus suis, & spoliarent "Ægyptios," Exod: III: 22. Cap: XI: 2, 3. Cap: XII: 35, 36. quisque videre potest, quod nusquam filiis Israelis dictum fuerit ita furari, & spoliare Ægyptios, nisi repræsentarent aliqua arcana; at quæ arcana, constare potest a significatione argenti, & auri, & vestium, & Ægypti, & quod simile quid repræsentaverint, ac quod hic Abramus, quod gravis argento & auro ex Ægypto. Sicut argentum significat verum, ita in sensu opposito significat falsum, nam qui in falso sunt, putant falsum esse verum, ut quoque constat apud Prophetas; apud Mosen, "Non concupisces gentium *Argentum* & *Au-* "*rum*, & accipias tibi, ne forte illaqueeris illo, quia abominatio Jehovæ "Dei tui illud, detestando detestaberis illud," Deut: VII: 25, 26. gentium aurum pro malis, & earum argentum pro falsis. Apud Eundem, "Non fa- "cietis Mecum, deos *Argenti*, & deos *Auri* non facietis vobis," Exod: XX: 23. per quæ in sensu interno nihil aliud significantur, quam falsitates & cupiditates, falsitates sunt dii argenti, & cupiditates sunt dii auri. Apud Esaiam, "Die illo reprobabunt quisque *idola Argenti* sui, & *idola Auri* sui, quæ fe- "cerunt vobis manus vestræ, peccatum," XXXI: 7. idola argenti & idola auri pro similibus, quod fecerint manus vestræ pro quod ex proprio. Apud Jeremiam, "Infatuantur & stultescunt, disciplina vanitatum lignum illud, "*Argentum* extensum de Tharschich, adfertur, & *Aurum* de Uphaso, opus "fabri & manuum conflatoris; hyacinthinum & purpura vestis eorum, opus "sapientum tota," X: 8, 9. pro similibus, ut manifeste constat.

1552. Et auro, quod significet bona ex veris, constat ex significatione auri, quod sit cœleste bonum, seu bonum sapientiæ & amoris, ut constat ex nunc ostensis, tum ab illis quæ prius n: 113. hic quod bona ex veris, sequitur ex illis, quæ in Capite præced: quod Dominus conjunxerit vera intellectualia cœlestibus.

1553. Vers: 3. *Et ivit secundum itinera sua, a meridie & usque Bethelem, usque ad locum, ubi fuit tentorium illius in initio, inter Bethel & inter Ai.* Ivit secundum itinera sua, significat secundum ordinem: a meridie & usque Bethelem, significat a luce intelligentiæ in lucem sapientiæ: usque ad locum ubi fuit tentorium illius prius, significat ad sancta quæ fuerunt antequam cognitionibus imbutus: inter Bethel & inter Ai, significat, hic ut prius, cœlestia cognitionum & mundana.

1554. Ivit secundum itinera sua, quod significet secundum ordinem, constare potest ex significatione itinerum, seu profectionum, quod sint progressiones ulteriores, de qua n: 1457, quæ quia factæ sunt secundum ordinem, hic itinera non aliud significant. Dominus a prima infantia secundum omnem ordinem Divinum progressus est ad cœlestia, & in cœlestia, qui ordo qualis sit, describitur per Abramum in sensu interno. Secundum talem ordinem quoque feruntur omnes, qui e novo creantur a Domino; qui tamen ordo apud homines est varius, secundum cujusvis naturam & genium; sed ordinem, quo fertur homo, dum regeneratur, nemo mortalium novit, ne quidem angeli nisi umbratiliter, sed Solus Dominus.

1555.

1555. A meridie & usque Bethelem, quod significet a luce intelligentiæ in lucem sapientiæ, constat a significatione meridiei, quod sit lux intelligentiæ, seu quod idem, status lucidus quoad interiora, de qua prius n: 1458, & ex significatione Bethelis, quod sit lux cœlestis oriunda a cognitionibus, de qua prius n: 1453. Lux intelligentiæ dicitur illa, quæ comparatur per cognitiones veritatum & bonitatum fidei; Lux autem sapientiæ est vitæ, quæ inde comparatur; lux intelligentiæ spectat partem intellectualem seu intellectum, lux autem sapientiæ partem voluntariam seu vitam. Pauci, si ulli, norunt, quomodo homo ad veram sapientiam perducitur, intelligentia non est sapientia, sed ducit ad sapientiam, nam intelligere quid verum & bonum non est esse verus & bonus, sed sapere est esse; sapientia prædicatur solum de vita, quod homo talis sit; ad sapientiam seu vitam introducitur per scire & nosse, seu per scientias & cognitiones: apud unumquemvis hominem sunt binæ partes, voluntas & intellectus, voluntas est primaria pars, intellectus est secundaria, vita ejus post mortem est secundum partem ejus voluntariam, non secundum intellectualem; voluntas apud hominem formatur a Domino ab infantia ad pueritiam, quod fit per insinuatam innocentiam, & charitatem erga parentes, nutrices, infantes similis ætatis, & per plura, quæ homo nescit, quæ sunt cœlestia; nisi cœlestia illa primum insinuarentur homini dum infans & puer, nusquam fieri posset homo; *sic formatur primum planum.* Sed quia homo non est homo, nisi quoque intellectu præditus sit, voluntas sola non facit hominem, sed intellectus cum voluntate; & intellectus non comparari potest nisi per scientias & cognitiones, quare a pueritia per gradus illis imbuendus, *sic formatur alterum planum.* Cum intellectualis pars instructa est scientiis & cognitionibus, cumprimis cognitionibus veri & boni, tunc primum regenerari potest; cumque regeneratur, tunc a Domino vera & bona per cognitiones implantantur ejus cœlestibus quibus ab infantia a Domino donatus, sic ut intellectualia ejus unam rem faciant cum cœlestibus, quæ cum dominus ita conjunxit, donatur charitate e qua incipit agere, quæ est conscientiæ, ita primum novam vitam accipit, & hoc per gradus; lux hujus vitæ appellatur sapientia, quæ tunc primas agit & præest intelligentiæ, *sic formatur tertium planum.* Cum talis factus est homo in vita corporis, in altera vita continuo perficitur: inde constare potest, quid lux intelligentiæ, & quid lux sapientiæ.

1556. Usque ad locum, ubi fuit tentorium illius prius, quod significet sancta, quæ fuerunt antequam cognitionibus imbutus, constat a significatione tentorii, quod sint sancta fidei, de qua prius n: 414. 1452, & ex illis quæ nunc dicta sunt: ita ad cœlestia, quæ habuit Dominus antequam scientiis & cognitionibus imbutus, ut constat ab illis quæ in Cap: præc: " & transtulit " Abram inde in montem ab oriente Betheli, & tetendit tentorium," vers: 8. quod fuit antequam profectus in Ægyptum, hoc est, antequam Dominus scientiis & cognitionibus imbutus fuit.

1557. Inter Bethel & inter Ai, quod significet cœlestia cognitionum & mundana, constat a significatione Bethelis, quod sit lux sapientiæ per cognitiones, n: 1453, & ex significatione Ai, quod sit lux ex mundanis, de qua quo-

que n: 1453: ex illis quæ ibi dicta sunt constare potest, qualis tunc Domini status fuit, nempe quod puerilis, qui talis est ut mundana adsint; mundana enim non discuti queunt, priusquam verum & bonum implantatur cœlestibus per cognitiones, nam homo nusquam potest distinguere inter cœlestia & mundana, priusquam scit & novit quid cœleste, & quid mundanum; cognitiones ideam communem & obscuram faciunt distinctam, & quo distinctior idea fit per cognitiones, eo magis separari possunt mundana; sed status ille puerilis est usque sanctus quia innocens, ignorantia nusquam demit sanctitatem cum in illa est innocentia, nam sanctitas habitat in ignorantia quæ innocens; apud omnes homines præter apud Dominum, sanctitas non habitare potest nisi in ignorantia, nisi in ignorantia non est sanctitas; apud ipsos Angelos, qui in summa luce intelligentiæ & sapientiæ sunt, etiam sanctitas habitat in ignorantia, norunt enim & agnoscunt, quod nihil norint ex se, sed quicquid norunt quod sit a Domino; norunt etiam & agnoscunt, quod omnis illorum scientia, intelligentia & sapientia sit sicut nihil respective ad infinitam Domini, ita quod sit ignorantia; qui non agnoscit quod infinita sint quæ non novit, præ illis quæ novit, is non potest esse in sanctitate ignorantiæ, in qua sunt angeli: sanctitas ignorantiæ non est, quod in ignorantia sit præ aliis, sed quod in agnitione quod nihil ex se sciat, & quæ non scit respective ad illa quæ scit, quod infinita sint; imprimis quod parvi faciat scientifica & intellectualia respective ad cœlestia, seu illa quæ sunt intellectus respective ad illa quæ sunt vitæ. Quod Dominum attinet, Ipse quia conjungeret humana Divinis, progressus est secundum ordinem, & nunc primum pervenit ad illum statum cœlestem, qualem habuit cum puer, in quo statu etiam mundana adsunt, inde pergendo in statum magis cœlestem, tandem in statum cœlestem infantiæ, in quo Humanam Essentiam plene conjunxit Divinæ.

1558. Vers: 4. *Ad locum altaris, quod fecit ibi in principio, & invocavit ibi Abram nomen Jehovæ.* Ad locum altaris, significat sancta cultus: quod fecit in principio, significat quæ habuit cum puer: & invocavit ibi Abram nomen Jehovæ, significat cultum internum in illo statu.

1559. Ad locum altaris, quod significet sancta cultus, constat a significatione altaris, quod sit principale repræsentativum cultus, de qua n: 921.

1560. Quod fecit in principio, quod significet quæ habuit cum puer, constat ex illis quæ dicta sunt in Cap: præc: ad vers: 8. in principio hic dicitur, & in vers: præc: in initio, quia fuit antequam Dominus scientificis & cognitionibus imbutus fuit; status omnis antequam instruitur homo est initium, & cum incipit instrui est principium.

1561. Et invocavit ibi Abram nomen Jehovæ, quod significet cultum internum in illo statu, constat a significatione invocare nomen Jehovæ, de qua prius n: 440 & 1455. quod hic quoque memoretur de altari, & quod dicatur quod invocaverit nomen Jehovæ, similiter ac in Cap: præc: vers: 8. causa est, quod similes status sint, cum differentia, quod hic lucidus respective ad illum; cognitiones cum implantantur priori statui, de quo dictum, faciunt illum lucidum: quando conjungitur verum & bonum per cognitiones cœlesti priori,

priori, tunc activum illius describitur ita, ipse cultus non est nisi activum quoddam existens ex cœlesti quod est intus; ipsum cœleste nusquam potest esse absque activo, cultus est activum primum, nam ita se expromit, quia in illo gaudium percipit; omne bonum amoris & charitatis est ipsum activum essentiale.

1562. Vers: 5. *Et etiam Lotho eunti cum Abramo, fuit grex & armentum, & tentoria.* Et etiam Lotho eunti cum Abramo, significat externum hominem, qui apud Dominum: fuit grex & armentum & tentoria, significat illa quibus externus homo abundat; grex & armentum, sunt possessiones externi hominis; tentoria sunt ejus cultus, quæ se separabant ab interno.

1563. Et etiam Lotho eunti cum Abramo, quod significet Externum hominem qui apud Dominum, constat a repræsentatione Lothi, quod sit sensualis homo, seu quod idem est, externus. Quod internum & externum sit apud unumquemvis hominem, seu quod idem, quod homo internus & externus sit, unicuique intra Ecclesiam notum est, de quibus videantur quæ prius n: 978, 994, 995, 1015. Externus homo vitam suam principaliter accipit ab Interno, hoc est, a spiritu seu ab anima ejus, inde est ipsamet ejus vita in communi, quæ vita non singulariter seu distincte recipi potest ab externo homine, nisi ejus organica vasa aperiantur, quæ erunt recipientia particularium & singularium interni hominis; vasa illa organica, quæ erunt recipientia, non aperiuntur nisi mediis sensibus, qui imprimis sunt auditus & visus, & sicut aperiuntur ita influere potest internus homo cum particularibus & singularibus; aperiuntur mediis sensibus illa per scientifica & cognitiones, tum per voluptates & jucunditates, per illa quæ intellectus sunt, per hæc quæ voluntatis: ex his constare potest, quod nusquam aliter fieri queat, quam quod apud externum hominem tunc se insinuent scientifica & cognitiones quæ non concordare possunt cum veris spiritualibus, & quod se insinuent voluptates & jucunditates, quæ non concordare possunt cum bonis cœlestibus, sicut omnia illa quæ spectant corporea, mundana & terrestria ut fines, quæ cum spectantur ut fines, tunc trahunt externum hominem extrorsum & deorsum, & sic removent ab interno; quare nisi talia prius discutiuntur, nequaquam potest internus homo concordare cum externo, ideo antequam concordare potest internus homo cum externo, talia prius removenda sunt. Hæc quod remota aut separata sint apud Dominum, repræsentatur & significatur per Lothi separationem ab Abramo.

1564. Fuit grex & armentum & tentoria, quod significet illa quibus externus homo abundat, constare potest a significatione gregis, armenti & tentoriorum, de quibus mox infra; hic significant possessiones Externi hominis; nam per Lothum, ut dictum, repræsentatur Domini Externus homo: sunt bina apud Externum hominem, nempe quæ concordare possunt cum interno, & quæ non concordare; per gregem, armentum, & tentoria hic significantur illa, quæ non concordare possunt, ut constat ex illis quæ sequuntur, "Et "fuit lis inter pastoris pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi," Vers: 7.

1565. Quod

1565. Quod grex & armentum sint possessiones externi hominis, constare potest a significatione gregis & armenti, quod sint bona, de qua n: 343 & 415; sed hic quod sint illa quæ separanda, ita non bona, quia prædicantur de Lotho, qui separabatur ab Abramo; quod grex & armentum etiam sint non bona, constare potest ab his in Verbo locis, apud Zephaniam, "Perdere faciam in te, ut sine habitatore, & erit tractus maris, habitacula effossionis, & caulæ *Gregis*," II: 5. 7. apud Jeremiam," Dispergam in te pastorem & *Gregem*, & dispergam in te agricolam & jugalem ejus, LI: 23. apud Eundem, "Ascendite ad Arabiam, & devastate filios orientis; *tentoria* eorum, & *Greges* eorum sument," XLIX: 28, 29.

1566. Quod tentoria sint ejus cultus, qui se separabat ab interno, constare potest ex significatione tentorii, quod sit sanctum cultus, n: 414. tum a repræsentatione Lothi quod sit externus homo, de quo tentoria seu cultus prædicantur; quod tentoria in sensu opposito significent cultum non sanctum, constare quoque ab his in Verbo locis potest; apud Hoscheam, "Urtica hæreditabit ea, vepris in *Tentoriis* eorum," IX: 6. Apud Habakuk, "Vidi *Tentoria* Kuschanis, commotæ sunt cortinæ terræ Midianis; fluviis succensuit Jehovah," III: 7, 8. Apud Jeremiam, "Ad filiam Zionis venient pastores & greges eorum, figent contra eam *Tentoria* circumcirca, depascent quisque spatium suum," VI: 3. Apud Davidem, "Percussit omne primogenitum in Ægypto, principium roborum in *Tentoriis* Chami," Psalm: LXXVIII: 51. Apud Eundem, "Elegi ad limen stare in domo Dei mei, præ habitare in *Tentoriis* impietatis, Psalm: LXXIV: II.

1567. Vers: 6. *Et non ferebat illos terra ad habitandum simul, quia fuit acquisitio illorum magna, & non potuerunt habitare simul.* Non ferebat illos terra ad habitandum simul, significat quod illa quæ sunt cœlestium internorum non possent simul esse cum illis: quia fuit acquisitio illorum magna & non potuerunt habitare simul, significat quæ acquisita sunt ab interno homine cum illis quæ acquisita in externo, non possent concordare.

1568. Quod non ferebat illos terra ad habitandum simul, significet quod illa quæ sunt cœlestium internorum non possent simul esse cum illis, nempe cum illis quæ per Lothum hic significantur; Abram, ut dictum, repræsentat Dominum, hic Internum Ipsius Hominem, Lothus autem Externum, hic quæ ab Externo homine separanda, cum quibus Interna cohabitare non possent: sunt in Externo homine plura cum quibus Internus potest cohabitare, sicut affectiones boni & inde oriundæ jucunditates & voluptates, nam hæ sunt effectus bonorum Interni hominis & ejus gaudiorum & felicitatum, quæ cum sunt effectus, prorsus correspondent, & tunc sunt Interni hominis non Externi, nam effectus, ut notum, non est effectus sed causæ efficientis, ut pro exemplo, charitas quæ elucet ex facie, non est faciei sed est charitatis quæ intus & sic format faciem, & sistit effectum; aut sicut innocentia apud infantes, quæ in illorum vultu, gestibus, &, sic in ludis mutuis inter se, non est vultus aut gestuum, sed est innocentiæ a Domino, quæ per animam illorum influit; ita sunt effectus; sic in omnibus reliquis; ex his constat, quod multa dentur apud

apud Externum hominem, quæ cohabitare seu concordare possunt cum Interno: sed sunt quoque plura quæ non concordant, seu cum quibus cohabitare nequit Internus homo, ut sunt omnia quæ scaturiunt ab amore sui, & ab amore mundi, nam omnia quæ sunt inde, spectant se ut finem, & mundum ut finem; cum his cœlestia quæ sunt amoris in Dominum, & amoris erga proximum, concordare nequeunt, quippe hæc spectant Dominum ut finem, & Regnum Ipsius, & omnia quæ sunt Ipsius & Regni Ipsius, ut fines: fines amoris sui & amoris mundi spectant extrorsum aut deorsum; fines autem amoris in Dominum, & amoris erga proximum, spectant introrsum aut sursum; ex quibus constare potest, quod tantum discordent, ut nusquam possint simul esse: ut sciatur, quid facit correspondentiam & concordantiam Externi hominis cum Interno, & quid facit discordantiam, reflectatur solum super fines qui regnant, seu quod idem est, super amores qui regnant, nam amores sunt fines, quicquid enim amatur hoc spectatur ut finis, ita constabit qualis vita est, & qualis futura post mortem, nam ex finibus, seu quod idem est, ex amoribus qui regnant, formatur vita; vita cujusvis hominis nusquam aliud est: quæ discordant cum vita æterna, hoc est, cum vita spirituali & cœlesti, quæ est vita æterna, si non removentur in vita corporis, removenda sunt in altera vita, quæ si non removeri possunt, nusquam potest homo aliter quam infelix esse in æternum. Hæc nunc dicta sunt, ut sciatur, quod in Externo homine sint quæ cum Interno concordant, & quæ discordant, & quod illa quæ concordant nusquam possint simul esse cum illis quæ discordant; tum quod illa, quæ in Externo homine concordant, sint ab Interno homine, hoc est, per Internum hominem a Domino, sicut facies quæ elucet a charitate, seu facies charitatis, aut innocentia in infantum vultu & gestibus, ut dictum; at quæ discordant sunt hominis & ejus proprii; inde sciri potest, quid significat, quod non ferret illos terra ad habitandum simul. Hic in sensu interno de Domino agitur, & quia de Domino, etiam de omni Ipsius similitudine & imagine, nempe, de Regno Ipsius, de Ecclesia, de omni homine Regni seu Ecclesiæ, quare sistuntur hic illa quæ apud homines; quæ apud Dominum, antequam ex propria potentia evicerit malum, hoc est, diabolum & infernum, ac ita Cœlestis, Divinus, & Jehovah quoque factus quoad Humanam Essentiam, se habent prædicate ad statum, in quo fuit.

1569. Quia fuit acquisitio illorum magna, & non potuerunt habitare simul, quod significent quæ acquisita sunt ab interno homine cum illis quæ acquisita in externo non possent concordare, constare potest ab illis, quæ nunc dicta sunt.

1570. Vers: 7. *Et fuit lis inter pastores pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi: & Canaanita & Perisita tunc habitans in terra.* Fuit lis inter pastores pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi, significat quod internus homo & externus non concordarent; pastores pecoris Abrami sunt cœlestia; pastores pecoris Lothi sunt sensualia: & Canaanita & Perisita tunc habitans in terra, significant mala & falsa in externo homine.

1571. Quod fuit lis inter pastores pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi,

Lothi, significet quod Internus homo & Externus non concordarent, constat a significatione pastorum pecoris, quod sint qui docent, ita quæ cultus sunt, sicut cuivis notum esse potest; quare illis confirmandis e Verbo non immorandum: hæc spectant illa quæ in Vers: præc: 5. dicta sunt tentoria, quæ quod significent cultum, ibi indicatum est; quæ dicuntur in vers: mox præc: 6. spectant illa quæ in vers: 5. dicta sunt grex & armentum, quæ quod sint possessiones seu acquisitiones, etiam ibi indicatum est: hic quoniam agitur de cultu nempe Interni hominis & Externi, qui quia nondum concordarunt, hic dicitur, quod lis fuit inter pastores, Abram enim repræsentat Internum Hominem & Lothus Externum: in cultu imprimis noscitur quæ & qualis discrepantia est inter hominem internum & externum, imo in singulis cultus, in quo cum Internus homo vult spectare fines Regni Dei, & Externus vult spectare fines mundi, inde discrepantia, quæ in cultu se manifestat, & quidem in tantum, ut discrepantiæ minimum animadvertatur in cœlo: hæc sunt quæ significantur per litem inter pastores pecoris Abrami, & pastores pecoris Lothi: causa quoque adjungitur, nempe quod Canaanita & Perisita esset in terra.

1572. Quod pastores pecoris Abrami sint cœlestia, quæ sunt Interni hominis, & quod pastores pecoris Lothi sint sensualia, quæ sunt Externi hominis, constat ab illis quæ prius dicta: per cœlestia, quæ sunt pastores pecoris Abrami, intelliguntur cœlestia in cultu, quæ sunt Interni hominis; per pastores pecoris Lothi intelliguntur sensualia quæ in cultu, quæ sunt Externi hominis, quæ non concordant cum cœlestibus cultus Interni hominis; hæc quomodo se habent, constat ab illis quæ prius ostensa sunt.

1573. Et Canaanita & Perisita tunc habitans in terra, quod significet mala & falsa in Externo homine, constare potest a significatione Canaanitæ, quod sit malum a matre hæreditarium in Externo Homine, de qua prius, n: 1444; & ex significatione Perisitæ, quod sit falsum inde, de qua in sequentibus: quod hæreditarium a matre malum fuerit apud Dominum in Externo Ipsius Homine, prius dictum videatur, n: 1414, & 1444, quod inde falsum, sequitur; ubi malum hæreditarium, ibi quoque falsum, hoc nascitur ab illo, sed falsum a malo non potest nasci, priusquam homo scientificis & cognitionibus imbutus est, malum non habet aliud in quod operetur aut influat, nisi in scientifica & cognitiones, ita malum quod est partis voluntariæ vertitur in falsum in parte intellectuali, quare hoc falsum etiam fuit hæreditarium, quia natum ab hæreditario, non autem falsum ex principiis falsi; sed erat in Externo Homine, quod Internus Homo videre potuit quod falsum: & quia malum hæreditarium a matre fuit antequam Dominus imbutus fuit scientificis & cognitionibus, seu antequam Abram peregrinatus in Ægypto, dicitur quod Canaanita fuit in terra, non autem Perisita, Cap: præc: vers: 6; hic autem postquam scientificis & cognitionibus imbutus, dicitur quod Canaanita & Perisita habitarent in terra, ex quibus constat, quod per Canaanitam significetur malum, & per Perisitam falsum; inde etiam constat, quod memoratio Canaanitæ & Perisitæ non sit in serie aliqua historica, nam in antecedentibus & sequentibus

quentibus nihil agitur de illis, ita quoque Cap: præc: verf: 6. ubi memoratur Canaanita; ex quo patet, quod arcanum quoddam hic lateat, quod fciri non poteft, nifi a fenfu interno. Quifque mirari poteft, quod dicatur malum hæreditarium a matre fuerit apud Dominum, fed quia hic ita manifefte dicitur, & in fenfu interno de Domino agitur, inde non dubitari poteft, quin ita fuerit: nufquam enim aliquis homo nafci poteft, a quodam homine, nifi trahat inde malum; fed aliud eft malum hæreditarium quod ducitur a patre, & aliud quod a matre, hæreditarium malum a patre eft interius & manet in æternum, nam nufquam eradicari poteft, tale non fuit Domino, quoniam a Patre Jehovah natus, ita Divinus feu Jehovah quoad interna; fed hæreditarium malum a matre, eft hominis externi, quod apud Dominum, & vocatur Canaanita in terra, & falfum inde Perifita. Ita natus Dominus ficut alius homo, & infirmitates habuit ficut alius homo. Quod malum hæreditarium ex matre traxerit, conftat evidenter ex eo, quod tentationes fubierit; nufquam aliquis tentari poteft, cui nullum eft malum, eft malum apud hominem quod tentat, & per quod tentatur: quod Dominus tentatus, & graviores tentationes fubierit, quam ufquam aliquis homo quoad unam myriadis partem fuftinere poffit, & quod Solus fuftinuerit, ac malum, feu diabolum & totum infernum propria potentia evicerit, etiam conftat; de quibus Tentationibus ita apud Lucam, "Jefus ductus in fpiritu in defertum, "quadraginta dies tentatus a diabolo ita ut non comederit in diebus iftis: "poftquam autem abfolvit omnem Tentationem diabolus, deftitit ab Ipfo ad "tempus; inde reverfus in virtute fpiritus in Galilæam," IV: 1, 2, 3, & "apud Marcum, "Spiritus Jefum impellens fecit exire in defertum, & erat "in deferto dies quadraginta, tentatus, & erat cum beftiis," I: 12, 13. ubi per beftias fignificatur infernum; præter quod ufque ad mortem tentatus, ut fudores effent guttæ fanguinis, "Cumque effet in angore, intenfius oravit; "factus vero eft fudor Ipfius, ut guttæ fanguinis defcendentes fuper terram," Luc: XXII: 44. Nufquam aliquis Angelus poteft tentari a diabolo, quia dum eft in Domino, mali fpiritus ne quidem e longinquo approximare poffunt, illico corripiuntur horrore & terrore; multo minus potuiffet infernum ad Dominum, fi natus fuiffet Divinus, hoc eft, abfque malo adhærente a matre. Quod etiam Dominus portaverit iniqua & mala generis humani, eft quoque communis prædicatorum formula; fed in fe derivare iniqua & mala, nifi per viam hæreditariam, nufquam fieri poteft; Divinum non eft fufceptibile mali: quapropter ut vinceret malum propriis viribus, quod nufquam aliquis homo potuit, nec poteft, & fic fieret Juftitia Solus, voluit nafci ficut alius homo: alioquin nec opus fuiffet, ut nafceretur; nam Humanam Effentiam potuit Dominus affumere abfque nativitate, ficut etiam quandoque affumfit, cum vifus Antiquiffimæ Ecclefiæ, ut & Prophetis; fed ideo, ut quoque malum indueret, contra quod pugnaret, & quod vinceret, in mundum venit, & fic in Se conjungeret Effentiam Divinam Effentiæ Humanæ. Sed Domino nullum malum actuale feu proprium fuit, ficut Ipfe quoque dicit apud Johannem, "Quis ex vobis arguet Me de peccato," VIII: 46. Ex his nunc manifefte patet, quid fignificatur per, quod lis fuit inter

pastores pecoris Abrami, & inter pastores pecoris Lothi, quæ incontinenter præcedunt; causa erat, quia Canaanita & Perisita habitabat in terra.

1574. Quod Canaanita significet malum a matre hæreditarium in Externo Homine, ostensum est prius, n: 1444, quod autem Perisita significet falsum ex malo, constat ex aliis locis in Verbo, ubi Perisita nominatur, ut de Jacobo, "Dixit Jacobus ad Schimeonem & ad Levi, perturbastis me, fætere faciendo "me apud habitatorem terræ, apud *Canaanitas*, & apud *Perisitas*, & ego "mortales numeri, & congregabunt se supra me, & percutient me, & perdar "ego & domus mea," Gen: XXXIV: 30. ubi similiter per Canaanitam significatur malum, & per Perisitam falsum. Apud Josuam, "Dixit ad filios "Josephi Josua, si populus multus tu, ascende tibi in sylvam, & exscindas "tibi ibi in terra *Perisæi*, & *Rephaim*, si angustus tibi mons Ephraim," XVII: 15. ubi per Perisæos significantur principia falsi, per Rephaim persuasiones falsi, quæ exstirparent, nam mons Ephraim in sensu interno est intelligentia: in Libro Judicum, "Post mortem Josuæ, & interrogaverunt filii Israelis Je-"hovam, dicendo, quis ascendet nobis ad *Canaanitam*, in initio ad pugnan-"dum contra eum, & dixit Jehovah, Jehuda ascendet, ecce dedi terram in "manum ejus: & dixit Jehuda Schimeoni fratri suo, ascende mecum in sor-"tem meam, & pugnemus contra *Canaanitam*, & ibo etiam ego tecum in "sortem tuam, & ivit cum illo Schimeon, & ascendit Jehuda, & dedit Je-"hovah *Canaanitam* & *Perisitam* in manum illorum," I: 2. 3. 4. 5. ubi per Jehudam quoque repræsentatur Dominus quoad cœlestia, per Schimeonem quoad spiritualia inde; Canaanita est malum, Perisita est falsum, quod evictum; hoc erat responsum seu oraculum divinum, quod ita intelligitur.

1575. Vers: 8. *Et dixit Abram ad Lothum, ne quæso sit contentio inter me & inter te, & inter pastores meos, & inter pastores tuos, quia viri fratres nos.* Dixit Abram ad Lothum, significat quod ita internus homo dixerit ad externum: ne quæso sit contentio inter me & inter te, & inter pastores meos & inter pastores tuos, significat quod nulla discordia debeat esse inter utrumque: quia viri fratres nos, significat quod in se uniti.

1576. Quod dixit Abram ad Lothum, significet quod ita internus homo dixerit ad externum, constat a repræsentatione Abrami hic quod sit Internus homo, & a repræsentatione Lothi quod Externus qui separandus; quod Abram repræsentet Internum hominem, causa est, quia est respective ad Lothum, qui est illud in Externo homine quod separandum: in Externo homine sunt, ut dictum, quæ concordant, & sunt quæ discordant, quæ discordant, hic est Lothus, quare quæ concordant sunt Abramus, etiam quæ in externo homine, nam illa unam rem constituunt cum Interno, & sunt Interni.

1577. Quod ne quæso sit contentio inter me & inter te, significet quod nulla discordia debeat esse inter utrumque, constare potest ab illis quæ prius dicta sunt. Quod concordiam seu unionem Interni Hominis cum Externo attinet, plura arcana sunt quam ut usquam edici queant; Internus Homo & Externus nusquam apud ullum hominem uniti sunt, nec uniri potuerunt, nec uniri possunt, solum apud Dominum, quare etiam in mundum venit: apud homines

homines qui regenerati ſunt, apparet tanquam uniti ſint, ſed ſunt Domini, nam quæ concordant ſunt Domini, quæ autem diſcordant ſunt hominis. Sunt duo apud Internum Hominem, nempe cœleſte & ſpirituale, quæ duo unum conſtituunt cum ex cœleſti eſt ſpirituale; vel quod idem, ſunt duo apud Internum Hominem, bonum & verum, hæc duo unum conſtituunt cum ex bono verum; vel quod etiam eſt idem, ſunt duo apud Internum Hominem, amor & fides, hæc duo unum conſtituunt cum ex amore fides; vel quod etiam eſt idem, ſunt duo apud Internum Hominem, voluntas & intellectus, hæc duo unum conſtituunt, cum ex voluntate intellectus; manifeſtius adhuc capi poteſt per ſolem ex quo lux, ſi ex ſole luci ineſt & calor & lumen ſicut tempore veris, tunc omnia inde vegetantur & vivunt, at ſi ex ſole luci non ineſt calor, ut tempore hyemis, tunc omnia inde torpent & moriuntur: inde conſtat, quid Internum Hominem conſtituit; quid autem Externum, inde patet; apud Externum hominem omne eſt naturale, ipſe enim Externus homo eſt idem ac Naturalis homo; tunc dicitur Internus Homo uniri Externo, quando cœleſte ſpirituale Interni Hominis influit in naturale Externi, & facit ut unum agant, inde naturale etiam fit cœleſte & ſpirituale, ſed inferius cœleſte & ſpirituale, ſeu quod idem, inde Externus homo etiam fit cœleſtis & ſpiritualis, ſed exterius cœleſtis & ſpiritualis: Internus homo & Externus ſunt prorſus diſtincti, quia cœleſtia & ſpiritualia ſunt quæ afficiunt Internum Hominem, ſed naturalia Externum; verum tametſi diſtincti, uſque ſunt uniti, nempe cum cœleſte ſpirituale Interni Hominis influit in naturale Externi, & hoc diſponit ut ſuum: apud Dominum Solum unitus fuit Internus Homo Externo, ſed apud nullum alium hominem, niſi quantum Dominus uniit & unit; ſolum amor & charitas, ſeu bonum eſt quod unit, & nuſquam aliquis amor & charitas, hoc eſt, aliquod bonum niſi a Domino: talis unio eſt, quæ per hæc verba Abrami intenditur, "ne quæſo ſit contentio inter me & inter te, & inter paſtores meos & "inter paſtores tuos, quia viri fratres nos;" quod dicatur inter me & inter te, & inter paſtores meos & inter paſtores tuos, ita ſe habet, ſicut in Interno Homine ſunt duo, nempe cœleſte & ſpirituale, quæ, ut dictum, unum conſtituent, ita quoque in Externo homine, cœleſte ejus appellatur Bonum naturale, ſpirituale ejus appellatur Verum naturale; ne ſit contentio inter me & inter te, ſpectat Bonum, ne ſcilicet Interni Hominis Bonum ab Externi hominis bono diffideat; & ne contentio ſit inter paſtores meos & inter paſtores tuos, ſpectat Verum, ne ſcilicet Interni Hominis Verum ab Externi hominis Vero diffideat.

1578. Quod viri fratres nos, ſignificet quod in ſe uniti, conſtat a ſignificatione viri fratris, quod ſit unio, & quidem unio veri & boni.

1579. Verſ. 9. *Nonne tota terra coram te, ſeparare quæſo a me, ſi ad ſiniſtram, & ibo dextram, & ſi ad dextram & ibo ſiniſtram.* Nonne tota terra coram te, ſignificat omne bonum: ſeparare quæſo a me, ſignificat quod apparere nequeat niſi, quod diſcors eſt, nullum fiat: ſi ad ſiniſtram, & ibo dextram & ſi ad dextram ibo ſiniſtram, ſignificat ſeparationem.

1580. Nonne tota terra coram te, quod significet omne bonum, constat a significatione terræ in bono sensu, & hic terræ Canaanis, quod sit cœleste, proinde quod sit bonum, de qua prius n: 566, 620, 636, 662. Alloquitur hic Internus Homo Externum, sed illa quæ apud Externum discordant, sicut solet homo cum appercipit malum quoddam apud se, a quo separari vult, ut fit in tentationibus & pugnis; notum enim est illis, qui fuerunt in tentationibus & pugnis, quod appercipiant apud se quæ discordant, a quibus, quamdiu est pugna, separari nequeunt, sed usque desiderant separationem, imo quandoque adeo ut irascantur malo, & velint id expellere; hæc sunt quæ hic significantur.

1581. Quod separare quæso a me, significet quod apparere nequeat nisi, quod discors est, nullum fiat, constat ab illis quæ nunc dicta sunt, quod nempe Internus Homo velit, ut illud se separet in Externo homine quod discordat, nam, antequam separatum est, non apparere potest bonum quod continue influit ab Interno Homine, hoc est, per Internum hominem a Domino: quod autem separationem attinet, sciendum, quod non sit separatio, sed quod sit quiescentia; malum quod in Externo homine, apud nullum hominem, præter apud Dominum, separari potest, quicquid semel acquisivit homo, remanet; sed separari videtur cum quiescit, sic enim ut nullum apparet; nec quiescit ita, ut sicut nullum appareat, nisi a Domino, & cum quiescit ita, tunc primum influunt bona a Domino, & afficiunt Externum hominem: talis est status Angelorum, illi nec sciunt aliter, ac quod malum separatum sit ab illis, sed est solum detentio a malo, ita quiescentia ut sicut nullum appareat, proinde est apparentia, quod etiam sciunt Angeli cum reflectunt.

1582. Si ad sinistram & ibo dextram, & si ad dextram & ibo sinistram, quod significet separationem, constat a significatione dextræ & sinistræ; dextrum & sinistrum est nihil aliud quam respectivum quoddam, non est certa plaga, nec est certus locus, ut constare potest ex eo quod tam oriens quam occidens, tam meridies quam septentrio, possit esse a dextris, etiam a sinistris, secundum hominis aspectum; similiter se habet cum loco; terra Canaan nec dici potuit a dextra nec a sinistra, nisi respective: ubicunque Dominus est, ibi est centrum, inde dextrum & sinistrum; ita Abramus, per quem repræsentatus Dominus, sive huc sive illuc recesserit, usque tamen repræsentativum fuit apud illum, & quoque terra; sicut quod perinde fuerit, si Abramus fuerit in terra Canaane, vel si fuerit alibi; comparative sicut dignissimus ad mensam, locus ubi sedet est supremus, inde loca ad dextram & sinistram; quare ire ad dextram aut sinistram erat formula optionis, qua significata separatio.

1583. Vers: 10. *Et sustulit Loth oculos suos, & vidit omnem planitiem Jardenis, quod tota ea irrigua, antequam perdidit Jehovah Sodomam & Amoram, sicut hortus Jehovæ, sicut terra Ægypti veniendo Zoar.* Et sustulit Loth oculos suos, significat quod Externus homo illuminatus ab Interno: & vidit omnem planitiem Jardenis, significat illa bona & vera quæ apud Externum hominem: quod tota ea irrigua, significat quod crescere ibi possint: ante-
quam

quam perdidit Jehovah Sodomam & Amoram, significat hominem externum cupiditatibus mali & persuasionibus falsi destructum: sicut hortus Jehovæ, significat ejus rationalia: sicut terra Ægypti veniendo Zoar, significat scientifica ab affectionibus boni. Hæc significant, quod apparuerit Domino Externus Homo, qualis est in sua pulchritudine, cum Interno conjunctus.

1584. Quod sustulit Loth oculos suos, significet quod Externus homo illuminatus ab Interno, constat a significatione tollere oculos, quod est videre, in sensu interno percipere, hic illuminari, quia prædicatur de Lotho seu Externo Homine, qui cum percipit qualis Externus homo est cum conjunctus Interno, seu qualis in sua pulchritudine, tunc est illuminatus ab Interno, estque tunc in Visione Divina, de qua hic agitur; nec dubitari potest, quin Dominus cum puer, quoad Externum Hominem multoties in tali Divino visu fuerit, quia Ipse Solus conjungeret Externum Hominem Interno; Externus Homo fuit Humana Ipsius Essentia, Internus autem Divina.

1585. Et vidit omnem planitiem Jardenis, quod significet illa bona & vera, quæ apud Externum hominem, constat a significatione planitiei & Jordanis, planities circa Jordanem in sensu interno significat Externum hominem quoad omnia ejus bona & vera: quod planities Jordanis hæc significet, inde est, quia Jordanes erat terminus terræ Canaanis; Terra Canaan, ut prius dictum est ostensum est, significat Regnum & Ecclesiam Domini, & quidem cœlestia & spiritualia ejus, quare etiam appellata est Terra Sancta, & Canaan cœlestis; & quia Regnum & Ecclesiam Domini, significat in sensu supremo Ipsum Dominum, Qui est omne in omnibus sui Regni & suæ Ecclesiæ; inde omnia, quæ in terra Canaane, repræsentativa fuerunt; quæ in medio terræ, seu quæ intima fuerunt, repræsentabant Internum Ipsius Hominem, ut Mons Zionis & Hierosolyma, ille cœlestia, hæc spiritualia; quæ inde distabant longius repræsentabant remotiora ab internis; quæ ultima erant seu quæ termini, repræsentabant Externum hominem; termini Canaanis fuerunt plures, in genere bini fluvii Euphrates & Jordanes, tum quoque Mare, inde Euphrates & Jordanes repræsentabant Externa; hic ideo planities Jordanis significat, sicut repræsentat, omnia quæ apud Externum hominem; similiter se habet, cum Terra Canaan prædicatur de Regno Domini in Cœlis, similiter cum de Ecclesia Domini in terris, similiter cum de Homine Regni seu Ecclesiæ, similiter cum abstracte de cœlestibus amoris, ac ita porro: inde est, quod pæne omnes urbes, imo omnes montes, colles, valles, fluvii, & alia, in terra Canaane repræsentarent: quod fluvius Euphrates, quia erat terminus, represëntaret sensualia & scientifica, quæ sunt Externi hominis, ostensum est prius, n: 120; quod etiam Jordanes, & planities Jordanis, ex his locis constare potest; apud Davidem, "Deus mi, super me anima mea incurvat se, propterea recordabor Tui e *Terra Jordanis*, & Chermonim e monte exiguitatis," Psalm: XLII: 7. ubi terra Jordanis pro illo quod est humile, & sic quod distat a cœlesti, sicut externa hominis ab internis. Quod filii Israelis transirent Jordanem cum intrarent in Terram Canaanem, & quod tunc divisus esset, repræsentabat quoque aditum ad Internum Hominem per Externum, etiam hominis in Regnum Domini, præter plura, Jos: III: 14 ad f. Cap: IV: 1 ad f. Et quia Externus homo continue

tinue impugnat Internum, & dominium affectat, formula prophetica facta eſt, *ſuperbia* aut *elatio Jordanis*, ut apud Jeremiam, "Quomodo parem te præ- "ſtabis cum equis, & in terra pacis tu confidens, & quomodo facis in *Elatione Jordanis*;" XII : 5, elatio Jordanis pro illis quæ ſunt Externi hominis, quæ inſurgunt & dominari ſuper Internum volunt, ut ſunt ratiocinia, quæ hic ſunt equi, & inde confidentia: apud Eundem, "Erit Edomus in deſolationem; "ecce ſicut leo aſcendit e *ſuperbia Jordanis* ad habitaculum Ethanis," XLIX: 17, 19. ſuperbia Jordanis pro Externi hominis elatione contra Interni bona & vera: apud Sachariam, "Ejula abies, quia cecidit cedrus, quia magnifici va- "ſtati ſunt, ejulate quercus Baſchanis, quia deſcendit ſylva munita; vox eju- "latus paſtorum, quia vaſtata eſt magnificentia eorum; vox rugitus leonum "juvenum, quod vaſtata ſit *Elatio Jordanis*," XI : 2, 3. Quod Jordanes fuerit terminus terræ Canaanis, conſtat Num: XXXIV: 12. & quod terræ Jehudæ verſus orientem, Joſ: XV: 5.

1586. Quod tota ea irrigua, ſignificet quod creſcere ibi poſſint, nempe bona & vera, conſtare poteſt ex ſignificatione irrigui, videantur quæ prius, n: 108.

1587. Antequam perdidit Jehovah Sodomam & Amoram, quod ſignificet hominem externum cupiditatibus mali & perſuaſionibus falſi deſtructum, conſtare poteſt a ſignificatione Sodomæ quod ſint cupiditates mali, & a ſignificatione Amoræ quod ſint perſuaſiones falſi; hæc enim duo ſunt quæ deſtruunt Externum hominem, & ſeparant ab Interno; & hæc duo fuerunt quæ deſtruxerunt Antiquiſſimam Eccleſiam ante diluvium; cupiditates mali ſunt voluntatis, & perſuaſiones falſi ſunt intellectus, quæ duo cum regnant, totus Externus homo eſt deſtructus, qui cum deſtructus etiam ſeparatus eſt ab Interno, non quod Anima ſeu ſpiritus ſeparetur a corpore, ſed quod bonum & verum ab anima ſeu ſpiritu ejus ſeparata ſint, ut non influant niſi remote, de quo influxu, ex Divina Domini Miſericordia, alibi: & quia in Genere humano Externus homo ita deſtructus fuit, & diſruptum ejus vinculum cum Interno, hoc eſt, cum bono & vero, Dominus in mundum venit, ut conjungeret & uniret Externum hominem Interno, hoc eſt, Humanam Eſſentiam Divinæ. Qualis ſit Externus homo, cum conjunctus Interno, hic deſcribitur, nempe antequam perdidit Jehovah Sodomam & Amoram, quod fuerit ſicut hortus Jehovæ, ſicut terra Ægypti veniendo Zoar.

1588. Quod ſicut hortus Jehovæ, ſignificet ejus rationalia, conſtat a ſignificatione horti Jehovæ, quod ſit intelligentia, de qua n: 100, proinde rationale, quod medium eſt inter hominem internum & externum; rationale eſt hominis externi intelligentia; hortus Jehovæ dicitur, cum Rationale cœleſte eſt, hoc eſt, ex origine cœleſti, ut fuit apud Antiquiſſimam Eccleſiam, de quo ita apud Eſaiam, "Conſolabitur Jehovah Zionem, conſolabitur omnes vaſti- "tates illius, & ponet deſertum illius tanquam Eden, & ſolitudinem illius ſi- "cut *Hortum Jehovæ*; gaudium & lætitia invenietur in ea, confeſſio & vox "cantus," LI: 3. at Hortus Dei dicitur, cum Rationale eſt ſpirituale, hoc eſt, ex origine ſpirituali, ut apud Eccleſiam Antiquam, de quo apud Ezechielem,

dem, " Plenus sapientia, & perfectus pulchritudine, in Eden *Horto Dei* fuisti," xxviii : 3. Rationale hominis comparatur Horto ex repræsentativo, quod sistitur in Cœlo ; est Rationale hominis, in quod cum influit Cœleste spirituale a Domino, quod non aliter apparet ; imo etiam inde sistuntur visibiles paradisi, quæ omnem imaginationis humanæ ideam magnificentia & pulchritudine excedunt, quod est effectus influxus lucis cœlestis spiritualis a Domino, de quo prius, n: 1042, 1043. nec sunt amœnitates & pulchritudines paradisiacæ quæ afficiunt, sed sunt cœlestia spiritualia, quæ in illis vivunt.

1589. Sicut terra Ægypti veniendo Zoar, quod significet scientifica ab affectionibus boni, constare potest a significatione Ægypti, de qua n: 1164, 1165. in bono sensu, n: 1462, quod sit scientia ; & a significatione Zoar, quod sit affectio boni ; Zoar erat urbs non procul a Sodoma, quo etiam fugit Loth cum per Angelos ereptus incendio Sodomæ, de quo Genes: xix : 20, 22, 30 ; & præterea Zoar nominatur Gen : xiv : 2, 8. Deut : xxxiv : 3. Esai : xv : 5. Jerem : xlviii : 34. ubi quoque significat affectionem ; & quia affectionem boni, etiam in sensu opposito, quod commune, affectionem mali. Sunt tria quæ Externum hominem constituunt, nempe Rationale, Scientificum, & Sensuale externum, Rationale est interius, Scientificum est exterius, Sensuale hoc est extimum ; Rationale est, per quod Internus Homo conjungitur Externo ; quale est Rationale, talis est conjunctio ; Sensuale externum est hic visus & auditus ; sed Rationale in se nullum est, nisi affectio influat in illud, & faciat illud activum, utque vivat ; inde sequitur quod tale sit Rationale qualis Affectio ; cum Affectio boni influit, tunc fit affectio boni in rationali affectio veri ; contrarium, cum affectio mali ; quia scientificum se applicat rationali, & est ejus instrumentale, sequitur etiam quod affectio influat in scientificum, & disponat ; nam nusquam aliquid vivit apud Externum hominem, quam affectio, causa est, quia Affectio boni descendit ex cœlesti, hoc est ab amore cœlesti, qui vivificat omne in quod influit, imo etiam vivificat affectiones mali, seu cupiditates ; bonum enim amoris a Domino continue influit, & quidem per Internum hominem in Externum ; sed homo qui in affectione mali seu cupiditate est, is pervertit bonum ; sed usque manet inde vita ; quod ut percipiatur, comparative videatur ex objectis quæ recipiunt solis radios, quædam sunt, quæ pulcherrime recipiunt, & in pulcherrimos colores vertunt, sicut Adamas, Rubinus, Hyacinthus, Sapphirus, & alii lapides pretiosi, at sunt quæ non ita recipiunt, sed in turpissimos colores vertunt ; constare quoque ab ipsis hominum geniis potest, sunt qui bona alius cum omni affectione recipiunt, & sunt qui vertunt in mala : inde constare potest quid sit scientia ab affectionibus boni, quæ significatur per terram Ægypti veniendo Zoar, cum rationale est sicut hortus Jehovæ.

1590. Quod hæc significent, quod apparuerit Domino Externus Homo, qualis est in sua pulchritudine cum Interno conjunctus, constare potest ex sensu interno, in quo Dominus quoad InternumHominem repræsentatur per Abramum, & quoad Externum per Lothum. Qualis pulchritudo est Externi

terni Hominis cum is conjunctus Interno, non describi potest, quia non datur apud ullum hominem, præter apud Solum Dominum; quod apud hominem & angelum, est a Domino; duntaxat aliquantulum constare potest ex imagine Domini quoad Externum Ipsius Hominem in cœlis, videatur n: 553 & 1530: Tres cœli sunt imagines Externi Hominis Domini, quorum pulchritudo nusquam describi potest per aliquod, quod sistat ideam, qualis est, ad captum alicujus; sicut apud Dominum omne est Infinitum, ita in Cœlo omne est Indefinitum; Indefinitum cœli est imago Infiniti Domini.

1591. Vers: 11. *Et elegit sibi Loth omnem planitiem Jardenis; & profectus Loth ab oriente, & separabantur vir a fratre suo.* Elegit sibi Loth omnem planitiem Jardenis, significat externum hominem, quod talis: & profectus est Loth ab oriente, significat illa apud externum hominem, quæ recedunt ab amore cœlesti: & separabantur vir a fratre, significat quod illa separent.

1592. Elegit sibi Loth omnem planitiem Jardenis, quod significet externum hominem quod talis, constat a significatione planitiei Jordanis, de qua in vers: præc: quod sit Externus homo. Externi hominis pulchritudo describitur in vers: præc: cum conjunctus est Interno; at ejus turpitudo describitur ab hoc versu & in binis sequentibus, cum disjunctus.

1593. Et profectus Loth ab oriente, quod significet illa apud Externum hominem quæ recedunt ab amore cœlesti, constat ex significatione Orientis, quod sit Dominus, ita omne cœleste, de qua prius n: 101: & quia per Oriens significatur Dominus, inde sequitur quod Oriens hic sit Internus Domini Homo, Qui Divinus: ita quod Externus homo recederet ab Interno, significatur hic per quod Loth profectus ab oriente.

1594. Quod separabantur vir a fratre, significet quod illa separent, sequitur inde: quid vir frater, dictum est supra ad: vers: 8, nempe quod sit unio, quare separari vir a fratre est disunio. Quid disunit Externum hominem ab Interno, homo nescit, & hoc ex multiplici causa, tam quod non sciat, aut si audiverit, non credat, dari Internum hominem; quam quod non sciat aut si audiverit, non credat, amorem sui & ejus cupiditates esse quæ disuniunt, tum amorem mundi & ejus cupiditates, sed non tantum ac amor sui. Quod non sciat, & si audiverit, non credat, dari Internum hominem, est ex causa, quia in corporeis & sensualibus vivit, quæ nusquam videre possunt quid interius est, interiora possunt videre quod exterius, sed nusquam exteriora quod interius; sicut visus, visus internus videre potest quid visus externus, nusquam visus externus quid visus internus; aut, intellectuale & rationale potest percipere quid & quale est scientificum, non autem vicissim; tum ex eo, quod non credat dari spiritum qui separatur a corpore dum moritur, & vix dari vitam internam, quam vocant animam, quia dum sensualis & corporeus homo cogitat de spiritu separando a corpore, obvenit ei tanquam impossibile, quia ponit vitam in corpore, seque confirmat ex eo quod etiam bruta animalia vivant, & usque non vivunt post mortem, præter plura alia; hæc omnia ex causa, quia in corporeis & sensualibus vivit, quæ vita in se spectata vix aliud est, quam vita brutorum animalium, cum sola differentia, quod homo cogitare possit, & de rebus obviis

ratiocinari,

ratiocinari, super quam facultatem præ brutis animalibus, nec tunc reflectit; sed hæc causa non ita disunit Externum hominem ab Interno, nam maxima pars hominum in tali incredulitate est, & doctissimi præ simplicibus: sed quod disunit, est principaliter amor sui, tum quoque amor mundi, sed non tantum ac amor sui; quod homo hoc nesciat, causa est, quia in nulla charitate vivit, & cum in nulla charitate vivit, tunc ei non apparere potest quod vita amoris sui & ejus cupiditatum tam contraria sit amori cœlesti; est etiam in amore sui & ejus cupiditatibus tunc flammeum quoddam, & inde jucundum, quod ita afficit vitam, ut vix aliud sciat, quam quod ipsa felicitas æterna in eo consistat, quare etiam plures ponunt felicitatem æternam in eo, ut post vitam corporis magni fiant, & serviantur ab aliis etiam ab angelis, cum ii nulli servire velint, nisi ob causam occultam propter se ut serviantur; quod dicant se servire tunc velle Domino soli, hoc falsum est, nam qui in amore sui sunt, volunt ut etiam Dominus illis serviat, & quantum non fit, recedunt, ita in corde suo ferunt, quod ipsi Domini velint fieri & regnare super universum; quale regimen hoc foret, cum plures tales sunt, imo cum omnes, quisque cogitare potest, annon regimen infernale, ubi unusquisque se amat præ alio; hoc latet in amore sui; inde constare potest qualis est amor sui, etiam ex eo quod recondat in se odium contra omnes qui se non subjiciunt ei ut servos, & quia odium, etiam vindictas, crudelitates, dolos, & plura nefanda. Amor autem mutuus, qui solus cœlestis, in eo consistit, quod se non solum dicat, sed agnoscat & credat, quod indignissimus sit, & quod vile quoddam & spurcum, quod Dominus ex Infinita Misericordia, continue ab inferno, in quod continue se præcipitare conatur, imo cupit, subtrahat & detineat; quod agnoscet & credet, est quia verum est, non quod Dominus, nec aliquis angelus, velit, ut id agnoscat & credat ob causam ut se submittat, sed ne efferat se cum usque talis, sicut quod excrementum diceret quod sit purum aurum, aut musca latrinæ quod sit avis paradisiaca; quantum itaque homo agnoscit & credit quod sit talis qualis est, tantum recedit ab amore sui & ejus cupiditatibus, & tantum se abhorret; quantum hoc fit, tantum a Domino accipit amorem cœlestem, hoc est, amorem mutuum, qui est, ut omnibus servire velit; hi sunt, qui intelliguntur per minimos, qui in Regno Domini fiunt maximi, Matth: xx: 26, 27, 28. Luc: ix: 46, 47, 48. Ex his constare potest, quid disjungit Externum hominem ab Interno, nempe quod principaliter amor sui; & quod principaliter unit Externum hominem Interno, est amor mutuus, qui nusquam dabilis est, priusquam amor sui recedit; nam prorsus contrarii sunt. Internus homo nihil aliud est, quam amor mutuus; ipse hominis spiritus seu anima, est homo interior, qui vivit post mortem, estque organicus, nam adjunctus est corpori, cum homo vivit in mundo; homo hic interior, seu anima ejus aut spiritus, non est Internus homo, sed Internus homo est in illo, cum in illo amor mutuus; quæ sunt Interni hominis, sunt Domini, sic ut dici queat quod Internus homo sit Dominus; sed quia Dominus dat Angelo seu homini, dum vivit in amore

 mutuo,

mutuo, proprium cœleste, sic ut ei non appareat aliter, quam quod is faciat bonum a se, inde Internus homo prædicatur de homine, sicut ejus foret; sed qui in amore mutuo est, is agnoscit & credit, quod omne bonum & verum non ejus sit, sed Domini; & quod amare possit alium sicut se, & magis, si sicut angeli, quod amare possit alium plusquam se, quod sit donum Domini, a quo dono & ejus felici tantum recedit, quantum ab agnitione, quod Domini sit.

1595. Vers: 12. *Abram habitabat in terra Canaanis, & Loth habitavit in urbibus planitiei, & tentoriavit usque ad Sodomam.* Abram habitabat in terra Canaanis, significat internum hominem, quod esset in cœlestibus amoris: & Loth habitavit in urbibus planitiei, significat externum hominem quod esset in scientificis: & tentoriavit usque ad Sodomam, significat extensionem ad cupiditates.

1596. Abram habitabat in terra Canaanis, quod significet internum hominem, quod esset in cœlestibus amoris, constat a significatione terræ Canaanis, quod sint cœlestia amoris, de qua aliquoties prius.

1597. Et Loth habitabat in urbibus planitiei, quod significet externum hominem quod esset in scientificis, constat a repræsentatione Lothi, quod sit Externus homo, & a significatione urbis seu urbium, quod sint doctrinalia, quæ in se non aliud sunt quam scientifica, quando prædicantur de Externo homine, cum hic separatus est ab Interno; quod urbes significent doctrinalia tam vera quam falsa, ostensum est prius, n: 402.

1598. Et tentoriavit usque ad Sodomam, quod significet extensionem ad cupiditates, constat ex significatione Sodomæ, de qua supra ad vers: 10. quod sit cupiditas: hæc correspondent illis, quæ in vers: præc: 10. dicta sunt, quod planities Jordanis tota irrigua sicut hortus Jehovæ, sicut terra Ægypti veniendo Zoar, ubi actum de Externo homine cum unitus Interno; & per terram Ægypti veniendo Zoar, significata scientifica ab affectionibus boni; hic autem quod Loth habitavit in urbibus planitiei & tentoriavit usque ad Sodomam, significatur Externus homo cum non unitus Interno, & per hæc significata scientifica ab affectionibus mali seu cupiditatibus; descripta enim ibi erat pulchritudo Externi hominis cum unitus Interno, hic autem turpitudo ejus cum non unitus, & adhuc magis in sequente versu, ubi dicitur, "Et viri Sodomæ mali & peccatores Jehovæ valde." Qualis turpitudo Externi hominis est quando separatus ab Interno, unicuique constare potest ab illis quæ dicta sunt de amore sui & ejus cupiditatibus, quæ principaliter disuniunt; quanta est pulchritudo Externi hominis cum unitus Interno, tanta turpitudo est ejus cum disunitus; nam Externus homo in se spectatus nihil aliud est quam ut inserviat Interno, est quoddam instrumentale, ut fines fiant usus, & usus sistantur in effectu, & sic perfectio sit omnium; contrarium fit, cum Externus homo se separat ab Interno, & sibi soli inservire vult, imo magis cum dominari vult super Internum, quod principaliter fit ex amore sui & ejus cupiditatibus, ut ostensum.

1599. Ver: 13. *Et viri Sodomæ mali & peccatores Jehovæ valde.* Viri Sodomæ mali & peccatores Jehovæ valde, significat cupiditates ad quas scientifica se extendebant.

1600. Viri Sodomæ mali & peccatores Jehovæ valde, quod significet cupiditates ad quas scientifica se extendebant, constare potest ex significatione Sodomæ, de qua prius, quod sint cupiditates; & ex significatione virorum, quod sint intellectualia & rationalia, hic scientifica, quia prædicantur de Externo homine cum separatus ab Interno; quod viri significent intellectualia seu rationalia, ostensum quoque est prius, n: 265, 749, 1007. Scientifica dicuntur tunc extendere se ad cupiditates, cum discuntur non alio fine, quam ut magnus fiat, non ut inserviant illi usui, ut inde fiat bonus; omnia scientifica sunt ob finem, ut homo possit fieri rationalis & sic sapiens, utque sic inservire possit Interno Homini.

1601. Vers: 14. *Et Jehovah dixit ad Abram, postquam separatus Loth ab illo, tolle quæso oculos tuos, & vide e loco quo tu ibi, versus septentrionem, & versus meridiem, & versus orientem, & versus occidentem.* Jehovah dixit ad Abram significat quod Jehovah ita loquutus ad Dominum: postquam separatus Loth ab illo, significat cum cupiditates externi hominis remotæ essent ut non impedirent: tolle quæso oculos tuos, & vide e loco quo tu ibi, significat statum in quo tunc Dominus, e quo percipere posset ventura: versus septentrionem, & versus meridiem, & versus orientem, & versus occidentem, significat omnes quotcunque sunt in universo.

1602. Quod Jehovah dixit ad Abram, significet quod Jehovah ita loquutus ad Dominum, constare potest ex sensu interno Verbi, in quo Dominus per Abramum intelligitur; tum quoque ex ipso statu in quo tunc fuit, qui hic quoque describitur, quod nempe externa, quæ impedirent, remota sint, quæ significantur per hæc, "postquam separatus est Loth ab illo:" Dominus quoad Internum Hominem fuit Divinus, quia natus a Jehovah, quare cum nihil impediret a parte Externi Hominis, sequitur quod viderit omnia ventura: & quod hoc apparuerit tunc sicut loquutus Jehovah, est quia coram Externo homine; quoad Internum Hominem Unus erat cum Jehovah, sicut Ipse Dominus docet apud Johannem, "Dixit Philippus, monstra nobis Patrem, "dixit ei Jesus, tantum temporis vobiscum sum, non nosti Me, Philippe, "qui videt Me, videt Patrem, quomodo ergo tu dicis, monstra nobis Pa-"trem, nonne credis, quod Ego in Patre, & Pater in Me sit; credite Mihi, "quod Ego in Patre, & Pater in Me," xiv: 6, 8, 9, 10, 11.

1603. Postquam separatus Loth ab illo, quod significet cum cupiditates Externi hominis remotæ essent, ut non impedirent, constat a repræsentatione Lothi, quod sit Externus homo, aque illis quæ præcedunt, quod separatus, hoc est, illa quæ impedirent; quæ cum remota fuerunt, Internus Homo seu Jehovah unum agebat cum Externo, seu cum Humana Domini Essentia; sunt modo externa non concordantia, de quibus dictum, quæ impediunt, quin Internus Homo, dum agit in Externum, faciat ut unum sit; Externus homo nihil aliud est quam instrumentale quoddam, aut organicum, in se nullam vi-

tam habens, ex Interno homine accipit vitam, & tunc apparet ſicut Externus homo vitam haberet ex ſe: apud Dominum autem, poſtquam expulit malum hæreditarium, & ſic purificavit Humanæ Eſſentiæ organica, etiam hæc vitam acceperunt, ita ut Dominus, ſicut quoad Internum Hominem fuit Vita, etiam quoad Externum Hominem factus Vita; hoc eſt quod ſignificat Glorificatio, apud Johannem, " Dicit Jeſus, nunc glorificatus eſt Filius Hominis, & Deus glorificatus in Ipſo; ſi Deus glorificatus eſt in Ipſo, etiam Deus glorificabit Ipſum in Se Ipſo, & ſtatim glorificabit Ipſum," XIII: 31, 32. apud Eundem, " Pater, venit hora, glorifica Filium tuum, ut etiam Filius tuus glorificet Te: nunc ergo glorifica Me Tu Pater, apud Te Ipſum, gloria, quam habui, antequam mundus eſſet, apud Te," XVII: 1, 5. apud Eundem, " Jeſus dixit, Pater glorifica tuum Nomen; exiit igitur vox e cœlo, & glorificavi, & rurſus glorificabo," XII: 28.

1604. Tolle quæſo oculos tuos, & vide e loco quo tu ibi, quod ſignificet ſtatum, in quo tunc Dominus, conſtat ex ſignificatione tollere oculos & videre, quod ſit illuminatus eſſe & percipere, de qua ſupra ad verſ: 10. & ex ſignificatione loci in ſenſu interno, quod ſit ſtatus; quod locus non aliud ſit quam ſtatus, oſtenſum n: 1274, 1376, 1377, 1378, 1379.

1605. Verſus ſeptentrionem, & verſus meridiem, & verſus orientem, & verſus occidentem, quod ſignificet omnes quotcunque ſunt in univerſo, conſtat a ſignificatione horum; ſeptentrio, meridies, oriens & occidens in Verbo ſignificant unumquodvis per ſe aliquid; Septentrio illos qui ſunt extra Eccleſiam, qui nempe in tenebris quoad veritates fidei ſunt, tum quoque ſignificat tenebras apud hominem; Meridies autem ſignificat illos qui intra Eccleſiam ſunt, qui nempe in luce quoad cognitiones ſunt, ſimiliter etiam ipſam lucem: Oriens ſignificat illos qui antea fuerunt, tum quoque amorem cœleſtem, ut prius oſtenſum; Occidens autem ſignificat illos qui venturi, ſimiliter qui non in amore; quid ſignificent, ex ſerie in ſenſu interno conſtat: cum autem omnes dicuntur, ut hic, ſeptentrio, meridies, oriens & occidens, ſignificant omnes qui in univerſo terrarum orbe qui vivunt, tum quoque qui fuerunt, & qui venturi; ſignificant etiam ſtatus humani generis quoad amorem & fidem.

1606. Verſ: 15. *Quia omnem terram, quam tu vides, tibi dabo illam, & ſemini tuo uſque in æternum.* Quia omnem terram, quam tu vides, dabo illam, ſignificat Regnum cœleſte, quod Domini eſſet: & ſemini tuo uſque in æternum, ſignificat illos qui fidem in Ipſum haberent.

1607. Quia omnem terram quam tu vides tibi dabo illam, quod ſignificet Regnum cœleſte quod Domini eſſet, conſtat a ſignificatione Terræ, & hic Terræ Canaanis, quia dicitur, terra quam tu vides, quod ſit Regnum cœleſte; per terram enim Canaanem repræſentatum fuit Regnum Domini in cœlis, ſeu Cœlum, & Regnum Domini in terra, ſeu Eccleſia, de qua Terræ ſignificatione prius aliquoties actum eſt: Quod Domino datum ſit Regnum in cœlis & in terris, ex Verbo paſſim conſtat, ut apud Eſaiam, " Puer natus eſt, Filius " datus eſt nobis, & erit Principatus ſuper humero Ipſius, & appellabitur " Nomen Ipſius, Mirabilis, Conſiliarius, Deus, Heros, Pater æternitatis, " Princeps

"Princeps pacis," IX: 5. Apud Danielem, "Videns fui in visionibus "noctis, & ecce cum nubibus cœlorum, sicut Filius hominis, veniens fuit, "& usque ad Antiquum dierum pervenit, & coram Ipso appropinquare fe-"cerunt Ipsum: & Huic datum est dominium, & gloria, & regnum, & "omnes populi, gentes & linguæ Ipsi servient; dominium Ipsius, domini-"um æternum, quod non transibit, & regnum Ipsius, quod non peribit," VII: 13, 14. Ipse Dominus hoc quoque dicit; apud Matthæum, "Omnia "Mihi tradita sunt a Patre meo," XI: 27. & apud Lucam, Cap: X: 22. Apud Matthæum alibi, "Data est Mihi potestas in cœlo & in terra," XXVIII: 18. Apud Johannem, "Dedisti Filio potestatem omnis carnis, ut omne, "quod dedisti Ipsi, det illis vitam æternam," XVII: 2, 3, quod etiam significatur per sedere a dextris, ut apud Lucam, "Exhinc nunc erit Filius Ho-"minis sedens a dextris virtutis Dei," XXII: 69. Quod data sit Filio hominis omnis potestas in cœlis & in terris, sciendum, quod Domino fuerit potestas super omnia in cœlis & in terris, antequam venit in mundum, nam fuit Deus ab æterno & Jehovah, sicut ipse clare dicit, apud Johannem, "Nunc glori-"fica Me, Tu Pater, apud Te Ipsum, gloria, quam habui, antequam mun-"dus esset, apud Te," XVII: 5. & apud Eundem, "Amen, Amen, dico vobis, priusquam Abrahamus fuit, Ego fui," VIII: 58. fuit enim Jehovah & Deus Antiquissimæ Ecclesiæ quæ ante diluvium, & illis visus; fuit etiam Jehovah & Deus Antiquæ Ecclesiæ, quæ post diluvium; & fuit Quem repræsentabant omnes ritus Ecclesiæ Judaicæ, & Quem colerent; at quod Ipse dicit, quod data Ipsi omnis potestas in cœlo & in terra, tanquam tunc primum, est, quia per Filium Hominis intelligitur Humana Ipsius Essentia, quæ cum unita fuit Divinæ, etiam Jehovah fuit, & Ipsi simul potestas, quod fieri non potuit, antequam glorificatus est, hoc est, antequam Humana Ipsius Essentia per unitionem cum Divina etiam vitam haberet in Se, & sic similiter facta Divina & Jehovah, ut Ipse dicit apud Johannem, "Quemadmodum "Pater habet vitam in Se Ipso, etiam dedit Filio vitam habere in Se Ipso," V: 27. Humana Ipsius Essentia seu Externus Homo est, qui quoque apud Danielem in loco citato appellatur Filius Hominis; & apud Esaiam in loco citato, Puer natus est, & Filius datus est nobis: quod Ipsi daretur Regnum cœleste, & omnis potestas in cœlis & in terris, Ipsi nunc visum & promissum est, & significatur per hæc verba, "omnem terram, quam tu vides, tibi dabo "illam, & semini tuo post te in æternum," quod erat antequam Humana Ipsius Essentia unita fuit Ipsius Divinæ, quæ unita fuit, cum diabolum & infernum evicit, nempe cum propria potentia, & propriis viribus, expulit omne malum, quod solum disunit.

1608. Et semini tuo usque in æternum, quod significet illos qui fidem in Ipsum haberent, constat ex significatione seminis, quod sit fides, & quidem fides charitatis, de qua prius, n: 255, 256, 1025. Quod semini Ipsius, hoc est fidem habentibus in Ipsum daretur regnum cœleste, constat manifeste ex Ipsius Domini Verbis apud Johannem, "Pater amat filium, & omnia dedit "in manum Ipsius; qui credit in Filium, habet vitam æternam; qui vero "non

" non credit Filio non videbit vitam," III: 35, 36. & apud Eundem, Quot-" quot receperunt Ipſum, dedit illis poteſtatem, ut filii Dei eſſent credentibus in " Nomen Ipſius, qui non ex ſanguinibus, neque e voluntate carnis, neque e vo-" luntate viri," I: 12, 13. ex his conſtat, quid ſit fides, ſeu credere in Ipſum, nempe apud illos qui recipiunt Ipſum, & credunt in Ipſum, non ex voluntate carnis, nec e voluntate viri, voluntas carnis eſt quod eſt contrarium amori & charitati, nam id ſignificatur per carnem, n: 999: & voluntas viri eſt quod eſt contrarium fidei ex amore ſeu charitate, hoc eſt quod ſignificatur per virum; voluntas enim carnis & voluntas viri ſunt quæ disjungunt, ſed amor & inde fides ſunt quæ conjungunt; quare apud quos amor & inde fides, illi ſunt qui ex Deo nati; & quia illi ex Deo nati, appellantur filii Dei, & ſunt ſemen Ipſius, quibus Regnum cœleſte; quæ ſignificantur per hæc in hoc verſu, " Omnem ter-" ram quam tu vides, tibi dabo, & *ſemini* tuo uſque in æternum". Quod regnum cœleſte non dari queat illis qui in fide abſque charitate ſunt, hoc eſt, illis qui ſe dicunt habere fidem, & odio habent proximum, unicuique, ſi modo reflectere velit, conſtare poteſt, nam nulla vita poteſt fidei tali ineſſe, cum vitam facit odium, hoc eſt, infernum; nam infernum non niſi ex odiis conſiſtit, non ex odiis, quæ homo hæreditario accepit, ſed ex odiis quæ ipſe actuali vita ſibi comparavit.

1609. Verſ: 16. *Et ponam ſemen tuum ſicut pulverem terræ, quod ſi poſſit quis numerare pulverem terræ, etiam ſemen tuum numerabitur.* Ponam ſemen tuum ſicut pulverem terræ, ſignificat multiplicationem in immenſum: quod ſi poſſit quis numerare pulverem terræ etiam ſemen tuum numerabitur, ſignificat aſſeverationem.

1610. Ponam ſemen tuum ſicut pulverem terræ, quod ſignificet multiplicationem in immenſum, conſtat abſque explicatione; hic dicitur quod poneretur ſemen ſicut pulvis terræ; alibi in Verbo, ſicut pulvis maris; alibi ſicut ſtellæ cœlorum; unumquodvis ſuam peculiarem ſignificationem habet; pulvis terræ ſpectat illa quæ ſunt cœleſtia, nam terra, ut oſtenſum prius, ſignificat cœleſte amoris; pulvis maris ſpectat illa quæ ſunt ſpiritualia, nam mare, ut quoque oſtenſum, ſignificat ſpirituale amoris; ſicut ſtellæ cœlorum, ſignificat utrumque in ſuperiori gradu; quæ quia innumerabilia ſunt, facta inde formula ſolennis per illa exprimere fructificationem & multiplicationem in immenſum. Quod ſemen multiplicaretur in immenſum, hoc eſt, fides amoris ſeu amor, in ſupremo ſenſu ſignificat Dominum, & quidem Humanam Ipſius Eſſentiam, nam Dominus quoad Humanam Eſſentiam appellatur ſemen mulieris, de quo n: 256; & cum Humana Domini Eſſentia, intelligitur per multiplicationem in immenſum, infinitum cœleſte & ſpirituale: cum autem per ſemen ſignificatur fides charitatis ſeu charitas in genere humano, intelligitur quod ſemen in unoquovis, qui in charitate vivit, multiplicaretur in immenſum; quod etiam fit apud unumquemvis qui in charitate vivit, in altera vita, apud illum tantum multiplicatur charitas & inde fides & cum his felicitas, ut non niſi quam per immenſum & ineffabile deſcribi poſſit: cum per ſemen ſignificatur genus humanum, ejus multiplicatio in Regno Domini etiam in immenſum

menſum eſt, non ſolum ex illis qui intra Eccleſiam ſunt & eorum infantibus, ſed etiam ex illis qui extra Eccleſiam & eorum infantibus, inde Regnum Domini ſeu cœlum eſt immenſum, de cujus immenſitate, ex Divina Domini Miſericordia, alibi dicetur.

1611. Verſ: 17. *Surge, ambula per terram, ſecundum longitudinem ejus, & ſecundum latitudinem ejus, quia tibi dabo illam.* Surge, ambula per terram, ſignificat ut pervideret Regnum cœleſte: ſecundum longitudinem ejus, & ſecundum latitudinem ejus, ſignificat illius cœleſte & ſpirituale: quia tibi dabo illam, ſignificat quod illius eſſet.

1612. Surge, ambula per terram, quod ſignificet ut pervideret Regnum cœleſte, conſtat ex ſignificatione terræ, quod ſit Regnum cœleſte, de qua aliquoties prius: ſurgere & ambulare per terram eſt in ſenſu literæ explorare & videre qualis eſt, quare in ſenſu interno, in quo per terram ſeu terram Canaanem ſignificatur Regnum Dei in cœlis ſeu cœlum, & Regnum Dei in terris ſeu Eccleſia, ſignificatur pervidere, ut & percipere.

1613. Secundum longitudinem ejus & ſecundum latitudinem ejus, quod ſignificet cœleſte & ſpirituale, vel quod idem, bonum & verum; quod longitudo ſignificet bonum, & latitudo verum, dictum videatur prius, n: 650: cauſa eſt, quia Terra ſignificat Regnum cœleſte ſeu Eccleſiam, de quibus nulla longitudo & latitudo prædicari poteſt, ſed illa quæ ſunt adæquata & correſpondentia, quæ ſunt bona & vera; cœleſte ſeu bonum, quia eſt primarium, comparatur longitudini, ſpirituale autem ſeu verum quia eſt ſecundarium comparatur latitudini; quod latitudo ſit verum, conſtat ſatis manifeſte in Verbo prophetico, ut apud Habakuk, "Ego exſuſcitans Chaldæos, gentem amaram & celerem, *ambulantem in Latitudines terræ*," 1: 6. Chaldæi pro illis qui in falſo, ambulare in latitudines terræ, pro deſtruere vera, nam prædicatur de Chaldæis. Apud Davidem, "Jehovah non concluſiſti me in manum inimici, ſtare feciſti in *Latitudine* pedes meos," Pſalm: XXXI: 9. ſtare in latitudine pro in vero: apud Eundem, "Ex anguſtia invocavi Jah, reſpondet mihi in *Latitudine*," Pſalm: CXVIII: 5. reſpondere in latitudine pro in veritate. Apud Hoſcheam, "Paſcet eos Jehovah ſicut agnum in *Latitudine*," IV: 16. paſcere in latitudine pro docere verum. Apud Eſaiam, "Aſchur ibit per Jehudam, inundabit & tranſibit, uſque ad collum pertinget, & erunt extenſiones alarum ejus plenitudo *Latitudinis terræ*," VIII: 8. Aſchur pro ratiocinatione, quæ inundatura terram ſeu Eccleſiam, alæ pro ratiociniis unde falſa, plenitudo latitudinis pro quod plena falſis ſeu contrariis vero: quia longitudo terræ ſignificabat bonum, & latitudo ejus verum, nova "Hieroſolyma dicitur menſurata, & jacere quadrangularis, & *longitudo* ejus tanta eſſe, quanta *latitudo*," Apoc: XXI: 16. ex quo quiſque videre poteſt, quod longitudo & latitudo non aliud ſignificet, quoniam Nova Hieroſolyma non aliud eſt quam Regnum Domini in cœlis & terris. Ex ſignificatione rerum in ſenſu interno, loquutiones de cœleſtibus & ſpiritualibus per talia quæ in terris, ut per longitudines

&

& latitudines, olim familiares factæ sunt, sicut etiam altitudo & profunditas hodie in familiari sermone, cum prædicatur de sapientia.

1614. Quia tibi dabo illam, quod significet quod Ipsius esset, constat absque explicatione. Quod Terra seu Regnum cœleste sit solius Domini, constat ab illis quæ pluries ostensa sunt, quod nempe non alius sit Dominus cœli; & quia est Dominus cœli, etiam est Dominus Ecclesiæ; constat etiam ex eo, quod omne cœleste & spirituale, seu bonum & verum, a Solo Domino, ex quibus Dominus est omne in omnibus sui cœli, & quidem in tantum, ut qui non appercipit bonum & verum a Domino, non amplius sit in cœlo; hæc sphæra est quæ regnat in universo cœlo; hæc quoque est anima cœli, & hæc est vita quæ influit in omnes qui in bono sunt.

1615. Vers: 18. *Et tentoriavit Abram, & venit, & habitavit in quercetis Mamre, quæ in Chebron, & ædificabat ibi altare Jehovæ.* Tentoriavit Abram & venit & habitavit in quercetis Mamre, quæ in Chebron, significat quod Dominus venit ad perceptionem adhuc interiorem; est hic sextus status: & ædificabat ibi altare Jehovæ, significat cultum ex illo statu.

1616. Quod tentoriavit Abram & venit & habitavit in quercetis Mamre, quæ in Chebron, significet quod Dominus pervenit ad perceptionem adhuc interiorem, constat a significatione tentoriare, seu tentorium movere & figere, quod sit conjungi: tentorium enim est sanctum cultus, quod ostensum prius n: 414. 1452, quo conjungitur Externus homo Interno; exque significatione querceti, quod sit perceptio, de qua prius n: 1442. 1443, ubi quercetum Moreh, quod est prima perceptio, hic autem querceta Mamre in plurali, quæ significant perceptionem plurem; hoc est, interiorem, hæc perceptio appellatur querceta Mamre quæ in Chebron; Mamre memoratur etiam alibi, ut Gen: XIV: 13. Cap: XVIII: 1. Cap: XXIII: 17, 18, 19. Cap. XXXIV: 27. Tum quoque Chebron, Gen: XXXV: 27. Cap: XXXVII: 14. Jos: X: 36, 39. Cap: XIV: 13, 14, 15. Cap: XV: 13, 54. Cap: XX: 7. Cap: XXI: 11, 13. Jud: I: 10, 20, & alibi; sed qua significatione, ibi, ex Divina Domini Misericordia, videbitur. Quod querceta Mamre quæ in Chebron, significent perceptionem adhuc interiorem, ita se habet; quemadmodum illa quæ sunt Externi hominis conjunguntur cœlestibus Interni Hominis, ita perceptio crescit & fit interior; conjunctio cum cœlestibus dat perceptionem; nam in cœlestibus quæ sunt amoris in Jehovam, est ipsa vita Interni Hominis, seu quod idem, in cœlestibus quæ sunt amoris, hoc est, in amore cœlesti est Jehovah præsens, quæ præsentia non percipitur in Externo homine, priusquam conjunctio facta; ex conjunctione est omnis perceptio. Ex sensu interno hic constat, quomodo cum Domino se habuit, quod nempe Externus Ipsius homo, seu Essentia Humana, per gradus secundum multiplicationem & fructificationem cognitionum conjuncta fuerit Essentiæ Divinæ; nusquam aliquis, quatenus homo, conjungi potest Jehovæ seu Domino, nisi per cognitiones, nam per cognitiones homo fit homo; ita Dominus, quia natus sicut alius homo, & instructus sicut alius homo, sed cognitionibus Ipsius ut receptaculis jugiter insinuabantur cœlestia, sic ut cognitiones factæ continue vasa recipientia

pientia cœleſtium, ac hæc ipſa quoque cœleſtia; continue ſic ad cœleſtia infantiæ perrexit; nam, ut prius dictum, cœleſtia, quæ ſunt amoris, inſinuantur a prima infantia uſque ad pueritiam, etiam ad adoleſcentiam, ſicut homo eſt, tunc & poſtea imbuitur ſcientiis & cognitionibus; ſi homo talis eſt ut regenerari poſſit, ſcientiæ illæ & cognitiones implentur cœleſtibus, quæ ſunt amoris & charitatis, & ſic implantantur cœleſtibus quibus ab infantia ad pueritiam & adoleſcentiam donatus eſt, ac ita conjungitur Externus ejus Homo Interno; primum implantantur cœleſtibus quibus donatus in adoleſcentia, dein quibus in pueritia, demum quibus in infantia, tunc eſt Infans, de quo Dominus, quod talium ſit Regnum Dei; hæc implantatio fit a ſolo Domino, quare nihil cœleſte apud hominem datur, nec dari poteſt, quod non ſit a Domino, & quod non ſit Domini. Dominus autem ex propria potentia conjunxit Externum ſuum hominem Interno, & cognitiones implevit cœleſtibus, & implantavit cœleſtibus & quidem ſecundum ordinem Divinum, primum cœleſtibus pueritiæ, dein cœleſtibus ætatis inter pueritiam & infantiam, demum cœleſtibus Ipſius ſuæ Infantiæ, ita factus ſimul quoad Humanam Eſſentiam Ipſa Innocentia & Ipſe Amor, a Quo omnis innocentia & omnis amor in cœlis & in terris: talis Innocentia eſt vera Infantia, quia eſt ſimul Sapientia; innocentia vero infantiæ, niſi per cognitiones fiat innocentia ſapientiæ, nulli uſui eſt, quare infantes in altera vita imbuuntur cognitionibus. Sicut Dominus implantavit cognitiones cœleſtibus, ita perceptionem habuit, nam, ut dictum, ex conjunctione omnis perceptio; primam perceptionem, cum ſcientifica pueritiæ implantavit, quæ perceptio ſignificatur per quercetum Moreh; alteram, de qua hic, quæ eſt interior, cum cognitiones implantavit, quæ perceptio ſignificatur per querceta Mamre quæ in Chebron.

1617. Quod hic ſit ſextus ſtatus, conſtat ab illis, quæ in Capite præcedente.

1618. Et ædificabat ibi altare Jehovæ, quod ſignificet cultum ex illo ſtatu, conſtat a ſignificatione Altaris, quod ſit repræſentativum omnis cultus in genere, de qua prius n: 921. Per cultum in ſenſu interno intelligitur omnis conjunctio per amorem & charitatem, homo in cultu eſt continue cum eſt in amore & charitate, cultus externus eſt ſolum effectus; Angeli in tali cultu ſunt, quare apud illos eſt perpetuum ſabbathum, inde quoque ſabbathum in ſenſu interno ſignificat Regnum Domini: ſed homo, cum in mundo eſt, non debet aliter quam eſſe quoque in cultu externo, ab externo enim cultu excitantur interna, & per externum cultum tenentur externa in ſanctitate ut influere poſſint interna; præter quod imbuatur homo ſic cognitionibus, & præparetur ad recipienda cœleſtia, ut & donetur ſtatibus ſanctitatis, quod ipſe neſcit, qui ſtatus ſanctitatis a Domino ei conſervantur in uſum vitæ æternæ; omnes enim ejus vitæ ſtatus redeunt in altera vita.

Continuatio de Luce, in qua vivunt angeli; deque illorum Paradisiacis, & Habitaculis.

1619. *CUM interior visus aperitur homini, qui est visus ejus spiritus, tunc apparent illa quæ in altera vita, quæ nusquam coram visu corporis sisti possunt videnda; Prophetarum Visiones non aliud fuerunt: sunt in cælo, ut dictum, continua repræsentativa Domini & Ipsius Regni, & sunt significativa, imo adeo, ut nihil usquam coram visu Angelorum existat, quod non repræsentativum & significativum sit; inde repræsentativa & significativa in Verbo, nam Verbum est per Cælum a Domino.*

1620. *Quæ in mundo spirituum & cælo sistuntur videnda, plura sunt quam ut edici possint; hic quia de Luce agitur, licet referre quæ immediate ex Luce sunt, ut Atmosphæræ, Paradisiaca, Iridea, Palatia & Habitacula, quæ ibi coram visu Spirituum & Angelorum externo tam lucida & viva sunt, & simul omni sensu percipiuntur, ut dicant, illa esse realia, at quæ in mundo, respective non realia.*

1621. *Quod Atmosphæras, quæ lucis sunt, quia ex luce illa, attinet, in quibus vivunt beati, sunt innumerabiles, & tanta pulchritudine & amœnitate, ut describi non possint: sunt Atmosphæræ adamantinæ, quæ fulgurant in omnibus minimis, sicut a diamantinis sphærulis: sunt Atmosphæræ rutilationi omnium lapidum pretiosorum similes: sunt Atmosphæræ sicut unionum a centris pellucentium & radiatæ coloribus nitidissimis: sunt Atmosphæræ flammantes sicut ex auro, tum ex argento, etiam ex auro & argento adamantino: sunt Atmosphæræ florum diversicolorum, qui in minimis & inconspicuis formis sunt; tales implent cælum infantum cum innumerabili varietate: imo etiam sistuntur Atmosphæræ sicut ludentium infantum in minimis inconspicuis, sed perceptibilibus modo intima idea, formis, ex quibus infantes ideam capiunt quod omnia circum eos vivant, sintque in vita Domini, quæ intima illorum afficit felicitate: præter plures, nam varietates sunt innumerabiles, etiam ineffabiles.*

1622. *Quod Paradisiaca attinet, illa stupenda sunt, sistuntur in conspectum Horti paradisiaci immensæ extensionis ex omnis generis arboribus, tanta pulchritudine & amœnitate, ut omnem cogitationis ideam excedant;*

ac

ac ita vive coram visu eorum externo, ut videant non solum, sed etiam percipiant singula vividius multo, quam visus oculi capit talia in tellure: ne dubitarem de eo, perductus quoque sum illuc, est antrorsum paulo superius ad angulum oculi dextri, ubi illi sunt qui Paradisiacam vitam vivunt, & vidi; apparent omnia & singula ut in suo pulcherrimo Vere & flore cum stupenda magnificentia & varietate, vivunt omnia & singula ex repræsentativis, nam nihil non repræsentat & significat aliquod cœleste & spirituale, ita non solum afficiunt visum amœnitate, sed etiam mentem felicitate. Quædam Animæ recentes e mundo, quæ ex principiis captis, dum vixerunt, dubitabant, quod similia existere possent in altera vita ubi non lignum & lapis, illuc sublati, & inde mecum loquuti, ex stupore, in quo fuerunt, dicebant, quod ineffabile, & quod ineffabilitatem nusquam aliqua idea repræsentare possent, quodque jucunditates & felicitates elucerent ex singulis, & hoc cum varietatibus succedentibus: Animæ quæ in cœlum introducuntur, feruntur utplurimum omnium primo ad Paradisiaca: Sed Angeli spectant illa oculis aliis, non delectant illos paradisi, sed repræsentativa, ita cœlestia & spiritualia, ex quibus sunt. Ex illis Antiquissima Ecclesia sua Paradisiaca habuit.

1623. *Quod Iridea attinet, est quasi cœlum irideum, ubi tota atmosphæra ex minimis iridibus continua apparet, sunt ibi qui ad provinciam oculi interioris pertinent, ad dextrum antrorsum paulo superius; ibi universa atmosphæra seu aura ex talibus fulgurationibus constat, radiata sic in singulis quasi originibus: circum est Iridis maximæ forma circumcingens, pulcherrima, ex similibus minoribus conflata, quæ majoris pulcherrimæ imagines sunt: unusquisque color constat ita a radiis innumeris, sic ut myriades constituant unum commune perceptibile, quod est quasi modificatio originum lucis a cœlestibus & spiritualibus quæ producunt, & simul ideam repræsentativam sistunt coram visu. Iridum varietates & variationes sunt indefinitæ, aliquas videre datum; utque capi aliqua idea possit quali varietate sunt, utque constet, ex quam innumeris radiis unum visibile consistit, licet modo unam & alteram describere.*

1624. *Visa mihi est forma cujusdam iridis major, ut inde scire possem quales sunt in formis suis minimis: erat lux candidissima cincta quadam circumferentia, in cujus centro obscurum quasi terrenum, circumfusum lucidissimo, quod lucidissimum variabatur & discriminabatur alio lucido cum punctulis flavescentibus sicut stellulis; præter variegationes inductas per flores diversicolores intrantes in lucidissimum, quorum colores effluebant non a lucido candido sed a flammeo, quæ omnia erant repræsentativa cœlestium & spiritualium. Omnes colores visibiles in altera vita repræsentant*

tant cœleste & spirituale, colores ex flammeo illa quæ sunt amoris & affectionis boni, colores ex lucido candido illa quæ sunt fidei & affectionis veri, ex illis originibus omnes colores in altera vita; qui ideo ita fulgent, ut colores mundi illis æquiparari nequeant: dantur colores quoque nusquam visi in mundo.

1625. *Visa etiam forma iridis, in cujus medio viride quoddam herbaceum, & perceptum instar solis, qui inconspicuus, a latere, illuminans & infundens lucem ita candidam, ut describi nequeat: ad circumferentiam erant variationes colorificæ venustissimæ in plano lucido margaritico. Ex his & aliis constare potuit, quales formæ iridum in suis minimis sunt, & quod variationes dentur indefinitæ, & hoc secundum charitatem & inde fidem ejus cui repræsentantur, & qui sicut Iris est illis, quibus in decore & gloria sua sistitur videndus.*

1626. *Præter Paradisiaca hæc, sistuntur etiam videndæ Urbes cum palatiis magnificis, contiguis, splendidis ex coloribus, supra omnem artem architectonicam: quod nec mirum, similes quoque visæ sunt Prophetis, quando visus interior illis apertus, & quidem tam manifeste, ut non manifestius in mundo; ut Johanni Nova Hierosolyma, quæ quoque ab illo describitur his verbis, " Abstulit me* in spiritu *super montem magnum & altum, & ostendit mihi Civitatem magnam, Sanctam Hierosolymam, habentem murum magnum & altum, habentem portas duodecim; erat structura muri Jaspis, & Civitas aurum purum similis vitro aureo; fundamenta muri omni lapide pretioso exornata, fundamentum primum Jaspis, secundum Sapphirus, tertium Chalcedonius, quartum Smaragdus, quintum Sardonyx, sextum Sardius, septimum Chrysolithus, octavum Beryllus, nonum Topazius, decimum Chrysoprasus, undecimum Hyacinthus, duodecimum Amethystus," Apoc:* XXI: 10, 12, 18, 19, 20. *præter a Prophetis: innumerabilia talia ab Angelis & Spiritibus angelicis videntur in clara die, &, quod mirum, percipiuntur omni sensu; quod nusquam aliquis, qui exstinxit ideas spirituales per philosophiæ humanæ terminos & definitiones, perque ratiocinationes, credere potest, cum tamen verissima sunt; quod vera, inde capere potuissent, quod Sanctis toties visa sint.*

1627. *Præter urbes & palatia, etiam quandoque decoramenta mihi videre datum, ut quæ sunt Graduum & Portarum, & illa se moventia sicut viva, & se variantia cum nova semper pulchritudine & symmetria; & informatus quod ita perenniter succedere possint variationes, si vel foret in æternum, cum nova harmonia continue, ipsa successione etiam harmoniam formante; & dictum, quod hæc essent inter minima.*

1628.

1628. *Omnes Angeli habent sua Habitacula, ubi sunt, quæ sunt magnifica, fui ibi, & vidi aliquoties, & miratus, & ibi cum illis loquutus, sunt tam manifesta & conspicua, ut non dari queat magis manifestum & conspicuum; habitacula in terris vix quicquam sunt respective; vocant etiam ea quæ sunt in tellure mortua & non realia, sed sua viva & vera, quia a Domino; Architectura est talis ut ipsa ars inde, cum indefinita varietate; dixerunt, si darentur illis omnia palatia in universo terrarum orbe, pro suo non mutarent; quod lapideum, luteum & ligneum, illis est mortuum, at quod a Domino, ipsaque vita & luce, est vivum, & eo magis quia illis omni sensu fruuntur; nam quæ ibi, prorsus adæquata sunt sensibus spirituum & angelorum, quæ enim in luce mundi solaris spiritus ne hilum videre possunt suo visu; lapidea vero & lignea adæquata sunt sensibus hominum in corpore; Spiritualia Spiritualibus correspondent, & corporea corporeis.*

1629. *Habitacula spirituum bonorum & spirituum angelicorum communiter habent porticus seu atria longa, arcuata, quandoque duplicata, ubi illorum ambulacra, quorum parietes formantur multa varietate, etiam decorantur per flores & florum serta mirabiliter contexta, præter per plura ornamenta, quæ variantur & succedunt, ut dictum; nunc visa illis in clariore luce, nunc in minore, semper cum delectatione interiore: domicilia eorum quoque mutantur in pulchriora, sicut spiritus perficiuntur; cum mutantur, apparet quoddam fenestram repræsentans a latere, quod dilatatur, fitque obscurius intus, & patet aliquid quasi cæli cum stellis, & quædam nubes, quod indicium est, quod habitacula eorum mutentur in amæniora.*

1630. *Indignantur valde spiritus, quod homines nullam opinionem habeant de Spirituum & Angelorum vita, & quod putent eos esse in statu obscuro, qui non posset esse quam tristissimus, & quasi in vacuo & inani, cum tamen in summa luce sunt, & in fruitione omnium bonorum quoad omnes sensus, & quidem ad perceptionem eorum intimam. Fuerunt etiam Animæ, quæ recentes e mundo venerunt, secum habentes ex principiis ibi captis, quod talia non darentur in altera vita, quare introducti ad Angelorum domicilia, & ibi cum illis loquuti & viderunt illa, cum redirent, dicebant, quod perceperint ita esse, & quod illa realia sint, quodque hoc in vita corporis nusquam crediderint, nec credere potuerint; & quod hæc non possint non esse inter mirabilia, quæ non creduntur, quia non capiuntur, sed quia experientia sensus est, sed sensus interioris, & hoc illis dicitur, quod usque non ideo dubitaturi, quia non capiunt; si enim nihil crederetur*

crederetur nisi quod capitur, nihil crederetur de illis quæ sunt interioris naturæ, minus quæ sunt vitæ æternæ: inde est insania nostri sæculi.

1631. *Qui divites fuerunt in vita corporis, & in magnificis palatiis habitarunt, in talibus suum cælum ponendo, & absque conscientia & charitate, alios sub varia specie suis bonis spoliarunt, illi dum veniunt in alteram vitam, primum, ut prius dictum, introducuntur in ipsissimam suam vitam, quam habuerunt in mundo, etiam illis tunc quandoque datur habitare similiter in palatiis, ut in mundo; sunt enim principio omnes in altera vita accepti sicut hospites & novi advenæ, quibus quoad interiora & fines vitæ nondum detegendis gratificantur & benefaciunt angeli a Domino; sed mutatur scena, palatia sensim dissipantur, & fiunt domunculæ, successive viliores, tandem nullæ; & tunc circumeunt, sicut qui stipem quærunt, petuntque ut recipiantur; sed quia tales sunt, e societatibus expelluntur; & tandem fiunt excrementitii, & sphæram fætoris dentium exhalant.*

1632. *Loquutus sum cum Angelis de repræsentativis, quod nempe in Regno Vegetabili in tellure, nihil sit quod non aliquo modo repræsentet Regnum Domini, dixerunt, quod omnia pulchra & decora, quæ in regno vegetabili sunt, originem ducant per cælum a Domino; & cum cælestia & spiritualia Domini influunt in naturam, quod actualiter talia sistantur, quodque inde anima seu vita vegetativa; inde repræsentativa; hoc quia nescitur in mundo, dictum est arcanum cæleste.*

1633. *Qualis etiam influxus est in vitas animalium, quæ omnes dissipantur post mortem, etiam plene informatus sum; de qua re, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.*

GENESEOS.

GENESEOS,

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

De Loquela Spirituum & Angelorum.

1634. *NOtum est ex Verbo Domini, quod plures olim loquuti sint cum Spiritibus & Angelis, quodque audiverint & viderint plura quæ in altera vita; sed quod postea quasi clausum sit cœlum, usque adeo, ut hodie vix credatur, quod Spiritus & Angeli sint, minus quod aliquis cum illis loqui possit, putantes quod loqui cum inconspicuis, & quos in corde suo negant, sit impossibile: sed quia ex Divina Domini Misericordia, concessum est mihi nunc per aliquot annos pæne continue sociare cum illis sermones, & cum illis in consortio esse sicut unus eorum, quid de loquela illorum inter se, scire datum est, licet nunc referre.*

1635. *Loquela spirituum mecum, tam distincte audita & percepta est, sicut loquela cum homine; imo quando cum illis loquutus sum in medio consortio hominum, tunc observatum, quod sicut audiverim homines sonore, ita quoque spiritus, usque adeo, ut quandoque mirati sint spiritus, quod loquela eorum mecum non audita aliis; nam nulla prorsus differentia intercessit quoad auditum: sed quia influxus in organa auditus interna est alius, quam est influxus sermonis cum hominibus, non potuit aliis audiri quam mihi, cui, ex Divina Domini Misericordia, illa aperta fuerunt; sermo humanus illabitur per aurem, via externa, medio aere; sed sermo spirituum non per aurem, nec medio aere, verum via interna, in eadem capitis seu Cerebri organa; inde similis auditus.*

1636. *Quam ægre homines possint adduci ad credendum, quod spiritus & angeli sint, & minus, quod aliquis cum illis loqui possit, constare mihi potuit ex hoc exemplo; erant quidam spiritus, inter doctiores cum vixerunt in corpore, tunc mihi noti; (loquutus enim sum fere cum omnibus quos cognovi in vita corporis eorum, cum quibusdam per aliquot septimanas, cum quibusdam per annuum tempus, prorsus sicut in corpore vixissent) illi adducti semel in similem cogitationis statum, quem habuerunt, cum vixerunt in mundo, quod facile fit in altera vita, tunc insinuatum iis, num credant quod aliquis homo cum spiritibus* loqui

loqui posset, dicebant tunc in illo statu, quod phantasia sit tale quid credere, & hoc satis constanter asseverabant; inde datum scire, quam difficile adduci queat homo ad credendum, quod aliqua loquela possit dari homini cum spiritibus, ex causa quia non credunt spiritus dari, minus se inter spiritus venturos post mortem, quod etiam iidem maximopere tunc mirati; & usque erant inter doctiores, & multum coram populo loquuti de altera vita, deque cælo & angelis; sic ut iis id scientifice notissimum fuisse autumari potuisset, imprimis ex Verbo, ubi id frequenter occurrit.

1637. *Inter mirabilia, quæ in altera vita existunt, est quod loquela spirituum cum homine, sit in ejus vernacula, quam tam expedite & solerter loquuntur, ac si nati fuissent in eadem terra, & educati eadem lingua; & hoc sive ex Europa sint, sive ex Asia, sive ex alia parte Orbis; similiter illi qui vixerunt ante millia annorum, antequam lingua illa exstiterat; imo spiritus non aliter sciunt, quam quod lingua, qua cum homine loquuntur, sit eorum propria & patria; similiter fit cum aliis linguis, quas callet homo; sed præter illas, ne voculam alterius linguæ possunt, nisi hoc iis immediate datum sit a Domino, producere: etiam infantes, qui antequam edocti aliquam linguam, decesserunt, similiter loquuntur: sed causa est, quia Lingua, quæ spiritibus familiaris est, non est lingua vocum, sed est lingua idearum cogitationis; quæ Lingua est universalis omnium linguarum; & cum apud hominem sunt, ideæ eorum cogitationis illabuntur in voces quæ sunt apud hominem, & hoc tam correspondenter & adaptate, ut spiritus non aliter sciant quam quod ipsæ voces sint eorum, & quod ipsi loquantur lingua sua, cum tamen loquuntur lingua hominis: de his aliquoties cum spiritibus loquutus sum: hac dote donantur omnes Animæ, ut primum in alteram vitam veniunt, quod intelligere possint loquelas omnium, qui in universo terram orbe sunt, prorsus sicut in illis nati fuissent, nam percipiunt quicquid homo cogitat; præter alias facultates quæ adhuc excellentiores sunt: inde est, quod Animæ post mortem corporis, cum omnibus, cujuscunque regionis & linguæ fuerint, colloqui & conversari possint.*

1638. *Voces quibus loquuntur, hoc est, quas excitant seu depromunt e memoria hominis, & putant esse suas, sunt electæ & claræ, sensu plenæ, distincte pronuntiatæ, ad rem applicabiles, & mirum, melius & promptius sciunt eligere voces quam ipse homo, imo quod ostensum, vocum varias significationes norunt, quas momento applicant, absque ulla præmeditatione, ex causa, ut dictum, quia influunt ideæ eorum linguæ non nisi quam in eas voces, quæ aptabiles sunt: se habet hoc pœne sicut dum homo loquitur, & nihil cogitat de vocibus, sed solum*

est

est in sensu vocum, tunc secundum illum cadit cogitatio prompte & sponte in voces, est sensus internus qui producit voces; in sensu tali interno adhuc subtiliori & excellentiori consistit loquela spirituum, per quem homo, quamvis hoc nescit, communicat cum spiritibus.

1639. *Loquela vocum, ut dictum, est loquela propria hominum, & quidem memoriæ ejus corporeæ, at loquela idearum cogitationis est loquela spirituum, & quidem memoriæ interioris, quæ est memoria spiritus; hanc homines non sciunt se habere, quia memoria particularium seu materialium, quæ corporea est, omne facit & obfuscat interiorem, cum tamen homo absque memoria interiori, ejus spiritus propria, nihil potest cogitare; ex hac memoria sæpius loquutus sum cum spiritibus, ita lingua eorum propria, hoc est, per ideas cogitationis; quæ lingua quam universalis & copiosa sit, constare potest ex eo, quod unaquævis vox habeat ideam multæ extensionis, nam notum est, quod una vocis idea multis exponi possit, magis idea unius rei, & magis adhuc plurium, quæ conferri possunt in unam compositam, apparentem usque ut simplicem; ex quibus constare potest, qualis est loquela naturalis spirituum inter se, & per quam loquelam homo conjungitur spiritibus.*

1640. *Datum est percipere, non solum distincte illa quæ spiritus mecum loquuti sunt, sed etiam ubinam tunc essent, sive supra caput, sive infra, sive ad latus dextrum, sive ad sinistrum, ad aurem, vel alibi juxta aut intra corpus, ad quam distantiam, remotius aut propinquius; nam ex vario loco aut situ, in quo fuerunt secundum situm in Maximo Homine, hoc est, secundum statum suum, mecum loquuti sunt. Percipere etiam datum, quando venirent, & quando abirent, quo, & quousque; sique plures aut pauciores essent, præter alia: tum quoque ex loquela eorum quales essent, nam ex loquela, similiter ac ex sphæra eorum, patet manifeste quo genio, & qua indole sunt, tum qua persuasione & qua affectione; ut si dolosi, tametsi cum loquuntur nullus dolus tunc, usque genus & species doli ex singulis vocibus & ideis percipitur; ita omnes reliquæ malignitates & cupiditates, adeo ut non opus sit ut multis explorentur, est in quavis voce & idea, imago ejus. Percipitur etiam, num idea loquelæ eorum sit clausa, vel num aperta; tum quoque quid a semet, quid ab aliis, quid a Domino; se habet hoc fere sicut vultus apud hominem, ex quo absque loquela, cognosci solet, num simulatum sit, num dolosum, num lætum, num hilare a natura vel arte, num amicum ex corde, num verecundum, etiam num insanum; quandoque tale apparet ex sono loquelæ ejus; quid non in altera vita, ubi perceptio multis excedit apperceptionem*

ceptionem talem: imo antequam loquitur ſpiritus, noſcitur ex ſola cogitatione quid loqui intendit, influit enim cogitatio citius & prius quam loquela.

1641. *Spiritus in altera vita inter ſe colloquuntur, ſicut homines in terra; & qui boni ſunt, cum omni familiaritate amicitiæ & amoris, quod multoties audivi, & hoc loquela ſua, qua exprimunt plura minuto, quam homo poteſt intra horam temporis, nam loquela eorum, eſt, ut dictum, univerſalis omnium linguarum, per ideas, primitivas vocum; loquuntur de rebus ita acute & perſpicaciter, per tot ſeries rationum conſequentium ordine, & perſuadentium, ut ſi homo ſciret, obſtupeſceret; perſuaſionem & affectionem adjungunt, & ſic animant; etiam quandoque ſimul per repræſentationes ad viſum, ita ad vivum; ut pro exemplo, ſi loquela de Pudore, num dari queat abſque Reverentia, apud hominem hoc diſcuti nequit niſi per multa ratiocinia ab argumentis & exemplis, & uſque manet in dubio, at apud ſpiritum intra minutum per ſtatus affectionis Pudoris variatos ordine, tum Reverentiæ, & ſic per convenientias & diſconvenientias perceptas, & ſimul perſpectas in repræſentativis adjunctis loquelæ, ex quibus illico percipiunt concluſum, ita ex ſe fluens ex diſſenſibus ſic in conſenſum redactis; ſimiliter in omnibus reliquis: in hanc facultatem veniunt Animæ ſtatim poſt mortem: nec tunc plus amant boni ſpiritus, quam inſtruere novitios & ignaros. Ipſi ſpiritus non ſciunt quod inter ſe loquantur tam præſtante loquela, & inſtructi tam excellente dote, niſi illis datur a Domino reflectere ſuper id, nam loquela illa eſt illis naturalis & tunc inſita; ſe habet hoc, ſicut cum homine, cum animum tenet in ſenſu rerum, non in vocibus & loquela, quod abſque reflexione, quandoque nec ſciat qua loquela loquitur.*

1642. *Hæc nunc eſt Loquela Spirituum, ſed Loquela Spirituum Angelicorum adhuc univerſalior & perfectior eſt; & Loquela Angelorum adhuc univerſalior & perfectior; nam tres Cæli ſunt, ut prius dictum, Primum eſt ubi Spiritus boni, Secundum ubi Spiritus Angelici, & Tertium ubi Angeli; perfectiones aſcendunt ita ſicut exteriora ſe habent ad interiora, pæne, ut ex comparatione ſciatur, ſicut auditus ſe habet ad viſum, & viſus ad cogitationem, nam quod per loquelam haurire poteſt auditus per horam, hoc poteſt coram viſu ſiſti intra minutum, ſicut, pro exemplo, proſpectus campeſtrium, palatiorum, & urbium; & quod videri poteſt oculo per plures horas, hoc poteſt cogitatione comprehendi intra minutum; in tali ratione ſe habet loquela Spirituum, ad loquelam Spirituum angelicorum, & loque-*

loquela horum ad loquelam Angelorum; Spiritus enim Angelici una idea loquelæ aut cogitationis, plus distincte comprehendunt, quam Spiritus per aliquot mille, & Angeli similiter respective ad Spiritus Angelicos; quid tunc apud Dominum, a Quo omnis vita affectionis, cogitationis & loquelæ, & Qui Solus est Sermo & Verbum.

1643. *Loquela Spirituum Angelicorum est incomprehensibilis; ut paucis de loquela eorum, sed modo repræsentativa dicatur; ipsa res sistitur repræsentative in forma mirabili, quæ abstracta est a sensuum objectis, & per repræsentativa amœnissima & pulcherrima innumeris modis variatur, cum continuo influxu affectionum ex felici amoris mutui influente per cœlum superius a Domino, ex quo influxu sicut vivunt omnia & singula; unaquævis res ita sistitur, & hoc per continuas series; unum solum repræsentativum in serie aliqua, nusquam ad intellectum describi potest: hæc sunt quæ influunt in ideas spirituum, sed his non apparent nisi ut commune quid afficiens influens absque distincta perceptione illorum, quæ distincte percipiuntur apud Spiritus angelicos.*

1644. *Sunt spiritus mali interiores permulti, qui nec loquuntur sicut spiritus, sed sunt quoque in principiis idearum, ita subtiliores spiritibus; multa copia talium spirituum datur; sed separati prorsus sunt a spiritibus angelicis, ne quidem approximare ad eos possunt; illi spiritus mali subtiliores, alligant quoque ideas suas objectis & rebus abstracte, sed spurcis, & inibi repræsentant sibi diversa; sed spurca, suasque ideas talibus involvunt; sunt quasi fatui: loquela eorum mihi nota facta, tum etiam repræsentata per quisquilias immundas ex vase; & intellectuale eorum loquelæ repræsentatum est per equi posteriora, cujus anteriora non apparebant; nam Intellectuale repræsentatur in mundo spirituum per Equos. At Loquela Spirituum Angelicorum repræsentata est per Virginem albescente veste concinne ad pectorale quoddam adpropriata, decore indutam, habitu corporis decente.*

1645. *Loquela autem Angelorum est ineffabilis, longe supra loquelam Spirituum, quia supra Spirituum angelicorum, & nusquam homini aliquo modo intelligibilis, quamdiu in corpore vivit; spiritus in mundo spirituum nec sibi ideam ejus sistere possunt, nam est supra eorum cogitationis perceptibilitatem: Loquela illorum non est rerum repræsentatarum per aliquas ideas quales spirituum & spirituum angelicorum, sed est finium & inde usuum, qui sunt principalia & essentialia rerum; illis Angelicæ cogitationes insinuantur, & ibi variantur cum indefinita varietate; & in omnibus & singulis illius loque-*

loquelæ est jucundum interius & felix ex bono amoris mutui a Domino, ac pulchrum & delectabile a vero fidei inde; fines & inde usus sunt quasi recipientia lenissima, & subjecta delitiosa indefinitarum variationum, & hoc per formas incomprehensibiles cœlestes & spirituales; in his tenentur a Domino, nam Regnum Domini non est nisi finium & usuum: quare etiam Angeli, qui apud hominem, ad nihil aliud attendunt, quam ad fines & usus, & nihil aliud ab hominis cogitatione elimant, cætera quæ sunt idealia & materialia nihil curant, quia hæc sunt longe infra eorum sphæram.

1646. *Loquela Angelorum quandoque apparet in Mundo spirituum, & sic coram visu interiori, sicut vibratio lucis aut flammæ splendentis, & hoc cum variatione secundum statum affectionum loquelæ eorum; sunt modo communia eorum loquelæ quoad status affectionis ex distinctis innumerabilibus oriunda, quæ sic repræsentantur.*

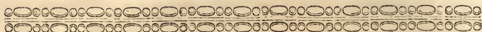
1647. *Loquela Cœlestium Angelorum est distincta a loquela Spiritualium Angelorum, & adhuc magis ineffabilis & inexpressibilis; finium cœlestia ac bona sunt, quibus eorum cogitationes insinuantur, suntque ideo in ipsa felicitate; &, quod mirum, est Loquela illorum multo abundantior, nam in ipsis fontibus & originibus vitæ cogitationis & loquelæ sunt.*

1648. *Est Loquela Spirituum bonorum, & Spirituum angelicorum, simultanea plurium, cumprimis in Gyris seu Choris, de quibus, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus; quæ in Choris, sæpius mihi audita, est labens sicut rhytmica, nihil cogitant de vocibus aut ideis, sensa sponte fluunt in illas, nullæ voces aut ideæ influunt quæ sensum multiplicant aut aliunde abstrahunt, & quibus adhæret aliquid artificiale, aut quod elegans sibi videtur ex se aut ex sui amore, quæ illico disturbarent, nulli voci inhærent, cogitant sensum, voces sunt spontaneæ ipsius sensus sequelæ; desinunt in unitates, utplurimum simplices, dum in compositas, per accentum volvunt se in sequentem: hæc inde veniunt, quia in societate cogitant & loquuntur, inde forma loquelæ secundum societatis connexionem & unanimitatem labens: talis forma Canticorum olim fuit, & talis est Psalmorum Davidis.*

1649. *Quod mirum, Loquutio labens sicut rhytmica seu harmonica Canticorum, est naturalis Spirituum, loquuntur ita inter se, tametsi id nesciunt; in ipsum habitum sic loquendi veniunt Animæ statim post mortem; in similem initiatus sum, & tandem familiaris est facta. Causa quod talis, est quia in societate loquuntur, quod utplurimum nesciunt; clarissimum indicium, quod omnes in societates distincti sint, & quod omnia inde in societatum formas.*

1650. *Con-*

1650. *Continuatio de Loquela Spirituum, & ejus diversitatibus, videatur in fine hujus Capitis.*

CAPUT XIV.

1 ET fuit in diebus Amraphelis regis Schinear, Arjochi regis Ellasar, Kedorlaomeri regis Elam, & Thidealis regis Gojim.

2 Fecerunt bellum cum Bera rege Sodomæ, & cum Birscha rege Amoræ, Schineab rege Admæ, & Schemeber rege Zeboim, & rege Belæ, hæc Zoar.

3. Omnes hi congregati sunt ad vallem Siddim, hæc mare salis.

4. Duodecim annis serviverunt Kedorlaomero; & tertio decimo anno rebellarunt.

5. Et in quarto decimo anno venit Kedorlaomer, & reges qui cum illo, & percusserunt Rephaim in Asteroth Karnajim, & Susimos in Ham, & Emim in Schave Kirjathaim.

6. Et Choritas in monte eorum Seir, usque Elparan, quæ super in desertum.

7. Et reversi sunt & venerunt ad En mischpath, hæc Kadesch, & percusserunt omnem agrum Amalekitarum, & etiam Emorræum habitantem in Chazezon Thamar.

8. Et exivit rex Sodomæ, & rex Amoræ, & rex Admæ, & rex Zeboim, & rex Belæ, hæc Zoar, & ordinaverunt cum illis prælium in valle Siddim.

9. Cum Kedorlaomero rege Elam, & Thideale rege Gojim, & Amraphele rege Schinear, & Arjocho rege Ellasar; quatuor reges cum quinque.

10. Et vallis Siddim putei putei bituminis, & fugerunt rex Sodomæ & Amoræ, & ciciderunt ibi, & residui in montem fugerunt.

11. Et sumserunt omnes opes Sodomæ & Amoræ, & omnem cibum eorum, & abiverunt.

12. Et sumserunt Lothum, & acquisitionem ejus, filium fratris Abrami, & abiverunt; & is habitans in Sodoma.

13. Et venit evasor, & indicavit Abramo Hebræo, & is habitans in quercetis Mamre Emorræi, fratris Escholi, & fratris Aneri, & hi viri fœderis Abrami.

14. Et

14. Et audivit Abram, quod captivus factus frater ejus, & expedivit initiatos suos, natos domus suæ, octodecim & trecentos, & persecutus est usque Dan.

15. Et distribuit se super eos noctu ille & servi illius, & percussit eos, & persecutus est eos usque Chobam, quæ a sinistra Damasco.

16. Et reduxit omnem acquisitionem, & etiam Lothum fratrem suum, & acquisitionem ejus, reduxit, & etiam mulieres & populum.

17. Et exivit rex Sodomæ obviam illi, postquam reversus est ille a percutiendo Kedorlaomerum, & reges qui cum illo, ad vallem Schaveh, hæc vallis regis.

18. Et Malkizedech Rex Schalem eduxit panem & vinum, & ille Sacerdos DEO ALTISSIMO.

19. Et benedixit illi, & dixit, benedictus Abram DEO ALTISSIMO Possessori cœlorum & terræ.

20. Et benedictus DEUS ALTISSIMUS, Qui tradidit hostes tuos in manum tuam: & dedit illi decimas de omnibus.

21. Et dixit rex Sodomæ ad Abramum, da mihi animam, & acquisitionem accipe tibi.

22. Et dixit Abram ad regem Sodomæ, elevavi manum meam ad JEHOVAM DEUM ALTISSIMUM, Possessorem cœlorum & terræ.

23. Si a filo & usque ad corrigiam calcei, & si accepero ab ullo quod tibi, ne dicas, ego ditavi Abramum.

24. Præter tantum, quod comederunt pueri, & portionem virorum, qui iverunt mecum, Aner, Escol & Mamre, hi accipient portionem suam.

CONTENTA.

1651. IN hoc Capite agitur de pugnis tentationum Domini, quæ per bella hic descripta repræsentantur & significantur.

1652. Bona & vera, quæ apud Externum Hominem, sed apparentia ut bona & vera, fuerunt, ex quibus Dominus in pueritia pugnavit contra mala & falsa. Bona & vera apparentia significantur per Reges nominatos, vers: 1. at mala & falsa, contra quæ pugnatum, significantur per reges nominatos, vers: 2. & quod hæc immunda essent, vers: 3.

1653. Quod mala & falsa illa, contra quæ pugnavit, non apparuerint priusquam in pueritia, & quod tunc eruperint, quod significatur per quod serviverint Kedorlaomero, vers: 4.

1654. Quod

1654. Quod Dominus tunc debellaverit & evicerit persuasionum falsi genera omnia, quæ sunt Rephaim, Susimi, Emim, Choritæ, vers: 5, 6. dein ipsa falsa & mala, quæ sunt Amalekita & Emorræus, vers: 7. postea cætera falsa & mala, quæ sunt reges nominati, vers: 8, 9, 10, 11.

1655. Quod vera & bona apparentia, quæ in se non vera & bona sunt, occupaverint Externum Hominem, vers: 12. & quod Rationalis Homo, qui est Abram Hebræus, id percipiens, vindicaverit illum & liberaverit, vers: 13, 14, 15, 16.

1656. Post pugnas illas quod malum & falsum se submiserit, vers: 17.

1657. Internus Domini Homo in Interiori, seu Divinum in Rationali, est Malkizedech, a quo benedictio post pugnas, vers: 18, 19, 20. Decimæ sunt reliquiæ, seu status boni & veri ex pugnis, n: 20.

1658. Quod victi mali & infernales spiritus petierint vitam, & cætera non curarent; sed quod a Domino nihil iis ablatum, quia Ipsi a malis & falsis eorum nullum robur: sed quod dati in potestatem spiritibus bonis & angelis, significantur per illa, quæ in vers: 21, 22, 23, 24.

SENSUS INTERNUS.

1659. QUÆ in hoc Capite continentur, apparent sicut non forent repræsentativa, nam agitur solum de bellis inter plures Reges, & de vindicatione Lothi per Abramum, & tandem de Malchizedecho, ita tanquam non aliquid arcanum cœleste intus haberent; sed usque hæc, sicut omnia reliqua, in sensu interno recondunt arcanissima, quæ quoque in continua serie consequuntur ab illis quæ præcedunt, & se in continua serie connectunt cum illis quæ sequuntur: in illis quæ præcedunt, actum est de Domino, ac Ipsius instructione, tum de Externo Ipsius Homine, qui mediis scientiis & cognitionibus conjungendus esset Interno; sed quia Externus Ipsius Homo talis erat, ut dictum, quod ex hæreditario a matre habuerit in se illa quæ impedirent conjunctionem, quæ usque prius per pugnas & tentationes expellenda essent, antequam Externus Ipsius Homo uniri posset Interno, seu Humana Ipsius Essentia Divinæ, quare in hoc Capite agitur de pugnis illis, quæ in sensu interno repræsentantur & significantur per Bella, de quibus hic agitur: intra Ecclesiam notum est, quod Malchizedechus repræsentaverit Dominum, & quod sic de Domino in sensu interno, ubi de Malchizedecho, agatur, inde quoque concludi potest, quod non solum illa, sed etiam cætera repræsentent, nam ne verbulum in Verbo potest scriptum esse, quod non demissum sit e cœlo, & consequenter

fequenter, in quo non Angeli videant cœleftia: antiquiffimis temporibus etiam plura repræfentabantur per bella, quæ vocabant Bella Jehovæ, quæ nihil aliud fignificabant quam pugnas Ecclefiæ, & illorum qui fuerunt ab Ecclefia, hoc eft, illorum tentationes, quæ non aliud funt quam pugnæ & bella cum malis apud fe, proinde cum turba diabolica quæ mala excitat, & conatur deftruere Ecclefiam & hominem Ecclefiæ: quod per Bella in Verbo nihil aliud intelligatur, conftare manifefte ex eo poteft, quod in Verbo nihil nifi de Domino, & Ipfius Regno, & Ecclefia, agi poffit, quia eft Divinum non humanum, proinde cœlefte non mundanum, quare per bella, quæ in fenfu literæ, non alia in fenfu interno, poffunt intelligi; quod melius a fequentibus conftare poteft.

1660. Verf: 1, 2. *Et fuit in diebus Amraphelis Regis Schinear, Arjochi Regis Ellafar, Kedorlaomeri Regis Elami, & Thidealis Regis Goiim. Fecerunt bellum cum Bera Rege Sodomæ, & cum Birfcha Rege Amoræ, Schineab Rege Admæ, & Schemeber Rege Zeboim, & Rege Belæ, hæc Zoar.* Fuit in diebus Amraphelis Regis Schinear, Arjochi Regis Ellafar, Kedorlaomeri Regis Elami, & Thidealis Regis Gojim, fignificant totidem genera bonorum & verorum apparentium, quæ in fe non bona & vera funt, apud Domini Externum hominem; finguli reges, & fingulæ gentes aliquod tale bonum & verum: Fecerunt bellum cum Bera Rege Sodomæ, & cum Birfcha Rege Amoræ, Schineab Rege Admæ, & Schemeber Rege Zeboim, & Rege Belæ, hæc Zoar, fignificant totidem genera cupiditatum mali, & perfuafionum falfi, contra quas Dominus pugnavit.

1661. Et fuit in diebus regis Schinear, Arjochi regis Ellafar, Kedorlaomeri regis Elami, & Thidealis regis Gojim, quod fignificent totidem genera bonorum & verorum apparentium, quæ in fe non bona & vera funt, apud Domini Externum hominem, conftare poteft ab omnium horum fignificatione in fenfu interno; tum a fequentibus; agitur enim de pugna Domini contra mala & falfa, hic de prima Ipfius pugna, quæ fuit in Ipfius pueritia & prima adolefcentia; quam tunc primum iniit & fuftinuit, cum fcientiis & cognitionibus imbutus fuit, quare hic dicitur in diebus horum. Nufquam aliquis pugnare poteft contra mala & falfa, priufquam novit quid malum & falfum, quare non priufquam inftructus eft; quid malum non fcit homo, minus quid falfum, antequam intellectu & judicio pollet, quæ caufa eft, quod homo in tentationes non veniat, priufquam ad ætatem adultam venerit; fic omnis homo in ætate fua virili, Dominus autem in puerili: omnis homo omnium primo pugnat ex bonis & veris, quæ per cognitiones accepit, & ex illis & per illa judicat de malis & falfis; omnis etiam homo, cum primum incipit pugnare, putat bona illa & vera, ex quibus pugnat, effe fua, hoc eft, fibi tribuit illa, & fimul fibi tribuit potentiam qua refiftit; hoc quoque permittitur, nam homo tunc nihil aliud fcire poteft; antequam aliquis regeneratus eft, nufquam fcire poteft, ufque ut dicere poffit quod norit, agnofcat & credat, quod nihil boni & veri a femet, fed omne bonum & verum a Domino; tum quod non ex propria potentia refiftere alicui malo & falfo poffit; non enim novit, quod fpiritus mali excitent

excitent & infundant mala & falsa, minus quod per spiritus malos communicet cum inferno, & quod infernum ita incumbat, sicut mare solet singulis partibus aggeris, cui nequaquam homo potest suis viribus resistere; sed quia usque, antequam regeneratus est, non aliter putare potest, quam quod suis viribus, etiam permittitur, & sic introducitur in pugnas seu in tentationes; postea autem magis & magis illustratur: cum homo in tali statu est, quod putet bonum & verum esse a semet, & potentiam resistendi esse suam, tunc bona & vera, ex quibus contra mala & falsa pugnat, non sunt bona & vera, tametsi ita apparent, nam proprium inest, & meritum sui ponit in victoria, & gloriatur sicut is vicerit malum & falsum, cum tamen Dominus solus est, Qui pugnat & vincit; quod ita se res habeat, non scire possunt nisi illi qui per tentationes regenerantur. Dominus quia in prima pueritia in gravissimas pugnas contra mala & falsa introductus est, nec aliter tunc potuit autumare, & hoc tam quia secundum ordinem Divinum fuit, ut Essentia Ipsius Humana per continuas pugnas & victorias introduceretur ad Essentiam Divinam & Ipsi uniretur, quam quod bona & vera ex quibus pugnavit contra mala & falsa, Externi hominis essent; & quia bona & vera illa non sic fuerunt prorsus Divina, quare vocantur apparentia boni & veri: Divina Ipsius Essentia ita introducebat Humanam, ut ex propria potentia vinceret: sed arcana hic plura sunt, quam ut usquam describi queant; verbo, in primis pugnis fuerunt bona & vera apud Dominum, ex quibus pugnavit, imbuta hæreditariis ex matre, & quantum imbuta hæreditariis ex matre, tantum non Divina fuerunt, sed per gradus, ut evicit malum & falsum, purificata sunt & facta Divina.

1662. Quod singuli reges, & singulæ gentes, significent tale bonum & tale verum, constare potest a significatione illarum in sensu interno, applicate ad rem, de qua agitur; unaquævis enim gens, & unaquævis terra, significat aliquod certum in communi, & hoc in sensu proprio & opposito; sed communis significatio se applicat ad rem de qua agitur: quod bona & vera apparentia significentur per nomina horum regum & harum gentium, multis confirmari potest, sed hoc toties prius confirmatum est, & quia hic tot nomina occurrunt, prolixum foret omnia ita singillatim exponere.

1663. Fecerunt bellum cum Bera rege Sodomæ, & cum Birscha rege Amoræ, Schineab rege Admæ, & Schemeber rege Zeboim, & rege Belæ, hæc Zoar, quod significent totidem genera cupiditatum mali & persuasionum falsi, contra quæ Dominus pugnavit, constare quoque potest a significatione horum regum, & harum gentium, quæ nominantur, ut & a sequentibus; quænam cupiditates mali & quænam persuasiones falsi per singulas significentur, etiam prolixum nimis foret exponere; de significatione Sodomæ & Amoræ, tum Admæ & Zeboim, ut & Zoar, paucis prius actum est; sunt genera comunissima seu maxime universalia malorum & falsorum, quæ in sensu interno significata hic sua serie sequuntur. Quod Dominus præ omnibus in universo graviores aut gravissimas tentationes subierit & sustinuerit, non ita notum est ex Verbo, ubi solum memoratur, quod in deserto fuerit quadraginta dies, & tentatus a Diabolo; ipsæ tentationes, quas tunc habuit, non descriptæ sunt, quam

 paucis,

paucis, quæ tamen pauca involvunt omnia, ſicut quod memoretur apud Marcum, Cap: I: 12, 13, quod ibi fuerit cum beſtiis, per quas ſignificantur peſſimi ab infernali turba; & quæ dein memorantur, quod a diabolo ductus ſuper pinnas templi, & ſuper montem altum, ſunt nihil aliud quam repræſentativa graviſſimarum tentationum, quas habuit in deſerto, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus.

1664. Quod Bella hic nihil aliud ſignificent in ſenſu interno, quam pugnas ſpirituales ſeu tentationes, prius in præmiſſis dictum; per Bella in Verbo, imprimis apud Prophetas nec aliud ſignificatur; bella humana, non poſſunt eſſe quicquam in Verbi internis, nam talia non ſunt ſpiritualia & cœleſtia, quæ unice ſunt Verbi: quod per Bella in Verbo ſignificentur pugnæ cum diabolo, ſeu quod idem, cum inferno, conſtare poteſt ab his locis, præter a multis aliis; apud Johannem, "Sunt ſpiritus dæmonum, facientes ſigna ad exeundum ad reges terræ & orbis terrarum totius, ad congregandum illos in *Bellum* diei illius magni Dei Omnipotentis," Apoc: XVI: 14. ubi quiſque videre poteſt, quod non bellum aliud die magno Dei Omnipotentis ſignificetur: apud Eundem, "Beſtia, quæ aſcendit ex abyſſo, faciet *Bellum*, Apoc: XI: 7. ubi abyſſus eſt infernum: apud Eundem, "Iratus draco contra mulierem, & abivit ut faceret *Bellum* cum reliquis ſeminis ejus, qui tenebant mandata Dei, & habent teſtimonium Jeſu Chriſti," Apoc: XII: 17. Datum ei eſt facere *Bellum* cum ſanctis," Apoc: XIII: 7. quæ bella omnia ſunt pugnæ, quales tentationum. *Bella* regum meridiei & ſeptentrionis, & cætera apud Danielem, Cap: X: & XI: tum quæ de Michaele Dan: X: 13, 21. Cap: XII: 1. Apoc XII. 7, nec alia ſunt: quod Bella non aliud ſignificent, ex cæteris prophetis quoque conſtat, ut apud Ezechielem, "Non aſcendiſtis in rupturas, & ſepiviſtis ſepem pro domo Iſraelis, ad ſtandum in *Bello* in die Jehovæ," XIII: 5. ubi de prophetis: apud Eſaiam, "Contundent gladios in ligones, & haſtas ſuas in falces, non tollet gens contra gentem gladium, & non diſcent amplius *Bellum*," II: 4. ubi manifeſte quod alia bella non ſignificentur, conſequenter quod per inſtrumenta belli, ut per gladios, haſtas, clypeos & plura, nihil aliud in Verbo, quam quæ ſunt talium bellorum: apud Eundem, "Obviam ſitienti adferte aquas, habitatores terræ Thema, cum pane ejus prævenite vagantem, nam coram gladiis vagabuntur, coram gladio extenſo, & coram arcu extento, & coram gravitate *Belli*," XXI: 14, 15: apud Jeremiam, "Ad filiam Zionis venient paſtores, & greges eorum, figent ad illam tentoria circumcirca, depaſcent quiſque ſpatium ſuum; ſacrate contra illam *Bellum*, ſurgite & aſcendamus in meridie," VI: 3, 4, 5. ubi non aliud bellum, quia contra filiam Zionis, hoc eſt, Eccleſiam: apud Eundem, "Quomodo non relicta eſt urbs laudis, urbs gaudii mei, ideo cadent juvenes ejus in plateis ejus, & omnes *viri Belli* exſcindentur in die illo," XLIX: 25, 26. urbs laudis & gaudii pro illis quæ Eccleſiæ; viri belli pro illis qui pugnant: apud Hoſcheam, "Feriam illis fœdus in die illo cum fera agri, & cum ave cœlorum, & reptili humi, & arcum, & gladium, & *Bellum* frangam de terra, & cubare faciam illos confidenter," II: 18. ubi ſimiliter ſicut bellum pro pugnis, arma

arma belli varia pro illis quæ ſunt pugnæ ſpiritualis, quæ franguntur, cum homo cupiditatibus & falſitatibus ceſſantibus in tranquillitatem pacis venit: apud Davidem, "Videte opera Jehovæ, Qui ponit ſolitudines in terra, ceſſare "faciens *Bella* uſque ad extremitatem terræ, arcum frangit, & amputat ha-"ſtam, currus comburit igne," Pſalm: XLVI: 9, 10, ſimiliter: apud Eundem, "Eſt in Schalem habitaculum Dei, & habitatio Ipſius in Zione, ibi fregit "jacula ignita arcus, ſcutum, & gladium, & *Bellum*," Pſalm: LXXVI: 3, 4. Quia ſacerdotes repræſentabant Dominum, Qui ſolus pugnat pro homine, munus illorum appellatur *Militia*, Num: IV: 23, 35, 39, 43, 47. Quod Solus Jehovah, hoc eſt, Dominus pugnet & vincat diabolum apud hominem, cum in pugnis tentationum eſt, tametſi non ita apparet homini, veritas conſtans eſt; nam ne quidem minimum a malis ſpiritibus inferri poteſt homini, quod non ex permiſſione, & ne hilum averti per angelos niſi ex Domino, ſic ut Dominus Solus ſit, Qui ſuſtinet omnem pugnam, & vincit, quod etiam paſſim repræſentatum eſt per bella quæ filii Iſraelis geſſerunt contra gentes; quod Solus, dictum quoque, apud Moſen, "Jehovah Deus veſter ambulans "ante vos, *Ipſe pugnabit* vobis," Deut: I: 30. apud Eundem, "Jehovah "Deus veſter, ambulans vobiſcum, ad *pugnandum* vobis cum hoſtibus veſtris "ad ſalvandum vos," Deut: XX: 4. tum apud Joſuam, ut Cap: XXIII: 3, 5. Bella enim ibi, quæ fiebant contra incolas idololatras terræ Canaanis, omnia repræſentabant pugnas Domini cum inferno, tum inde Eccleſiæ Ipſius, & hominum Eccleſiæ; ſecundum hæc quoque apud Eſaiam, "Quemadmodum "rugit leo, & juvenis leo, ſuper rapina ſua, cum accurrit contra illum ple-"nitudo paſtorum, a voce quorum non conſternatur, & a tumultu eorum "non affligitur; ita deſcendet Jehovah Zebaoth ad *militandum* ſuper monte "Zionis, & ſuper colle ejus," XXXI: 4. quare etiam Jehovah ſeu Dominus Vir belli dictus, ut apud Moſen, "Jehovah *Vir belli*, Jehovah nomen Ipſius," Exod: XV: 3. apud Eſaiam, "Jehovah ſicut Heros exibit, ſicut *Vir bello-"rum* ſuſcitabit zelum, vociferabitur, etiam clamabit, ſuper hoſtes ſuos præ-"valebit," XLII: 13. inde quoque eſt, quod multa quæ ſunt belli tribuantur Domino, ut hic vociferari & clamare: etiam ſpiritus & angeli ut viri belli apparent, cum ſit repræſentatio, ut apud Joſuam, "Joſua ſuſtulit oculos ſuos, "& vidit, & ecce Vir ſtans e regione illius, & *gladius illius evaginatus in ma-"nu illius*, dixit ad Joſuam, Ego *Princeps Exercitus Jehovæ*; & cecidit Jo-"ſua ſuper facies ſuas ad terram," V: 13, 14. hæc ita viſa, quia repræſentativa; quare etiam Jacobi poſteri Bella ſua vocabant *Bella Jehovæ*: ſimiliter in Antiquis Eccleſiis, apud quos Libri, qui quoque appellati, *Bella Jehovæ*, ut conſtat apud Moſen, "dicitur in Libro *Bellorum Jehovæ*," Num: XXI: 14, 15, quæ nec diſſimiliter ſcripta, ac ſunt Bella de quibus in hoc Capite, ſed ſignificata Bella Eccleſiæ: talis mos ſcribendi fuit illis temporibus familiaris, nam tunc interiores homines fuerunt, & ſublimiora cogitabant.

1665. Verſ: 3. *Omnes hi congregati ſunt ad vallem Siddim, hæc mare ſalis.* Omnes hi congregati ſunt ad vallem Siddim, ſignificat quod in immundis cupiditatum eſſent: hæc mare ſalis, ſignificat turpia falſitatum inde.

1666. Quod omnes congregati sunt ad vallem Siddim, significet quod in immundis cupiditatum essent, constare potest a significatione vallis Siddim, de qua infra vers: 10, "quod vallis Siddim putei putei bituminis, seu quod "plena puteis bituminis esset," per quos significantur spurca & immunda cupiditatum, n: 1299; similiter ex eo, quod per Sodomam, Amoram, Admam & Zeboim, significatæ sint cupiditates mali, & persuasiones falsi, quæ in se immundæ sunt: quod immundæ sint, cuivis intra Ecclesiam constare potest; etiam actualiter hoc constat in altera vita, spiritus tales nihil potius cupiunt quam in stagneis, cænosis, & excrementiis, degere, sic ut natura illorum talia secum ferat; immunda talia ex illis ad sensum exhalant, cum ad sphæram bonorum spirituum appropinquant, imprimis quando bonos infestare cupiunt, hoc est, congregari ad impugnandum illos; ex his patet, quid vallis Siddim. Hæc mare salis, quod significet turpia falsitatum inde, constare potest a significatione Maris salis, quod quasi idem est cum valle Siddim, nam dicitur, vallis Siddim hæc mare salis, sed adjectum est hoc ideo, quia mare salis significat falsitates quæ ex cupiditatibus prorumpunt; nusquam enim aliqua cupiditas est quæ non producit falsitates; vita cupiditatum assimilari potest igni carbonario, falsitates lumini obscuro inde; sicut ignis nusquam potest esse sine lumine, ita nec cupiditas absque falsitate; omnis cupiditas est amoris cujusdam fœdi, nam cupitur quod amatur, inde vocatur cupiditas, inque ipsa cupiditate est continuum amoris istius; quicquid favet aut assentitur amori isti seu cupiditati, hoc vocatur falsitas; inde patet cur mare salis adjectum hic sit valli Siddim. Quia cupiditates & falsitates sunt quæ vastant hominem, hoc est, deprivant omni vita amoris boni, & affectione veri, vastatio describitur passim per salsuginosum, "sicut apud Jeremiam," Qui ponit carnem brachium "suum, erit sicut virgultum nudatum in solitudine, & non videbit cum "venit bonum, & habitabit *exustis locis* in deserto, *terra salsuginosa*, & non "habitatur," XVII: 6. apud Ezechielem, "Cænosa ejus, & paludes ejus, & "non sanantur, in *salem* dabuntur," XLVII: 11. apud Davidem, "Jehovah "ponit fluvios in desertum, & exitus aquarum in siccitatem, *terram fructus* "*in salsuginosam*, ob malitiam habitantium in ea," Psalm: CVII: 33, 34. apud Zephaniam, "Moab sicut *Sodoma* erit, & filii Ammonis sicut *Amora*, locus "derelictus urticæ, & *fovea salis*, ac desolatio in æternum," II: 9. apud Mosen, "*Sulphur* erit & *Sal*, combustio tota terra, non seretur, & non ger- "minabit, nec ascendet in ea ulla herba, juxta eversionem *Sodomæ* & *Amoræ*, "*Admæ* & *Zeboim*," Deut: XXIX: 22. sulphur & sal, combustio tota terra, pro vastatis bonis & veris, sulphur pro vastatione boni, sal pro vastatione veri, æstuosum enim & salsuginosum ita destruunt terram & terræ producta, sicut cupiditas destruit bona, & falsitas vera: quia sal vastationem significabat, etiam solitum erat urbes, quas destruxerunt, ne reædificarentur, conserere sale, ut Jud: IX: 45. Sal etiam in contrario sensu accipitur, significans id quod fertilitatem dat, & quod quasi saporem.

Vers: 4. *Duodecim annis servіverunt Kedarlaomero, & tertio decimo anno rebellarunt.*

bellarunt. Duodecim annis ferviverunt Kedorlaomero, fignificant quod mala & falfa non apparuerint in pueritia, fed quod ferviverint bonis & veris apparentibus: & tertiodecimo anno rebellarunt, fignificant principium tentationum in pueritia.

1667. Quod duodecim annis ferviverunt Kedorlaomero, fignificent quod mala & falfa non apparuerint in pueritia, fed quod ferviverint bonis & veris apparentibus, conftat ex repræfentatione & fignificatione Kedorlaomeri, tum ex illorum, qui ferviverunt, de quibus fupra verf: 1. ut & ex fignificatione duodecim: Kedorlaomer cum illis qui nominantur fupra verf: 2, fignificat bona & vera apparentia apud Dominum, ita Externum hominem quoad illa, hic Kadorlaomer in complexu pro omnibus qui nominantur verf: 2. ut quoque ex fequentibus conftat, tum ex eo quod fuerit rex Elami, de cujus fignificatione prius actum eft, nempe quod fit fides ex charitate, hic ideo verum & bonum, nam fides & quæ fidei, non funt nifi vera, & charitas & quæ charitatis funt bona; hic autem bona infantiæ, quæ tametfi bona apparent, non funt bona, quamdiu hæreditarium malum illa contaminat, eft ex amore fui & ex amore mundi quod inhæret & adhæret; quicquid eft amoris fui & amoris mundi apparet tunc ficut bonum, fed non eft bonum, at ufque bonum dicendum, quamdiu eft apud infantem feu puerum, qui adhuc nefcit quid vere bonum; ignorantia excufat, & innocentia facit ut ficut bonum appareat; fed aliter fe res habet, cum inftructus eft homo, & novit quid bonum & malum; tale bonum & verum, quale apud puerum antequam inftructus, fignificatur per Kedorlaomerum. Quod ferviverunt duodecim annis, fignificat omne tempus quamdiu tale bonum & verum eft, nam duodecim fignificant in fenfu interno omnia quæ funt fidei charitatis, feu fidei ex charitate, fimiliter ac Elam, Genef: x: verf: 22, & quamdiu bonum & verum tale eft apud hominem, five fit in ejus pueritia, five in reliqua ejus ætate, mala & falfa nihil poffunt efficere, hoc eft, mali fpiritus non hifcunt aliquid facere, aut inferre aliquod malum, ficut fatis manifeftum eft apud infantes, pueros probos, & fimplices corde, apud quos tametfi fpiritus mali, feu ex turba diaboiica peffimi afforent, ufque ne hilum poffent efficere, fed funt fubjugati, quod hic fignificatur per quod duodecim annis ferviverint Kedorlaomero; caufa, quod tunc fubjugati fint, & ferviant, eft quod homo nondum acquifiverit fibi fphæram cupiditatum & falfitatum; non enim operari licet malis fpiritibus & geniis nifi in illa, quæ homo fibi actualiter comparavit, non in illa, quæ ex hæreditario funt; quare antequam homo comparat fibi tales fphæras, mali fpiritus ferviunt; fed ut primum comparat, illi apud eum fe infundunt, & dominari conantur, nam tunc in ipfamet fua fphæra funt, & ibi jucundum quoddam, feu ipfam fuam vitam, inveniunt; ubi cadaver ibi aquilæ. (Matt. xxiv. 28.)

1668. Et tertio decimo anno rebellarunt, quod fignificet principium tentationum in pueritia, conftat a fignificatione tertii decimi anni, & a fignificatione rebellare; tertius decimus annus eft intermedius inter duodecim & quatuor-

quatuordecim; quid per duodecim significatur, dictum est, & quid per quatuordecim sequitur, intermedium inter nullam tentationem & tentationem est tredecim: quid rebellare significat, constare potest, cum prædicatur de malis apud hominem, aut de malis spiritibus, quando subjugati sunt aut serviunt, ac incipiunt exsurgere & infestare; mala seu mali spiritus in tantum rebellant, in quantum homo, qui in bonis & veris esse vult, confirmat apud se aliqua mala & falsa, seu in quantum ejus bonis & veris se insinuant cupiditates & falsitates, in his est vita spirituum malorum, in bonis autem & veris est vita Angelorum, inde infestatio & pugna; hoc apud omnes qui conscientiam habent, & adhuc magis apud Dominum, cum puer, Qui perceptionem; apud illos qui habent conscientiam, oritur inde dolor mutus, at apud illos qui perceptionem, dolor acutus, & quo interior perceptio, eo acutior; inde qualis Tentatio Domini præ hominum fuerit, constare potest, Qui perceptionem interiorem & intimam habuit.

1669. Vers: 5. *Et in quartodecimo anno venit Kedorlaomer, & reges qui cum illo, & percusserunt Rephaim in Asteroth Karnaim, & Susimos in Ham, & Emim in Schave Kirjathaim.* In quartodecimo anno, significat primam tentationem: venit Kedorlaomer, significat bonum apparens in Externo Homine: & reges qui cum illo, significant verum apparens quod est boni illius: & percusserunt Rephaim in Asteroth Karnaim, & Susimos in Ham, & Emim in Schave Kirjathaim, significant persuasiones falsi, seu inferna talium, quæ Dominus evicit.

1670. In quartodecimo anno, quod significet primam tentationem, constare potest a significatione quatuordecim, seu finis secundæ septimanæ, de qua n: 728. ubi tempus septem dierum seu unius septimanæ significat tentationis principium; quatuordecim, seu duarum septimanarum, idem; hic quatuordecim quia spectant duodecim quæ præcedunt, quibus significatum tempus pueritiæ, ut dictum.

1671. Venit Kedorlaomer, quod significet bonum apparens in Externo Homine, constat ex significatione Kedorlaomeri, de qua in versu mox præcedente, quod sit bonum & verum apparens, hic modo bonum, quia dicitur, etiam, & Reges qui cum illo, per quos significatur verum.

1672. Et reges qui cum illo, quod significent verum apparens quod est boni illius, constat ex significatione Regum in Verbo; Reges, Regna, & Populi in historicis & propheticis Verbi significant vera, & quæ veritatum sunt, quod multis confirmari potest; in Verbo accurate distinguitur inter Populum & Gentem, per Populum significantur vera, per Gentem bona, ut ostensum prius n: 1259, 1260. reges prædicantur de populis, non ita de gentibus; filii Israelis antequam Reges ambiebant, fuerunt Gens, & repræsentabant Bonum seu cœleste, at postquam cupiverunt Regem, & acceperunt, facti sunt populus, & non repræsentabant Bonum seu cœleste, sed Verum seu Spirituale, quæ causa fuit, quod hoc illis imputatum sit in vitium, 1 Sam: VIII: 7. ad f. de qua re, ex Divina Domini Misericordia, alibi: hic quia nominatur Kedorlaomer, & additur, "Reges qui cum illo," significatur tam bonum quam verum,

verum, per Kedorlaomerum bonum, per Reges verum, sed quale fuit Bonum & Verum in principio tentationum Domini, supra dictum.

1673. Et percusserunt Rephaim in Asteroth Karnaim, & Susimos in Ham, & Emim in Schave Kirjathaim, quod significent persuasiones falsi, seu inferna talium, quæ Dominus evicit, constat ex significatione Rephaim, Susimorum, & Emim, quod sint similis generis ac Nephilim, qui memorantur, Genes: VI: 4. qui quod significent persuasiones falsi, seu illos qui ex persuasione suæ altitudinis & præeminentiæ nihili fecerunt omnia sancta & vera, & qui falsitates infuderunt cupiditatibus, ostensum satis superque est ibi, videatur n: 581. & ex locis ibi adductis, Num: XIII: 33. Deut: II: 10. Esai: XIV: 9. Cap: XXVI: 14, 19. Psalm: LXXXVIII: 11. sunt hic genera persuasionum falsi, quæ per hos tres, tum per Choritas in monte Seir, significantur; nam plura genera persuasionum falsi sunt, non modo secundum falsitates, sed etiam secundum cupiditates, quibus adjunguntur aut infunduntur, aut a quibus profluunt & producuntur; quales persuasiones falsi sunt, nusquam constare potest alicui homini, qui vix plus novit, quam quod persuasio falsi & cupiditas mali detur, at in altera vita in sua genera & in suas species distinctissime dispositæ sunt: dirissimæ persuasiones falsi fuerunt apud eos, qui ante diluvium vixerunt, imprimis apud eos qui Nephilim dicti; hi tales fuerunt, ut persuasionibus suis in altera vita omnem facultatem cogitandi adimant spiritibus ad quos alluunt, ut hi videantur sibi vix vivere, minus aliquid verum posse cogitare; est enim, ut ostensum, communicatio omnium cogitationum in altera vita, quare cum persuasivum tale influit, non potest aliter, quam quasi necare omnem cogitationis aliorum potentiam: tales nefandæ gentes fuerunt, contra quas Dominus in prima pueritia pugnavit, & quas evicit; quas nisi Dominus per Adventum suum in mundum evicisset, nusquam aliquis homo hodie in tellure hac superesset, nam omnis homo regitur per spiritus a Domino: hodie iidem ex phantasiis suis circumdati sunt quasi nimbosa petra, e qua jugiter exsurgere conantur, sed incassum, de quibus videatur n: 1265 ad 1272, & prius multoties; qui quoque, & tales, intellecti sunt per Esaiam, "Mortui non vivent, *Rephaim* non surgent, eo quod visitasti, & delevisti eos, & perdidisti omnem memoriam eorum," XXVI: 14. & apud Davidem, "Num mortuis facies miraculum, num *Rephaim* surgent, confitebuntur Tibi," Psalm: LXXXVIII: 11. ubi per mortuos non intelliguntur mortui, sed damnati. Sunt quoque hodie, ex orbe imprimis Christiano, quibus quoque persuasiones sunt, sed non tam diræ, quales fuerunt antediluvianis; persuasiones falsi sunt aliæ quæ partem & voluntariam & intellectualem hominis occupant, tales fuerunt antediluvianorum, & horum quæ significantur per Rephaim, Susimos & Emim; at sunt persuasiones falsi aliæ quæ solum partem intellectualem occupant, ex principiis falsi apud se confirmatis oriundæ, hæ non ita fortes sunt, nec necativæ sicut illorum, sed usque in altera vita spiritibus multum incommodi inferunt, & quoad partem, eorum cogitandi facultatem auferunt; spiritus, qui tales sunt, apud hominem excitant mera confirmantia falsi, sic ut homo non aliter videat quam quod falsum sit verum, & malum sit bonum;

est

eſt ſphæra eorum quæ talis; ut primum aliquid veri evocatur ab Angelis, illi ſuffocant & exſtinguunt; homo poteſt appercipere num a talibus regitur, per id ſolum, ſi vera Verbi putat falſa eſſe, & ſe confirmat, ut non aliter poſſit videre; tunc ſatis certus eſſe poteſt, quod tales ſpiritus apud illum ſint, & quod dominentur; ſimiliter illi, qui ſibi perſuadent, omne emolumentum proprium eſſe bonum commune, & non aliud pro communi bono reputant, quam quod etiam proprium ſit, ſpiritus mali apud eum tot confirmantia ſuggerunt, ut non aliter videat; qui tales ſunt, ut omne proprium ſpectant ut commune bonum, aut obvelant ſpecie, quod ſit commune bonum, in altera vita ſimiliter faciunt quoad commune bonum ibi: quod talis ſit influxus ſpirituum apud hominem, ex continua experientia ad vivum, datum eſt noſſe.

1674. Verſ: 6. *Et Choritas in monte eorum Seir, uſque Elparan, quæ ſuper in deſertum.* Choritas in monte eorum Seir, ſignificat perſuaſiones falſi ex amore ſui: uſque Elparan quæ ſuper in deſertum, ſignificat extenſionem.

1675. Choritas in monte eorum Seir, quod ſignificet perſuaſiones falſi quæ ex amore ſui, conſtat ex ſignificatione Choritarum, & ex ſignificatione Seir; quod Choritas attinet, fuerunt illi qui habitarunt in monte Seir, ut conſtat ex Geneſ: xxxvi: 8, 20. ſeq: ubi Eſavus qui dictus Edom; per Eſavum ſeu Edomum ſignificatur in genuino ſenſu Dominus quoad Humanam Ipſius Eſſentiam, & quoque per Eſavum ſeu Edomum repræſentatur, ut multis conſtare poteſt tam ex hiſtoricis quam ex propheticis Verbi, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentbus; & quia per Choritas repræſentabantur illi qui in perſuaſionibus falſi ſunt, & repræſentativa illo tempore actualiter exiſtebant, ideo quoque ſimile repræſentatum fuit per id, quod Eſavi poſteri expulerint Choritas e monte Seir, de quibus apud Moſen ita, "Terra *Rephaim* reputatur etiam hæc, *Rephaim* "habitarunt in ea prius, & Amnonitæ vocant eos *Samſumim*; populus "magnus & multus & excelſus ſicut Enakim; & perdidit eos Jehovah a "coram illis, & poſſiderunt eos, & habitaverunt loco eorum. Quemadmo-"dum fecit *filiis Eſavi* habitantibus in *Seir*, quod perdidit *Choritas* a coram "illis, & poſſiderunt eos, & habitarunt loco eorum," Deut: II: 20, 21, 22. hæc repræſentant & ſignificant idem quod hic de Kedorlaomere, nempe quod Kedarlaomer & reges cum illo percuſſerint Choritas in monte Seir, nam per Kedorlaomerum, ut dictum, repræſentatur Domini Bonum & Verum in pueritia, ita Domini Humana Eſſentia quoad Bonum & Verum tunc, quo deſtruxit perſuaſiones falſi, hoc eſt, inferna tali diaboli turba impleta, quæ perſuaſionibus falſi mundum ſpirituum, & conſequenter genus humanum, aggreſſa eſt perdere: & quia Eſavus ſeu Edomus Dominum quoad Humanam Eſſentiam repræſentabat, etiam Mons Seir, ut & Paran, repræſentabant illa quæ Humanæ Ipſius Eſſentiæ eſſent, nempe Cœleſtia amoris, ut conſtat ex Benedictione Moſis, "Jehovah de Sinai venit, & exortus eſt de *Seir* illis, ex-"ſplenduit de monte *Paran*, & venit ex myriadibus ſanctitatis, e dextra Ipſius "ignis legis illis, etiam amans populos," Deut: xxxiii: 2, 3. quod Jehovah exortus e monte Seir, & exſplenduit de monte Paran, non aliud ſignificat quam Humanam Domini Eſſentiam; quiſque ſcire poteſt, quod exoriri de monte

monte Seir, & exſplendere de monte Paran non ſignificet montes nec incolas, ſed res Divinas, ita cœleſtia Humanæ Domini Eſſentiæ, ex Qua prædicatur, quod Jehovah exortus & exſplenduerit: quod Seir, ex Cantico Deboræ & Baraki in Libro Judicum, " Jehovah, cum exiviſti e *Seir*, cum egreſſus es ex " *agro Edomi*, terra contremuit, etiam Cœli ſtillarunt, etiam nubes ſtillarunt " aquas, montes defluxerunt, hic Sinai coram Jehovah Deo Iſraelis," v: 4, 5. ubi exire e Seir & egredi ex agro Edomi, nec aliud ſignificat. Adhuc manifeſtius in prophetia Bileami, qui fuit unus ex filiis orientis ſeu ex Syria, ubi Antiquæ Eccleſiæ reſiduum fuit, apud Moſen, " Video Ipſum, & non jam, " conſpicio Ipſum, & non propinquus, orietur ſtella e Jacobo, & ſurget ſceptrum ex Iſraele, & erit *Edomus* hæreditas, & erit hæreditas *Seir*, hoſtium illius," Num: XXIV: 17, 18. ubi videre Ipſum & non jam, conſpicere Ipſum, & non propinquus, eſt adventus Domini in mundum, cujus Humana Eſſentia dicitur ſtella e Jacobo, quæ oritura, tum Edomus & Seir; quod non Edomus & Seir fieret hæreditas, unicuique conſtare poteſt; quod hæreditas Seir hoſtium illius, ſeu mons hoſtium illius, eſt idem ac multoties alibi, quod expellendi hoſtes, & poſſidenda terra eorum. Quod etiam mons Paran ſeu Elparan idem ſignificet, qui in hoc verſu nominatur, conſtat quoque apud Habakuk, " Deus a Themane veniet, & Sanctus de *monte Paran*, ſelah, texit " cælos honor Ipſius, & laude Ipſius impleta eſt terra," III: 3. ſed ſciendum, quod montes & terræ, ſignificationem habeant & accipiant ab habitatoribus qui ibi, quando Choritæ ibi habitarunt, a Choritis, & quando expulſi, ab illis qui expulerunt, ſicut ab Eſavo ſeu Edomo, & quoque aliunde, quare in utroque ſenſu, in genuino & oppoſito; in genuino pro Humana Domini Eſſentia, in oppoſito pro amore ſui; Humana Domini Eſſentia eſt Ipſe Amor cœleſtis; Amori cœleſti oppoſitum eſt amor ſui; ita Choritæ hic ſignificant perſuaſiones falſi ex amore ſui. Sunt perſuaſiones falſi ex amore ſui, & perſuaſiones falſi ex amore mundi, illæ perſuaſiones nempe quæ ex amore ſui, ſunt fœdiſſimæ; at perſuaſiones ex amore mundi, non ita fœdæ; illæ ſeu perſuaſiones falſi ex amore ſui, ſunt oppoſitæ cœleſtibus amoris, hæ ſeu perſuaſiones falſi ex amore mundi, ſunt oppoſitæ ſpiritualibus amoris; perſuaſiones ex amore ſui ſecum ferunt, quod imperare velint ſuper omnia, & quantum eis relaxantur vincula tantum ruunt, uſque ut imperare velint ſuper univerſum, & quod quoque oſtenſum, ſuper Jehovam; quare perſuaſiones illius generis nuſquam tolerantur in altera vita; at perſuaſiones ex amore mundi non eo uſque ruunt, inde modo inſaniæ quod non contenti ſint ſua ſorte, ſed affectent vane gaudium cœleſte, & ſibi appropriare velint aliorum bona, non ita animo imperandi; ſed differentiæ illarum perſuaſionum ſunt innumerabiles.

1676. Uſque Elparan, quæ ſuper in deſertum, quod ſignificet extenſionem, conſtare poteſt ex eo, quod Choritæ percuſſi ſint, & profugati eo uſque; deſertum Paran memoratur, Gen: XXI: 21. Num: X: 12. Cap: XII: 16. Cap: XIII: 3, 26. Deut I: 1. Quid per Elparan, quæ in deſerto, hic ſignificatur, non ita poteſt exponi, modo quod prima Domini victoria ſuper Inferna per iſtas gentes ſignificata, adhuc non ulterius ſe extenderit; ſed

quousque se extendit, significatur per Elparan super in desertum. Cui arcana cœlestia non scire datum, is putare potest, quod non opus fuisset adventu Domini in mundum ad pugnandum cum infernis, & per tentationes in se admissas illa debellare & vincere, cum usque ex Omnipotentia Divina potuissent subjugari, & in infernis suis includi; sed usque quod ita se res habeat, constans est veritas; ipsa arcana evolvere solum quoad communissima, foret integrum opus, tum quoque foret dare occasiones ad ratiocinia de mysteriis Divinis, quæ mentes humanæ, utcunque evolverentur, non caperent, & plerique non capere vellent: quare satis est, ut sciant, & quia ita est, ut credant, quod veritas æterna sit, nisi Dominus venisset in mundum, & per tentationes in se admissas subjugaverit & evicerit inferna, quod periisset genus humanum, & quod non salvari aliter potuissent, etiam qui in tellure hac fuerunt a tempore Antiquissimæ Ecclesiæ.

1677. Vers: 7. *Et reversi sunt & venerunt ad En Mischpath, hæc Kadesch, & percusserunt omnem agrum Amalekitarum, & etiam Emorræum habitantem in Chazezon Thamar.* Reversi sunt & venerunt ad En Mischpath, hæc Kadesch, significat continuationem: & percusserunt omnem agrum Amalekitarum, significat genera falsorum: & etiam Emorræum habitantem in Chazezon Thamar, significat genera malorum, quæ inde.

1678. Reversi sunt & venerunt in En Mischpath, hæc Kadesch, quod significet continuationem, constat ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ sequuntur; agitur hic nunc de falsis & malis inde; falsa significantur per Amalekitam, & mala inde per Emorræum in Chazezon Thamar: per Kadesch significantur vera, tum quoque contentiones de veris; hic quia de falsis, & de malis inde, agitur, quæ evicit Dominus in prima sua pugna, hic nominatur En Mischpath, hæc Kadesch, quia contentio fuit de veris. Quod Kadesch significet vera de quibus contenditur, constat apud Ezechielem, ubi termini Terræ Sanctæ describuntur, "Angulus meridiei versus austrum, a *Thamar* usque ad "aquas Meriboth (: contentionum:, *Kadeschum*, hæreditatem ad mare magnum, & angulum austri versus meridiem," XLVII: 19. Cap: XLVIII: 28. ubi meridies pro luce veritatis, terminus ejus quo significatur contentio de veris, dicitur Kadesch. *Kadesch* quoque fuit, ubi Moses percussit petram, e qua exiverunt aquæ, quæ aquæ vocatæ sunt Meribah ex contentione, Num: XX: 1, 2, 11, 13. per petram, ut notum, significatur Dominus, per aquas in sensu interno Verbi, spiritualia, quæ sunt vera, aquæ Meribah dictæ quia de illis contentio: quod etiam dictæ aquæ contentionis Kadesch, constat apud Mosen, "Rebellastis ori meo in deserto Zin, in contentione concionis, ut sanctifica-"retis Me per aquas in oculis eorum, hæ aquæ *contentionis Kadesch* deserti "Zin," Num: XXVII: 14. Deut: XXXII: 51. Similiter fuit in *Kadesch*, quo reversi exploratores e terra Canaane, & ubi murmurarunt & contenderunt, non volentes intrare in terram, Num: XIII: 26. Ex his constat, quod En Mischpath seu fons judicii aut fons Mischpath Kadesch significet contentionem de veris, & sic continuationem. Quia hic historica vera sunt, ac ita factum, apparere potest, sicut non talia repræsentata sint & significata per

per loca quo venit, & per gentes, quas percussit Kedorlaomer; sed historica omnia in Verbo sunt repræsentativa & significativa, tam quoad loca, quam quoad gentes, ut & quoad facta, ut manifeste constare potest ab omnibus tam in Historicis Verbi quam in Propheticis.

1679. Et percusserunt omnem agrum Amalekitarum, quod significet genera falsorum, constat a repræsentatione & significatione gentis Amalekitæ; per omnes gentes quæ fuerunt in terra Canaane repræsentata sunt genera falsorum & malorum, ut ex sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, constabit; per Amalekitas significata sunt falsa, per Emorræos in Chazezon Thamar mala ex falsis; quod per Amalekitas falsa, quibus oppugnantur vera, constare potest ab illis quæ de Amalekitis memorantur Exod: XVII: 13 ad f. Num: XIII: 29. Cap: XXIV: 20. Deut: XXV: 17, 18, 19. Jud: V: 13, 14. 1 Sam: XV: 1 ad f. Cap: XXVII: 8. Psalm: LXXXIII: 8, 9. Per Rephaim, Susimos, Emim, Choritas, de quibus in vers: 5, 6, significatæ sunt persuasiones falsi, oriundæ ex cupiditatibus mali, hoc est, ex malis, hic autem per Amalekitas & Emorræum in Chazezon Thamar significantur falsa ex quibus mala; aliud est falsum ex malo, & aliud falsum & inde malum; falsa scaturiunt vel ex cupiditatibus, quæ sunt voluntatis, vel ex principiis captis quæ sunt intellectus; falsa ex cupiditatibus quæ sunt voluntatis, sunt fœda, nec ita exstirpari se patiuntur, quia ipsi vitæ hominis cohærent; ipsa vita hominis est quod cupit, hoc est, quod amat, dum confirmat apud se hanc vitam, seu cupiditatem aut amorem, omnia confirmantia sunt falsa, & implantantur ejus vitæ; tales fuerunt antediluviani: falsa autem ex principiis captis, quæ sunt intellectus, non ita radicari possunt in parte voluntaria hominis; sicut sunt doctrinalia falsa aut hæretica, hæc ab origine extra voluntatem inchoant, & ab imbuitione talium ab infantia, & dein a confirmatione in ætate adulta; at quia falsa sunt, non possunt aliter quam producere mala vitæ; ut qui credit mereri salutem per opera, & se confirmat in eo, ipsum meritum, justificatio sui, & confidentia, sunt mala quæ inde; & vicissim, qui credit, pietatem vitæ non dari posse nisi meritum ponatur in operibus, malum inde est quod exstinguat apud se omnem pietatem vitæ, & se dedat cupiditatibus & voluptatibus; similiter in aliis multis: talia falsa & inde mala sunt, de quibus in hoc versu agitur.

1680. Et etiam Emorræum habitantem in Chazezon Thamar, quod significet genera malorum quæ inde, constat ex illis quæ nunc dicta sunt, tum a repræsentatione & significatione Emorræorum, de qua in Cap: seq: XV ad vers: 16. Quod mala & falsa attinet, contra quæ Dominus pugnavit, sciendum, quod fuerint infernales spiritus qui in malis & falsis, hoc est, quod fuerint Inferna talibus impleta, quæ continue infestabant genus humanum; infernales non aliud cupiunt quam perdere unumquemque, nec plus voluptatis percipiunt, quam dum cruciant: distinguuntur in altera vita omnes spiritus ex eo; qui malum cupiunt contra alios, sunt spiritus infernales seu diabolici; qui autem bonum aliis volunt, sunt spiritus boni & angelici; homo potest scire, inter quos est, num inter infernales vel inter angelicos; si

proximo intendit malum, de illo non nisi malum cogitat, & cum potest etiam actualiter facit, & in eo delectatur, is est inter infernales, & fit etiam infernalis in altera vita; at qui proximo intendit bonum, & de illo non nisi bonum cogitat, & cum potest actualiter facit, is est inter Angelicos, & fit etiam Angelus in altera vita; hoc characteristicon est, examinet quisque se secundum hoc, qualis est: nihil est, quod non malum faciat cum non potest nec audet, & nihil est quod bonum faciat sui causa, hæc sunt externa quæ removentur in altera vita, homo est ibi sicut cogitat & intendit; sunt plures qui ex habitu in mundo bene loqui possunt, sed appercipitur illico num mens seu intentio consentit, si non, rejicitur inter infernales sui generis & speciei.

1681. Vers: 8, 9. *Et exivit Rex Sodomæ, & Rex Amoræ, & Rex Admæ, & Rex Zeboim, & Rex Belæ hæc Zoar, & ordinaverunt cum iis prælium in valle Siddim; cum Kedorlaomero Rege Elam, & Thideale Rege Goiim, & Amraphele Rege Schinear, & Arjocho Rege Ellasar; quatuor Reges cum quinque.* Exivit rex Sodomæ, & rex Amoræ, & rex Admæ, & rex Zeboim, & rex Belæ hæc Zoar, significant, ut prius, mala & falsa communiter regnantia: & ordinaverunt cum iis prælium, significant quod aggressi: in valle Siddim, significat, hic ut prius, immundum: cum Kedorlaomero rege Elam, & Thideale rege Goiim, & Amraphele rege Schinear, & Arjocho rege Ellasar, significant vera & bona in Externo Homine; Kedorlaomer rex Elam, vera; Thideal rex Goiim, bona; cæteri, quæ inde: quatuor reges cum quinque, significat horum unionem, & illorum disunionem.

1682. Exivit rex Sodomæ, & rex Amoræ, & rex Admæ, & rex Zeboim, & rex Belæ, hæc Zoar, quod significent mala & falsa communiter regnantia, constat ab illis quæ dicta supra ad vers: 2 de iisdem, quod sint cupiditates mali, & persuasiones falsi; ibi in genere per eosdem reges significata sunt omnia mala, & omnia falsa, seu quod idem est, cupiditates mali, & persuasiones falsi, quare dictum quod cum illis bellum factum; postea agitur de bello cum Rephaim, Susimis, Emim, & Choritis; tum cum Amalekita & Emorræo, demum cum his regibus, qui principio nominati sunt, hic ideo per eosdem reges significantur solum mala & falsa regnantia, quæ sunt minoris gradus.

1683. Quod ordinaverunt cum iis prælium, significet quod aggressi, constat ex significatione ordinare prælium, quod sit oppugnare, nam quod ii rebellaverint, dicitur supra vers: 3: patet quoque ex eo, quod mali spiritus sint qui aggrediuntur; ita enim se res habet, Dominus nusquam cum aliquo inferno inchoavit pugnam, sed Inferna Ipsum aggressa sunt; ut fit quoque apud unumquemvis hominem qui in tentatione est, seu in pugna cum malis spiritibus, apud eum nusquam angeli aggrediuntur, sed semper & continue mali seu infernales spiritus; angeli solum avertunt & defendunt; hoc venit a Domino, qui nusquam alicui, si vel foret omnium pessimus & infensissimus hostis, malum inferre vult, aut eum detrudere in infernum, sed is est qui sibi malum infert, & præcipitat in infernum: hoc quoque sequitur a natura mali, & a natura boni; natura mali est, ut unumquemvis lacessere velit; natura boni

est,

eſt, ut nullum; mali in ipſamet ſua vita ſunt, cum aggrediuntur, continue enim cupiunt perdere; boni in ipſamet ſua vita ſunt, cum neminem aggrediuntur, & cum uſum præſtare poſſunt alios a malis defendendo.

1684. In valle Siddim, quod ſignificet immundum, conſtat ab illis quæ ſupra ad verſ: 3, de valle Siddim, & mari ſalis, dicta ſunt.

1685. Cum Kedorlaomero rege Elam, & Thideale rege Goiim, & Amraphele rege Schinear, & Arjocho rege Ellaſar, quod ſignificet vera & bona in Externo Homine, conſtat ex ſignificatione eorundem in verſ: 1. hujus capitis.

Quod Kedorlaomer rex Elam ſignificet vera, & Thideal rex Goiim bona, & cæteri quæ inde, conſtat ex eo, quod hic alio ordine recenſeantur iidem Reges ac ſupra verſ: 1. ibi tertio loco, hic primo Kedorlaomer rex Elam; & ibi quarto loco, hic ſecundo Thideal rex Goiim: eſt Verum quod primum eſt pugnæ, ex Vero enim pugnatur, nam ex Vero noſcitur quid falſum & quid malum, quare pugnæ tales nuſquam exiſtunt antequam homo imbutus eſt ſcientiis & cognitionibus veri & boni, inde per Kedorlaomerum, qui primo loco hic nominatur, ſignificatur Verum quod fuit apud Dominum; quod quoque conſtat ex ſignificatione Elami, quod ſit fides ex charitate, quod idem eſt ac verum, ut oſtenſum prius eſt Cap: x: ad verſ: 22. inde ſequitur, quod Thideal rex Gojim, ſeu gentium, ſignificet Bonum; & quod cæteri reges vera & bona, quæ ſunt inde.

1686. Quatuor reges cum quinque, quod ſignificet horum unionem, & illorum diſunionem, conſtare poteſt a ſignificatione quatuor, & a ſignificatione quinque; quatuor ſignificant unionem quia paria, ſicut quoque duo cum ſpectant conjugia rerum, ut quoque obſervatum n: 720; quinque autem diſunionem quia parum, ut oſtenſum n: 649, ſe habent omnia prædicate ad rem de qua agitur.

1687. Verſ: 10. *Et vallis Siddim putei putei bituminis; & fugerunt rex Sodomæ & Amoræ, & ceciderunt ibi, & reſidui in montem fugerunt.* Vallis Siddim putei putei bituminis, ſignificat immundum falſitatum & cupiditatum: & fugerunt rex Sodomæ & Amoræ & ceciderunt ibi, ſignificat quod mala & falſa illa victa: & reſidui in montem fugerunt, ſignificat quod non omnes; mons eſt amor ſui & mundi.

1688. Vallis Siddim putei putei, ſeu plena puteis bituminis, quod ſignificet immundum falſitatum & cupiditatum, conſtat a ſignificatione Siddim, quod ſit immundum, de qua ſupra ad verſ: 3: tum a ſignificatione puteorum, quod ſint falſitates, & bituminis quod ſint cupiditates; putei vocantur falſitates ex immunda aqua, & bitumen cupiditates ex fædo ſulphureo nidore in tali aqua.

1689. Quod fugerunt rex Sodomæ & Amoræ, & ceciderunt ibi, ſignificet quod mala & falſa illa victa, conſtat ex ſignificatione Sodomæ & Amoræ, quod ſint mala cupiditatum, & falſa perſuaſionum, de qua ſupra; hic rex Sodomæ & Amoræ pro omnibus malis & falſis etiam per cæteros reges ſignificatis: tum ex ſignificatione fugere & cadere, quod ſit vinci.

1690.

1690. Quod residui in montem fugerunt, significet quod non omnes, constat absque explicatione, ex eo quod residui facti, qui aufugerunt. In sensu interno agitur de Tentationibus, quos sustinuit Dominus in pueritia, de qua nihil memoratur in Verbo Novi Testamenti, solum de Tentatione in deserto, seu mox postquam venit ex deserto, & denique de ultima Tentatione in Gethsemane, & porro: quod Domini Vita a prima pueritia usque ad ultimam horam vitæ in mundo fuerit continua Tentatio & continua Victoria, constat a pluribus in Verbo Veteris Testamenti, & quod non cessaverit cum Tentatione in deserto, constat ab his apud Lucam, "Postquam absolvit omnem tentationem diabolus, *destitit ab Ipso ad tempus*," IV: 13. tum ex eo quod usque ad mortem crucis tentatus sit, sic ad ultimam horam vitæ in mundo; inde patet quod tota Domini vita in mundo a prima pueritia fuerit continua Tentatio & continua Victoria, ultima fuit cum super cruce oravit pro inimicis, ita pro omnibus in universo terrarum orbe. In verbo vitæ Domini, apud Evangelistas, non memoratur, præter ultimam, quam Tentatio Ipsius in deserto; plura discipulis non detecta sunt; quæ detecta, secundum sensum literæ tam levia apparent, ut vix aliquid, nam ita dicere & ita respondere, non est aliqua tentatio, cum tamen gravior fuit, quam usquam aliqua mens humana capere & credere possit; nemo scire potest quid tentatio, nisi qui in illa fuit; Tentatio quæ memoratur apud Matth: IV: 1 ad 11. Marc: I: 12, 13. Luc: IV: 1 ad 13. continet in summa Tentationes, nempe quod ex amore erga universum genus humanum pugnaverit contra amores sui & mundi, quibus repleta fuerunt Inferna: omnis tentatio fit contra amorem in quo est homo, in quali gradu est amor in tali fit tentatio; si non contra amorem, nulla est tentatio; amorem alicujus destruere, est ipsam vitam, nam amor est vita; Domini vita fuit Amor erga universum genus humanum, & quidem tantus & talis, ut non nisi quam purus Amor; contra hanc Ipsius vitam admissæ sunt Tentationes continuæ, ut dictum, a prima pueritia ad ultimam horam in mundo: Amor, qui fuit ipsissima Domini vita, significatur per "quod esuriverit, & quod diabolus dixe-" rit; si Filius es Dei, dic lapidi huic, ut fiat panis, & quod responderit " Jesus, scriptum est, quod non per panem solum victurus sit homo, sed " per omne verbum Dei," Luc: IV: 2, 3, 4. Matth: IV: 2, 3, 4. Quod pugnaverit contra amorem mundi, seu omnia quæ sunt amoris mundi, significatur per quod "deduxerit Ipsum diabolus in montem altum, & monstraverit Ipsi om-" nia regna orbis terrarum in momento temporis, & quod dixerit, tibi dabo po-" testatem hanc omnem, & gloriam eorum, quia mihi data est, & cui vo-" luero, do eam; tu ergo si adoraveris coram me, erunt tibi omnia; sed re-" spondens Ipsi Jesus dixit, abi post Me satana, scriptum namque est, ado-" rabis Dominum Deum tuum, & Illi Soli servies," Luc: IV: 5, 6, 7, 8. Matth: IV: 8, 9, 10. Quod contra amorem sui, & omnia quæ sunt amoris sui, significatur per hæc, "Assumsit Ipsum diabolus in sanctam urbem, & " statuit Ipsum super pinnulam templi, & dixit ipsi, si Filius es Dei, " mitte Te Ipsum deorsum, scriptum enim est, angelis suis præcipiet de te, " &

" & super manibus portabunt te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum; " dixit ei Jesus, iterum scriptum est, non tentabis Dominum Deum tuum," Matth: IV: 5, 6, 7. Luc: IV: 9, 10, 11, 12. Continua Victoria significatur per hæc, quod post Tentationem, " Angeli accesserint & ministrave-" rint Ipsi," Matth: IV: 11. Marc: I: 13. In summa, Dominus a prima pueritia usque ad ultimam horam vitæ in mundo, ab omnibus infernis oppugnatus est, quæ continue ab Ipso expugnata, subjugata & victa, & hoc unice ex Amore erga universum genus humanum, qui amor quia non fuit humanus sed Divinus, & quantus amor tanta tentatio, constare potest, qualis pugnarum gravitas fuit, & a parte infernorum quanta ferocia: quod hæc ita se habuerint, pro certo scio.

1691. Quod mons sit amor sui & amor mundi, constare potest a significatione montis, de qua mox. Omne malum & falsum, existit ab amore sui & amore mundi, non alia origo illorum est; amor enim sui & mundi sunt opposita amori cœlesti & spirituali; & quia opposita, sunt ii qui cœlestia & spiritualia Regni Dei destruere continue conantur; ex amore sui & mundi existunt omnia odia, ex odiis omnes vindictæ & crudelitates, ex illis & his omnes doli, in summa omnia inferna. Quod per montes in Verbo significetur amor sui & mundi, constare potest ab his locis; apud Esaiam, " Oculi " superbiæ hominis humiliabitur, & deprimetur altitudo hominum; dies Je-" hovæ Zebaoth super omnem superbum & altum, super omnes *Montes* altos, " & super omnes *colles* elatos, & super omnem *turrim excelsam*," II: 11, 12, 14, 15. manifeste montes alti pro amore sui, & colles elati pro amore mundi: apud Eundem, " Omnis vallis extolletur, & omnis *Mons* & *collis* humi-" liabuntur," XL: 4. etiam manifeste pro amore sui & mundi: apud Eundem, " Vastabo *Montes* & *colles*, & omnem herbam eorum arefaciam," XLII: " 15: similiter montes pro amore sui, & colles pro amore mundi: apud " Ezechielem, " Diruentur *Montes*, & cadent gradus, & omnis murus in " terram cadet," XXXVIII: 20: apud Jeremiam, " Ecce Ego contra te, *Mons* " perdens, perdens universam terram, & extendam manum meam contra te, " & devolvam te de *petris*, & dabo te in *Montem combustionis*," LI: 25. ubi " de Babele & Chaldæa, per quas quod amor sui & mundi significetur, prius ostensum: in Cantico Mosis, " Ignis accensus est in ira mea, & arde-" bit usque ad *infernum infimum*, & comedet terram & proventum ejus, & in-" flammabit fundamenta *Montium*," Deut: XXXII: 22. fundamenta montium pro infernis, ut manifeste dicitur, fundamenta montium vocantur, quia amor sui & amor mundi ibi regnant, & inde sunt: apud Jonam, " Circumdede-" runt me aquæ usque ad animam, abyssus circumcinxit me, alga alligata ca-" piti meo; ad *excisiones Montium* descendi; terræ vectes super me in æter-" num, at ascendere fecisti e fovea vitas meas, Jehovah Deus Mi," II: 6, 7. tentationes Domini contra inferna per Jonam, cum erat in ventre piscis magnæ, prophetice ita describuntur; ut quoque alibi in Verbo, cumprimis apud Davidem; qui in tentationibus est, in infernis est; in infernis esse, nihil facit locus, sed status. Quia Montes & Turres significant amo-

rem

rem fui & mundi, inde conftare poteft, quid fignificatur per id, quod Dominus ductus a diabolo fuper montem altum & fuper pinnam templi, nempe in omnium extremas tentationum pugnas contra amores fui & mundi, hoc eft, contra inferna. Montes etiam in oppofito fenfu, ut folitum, fignificant amorem cœleftem & fpiritualem, ut oftenfum prius, n: 795, 796.

1692. Quid Tentationes feu pugnæ tentationum efficiunt, vix aliquis fcire poteft; funt illa media quibus refolvuntur & difcutiuntur mala & falfa, & quibus inducitur pro illis horror, & non modo datur fed etiam corroboratur confcientia, & fic regeneratur homo; quæ caufa eft, quod, qui regenerantur, mittantur in pugnas, & fubeant tentationes; & qui non in vita corporis, illi in altera vita, fi tales fint ut regenerari queant; quare Ecclefia Domini vocatur pugnans: fed Solus Dominus ex propriis viribus feu ex propria potentia fuftinuit pugnas tentationum crudeliffimas, nam omnibus infernis circumfufus fuit, & continue illa evicit: Solus Dominus etiam eft, qui pugnat apud homines qui in pugnis tentationum funt, & Qui vincit; homo ex propria potentia ne hilum efficere poteft contra malos feu infernales fpiritus, nam cohærent cum infernis ita, ut fi unum fuperaretur, alterum fuperirrueret, & fic in æternum; funt ficut Mare quod incumbit fingulis partibus aggeris, fi perrumperetur agger rima feu foffula, nufquam mare defineret, quin perrumperet & inundaret ufque dum nihil fuperftes fit; ita fe haberet, nifi Dominus Solus fuftineret pugnas tentationum apud hominem.

1693. Verf: 11: *Et fumferunt omnes opes Sodomæ & Amoræ, & omnem cibum eorum, & abiverunt.* Sumferunt omnes opes Sodomæ & Amoræ, fignificat quod deprivati potentia malum agendi: & omnem cibum eorum, fignificat quod potentia falfum cogitandi: & abiverunt, fignificat quod ita relicti.

1694. Quod fumferunt omnes opes Sodomæ & Amoræ, fignificet quod deprivati potentia malum agendi, conftat a fignificatione fumere opes alicujus; per opes Sodomæ & Amoræ in fenfu interno non aliud intelligitur, quam malum & falfum, malum hic fignificatur per opes, & falfum per cibum: opes & divitiæ fpirituales refpective ad bonos, non funt aliud quam bona & vera, quibus donantur & ditantur a Domino; ita opes & divitiæ refpective ad malos, non funt aliud quam mala & falfa, quæ fibi ipfis acquifiverunt; talia etiam per opes in Verbo fignificantur: ex his conftat, quod fumere opes Sodomæ & Amoræ, fit privare eos potentia malum agendi.

1695. Quod omnem cibum eorum, fignificet quod potentia falfum cogitandi, conftat a fignificatione cibi; quid cibus cœleftis, fpiritualis & naturalis, quo fruuntur in altera vita, oftenfum eft prius, n: 56, 57, 58, 680, 681. hæc quoque correfpondent cibo corporis, ideo quoque repræfentantur in Verbo per cibum, & appellantur cibus; cibus autem fpirituum malorum & infernalium eft quod contrarium eft fapientiæ, intelligentiæ, & veræ fcientiæ, quod eft omne falfum; hoc cibo etiam fuftentantur, quod mirum, fpiritus mali; quod fuftententur, caufa eft, quia vita eorum eft; nifi detur iis copia vituperandi verum, imo blafphemandi, non poffunt vivere; at ufque non datur iis licentia cogitandi & loquendi falfum, nifi quod ex malo eorum, non au-

tem

tem quod contra eorum malum proprium, nam hoc eſt dolus; quantum enim ex malo ſuo loquuntur falſum, tantum ex vita ſua, & quoque tunc ignoſcitur iis, quia tales ſunt, ut aliter vivere nequeant. Quod deprivati ſint potentia malum agendi & falſum cogitandi, ita ſe res habet; in pugnis tentationum permittitur malis ſpiritibus depromere omne malum & falſum quod eſt apud hominem, & ex malo & falſo hominis pugnare; cum autem victi ſunt, tunc non amplius licet eis id facere, nam percipiunt illico apud hominem, quod bonum & verum confirmatum eſt; talis perceptio datur ſpirituum præ homine; ex ipſa ſphæra hominis confirmati in vero & bono, noſcunt illico, quomodo ſe habet, quid reſponſum habituri, & plura; hoc conſtat manifeſte apud hominem regeneratum ſpiritualem, apud quem æque ſunt ſpiritus mali, ac apud non regeneratum, ſed ſubjugati ſunt & ſerviunt: hæc ſignificantur per quod potentia malum agendi & falſum cogitandi deprivati ſint.

1696. Quod abiverunt, ſignificet quod relicti, conſtat abſque explicatione.

1697. Verſ: 12. *Et ſumſerunt Lothum, & acquiſitionem ejus, filium fratris Abrami, & abiverunt; & is habitans in Sodoma.* Sumſerunt Lothum & acquiſitionem ejus filium fratris Abrami & abiverunt, ſignificat, quod bona & vera apparentia, quæ in ſe non bona & vera ſunt, occupaverint Externum hominem, & omnia quæ ibi eſſent: & is habitans in Sodoma, ſignificat ſtatum illius.

1698. Quod ſumſerunt Lothum & acquiſitionem ejus, filium fratris Abrami, & abiverunt, ſignificet quod bona & vera apparentia, quæ in ſe non bona & vera ſunt, occupaverint Externum hominem, & omnia quæ ibi eſſent, conſtat a ſignificatione Lothi, qui quod ſignificet apud Dominum, Senſualem ſeu Externum Hominem, prius aliquoties dictum & oſtenſum eſt, & quidem hic Externum Hominem quoad bona & vera apparentia, quæ hic ſunt acquiſitio Lothi; quod bona & vera illa apparuerint ut bona & vera in prima pueritia, & non in ſe ita fuerint, prius explicatum eſt, ſed quod per gradus purificata ſint, & quidem per pugnas tentationum, ex illis quæ de tentationibus dicta ſunt, conſtare poteſt.

1699. Et is habitans in Sodoma, quod ſignificet ſtatum illius, conſtat a ſignificatione Sodomæ.

1700. Verſ: 13. *Et venit evaſor, & indicavit Abramo Hebræo, & is habitans in quercetis Mamre Emorræi, fratris Eſchkoli, & fratris Aneri; & hi viri fœderis Abrami.* Venit evaſor & indicavit Abramo Hebræo, ſignificat quod perciperet Dominus ex interiori Ipſius Homine; Abram Hebræus eſt Interior Homo cui adjunctus Internus ſeu Divinus: & is habitans in quercetis Mamre Emorræi, ſignificat ſtatum perceptionis ex Rationali homine: Eſchkoli & fratris Aneri, & hi viri fœderis Abrami, ſignificat ſtatum Rationalis hominis quoad Externum, ejus bona & vera qualia eſſent.

1701. Quod venit evaſor & indicavit Abramo Hebræo, ſignificet quod perciperet Dominus ex Interiori Ipſius Homine, conſtat ex ſignificatione Abrami Hebræi, quod ſit Interior Homo conjunctus Interno, de qua mox infra; & quia in interno ſenſu prædicantur hæc de Domino, & hiſtorica ſunt

repræsentativa, patet quod, "Venit evasor & indicavit," non aliud significet, quam quod Dominus perceperit: quod in Externo Homine peragitur, Interior Homo percipit sicut foret quasi quis indicaret; Dominus, Qui perceptionem omnium, quæ fiebant, habuit, manifeste novit qualia & unde illa, quæ apud Ipsum existebant; ut si quid mali occuparet Externi hominis affectiones, aut si quid falsi ejus cognitiones; non potuit non nosse quale esset, & unde, sed etiam quinam spiritus mali excitarent illa, & quomodo excitarent, præter plura; nam talia & innumerabilia alia non latent Angelos, & vix homines qui perceptionem cœlestem habent, minus Dominum.

1702. Quod Abram Hebræus sit Interior homo, cui adjunctus Internus seu Divinus, constare potest a significatione Abrami Hebræi, seu a cognominatione Abrami, quod hic dicatur Hebræus, in præcedentibus & in sequentibus, ubi de Abramo, non appellatur Hebræus, hic solum, quare distinctum quid apud Dominum repræsentatur & significatur per Abramum Hebræum; quid repræsentatur & significatur, constare potest a sensu interno, nempe quod sit Interior Homo adjunctus Interno seu Divino, ut quoque constare potest a serie rerum in sensu interno; Hebræi in Verbo nominantur, cum significatur aliquid servitii, qualecunque sit, ut a sequentibus constare potest; Interior Homo talis est, quod inserviat Interno seu Divino, quare hic Interior homo appellatur Abram Hebræus. Quid Interior homo, vix aliquis novit, quare paucis dicendum; Interior Homo est medius inter Internum & Externum; per Interiorem Hominem communicat Internus cum Externo, absque illo medio, nusquam dari potest aliqua communicatio; cœleste est distinctum a naturali, & adhuc magis a corporeo, nisi sit medium per quod communicatio, nusquam cœleste potest operari in naturale, minus in corporeum; Interior Homo est qui dicitur Rationalis homo, qui homo, quia est medius, communicat cum Interno, ubi est ipsum bonum & verum, & quoque communicat cum exteriori, ubi est malum & falsum; per communicationem cum Interno potest homo cogitare de cœlestibus & spiritualibus seu spectare sursum, quod bestiæ nequeunt; per communicationem cum Exteriori potest homo cogitare de mundanis & corporeis, seu spectare deorsum, vix aliter ac bestiæ quæ similiter ideam terrestrium habent; verbo, Interior seu medius homo est Ipse Rationalis Homo, qui spiritualis aut cœlestis est cum spectat sursum, at animalis cum spectat deorsum: notum est, quod homo scire possit, quod aliter loquatur quam cogitat, & aliter faciat quam vult, & quod simulatio ac dolus detur, tum quod ratio seu rationale sit, quodque hoc interius quia dissentire possit; ut & quod apud regenerandum aliquid interius sit quod pugnat cum exteriori; hoc interius, quod aliter cogitat & aliter vult & quod pugnat, est interior homo; in interiori hoc homine est conscientia apud spiritualem hominem, & est perceptio apud cœlestem: Interior hic Homo conjunctus Interno Divino apud Dominum, est qui hic appellatur Abram Hebræus.

1703. Quod Hebræus in Verbo prædicetur de illis quæ sunt alicujus servitii, constat a sequentibus locis; apud Mosen, "Quando vendetur tibi frater "tuus *Hebræus* aut *Hebræa*, & *serviet* tibi sex annos, & in anno septimo di- "mittes eum liberum a tecum," Deut: xv: 12. ubi Hebræus & Hebræa dicitur,

citur, quia de fervitio agitur: apud Jeremiam, "A fine feptem annorum dimittetis quifque fratrem fuum *Hebræum*, qui venditus fuerit tibi, & *ferviverit* tibi fex annos," XXXIV: 9. 14. ubi fimiliter Hebræus dicitur, quia de fervitio; alioquin filii Jacobi apud Prophetas non Hebræi vocantur: apud Samuelem, "Philiftæi dicebant, confortamini & eftote in viros, ne *ferviatis* "*Hebræis*, ficut *ferviverunt* vobis," 1 Sam: IV: 9. fimiliter; apud Mofen, "Dixit Jehovah ad Mofen, intra ad Pharaonem, & loquaris ad eum, "fic dixit Jehovah Deus *Hebræorum*, dimitte populum meum, ut *ferviant* Mihi," Exod: IX: 1: 13. Cap: X: 3. ubi quoque ex fervitio vocati funt Hebræi. Potipharis uxor de Jofepho, "Clamavit ad viros "domus fuæ, & dixit eis, videte, adduxit nobis virum *Hebræum*, ad illudendum nobis," Gen: XXXIX: 14. Hebræus dicitur, quia ibi erat fervus: princeps pincernarum ad Pharaonem, "Nobifcum erat puer *Hebræus*, *fervus* "principis fatellitum, & interpretatus eft nobis fomnia, Gen: XLI: 12, & "præterea Ægyptii vocabant filios Ifraelis *Hebræos*, quia erant fervi, feu in fervitute, ut notum, Exod: I: 15, 16, 19. & alibi.

1704. Et is habitans in quercetis Mamre Emorræi, quod fignificet ftatum perceptionis ex rationali homine, conftat ex fignificatione querceti, & quercetorum Mamre Emorræi, de qua prius, n: 1442, 1443, 1616.

1705. Fratris Efchkoli & fratris Aneri, & hi viri fœderis Abrami, quod fignificent ftatum Rationalis hominis quoad Externum, ejus bona & vera qualia effent, conftare poteft a fignificatione illorum, de quibus infra ad verf: 24, ubi quoque nominantur: ut paucis dicatur, per Mamre, Efchkol & Anerum repræfentantur & fignificantur angeli qui apud Dominum, cum in prima pueritia pugnavit, qui adæquati fuerunt bonis & veris tunc apud Dominum; ex bonis & veris nominantur; nufquam aliquis angelus in cœlo aliquod nomen habet, fed funt bona & vera, ex quibus prædicantur nomina, ficut Michael & alii Angeli in Verbo, nufquam tales funt, fed ita nominantur ex officio qualicunque funt: hic Mamre, Efchkol & Aner fimiliter, fed repræfentative.

1706. Verf: 14. *Et audivit Abram, quod captivus factus frater ejus, & expedivit initiatos fuos, natos domus fuæ, octodecim & trecentos, & perfequutus eft ufque Dan.* Audivit Abram, quod captivus factus frater ejus, fignificat quod perceperit Interior Homo in quali ftatu effet Externus: & expedivit initiatos fuos, natos domus fuæ, fignificat illa bona apud Externum Hominem, quæ nunc liberata a jugo fervitutis: octodecim & trecentos, fignificat qualitatem illorum: & perfequutus ufque Dan, fignificat purificationis initium.

1707. Quod audivit Abram quod captivus factus frater ejus, fignificet quod perceperit Interior Homo in quali ftatu effet Externus, conftat a fignificatione Abrami in verfu mox præced: quod fit Interior Homo cui adjunctus Internus feu Divinus; & ex fignificatione Lothi quod fit Externus Homo, ut prius oftenfum eft; tum ex fignificatione audire quod captivus frater ejus, quod fit percipere in quali ftatu effet, nempe ut in verf: 12. dictum, quod bona & vera apparentia occupaverint illum: hæc ita fe habent; Interior Homo per Abramum Hebræum intellectus, cum perciperet quod

 bona

bona & vera, ex quibus pugnatum, non essent bona & vera nisi apparenter, & quod illa occupaverint totum Externum Hominem per Lothum filium fratris significatum, tunc Interior Homo, seu Internus Divinus per Interiorem Hominem purificavit illa; hoc quomodo fit, nusquam aliquis scire potest, nisi cui revelatum est, influxus enim Interni Hominis per Interiorem seu Medium in Externum, est arcanum, cumprimis hoc tempore, cum pauci, si ulli, norunt quid Interior Homo, minus quid Internus; quid Internus & Interior Homo, vide mox supra ad vers: 13; sed hic qualis influxus sit, paucis dicetur; Internus Homo apud unumquemvis hominem est solius Domini, nam ibi recondit Dominus bona & vera, quibus donat hominem ab infantia, inde per illa influit in Interiorem seu Rationalem, & per hunc in Exteriorem, sic datur Homini cogitare, & esse homo: sed influxus ab Interno Homine in Interiorem seu Medium & sic in Exteriorem est duplex, vel per cœlestia vel per spiritualia, seu quod idem est, vel per bona vel per vera, per cœlestia seu bona influit solum apud homines regeneratos, qui vel perceptione, vel conscientia donati sunt, ita per perceptionem vel per conscientiam, quare influxus per cœlestia non datur nisi apud eos qui in amore in Dominum & in charitate erga proximum sunt; per spiritualia autem aut vera, influit Dominus apud unumquemvis hominem, qui influxus nisi foret, non potuisset homo cogitare, ita nec loqui; quando homo talis est, ut pervertat bona & vera, & cum nihil curat cœlestia & spiritualia, tunc nullus est influxus cœlestium seu bonorum, sed est via pro cœlestibus & bonis clausa, & usque est influxus spiritualium seu verorum, quæ via continue aperta tenetur; exinde constare potest, qualis est Interior seu Medius, hoc est, Rationalis Homo. Hic per Abramum significatur Internus Homo in Interiori seu Medio; cum cœlestia seu bona ab Interno Homine influunt in Interiorem, tunc Internus appropriat sibi Interiorem seu medium, & suum facit, sed usque est Interior seu medius homo distinctus ab Interno; similiter fit, cum Internus Homo per Interiorem seu Medium influit in Exteriorem, tunc quoque appropriat sibi eum, & suum facit, sed usque est Exterior Homo distinctus ab Interiori: ita nunc, cum percepit Internus in Interiore seu Medio, quod talis status esset Externi Hominis, quod nempe hic captivus factus, hoc est, quod bona & vera non genuina sed apparentia occupaverint eum, a quibus contra tot hostes pugnavit, tunc influxit, & omnia in ordinem redegit, & liberavit illum ab illis quæ infestarunt, & sic purificavit, ut nempe non bona & vera apparentia essent, sed bona & vera genuina, & sic conjuncta Interno seu Divino, & hoc, ut dictum, per Interiorem seu Medium: in illo Dominus non similis fuit alicui homini, quia Interior Ipsius Homo quoad cœlestia seu Bona, Divinus fuit, & ab ipsa nativitate adjunctus Interno; Internus cum hoc Interiori fuit Ipse Jehovah Pater Ipsius; at in illo similis fuit aliis hominibus, quod Interior Ipsius Homo quoad spiritualia seu vera, adjunctus fuerit Externo, & sic Humanus; sed hic quoque per pugnas tentationum & victorias continuas ex propria potentia, factus quoque Divinus, hoc est, Jehovah. Externus Homo est qui appellatur Lothus, sed is in priori statu dicitur filius fratris, in hoc autem frater Abrami; tunc enim dictus est filius fratris cum vera & bona

bona apparentia illum occuparent, at frater cum genuina bona & genuina vera.

1708. Et expedivit initiatos ſuos, natos domus ſuæ, quod ſignificet illa bona quæ apud Externum hominem, quæ nunc liberata a jugo ſervitutis, conſtat a ſignificatione initiatorum, tum natorum domus Abrami; initiati ſeu novitii Abrami in ſenſu interno, ſunt illa bona apud Externum Hominem, quæ conjungi poſſunt Interiori Homini; nati domus in ſenſu interno ſunt eadem bona ut & vera, quod propria ſint; ſed hæc plura arcana continent, quam ut poſſint edici, illa imprimis, quomodo bona apparentia poſt pugnas tentationum fiunt bona genuina, & quod tunc poſſint conjungi Interiori ſeu Medio Homini, & per hunc Interno, & ſimiliter fieri Divina; Dominus enim per gradus adjunxit Humanam Eſſentiam Divinæ, & hoc per pugnas tentationum & victorias, ut dictum; hæc bona quæ genuina facta, ſunt, quæ appellantur initiati ſeu novitii Abrami, nam initiata & novitia fuerunt; & quia propria potentia comparata ſunt, appellantur nati domus.

1709. Octodecim & trecentos viros, quod ſignificet qualitatem eorum, nempe quod ſint ſancta pugnæ, numerus octodecim hoc involvit, tum quoque numerus trecentorum, ſunt enim hi numeri compoſiti ex tribus & ſex, *Tria* ſignificant ſanctum, ut oſtenſum n: 720. 901. & *Sex* pugnam, ut oſtenſum 737, 900. Quod Abram tot expediverit, hiſtoricum verum eſt, ſed uſque repræſentativum fuit, ſicut omne Hiſtoricum Verbi in Libris quinque Moſis, in Joſuæ, in Judicum, in Samuelis, in Regum, in Danielis, inque Jonæ, ubi ſimiliter numeri involvunt arcana; nam nihil in Verbo ſcriptum eſt quod non fuit tale, aliter non foret Verbum, & aliter nuſquam memoratum, quod Abram 318 expediverit, tum quod illi fuiſſent initiati & nati domus, præter plura quæ in hoc Capite dicuntur.

1710. Et perſecutus uſque ad Dan, quod ſignificet purificationis ſtatum, conſtat a ſerie rerum in ſenſu interno; perſequi hoſtes hic eſt expellere mala & falſa, quæ erant apud bona & vera, & faciebant ut apparerent ſicut bona & vera, & ſic liberare illa & purificare; uſque ad Dan ſignificat ad ultimum terminum Canaanis, ſic ad extremos fines quo fugerant; quod Dan ſignificet ultimos terminos ſeu extremos fines Canaanis, conſtat paſſim a Verbo, ut apud Samuelem, "Ad transferendum Regnum a domo Saulis, & ad erigendum ſolium Davidis ſuper Iſraelem & ſuper Jehudam, a *Dan* & uſque Beerſchebam," II Sam: III: 10. apud Eundem, "Congregando congregabitur univerſus Iſrael a *Dan* uſque Beerſchebam," II Sam: XVII: 11. apud Eundem, "Dixit David ad Joabum, pervagare omnes Tribus Iſraelis a *Dan* uſque Beerſchebam," II Sam: XXIV: 2, 15. In Libro Regum, "Habitavit Jehudah & Iſrael in ſecuritate, quiſque ſub vite ſua, & ſub ficu ſua a *Dan* & uſque Beerſchebam," I Reg: V: 5. ex quibus patet, quod Dan fuerit ultimus terminus Canaanis, quouſque perſequutus hoſtes, qui infeſtabant bona & vera Externi Hominis; ſed quia Dan erat terminus Canaanis ſic intra Canaanem, & ne ibi eſſent, ulterius profugavit, nempe ad Chobam a ſiniſtra Damaſco, ut conſtat ab illis in Verſ: mox ſequente, ac ita purificavit; per terram

terram Canaanem, in sensu sancto, ut dictum prius, significatur Regnum Domini, ita cœleste amoris seu bonum, principaliter Bonum apud Dominum.

1711. Vers: 15. *Et distribuit se super eos noctu, ille & servi illius, & percussit eos, & persequutus est eos usque ad Chobam, quæ a sinistra Damasco.* Distribuit se super eos noctu, significat umbram in qua fuerunt bona & vera apparentia: ille & servi illius, significat Rationalem hominem, & quæ in Externo obediverunt: & percussit eos, significat vindicationem: & persequutus est eos usque ad Chobam quæ a sinistra Damasco, significat extensionem quousque.

1712. Distribuit se super eos noctu, quod significet umbram in qua fuerunt bona & vera apparentia, constat a significatione noctis, quod sit status umbræ: status umbræ dicitur, cum ignoratur, num sit bonum & verum apparens, vel bonum & verum genuinum; quisque dum in bono & vero apparente est, putat esse bonum & verum genuinum; est illud malum & falsum, quod est in bono & vero apparente, quod inumbrat, & facit ut appareat genuinum; qui in ignorantia sunt, non aliter scire possunt quam quod bonum quod faciunt sit illorum, & verum quod cogitant sit illorum; similiter qui sibi tribuunt bona quæ faciunt, & in illis ponunt meritum, nescientes tunc quod non bona sint, tametsi ita apparent, & quod proprium & meritum sui, quod ponunt in illis, sint mala & falsa, quæ obscurant & obtenebrant; ita in multis aliis; quale malum & falsum, & quantum mali & falsi in illis reconditum latet, nusquam ita videri potest in vita corporis, sicut in altera vita, tunc prorsus sicut in clara luce sistuntur videnda; sed aliter est, si hoc sit ex ignorantia non confirmata, tunc mala illa & falsa facile discutiuntur; at si se confirmant in eo, quod propriis viribus possint facere bonum, & resistere malo, & quod mereantur sic salutem, tunc manet hoc adjunctum, & facit ut bonum sit malum, & verum sit falsum; sed usque talis est ordo, ut homo tanquam ex se bonum faciat, & ideo non remittere debeat manum, cogitando, si nihil boni a me facere possum, quod exspectare debeam immediatum influxum, & sic in statu passivo manere, hoc quoque contra ordinem est, sed facere oportet bonum tanquam ex se, at cum reflectit super bonum quod facit vel fecerat, tunc cogitet, agnoscat & credat, quod Dominus apud se hoc operatus est; si se remittit ita cogitando, ut dictum, tunc non est subjectum in quod Dominus operari potest; non potest influere in aliquem, qui se deprivat omni tali, in quod vires infundendæ sunt; est sicut quis nihil discere vellet nisi ei revelatio; aut sicut quis nihil docere, nisi voces ei inderentur; aut sicut quis nihil conari, nisi ageretur sicut absque voluntate; quod si fieret, indignaretur adhuc plus, quod sicut inanimatum quid esset, cum tamen quod a Domino animatur apud hominem est id quod apparet tanquam foret ab illo: sicut, quod homo non vivit a se, quod est veritas æterna, nisi appareret sicut viveret ex se, nusquam vivere posset.

1713. Ille & servi illius quod significet Rationalem hominem, & quæ in Externo obediverunt, constat a significatione Illius, hoc est, Abrami, quod sit Interior homo, de qua supra, & a significatione servorum, quod sint quæ obediunt.

diunt. Omnia quæ in Externo Homine, antequam hic liberatus est & vindicatus, dicuntur servi, nam non aliter ac obediunt Interiori; ut pro exemplo, apud Exteriorem hominem sunt affectiones & sunt scientifica, illæ sunt ex bonis Hominis Interioris, hæc sunt ex veris ejusdem; cum aguntur ut concurrant cum Interiori Homine, dicuntur servire & obedire; quare hic per servos non alia significantur, quam quæ obediverunt in Externo Homine.

1714. Quod percussit eos, significet vindicationem, constare potest ex serie, & absque explicatione.

1715. Et persequutus est eos usque ad Chobam, quæ a sinistra Damasco, quod significet extensionem quousque, constare potest a significatione Chobæ quæ a sinistra Damasco; ubi Choba, non scitur, quia amplius non memoratur in Verbo, sed Damascus erat urbs principalis Syriæ, ut constat II Sam: VIII: 5, 6. Esai: VII: 8. per quam pœne idem significatur ac per Syriam, de qua prius Cap: x. ad vers: 22. terminus ultimus terræ Canaanis, sed ultra Danem, describitur per Damascum, ut apud Amos, "Suscepistis Siccuth regem vestrum, & Kijun imagines vestras, stellam deorum vestrorum, quos feciſtis vobis, & migrare faciam vos ultra *Damascum*," v: 26, 27. terminus terræ sanctæ seu Regni Domini versus septentrionem dicitur quoque *terminus Damasci*, Ezech: XLVII: 16, 17, 18. Cap: XLVIII: 1. hic cum dicitur quod percussi & profugati usque ad Chobam quæ a sinistra Damasco, significatur extensio quousque bona & vera apparentia purificata sunt; at nisi sciatur qualia illa bona & vera apparentia fuerunt, & a quibus purificata ut facta genuina, non explicari potest, quid proprie hic intelligitur per Chobam a sinistra Damasco, solum in genere quod purificata sint.

1716. Vers: 16. *Et reduxit omnem acquisitionem; & etiam Lothum fratrem suum, & acquisitionem ejus, reduxit, & etiam mulieres & populum.* Reduxit omnem acquisitionem, significat quod Interior Homo redegit omnia quæ in Externo Homine in statum convenientem: & etiam Lothum fratrem suum, & acquisitionem ejus reduxit, significat Externum Hominem, & omnia quæ illius: mulieres & populum, significat tam bona quam vera.

1717. Quod reduxit omnem acquisitionem, significet quod Interior Homo redegit omnia quæ in Externo Homine in statum convenientem, constare potest a significatione reducere omnem acquisitionem; acquisitio hic sunt, quæ Kedorlaomer & reges cum illo sumserunt ab hostibus, de quibus in præcedentibus; per Kedorlaomerem & reges cum illo, significata sunt bona & vera Exterioris Hominis, illorum acquisitio ex hostibus nihil aliud fuit, quam quod privati sint potentia malum agendi & falsum cogitandi, quod significatum est per opes Sodomæ & Amoræ, & per omnem cibum quem sumserunt, de quibus supra ad vers: 11. Quomodo hoc se habet, est tale quod non paucis exponi potest, ut tamen notio ejus habeatur, hæc sint; qui in pugnis tentationum est, & qui vincit, ille sibi magis & magis acquirit potestatem super malos spiritus seu super turbam diabolicam, usque tandem ut nihil ausint tentare; sed quoties victoria obtinetur, toties reducit Dominus in ordinem bona & vera, ex quibus pugnatum, & sic toties purificantur illa, & quantum purificantur, tantum

tantum cœlestia amoris insinuantur Exteriori Homini, & fit correspondentia; hæc sunt quæ significantur per reducere omnem acquisitionem. Qui autumat, quod Externus Homo possit reduci in correspondentiam absque pugnis tentationum, fallitur, tentationes enim sunt media dissipandi mala & falsa, tum inducendi bona & vera, & reducendi illa quæ Externi Hominis sunt in obedientiam, ut inserviat Interiori seu Rationali, & per hunc Interno, hoc est Domino per Internum Hominem operanti: quod per tentationes illa efficiantur, nemo scire potest, nisi qui per tentationes regeneratus est; at quomodo id fit, vix potest quoad communissima describi, nam fit, præter quod homo sciat unde & quomodo, est enim Divina Domini operatio.

1718. Et etiam Lothum fratrem suum & acquisitionem ejus reduxit, quod significet Externum Hominem, & omnia quæ illius, constat a significatione Lothi, quod sit Externus Homo, de qua aliquoties: quid Externus Homo, vix hodie noscitur, putatur enim, quod illa quæ corporis sunt, solum constituant Externum Hominem, sicut ejus sensualia, nempe tactus, gustus, olfactus, auditus & visus, tum appetitus & voluptates, sed hæc constituunt Extimum, qui mere corporeus est: Externum Hominem proprie constituunt scientifica quæ sunt memoriæ, & affectiones quæ sunt amoris, quo imbutus est homo, tum sensualia quæ sunt propria spiritus, cum voluptatibus quæ etiam apud spiritus sunt; quod hæc proprie constituant Externum vel Exteriorem Hominem, constare potest ab hominibus in altera vita, seu a spiritibus, hi similiter illum habent, & similiter Interiorem, & consequenter Internum; corpus est modo quasi tegumentum seu quasi crusta, quæ dissolvitur, ut vere homo vivat, utque omnia ejus excellentiora fiant.

1719. Mulieres & populum, quod significet tam bona quam vera, constare potest a significatione uxorum & filiarum, quod sint bona, de qua prius, n: 489, 490, 491, 568, 915. hic pro uxoribus & filiabus mulieres; & ex significatione populi, quod sit verum, de qua etiam prius, n: 1259. 1260.

1720. Vers: 17. *Et exivit rex Sodomæ obviam illi, postquam reversus est ille a percutiendo Kedorlaomerum, & reges qui cum illo, ad vallem Schaveh, hæc vallis regis.* Exivit rex Sodomæ obviam illi, significat malum & falsum quod se submiserit: postquam reversus est ille a percutiendo Kedorlaomerum & reges qui cum illo, significat liberationem & vindicationem bonorum & verorum apparentium: ad vallem schaveh, hæc vallis regis, significat statum Externi Hominis quoad bona & vera tunc.

1721. Exivit rex Sodomæ obviam illi, quod significet malum & falsum quod se submiserit, constat a significatione regis Sodomæ, quod sit malum & falsum, contra quod pugnatum; & ex significatione exire obviam, quod sit se submittere: quia in serie est, quod malum & falsum se submiserit, hic de rege Sodomæ dicitur, sed in vers: 21: seq: de illo agitur.

1722. Postquam reversus est ille a percutiendo Kedorlaomerum, & reges qui cum illo, quod significet liberationem & vindicationem bonorum & verorum apparentium, constat ab illis quæ præcedunt, & quæ supra de Kedorlaomero & regibus qui cum illo, dicta sunt.

1723.

1723. Ad vallem Schaveh, hæc vallis Regis, quod significet statum Externi Hominis quoad bona & vera tunc, constare potest a significatione vallis Schaveh, tum vallis Regis; vallis Schaveh significat Externi Hominis bona, vallis Regis ejusdem vera: Externus Homo dicitur vallis ex eo quod infra sit, quod exterius, id quoque est inferius, sicut quod interius id quoque est superius: quod Rex significet verum, dictum est prius, n: 1672.

1724. Vers: 18. *Et Malkizedech, Rex Schalem, eduxit panem & vinum, & ille Sacerdos Deo Altissimo.* Malkizedech significat cœlestia interioris hominis apud Dominum: Rex Schalem, significat statum pacis quoad interiora seu rationalia: eduxit panem, significat cœlestia, & recreationem inde: & vinum, significat spiritualia, & recreationem inde: & ille Sacerdos, significat sanctum amoris: Deo Altissimo, significat Internum Hominem, Qui Jehovah.

1725. Malkizedech quod significet cœlestia Interioris Hominis apud Dominum, constare potest a significatione Malkizedechi, de qua mox; tum ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ consequuntur. Quid Internus Homo, & quid Interior Homo, & quid Externus sit, supra satis ostensum est; tum quod Internus Homo influat per Interiorem in Externum; ut & quod Internus Homo influat in Interiorem vel per Cœlestia, vel per Spiritualia; per Cœlestia apud omnem hominem regeneratum, hoc est, apud illos qui in amore in Dominum, & in amore erga proximum, vivunt; at per Spiritualia apud omnem hominem, qualiscunque sit, inde lux ejus e cœlo, hoc est, quod possit cogitare & loqui, & esse homo; de his videantur quæ prius, n: 1707. Cœlestia Interioris Hominis sunt omnia quæ amoris cœlestis sunt, ut sæpius prius dictum; hæc cœlestia apud Interiorem Hominem Domini, seu Interior Homo Domini quoad hæc cœlestia, appellatur Malkizedech: Internus Homo in Domino fuit Ipse Jehovah; Interior Homo, quando post tentationum pugnas purificatus est, etiam factus est Divinus & Jehovah, similiter etiam Externus; nunc autem cum in statu pugnarum tentationis fuit, & nondum ita per pugnas tentationum purificatus, quoad cœlestia appellatur Malkizedech, hoc est, Rex sanctitatis & justitiæ: quod ita se res habeat, constare quoque potest apud Davidem, ubi similiter de pugnis tentationum Domini agitur, & tandem Interior Ipsius Homo quoad Cœlestia dicitur Malkizedech; ita apud Davidem, "Dictum Jehovæ ad Dominum meum, sede ad dextram meam, "donec posuero hostes tuos scabellum pedibus tuis; sceptrum roboris mittet "Jehovah e Zione; dominare in medio hostium tuorum; populus tuus "promptitudinum, in die fortitudinis tuæ, in honoribus sanctitatis; ex utero "ab aurora tibi ros nativitatis tuæ; juravit Jehovah, & non pænitebit Ipsum, "Tu *Sacerdos in æternum*, juxta verbum meum *Malkizedech*, Dominus ad "dextram tuam, percussit in die iræ suæ reges," Psalm: CX: 1, 2, 3, 4, 5. agitur hic de pugnis tentationum Domini cum infernis, sicut in hoc Capite, ut a singulis verbis constare potest; quod de Domino hic agatur, Ipse docet, Matth: XXII: 41, 42, 43. Marc: XII: 36. Luc: XX: 42, 43, 44. ponere inimicos scabellum pedum, dominari in medio hostium, dies for-

fortitudinis, *percutere* in die iræ suæ *reges*, significant pugnas tentationum & victorias.

1726. Rex Schalem, quod significet statum Pacis quoad interiora seu rationalia, constat a significatione Schalem; Schalem in Lingua originali significat Pacem, ut & Perfectionem, ita statum Pacis & statum Perfectionis: status Pacis est status Regni Domini, in illo statu sunt Cœlestia & Spiritualia Domini, sicut in sua aurora & suo vere, nam se habet Pax sicut matutino tempore Aurora, & verno tempore Ver; aurora & ver faciunt, ut omnia quæ tunc sensus contingunt, sint gaudii & lætitiæ plena, trahunt singula affectionem a communi auroræ & veris; ita se habet cum statu Pacis in Regno Domini, in statu Pacis omnia cœlestia & spiritualia in suo quasi auroræ aut verno flore & risu sunt, hoc est, in ipsa sua felicitate; status pacis afficit ita singula, nam Dominus est Ipsa Pax; quod etiam per Schalem apud Davidem intelligitur, "Notus in Jehuda Deus, in Israele magnum nomen Ipsius, & est in *Schalem* tabernaculum Ipsius, & habitaculum Ipsius in Zione," Psalm: LXXVI: 2, 3. Cum homo in pugnis tentationum est, a Domino donatur per vices statu pacis, & sic recreatur; status pacis hic significatur per Schalem, & mox quoque per panem & vinum, per quæ significantur cœlestia & spiritualia, ita status cœlestium & spiritualium in pace, qui status est ipsa recreatio.

1727. Eduxit panem, quod significet cœlestia, & recreationem inde, & vinum quod significet spiritualia & recreationem inde, constat ex significatione *Panis* quod sit Cœleste, de qua n: 276, 680: & a significatione *Vini*, tum vitis & vineæ, quod sit spirituale, de qua: n: 1069, 1071. & quia Panis significat cœlestia, & Vinum spiritualia, etiam symbola in Sacra Cœna facta sunt: hic quod Malkizedech produxerit Panem & Vinum, simile significat, quia Panis in Antiqua Ecclesia fuit repræsentativum omnium cœlestium, & Vinum repræsentativum omnium spiritualium, ita hic Ipsius Domini, a Quo omne cœleste & omne spirituale.

1728. Et ille Sacerdos, quod significet sanctum amoris, constat a significatione Sacerdotis in Verbo: sunt duo quæ prædicantur de Domino, nempe quod sit Rex & quod sit Sacerdos; Rex seu Regium significat sanctum verum, Sacerdos seu Sacerdotium significat sanctum bonum; illud est Divinum spirituale, hoc Divinum cœleste. Dominus ut Rex gubernat omnia & singula in universo ex Divino Vero, ac ut Sacerdos ex Divino Bono: Divinum verum est ipse ordo universi Regni Ipsius, cujus omnes Leges sunt Vera, seu Veritates æternæ; Divinum Bonum est ipsum essentiale ordinis, cujus omnia sunt Misericordiæ; utrumque prædicatur de Domino; si modo Divinum Verum, nullus mortalium salvari posset, nam veritates condemnant unumquemvis ad infernum; at Divinum Bonum, quod est Misericordiæ, elevat ab inferno ad cœlum. Hæc sunt quæ repræsentarunt Reges & Sacerdotes in Ecclesia Judaica; & quæ quoque repræsentavit Malkizedech, ut Rex Schalem, & Sacerdos Deo Altissimo.

1729. Deo Altissimo, quod significet Internum Hominem, Qui Jehovah, constat ab illis quæ supra aliquoties de Interno Homine Domini dicta sunt,

quod

quod sit Ipse Jehovah, ita quod Dominus sit idem cum Jehovah Patre, sicut Ipse dicit apud Johannem, " Ego sum via & veritas, & vita; dicit Philip-" pus, monstra nobis Patrem, dicit ei Jesus, tantum temporis vobiscum sum, " non nosti Me, Philippe, qui vidit Me, vidit Patrem, quomodo ergo tu " dicis, monstra nobis Patrem; nonne credis quod Ego in Patre, & Pater in " Me; credite Mihi, quod Ego in Patre, & Pater in Me," xiv: 6, 8, 9, 10, 11. Humana Domini Essentia est Quæ appellatur Filius Hominis, quæ quoque post pugnas tentationum unita fuit Essentiæ Divinæ, ita ut Ipsa quoque facta sit Jehovah; quare in Cœlo non alium Jehovam Patrem norunt, quam Dominum, vide prius, n: 15: apud Dominum est omne Jehovah, non solum Internus Ipsius Homo & Interior, sed etiam Externus, ipsumque Corpus, quare Solus est Qui resurrexit in cœlum etiam corpore, ut satis constat apud Evangelistas, ubi de resurrectione Ipsius agitur; tum ab Ipsius Domini verbis, " Quare cogitationes ascendunt in cordibus vestris, videte manus meas & pedes " meos, quia Ipse Ego sum; palpate Me, & videte, nam spiritus carnem & " ossa non habet, sicut Me videtis habere; hocque cum dixisset, ostendit illis " manus & pedes," Luc: xxiv: 38, 39, 40.

1730. Vers: 19. *Et benedixit illi, & dixit, benedictus Abram Deo Altissimo, possessori cælorum & terræ.* Benedixit illi, significat fruitionem cœlestium & spiritualium: & dixit, benedictus Abram Deo Altissimo, significat Interiorem Hominem Domini, quod fruitio bonorum ab Ipsius Interno: possessori cœlorum & terræ, significat Interni Hominis,* seu Jehovæ, conjunctionem cum Interiori & Exteriori.

1731. Benedixit illi, quod significet fruitionem cœlestium & spiritualium, constare potest a significatione Benedicere, quod sit frui omnibus bonis, de qua n: 981, 1096: fruuntur omnibus bonis, qui bonis cœlestibus & spiritualibus, nam inde omnia bona cujuscunque nominis. Hæc quæ in hoc versu continentur, annuntiant & prædicant conjunctionem Essentiæ Humanæ Domini cum Divina Ipsius, ipsa Benedictio illud involvit.

1732. Benedictus Abram Deo Altissimo, quod significet Interiorem Hominem Domini, quod fruitio bonorum ab Ipsius Interno, constat similiter a significatione Benedictionis, quod sit fruitio bonorum, ut dictum; tum a significatione Abrami hic, quod sit Interior seu Rationalis Homo, de qua supra ad vers: 13; tum a significatione Dei Altissimi, quod sit Internum Domini, de qua re etiam prius: per Abramum significatur, ut dictum, Interior seu Rationalis Homo, qui Interno seu Jehovæ uniendus, & hoc per pugnas tentationum & victorias: ita enim se habet cum Interiore Homine, Interior Homo, ut dictum, est medius inter Internum & Externum, & facit ut Internus influere possit in Externum, absque illo nulla communicatio; communicatio fit cœlestium & spiritualium; cum communicatio cœlestium, Interior Homo appellatus est Malkizedech, cum autem communicatio spiritualium appellatur Abram Hebræus.

1733. Possessori cœlorum & terræ, quod significet Interni Hominis seu Jehovæ, conjunctionem cum Interiori & Exteriori, constat ex significatione

cœli & terræ; cœlum appellatur illud quod interius eſt in Homine, & terra illud quod exterius; quod cœlum ſignificet illud quod interius eſt in Homine, cauſa eſt, quia Homo quoad interiora eſt imago cœli, & ſic exiguum quoddam cœlum, Interior Domini Homo principaliter eſt Cœlum, quia Dominus eſt omne in omnibus Cœli, ita ipſum Cœlum: quod Exterior Homo appelletur Terra, inde ſequitur; quare etiam per novos cœlos & novam terram, de quibus apud prophetas & in Apocalypſi, nihil aliud intelligitur quam Regnum Domini, & unuſquiſque qui eſt Regnum Domini, ſeu in quo eſt Regnum Domini; quod Cœlum & Terra illa ſignificent, videatur de Cœlo n: 82, 911, & de Terra n: 82, 620, 636, 913. Quod hic Deus Altiſſimus poſſeſſor cœlorum & terræ, ſignificet Interni Hominis conjunctionem cum Interiori & Exteriori apud Dominum, conſtare poteſt ex eo, quod Dominus quoad Internum Hominem fuerit Ipſe Jehovah, & quia Internus Homo ſeu Jehovah duxit & inſtruxit Externum, ut Pater Filium, ideo dicitur quoad Externum Hominem reſpective ad Jehovam, Filius Dei, at reſpective ad matrem Filius hominis; Internus Domini Homo, qui Ipſe Jehovah, eſt Qui hic dicitur Deus Altiſſimus, & antequam conjunctio plenaria ſeu unio facta, dicitur Poſſeſſor cœlorum & terræ, hoc eſt, Poſſeſſor omnium, quæ apud Interiorem & Exteriorem Hominem, qui hic per cœlos & terram intelliguntur, ut dictum.

1734. Verſ. 20. *Et benedictus Deus Altiſſimus, Qui tradidit hoſtes tuos in manum tuam: & dedit Illi decimas de omnibus.* Benedictus Deus Altiſſimus, ſignificat Internum Hominem Domini: Qui tradidit hoſtes tuos in manum tuam, ſignificat victoriam: & dedit Illi decimas de omnibus, ſignificat reliquias ex victoria.

1735. Benedictus Deus Altiſſimus, quod ſignificet Internum Hominem Domini, conſtat ex illis, quæ mox ſupra de Interno Homine dicta ſunt. Deus Altiſſimus dictus eſt Jehovah in Antiqua Eccleſia, ex cauſa quia Altitudo repræſentabat & ideo ſignificabat Internum, ita Altiſſimus Intimum; inde Cultus Antiquæ Eccleſiæ ſuper Excelſis, Montibus, Collibus; Intimum etiam ad Exterius & Extimum nec aliter ſe habet quam Altiſſimum ad Inferius & Infimum; Altiſſimum ſeu Intimum eſt Cœleſte Amoris, ſeu Ipſe Amor, Jehovah ſeu Internum Domini erat ipſum Cœleſte Amoris, hoc eſt, ipſe Amor, cui nulla alia attributa competunt quam quæ ſunt puri Amoris, ita puræ Miſericordiæ erga univerſum Genus humanum, quæ eſt, ut omnes ſalvare & felices facere in æternum, & omnia ſui in illos transferre, velit; ita ex pura Miſericordia omnes, qui ſequi volunt, ad cœlum, hoc eſt, ad Se, vi forti amoris, trahere: Ipſe Amor Ille, eſt Jehovah, de nulla alia re prædicari poteſt Sum aut Eſt, quam de Amore; ex Amore illo, quia in Amore, ſeu ipſius Amoris, eſt Eſſe omnis vitæ, hoc eſt, ipſa vita; & quia Jehovah Solus eſt Eſſe vitæ, ſeu ipſa Vita, quia Solus Amor, omnia & ſingula inde ſuum eſſe & ſuam vitam habent, nec quiſquam poteſt eſſe & vivere a ſe, quam ſolus Jehovah, hoc eſt, Solus Dominus; & quia non quiſquam eſſe & vivere poteſt a ſe quam ſolus Dominus, fallacia ſenſus eſt, quod videantur

antur sibi homines vivere a se; Angeli manifeste percipiunt, quod non vivant a se, sed a Domino, quia vivunt in Esse vitæ Domini, quia in Amore Ipsius; sed usque illis datur apparentia, sicut vivant ex se, præ omnibus aliis, cum felicitate ineffabili: hoc itaque est vivere in Domino, quod nusquam dabile est, nisi vivatur in Amore Ipsius, hoc est, in Charitate erga proximum.

1736. Quod Dominus sit Jehovah, Qui hic appellatur Deus Altissimus, constat manifeste ex Verbo; apud Esaiam, "*Jehovah Zebaoth nomen Ipsius*, & "Redemptor tuus, Sanctus Israelis, *Deus totius terræ* appellatur," LIV: 5. ubi manifeste, quod Redemptor & Sanctus Israelis, Qui Solus Dominus, sit Jehovah Zebaoth, & Deus totius terræ: apud Eundem, "Sic dixit *Jehovah Redemptor* tuus, Sanctus Israelis, *Ego Jehovah Deus* tuus," XLVIII: 17. apud Eundem, "Ego auxilior tibi, dictum Jehovæ, *Redemptor* tuus, Sanctus "Israelis," XLI: 14. Sanctus Israelis & Deus Israelis, multoties dicitur; quod Dominus, sit Sanctus Israelis & Deus Israelis, constat manifeste, "Quod viderint *Deum Israelis*, sub pedibus Ipsius sicut opus lapidis sapphiri, & sicut "substantia cœli quoad puritatem," Exod: XXIV: 10. Ecclesia Judaica nec alium agnovit & appellavit Jehovam, quia unum Deum Jehovam coluit; & hoc eo magis, quod plerisque eorum ignotum, quia omnes ritus Ecclesiæ Ipsum repræsentabant; & omnia Verbi in sensu interno Ipsum significabant: apud Esaiam, "Absorbebit mortem in sempiternum, & absterget *Dominus Jehovih* "lachrymam desuper omnibus faciebus; & dicet in die illo, ecce *Deus noster* "*hic*, exspectavimus Ipsum, & salvabit nos; *Hic Jehovah*, Quem exspectavimus, exultemus & lætemur in salute Ipsius," XXV: 8, 9. ubi de adventu "Domini: apud Eundem, "Ecce *Dominus Jehovih* in forti veniet, & brachium Ipsius dominans Ipsi; sicut pastor gregem suum pascet, in brachium "suum colliget, agnellos in gremio suo portabit, lactentes ducet," XL: 10, 11. ubi manifeste de Domino, Qui Dominus Jehovih; in forti veniet & brachium Ipsius dominans Ipsi, pro quod propria potentia victurus inferna; pascere gregem, in brachium colligere, agnellos in gremio portare, lactentes ducere, prædicantur de Amore seu Misericordia Ipsius: apud Eundem, "Sic dixit *Jehovah*, creans cœlos *Ipse Deus*, formans terram, & faciens illam, Ipse firmans "illam, non inanitatem creavit illam, ad habitandum formavit illam; *Ego* "*Jehovah & non præterea*. Nonne *Ego Jehovah & non præterea Deus præter* "*Me*, *Deus* justus, & Salvator non præter Me; respicite ad Me, & salvemini omnes fines terræ; quia *Ego Deus & non præterea*," XLV: 18, 21, 22. ubi manifeste de Domino, quod Solus Jehovah & Deus; quod creare cœlos & formare terram sit regenerare, ita Creator cœli & terræ sit Regenerator, videatur n: 16, 88, 472. & alibi; quare Dominus passim appellatur Creator, "Formator, Factor: apud Eundem, "Tu *Pater noster*, quia Abraham non cognoscit nos, & Israel non agnoscit nos, Tu *Jehovah*, *Pater* "*noster*, Redemtor noster, a sæculo *Nomen tuum*," LXIII: 15, 16. ubi manifeste de Domino, Qui solus Redemptor. Apud Mosen, "Caveto tibi a faciebus "Ipsius, & audi vocem Ipsius, ne exacerbes Ipsum, quia non sustinebit "prævaricationem vestram, quoniam *Nomen meum in medio Ipsius*," Exod: XXIII: 21.

21. quod nomen sit Essentia, videatur n: 144. 145; & in medio si omnium, n: 1074. apud Esaiam, "Puer natus est nobis, Filius datus est nobis, "& erit Principatus super humero Ipsius, vocabitur *Nomen Ipsius*, Mirabilis, "Consiliarius, Deus, Heros, *Pater æternitatis*, Princeps pacis," ix: 5, 6. manifeste quod Dominus: apud Jeremiam, "Ecce dies venientes & suscita-"bo Davidi germen justum, & regnabit Rex, & intelliget aget, & faciet "judicium & justitiam in terra; in diebus Ipsius salvabitur Jehudah, & "Israel habitabit confidenter; & hoc *Nomen Ipsius quod appellabunt Ipsum*, "*Jehovah justitia nostra*," xxiii: 5, 6. manifeste quod Dominus: apud "Sachariam, "Erit *Jehovah in Regem* super totam terram; *in die illo erit Je-*"*hovah unus*, *& Nomen Ipsius unum*," xiv: 9. manifeste de Domino: Nomen pro Essentia.

1737. Qui tradidit hostes tuos in manum tuam, quod significet victoriam, constare potest absque explicatione. Conjunctio Essentiæ Humanæ cum Divina, comparata est & facta a Domino per continuas pugnas tentationum & victorias, & hoc ex propria potentia: qui aliter capit conjunctionis & unionis modum, multum fallitur; inde Ipse Justitia factus: conjunctio seu unio facta est cum cœlesti amoris, hoc est, cum ipso Amore, qui est, ut dictum, Jehovah. Conjunctio hominum cum Domino etiam fit per tentationes, & per implantationem fidei in amorem; nisi implantetur fides in amorem, hoc est, nisi homo per illa quæ sunt fidei, accipiat fidei vitam, hoc est, charitatem, nusquam conjunctio; hoc solum est *sequi Ipsum*, nempe ita conjungi Domino, sicut Dominus quoad Humanam Essentiam Jehovæ, inde quoque omnes illi appellantur filii Dei a Domino Qui unicus Filius Dei, & fiunt imagines Ipsius.

1738. Et dedit illi decimas de omnibus, quod significet reliquias ex victoria, constat ex significatione Decimarum, quod sint Reliquiæ, de qua prius n: 576; quid autem Reliquiæ, videatur n: 468. 530. 560. 561. 661. 1050, nempe quod sint omnes status amoris & charitatis, proinde omnes status innocentiæ & pacis, quibus donatur homo; hi status donantur homini ab infantia, sed minus per gradus ut homo in adultam ætatem pergit; at cum regeneratur homo, tunc præter priores etiam novas Reliquias accipit, ita novam vitam; nam homo a reliquiis seu per reliquias habet, ut sit homo; homo enim absque statu amoris & charitatis, & absque statu innocentiæ, qui se insinuant cæteris ejus vitæ statibus, non est homo, sed pejor omni fera: Reliquiæ acquisitæ in pugnis tentationum sunt quæ hic intelliguntur; hæ Reliquiæ sunt, quæ per Decimas datas Malkizedecho ab Abramo significantur, suntque omnia cœlestia amoris quæ Dominus sibi comparavit per continuas pugnas & victorias, per quas continue uniebatur Essentiæ Divinæ, usque dum Essentia Ipsius Humana similiter facta est Amor, seu Esse vitæ, hoc est, Jehovah.

1739. Vers: 21. *Et dixit rex Sodomæ ad Abramum, da mihi animam, & acquisitionem accipe tibi.* Dixit rex Sodomæ, significat malum & falsum quod victum: ad Abramum, significat rationale Domini: da mihi animam, & acquisitionem

quisitionem accipe tibi, significat ut daret illis vitam, & cætera non curarent.

1740. Dixit rex Sodomæ, quod significet malum & falsum quod victum, constat a significatione Sodomæ quod sit malum & falsum, ut supra in hoc Capite est ostensum; supra versu 17 dicitur, quod exivit rex Sodomæ obviam Abramo, quo significatum quod malum & falsum se submiserit, hic nunc continuatur, quod supplex sit. Quod malum & falsum sit victum, seu quod mala & falsa vincantur per pugnas tentationum, & sic bona & vera induantur, inde est, quia sic mala & falsa dissipantur, quibus dissipatis bona & vera succedunt, quæ dein magis & magis confirmantur, & sic corroborantur; sunt enim mali spiritus qui excitant mala & falsa; quæ nisi excitentur, vix novit homo quod mala & falsa sint, sed tunc patent, quoque diutius pugnæ tentationum perstant, eo magis patent, usque tandem ut mala & falsa horreantur: & prout mala & falsa dissipantur, ita succedunt bona & vera; & quo plus horroris pro malis & falsis contrahitur, eo plus amoris insinuatur a Domino pro bonis & veris; quoque plus horroris fit pro malis & falsis, eo minus accedere audent mali spiritus, quia aversationem & horrorem pro malis & falsis, in quibus eorum vita consistit, non sufferre possunt, quandoque ad primam approximationem corripiuntur terrore; & quo plus amoris pro bonis & veris, eo magis angeli amant apud hominem esse, & cum angelis cœlum, nam in suamet vita sunt, cum in bonis amoris & veris fidei.

1741. Ad Abramum, quod significet rationale Domini, constat a repræsentatione Abrami; in binis Capitibus quæ præcedunt, repræsentavit Abram Dominum seu Statum Ipsius in pueritia, hic seu in hoc Capite repræsentat Rationale Domini, & tunc appellatur Abram Hebræus, ut constat ab illis quæ supra ad vers: 13 dicta & ostensa sunt; hic similiter, nam non alius Abram in hoc Capite, quam Abram Hebræus intelligitur. Spirituale Domini quod adjunctum Interno Homini est Abram Hebræus, at Cœleste quod adjunctum Interno, hoc repræsentatum & significatum est per Malkizedech, ut dictum.

1742. Da mihi animam, & acquisitionem accipe tibi, quod significet ut daret illis vitam, & cætera non curarent, constat ex significatione animæ, quod sit vita, de qua prius n: 1000. 1005. 1040, & ex significatione acquisitionis, quod sint cætera, quæ non ita proprie sunt vitæ, de quibus in mox sequentibus. Vita, quam spiritus mali habent, & perdite amant, est vita cupiditatum amoris sui & mundi, inde vita odiorum, vindictarum & crudelitatum, in nulla alia vita jucundum dari putant; sunt sicut homines, nam homines fuerunt, & a vita cum fuerunt homines hoc retinent, qui in jucundo talium cupiditatum omnem vitam ponunt, non scientes aliter quam quod illa vita sit unica, & cum illam amittunt, quod prorsus morituri; sed qualis vita sit, quam amant, constat a talibus in altera vita, vertitur illa in fœtidam & excrementitiam, & mirum, fœtorem istum ut jucundissimum percipiunt, ut constare potest ab illis quæ ab experientia n: 820. 954: similiter ac dæmones, qui cum a Domino ejicerentur ex maniaco, ex timore vitæ rogabant ut mitterentur in porcos: Marc: v: 7 ad 13. quod fuerint ii, qui in

in vita corporis fœdæ avaritiæ dediti fuerunt, constare potest exinde, quod tales videantur sibi in altera vita inter porcos degere, ex eo quod porcorum vita avaritiæ correspondeat, & ideo illis jucunda, ut constat ex illis quæ ab experientia, n: 939.

1743. Vers: 22. *Et dixit Abram ad regem Sodomæ, elevavi manum meam ad Jehovam Deum Altissimum, possessorem cœlorum & terræ.* Dixit Abram ad regem Sodomæ, significat responsum: elevavi manum meam ad Jehovam, significat mentem qualis erat apud Dominum: possessorem cœlorum & terræ, significat conjunctionem.

1744. Dixit Abram ad regem Sodomæ, quod significet responsum, constat absque explicatione.

1745. Elevavi manum meam ad Jehovam, quod significet mentem qualis erat apud Dominum, constat a significatione elevare manus; elevatio manus ad Jehovam est gestus corporis correspondens mentis affectioni, ut notum est; in sensu literæ exprimuntur illa quæ interiora seu mentis sunt per externa quæ correspondent, sed in sensu interno sunt interna quæ intelliguntur; hic ideo elevatio manus est mens seu affectio mentis. Quamdiu Dominus fuit in statu tentationum, loquutus est cum Jehovah sicut cum alio, sed quantum Essentia Ipsius Humana unita fuit Ipsius Divinæ, tantum loquutus est cum Jehovah ut cum Semet; quod constat a multis apud Evangelistas, tum quoque a multis apud Prophetas, & apud Davidem; causa manifeste constat ex illis quæ prius dicta sunt de hæreditario a matre, quantum ex hoc mansit, tantum fuit quasi absens a Jehovah, at quantum hoc exstirpatum, tantum fuit præsens & Ipse Jehovah. Illustrari hoc potest a conjunctione Domini cum Angelis, Angelus quandoque loquitur non a se sed a Domino, & tunc non aliter scit, quam quod is Dominus sit, sed tunc quiescunt illius externa; aliter cum externa operantur; causa est, quod Internus illorum homo sit possessio Domini, & quantum tunc non propria impediunt, tantum est Domini, imo Dominus. Sed apud Dominum facta est conjunctio plenaria seu unio æterna cum Jehovah, sic ut ipsa Humana Ipsius Essentia sit quoque Jehovah.

1746. Possessorem cœlorum & terræ, quod significet conjunctionem, constat ab illis quæ supra ad vers: 19. dicta sunt, ubi eadem verba, & eadem significatio.

1747. Vers: 23. *Si a filo & usque ad corrigiam calcei, & si accepero ab ullo quod tibi, ne dicas, ego ditavi Abramum.* Si a filo & usque ad corrigiam calcei, significat omnia quæ immunda naturalia & corporea essent: si accepero ab ullo quod tibi, significat quod nihil tale apud amorem cœlestem: ne dicas, ego ditavi Abramum, significat, quod inde nihil usquam roboris Domino.

1748. Si a filo usque ad corrigiam calcei, quod significet omnia quæ immunda naturalia & corporea essent, constat a significatione corrigiæ calcei: in Verbo planta pedis & calcaneum significat ultimum naturale, ut ostensum est prius, n: 259; calceus est qui investit plantam pedis & calcaneum, quare calceus significat naturale adhuc ulterius, ita ipsum corporeum; significatio calcei se habet secundum subjecta, cum prædicatur de bonis, accipitur in bono sensu, cum de malis in malo, ut hic ubi agitur de acquisitione regis Sodomæ,

domæ, per quem fignificatur malum & falfum, ideo per corrigiam calcei fignificantur immunda naturalia & corporea ; per filum calcei fignificatur falfum, & per corrigiam calcei, malum, & hoc quia in diminutivo, omnium viliffimum : quod illa per calceum fignificentur, conftat quoque ab aliis locis in Verbo ; ut cum Jehovah apparuit Mofi e medio rubi, & dixit ad Mofen, " Ne appropinques huc, *exue Calceos* tuos a fuper pedibus tuis, quia locus, " fuper quo tu ftas, terra fanctitatis eft," Exod : III : 5. fimiliter Princeps Exercitus Jehovæ ad Jofuam, " *Exue Calceum* tuum a fuper pede tuo, quia " locus fuper quo tu ftas, fanctitas ille," Jof: V : 15. ex quo quifque videre poteft, quod calceus nihil de fanctitate auferret, modo homo in fe fanctus foret, fed quod ideo dictum, quia calceus repræfentabat ultimum naturale & corporeum, quod exuendum. Quod immundum naturale & corporeum, conftat quoque apud Davidem, " Moabus pelvis lotionis meæ, fuper Edomum " mittam *calceum* meum," Pfalm : LX : 10. Simile involvit, quod mandatum difcipulis, " Quifquis non exceperit vos, neque audiverit verba veftra, " egredientes e domo aut urbe ifta, excutite *pulverem pedum veftrorum*," Matth : X : 14: Marc : VI : 11 : Luc : IX : 5. ubi pulvis pedum fimile ac calceus, quia planta pedis ultimum naturale, fignificat, nempe immundum ex malo & falfo ; & quia tunc temporis in repræfentativis erant, & in illis folis arcana cœleftia recondi putabant, non in nudis veritatibus, ideo mandatum illis ut fic facerent. Quia calceus fignificabat ultimum naturale, etiam exuitio calcei, feu difcalceatio, fignificabat quod exueretur ultimis naturæ; ficut qui leviratum non volebat præftare, de quo apud Mofen, " Qui non leviratum " vellet præftare ; accedet fratria ejus ad eum in oculis feniorum, & *extrahet* " *calceum* ejus a fuper pede ejus, & exfpuet in facies ejus ; & refpondebit, & " dicet, fic fiet viro, qui non ædificat domum fratris fui, & vocabitur nomen " ejus in Ifraele, domus *exuti Calceum*," Deut: XXV : 5 ad 10. pro quod abfque omni charitate naturali. Quod calceus fignificet ultimum naturale etiam in bono fenfu, conftat quoque a Verbo, ut apud Mofen de Afchere, " Bene" dictus præ filiis Afcher, fit acceptus fratribus fuis, & intingens in oleo pe" dem fuum, ferrum & æs *Calceus* ejus, " Deut: XXXIII : 24, 25, ubi calceus pro ultimo naturali, calceus ferrum pro vero naturali, calceus æs pro bono naturali, ut conftat a fignificatione ferri & æris, n : 425, 426. & quia calceus fignificabat ultimum naturale & corporeum, formula inde facta, qua fignificabatur omnium minimum & viliffimum, nam ultimum naturale & corporeum eft viliffimum omnium quæ apud hominem, quod intellectum a Johanne Baptifta, cum dixit, " Venit fortior me, cujus ego non idoneus fum folvere " *corrigiam calceorum* Ipfius," Luc : III : 16. Marc : I : 7. Joh : I : 27.

1749. Quod fi accepero ab ullo quod tibi, fignificet quod nihil tale apud amorem cœleftem, conftare poteft ex eo, quod Abram dixerit fe nihil accipere velle a rege Sodomæ, Abram repræfentabat Dominum nunc victorem, ita illa quæ erant amoris cœleftis, quæ fibi per victorias comparavit ; & rex Sodomæ repræfentabat malum & falfum, ex quibus nihil apud Dominum victorem feu amorem cœleftem. Quid per hæc intelliguntur in fenfu interno, non

constare potest, nisi sciatur, quomodo se res habeat in altera vita; apud malos & infernales spiritus regnat amor sui & mundi, inde putant se esse deos universi, & multum posse; cum victi sunt, tametsi appercipiunt, quod prorsus nihil possint, usque manet opinio potestatis & dominii, & putant se multum contribuere posse ad potestatem & dominium Domini; quare etiam, ut regnare simul possint, offerunt apud bonos spiritus servitia sua; sed quia nihil nisi malum & falsum est, per quæ se efficere quid posse putant, at apud Dominum seu amorem cœlestem, nihil nisi bonum & verum est, hic respondetur regi Sodomæ, per quem tales repræsentantur, quod nihil tale apud Dominum, seu quod nulla potentia Domino a malo & falso: Dominium ex malo & falso prorsus contrarium est Dominio ex bono & vero; Dominium ex malo & falso est omnes servos velle facere, Dominium ex bono & vero, est omnes liberos velle facere; Dominium ex malo & falso, est omnes perdere, at Dominium ex bono & vero est omnes salvare; ex quibus constat, quod Dominium ex malo & falso sit diaboli, at Dominium ex bono & vero sit Domini; quod Dominia sint prorsus contraria, constare potest ex Domini verbis apud Matth: XII: 24 ad 30. & quod nemo possit duobus dominis servire, Matth: VI: 24. Luc: XVI: 13.

1750. Quod ne dicas, ego ditavi Abramum, significet quod inde nihil usquam roboris Domino, constare potest a significatione ditari, quod sit acquirere potentiam & robur: hæc quomodo se habent, constat ab illis quæ nunc dicta sunt.

1751. Vers: 24. *Præter tantum quod comederunt pueri, & portionem virorum, qui iverunt mecum, Aner, Esckol & Mamre, hi accipient portionem suam.* Præter tantum quod comederunt pueri, significat bonos spiritus: & portionem virorum qui iverunt mecum, significat illa quæ apud eos: hi accipient portionem suam, significat quod dati sint in illorum potestatem.

1752. Præter tantum quod comederunt pueri, quod significet bonos spiritus, constat ab illis quæ præcedunt, & ab illis quæ consequuntur; ab illis quæ præcedunt, supra ad vers: 13. memorantur Mamre, Esckol & Aner, quod fuerint socii fœderis Abrami, quibus significatus status Rationalis hominis quoad Externum Domini, ejus bona & vera qualia essent, & sic quod per illos significati sint Angeli, qui fuerunt cum Domino cum pugnavit, ut ab explicatione ibi patet: idem constat ex illis quæ consequuntur, ut mox patescet: hic qui iverunt cum Abramo, dicuntur pueri, per quos non alii intelliguntur, quam Spiritus boni, at per viros, de quibus mox, Angeli: quod fuerint cum Domino Angeli, cum pugnavit contra Inferna, constat ex Verbo, tum ex eo, quod cum in pugnis tentationum esset, non potuerit aliter, quam quod Angeli adessent, quibus Dominus ex propria potentia dedit vim & quasi potentiam simul pugnandi, nam omnis potentia Angelis est a Domino. Quod Angeli pugnent contra malos, constare potest ab illis quæ prius passim dicta sunt de Angelis apud hominem, quod tutentur hominem, & avertant mala, quæ infernales spiritus intentant, de quibus prius, n: 50, 227, 228, 697, 968. sed omnis

nis potentia illorum est a Domino: boni spiritus sunt quidem etiam Angeli, sed inferiores, nam sunt in primo Cœlo, Spiritus autem angelici in Secundo, at Angeli proprie dicti in Tertio, de quibus n: 459, 684. talis est forma regiminis in altera vita, quod Spiritus boni sint subordinati Spiritibus angelicis, & Spiritus angelici ipsis Angelis, sic ut unam societatem angelicam constituant: Spiritus boni, & Spiritus angelici sunt qui hic dicuntur pueri, at ipsi Angeli viri.

1753. Et portionem virorum qui iverunt mecum, quod significet Angelos, constat ex illis quæ nunc dicta sunt; præter quod Angeli, cum apparuerint coram hominibus, in Verbo dicantur Viri.

1754. Aner, Esckol & Mamre, quod significent illa quæ apud eos, constat ab illis quæ supra hoc Capite ad vers: 13. de iisdem dicta sunt; nempe quod per nomina horum significentur bona & vera, ex quibus pugnatum, non ita angeli, quia angeli intellecti sunt per pueros & viros, ut dictum; Angelis enim nusquam aliquod nomen est, sed dignoscuntur ex bonis & veris, quales sunt, quare nec per Nomen in Verbo aliud significatur quam Essentia; & ejus qualitas, ut ostensum prius, n: 144, 145, 340. ut quoque constare potest apud Esaiam, ubi de Domino, "*Vocabitur Nomen Ipsius*, Mirabilis, "Consiliarius, Deus, Heros, Pater æternitatis, Princeps pacis," IX: 5, 6. ubi per Nomen intelligitur qualis est, nempe quod mirabilis, consiliarius, Deus, heros, pater æternitatis, princeps pacis: apud Jeremiam, ubi etiam de Domino, "*Hoc Nomen Ipsius, quod appellabunt Ipsum*, Jehovah justitia nostra," XXIII: 5, 6. ubi quod nomen sit Justitia, manifeste constat: tum apud Mosen, ubi etiam de Domino, "Non sustinebit prævaricationem vestram, quo-"niam *Nomen meum* in medio Ipsius," Exod: XXIII: 21. ubi nomen quoque pro Essentia, quod Divina; præter a multis locis in Verbo, ubi dicitur quod *invocaverint Nomen Jehovæ*; quod non in vanum acciperent *Nomen Jehovæ*; & in Oratione Domini, *sanctificatum sit Nomen tuum*: similiter se habet cum nominibus Angelorum; & similiter hic cum nominibus Esckol, Aner & Mamre qui repræsentant Angelos, quod significentur illa, quæ apud Angelos.

1755. Quod hi accipient portionem suam, significet quod dati sint in illorum potestatem, constat ex illis quæ supra ad vers: 21, 22, 23. dicta sunt, quod nempe Dominus nihil ab illis habere vellet, quia nihil roboris Domino inde: quod dati sint in potestatem Angelis ita se habet; Angeli sunt qui dominantur super spiritus malos & infernales, ut a multa experientia mihi constitit, Dominus autem prævidet ac videt omnia & singula, & providet ac disponit omnia & singula, sed quædam ex permissione, quædam ex admissione, quædam ex venia, quædam ex beneplacito, quædam ex voluntate; ipsum dominari velle est aliquod proprium humanum diversum ab illis quæ accipiunt a Domino; sed usque omne dominium est Amoris & Misericordiæ absque velle dominari: verum hæc, quia arcaniora sunt, non ad intellectum dici possunt paucis; satis est scire, quod spiritus mali & infernales dati sint in potestatem

 Ange-

Angelis, & quod Dominus omnia & ſingula, etiam ſingulariſſima gubernet; de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus, ubi de Providentia & Permiſſionibus.

1756. Hæc ſunt, quæ in genere illa involvunt in ſenſu interno, ſed ipſa ſeries rerum & ejus pulchritudo, non poteſt apparere, cum omnia & ſingula ſecundum ſignificationem vocum explicantur, ac ſi una idea caperentur; cum omnia una idea capiuntur, tunc apparent illa quæ ſparſa ſunt, pulchre cohærentia & connexa: ſe habet hoc, ſicut qui loquentem audit, & attendit ad voces, tunc ideam loquentis non ita capit, ac ſi nihil attendit ad voces aut ſignificationem earum; nam pœne ſimiliter ſe habet ſenſus internus Verbi ad externum ſeu literalem, ſicut loquela, cujus voces vix audiuntur, minus attenduntur, cum mens in ſolo ſenſu rerum ſignificatarum per voces loquentis tenetur. Antiquiſſimus modus ſcribendi fuit Repræſentativus rerum per perſonas & per voces, per quas prorſus alia intelligebant; prophani ſcriptores tunc ita ſua hiſtorica concinnabant, etiam res quæ fuerunt vitæ civilis & moralis, & quidem ita, ut nihil prorſus tale eſſet, quod ſcriptum, quoad literam, ſed aliud ſub illis intellectum, uſque adeo ut affectiones quaſcunque ſicut deos & deas ſiſterent, quibus Ethnici poſtea cultum Divinum inſtituebant; quod cuivis Literato poteſt notum eſſe, adhuc enim tales Libri vetuſti exſtant: hunc modum ſcribendi traxerunt ab Antiquiſſimis, qui ante diluvium, qui Cœleſtia & Divina ſibi per illa, quæ conſpicua fuerunt in terra & mundo, repræſentabant, & ſic mentem & animam implebant jucundis & delitioſis cum ſpectabant univerſi objecta, imprimis quæ pulchra ex forma & ordine; quare omnes Libri Eccleſiæ illorum temporum ita ſcripti ſunt; talis eſt Liber Hiobi; ad imitationem illorum tale eſt Canticum canticorum Salomonis; tales fuerunt bini Libri, quorum meminit Moſes Num: XXI: 14 & 27. præter plures qui perierunt. Hic ſtylus dein ex antiquitate veneratus eſt, tam inter gentes, quam inter Jacobi poſteros, uſque adeo, ut quicquid non ita ſcriptum eſſet, non ut Divinum venerarentur; quare quando acti Spiritu prophetico, ut Jacobus Gen: XLIX: 3 ad 17. Moſes Exod: XV: 1 ad 21. Deut: XXXIII: 2 ad f. Bileamus, qui ex filiis orientis e Syria, ubi adhuc Eccleſia Antiqua, Num: XXIII: 7 ad 10, 19 ad 24. Cap: XXIV: 5 ad 9, 17 ad 24. Debora & Barakus, Jud: V: 2 ad f. Channah, 1 Sam: II: 2 ad 10; & alii plures, tunc ſimiliter loquuti ſunt, & hoc ob plures arcanas cauſas; quæ tametſi non intelligebant, nec ſciebant, niſi pauciſſimi, quod ſignificarent cœleſtia Regni & Eccleſiæ Domini, uſque admirationis ſtupore tacti & perfuſi, Divinum & Sanctum

Sanctum illis inesse, sentiebant. Sed quod Historica Verbi similia sint, nempe repræsentativa & significativa cœlestium & spiritualium Regni Domini, quoad singula nomina, & quoad singulas voces, nondum Orbi Erudito notum fuit, modo quod Verbum quoad minimam jotham inspiratum sit, & quod arcana cœlestia omnibus & singulis insint.

Continuatio
De loquela spirituum, & diversitatibus ejus.

1757. *Loquela Spirituum cum homine, ut prius dictum, fit per voces: sed Loquela Spirituum inter se per ideas, originarias vocum, quales sunt cogitationis, sed non ita obscuræ, ut sunt hominis dum vivit in corpore, verum distinctæ, sicut sunt loquelæ: Cogitatio humana, post corporis secessum, fit distinctior & clarior, & ideæ cogitationis fiunt discretæ, ita ut pro formis loquelæ distinctis inserviant; obscurum enim cum corpore dissipatum est, & sic cogitatio a suis quasi pedicis, quibus irretita, proinde ab umbris, quibus involuta, liberata, fit momentanea magis, inde præsentior singularium intuitio, apperceptio, & enuntiatio.*

1758. *Spirituum loquela est diversa, unaquævis societas seu familia spirituum, internosci potest a loquela, imo unusquisque spiritus, vix aliter ac homines; nec solum per affectiones quæ vitam loquelæ faciunt, & quæ implent aut vehunt voces, & per accentus, sed etiam per sonos, ut & per alia indicia non ita enuntiabilia.*

1759. *Spirituum cœlestium Loquela non facile influere potest in sonos articulatos seu voces apud hominem, nam nulli voci inaptari potest in qua est aliquid sonans stridule, aut in qua est duplicatio durior consonantium, nec cui inest idea ex scientifico, quare raro influunt in loquelam aliter ac per affectiones, quæ instar fluvii aut auræ emolliunt voces. Spirituum, qui medii sunt inter cœlestes & spirituales, Loquela est dulcis, fluens instar lenissimæ atmosphæræ, mulciens organa recipientia, & molliens ipsas voces, quoque cita & certa; fluiditas & amœnitas loquelæ inde est, quod cœleste bonum in ideis illorum, tale sit, nec aliquid dissentiens loquelæ a cogitatione; omne harmonicum dulce in altera vita est a bonitate & charitate. Spiritualium Loquela etiam fluida est, sed non ita mollis & lenis; hi sunt qui imprimis loquuntur.*

1760. *Geniorum malorum Loquela quoque datur fluens, sed solum ad auditum extrinsecus, intus vero est stridens, quia ex simulatione boni, & nulla*

nulla ejus affectione: etiam datur talium loquela absque fluido, in qua dissensus cogitationum percipitur ut tacitum reptile.

1761. *Sunt spiritus, qui non fluviatili modo influunt, sed per vibrationes & reciprocationes quasi lineares, acutiores magis & minus; iidem non solum influunt cum loquela, sed etiam cum responso; sunt illi, qui interiora Verbi ex multiplici causa rejiciunt, respicientes hominem ut suum organum, ac ut nauci, sibi solis studentes.*

1762. *Sunt Spiritus, qui non loquuntur, sed per mutationes inductas faciei meæ expresserunt sensa animi sui, & stiterunt ideas ita vive, ut pateret inde cogitatio eorum quasi in forma, hoc factum per variationes circumcirca regionem labiorum, & inde in faciem, tum circumcirca oculos, dum interiora animi sui sensa commmunicabant, circum sinistrum oculum cum vera & affectiones veri, circum dextrum cum bona & affectiones boni.*

1763. *Audita quoque spirituum plurium loquela simultanea, undulans instar voluminis, influens in crebrum varia determinatione. Tum loquela quorundam spirituum, quæ terminatur quadruplicato, quasi ad tonum & sonum triturantium; hi spiritus ab aliis separati sunt, capiti inducunt dolorem tanquam attractionis syringicæ. Auditi, qui loquuti voce sonora, sed quasi intus in se, sed usque, ut loquela, ad auditum perveniret. Alii qui loquuti per egurgitationem vocum sicut a ventre, sunt tales qui nihil attendere volunt ad sensum rei, sed ad loquendum ab aliis adiguntur. Audivi, qui loquuti sono rauco sicut bifido, applicant se sinistro lateri sub ulna, etiam sinistræ auriculæ. Tum quoque qui sonore loqui non poterant, sed sicut illi qui in rheumatismo sunt; ex illis sunt, qui eliciunt aliorum arcana sine nocendi, per insinuationes in jucunda eorum. Sunt spiritus parvi, qui, tametsi pauci, usque loquuntur sicut ingens multitudo, quasi tonantes; auditi supra caput, & putabam esse multitudinem, sed tunc unus ad me venit ad sinistrum latus infra brachium, & similiter cum voce tonante loquutus; discessit quoque & similiter faciebat; unde tales, ex Divina Domini Misericordia, alibi. Sed hæ species Loquelæ sunt rariores. Hæc, quod mirum, tam alte & sonore audiuntur, cui auditus organa interiora aperta sunt, tum spiritibus, sicut audiuntur soni & loquelæ hominis in tellure: at cui non aperta sunt, ne hilum.*

1764. *Semel etiam mecum loquuti sunt spiritus per mera repræsentativa visualia, repræsentando varii coloris flammas, lumina, nubes ascendentes & descendentes, diversi generis domunculas & pulpita, vasa, personas diversimode amictas, & plura alia, quæ omnia significativa erant, ex quibus solis sciri potuit, quid vellent.*

GENESEOS,

GENESEOS,

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

De Scriptura ſacra ſeu Verbo, quod Divina recondat, quæ patent coram ſpiritibus bonis & angelis.

1767. VERBUM *Domini cum legitur ab homine, qui amat Verbum, & in charitate vivit, etiam ab homine qui ex ſimplici corde credit quod ſcriptum, nec principia formavit contra verum fidei quod in ſenſu interno, ſiſtitur illud a Domino coram Angelis in tali pulchritudine, & in tali amœnitate, etiam cum repræſentativis, & hoc inexpreſſibili varietate ſecundum omnem ſtatum illorum in quo tunc ſunt, ut percipiantur ſingula quaſi vitam habere, quæ vita eſt, quæ in Verbo, & ex qua natum eſt Verbum cum demiſſum e Cœlo; ob hanc cauſam Verbum Domini tale eſt, quod, tametſi rude apparet in litera, uſque intus recondat ſpiritualia & cœleſtia, quæ patent coram Spiritibus bonis, & coram Angelis, cum ab homine legitur.*

1768. *Quod Verbum Domini ita ſiſtatur coram bonis Spiritibus & coram Angelis, audire & videre mihi datum eſt; quare licet ipſas experientias afferre.*

1769. *Quidam ſpiritus ad me venit, non diu poſt exceſſum ejus e corpore, quod concludere potui ex eo, quod adhuc neſciret ſe in altera vita eſſe, putans ſe vivere in mundo; perceptum, quod is deditus fuerit ſtudiis, de quibus loquutus cum eo; ſed tunc ſubito ſublatus eſt in altum, quod miratus, autumabam quod eſſet ab illis qui alta ſpirarunt, nam tales ſolent in altum ferri; aut quod poſuerit cœlum in altiſſimo, qui ſimiliter ſolent in altum auferri, ut inde ſciant, quod cœlum non ſit in alto, ſed in interno; ſed mox appercepi, quod ſublatus ſit ad Spiritus Angelicos qui antrorſum paulo ad dextrum in primo cœli limine; inde dein mecum loquutus eſt, dicens, quod ſublimiora videat, quam uſquam mentes humanæ capere poſſent; cum hoc fiebat, legebam Caput* I: *Deuter: de populo Judaico, quod miſſi ſint, qui explorarent terram Canaanem & quæ ibi, quod cum legerem, dixit, quod nihil apperciperet quæ in ſenſu literæ, ſed quæ in ſenſu ſpirituali, & quod hæc mirabilia, quæ deſcribere non poſſet: hoc erat in primo limine Cœli Spirituum Angelicorum,*

licorum, quid non in ipso illo Cælo, & quid non in Cælo Angelico. Spiritus quidam tunc, qui apud me erant, prius increduli, quod tale sit Verbum Domini, cæperunt pænitere, quod non crediderint, dicebant in illo statu, quod credant, quia audiverunt illum dixisse, quod audiverit, viderit & perceperit, ita esse. Sed alii spiritus adhuc in sua incredulitate perstabant, & dicebant non ita esse, sed esse phantasias, quare etiam hi subito sublati sunt, & inde mecum loquuti, & fassi, quod nihil minus sit quam phantasia, quia realiter percipiunt, quod ita sit, & quidem perceptione exquisitiore, quam usquam dari possit alicui sensui in vita corporis. Mox etiam alii in idem cælum sublati, & inter eos unus in vita corporis mihi notus, qui idem testatus, inter alia etiam dicens, quod præ stupore gloriam Verbi in sensu illius interno, describere non posset; ex miseratione quadam tunc loquens, inquiit, mirum esse, quod homines ne hilum ex talibus sciant: præterea dixit, quod inde cogitationes meas & affectiones meas intueri penitus posset, in quibus perciperet plura quam potuisset edicere, sicut causas, influxus, unde, & a quibus, ideas quomodo mixtæ essent terrenis, & quod separandæ omnino, præter alia.

1770. *Binis vicibus postea vidi alios sublatos in alterum Cælum inter Spiritus Angelicos, & inde mecum loquuti, cum legerem, Cap:* III: *Deuter: a principio ad finem, dicebant quod solum in sensu interiori Verbi essent, asseverantes tunc, quod ne apex quidem esset in quo non sensus spiritualis pulcherrime cum reliquis cohærens, tum quod Nomina significent res; ita confirmati quoque, quia prius non crediderant, quod omnia & singula in Verbo a Domino inspirata fuerint; hoc voluerunt etiam coram aliis juramento confirmare, sed non permittebatur.*

1771. *Quidam Spiritus etiam in incredulitate erant de Verbo Domini, quod talia in sinu seu intus reconderet; sunt enim Spiritus in simili incredulitate in altera vita, in qua fuerunt in vita corporis, quæ non dissipatur quam per media a Domino provisa, & per vivas experientias; quare cum legerem aliquos Psalmos Davidis, interior eorum intuitio seu mens aperiebatur; hi non sublati sunt inter Spiritus Angelicos; tunc interiora Verbi in Psalmis illis percipiebant, quibus obstupefacti dicebant quod talia nusquam crediderint. Auditum tunc fuit Verbum hoc a pluribus aliis spiritibus, sed qui omnes capiebant illud cum diversitate; apud quosdam implebat cogitationis illorum ideas pluribus amœnis & jucundis, ita quadam vita, secundum cujusvis capacitatem, & simul efficacia penetrante ad illorum intima; apud quosdam tanta, ut visi sibi versus interiora cæli elevari, ac propius & propius ad Dominum, secundum gradus, quo vera & veris injuncta bona afficerent.*

Ad

Ad quosdam tunc simul allatum est Verbum, qui nihil de sensu interno Verbi capiebant, sed solum de sensu externo seu literali, quibus apparebat litera nullius vitæ: inde constabat, quale Verbum, cum Dominus vivificat illud, quod illius efficaciæ sit ut penetret ad intima, & quale cum non vivificat, quod tunc solum litera sit, vix ullius vitæ.

1772. *Ex Divina Domini Misericordia, etiam mihi concessum fuit similiter videre Verbum Domini in sua pulchritudine in sensu interno, & hoc multoties, non sicut dum singulæ voces quoad sensum internum explicantur, sed omnia & singula in una serie; quod dici potest, ex Paradiso Terrestri videre Paradisum Cælestem.*

1773. *Spiritus, qui in vita corporis, delectati sunt Verbo Domini cum jucunditate, illi in altera vita habent Calorem quendam jucundum cælestem, quem quoque sentire mihi datum est. Qui aliquantum delectati sunt, Calor eorum mecum communicatus, erat sicut æstus vernus, incipiens a regione labiorum, & se diffundens circum genas, & inde usque ad aures, & ascendens quoque ad oculos, descendens etiam versus mediam pectoris regionem. Qui adhuc plus affecti sunt delectatione Verbi Domini, & ejus interioribus, quæ Ipse Dominus docuerat, eorum Calor mecum communicatus interior erat, incipiendo a pectore, ascendendo inde versus mentum, & descendendo versus lumbos. Qui adhuc magis delectati & affecti sunt, Calor eorum adhuc interius jucundior & magis vernus fuit, & quidem a lumbis sursum versus pectus, & inde per sinistrum brachium ad manus: instruebar ab Angelis, quod ita se res habeat, & quod approximatio illorum tales calores sistat, quamvis illi eos non sentiant, quia in illis sunt; sicut solent infantes, pueri, & adolescentes, non sentire suum calorem quem habent præ adultis & senibus, quia in illo sunt. Calor quoque sentitus eorum, qui quidem delectati sunt Verbo, sed de ejus intellectu non solliciti fuerunt, erat solum in brachio dextro. Quod Calorem attinet, possunt etiam mali spiritus artificiis suis producere calorem, qui mentitur jucundum, & eum cum aliis communicare, sed est modo calor externus absque origine ab internis; talis calor est qui putrescit, & facessit in excrementitium, sicut calor adulterorum, & illorum qui spurcis voluptatibus immersi sunt.*

1774. *Sunt spiritus, qui de interioribus Verbi nihil audire volunt, imo quamvis possunt intelligere usque nolunt, sunt ii imprimis qui in operibus posuerunt meritum, & qui ideo quia bona ex amore sui & mundi, seu propter dignitatem aut opulentiam sibi acquirendam, & famam inde, fecerunt, ita non propter Regnum Domini; tales in altera vita volunt præ cæteris intrare in cælum, sed extra cælum manent, nam nolunt*

imbui cognitionibus veri, & ita affici bono, sensum Verbi ex litera secundum suas phantasias interpretando, & quicquid assensu favet cupiditatibus, producendo: tales repræsentabantur per Vetulam faciei indecoræ, sed usque pallide niveæ, cui inerant inordinata, a quibus deformis: at vero, qui interiora Verbi admittunt & amant, repræsentabantur per puellam in sua prima virginea ætate, seu flore juventutis decore vestitam, cum corollis & cælestibus decoramentis.

1775. *Loquutus sum cum quibusdam spiritibus de Verbo, quod necessum fuerit, ut aliqua Revelatio, ex Divina Domini Providentia, exstiterit; nam Revelatio seu Verbum est commune vas recipiens spiritualium & cælestium, ita conjungens cælum & terram, alioquin disjuncta fuissent, & periisset humanum genus: præter quod alicubi cælestes veritates essent, quibus instrueretur homo, quia ad cælestia natus, & post vitam corporis inter cælestes venire debet; sunt enim veritates fidei leges ordinis in Regno, in quo victurus in æternum.*

1776. *Paradoxon potest videri, sed usque est verissimum, quod Angeli melius & plenius intelligant sensum internum Verbi, cum infantes pueri & puellæ legunt illud, quam cum adulti qui non in fide charitatis; causa mihi dicta, quia infantes pueri & puellæ sunt in statu amoris mutui & innocentiæ, ita vasa illorum tenerrima pœne cælestia, & modo facultates recipiendi, quæ ita a Domino disponi queunt, tametsi hoc ad illorum perceptionem non perveniat, nisi per jucundum quoddam illorum geniis conforme. Ab Angelis dictum, quod Verbum Domini sit litera mortua, sed quod in legente vivificetur a Domino secundum cujusvis facultatem, & quod vivum fiat, secundum ejus charitatis vitam & innocentiæ statum, & hoc cum innumerabili varietate.*

1777. *Continuatio sequitur ad finem hujus Capitis.*

CAPUT XV.

1. POST verba hæc, factum est verbum JEHOVÆ ad Abram, in visione, dicendo, ne timeas Abram, Ego clypeus tibi, merces tua multa valde.

2. Et dixit Abram, DOMINE JEHOVIH, quid dabis mihi, & ego ambulans improlis, & filius procurator domus meæ, is Damascenus Eliezer.

Et

3. Et dixit Abram, en mihi non dedisti semen, & ecce filius domus meæ hæreditans me.

4. Et ecce verbum JEHOVÆ ad illum, dicendo, non hæreditabit te hic, verum qui egredietur e visceribus tuis, ille hæreditabit te.

5. Et educens illum foras, & dixit, specta quæso versus cœlum, & numera stellas, si poteris numerare illas, & dixit illi, ita erit semen tuum.

6. Et credidit in JEHOVAM, & imputavit illud ipsi in justitiam.

7. Et dixit ad illum, Ego JEHOVAH, Qui eduxi te ex Ur Chaldæorum, ad dandum tibi terram hanc, ad hæreditandum illam.

8. Et dixit, DOMINE JEHOVIH, ex quo cognoscam quod hæreditabo illam.

9. Et dixit ad illum, accipe tibi vitulam triennem, & capram triennem, & arietem triennem, & turturem, & pullum.

10. Et accepit sibi omnia illa, & partitus est illa in medium, & dedit quamvis partem suam obviam alteri, & volucrem non partitus.

11. Et descendit volatile super corpora, & abegit illa Abram.

12. Et fuit, sol ad occidendum, & sopor cecidit super Abram, & ecce terror tenebrarum magnarum cadens super illum.

13. Et dixit Abramo, cognoscendo cognosces, quod peregrinum erit semen tuum in terra, non illis, & servient iis, & affligent illos quadringentis annis.

14. Et etiam gentem, cui servient, judicabo Ego, & postquam ita, exibunt acquisitione magna.

15. Et tu venies ad patres tuos in pace, sepelieris in senio bono.

16. Et generatione quarta redibunt huc, quia non consumata iniquitas Emoræorum usque huc.

17. Et fuit, sol occidit, & caligo facta, & ecce, furnus fumi, & fax ignis, quæ transivit inter segmenta illa.

18. In die illo pepigit JEHOVAH cum Abramo fœdus, dicendo, semini tuo dabo terram hanc, a fluvio Ægypti, usque fluvium magnum, fluvium Phrath.

19. Kenitam, & Kenissitam, & Kadmonitam.

20. Et Chittitam, & Perisitam, & Rephaim.

21. Et Emoritam, & Canaanitam, & Girgaschitam, & Jebusitam.

CONTENTA.

1778. CONTINUATUR hic de Domino, in ſenſu interno, poſtquam in pueritia ſuſtinuit graviſſimas pugnas tentationum, & illas contra amorem, quem fovit erga univerſum genus humanum, in ſpecie erga Eccleſiam; quare anxius de futuro ſtatu, Ipſi promiſſio facta; at una oſtenſum, qualis ſtatus Eccleſiæ fieret circa fines, cum exſpirare inciperet, ſed uſque quod nova Eccleſia reviviſceret quæ ſubitura loco prioris, & Regnum cœleſte immenſum augeretur.

1779. Conſolatio Domini poſt pugnas tentationum, de quibus in Capite præcedente, verſ: 1.

1780. Querela Domini de Eccleſia, quod ſolum Externa ſit, verſ: 2, 3. Promiſſio de Interna, verſ: 4. De ejus Multiplicatione, verſ: 5. Quod Dominus Juſtitia, verſ: 6. Et Ipſi Soli Regnum in cœlis & in terris, verſ: 7.

1781. Et quia voluit certus fieri quod ſalvaretur Genus humanum, verſ: 8. Ipſi oſtenſum, quomodo ſe habet cum Eccleſia in communi, in ſpecie, & in particulari, verſ: 9 ad 17.

1782. Vitula, capra, aries, ſunt repræſentativa cœleſtium Eccleſiæ, turtur & pullus ſunt ſpiritualium ejuſdem, verſ: 9. Eccleſia ab una parte, & Dominus ab altera, verſ: 10. Quod Dominus mala & falſa diſſiparet, verſ: 11. Sed quod uſque falſa infeſtarent illam, verſ: 12, 13. A quibus liberatio, verſ: 14. Ita Domino conſolatio, verſ: 15. Sed quod mala occupatura, verſ: 16. Et ultimo non niſi quam falſitates & cupiditates regnaturæ, verſ: 17. Quod tunc Regnum Domini, & nova Eccleſia, cujus extenſio deſcribitur, verſ: 18. Falſa & mala inde expellenda ſunt gentes nominatæ, verſ: 19, 20, 21.

SENSUS INTERNUS.

1783. QUÆ hic continentur, ſunt, ut prius dictum, hiſtorica vera, nempe quod a Jehovah ita loquutum cum Abramo, & quod ei in hæreditatem promiſſa terra Canaan; quod ei mandatum, ut ſic poneret vitulam, capram, arietem, turturem & pullum; quod volatile deſcenderit ſuper corpora; quod ceciderit ſuper eum ſopor, & in ſopore terror tenebrarum;

brarum; & cum ſol occidiſſet, quod viſum ei ſicut furnus fumi cum face ignis inter partes, præter cætera; hæc ſunt hiſtorica vera, ſed uſque omnia & ſingula, quoad minimum facti, repræſentativa, & ipſa verba quibus deſcribuntur, quoad minimam jotham ſignificativa, hoc eſt, in omnibus & ſingulis eſt ſenſus internus; ſunt enim omnia & ſingula, quæ in Verbo, inſpirata, & quia inſpirata, non poſſunt aliter quam eſſe ab origine cœleſti, hoc eſt, cœleſtia & ſpiritualia in ſinu ſuo recondere, aliter nuſquam foret Verbum Domini; hæc ſunt quæ continentur in ſenſu interno; qui ſenſus cum patet, obliteratur ſenſus literæ ſicut nullus foret, ut & viciſſim, cum ad ſolum ſenſum hiſtoricum ſeu literæ attenditur, obliteratur ſenſus internus, ſicut nullus foret: hæc ſe habent ſicut Lux cœleſtis ad lucem mundi, & viciſſim ſicut lux mundi ad Lucem cœleſtem; cum apparet Lux cœleſtis, tunc lux mundi eſt ſicut caligo, quod per experientiam mihi notum factum eſt, at cum quis in luce mundi eſt, tunc Lux cœleſtis, ſi apparet, foret ſicut caligo; ſimiliter ac in mentibus humanis, qui in ſapientia humana ſeu in ſcientiis ponit omne, ei ſapientia cœleſtis apparet ſicut obſcurum nullum, at qui in ſapientia cœleſti eſt, ei ſapientia humana eſt ſicut commune quoddam obſcurum, in quo niſi cœleſtes radii inſunt, foret ſicut caligo.

1784. Verſ: 1. *Poſt verba hæc, factum eſt verbum Jehovæ ad Abramum, in viſione, dicendo ne timeas Abram, Ego clypeus tibi, merces tua multa valde.* Poſt verba hæc factum eſt verbum Jehovæ ad Abramum in viſione, ſignificat poſt pugnas in pueritia quod revelatio; viſio eſt intima revelatio quæ perceptionis: ne timeas Abram, Ego clypeus tibi, ſignificat tutationem contra mala & falſa cui confiditur: merces tua magna, ſignificat finem victoriarum.

1785. Quod poſt verba hæc factum verbum Jehovæ ad Abramum in viſione, ſignificet poſt pugnas in pueritia quod revelatio, conſtat a ſignificatione verborum, tum verbi Jehovæ ad Abramum, ut & a ſignificatione viſionis; per verba in Lingua Hebræa ſignificantur res, hic res peractæ, quæ ſunt pugnæ tentationum Domini, de quibus in Capite præcedente: verbum Jehovæ ad Abramum, non aliud eſt quam Domini verbum ſecum; at in pueritia, inque pugnis tentationum, cum Eſſentiæ nondum unitæ ut unum, non aliter apparere potuit ac revelatio; quod Internum eſt, quando agit in Externum in ſtatu & momentis, cum hoc remotius, non aliter ſiſtitur; hic ſtatus eſt, qui appellatur ſtatus humiliationis Domini.

1786. Quod viſio ſit intima revelatio quæ perceptionis, conſtare poteſt a viſionibus, quæ ſe habent ſecundum ſtatum hominis; viſio coram illis, quibus interiora clauſa ſunt, prorſus aliter ſe habet, ac viſio coram illis, quibus interiora aperta; ut pro exemplo, cum Dominus apparuit toti congregationi in Monte Sinai, apparitio illa fuit viſio, quæ alia fuit populo, quam Aharoni, & alia Aharoni quam Moſi, porro alia viſio fuit Prophetis quam Moſi; Viſionum dantur plures ſpecies, de quibus ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus: viſiones eo perfectiores ſunt, quo interiores, apud Dominum omnium perfectiſſima fuit, quia Ipſi tunc Perceptio omnium quæ in mundo ſpirituum & in cœlis, & Ipſi cum Jehovah immediata communicatio;

hæc

hæc commnicatio per visionem, in qua apparuit Jehovah Abramo, repræsentatur, & in sensu interno significatur.

1787. Ne timeas Abram, Ego clypeus tibi, quod significet tutationem contra mala & falsa cui confiditur, constat a significatione clypei, de qua mox: hæc verba, quod nempe Jehovah clypeus & quod merces valde, sunt verba consolationis post tentationes; omnis tentatio secum habet aliquam speciem desperationis, alioquin non est tentatio, quare etiam consolatio sequitur; qui tentatur, in anxietates fertur, quæ inducunt statum desperationis de fine; ipsa pugna tentationis non aliud est: qui in certitudine est de victoria, is non in anxietate est, ita nec in tentatione: Dominus, quia sustinuit omnium dirissimas & crudelissimas tentationes, non potuit aliter, ac quod etiam in desperationes actus esset, quas dispelleret & evinceret propria potentia; ut satis constare potest a Tentatione Ipsius in Gethsemane, de qua ita apud Lucam, "Cum Jesus esset in loco, dixit discipulis, orate ut non ingrediamini in "tentationem; Ipse autem abstractus est ab illis quasi ad jactum lapidis, & "ponens genua oravit, dicens, Pater, si velis, ut transeat calix hic a Me, "attamen non voluntas mea, sed tua fiat: visus autem Ipsi angelus e cœlo "confortans Ipsum; cumque esset in angore, intentius oravit; factus vero su-"dor Ipsius ut guttæ sanguinis descendentes super terram," XXII: 40 ad 45. Apud Matthæum, "Incipit affici dolore & angore; tunc dixit discipulis, "mæsta tota est anima mea usque ad mortem, & progressus paulum cecidit "super faciem suam precans, dicens, Pater Mi, si possibile est, transeat a "Me calix hic; veruntamen non sicut Ego volo, sed sicut Tu: rursus secunda "vice abiit, & precatus est, dicens, Pater Mi, si non potest hic calix tran-"sire a Me, nisi bibero illum, fiat voluntas tua; & precatus est tertia vice, "idem verbum dicens," XXVI: 36 ad 44. Apud Marcum, "Cæpit expave-"scere & valde angi, dixit discipulis mæstitia circumdata est anima mea usque "ad mortem, progressus paululum, cecidit super terram, & oravit, ut, si "possibile esset, transiret ab Ipso hora, dixit, abba Pater, omnia possibilia "Tibi, transfer calicem a Me hunc, non tamen ut Ego volo, sed sicut Tu: "hoc secundo, & hoc tertio," XIV: 33 ad 41. Ex his constare potest, quales Domini Tentationes fuerunt, quod omnium immanissimæ, & quod Ipsi ab intimis angor, usque ad sudores sanguinis, & quod tunc in statu desperationis de fine & eventu, & quod Ipsi consolationes; hæc verba, Ego Jehovah clypeus tuus, & merces tua valde, involvunt similiter consolationem post pugnas tentationum, de quibus in Capite præcedente actum.

1788. Quod clypeus sit tutatio contra mala & falsa cui confiditur, constat absque explicatione, nam ex frequenti usu loquutio familiaris facta est, quod Jehovah clypeus & scutum: quid autem in specie per clypeum significatur, constare potest a Verbo, nempe respective ad Dominum tutatio, & respective ad hominem confidentia in tutatione Domini; sicut bellum significat tentationes, ut ostensum n: 1664, ita omnia arma belli aliquid speciale tentationis, & defensionis contra mala & falsa, seu contra diabolicam turbam, quæ inducit tentationem & tentat; quare

aliud

aliud significat clypeus, aliud scutum, aliud parma, aliud galea, aliud hasta, tum lancea, aliud gladius, aliud arcus & tela, aliud lorica, de quibus singulis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus: quod clypeus significet respective ad Dominum tutationem contra mala & falsa, & respective ad hominem confidentiam in Domino, causa est, quia tutamen pectoris fuit, & per pectus significatum bonum & verum, bonum quia inibi cor, & verum quia inibi pulmo; quod clypeus id significet, constat apud Davidem, "Benedictus Jehovah rupes mea, docens manus meas *pugnam*, digitos meos bellum, "misericordia mea, & propugnaculum meum, arx munita mea, & ereptor "meus mihi, *Clypeus meus & in quo confido*," Psalm: CXLIV: 1, 2. ubi pugna & bellum est tentationum, & ibi tentationum Domini in sensu interno; clypeus respective ad Jehovam est tutatio, respective ad hominem, confidentia, ut manifeste patet: apud Eundem, "O Israel, *confide in Jehovah*, auxilium illorum, & *Clypeus* illorum Ipse: domus Aharonis *confidite in Jehovah*, auxilium eorum, & *Clypeus* eorum Ipse: timentes Jehovæ *confidite* "*in Jehovah*, Hic auxilium eorum, & *Clypeus* eorum Ipse," Psalm: CXV: 9, 10, 11, similiter: apud Eundem, "Jehova propugnaculum meum, Deus "meus Cui *confidam*, ala sua obteget te, & sub alis tuis *confides*, *scutum* & "*parma* veritas Ipsius," Psalm: XCI: 2, 4. ubi scutum & parma pro tutatione contra falsa: apud Eundem, "Jehovah petra mea, & propugnaculum "meum, & ereptor meus, Deus meus, rupes mea, *cui confido*, *Clypeus meus*, "& cornu salutis meæ," *Clypeus Jehovah omnibus confidentibus in Ipso*," Psalm: XVIII: 3, 31, similiter: apud Eundem, "Qui probas corda & renes, Deus justus, *Clypeus* meus super Deo salvante rectos corde," Psalm: VII: 10, 11. pro confidentia. Apud Eundem, "Dedisti mihi *Clypeum* salutis tuæ, & dextra tua sustentabit me," Psalm: XVIII: 36, pro confidentia. apud Eundem, "Deo *Clypei terræ*, valde exaltatus est," Psalm: XLVII: 10. pro confidentia. Apud Eundem, "Sol & *Clypeus Jehovah Deus*, gratiam & "gloriam dabit Jehovah, non prohibebitur bonum ab ambulantibus in integritate," Psalm: LXXXIV: 12, pro tutatione. Apud Mosen, "Beatitudines tuæ, tu Israel, quis sicut tu, populus salvatus in Jehovah, *Clypeus* "auxilii tui, & qui *gladius* excellentiæ tuæ, & fallentur hostes tui tibi," Deut: XXXIII: 29, clypeus pro tutatione. Sicut arma belli prædicantur de illis qui in pugnis tentationum sunt, ita quoque eadem arma belli prædicantur de hostibus qui impugnant & tentant, & tunc contraria significant, ut clypeus mala & falsa, ex quibus pugnant, & quæ defendunt, & in quibus confidunt; ut apud Jeremiam, "Disponite *Clypeum* & *scutum*, & accedite ad *prælium*, alligate equos, & ascendite equites, & sistite vos in *galeis*, expolite *lanceas*, induite loricas," XLVI: 3, 4. præter pluries alibi.

1789. Merces tua magna, quod significet finem victoriarum, constat a significatione Mercedis, quod sit præmium post pugnas tentationum, hic finis victoriarum, quia Dominus nusquam aliquod præmium victoriæ pro se exspectavit; præmium victoriarum Ipsius, fuit Salus universi generis humani, ex amore erga universum genus humanum pugnavit; qui ex amore hoc pugnat, sibi

ſibi non aliquod præmium poſcit, quia amor ille eſt talis, ut omnia ſui dare & transferre velit in alios, & nihil pro ſe habere; quare ſalus univerſi generis humani ſignificatur hic per mercedem.

1790. Verſ. 2. *Et dixit Abram, Domine Jehovih, quid dabis mihi, & ego ambulans improlis, & filius procurator domus meæ, is Damaſcenus Eliezer.* Dixit Abram, Domine Jehovih, ſignificat Domini perceptionem; Abram eſt Interior Homo; Dominus Jehovih eſt Internus reſpective ad Interiorem; quid dabis mihi, & ego ambulans improlis, ſignificat quod nulla Eccleſia Interna: & filius procurator domus meæ, ſignificat Eccleſiam Externam: is Damaſcenus Eliezer, eſt Eccleſia Externa.

1791. Dixit Abram, Domine Jehovih, quod ſignificet Domini perceptionem, conſtare poteſt inde, quod Dominus intimam & perfectiſſimam omnium perceptionem habuerit; Perceptio erat, ut prius dictum, ſenſatio & cognitio perceptiva omnium quæ fiebant in cœlo, fuitque continua communicatio & interna colloquutio cum Jehovah, quæ ſola Domino fuit; hæc in ſenſu interno intelligitur per id quod dixerit Abram ad Jehovam, ita repræſentata per Abramum quando loquutus cum Jehovah; ſimiliter in ſequentibus, ubi occurrit, quod Abram dixerit ad Jehovam.

1792. Quod Abram ſit Interior homo, ſeu quod Abram repræſentaverit Interiorem ſeu Rationalem Hominem Domini, prius dictum eſt; quid Interior Domini Homo, in Capite præcedente indicatum eſt.

1793. Quod Dominus Jehovih, ſit Internus reſpective ad Interiorem, conſtat ex illis quæ de Interno Homine Domini dicta ſunt, quod nempe fuerit Ipſe Jehovah, a Quo conceptus, & cujus unicus Filius, cui Domini Humanum unitum factum, poſtquam maternum, hoc eſt illud, quod a matre traxit, per pugnas tentationum purificaverit; in Verbo ſæpius occurrit Dominus Jehovih, imo quoties Jehovah Dominus dicitur, appellatur non Dominus Jehovah ſed Dominus Jehovih, & hoc imprimis, ubi de tentationibus agitur, ut apud Eſaiam, "Ecce *Dominus Jehovih* in forti venit, & bra-
"chium Ipſius dominans Ipſi, ecce *Merces* Ipſius cum Ipſo, & opus Ipſius
"coram Ipſo, ſicut paſtor gregem ſuum paſcet, in brachium ſuum colliget
"agnos, & in gremio ſuo portabit, lactentes ducet," XL: 10, 11. ubi Dominus Jehovih in forti venit de victoria in pugnis tentationum, brachium Ipſius dominabitur Ipſi, pro quod ex propria potentia; quid merces, de qua in verſ: præc. hic dicitur, nempe quod ſalus univerſi generis humani, hoc eſt, ut paſtor gregem paſcat, in brachium colligat agnos, in gremio portet, lactentes ducat, quæ omnia ſunt amoris intimi ſeu Divini. Apud Eundem, "*Dominus* Jehovih aperuit mihi aurem, & ego non rebellavi, retro
"non receſſi, corpus meum dedi percutientibus, & maxillas meas vellican-
"tibus, facies meas non occultavi ab ignominiis & ſputo, & *Dominus Je-*
"*hovih* auxiliabitur mihi; ecce *Dominus Jehovih* auxiliabitur mihi," L: 5, 6, 7, 9. ibi manifeſte de tentationibus, præter alibi.

1794. Quid dabis mihi, & ego ambulans improlis, quod ſignificet quod nulla Eccleſia Interna, conſtare poteſt a ſignificatione ambulare improlis; ambulare

ambulare in ſenſu interno eſt vivere, ut oſtenſum prius, n: 519; improlis autem, cui non ſemen ſeu poſteritas propria, de qua in verſibus ſeq: 3, 4, 5 agitur, ubi quid improlis, ſeu cui non ſemen, explicatur.

1795. Et filius procurator domus meæ, quod ſignificet Eccleſiam Externam, conſtat a ſignificatione procuratoris domus in ſenſu interno, hoc eſt, reſpective ad Eccleſiam; Eccleſia Externa dicitur Procurator domus, cum ipſa Eccleſia Interna Domus, & paterfamilias Dominus; Eccleſia Externa non aliter ſe habet; omnis enim procuratio pertinet ad Externum Eccleſiæ, ſicut adminiſtratio ritualium, & plurium quæ ſunt Templi & ipſius Eccleſiæ, hoc eſt, Domus Jehovæ ſeu Domini. Externa Eccleſiæ abſque internis nihili ſunt, ſed ab internis habent, quod ſint, & talia ſunt qualia interna; ſe habet hoc ſicut homo, externum ejus ſeu corporeum eſt in ſe quoddam nullum, niſi internum ſit quod animet & vivificet, quale itaque eſt internum, tale eſt externum; ſeu qualis eſt animus & mens, talis æſtimatio omnium quæ exiſtunt per externum ſeu corporeum; quæ cordis ſunt, faciunt hominem, non quæ oris & geſtuum; ita quoque Interna Eccleſiæ; ſed uſque Externa Eccleſiæ ſe habent ſicut Externa hominis, quod procurent & adminiſtrent, ſeu quod idem eſt, Externus ſeu corporeus homo ſimiliter dici poteſt procurator ſeu adminiſtrator domus, cum domus eſt interiorum: ex his patet, quid improlis, nempe cum non Internum Eccleſiæ, ſed modo Externum, ſicut fuit tempore illo, de quo Dominus conqueſtus.

1796. Is Damaſcenus Eleazar, quod ſit externa Eccleſia, exinde nunc conſtat, tum ex ſignificatione Damaſceni; Damaſcus fuit urbs principalis Syriæ, ubi reliquiæ cultus Eccleſiæ Antiquæ fuerunt, & unde Heberus ſeu gens Hebræa, apud quam non niſi quam Externum Eccleſiæ fuit, ut prius dictum, n: 1238, 1241. ita ibi non niſi quam procuratio domus. Quod in his ſit aliquid deſperationis, proinde tentationis Domini, patet ex verbis, tum ex conſolatione, quæ ſequitur de Eccleſia Interna.

1797. Verſ: 3. *Et dixit Abram, en mihi non dediſti ſemen, & ecce filius domus meæ hæreditans me.* Dixit Abram, en mihi non dediſti ſemen, ſignificat quod non internum Eccleſiæ, quod eſt amor & fides: ecce filius domus meæ hæreditans me, ſignificat quod Externum modo foret in Regno Domini.

1798. Quod dixit Abram, en mihi non dediſti ſemen, ſignificet quod non Internum Eccleſiæ, conſtat a ſignificatione ſeminis, quod ſit amor & fides, de qua prius, n: 255, 256. 1025, & in ſequentibus a ſignificatione hæredis: quod amor & inde fides ſit Internum Eccleſiæ, prius aliquoties dictum & oſtenſum eſt; non alia fides, quæ internum Eccleſiæ eſt, intelligitur, quam quæ eſt amoris ſeu charitatis, hoc eſt, quæ eſt ex amore ſeu charitate: Fides in ſenſu communi eſt omne doctrinale Eccleſiæ; ſed Doctrinale ſeparatum ab amore ſeu charitate nuſquam facit Internum Eccleſiæ, nam doctrinale eſt ſolum ſcientia, quæ eſt memoriæ, quæ datur quoque apud peſſimos, etiam apud infernales; ſed doctrinale, quod eſt ex charitate, ſeu quod eſt charitatis, hoc facit Internum, nam hoc eſt vitæ; ipſa vita eſt internum omnis cultus, & ſic omne doctrinale, quod fluit ex vita charitatis, hoc doctrinale eſt quod eſt

fidei, quæ hic intelligitur: quod hæc fides sit, quæ Internum est Ecclesiæ constare potest ex eo solo, quod, qui vitam charitatis habet, norit omnia fidei; si velis, explores modo doctrinalia, quæ & qualia sunt, anne omnia sint charitatis, proinde fidei ex charitate; ut solum Præcepta decalogi, cujus Primum est, ut colas Dominum Deum, qui vitam amoris seu charitatis habet, is colit Dominum Deum, quia hoc est vita ipsius: Alterum, ut Sabbathum observes, qui in amoris vita est, seu in charitate, is sancte observat Sabbathum, nam nihil ei dulcius est, quam colere Dominum, & glorificari ipsum omni die: præceptum ne Occidas, hoc prorsus est charitatis, qui amat proximum ut semet, horret quicquam facere quod illum lædit, magis illum occidere: ne Fureris, similiter, qui enim vitam charitatis habet, is potius ex suo dat proximo, quam ut quicquam ei auferat: ne Adulteris, pariter, qui in charitatis vita est, proximi uxorem potius custodit, ne aliquis tale damnum ei inferat, & adulterium spectat ut facinus contra conscientiam, & tale, quod amorem conjugialem & ejus debita, destruit: Concupiscere quæ sunt proximi, sunt quoque contra illos, qui in charitatis vita sunt, nam charitatis est velle aliis bonum ex se & suo, ita nusquam concupiscunt, quæ alterius sunt: hæc sunt præcepta decalogi, quæ exteriora doctrinalia fidei, quæ ab illo qui in charitate & ejus vita est, non memoria tenus sciuntur, sed sunt in corde ejus, & illa habet sibi inscripta, quia sunt in charitate, ita in ipsa ejus vita: præter alia quæ dogmatica sunt, quæ similiter novit ex sola charitate, vivit enim secundum conscientiam recti; rectum & verum, quod non ita potest intelligere & explorare, hoc credit simpliciter seu ex simplici corde, quod ita sit, quia Dominus ita dixit, & qui ita credit, is non malum facit, tametsi non esset verum in se, sed verum apparens; ut pro exemplo, quod Dominus irascatur, puniat, tentet, & similia; tum quoque, quod in Sacra Cœna Panis & Vinum sit significativum quid, vel quod caro & sanguis adsit aliquo modo quo explicant, hoc nihil facit, sive unum sive alterum dicant, tametsi pauci sunt qui de hoc cogitant, sique cogitant, modo fiat ex simplici corde, quia ita instructi, & usque in charitate vivunt; ii cum audiunt, quod Panis & Vinum in sensu interno significent amorem Domini erga universum genus humanum, & quæ amoris sunt, & reciprocum hominis in Dominum & erga proximum, illico credunt, & gaudent, quod ita se habeat; nusquam illi qui in doctrinalibus sunt, & non in charitate, hi litigant de omni, & damnant quoscunque, qui non dicunt, quod vocant *Credere*, sicut illi: ex his constare unicuivis potest, quod Amor in Dominum, & Charitas erga proximum sit Internum Ecclesiæ.

1799. Quod ecce filius domus meæ hæreditans me, significet quod Externum modo foret in Regno Domini, constat ex significatione hæredis & hæreditare in sensu interno; hæres fieri seu hæreditare, significat vitam æternam in Regno Domini; omnes, qui in Regno Domini, sunt hæredes, nam vivunt ex vita Domini, quæ est vita amoris mutui, & inde appellantur filii; Domini filii seu hæredes sunt omnes qui in Ipsius vita sunt, quia ex Ipso illorum vita, & ab Ipso nati, hoc est, regenerati; qui ab aliquo nascuntur, sunt hæredes, ita omnes qui a Domino regenerantur, nam tunc vitam accipiunt Domini.

mini. Sunt in Regno Domini, Externi, Interiores, & Interni; Spiritus boni, qui in Primo Cœlo, funt Externi; Spiritus angelici, qui in Altero cœlo, funt Interiores; Angeli qui in Tertio, funt Interni; qui Externi funt, non ita propinqui aut prope funt Domino, ac qui Interiores, nec hi ita propinqui feu prope, ac qui Interni; Dominus ex Amore Divino, feu Mifericordia, omnes vult habere prope fe; utque non foris ftent, hoc eft, in Primo Cœlo, fed vult ut in Tertio, & fi poffet, non modo apud Se, fed in Se; talis eft Amor Divinus feu Domini: & quia Ecclefia tunc folum erat in Externis, conqueftus hic eft, dicens, ecce filius domus meæ hæreditans me, quo fignificatur, quod fic Externum modo effet in Regno Ipfius; fed confolatio fequitur, & promiffio de Internis, in verfibus mox fequentibus; quid Externum Ecclefiæ dictum eft prius, n: 1083, 1098, 1100, 1151, 1153. ipfum Doctrinale, non facit Externum, minus Internum, ut fupra dictum, nec diftinguit apud Dominum Ecclefias, fed eft Vita fecundum doctrinalia, quæ omnia, dum vera funt, fpectant Charitatem, ut fuum fundamentale; quid Doctrinale, nifi ut doceat quomodo homo erit: in orbe Chriftiano, funt Doctrinalia, quæ diftinguunt Ecclefias, & vocant fe inde Romano-Catholicos, Lutheranos, Calviniftas, feu Reformatos, & Evangelicos, præter alia Nomina; quod ita dicantur, eft ex folo Doctrinali, quod nufquam ita foret, fi Amorem in Dominum, & Charitatem erga proximum, facerent principale fidei, tunc forent illa folum varietates opinionum de myfteriis fidei, quas vere Chriftiani unicuique relinquerent fecundum fuam confcientiam, & corde fuo dicerent, quod vere Chriftianus fit, quando vivit ficut Chriftianus, feu ficut Dominus docet; ita ex omnibus diverfis Ecclefiis fieret una, ac omnia diffidia, quæ ex folo Doctrinali exiftunt, evanefcerent, imo odia unius contra alium momento diffiparentur, & fieret Regnum Domini in terris. Ecclefia Antiqua, proxime poft diluvium, tametfi per plura Regna fparfa, ufque talis fuit, nempe quod quoad Doctrinalia inter fe multum differrent, fed ufque principale fecerunt Charitatem, & cultum fpectarunt non a Doctrinalibus quæ fidei, fed a Charitate quæ vitæ, quod intelligitur per id, quod omnibus fuit unum labium, & una verba, Genef: Cap: XI: 1. de quibus videatur, n: 1285.

1800. Verf: 4. *Et ecce verbum Jehovæ ad illum, dicendo, non hæreditabit te hic, verum qui egredietur e vifceribus tuis, ille hæreditabit te.* Ecce verbum Jehovæ ad illum, fignificat refponfum: dicendo, non hæreditabit te hic, fignificat quod externum non erit hæres Regni Ipfius: verum qui egredietur e vifceribus tuis, fignificat illos qui in amore in Ipfum & in amore erga proximum: ille hæreditabit te, fignificat quod illi hæredes fient.

1801. Ecce verbum Jehovæ ad illum, quod fignificet refponfum, nempe quod non erit Externum Ecclefiæ, fed erit Internum, ut conftat ab illis quæ fequuntur; verbum Jehovæ feu refponfum, hoc eft, confolatio.

1802. Dicendo non hæreditabit te hic, quod fignificet, quod Externum non erit hæres Regni Ipfius, conftat a fignificatione hæres fieri aut hæreditare, de qua mox prius; hæres Regni Domini non eft Externum fed eft Internum; Externum quoque eft fed per Internum, nam tunc unum agunt: ut fciatur quomodo hoc fe habet, tenendum, quod omnes qui in Cœlis, tam qui in

Primo, quam qui in Altero, ficut qui in Tertio, hoc eft, tam qui Externi funt, quam qui Interiores, ficut qui Interni, funt hæredes Regni Domini, nam omnes unum Cœlum faciunt; in Cœlis Domini fe prorfus habent Interna & Externa, ficut apud hominem; Angeli qui in Primo cœlo, fubordinati funt Angelis qui in Secundo, & hi fubordinati Angelis qui in Tertio, fed fubordinatio non eft imperii, verum eft, ficut in homine, influxus internorum in exteriora, influit nempe Domini vita per Cœlum tertium in alterum, & per hoc in primum, hoc per ordinem fucceffionis, præter quod etiam immediate in omnes Cœlos; Angeli interiores feu fubordinati non fciunt, quod ita fe habeat, nifi detur illis reflexio a Domino, ita non eft fubordinatio imperii: quantum Internum eft apud Angelum tertii cœli, tantum eft hæres Regni Domini, tum quantum Internum eft apud Angelum fecundi cœli, tantum eft hæres, fimiliter quantum Internum eft apud Angelum primi cœli, tantum quoque eft hæres, Internum facit hæredem effe; apud Angelos interiores plus eft Internum, quam apud Angelos exteriores, quare propriores funt Domino, & magis hæredes: Internum eft amor in Dominum, & charitas erga proximum, quantum itaque amoris & charitatis habent, tantum funt filii feu hæredes, nam tantum habent a Domini vita. Sed a Primo feu Externo Cœlo nufquam aliquis, in Alterum feu Interius Cœlum evehi poteft, priufquam inftructus eft in bonis amoris & veris fidei, quantum inftructus, tantum poteft evehi & venire inter Spiritus angelicos; fimiliter hi antequam evehi feu venire poffint in Cœlum tertium, feu inter angelos; per inftructionem formantur interiora, & fic interna, & adaptantur ad recipiendum bona amoris & vera fidei, & fic perceptionem boni & veri; nemo poteft percipere, quod non fcit & credit, ita non donari facultate percipiendi bonum amoris & verum fidei, nifi per cognitiones, ut norit quid fit & quale fit; fimiliter fe habet cum omnibus, etiam cum infantibus, qui omnes inftruuntur in Regno Domini, at hi facile, quia nullis principiis falfi imbuti: fed inftruuntur modo in veritatibus communibus, quæ cum recipiunt, tunc indefinita funt quæ percipiunt; fe habet hoc, ficut qui perfuafus eft de aliqua veritate in communi, is communium particularia, & particularium fingularia, quæ confirmantia funt, facile & quafi ex fe, aut fponte, arripit, a veritate enim in communi afficitur, inde etiam ab ejufdem veritatis particularibus & fingularibus, quæ confirmant, nam hæc cum jucunditate & amœnitate intrant in communem affectionem, & fic illam jugiter perficiunt; hæc funt interna, per quæ hæredes dicuntur, feu per quæ hæreditare poffunt Regnum Domini; at tunc primum hæredes funt, feu hæreditant, cum in affectione boni funt, hoc eft, in amore mutuo, in quem per cognitiones boni & veri, & illorum affectiones, introducuntur; & quantum in affectione boni feu amore mutuo, tantum hæredes funt feu hæreditant; nam amor mutuus eft ipfiffimum vitale quod accipiunt ab effentia Domini, ut a fuo Patre; hæc quoque conftare poffunt, ex illis quæ mox in verf: 5 fequuntur.

1803. Verum qui egredietur e vifceribus tuis, quod fignificet illos, qui in amore in Ipfum, & in amore erga proximum, conftat a fignificatione vifcerum, & egredi ex vifceribus, quod fit nafci, hic quod fint illi, qui nafcuntur a Do-

a Domino: qui nafcuntur a Domino, hoc eft, qui regenerantur, Domini vitam accipiunt; Domini vita eft, ut dictum, amor Divinus, hoc eft, amor erga univerfum genus humanum, quod totum, feu quod omnes, fi poffibile, falvare velit in æternum; qui non Domini amorem habent, hoc eft, qui non proximum amant ficut fe, nufquam habent Domini vitam, ita nufquam ab Ipfo nati, feu a vifceribus Ipfius egreffi funt, quare non poffunt effe hæredes Regni Ipfius; ex quibus conftat, quod per egredi e vifceribus, in fenfu interno, hic fignificentur illi, qui in amore in Ipfum, & in amore erga proximum funt, ut apud Efaiam, "Sic dixit Je-"hovah Redemptor tuus, Sanctus Ifraelis, Ego Jehovah Deus tuus, docens "te ad proficiendum, faciens ire te in via, quam ambules, utinam aufcul-"taffes præceptis meis, & effet ficut fluvius pax tua, & juftitia tua ficut "fluctus maris, & effet ficut arena femen tuum, & *egreffi vifcerum tuorum* "ficut fcrupi ejus," XLVIII: 17, 18, 19. femen ficut arena pro bono, egreffi vifcerum ficut fcrupi, pro vero, ita pro illis qui in amore, nam ii foli funt in amore boni & veri. Præterea Vifcera in Verbo etiam fignificant Amorem, feu Mifericordiam, ex caufa, quia vifcera generationis, imprimis Uterus maternus, repræfentant & fic fignificant amorem caftum conjugialem, & inde amorem erga infantes, ut apud Efaiam, "Commotio *Vifcerum tuorum*, & *miferationum* tu-"arum erga me fe continuerunt," LXIII: 15. apud Jeremiam, "Nonne "filius pretiofus mihi Ephraim, nonne natus delitiarum, propterea contur-"bata funt *Vifcera mea* illi, *miferando miferabor* illum," XXXI: 20. Inde conftat, quod ipfe amor, feu ipfa mifericordia, ac miferatio Domini erga Genus humanum, funt, quæ in fenfu interno per vifcera, & per egredi e vifceribus fignificantur, confequenter per egreffos vifceribus illi, qui in amore funt: quod Regnum Domini fit amor mutuus, videatur prius, n: 548, 549 684, 693, 694.

1804. Quod ille hæreditabit, fignificet quod illi hæredes fient, conftat ex fignificatione hæredis, de qua actum.

1805. Verf: 5. *Et educens illum foras, & dixit, fpecta quæfo verfus cœlum, & numera ftellas, fi poteris numerare illas, & dixit illi, ita erit femen tuum.* Educens illum foras, fignificat Interioris Hominis vifum, qui ab externis videt interna: & dixit, fpecta quæfo verfus cœlum, fignificat repræfentationem Regni Domini in univerfi intuitione: & numera ftellas, fignificat repræfentationem bonorum & verorum in fiderum intuitione: fi poteris numerare illas, fignificat fructificationem amoris & multiplicationem fidei: & dixit illi, ita erit femen tuum, fignificat hæredes Regni Domini.

1806. Educens illum foras, quod fignificet Interioris Hominis vifum qui ab externis videt interna, conftare poteft ex fignificatione educere foras, & fimul ex fequentibus; Interna educuntur, cum quis contemplatur oculis corporis cœlum ftelliferum, & inde cogitat de Regno Domini; quoties homo aliquid oculis fuis videt, & illa quæ videt, ficut non videt, fed ex illis videt feu cogitat illa quæ funt Ecclefiæ aut quæ funt cœli, tunc vifus interior feu fpiritus aut animæ ejus educitur foras; ipfe oculus proprie

proprie non est aliud quam visus ipsius spiritus eductus foras, & quidem ob finem imprimis, ut ab externis videat interna, hoc est, ut ab objectis in mundo jugiter reflectat super illa, quæ sunt in altera vita, nam hæc vita est, propter quam vivit in mundo; talis fuit Visus Antiquissimæ Ecclesiæ; talis est Visus Angelorum apud hominem; & talis fuit Visus Domini.

1807. Et dixit, specta quæso versus cœlum, quod significet repræsentationem Regni Domini in universi intuitione, constat ex significatione cœli; Cœlum in Verbo, in sensu interno, non significat cœlum, quod oculis apparet, sed Regnum Domini in universali & singulari; qui spectat interna ab externis, cum videt cœlum, ne hilum cogitat de cœlo stellifero, sed de cœlo angelico; cumque videt solem, non cogitat de sole, sed de Domino, quod sit Sol cœli; similiter cum videt lunam, tum quoque stellas; imo cum videt immensitatem cœli, non cogitat de immensitate ejus, sed de immensa & infinita potentia Domini; ita quoque cum cætera, nam nihil non est repræsentativum; similiter quæ in terris sunt, ut cum videt auroram diei, non cogitat de aurora sed de omnium ortu a Domino, & progressione in diem sapientiæ; similiter cum videt hortos, arboreta & floreta, non hæret oculus in aliqua arbore, ejus flore, folio & fructu, sed in cœlestibus quæ repræsentant, nec in aliquo flore, ejusque formositate & amœnitate, sed in illis quæ repræsentant in altera vita; nam nihil usquam datur in cœlis & in terris, pulchrum & jucundum, quod non aliqua ratione est repræsentativum Regni Domini, de quo videatur quod dictum n: 1632, hæc sunt spectare versus cœlum, quo significatur repræsentatio Regni Domini in universi intuitione; causa quod repræsentativa sint omnia & singula quæ in cœlo & in terra, est, quia exstiterunt, & continue existunt, hoc est, subsistunt, ab influxu Domini per cœlum: se habent illa sicut humanum corpus, quod existit & subsistit per ejus animam, quare in corpore omnia & singula sunt repræsentativa ejus animæ; hæc in usu & fine est, corpus autem in illorum exercitio: omnes effectus, quicunque sunt, similiter sunt repræsentativa usuum qui sunt causæ, & usus repræsentativi finium qui sunt principiorum. Qui in Divinis Ideis sunt, nusquam subsistunt in objectis visus externi, sed jugiter ex illis & in illis vident interna; ipsissima interna sunt illa, quæ sunt Regni Domini, ita sunt in ipsissimo fine. Similiter se habet cum Verbo Domini; qui in Divinis est, nusquam spectat Verbum Domini ex litera, sed literam & sensum literalem ut repræsentativum & significativum cœlestium & spiritualium Ecclesiæ & Regni Domini, sensus literalis est illi solum pro medio instrumentali cogitandi de illis. Talis fuit visus Domini.

1808. Et numera Stellas, quod significet repræsentationem bonorum & verorum in siderum intuitione, constat ab illis quæ nunc dicta sunt, tum a repræsentatione & significatione stellarum, quod sint bona & vera; Stellæ in Verbo pluries memorantur, & ubivis significant bona & vera, etiam in contrario sensu, mala & falsa; seu quod idem est, Angelos seu Angelorum societates, tum in contrario sensu spiritus malos & eorum consortia; cum Angelos

seu

ſeu Angelorum ſocietates, tunc ſunt ſtellæ fixæ, at cum ſpiritus malos & eorum conſortia, tunc ſunt ſtellæ errantes, quæ multoties viſæ. Quod omnia quæ in cœlis & in terris ſunt, repræſentativa cœleſtium & ſpiritualium ſint, inde conſtare manifeſto indicio potuit, quod ſimilia, quæ coram oculis apparent in cœlo & in terra, etiam ſiſtantur videnda in Mundo ſpirituum, & hoc tam manifeſte ſicut in clara die, & ibi non ſunt niſi repræſentativa; ſicut dum apparet Cœlum ſtelliferum, & Stellæ ibi fixæ, illico noſcitur, quod ſignificent bona & vera; & cum apparent Stellæ errantes, illico noſcitur, quod ſignificent mala & falſa; ex ipſa rutilatione & ſcintillatione ſtellarum conſtare quoque poteſt, qualia ſunt; præter innumerabilia alia; inde, ſi quis ſapienter velit cogitare, ſcire poteſt, unde eſt ortus omnium in tellure, quod nempe a Domino; & quod in tellure non idealiter, ſed actualiter exiſtant, eſt, quia omnia & cœleſtia & ſpiritualia, quæ a Domino, viva & eſſentialia ſunt, ſeu ut appellantur, ſubſtantialia, quare in ultima natura, etiam actualiter exiſtunt, videatur n: 1632. Quod ſtellæ repræſentent & ſignificent bona & vera, conſtare poteſt ab his in Verbo locis; apud Eſaiam, " *Stellæ* cœlorum & *ſidera* eorum non lucent luce " ſua, obtenebratus eſt *ſol* in egreſſu ſuo, & *luna* non ſplendere facit lucem " ſuam; & viſitabo ſuper orbem malum, & ſuper impios iniquitatem eorum, XIII: 10. ubi de die viſitationis, quiſque videre poteſt, quod per ſtellas & ſidera hic non intelligantur ſtellæ & ſidera, ſed vera & bona, & per ſolem amor, perque lunam fides, nam agitur de falſis & malis, quæ obtenebrant. Apud Ezechielem, " Obtegam, cum exſtinxero te, *cœlos*, atrabo *Stellas* eo- " rum, *ſolem* nube obtegam, & *luna* non lucere faciet lucem ſuam; omnia " *luminaria lucis* atrabo ſuper te, & dabo tenebras ſuper terram tuam, XXXII: 7, 8. ſimiliter. Apud Joelem, " Coram Ipſo commota eſt terra, contre- " muerunt *cœli*, *ſol* & *luna* atrati ſunt, & *Stellæ* contraxerunt ſplendorem " ſuum," II: 10. Cap: IV: 15. ſimiliter. Apud Davidem, " Laudate Je- " hovam *ſol* & *luna*, laudate Ipſum omnes *Stellæ lucis*, laudate Ipſum cœli " cœlorum, Pſalm: CXLVIII: 3, 4. Similiter. Quod per ſtellas non ſtellæ, ſed bona & vera, ſeu quod idem, qui in bonis & veris, ſicut Angeli, ſignificentur, manifeſte dicitur apud Johannem, " Vidi Filium Hominis habentem " in dextera ſua manu *Stellas ſeptem:* myſteria *ſeptem Stellarum*, quas vidi- " ſti ſuper dextra mea, & ſeptem candelabra; *Septem ſtellæ*, *Angeli ſeptem Ec-* " *cleſiarum ſunt*; ſeptem autem Candelabra, quæ vidiſti ſeptem Eccleſiæ ſunt," Apoc: I: 20. Apud Eundem, " Quartus Angelus clanxit, ita ut percuſſa ſit " tertia pars *ſolis*, & tertia pars *lunæ*, & tertia pars *Stellarum*, ut obtenebraretur " tertia pars eorum, & dies non luceret tertia ſui parte, & nox ſimiliter," Apoc: VIII: 12. hic quod bonum & verum obtenebratum ſit, clare conſtat: apud Danielem, " Exivit cornu unum exiguum, & crevit plurimum ad meridiem, & " ad ortum, & ad decus, & crevit uſque ad *exercitum cœlorum*, & dejecit " in terram de *exercitu*, & de *Stellis*, & conculcavit eas," VIII: 9, 10. manifeſte, quod exercitus cœlorum & ſtellæ ſint bona & vera, quæ conculcata.

cata. Ex his conſtare poteſt, quid intellectum per hæc Domini Verba, apud Matthæum," In conſummatione ſæculi, ſtatimpoſt afflictionem dierum iſtorum, "Sol obſcurabitur, & *Luna* non dabit lumen ſuum, & *Stellæ cadent de cælo*, "& virtutes cœlorum commovebuntur," XXIV: 29. & apud Lucam, "Tunc erunt ſigna in *Sole* & *Luna* & *Aſtris*, & ſuper terra, anguſtia gen-"tium in deſperatione, reſonante mari & ſalo," XX : 25. ubi nuſquam per ſolem ſignificatur ſol, nec per lunam luna, nec per ſtellas ſtellæ, nec per mare mare, ſed illa quæ repræſentant, nempe per ſolem cœleſtia amoris, per lunam ſpiritualia, per ſtellas bona & vera, ſeu cognitiones boni & veri, quæ circa conſummationem ſæculi, cum nulla fides, hoc eſt, nulla charitas, ita obtenebrantur.

1809. Si poteris numerare illas, quod ſignificet fructificationem amoris, & multiplicationem fidei, ſeu quod idem, fructificationem boni, & multiplicationem veri, conſtare poteſt abſque explicatione, nempe quod numerari nequeant.

1810. Ita erit ſemen tuum, quod ſignificet hæredes Regni Domini, conſtat ex ſignificatione ſeminis, quod ſit amor & inde fides, ſeu quod idem, illi qui ſunt in amore & fide, tam angeli quam homines; quod ſemen hoc ſignificet, prius paſſim dictum & oſtenſum eſt. Hæc in communi ſignificant Regnum Domini, quod tam vaſtum eſt & numeroſum, ut nuſquam aliquis credere poſſit, ſic ut non exprimi queat quam per IMMENSUM, de cujus Immenſitate, ex Divina Domini Miſericordia, alibi, quæ hic ſignificatur per verba hujus verſus, "ſpecta quæſo verſus cœlum, & numera ſtellas, ſi poteris numerare illas, & dixit illi, ita erit ſemen tuum": præter quod ſignificentur per eadem verba, illa innumerabilia bona & vera, quæ ſunt ſapientiæ & intelligentiæ, cum illorum felici, apud unumquemvis Angelum.

1811. Verſ: 6. *Et credidit in Jehovam, & imputavit illud ipſi in juſtitiam.* Credidit in Jehovam, ſignificat fidem Domini tunc: & imputavit illud ipſi in juſtitiam, ſignificat quod Dominus Juſtitia in hoc primum factus.

1812. Credidit in Jehovam, quod ſignificet fidem Domini tunc, conſtat ex ipſis Verbis, tum ex ſerie rerum in ſenſu interno, quæ eſt, quod Dominus, dum vixit in mundo, in continuis pugnis tentationum fuerit, & in continuis victoriis; ex intima confidentia & fide continue, quod, quia pugnabat pro ſalute univerſi generis humani, ex puro amore, non poſſet aliter ac vincere, quod hic eſt credere in Jehovam. Ab amore, ex quo aliquis pugnat, noſcitur quæ fides; qui ex alio amore, quam ex amore erga proximum, & erga Regnum Domini, non pugnat ex fide, hoc eſt, non credit in Jehovam, ſed in illud quod amat; ipſe enim amor, pro quo pugnat, eſt fides ejus; ut pro exemplo, qui pugnat ex amore, ut maximus in cœlo fiat, is non credit in Jehovam, ſed potius in ſe; nam maximus velle fieri, eſt velle imperare aliis, ita pro imperio pugnat, ſimiliter in reliquis; quare ex ipſo amore, ex quo pugnatur, ſciri poteſt, quæ fides: Dominus autem in omnibus ſuis pugnis tentationum, nuſquam ex amore ſui, ſeu pro ſe, pugnavit, ſed pro omnibus in univerſo,

universo, proinde non ut maximus fieret in cœlo, nam hoc contrarium est Amori Divino, vix ut minimus, modo omnes alii fierent aliquid & salvarentur; ut quoque Ipse dicit, apud Marcum, "Dixerunt duo "Zebedæi filii, da nobis, ut unus e dextris tuis, & alter a sinistris tuis sedeamus in gloria tua: Jesus dixit, quisquis voluerit esse magnus inter vos, "erit minister vester; & quicunque voluerit vestrum esse primus, erit omnium servus; nam etiam Filius Hominis non venit ut ministretur Ipsi, sed "ut ministret, & det animam suam pretium redemptionis pro multis," x: 37, 44, 45. hic amor, seu hæc fides est, ex qua pugnavit Dominus, quæ intelligitur hic per credere in Jehovam.

1813. Quod imputavit illud ipsi in justitiam, significet quod Dominus Justitia in hoc primum factus, constare quoque potest ex serie rerum in sensu interno, in quo de Domino agitur: quod Dominus Solus Justitia factus pro universo genere humano, constare potest ex illo, quod Ipse Solus pugnavit ex Divino Amore, nempe ex Amore erga universum genus humanum, cujus salutem in pugnis suis unice desideravit, & flagravit. Dominus non natus est Justitia quoad Humanam Essentiam, sed factus est Justitia per pugnas tentationum & victorias, & hoc ex propria potentia; & quoties pugnavit & vicit, Ipsi hoc imputatum est in justitiam, hoc est, additum Justitiæ, quæ fieret, continue ut incrementum, usque dum pura Justitia factus. Homo qui a patre homine, seu a semine hominis patris nascitur, nusquam ex alio amore pugnare potest, dum ex se, quam ex amore sui & mundi, ita non ex amore cœlesti, sed ex infernali, nam proprium ejus a patre, præter proprium a se actualiter acquisitum, tale est; quare qui putat ex se pugnare contra diabolum, enormiter fallitur; similiter qui se justum facere vult propriis viribus, hoc est, credere quod bona charitatis & vera fidei sint ex semet, consequenter per illa mereri cœlum, is contra bonum & verum fidei agit & cogitat, nam verum fidei, hoc est, ipsa veritas est, quod Dominus pugnet; sic quia contra verum fidei tunc agit & cogitat, Domino derogat quod Ipsius est, & quod Domini est suum facit, aut quod idem est, semet loco Domini substituit, ita id apud se quod infernale est; inde est, quod velint magni seu maximi fieri in cœlo; & inde est, quod false credant, quod Dominus pugnaverit contra inferna, ut maximus esset; proprium humanum secum habet tales phantasias, quæ apparent tanquam forent veritates, sed prorsus contrarium est. Quod Dominus in mundum venerit, ut fieret Justitia, & quod sit Solus Justitia, etiam a Prophetis prædictum est; ita hoc notum potuit esse ante adventum Ipsius; tum quod aliter Justitia non fieri potuerit, quam per Tentationes & Victorias super omnia mala, & omnia inferna; ut apud Jeremiam, "In diebus Ipsius salvabitur Jehuda, & Israel "habitabit confidenter, & hoc *nomen Ipsius, quod appellabunt Ipsum, Jehovah* "*Justitia nostra,*" xxiii: 6. apud Eundem, "In diebus illis, & in tempore "illo, germinare faciam Davidi *Germen Justitiæ*, & faciet judicium & *Justi-* "*tiam* in terra: in diebus illis salvabitur Jehuda, & Hierosolyma habitabit "confidenter; *hoc autem quod appellabunt Illum, Jehovah Justitia nostra,*" xxxiii: 15, 16. apud Esaiam, "Vidit, & non vir, & obstupuit, quod non

" intercedens, & falutem præftitit Ipfi brachium Ipfius, & *Juftitia Ipfius* fulcivit Ipfum; & induit *Juftitiam* ficut loricam, & galeam falutis fuper caput fuum," LIX: 16. videatur imprimis Efai: LXIII: 3, 5. brachium Ipfius pro potentia propria: quia Dominus Solus Juftitia, etiam dicitur *Habitaculum Juftitiæ*, Jer: XXXI: 23. Cap: L: 7.

1814. Verf: 7. *Et dixit ad illum, Ego Jehovah, qui eduxi te ex Ur Chaldæorum, ad dandum tibi terram hanc, ad hæreditandum illam.* Dixit ad illum, Ego Jehovah, fignificat Internum Hominem Domini, qui Jehovah, unde perceptio: qui eduxi te ex Ur Chaldæorum, fignificat primum ftatum Externi hominis: ad dandum tibi terram hanc ad hæreditandum illam, fignificat Regnum Domini, cujus Solus eft poffeffor.

1815. Dixit ad illum, Ego Jehovah, quod fignificet Internum Hominem Domini, qui Jehovah, unde perceptio, conftat ex illis quæ paffim prius dicta funt, nempe quod Internum Domini, hoc eft, quodcunque Dominus ex Patre accepit, in Ipfo fuerit Jehovah, nam ex Jehovah conceptus eft: aliud eft quod homo accipit a patre, & aliud quod a matre; a patre accipit homo omne quod internum eft, ipfa anima feu vita eft ex patre, fed a matre accipit omne quod externum eft; verbo interior homo, feu ipfe fpiritus eft a patre, fed exterior homo feu ipfum corpus eft a matre; quod quifque capere poteft folum ex eo, quod ipfa anima implantetur a patre, quæ inchoat fe induere corpufculari forma in ovulo, quicquid dein adjicitur, tam in ovulo quam in utero, eft matris, nam aliunde accrementum non habet: inde conftare poteft, quod Dominus quoad Interna fuerit Jehovah: at quia Externum, quod Dominus accepit a matre, uniendum effet Divino feu Jehovæ, & hoc per tentationes & victorias, ut dictum, non potuit aliter, in ftatibus illis, Ipfi apparere, quam, quando cum Jehovah loquutus eft, quod effet quafi cum alio, cum tamen Ipfe loquutus fuit fecum, quantum nempe conjunctus fuit. Perceptio, quam Dominus habuit perfectiffimam præ omnibus qui nati funt, fuit ex Interno Ipfius, hoc eft, ex Ipfo Jehovah, quod hic in fenfu interno fignificatur per id, quod dixerit ad illum Jehovah.

1816. Qui eduxi te ex Ur Chaldæorum, quod fignificet primum ftatum Externi hominis, conftare poteft ex fignificatione Ur Chaldæorum: maternum, quod Dominus ex nativitate accepit, feu hæreditarium ex matre, eft, quod hic fignificatur per Ur Chaldæorum: quale hoc fuit, prius defcriptum eft: ex materno hoc, feu hæreditario a matre, eft, e quo eductus, quoties evicit mala & falfa, hoc eft, inferna.

1817. Ad dandum tibi terram hanc ad hæreditandum illam, quod fignificet Regnum Domini, cujus Solus poffeffor, conftat ex fignificatione terræ, hic Terræ Sanctæ feu Canaanis, quod fit Regnum cœlefte, tum ex fignificatione hæreditare, de quibus paffim prius. Hæreditare terram, quo fignificatur poffidere Regnum cœlefte, prædicatur hic de Humana Ipfius Effentia; nam quoad Divinam, Poffeffor fuit univerfi, proinde Regni cœleftis, ab æterno.

1818. Verf: 8. *Et dixit, Domine Jehovih, ex quo cognofcam, quod hæreditabo illam.* Dixit, Domine Jehovih, fignificat Interioris hominis quafi colloquutionem

quutionem cum Interno: ex quo cognoscam, quod hæreditabo illam, significat tentationem contra Amorem Domini, qui voluit certus fieri.

1819. Dixit, Domine Jehovih, quod significet Interioris hominis quasi colloquutionem cum Interno, constat ex illis, quæ in præc: versu dicta sunt ad illa verba, " dixit ad illum Jehovah," tum ex illis quæ in vers: 2. hujus Capitis, de Domino Jehovih, quod sit Interioris Hominis collocutio cum Interno, seu Jehovah; imprimis cum fuit in tentatione.

1820. Ex quo cognoscam quod hæreditabo illam, quod significet tentationem contra Amorem Domini, qui voluit certus fieri, constare potest ex dubitatione, quæ in ipsis verbis est; qui in tentatione est, is in dubio est de fine, finis est amor, contra quem pugnant mali spiritus & mali genii, & ponunt sic finem in dubio, & eo magis in dubio, quo magis amat; nisi finis qui amatur, poneretur in dubio, imo in desperatione, nulla foret tentatio; certitudo de eventu, præcedit victoriam, & est victoriæ. Quia pauci sciunt, quomodo se Tentationes habent, licet breviter hic exponere; mali spiritus nusquam pugnant contra alia, quam quæ homo amat, & eo acrius pugnant, quo ardentius amat; mali Genii sunt, qui pugnant contra illa quæ sunt affectionis boni, & mali Spiritus contra illa quæ sunt affectionis veri; ut primum animadvertunt vel minimum, quod homo amat, aut appercipiunt quasi olfactu quod ei jucundum & charum est, illico hoc aggrediuntur & conantur destruere, ita totum hominem, quia vita ejus consistit in amoribus ejus; sic destruere hominem nihil usquam iis jucundius est; nec desistunt, si vel foret in æternum, nisi a Domino rejiciantur: qui maligni sunt & dolosi, insinuant se in ipsos amores, illis adblandiendo, & sic introducunt hominem, & mox cum sic introduxerint, destruere amores, & sic necare hominem tentant, & hoc mille modis, qui incomprehensibiles sunt: nec pugnant eo modo, quod ratiocinentur contra bona & vera, tales pugnæ sunt nihili, nam si millies vincerentur, usque insistunt, quippe ratiocinia contra bona & vera nusquam deesse possunt; sed pervertunt bona & vera, & inflammant quodam igne cupiditatis, & persuasionis, ut non sciat homo aliter quam quod in simili cupiditate & persuasione sit, & accendunt illa simul jucundo, quod arripiunt ex hominis jucundo aliunde, & sic dolosissime inficiunt & infestant, & hoc tam solerter, ferendo ab uno in alterum, ut nisi Dominus opem ferret, nusquam sciret homo aliter ac quod ita sit: similiter contra affectiones veri, quæ faciunt conscientiam, ut primum appercipiunt aliquid conscientiæ, qualecunque sit, ex falsis & infirmis apud hominem formant sibi affectionem, & per hanc, veri lucem inumbrant, & sic pervertunt, vel anxietatem inducunt, & cruciant; præter quod cogitationem pertinaciter teneant in una re, & sic phantasiis illam implent, & simul tunc clandestine cupiditates phantasiis involvunt; præter innumerabiles alias artes, quæ nusquam describi possunt ad captum; pauca sunt, & communissima modo, quæ ad conscientiam hominis pervenire possunt, quam præ aliis destruere maxime delectantur. Ex his paucis, imo paucissimis, constare potest, quales sunt Tentationes, in genere quod tales sint tentationes, quales amores: inde quoque constare potest, quales

Tentationes Domini, quod omnium atrocissimæ; quantus enim est amor, tanta atrocitas est; Domini Amor fuit, salus universi generis humani, ardentissimus, proinde omnis affectio boni, & affectio veri, in supremo gradu; contra hæc pugnarunt malignissimis dolis & venenis omnia inferna, sed usque omnia evicit Dominus propria potentia; victoriæ hoc secum habent, quod maligni genii & spiritus dein nihil ausint; vita enim eorum consistit in eo, ut possint destruere, sed cum percipiunt hominem talem esse, ut resistere possit, in primo aggressu tunc aufugiunt, sicut solent, dum ad primum limen cœli accedunt, horrore & terrore illico corripiuntur, & se præcipitant retro.

1821. Vers: 9. *Et dixit ad illum, accipe tibi vitulam triennem, & capram triennem, & arietem triennem, & turturem, & pullum.* Dixit ad illum, significat perceptionem: accipe vitulam triennem, & capram triennem, & arietem triennem, significat illa, quæ repræsentativa sunt cœlestium Ecclesiæ; vitula, cœlestium exteriorum; capra, cœlestium interiorum; aries, cœlestium spiritualium; quod triennis, erat quia involverent omnia Ecclesiæ quoad tempora & status: & turturem & pullum, significat illa quæ repræsentativa sunt spiritualium Ecclesiæ; turtur quæ exteriora; pullus quæ interiora.

1822. Dixit ad illum, quod significet perceptionem, constat ex illis quæ supra ad vers: 2 & 7 dicta; ipsa perceptio non aliud est quam quædam loquela interna, quæ se manifestat ita, ut percipiatur quod dicitur; omne dictamen interius, etiam conscientia, nec aliud est; sed perceptio est gradus superior, seu interior.

1823. Accipe vitulam triennem, & capram triennem, & arietem triennem, quod significet illa, quæ repræsentativa sunt cœlestium Ecclesiæ, constat ex significatione eorundem in sacrificiis: nemo, qui sane cogitat, potest credere, quod diversa animalia, quæ sacrificabantur, nihil aliud significarent quam sacrificia, aut quod bos & juvencus aut vitulus, simile ac ovis, hædus, capra, & hæc idem ac agnus, & quod simile turtur & pulli columbarum, cum tamen unumquodvis animal suam specialem significationem habuit; quod constare satis potest ex eo, quod nusquam unum oblatum sit pro altero, & quod expresse nominata sint quæ in holocaustis & sacrificiis quotidianis, sabbathorum & festorum, quæ in voluntariis, votivis & eucharisticis, quæ in expiatoriis reatus & peccati, quæ in purificatoriis, essent; quod nusquam fuisset, nisi speciale quid per unumquodvis animal repræsentatum & significatum fuisset; quid autem significet unumquodvis in specie, nimis prolixum foret hic exponere; satis est scire hic, quod cœlestia sint, quæ per animalia significantur, & quod spiritualia per aves, & quod per unumquodvis aliquid speciale cœleste & spirituale; ipsa Ecclesia & omnia Ecclesiæ Judaicæ fuerunt repræsentativa talium quæ sunt Regni Domini, ubi nihil nisi cœleste & spirituale est, hoc est, nihil nisi quam quod amoris & fidei, ut satis quoque constare potest a significatione bestiarum mundarum & utilium, de quibus n: 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 776. quæ quia in Antiquissimis Ecclesiis cœlestia bona significabant, postea in Ecclesia, cum cultus modo externus & is repræsentativus æstimabatur & agnoscebatur, repræsentativa facta sunt. Quia hic de statu Ecclesiæ agitur, & præ-

& prædicitur qualis futurus, oſtenſum eſt per ſimilia repræſentativa coram Abramo, prorſus ut hic memoratur, ſed uſque in ſenſu interno ſignificantur talia; quod quiſque poteſt ſcire & cogitare; quid enim opus foret vitulam triennem, capram triennem, arietem triennem, turturem & pullum, ſumere, in binas partes illa dividere, & ita ponere, niſi omnia & ſingula ſignificativa fuiſſent; quid autem ſignificant, conſtare poteſt a ſequentibus.

1824. Quod vitula ſignificet illa quæ ſunt repræſentativa cœleſtium exteriorum, capra illa quæ ſunt cœleſtium interiorum, & aries illa quæ ſunt cœleſtium ſpiritualium, conſtare poteſt a Sacrificiis, de quibus, ex Divina Domini Miſericordia, in ſequentibus ubi de ſacrificiis. Sunt cœleſtia exteriora & cœleſtia interiora, tum cœleſtia ſpiritualia; Cœleſtia exteriora ſunt quæ ſunt Externi hominis, Cœleſtia interiora ſunt quæ Interni, Cœleſtia ſpiritualia ſunt quæ inde; ipſum Cœleſte eſt amor in Dominum, & amor erga proximum; Cœleſte hoc influit a Domino, & quidem per Internum hominem in Externum; in Interiori Homine dicitur hoc cœleſte interius, in Exteriore cœleſte exterius; Cœleſte exterius eſt omnis affectio boni, imo etiam eſt omnis voluptas quæ ab affectione boni; quantum in illa & in hac, hoc eſt, in affectione boni, & voluptate inde, eſt bonum amoris & charitatis, tantum eſt cœleſte, & tantum eſt felix: Cœleſte autem ſpirituale eſt omnis affectio veri in qua affectio boni, ſeu affectio veri quæ generatur ex affectione boni; ita eſt fides in qua charitas, ſeu fides quæ generatur a charitate.

1825. Quod triennis involvat omnia Eccleſiæ quoad tempora & ſtatus, conſtat a ſignificatione Trium in Verbo, Tria ſignificant plenum tempus Eccleſiæ, ab origine ejus uſque ad finem, ita omnem ejus ſtatum; ultimum tempus Eccleſiæ ideo ſignificatur per diem tertium, & per ſeptimanam tertiam, & per menſem tertium, & per annum tertium, & per ſæculum tertium, quæ idem ſunt: ſicut ſtatus Eccleſiæ ſignificatur per numerum ternarium, ita quoque cujuſvis qui eſt Eccleſia, imo unumquodvis quod eſt Eccleſiæ; ut conſtare poteſt a ſignificatione illius numeri ex locis e Verbo allatis, n: 720, 901. Quod vitula triennis ſignificet ſic tempus ſeu ſtatum Eccleſiæ uſque ad ultimum, cum nempe vaſtata eſt ſeu deſolata, conſtare quoque poteſt, apud Eſaiam, "Cor meum ſuper Moabo clamat, profugi ejus uſque ad "Zoar, *Vitula triennis*, quia in aſcenſu Luchith, in fletu aſcendet in eo, quia "via Choronaim clamorem confractionis excitabunt," xv: 5. tum apud Jeremiam, "Collecta eſt lætitia & exultatio de Carmele, & de terra Moabi, & "vinum ex torcularibus ceſſare faciam, non calcabit hedad, hedad non hedad: "a clamore Cheſbonis uſque ad Elealeh, uſque ad Jahaz dederunt vocem ſuam, "a Zoare uſque a Choronaim, *Vitula triennis*, quia etiam aquæ Nimrim in "deſolationes," XLVIII: 33, 34. hæc nuſquam aliquis perciperet quid ſint, niſi ſciat, quid ſignificatur per Moab, per Zoar, per aſcenſum Luchith, per clamorem Cheſbonis ad Elealeh, per Jahaz, per Choronaim, per aquas Nimrim, & per Vitulam triennem; quod ultima vaſtatio, patet.

1826. Quod acciperet turturem & pullum, quod ſignificet illa quæ ſunt ſpiritualium Eccleſiæ, conſtat a ſignificatione avium in genere, ac turturum & co-

& columbarum in specie; quod Aves significent spiritualia, quæ sunt fidei seu veri, proinde intellectualia & rationalia, ostensum est prius n: 40, 745, 776, 991. & quod Columbæ bona & vera fidei, n: 870, præterea quid in sacrificiis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus, ubi de sacrificiis, dicendum. In Verbo, cumprimis Prophetico, cum dicitur de cœlestibus, etiam dicitur de spiritualibus, & sic conjunguntur, quia unum est ab altero, sic ut unum sit alterius, ut dictum prius, n: 639, 680, 683, 707, 793, 801.

1827. Quod turtur significet illa quæ repræsentativa spiritualium exteriorum, & pullus quæ interiorum sunt, constare potest ab illis quæ dicta sunt de cœlestibus, quorum exteriora significata sunt per vitulam, & interiora per capram, & quæ intermedia sunt per arietem.

1828. Vers: 10. *Et accepit sibi omnia illa, & partitus est illa in medium, & dedit quamvis partem suam obviam alteri; & volucrem non partitus.* Accepit sibi omnia illa, significat ita factum: & partitus illa in medium, significat Ecclesiam & Dominum: & dedit quamvis partem suam obviam alteri, significat paralelismum & correspondentiam quoad cœlestia: & volucrem non partitus, significat spiritualia quod talis non paralelismus & correspondentia.

1829. Accepit sibi omnia illa, quod significet ita factum, constat absque explicatione.

1830. Et partitus illa in medium, quod significet Ecclesiam & Dominum, constat ex illis quæ sequuntur; fuerunt enim cœlestia, quæ significata sunt per vitulam, capram & arietem, & spiritualia quæ per turturem & pullum, quæ cum partita & sibi e regione posita, non aliud significare possunt.

1831. Et dedit quamvis partem suam obviam alteri, quod significet paralelismum & correspondentiam quoad cœlestia, constare potest ex eo, quod partes ab una parte significent Ecclesiam, partes ab altera Dominum, quæ cum ponuntur sibi mutuo e regione, non aliud est quam paralelismus & correspondentia; & quia vitula, capra & aries ita divisa sunt & posita, per quæ significantur cœlestia, ut mox supra ad vers: 9. dictum, constat quod paralelismus & correspondentia sit quoad cœlestia; aliter vero quoad spiritualia, de quibus mox: cœlestia sunt, ut sæpe dictum, omnia quæ sunt amoris in Dominum, & amoris erga proximum; Dominus est Qui dat amorem & charitatem, Ecclesia est quæ recipit; quod unit est Conscientia, cui implantatur amor & charitas; quare spatium medium inter partes significat illud apud hominem quod appellatur perceptio, dictamen internum, & conscientia; quæ supra perceptionem, dictamen & conscientiam, sunt Domini, quæ infra, sunt apud hominem; ita quia se mutuo spectant, dicitur paralelismus, & quia sibi mutuo correspondent, ut activum & passivum, dicitur correspondentia.

1832. Et volucrem non partitus, quod significet spiritualia, quod talis non paralelismus & correspondentia, constat ex significatione volucris quod sit spirituale, de qua in versu 9 mox supra, & ex eo quod volucrem non in medium diviserit,

diviſerit, conſequenter quod talis paralelismus & correſpondentia non ſit: per ſpiritualia ſignificantur, ut prius ſæpe dictum, omnia quæ ſunt fidei, proinde omnia doctrinalia, nam hæc vocantur fidei, tametſi non ſunt fidei priuſquam charitati conjuncta; inter hæc & Dominum non datur paraleliſmus & correſpondentia, ſunt enim talia quæ non influunt per dictamen internum & conſcientiam, ſicut illa quæ ſunt amoris & charitatis, ſed influunt per inſtructionem, & ſic per auditionem, ita non ab interiori ſed ab exteriori, & ita apud hominem formant ſua vaſa ſeu recipientia; plurima pars eorum apparent ſicut vera, & non ſunt vera, ut illa quæ ſunt ſenſus literalis Verbi, &repræſentativa veri, & ſignificativa veri, ita in ſe nec vera; quædam etiam ſunt falſa, quæ uſque pro vaſis & recipientibus inſervire poſſunt; apud Dominum autem non ſunt niſi eſſentialiter vera, quare non paraleliſmus & correſpondentia illorum datur; ſed uſque adaptari poſſunt, ut inſerviant cœleſtibus, quæ ſunt amoris & charitatis, pro vaſis; ſunt hæc quæ conſtituunt nubem partis intellectualis, de qua prius, cui Dominus inſinuat charitatem, & ſic facit conſcientiam: ſicut, pro exemplo, apud illos, qui manent in ſenſu literæ Verbi, & putant, quod Dominus ſit qui inducit in tentationem, qui tunc cruciat conſcientiam hominis, & quia permittit malum, quod ſit cauſa mali; quod malos in infernum detrudat, & ſimilia, hæc ſunt apparentia vera, ſed non ſunt vera; & quia non ſunt vera in ſe, non eſt paraleliſmus & correſpondentia; hæc uſque Dominus relinquit integra apud hominem, & adaptat illa miraculoſe per charitatem ut poſſint inſervire cœleſtibus pro vaſis: ſimiliter etiam Gentium probarum cultus, doctrinalia & moralia, imo idola, hæc pariter Dominus relinquit integra, & uſque per charitatem adaptat illa, ut quoque pro vaſis inſerviant: ſimiliter perplurimi ritus in Eccleſia Antiqua, & poſtea in Eccleſia Judaica, qui in ſe nihil aliud fuerunt, quam ritualia in quibus non verum, quæ tolerata & permiſſa, imo juſſa, quia a parentibus eorum pro ſanctis habita, & ſic eorum animis ab infantia ſicut vera implantata & impreſſa; hæc & talia ſunt quæ ſignificantur per id quod volucres non ſint diviſæ; quæ enim ſemel implantantur hominis opinioni, & pro ſanctis habentur, modo non ſint contra ordinem Divinum, relinquit Dominus integra, & tametſi non paraleliſmus & correſpondentia datur, uſque adaptat; hæc quoque ſunt, quæ ſignificata in Eccleſia Judaica per id, quod in ſacrificiis aves non diviſæ ſint, nam dividere eſt ſibi ex oppoſito ponere ut adæquate correſpondeant; & quia illa, de quibus dictum, non adæquate correſpondentia ſunt, in altera vita apud eos qui ſe inſtrui patiuntur, obliterantur, & ipſa vera affectionibus boni implantantur; quod nec aves diviſæ fuerint in Eccleſia Judaica, ex cauſa hujus repræſentationis & ſignificationis, conſtat apud Moſen, "Si de *ave* holocauſtum munus ſuum Jehovæ, & adducet de *turturibus* aut de *filiis columbæ*, & findet illam cum alis ejus, non *dividet*," Levit: 1: 14, 17. pariter in ſacrificiis pro peccato; Lev: v: 7, 8.

1833. Verſ: 11: *Et deſcendit volatile ſuper corpora, & abegit illa Abram.* Deſcendit volatile ſuper corpora, ſignificat mala & inde falſa, quæ deſtruere vellent: & abegit illa Abram, ſignificat quod Dominus illa profugavit.

1834.

1834. Descendit volatile super corpora, quod significet mala & inde falsa, quæ destruere vellent, constat a significatione volatilis quod sit falsum; Volatile in Verbo significat verum, ut ostensum supra, tum in opposito sensu falsum, ut solent fere omnes significationes talium in Verbo, quod nempe in utroque sensu; quod quoque falsum, ostensum est prius, n.: 778. 866. 988. Quisque videre potest, quod hoc arcana significet, alioquin non memoratu dignum fuisset; quodnam arcanum significat, etiam dictum, & patet a serie rerum in sensu interno, quod nempe sit de statu Ecclesiæ; Ecclesia cum exsuscitatur a Domino, principio insons est, & tunc unus amat alterum, ut fratrem, sicut notum est ab Ecclesia Primitiva post adventum Domini; omnes tunc filii Ecclesiæ vixerunt inter se ut fratres, & quoque vocabant se fratres, seque mutuo amabant, sed post tractum temporis charitas diminuta est, & evanuit; qua evanescente successerunt mala, & cum malis se quoque insinuarunt falsa, inde schismata & hæreses, quæ nusquam forent, si Charitas regnaret & viveret; tunc ne quidem schisma appellarent schisma, nec hæresin hæresin, sed doctrinale secundum ejus opinionem, quod relinquerent cujusque conscientiæ, modo non negaret principia, hoc est, Dominum, Vitam æternam, Verbum; & modo non esset contra ordinem divinum, hoc est, contra præcepta decalogi. Mala & inde falsa, quæ succedunt in Ecclesia, evanescente charitate, sunt quæ hic intelliguntur per Volatile, quod Abram abegit, hoc est, quod Dominus, qui hic per Abram repræsentatur, profugavit; Abram nihil nisi quam volatile abegit, & nihil usquam mali & falsi; nec cognoscitur Abraham in Cœlo, quam ut alius homo, qui nihil prorsus ex se potest, sed Solus Dominus; ut quoque per Esaiam dicitur, "Tu "Pater noster, quia Abraham non cognoscit nos, & Israel non agnoscit nos; "Tu Jehovah Pater noster, Redemptor noster, a sæculo nomen tuum," LXIII: 16.

1835. Quod abegit illa Abram, significet quod Dominus illa profugaverit, constat ex illis, quæ dicta sunt: se habet quoque ita cum Ecclesia, quando hæc recedere incipit a charitate, tunc mala & inde falsa facilius profugantur, nam usque adhuc in quodam statu est, non ita remoto a charitate, ita flexibiliores eorum animi; successu temporis, mala & inde falsa increscunt, sic confirmantur & corroborantur, de quibus agitur in sequentibus. Dominus continue, quantum possibile est, mala & falsa profugat, sed hoc per conscientiam; quæ cum relaxatur, non datur medium, per quod influat Dominus, nam influxus Domini apud hominem est per charitatem in ejus conscientiam; sed tunc novum medium succedit & formatur, quod est externum, nempe per timorem legis, timorem vitæ, honoris, opum, & famæ inde; sed hæc non sunt conscientiæ, sunt modo vincula externa, quæ faciunt, ut homo in societate cum aliis vivere possit, & apparere sicut amicus, qualiscunque intus est; sed hoc medium, aut hæc vincula, nihil quicquam faciunt in altera vita, externa enim ibi removentur, & qualis est intus ibi manet; perplures sunt, qui moralem & civilem vitam vixerunt, neminem læserant, amicitias & civilitates præstiterant, imo bonum pluribus fecerant, sed solum sui causa, proprer honores, lucrum,

lucrum, & talia, in altera vita inter infernales ſunt, quia intus illis nihil boni & veri, ſed malum & falſum, imo odium, vindicta, crudelitas, adulteria, quæ non apparent coram homine, & in tantum non apparent, in quantum timores illi, qui ſunt vincula externa, valent.

1836. Verſ: 12. *Et fuit ſol ad occidendum, & ſopor cecidit ſuper Abramum, & ecce terror tenebrarum magnarum cadens ſuper illum.* Fuit ſol ad occidendum, ſignificat tempus & ſtatum ante conſumationem: & ſopor cecidit ſuper Abramum, ſignificat quod Eccleſia tunc in tenebris eſſet: & ecce terror tenebrarum magnarum cadens ſuper illum, ſignificat quod tenebræ terribiles eſſent; tenebræ ſunt falſitates.

1837. Fuit ſol ad occidendum, quod ſignificet tempus & ſtatum ante conſumationem, conſtat a ſignificatione ſolis; ſol in ſenſu interno ſignificat Dominum, & inde cœleſtia, quæ ſunt amoris & charitatis, proinde ipſum amorem & charitatem, de qua prius n: 30 ad 38, & n: 1053; inde patet, quod occaſus ſolis ſit ultimum tempus Eccleſiæ, quod vocatur conſumatio, cum amplius nulla charitas: Eccleſia Domini comparatur quoque temporibus Diei, prima ejus ætas ortui ſolis ſeu auroræ & mane, ultima occaſui ſolis ſeu veſperæ & umbris quæ tunc, nam ſe ſimiliter habent; pariter comparatur temporibus Anni, prima ejus ætas Veri cum omnia florent, quæ ante ultimam Autumno, cum incipiunt torpeſcere; imo etiam comparatur Metallis, prima ejus ætas appellatur aurea, ultima ferrea & argillacea, ut apud Danielem Cap: 11: 31, 32, 33. ex his patet, quid ſignificatur per quod ſol eſſet ad occidendum; & quod ſignificet tempus & ſtatum ante conſumationem, quia nondum ſol occidit; in ſequentibus agitur de ſtatu Eccleſiæ cum ſol occidit, quod tunc caligo facta, & fumus furni & fax ignis tranſiret inter ſegmenta.

1838. Quod ſopor cecidit ſuper Abramum, ſignificet quod Eccleſia tunc in tenebris eſſet, conſtat ex ſignificatione ſoporis; ſopor eſt ſtatus tenebroſus reſpective ad vigiliam, qui ſtatus hic prædicatur de Domino, qui repræſentatur per Abramum; non quod ſopor ſeu ſtatus tenebroſus uſquam apud Illum, ſed apud Eccleſiam; ſe habet hoc ſicut in altera vita, ubi Dominus ſemper eſt Sol, & ipſa Lux, ſed coram malis apparet ut tenebræ, nam ſecundum ſtatum cujuſvis apparet Dominus, ita hic de Eccleſia, cum eſt in ſtatu tenebroſo; pro exemplo etiam ſit, vaſtatio, punitio & damnatio, quæ multoties in Verbo prædicantur de Domino, cum tamen eſt hominis Eccleſiæ, qui ſe vaſtat, punit & damnat; apparet ita coram homine, quod quaſi Dominus vaſtaret, puniret & damnaret, & quia ita apparet, ſecundum apparentias ita dicitur; nam niſi homo per apparentias inſtrueretur, nuſquam pateretur ſe inſtrui, quod contrarium eſt apparentiæ, hoc non credit, nec capit, niſi ſero, cum judicio pollet, & fide charitatis donatus eſt: ita ſe habet cum Eccleſia, quando illa eſt in tenebris, tunc obſcuratur coram illis Dominus, adeo, ut non appareat, hoc eſt, agnoſcatur, tametſi Dominus nuſquam obſcuratur, ſed homo, in quo & apud quem Dominus foret, ſed uſque prædicatur obſcuratio de Domino; ſimiliter hic ſopor, quo ſignificatur ſtatus Eccleſiæ tenebroſus.

1839. Quod ecce terror tenebrarum magnarum cadens ſuper illum, ſignifi-

cet quod tenebræ terribiles essent, & quod tenebræ sint falsitates, constat a significatione tenebrarum quod sint falsitates, de qua mox: status Ecclesiæ ante consummationem, sed cum sol esset ad occidendum, describitur per terrorem tenebrarum magnarum; status autem cum sol occidit, describitur per caliginem, & plura, Vers: seq: 17. a Domino ita apud Matthæum, "Sol obscurabitur, & luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de cœlo, & virtutes cœlorum commovebuntur," XXIV: 29. non quod sol mundi obscurabitur, sed cœleste quod est amoris & charitatis; nec quod luna, sed spirituale quod est fidei; nec quod stellæ cadent de cœlo, sed quod cognitiones boni & veri, apud hominem Ecclesiæ, quæ sunt virtutes cœlorum; nec in cœlo hæc, nam cœlum nusquam obscuratur, sed in terra. Quod terror tenebrarum magnarum caderet super illum, est quod horruerit tantam vastitatem; quantum aliquis in cœlestibus amoris, tantus est horror cum percipit consummationem; apud Dominum præ aliis, Qui in ipso amore cœlesti & Divino fuit. Quod tenebræ significent falsitates, constat a plurimis locis in Verbo; ut apud Esaiam, "Væ ponentibus *Tenebras* in lucem, & lucem in *Tenebras*," V: 20. tenebræ pro falsis, & lux pro veris: apud Eundem, "Spectabit in terram, & ecce "*Tenebræ*, angustia, & lux *obtenebrata est*," V: 30. tenebræ pro falsis, lux "obtenebrata pro quod non appareat verum: apud Eundem, "Ecce *Tenebræ* obtegunt terram, & *Caligo* populos," LX: 2. apud Amos, "Dies "Jehovæ ille *Tenebrarum*, & non lux; nonne *Tenebræ* dies Jehovæ & non "lux, & *Caligo* & non splendor ei," V: 18, 20. apud Zephaniam, "Propinquus dies Jehovæ magnus, dies excandescentiæ dies ille, dies angustiæ "& coarctationis, dies vastitatis & desolationis, dies *Tenebrarum* & *Caliginis*, "dies *nubis* & *opacitatis*," I: 14, 15. ubi dies Jehovæ pro ultimo tempore & statu Ecclesiæ, tenebræ & caligo pro falsis & malis. Dominus quoque falsitates appellat tenebras, apud Matthæum, "Si oculus tuus malus fuerit, totum "corpus obtenebratum est, si ergo lumen quod in te est, *Tenebræ* sunt, *Tenebræ* quantæ," VI: 23. tenebræ pro falsis, quæ occupant eos, qui in cognitionibus, quæ quantæ sunt præ tenebris illorum seu gentium, quæ non habent cognitiones, intelliguntur; similiter apud Eundem, "Filii Regni ejicientur in *Tenebras* exteriores," VIII: 12. Cap: XXII: 13. tenebræ exteriores pro falsitatibus dirioribus eorum, qui in Ecclesia sunt, nam ii obtenebrant lucem, & inducunt falsitates contra vera, quod gentes nequeunt: apud Johannem, "In Ipso vita erat, & vita erat lux hominum, lux autem "in *Tenebris* apparet, sed *Tenebræ* illam non comprehenderunt," I: 4, 5. tenebræ pro falsitatibus intra Ecclesiam: Falsitates extra Ecclesiam etiam vocantur tenebræ, sed quæ illuminari possunt, de quibus apud Matthæum, "Populus sedens in *Tenebris* vidit lumen magnum, & sedentibus in regione "& umbra mortis, lux exorta illis est," IV: 16. tenebræ pro falsis ignorantiæ, quales sunt gentium: apud Johannem, "Hoc est judicium, quod "Lux venit in mundum, sed dilexerunt homines magis *Tenebras*, quam Lucem, erant enim opera eorum mala," III: 19. lux pro veris, & tenebræ pro falsis; & Lux pro Domino quia ab Ipso omne verum, tenebræ pro infernis

fernis, quia inde omne falfum: apud Eundem, "Jefus dixit, Ego fum Lux "mundi, qui Me fequitur, non ambulabit in *Tenebris*," VIII: 12. apud Eundem, "Ambulate, quoufque lucem habetis, ne *Tenebræ* vos apprehendant; nam qui ambulat in *Tenebris*, non fcit quorfum abeat. Ego lux "in mundum veni, ut omnis qui credit in Me, in *Tenebris* non maneat," XII: 36, 46. Lux pro Domino, a Quo omne bonum & verum, tenebræ pro falfis, quæ a Solo Domino difcutiuntur. Falfitates ultimorum temporum, quæ hic tenebræ vocantur, feu de quibus prædicatur terror tenebrarum magnarum, repræfentatæ funt & fignificatæ per *Tenebras* factas fuper univerfam terram, ab hora fexta ufque ad nonam; tum quod tunc *fol obtenebratus*, quo repræfentatum & fignificatum, quod tunc nullus amor, feu nulla fides amplius, Matth: XXVII: 45. Marc: XV: 33. Luc: XXIII: 44, 45.

1840. Verf: 13. *Et dixit Abramo, cognofcendo cognofces, quod peregrinum erit femen tuum in terra, non illis; & fervient illis, & affligent illos quadringentis annis.* Dixit Abramo, fignificat perceptionem: cognofcendo cognofces, fignificat quod certum: peregrinum erit femen tuum, fignificat quod rara charitas & fides: in terra quæ non illis, fignificat ubi Ecclefia ficut non foret illorum qui in charitate & fide: & fervient illis, fignificat oppreffionem: & affligent illos, fignificat tentationes illorum graves: quadringentis annis, fignificat durationem & ftatum.

1841. Dixit Abramo, quod fignificet perceptionem, conftat ex illis quæ dicta funt fupra ad verf: 9. & alibi, ubi eorundem verborum eadem fignificatio.

1842. Quod cognofcendo cognofces, fignificet quod certum, conftat abfque explicatione.

1843. Quod peregrinum erit femen tuum, fignificet quod rara charitas & fides, conftat a fignificatione peregrini, & a fignificatione feminis; peregrinum fignificat quod non natum in terra, ita quod non agnofcitur pro indigena, proinde quod fpectatur ficut alienum; femen autem fignificat charitatem & ejus fidem, ut oftenfum prius n: 255, 1025. & fupra ad verf: 3. quia peregrinum dicitur, quod fpectatur ut alienum, & alienum eft quod non in terra feu ex terra, fequitur quod fit id quod rarum, proinde quod charitas & fides charitatis erit rara, quæ eft femen; agitur de tempore ante confumationem quando tenebræ magnæ, hoc eft, falfitates, quod tunc femen peregrinum, feu charitas & fides rara: quod fides rara ultimis temporibus a Domino prædictum, ubi de confumatione fæculi, apud Matth: XXIV: 4 ad f. Marc: XIII: 3 ad f. Luc: XXI: 7 ad f. ubi quicquid dicitur, involvit quod illis temporibus rara charitas & fides, & quod tandem nulla; per Johannem in Apocalypfi fimiliter; tum quoque apud Prophetas multoties; præter illa quæ in Hiftoricis Verbi; fed per fidem, quæ ultimis temporibus peritura, nihil aliud intelligitur, quam charitas, nufquam alia fides datur, quam fides charitatis; qui non charitatem habet, ne hilum fidei habere poteft; eft charitas ipfe fundus cui implantatur; eft cor ejus ex quo eft & vivit; ideo Antiqui amo-

rem & charitatem compararunt cordi, & fidem pulmoni, quorum utrumque in pectore; simile etiam est, nam vitam fidei absque charitate sibi fingere, est sicut vitam ex solo pulmone absque corde, quæ quod non dabilis sit, unicuivis constare potest; ideo cordis vocabant omnia quæ charitatis; & solius oris, seu pulmonis per respirationis influxum in loquelam, omnia quæ fidei absque charitate; formulæ inde antiquæ de bonis & veris, quod ex corde exire debeant.

1844. In terra quæ non illis, quod significet ubi Ecclesia sicut non foret illorum qui in charitate & fide, constat ex significatione Terræ quod sit Ecclesia, de qua n: 566, 662, 1066, 1067. Hodie Ecclesiam prædicant ex solis doctrinalibus fidei, & ex illis distinguunt Ecclesias Domini, non curantes quali vita sint, sive odia intestina foveant, & sicut feræ unus alterum dilanient, spolient, deprivent fama, honore, opibus, & corde negent quicquid sanctum est; cum tamen apud tales nusquam est Ecclesia, sed apud illos, qui Dominum amant & proximum sicut semet, conscientiam habent, & talia odia, de quibus dictum, aversantur; hi usque inter illos sunt sicut peregrini, & eos, quantum possunt, dicteriis lædunt & persequuntur, vel spectant illos sicut simplices, viles & nauci; hoc nunc est, quod peregrinum erit semen tuum in terra.

1845. Et servient illi, quod significet oppressionem, constare potest ab illis, quæ nunc dicta sunt.

1846. Et affligent illos, quod significet tentationes illorum graves, constare potest a significatione affligere seu afflictionis, quod sit persecutio, proinde quod sit tentatio; in Verbo Domini nihil aliud per afflictionem significatur, ut apud Esaiam, "Purgabo te, & non argento, seligam te in catino *Afflictionis*," XLVIII: 10. afflictio pro tentatione: apud Mosen, "Recordaberis omnis viæ, "qua duxit te Jehovah Deus tuus his quadraginta annis in deserto, propterea "ad *Affligendum* te & ad *Tentandum* te. Jehovah cibans te manna in deserto, "quam non noverunt patres tui, propterea ad *Affligendum* te, & propterea "ad *Tentandum* te, ad benefaciendum tibi in postremo," Deut: VIII: 2, 16. affligere manifeste pro tentare: apud Eundem, "Cum malefecerunt nobis Ægyptii, & afflixerunt nos, & dederunt super nos *servitutem* duram, & clamavimus "ad Jehovam Deum patrum nostrorum, & exaudivit Jehovah vocem nostram, "& vidit *Afflictionem* nostram, & laborem nostrum, & oppressionem nostram," Deut: XXVI: 6, 7. hic eadem quæ in hoc versu, quod servirent & affligerentur, per quæ significatæ similiter tentationes fidelium, sicut etiam per afflictiones eorum in deserto, per quas quoque repræsentatæ Domini tentationes, ut apud Esaiam, "Contemtus, vir dolorum, unde quasi occultatio facierum "ab Ipso, contemtus, & non reputavimus illum; verumtamen morbos nostros Ipse tulit, & dolores nostros portavit, nos vero reputavimus Ipsum "plagatum, percussum Dei, & *Afflictum*," LIII: 3, 4. per hæc significantur Tentationes Domini; quod morbos nostros tulerit, & dolores nostros portaverit, non intelligitur, quod fideles nullam tentationem subituri, nec quod

peccata

peccata in se derivaverit & sic sustulerit, sed quod per Tentationum pugnas & victorias vicerit inferna, & sic solus, etiam quoad Humanam Essentiam, sustineret tentationes apud fideles. A Domino etiam tentationes vocantur *Afflictiones*; apud Marcum, "Qui super petrosa seminantur, quando audive-"rint sermonem, non habent radicem in seipsis, verum temporarii sunt; po-"stea quando *Afflictio* & persecutio oritur propter sermonem, statim scanda-"lizantur," IV: 16, 17. afflictio manifeste pro tentatione; non radicem habere in seipsis, est non charitatem, in hac enim radicatur fides, qua radice qui non gaudent, in tentationibus succumbunt: apud Johannem, "In mundo "*Afflictionem* habetis, sed confidite, Ego vici mundum," XVI: 33. afflictio pro tentatione. Apud Matthæum, "Excitabitur gens contra gentem, & "regnum contra regnum, omnia hæc initium dolorum, tunc tradent vos "in *Afflictionem*. Erit tunc *Afflictio* magna, qualis non fuit ab initio mundi. "Statim post *Afflictionem* dierum istorum sol obscurabitur," XXIV: 7, 8, 9, 21, 29. ubi de consumatione sæculi, seu ultimis temporibus Ecclesiæ; Afflictio pro tentationibus externis & internis; externæ sunt persecutiones a mundo, internæ a diabolo; nulla charitas significatur per quod gens contra gentem, regnum contra regnum, & per quod sol, hoc est, Dominus, amor & charitas, obscurabitur.

1847. Quadringentis annis quod significet durationem & statum nempe tentationum, constat a significatione quadringenta, qui numerus idem significat ac quadraginta, nempe tentationum durationes & status, de qua, n: 730, 862, tentationum durationes breviores & diuturniores per quadraginta in Verbo describuntur. In sensu literali spectant hæc durationem filiorum Jacobi in Ægypto, quæ quod fuerit 430 annorum, constat Exod: XII: 40, tametsi duratio tanta non fuerit ab adventu Jacobi in Ægyptum, sed a peregrinatione Abrami ibi, ut prius observatum; ab hac 430 dictum, quia numerus hic involvit tentationes, quas repræsentabant per servitutem in Ægypto, tum postea per quadraginta annorum afflictiones in deserto.

1848. Vers: 14. *Et etiam gentem, cui servient, judicabo Ego; & postquam ita, exibunt acquisitione magna.* Etiam gentem, cui servient, significat malos qui opprimunt: judicabo Ego, significat visitationem & judicium: & postquam ita, exibunt acquisitione magna, significat liberationem, & quod illis bona cœlestia & spiritualia.

1849. Etiam gentem cui servient, quod significet malos qui opprimunt, constat a significatione gentis, & servire; Gens in genuino sensu significat bona, seu quod idem, bonos, nam bona cum abstracte dicuntur, sunt apud subjectum, quod est homo, spiritus, vel angelus; gens autem in opposito sensu significat mala, seu quod idem est, malos, de qua, n: 1159, 1258, 1259, 1260. Servire autem, seu Servitus, significat oppressionem, ut in vers: præc:

1850. Judicabo Ego, quod significet visitationem & judicium, constare potest absque explicatione. Per judicare seu judicium, non significatur aliquod ultimum judicium, sicut vulgus opinatur, nempe quod Cœlum & Terra peritura, & sic quod novum Cœlum & nova Terra creanda, de quibus apud

Pro-

Prophetas & in Apocalypsi; ac ita quod omnia interitura; quæ opinio tam late se diffudit, ut etiam instructissimorum animos occupaverit, imo usque adeo, ut non credant mortuos resurrecturos quam eo tempore; quare quia prædictum hoc tempus, & usque post tot inde sæcula præterlapsa vident non evenire, nec instare, securi se confirmant in sua securitate, quod tale nihil sit, ita quod non resurrecturi: sed sciendum, quod nusquam per Ultimum Judicium, seu per quod Cœlum & Terra interitura, tale intellectum sit; secundum sensum literæ ita est, nusquam autem secundum sensum internum; secundum sensum internum per Ultimum Judicium intelligitur ultimum tempus Ecclesiæ, per Cœlum & Terram quæ peritura, intelligitur Ecclesia quoad cultum internum & externum, quæ Ecclesia nulla fit, quando nulla charitas: Ultimum Judicium fuit Antiquissimæ Ecclesiæ, cum desiit omnis charitas & fides, & cum nulla perceptio, quod factum proxime ante diluvium, ipsum diluvium, de quo supra, fuit Ultimum Judicium istius Ecclesiæ, tunc periit Cœlum & Terra, hoc est, Ecclesia, & novum Cœlum & nova Terra creata sunt, hoc est, nova Ecclesia, quæ Ecclesia Antiqua appellata, de qua etiam actum est; hæc quoque Ecclesia suum ultimum tempus habuit, tunc nempe, cum omnis charitas frigescebat, & omnis fides obtenebrabatur, quod fuit circa tempus Eberi, hoc tempus fuit Ultimum Judicium istius Ecclesiæ, quæ fuit Cœlum & Terra quæ perierunt; Cœlum novum & Terra nova fuit Ecclesia Hebræa; hæc quoque suum ultimum tempus, seu Ultimum Judicium habuit, cum idololatrica facta; quare Nova Ecclesia exsuscitata, & hoc apud Jacobi posteros, quæ Ecclesia Judaica appellata, quæ non alia Ecclesia erat, quam Ecclesia Repræsentativa Charitatis & Fidei; in illa Ecclesia, seu apud posteros Jacobi, nulla fuit charitas & fides, quare nec ulla Ecclesia, sed modo Repræsentativum Ecclesiæ, ob causam, quia immediata non dari potuit communicatio Regni Domini in Cœlis cum aliqua Ecclesia vera in terris, quare facta est communicatio mediata per Repræsentativa; hujus sic dictæ Ecclesiæ ultimum tempus, seu Ultimum Judicium fuit, cum Dominus in mundum venit, nam tunc cessarunt repræsentativa, nempe sacrificia & similes ritus, qui ut cessarent, ex terra Canaane ejecti sunt: post hoc, Novum Cœlum & Nova Terra, creata sunt, nempe nova Ecclesia, quæ dicenda est Ecclesia Primitiva, incepta a Domino, & dein successive corroborata, quæ primitus in charitate & fide fuit; de hujus Ecclesiæ interitu prædicitur a Domino apud Evangelistas, & per Johannem in Apocalypsi, qui interitus est qui vocatur Ultimum Judicium; non quod nunc Cœlum & Terra peritura, sed quod nova Ecclesia in quodam terrarum orbe excitabitur, manente hac in suo cultu externo, sicut Judæi in suo, in quorum cultu quod nihil charitatis & fidei sit, hoc est, nihil Ecclesiæ, satis notum est; hæc in communi de Ultimo Judicio: In particulari, est Ultimum Judicium cuivis, statim cum moritur, nam tunc transit in alteram vitam, in qua, cum venit in vitam quam habuit in corpore, judicatur vel ad mortem vel ad vitam. Ultimum Judicium quoque est in singulari, apud hominem qui judicatur ad mortem, sunt omnia & singula quæ condemnant, nam nihil tam minimum datur in ejus cogitatione & voluntate, quod non simile est ultimo ejus judicio, & eum

& eum ad mortem trahit; apud hominem qui judicatur ad vitam, similiter, omnia & singula ejus cogitationis & voluntatis apud eum habent Ultimi ejus Judicii imaginem, & illum ferunt ad vitam; nam qualis homo est in communi, talis est in singularibus cogitationis & affectionis. Hæc sunt quæ per Ultimum Judicium significantur.

1851. Et postquam ita, exibunt acquisitione magna, quod significet liberationem, & quod illis bona cœlestia & spiritualia, constat ex significatione exire, quod sit liberari, & a significatione acquisitionis quod sit bonum cœleste & spirituale, nam hæc acquisitio est illorum, qui patiuntur persecutiones, & subeunt tentationes, oppressiones, afflictiones seu servitutem, de quibus in hoc & præc: versu: hæc bona quoque repræsentata & significata sunt per acquisitionem filiorum Jacobi, cum exiverunt Ægypto, Exod: XI: 2. Cap: XII: 36, tum quoque per acquisitionem eorum in terra Canaane expulsis gentibus; & passim apud Prophetas, ubi de spoliis ab hostibus, quibus ditescent, agitur.

1852. Vers: 15. *Et tu venies ad patres tuos in pace, sepelieris in senio bono.* Tu venies ad patres tuos in pace, significat quod nihil a bonis & veris lædetur: sepelieris in senio bono, significat fruitionem omnium bonorum ab illis qui Domini sunt.

1853. Quod tu venies ad patres tuos in pace, significet quod nihil a bonis & veris lædetur, constare potest a significatione patrum, tum venire ad patres, ut & pacis: Patres in sensu interno significant hic idem, ac simul filiæ & filii; quod filiæ significent bona, & filii vera, ostensum est prius, n: 489, 490, 491, 533, 1147. inde patres simul quæ filiarum & filiorum: venire ad patres est transire a vita corporis in vitam spiritus, seu a mundo in alteram vitam; in pace significat quod nihil amittet, ita quod nihil lædetur; nam qui transit in alteram vitam, nihil amittit ab illis quæ hominis sunt, omnia & singula retinet & secum habet, præter corpus quod impediit exercitium interius ejus facultatum: quod hic nulla mors, seu transitio ad patres per mortem, significetur, constare potest a mox sequentibus.

1854. Quod sepelieris in senio bono, significet fruitionem omnium bonorum ab illis qui Domini sunt, constat ex eo, quod ii qui moriuntur & sepeliuntur, non moriantur, sed transeant a vita obscura in claram, nam mors corporis est modo continuatio, ut & perfectio, vitæ, & tunc primum veniunt in fruitionem omnium bonorum illi qui Domini sunt, quæ fruitio significatur per senium bonum. Sæpius occurrit, quod mortui sint, sepulti & collecti ad patres, sed hæc non significant in sensu interno illa quæ in sensu literæ; in sensu interno sunt illa quæ sunt vitæ post mortem & quæ æterna, at in sensu literæ illa quæ sunt vitæ in mundo, & quæ temporaria; proinde qui in sensu interno sunt, sicut Angeli, cum talia occurrunt, nusquam morantur in talibus quæ sunt mortis & sepulturæ, sed in talibus quæ sunt continuationis vitæ, nam mortem nihil aliud considerant, quam exuitionem illorum quæ sunt naturæ crassissimæ & temporis, & quam ipsius vitæ continuum, imo ignorant mortem, nam nihil cogitant de morte: similiter se habet cum ætatibus hominis; quod

hic

hic dicatur in ſenio bono, Angeli nuſquam percipiunt ſenium, imo ignorant quid ſenium, nam jugiter ad vitam juventutis & adoleſcentiæ tendunt; talis vita, proinde ejus cœleſtia & ſpiritualia ſunt, quæ intelliguntur, cum ſenium bonum & ſimilia in Verbo occurrunt.

1855. Verſ: 16. *Et generatione quarta redibunt huc, quia non conſumata iniquitas Emorræorum uſque huc.* Generatione quarta redibunt huc, ſignificat tempus & ſtatum reſtitutionis: quia non conſumata iniquitas Emorræorum uſque huc, ſignificat ultimum tempus, dum non amplius ullum bonum.

1856. Generatione quarta redibunt huc, quod ſignificet tempus & ſtatum reſtitutionis, conſtat a ſignificatione generationis quartæ; generatio quarta ſignificat idem ac quadraginta & quadringenta, nempe tentationis durationem & ſtatum, de qua ſupra ad verſ: 13, eſt diminutivum quoddam inde; ſive major numerus ſive minor, modo ejuſdem proſapiæ, idem involvit, ut prius aliquoties dictum: quod Generatio quarta non aliquam generationem ab Abramo, nec ab Iſaco, nec a Jacobo, ſignificet, conſtat ab Hiſtoricis Verbi, generationes enim plures fuerunt, & hæ diverſæ a ſuis patribus, cum redibant; alibi ſimiliter occurrit Generatio quarta, ſed nuſquam ſignificat in ſenſu interno generationem, hic vero, tempus & ſtatum reſtitutionis, quia finem illorum, quæ ſignificantur per quadraginta, ſeu quadringinta, videatur, n: 862, & 1847.

1857. Quia non conſumata iniquitas Emorræorum uſque huc, quod ſignificet ultimum tempus dum non amplius ullum bonum, conſtat a ſignificatione Emorræi, tum a ſignificatione Conſumationis: per Emorræum in Verbo ſignificatur malum in genere, ex cauſa quia terra Canaan vocata eſt terra Emorræorum, ut conſtat apud Ezech: XVI: 3, 4. & Amos II: 9. 10. quare hic per Emorræum ſignificantur omnes gentes terræ Canaanis, per quas ſignificata ſunt mala & falſa in ſpecie, ut prius dictum, inde per Emorræum omnia mala in genere. Per Conſumationem ſignificatur ultimum tempus, cum amplius nullum bonum. Quid autem in ſenſu interno intelligitur per id, quod non conſumata iniquitas Emorræorum uſque huc, arcanum eſt; ita ſe habet cum malis in altera vita, quod non puniantur antequam mala eorum ad ſummum perducta ſint, & hoc in communi & in particulari; tale enim eſt æquilibrium in altera vita, ut ipſum malum ſe puniat, ſeu quod mali incurrant in pœnam mali, ſed tunc cum ad ſummum perductum eſt; unumquodvis malum habet ſuum terminum, & hoc cum diverſitate apud unumquemvis, quem terminum tranſgredi non licet, cum malus tranſgreditur, tunc ſe præcipitat in pœnam, hoc in omni particulari: ſimiliter in communi, ſe mali in infernum detrudunt non momento, ſed ſucceſſive: hoc trahit originem a Lege univerſali Ordinis a Domino inſtituti, quod Dominus nuſquam aliquem in infernum demittat, ſed quod ipſum malum, ſeu ipſe malus, ſe detrudat, & hoc ſucceſſive uſque dum malum conſumatum eſt, nec aliquid boni amplius appareat; quamdiu aliquid boni, elevatur ab inferno, at cum non niſi malum, ipſe detruditur in infernum; unum ab altero prius ſeparandum eſt, nam ſibi oppoſita ſunt; utrinque pendere non conceſſum eſt; hæc ſunt, quæ ſignificantur per

quod

quod iniquitas Emorræorum consumanda: boni autem aliter, elevantur continue a Domino versus cœlum, & malum successive abstergitur. Se habet cum statu Ecclesiæ similiter, non prius visitatio venit, quam cum consumatum est malum, hoc est, cum non amplius bonum charitatis & verum fidei, de qua consumatione sæpius apud Prophetas; ut apud Esaiam, "*Consumationem* & *decisionem* audivi a cum Domino Jehovih Zebaoth super omnem "terram," xxviii: 22. apud Jeremiam, "Babel, quæ habitas super aquis "multis, magna thesauris, venit finis tuus, *mensura lucri* tui," li: 13. Apud Danielem, "Septimanæ septuaginta decisæ sunt super populum tuum, "& super civitatem sanctitatis tuæ, ad *consumandum prævaricationem*, & ad "*obsignandum peccata*, & ad *expiandum iniquitatem*, & ad adducendum Justitiam sæculorum, & ad obsignandum visionem & prophetam, & ad ungendum Sanctum sanctorum," ix: 24. "Tandem super avem abominationum desolatio, & usque ad *Consumationem* & *decisionem* effundet se super "devastationem," ibid: vers: 27. Ab Ipso Domino etiam prædicitur Consumatio his verbis apud Lucam, "Cadent ore gladii, & captivabuntur inter "omnes gentes; & tandem Hierosolyma erit conculcata a gentibus, usque "dum *implebuntur tempora gentium*," xxi: 24. cadere ore gladii significat a falsis, gladius enim in Verbo est falsi pœna; Hierosolyma pro Regno Domini & Ecclesia, n: 402, gentes pro malis, n: 1260; ita quod tunc consumatio, cum Ecclesia possessa a malis & falsis, & sic destructa a se.

1858. Vers: 17. *Et fuit, sol occidit, & caligo facta, & ecce furnus fumi, & fax ignis, quæ transivit inter segmenta illa.* Et fuit, sol occidit, significat extremum tempus cum consumatio: & caligo facta, significat cum odium loco charitatis: & ecce furnus fumi, significat densissimum falsum: & fax ignis, significat cupiditatum æstus: quæ transivit inter segmenta illa, significat quod ille divisit illos, qui fuerunt ab Ecclesia cum Domino.

1859. Et fuit, sol occidit, quod significet extremum tempus cum consumatio, constat ab illis quæ supra ad vers: 12. de occasu solis & ejus significatione dicta sunt, quod nempe sit extremum tempus Ecclesiæ.

1860. Et caligo facta, quod significet cum odium loco charitatis, constat a significatione caliginis; in Verbo tenebræ significant falsa, sed caligo mala, de quibus mox infra; tenebræ sunt cum falsum loco veri, & caligo cum malum loco boni, seu quod prorsus idem est, cum odium loco charitatis; cum odium loco charitatis, tanta caligo est, ut homo prorsus nesciat, quod malum sit, minus quod tantum malum, ut illum in altera vita ad infernum detrudat; qui enim in odio sunt, appercipiunt quoddam jucundum, & quasi quoddam vitale in eo, ipsum jucundum hoc & vitale facit, ut vix sciat aliter quam quod bonum sit, quicquid favet hominis voluptati & cupiditati, quia amori, hoc sentit sicut bonum, usque adeo, ut cum ei dicitur, quod infernale sit, vix possit credere; minus cum ei dicitur, quod tale jucundum & vitale vertatur in altera vita in fœtidum excrementitium & cadaverosum; minus adhuc credit, quod ipse fiat diabolus & horrenda inferni imago; infernum enim non nisi quam ab odiis & talibus diabolicis formis consistit; hoc usque scire potest, qui aliqua facultate

cogitandi pollet, nam si ipse describeret, aut repræsentaret, aut si posset, aliquo modo depingeret, Odium, non aliter faceret ac per diabolicas formas, quales etiam post mortem fiunt; & quod mirum, tales usque dicere possunt, quod in altera vita in cœlum venturi, quidam per solum id quod dicant se fidem habere, cum tamen in Cœlo non sunt nisi formæ charitatis, quæ quales sunt, videatur ab experientia, n: 553, cogitent, nunc, quomodo binæ illæ formæ, odii & charitatis, simul in uno loco concordare possint. Quod tenebræ significent falsum & caligo malum, constare potest ab his in Verbo locis; apud Esaiam, " Ecce *Tenebræ* obtegunt terram, & *Caligo* populos," LX: 2. Apud Joelem, " Cohorrescant omnes habitatores terræ, quia venit dies Jehovæ, " dies *Tenebrarum* & *Caliginis*," II: 1, 2. apud Zephaniam, " Dies excan" descentiæ dies ille, dies vastitatis & desolationis, dies *Tenebrarum* & *Caligi" nis*, I: 15. Apud Amos, " Nonne *Tenebræ* dies Jehovæ, & non lux, & " *Caligo*, & non splendor illi," V: 20. ubi dies Jehovæ pro ultimo tempore Ecclesiæ, de quo hic; tenebræ pro falsis, caligo pro malis, ideo utrumque dicitur, alioquin foret unius rei repetitio, seu exaggeratio inanis; vox autem in linguâ originali, qua exprimitur caligo in hoc versu, involvit utrumque, tam falsum quam malum, seu densum falsum ex quo malum, tum densum malum ex quo falsum.

1861. Et ecce furnus fumi, quod significet densissimum falsum, & fax ignis quod significet cupiditatum æstus, constat ex significatione furni fumi, quod sit densum falsum; & a significatione facis ignis, quod sit cupiditatum æstus: furnus fumi dicitur, quia homo, cumprimis homo Ecclesiæ, qui cognitiones veri habet, & usque non agnoscit, sed corde negat, inque contrariis vero vitam agit, non aliter apparet ac furnus fumi, ipse ut furnus, & falsum ex odiis ut fumus; cupiditates ex quibus falsa, non aliter ac faces ignis ex tali furno, sicut etiam constat ex repræsentativis in altera vita, de quibus ab experientia, n: 814, 1528. sunt cupiditates odiorum, vindictarum, crudelitatum, & adulteriorum, magis eorundum quando cum dolis mixta sunt, quæ tales apparent & fiunt. Quod per furnum, fumum, & ignem, talia in Verbo significentur, constare potest ab his locis; apud Esaiam, " Unusquisque " hypocrita & malitiosus, & omne os loquens stultitiam, quia *flagrat* sicut " *Ignis malitia*, senticetum & vepretum comedit, & *incendit* implexa sylvæ, " & elevant se *elatione fumi*; in excandescentia Jehovæ Zebaoth obscurata est " terra, & factus est populus sicut *cibus ignis*, vir fratri suo non parcent," IX: 17, 18. ubi ignis pro odiis, elatio fumi inde pro talibus falsis; odium describitur per quod vir fratri suo non parcent; qui cum inspiciuntur ab Angelis non aliter apparent quam hic sunt descripti. Apud Joelem, " Dabo " prodigia in cœlis & in terra, sanguinem, & *Ignem*, & columnas *Fumi*; " sol vertetur in tenebras, & luna in sanguinem, antequam venit dies Je" hovæ magnus & terribilis," III: 3, 4. ubi ignis pro odio, columnæ fumi pro falsis, sol pro charitate, luna pro fide: apud Esaiam, " Erit terra in " *picem ardentem*, nocte & die non extinguetur, in æternum ascendet *Fumus* " ejus," XXXIV: 9. 10, pix ardens pro diris cupiditatibus, fumus pro falsitatibus: apud Malachiam, " Ecce dies veniens *ardens* sicut *Furnus*, & erunt

" omnes

" omnes superbi, & omnis faciens malitiam stipula, & *inflammabit* eos dies " veniens; non relinquet iis radicem & ramum," III: 19. ardens furnus pro similibus; radix pro charitate, ramus pro veritate, quæ non relinquentur: apud Hoscheam, " Ephraim reus factus in Baale, erit sicut gluma e turbine abi- " gitur ex area, & sicut *Fumus* ex *fumario*," XIII: 1, 3. Ephraim pro in- " telligente, qui sic factus: apud Esaiam, " Erit robustus in stuppam, & opus " ejus in favillam, & *succendentur* ambo pariter, & nemo exstinguens," I: 31. pro qui in amore sui, seu quod idem, in odio contra proximum, quod ita ex cupiditatibus suis succendentur: apud Johannem, " Babylon facta ha- " bitaculum dæmonum, clamabant videntes *Fumum combustionis* ejus, *Fumus* " ascendit in sæcula sæculorum," XVIII: 2, 18. Cap: XIX: 2. Apud Eundem, " Aperuit puteum abyssi, unde ascendit *Fumus* e puteo, sicut *Fumus* " *fornacis* magnæ; & obscuratus est sol, & aer e *Fumo* putei," Apoc: IX: 2. Apud Eundem, " Ex ore equorum exivit *Ignis*, & *Fumus*, & *sulphur*; " ab his occisi sunt tertia pars hominum, ab *Igne*, & a *Fumo* & a *sulphure*, " quod exibat ex ore eorum," Apoc: IX: 17, 18. Apud Eundem, " Qui " adorat bestiam, bibat ex vino iræ Dei mixto mero in calice iræ Ipsius, & " cruciabitur *Igne* & *sulphure*," Apoc: XIV: 9, 10. Apud Eundem, " Quartus angelus effudit phialam suam in solem, & datum illi est *æstu a-* " *durere* homines per *Ignem*, itaque æstuaverunt homines æstu magno, & blas- " phemarunt nomen Dei, Apoc: XVI: 9. similiter, quod conjecti sint in " *stagnum Ignis ardens* in *sulphure*," Apoc: XIX: 20. Cap: XX: 14, 15. Cap: XXI: 8. illis locis ignis pro cupiditatibus, fumus pro falsitatibus, quæ ultimis temporibus regnabunt; qualiter se habent in altera vita, visa sunt Johanni, cum visus interior ei apertus fuit; similia quoque spiritibus videntur, & animabus post mortem: exinde constare potest, quid ignis infernalis, quod nihil aliud sit, quam odium, vindicta & crudelitas, seu quod idem, amor sui, quæ talia fiunt; homo, quamdiu in vita corporis est, cum talis, utcunque apparet extus alius, si inspiceretur ab angelis prope, coram oculis eorum non aliter appareret, nempe odia ejus ut faces ignis, & falsa inde ut furni fumi. De hoc igne ita Dominus apud Matthæum, " Omnis arbor non faciens fru- " ctum bonum, exscinditur, & in *Ignem* conjicitur," III: 10. Luc: III: 9. per bonum fructum intelligitur charitas, qua qui se deprivat, se exscindit, & conjicit in talem ignem: apud Eundem, " Mittet Filius Hominis angelos " suos, qui colligent e Regno Ipsius omnia offendicula, & eos qui faciunt " iniquitatem, & mittent eos in *Caminum Ignis*," XIII: 41, 42, 50. similiter: apud Eundem, " Rex dicit iis, qui e sinistris, discedite a me maledicti, in *Ignem* " *æternum*, paratum diabolis & angelis ejus," XXV: 41. similiter. Quod mitterentur in *Ignem æternum*, *Gehennam ignis*, & quod vermis eorum non moriatur, & *Ignis* non exstinguatur, Matth: XVIII: 8, 9. Marc: IX: 43 ad 49. similiter: apud Lucam, " Mitte Lazarum, ut intingat extremum di- " giti in aquam, & refrigeret linguam, quia crucior in *flamma hac*," XVI: 24. similiter. Qui arcana Regni Domini non norunt, putant quod Dominus demittat impios in infernum, seu in ignem talem, qui est odiorum, ut di-

ctum, sed aliter prorsus se res habet, est ipse homo, & ipse spiritus diabolicus, qui se præcipitat; sed quia ita apparet, secundum apparentiam, imo secundum fallacias sensuum, ita loquutum est in Verbo, cumprimis coram Judæis, qui nihil prorsus capere volebant, nisi quod esset secundum sensus, qualescunque fallaciæ essent; quare sensus literæ, cumprimis Propheticæ, talibus plenus est, sicut apud Jeremiam, "Sic dixit Jehovah, judicate mane judi-"cium, & eripite spoliatum e manu oppressoris, ne exeat sicut *Ignis furor* "meus, & *ardeat*, & nemo exstinguens, propter malitiam operum eorum," XXI: 12. judicare judicium est verum dicere, eripere spoliatum e manu oppressoris est bonum charitatis facere; ignis pro pœna infernali eorum qui hæc non faciunt, hoc est, qui in falso odii degunt; in sensu literæ talis ignis & furor tribuitur Jehovæ, sed in sensu interno prorsus contrarium est: similiter apud Joelem, Dies Jehovæ, "ante eum comedit *Ignis*, & post eum *inflammat* "*flamma*," II: 1, 3. Apud Davidem, "Ascendit *Fumus* ex naso Ipsius, & "*Ignis* ex ore Ipsius comedit, *prunæ arserunt* ex Ipso, & caligo sub pedibus "Ipsius," Psalm: XVIII: 9, 10. Apud Mosen, "*Ignis* accensus in ira mea, "& *ardebit usque ad infernum infimum*, ac comedet terram & proventum ejus, "& *inflammabit* fundamenta montium," Deut: XXXII: 22. ubi ignis pro odiis, fumus pro falsis, quæ apud hominem; quæ tribuuntur Jehovæ seu Domino, ex causis de quibus dictum; apparet quoque ita infernis, quod Jehovah seu Dominus hoc faciat, sed prorsus contrarium est, ii sunt qui sibi hoc faciunt, quia in odiorum ignibus sunt; inde patet, nisi sensus internus Verbi sciatur, quam facile homo in phantasias possit labi. Similiter se habuit cum *Fumo* & *Igne*, qui visus populo e monte Sinai, cum lex promulgaretur; Jehovah enim seu Dominus apparet unicuique qualis est, Angelis cœlestibus sicut Sol, Angelis spiritualibus sicut Luna, bonis omnibus sicut Lux variæ jucunditatis & amœnitatis, at malis sicut fumus & sicut ignis consumens; & quia Judæi, cum promulgaretur Lex, nihil charitatis habebant, sed apud eos amor sui & mundi regnabant, proinde non nisi quam mala & falsa, ideo apparuit iis ut *fumus* & *ignis*, cum in eodem instanti Angelis ut Sol & Lux cœlestis, quod ita apparuerit Judæis, quia tales, constat apud Mosen, "Habitavit gloria Je-"hovæ super monte Sinai; & aspectus gloriæ Jehovæ sicut *Ignis comedens* in "capite montis, ante oculos filiorum Israelis," Exod: XXIV: 16, 17. Apud Eundem, "Mons Sinai fumabat totus ille, coram quod descendit super illum "Jehovah in *Igne*, & ascendit *Fumus* illius sicut *Fumus fornacis*, & contre-"muit totus mons valde," Exod: XIX: 18, & alibi, "Accessistis & stetistis "sub monte, cum mons *flagrans Igne*, usque ad cor cœli, *tenebræ*, & *nubes*, "& *caligo*; & loquutus est Jehovah ad vos e *medio Ignis*," Deut: IV: 11, 12, Cap: V: 19. tum, "Factum cum audivistis vocem e medio *tenebrarum*, & "mons *flagrans Igne*, & accessistis ad me, & dixistis, *quare moriemur*, *quia* "*comedet nos Ignis magnus hic*; si addentes nos videre vocem Jehovæ Dei nostri amplius, *moriemur*," Deut: V: 20, 21, 22. Similiter se haberet, si quis alius, qui in odio, & odiorum spurcis, degit, videret Dominum, non aliter Ipsum videre posset, quam ex odio & ejus spurcis, quæ sunt recipientia radiorum

boni

boni & veri ab Ipso, quæ radios boni & veri in talem ignem, fumum & caliginem, verterent: Ex iisdem locis quoque patet, quid fumus furni & quid fax ignis, quod nempe densissimum falsum, & spurcissimum malum, quæ ultimis temporibus Ecclesiam occupabunt.

1862. Quæ transivit inter segmenta illa, quod significet quod ille divisit illos qui fuerunt ab Ecclesia cum Domino, constare potest ab illis quæ dicta sunt supra ad vers: 10, de partitione animalium in medium, quod significaverint paralelismum & correspondentiam quoad cœlestia, & quod una pars poneretur obviam alteri significaverit Ecclesiam & Dominum, quodque spatium intermedium seu interstitium, illud quod inter Dominum & Ecclesiam, seu inter Dominum & hominem Ecclesiæ, intercedit, quod est conscientia, cui bona & vera per charitatem implantata sunt: quando loco charitatis succedunt odia, & loco bonorum & verorum mala & falsa, tunc nulla conscientia boni & veri, sed spatium hoc medium seu interstitium apparet sicut oppletum furno fumi & facibus ignis, hoc est, oppletum persuasionibus falsi & odiis, quæ sunt quæ prorsus separant Dominum ab Ecclesia; hæc sunt quæ significantur per quod ille transiret inter segmenta illa, principaliter fax ignis, quæ est, amor sui, seu quod idem malum odiorum; quod quoque constare potest apud Jeremiam, ubi eadem pœne verba, "Dabo viros transgressos fœ-" "dus meum, qui non stabiliverunt verba fœderis, quod pepigerunt coram" "Me, *Vitulum quem conciderunt in duas, & transiverunt inter partes ejus:*" "principes Jehudæ, & principes Hierosolymæ, eunuchos, & sacerdotes, &" "omnem populum terræ, *transeuntes inter partes vituli*, & dabo eos in ma-" "num hostium eorum, & in manum quærentium animas eorum, & erit ca-" "daver eorum in cibum avi cœlorum & bestiæ terræ," xxxiv: 14, 18, 19, 20.

1863. Vers: 18. *In die illo pepigit Jehovah cum Abramo fœdus, dicendo, semini tuo dabo terram hanc, a fluvio Ægypti, usque ad fluvium magnum, fluvium Phrath.* In die illo pepigit Jehovah cum Abramo fœdus, significat conjunctionem Interioris hominis Domini cum Interno seu Jehovah: dicendo, semini tuo dabo terram hanc, significat consolationes post tentationes has & horrores, quod illi qui in charitate & fide in Ipsum hæredes fient: a fluvio Ægypti ad fluvium magnum, fluvium Phrath, significat extensionem spiritualium & cœlestium; ad fluvium Ægypti, est extensio spiritualium; ad fluvium Phrath, est extensio cœlestium.

1864. In die illo pepigit Jehovah cum Abramo fœdus, quod significet conjunctionem Interioris hominis Domini cum Interno, constat ex significatione fœderis, quod sit conjunctio, de qua prius n: 665. 666. 1023. 1038; & hic quia agitur in interno sensu de Domino, significat conjunctionem interiorem; nam progressus est Dominus magis & magis ad conjunctionem & unionem cum Jehovah Patre Ipsius, usque dum unus factus, hoc est, ipsa Essentia Humana etiam Jehovah, Qui fuit ipsum Internum Domini; hæc repræsentata sunt per fœdus, quod Jehovah pepigit cum Abramo: quisque videre potest, quod Jehovah nusquam pangat fœdus cum homine, hoc foret contra Divinum,

num, quid homo nisi quoddam vile & spurcum, quod ex se nihil nisi quam malum cogitat & facit, omne bonum quod facit est ex Jehovah; ex quo constare potest, quod fœdus hoc, sicut cætera fœdera cum posteris Abrami, non aliud fuerit quam repræsentativum Divini & cœlestium Regni Dei, hic quod fuerit repræsentativum conjunctionis Humanæ Essentiæ Domini, cum Ipsius Divina, hoc est, Jehovah: quod fuerit repræsentativum conjunctionis Interioris Hominis Domini cum Interno, hoc est, Jehovah, constat ex præcedentibus, quod nempe Dominus per tentationum pugnas & victorias magis & magis se conjunxit & univit. Quid Interior Homo, prius dictum est, nempe quod medius inter Internum & Externum.

1865. Dicendo, semini tuo dabo terram hanc, quod significet consolationem post tentationes has & horrores, quod illi qui in charitate & fide in Ipsum, hæredes fient, constat a significatione seminis, & a significatione terræ; per semen Abrami significatur amor & inde fides, quod ostensum prius, n: 255. 256. 1025, proinde omnes illi qui in charitate & fide in Dominum sunt; per terram Canaan autem significatur Regnum Domini, quare dare terram semini tuo significat, quod Regnum cœleste daretur in hæreditatem illis qui ex charitate fidem in Ipsum habent; quod hæc consolationi fuerint Domino post tentationes & horrores, constare potest absque explicatione, nam post eventus illos duros qui visi, nempe postquam profugavit mala & falsa, quæ significata sunt per volatile quod descendit super corpora, quod abegit Abram, de quo vers: 11, & usque densæ falsitates se infunderent, quas horruit, quæ significatæ sunt per terrorem tenebrarum magnarum, qui cecidit in sopore super Abramum, de quo vers: 12; & tamen denique mera falsa & mala occuparent genus humanum, quæ significata sunt per furnum fumi, & facem ignis, quæ transivit inter segmenta, de quibus vers: præc: 17, non potuit aliter quam in augustia & dolore esse; quare nunc consolatio sequitur, qualis supra vers: 4 & 5, quod nempe semen Ipsius hæreditabit terram, hoc est, qui in charitate & fide; in Ipsum, quod hæredes fient Regni Ipsius salvatio generis humani sola Ipsi consolatio fuit, nam in Amore Divino & Cœlesti fuit, & factus est, etiam quod Humanam Essentiam, Ipse Amor Divinus & Cœlestis, in quo unice amor omnium spectatur & cordi est. Quod Amor Divinus talis sit, constare potest ex amore parentum erga liberos, quod crescat secundum gradum quo descendit, hoc est, major fiat in posteris quam in ipsis liberis proximis; nihil usquam datur absque causa & origine, proinde nec amor hic erga posteros successive cum continuis incrementis apud humanum genus, causa & origo non potest alia esse quam a Domino, a quo omnis amor conjugialis & parentum erga liberos influit, ex eo quod Ipsius amor talis sit, ut omnes sicut Pater filios amet, & omnes hæredes facere velit, & hereditatem prospiciat illis qui nascendi, sicut illis qui nati sunt.

1866. A fluvio Ægypti ad fluvium magnum, fluvium Phrath, quod significet extensionem spiritualium & cœlestium; ad fluvium Ægypti quod sit extensio spiritualium, ad fluvium Phrath, quod sit extensio cœlestium, constat a significatione fluvii Ægypti, & a significatione fluvii magni seu Euphratis:

phratis: quod hi fluvii significent extensionem spiritualium & cœlestium, constare potest a significatione terræ Canaanis, quod sit Regnum Domini in cœlis & in terris, in quo non nisi quam spiritualia quæ fidei, & cœlestia quæ amoris mutui, sunt, quare non aliud quam horum extensio per terminos terræ Canaanis intelligi potest; nam quid terra Canaan, quid fluvius Ægypti, & quid fluvius magnus Euphrates, sint, prorsus nesciunt qui in cœlis, imo quid termini alicujus terræ, sed quid extensio spiritualium & cœlestium, & statuum illorum determinationes & terminationes, norunt; in his mentem habent, cum illa ab homine leguntur, evanescente sic litera, & ejus sensu historico, qui inserviit pro objecto ideis cœlestibus. Quod fluvius Ægypti significet extensionem spiritualium, inde est, quia Ægyptus significat scientifica, quæ una cum rationalibus & intellectualibus hominis sunt spiritualia, ut dictum prius n: 1443 & passim alibi; & quod Ægyptus in sensu interno significet scientifica, n: 1164. 1165. 1186. 1462: quod fluvius Euphrates significet extensionem cœlestium, constare potest a terris, quas fluvius iste terminat & disterminat a terra Canaane, per quas passim quoque scientifica & cognitiones cœlestium significantur, hic vero quia appellatur fluvius, & fluvius magnus, non alia sunt quam cœlestia, & eorum cognitiones, nam magnus fluvius, & magnitudo, de illis prædicatur.

1867. Vers: 19, 20, 21. *Kenitam, & Kenissitam, & Kadmonitam. Et Chittitam, & Perisitam, & Rephaim. Et Emoritam, & Canaanitam, & Girgaschitam, & Jebusitam.* Kenita, & Kenissita, & Kadmonita, significant falsa, quæ expellenda a Regno Domini: Chittita, Perisita, & Rephaim, significant persuasiones falsi: Emorrita & Canaanita, significant mala: Girgaschita & Jebusita, significant ex malis falsa.

1868. Quod hæc per gentes illas significentur, nimis prolixum foret ex Verbo nunc confirmare, & hic non opus, quia solum nominantur; de quibusdam actum est prius, ut de Rephaim, quod significent persuasiones falsi, n: 567, 581, 1673. de Emorita, quod mala, n: 1680. de Canaanita, quod mala, supra ad vers: 16: de Perisita, quod falsa, n: 1574. quid reliquæ gentes significent in specie, in sequentibus, ex Divina Domini Misericordia, ubi occurrunt, dicetur. Quod gentes attinet, quæ expellendæ e Regno Domini, ita se res habet; in altera vita spiritus mali & diabolici nihil plus cupiunt, quam subire in mundum spirituum, & infestare bonos spiritus, sed toties ejiciuntur; similiter ac apud hominem, qui regeneratur, falsa & mala quæ occuparunt illum, subjugantur & dissipantur, & loco eorum vera & bona, quæ sunt Regni Domini, implantantur; hæc repræsentata fuerunt per gentes, quæ expulsæ sunt a filiis Jacobi e terra Canaane; pariter per ipsos Judæos, qui inde dein expulsi; similiter factum cum pluribus gentibus olim, per quas similia repræsentata sunt, ut per Choritas, qui expulsi e monte Seir ab Esaui posteris, de quibus Deut: II: 12, 22. & per Avæos, qui expulsi a Caphtoræis, de quibus Deut: II: 23. tum per Emim aut Rephaim, qui expulsi a Moabitis

tis, de quibus Deut: 11: 9, 10, 11. ut & per Samsumim ab Ammonitis, de quibus Deut: 11: 19, 20, 21. præter per alios plures, de quibus apud Prophetas.

Continuatio, de Scriptura Sacra seu Verbo.

1869. *Ostensum mihi est, quam multa uni voci Verbi insunt, per id quod ideæ cogitationis apertæ sint; in altera vita, quod mirabile, hoc fieri potest ita ad vivum, ut ipsæ ideæ appareant visibiles in forma, sic quasi pictæ imagines: apertæ fuerunt ita ideæ unius, qui in charitate seu amore mutuo vixit, & delectatus fuit, cum vixit in mundo, Verbo, tunc apparuerunt innumerabilia pulchra, cum delitiosis & jucundis afficientibus; dictum, quod hæc quæ ita apparent visibilia, iterum quoad interiora possint aperiri, quibus apertis quod adhuc pulchriora & delitiosiora cum ipsis felicibus sisterentur; omnes ideæ Angelicæ tales sunt, nam illæ apertæ sunt ab Ipso Domino. Illustratum hoc coram spiritibus, qui mirati quod in altera vita ita ideæ cogitationis aperiri queant, per visum oculi, cujus visionis radii tam hebetes & obscuri sunt, ut minora naturæ, in quibus innumerabilia, non aliter videant ac opacum quoddam & nigrum informe, at cum per microscopium eadem spectantur, sistuntur videnda interiora, pulchra serie connexa, & jucundo ordine fluentia; & quod hæc similiter per acutius microscopium adhuc potuissent aperiri; ex his constare potuit, quomodo se habet cum visu interno, cujus radii non alii sunt quam ideæ, quod in se tam crassæ sint, ut vix crassius in illa sphæra dari queat, tametsi homo aliter putat: sed de ideis, ex Divina Domini Misericordia, in sequentibus.*

1870. *Similiter se habet cum Verbo Domini, singulæ voces ibi formant suas ideas, nam vox non est nisi formata sic idea, ut percipiatur sensus, in quibus tam innumerabilia sunt, quæ non ad perceptionem hominis venire possunt, sed solum ad Angelorum, ut nusquam credi possit; quæ cum aperiuntur a Domino, sistuntur formæ interiores perceptioni per jucunda & felicia, & visui per repræsentativa & paradisiaca, illa ex cœlestibus & spiritualibus Amoris seu Misericordiæ Domini, hæc a radiis lucis inde. Ostensum mihi est per mirabilem experientiam, quod Verbum non solum quoad singulas voces, sed etiam quoad singulas literulas cujusvis vocis, ita prorsus sicut dicitur, quoad minimam jotham,*

jotham, inspiratum sit; unicuivis enim jothæ inest aliquid ex affectione & vita, quæ communis est vocis, ita singularissimis correspondenter insinuata; sed hæc absque prævia cognitione plurium ad intellectum nequicquam explicari possunt.

1871. *Verbum Domini quomodo apparet coram Angelis, non describi potest, sed aliqua idea capi ab illis, qui in cimeliis viderunt Cylindros Opticos, in quibus repræsentantur imagines pulchræ ab illis quæ circum circa ruditer projecta sunt; ibi tametsi illa quæ circum circa sunt, apparent nullius formæ, seriei & ordinis, sed modo projectiones confusæ, usque dum illa concentrantur versus Cylindrum, repræsentant ibi imaginem venustam; ita se habet cum Verbo Domini, cumprimis Prophetico Veteris Testamenti; in sensu literali vix nisi inordinatum quoddam apparet, sed cum legitur ab homine, imprimis ab infante puerulo seu puella, sit per gradus, ut ascendit, formosius & jucundius; & tandem sistitur coram Domino sicut imago hominis, in qua & per quam repræsentatur Cælum in suo complexu, non quale est, sed quale vult Dominus ut sit, nempe ut sit similitudo Ipsius.*

1872. *Apparuit mihi Puella pulchra & candida facie, pergens cito versus dextrum sursum, paulum accelerans, ætate ut in primo flore, non infans nec juvenis, veste nigra splendente decora, sic læta festinabat a luce in lucem; dictum, quod interiora Verbi talia sint, cum primum ascendunt, vestis nigra fuit Verbum in litera. Postea Puella adolescens volabat ad dextram genam, sed visu solum interiori appercepta; dictum quod illa sint, quæ ex interno sensu Verbi ad captum non perveniunt.*

1873. *Loquuti sunt spiritus de sensu interno Verbi, ut sisteretur ad intellectum, qualis est, illustrabatur per exemplum, quid Fructus fidei, & dictum, quod Bona Opera sint fructus fidei in sensu externo seu literæ; sed quod bona illa opera sint inanimata nisi procedant a charitate, & quod sic fructus fidei in sensu proxime interiori sit Charitas; sed quia charitas seu amor erga proximum procedere debet ex amore in Dominum, est hic fructus fidei in sensu interno; & quia omnis amor ex Domino, est Ipse Dominus; ita enim Bono Operi inest Charitas, huic Amor in Dominum, & in hoc Ipse Dominus.*

1874. *Loquutus cum Spiritibus bonis, quod multa, & plura quam aliquis credere potest, in Verbo dicta sint secundum Apparentias, & secundum Fallacias sensuum, ut quod Jehovah in ira, excandescentia & furore sit contra impios, quod gaudeat ad perdendum & delendum eos, imo quod occidat; at dicta sunt ob causam, ne frangerentur persuasiones & cupiditates,*

sed ut flecterentur, nam loqui aliter ac homo capit, quod est ex apparentiis, fallaciis, & persuasionibus, fuisset serere semen in aquas, & dicere tale quod illico rejiceretur: sed usque illa inservire possunt pro vasis communibus in quibus spiritualia & cœlestia, nam illis insinuari potest, quod omnia a Domino; dein quod permittat Dominus, sed quod omne malum a spiritibus diabolicis; postea quod Dominus provideat & disponat, ut mala vertantur in bona; demum quod nihil nisi bonum a Domino; ita perit sensus literæ, sicut ascendit, & fit spiritualis, dein cœlestis, demum Divinus.

1875. *Datum appercipere ideas angelicas in Oratione Domini, circa hæc verba, ne inducas nos in tentationem, sed libera nos a malo; a spiritibus bonis proximis idea quadam apud me perceptibili rejiciebatur* Tentatio & Malum, *& hoc eo usque, dum pure Angelicum, nempe* Bonum, *absque idea tentationis & mali, remaneret, pereunte sic prorsus sensu literali; de quo Bono in prima rejectione formabantur innumerabiles ideæ, quomodo bonum ex afflictione hominis veniat, & usque afflictio ex homine & ejus malo, cui inest pœna, & hoc cum adjuncta specie indignationis quod opinarentur tentationem & ejus malum aliunde venire, & quod cogitandum de malo, cum de Domino; hæ ideæ purificabantur quo ascendebant altius; ascensus repræsentati sunt per rejectiones, de quibus etiam, n:* 1393, *quæ fiebant velocitate & modo inexpressibili, usque dum in umbram cogitationis meæ transirent, tunc erant in Cœlo, ubi ideæ angelicæ ineffabiles solum de Bono Domini.*

1876. *Nomina virorum, regnorum, urbium, quæ in Verbo, similiter ac voces loquelæ humanæ, pereunt in primo limine, cum ascendunt, sunt enim terrestria, corporea & materialia, quæ successive exeunt Animæ quæ veniunt in alteram vitam, & prorsus illi quæ veniunt in Cœlum; Angeli ne minimum ideæ alicujus personæ, proinde ejus nominis, retinent; quid Abram, quid Isac, & Jacob, non amplius sciunt, formant sibi ideam ex illis quæ per illos in Verbo repræsentantur & significantur; sunt nomina & voces sicut grumi, seu sicut squamæ, quæ decidunt, cum intrant in Cœlum: inde constare potest, quod per Nomina in Verbo nihil aliud quam res significentur; de quibus multoties cum Angelis loquutus, a quibus de veritate plene instructus sum. Loquela Spirituum inter se, non est vocum, sed est idearum, quales sunt cogitationis humanæ absque vocibus, quare universalis est omnium linguarum; at cum loquuntur cum homine, cadit eorum loquela in voces linguæ hominis, ut dictum, n:* 1635, 1637, 1639; *cum de hoc loquutus cum Spiritibus, dicere datum est, quod, dum colloquuntur inter se, ne unam quidem vocem linguæ humanæ,*

manæ, minus adhuc aliquod nomen, possent enuntiare, quod quidam eorum mirati, recesserunt, & tentabant, sed redeuntes dicebant, quod non pronuntiare potuerint, quia voces illæ crassius materiales, ut essent infra sphæram eorum, ex sono aeris per organa corporea articulato, aut per influxum in talia per viam ducentem ad auditus organum internam formatæ: inde clare quoque constare potuit, quod nihil vocis, quæ in Verbo, transire posset ad Spiritus, minus ad Spiritus angelicos, quorum loquela adhuc universalior est, n: 1642. *minime ad Angelos, n:* 1643. *apud quos nihil remanet de ideis primis Spirituum, sed loco eorum Spiritualia vera, & Cœlestia bona, quæ ineffabili modo, formis minimis, continuis, connexis in unanima serie, cum originariis repræsentativorum ex felicitate amoris mutui amœnissimorum & pulcherrimorum, & ex amœnitatibus & pulchritudinibus felicium, quia vita Domini inspiratis, variantur.*

1877. *Qui in mundo spirituum sunt animæ seu spiritus, imprimis mali, retinent primum illa, quæ habuerunt in vita corporis eorum, nempe terrestria, corporea, & mundana, & cum illis principia quæ captarunt; inter quos sunt illi, qui nihil de sensu interno Verbi audire volunt, sed solum de sensu literali, imo usque adeo, ut credant, quod duodecim Apostoli sessuri sint super duodecim thronis & judicaturi duodecim tribus Israelis; pariter quod nulli intrare possint in cœlum, nisi pauperes, miseri & persequutiones passi; cum tamen ibi sint tam divites quam potentes, qui in charitate & fide in Dominum vixerunt: tales quia vindicant sibi cœlum ex meritis, vidi quod discurrant, & ubicunque veniunt, subsannent illa quæ sunt sensus interni Verbi, quia contra eorum persuasiones & cupiditates, quod mereri velint cœlum, & præferri omnibus aliis; sed comparantur illi vitiosis & noxiis quæ influunt in sanguinem, & pervadunt venas & arterias, ac massam sanguinis inquinant.*

1878. *Sunt quoque, qui in vita corporis contemserunt Verbum; suntque qui illis quæ in Verbo pro formulis irrisionis abusi sunt; sunt qui putarunt Verbum nihil esse, sed servire posse pro vulgo, ut teneatur in quodam vinculo; sunt qui Verbum blasphemarunt; & sunt qui prophanarunt: horum sors in altera vita est miserabilis, cujusvis secundum qualitatem & gradum contemtus, irrisionis, blasphemationis & prophanationis; nam, ut dictum, Verbum tam sanctum est in Cœlis, ut iis Verbum sit quasi cœlum, quare, quia omnium cogitationum datur communio, nusquam possunt simul esse, sed separantur.*

1879. *Cum in lecto essem, dictum mihi, quod conspirarent contra me spiritus mali, animo me suffocandi, sed quia tutus & securus a Domino,*

minas illas vilipendi, & indormivi; at media nocte expergefactus, sensi quod non respirarem a me, sed e cælo, nam nihil meæ respirationis erat, quod manifeste percepi, dicebatur tunc quod conspiratio adesset, & dictum, quod essent illi, qui odio habent interiora Verbi, hoc est, ipsas veritates fidei, nam hæ sunt interiora Verbi, & hoc quia contra illorum fallacias, persuasiones & cupiditates, quibus sensus literæ patrocinari posset: postea antesignani, cum irritus factus eorum conatus, tentabant intrare in corporis mei viscera, & penetrare usque ad cor, quo etiam admissi; quod semper manifesto sensu perceptum, nam cui aperta sunt interiora, quæ spiritus, simul etiam sensitivam perceptionem talium accipit; at tunc in statum quendam cælestem immissus sum, qui erat, quod nihil conarer repellere hospites illos, minus injuriam vindicare; dicebant tunc, quod pacificum sit; sed mox velut rationalitate orbati sunt, vindictam spirantes, & conatus suos perficere conantes, sed incassum; dissipati sunt dein a semet.

* * * * * * *

1880. *Præterea, quod in genere Spiritus & Angelos attinet, qui omnes sunt Animæ hominum viventes post mortem corporis, multo exquisitiores sensus habent, quam homines, nempe Visum, Auditum, Olfactum & Tactum, non autem Gustum: Sed Spiritus non possunt, minus adhuc Angeli, suo visu, hoc est, visu spiritus, videre quicquam quod in mundo, illis enim lux mundi seu solaris est velut densa caligo; sicut homo suo visu, hoc est, visu corporis, nec videre potest quicquam quod in altera vita, ei enim Lux Cæli, seu Cælestis Domini, est velut densa caligo. Sed usque Spiritus & Angeli, quando Domino beneplacet, possunt videre illa, quæ in mundo, per oculos hominis, sed hoc non concedit Dominus apud alium, quam cui dat Dominus loqui cum Spiritibus & Angelis, & esse simul cum illis; per meos oculos datum est illis videre illa quæ in mundo, & tam manifeste sicut ego, tum etiam audire homines mecum loquentes; contigit aliquoties, quod aliqui amicos suos, quos habuerunt in vita corporis, per me viderint ita præsentes prorsus sicut prius, & obstupefacti; viderunt etiam suos maritos & infantes, & voluerunt ut dicerem illis quod adessent, & viderent eos, utque referrem de eorum statu in altera vita; sed dicere illis & revelare, quod sic visi, mihi interdictum erat, etiam ex ea causa, quod dixissent me insanire, aut cogitavissent deliria animi esse, quia notum mihi fuit, quod tametsi ore dicerent, usque corde non crederent, dari spiritus, & mortuos resurrexisse: Quando primum apertus mihi fuit visus interior, & per oculos meos viderunt mundum, & quæ in mundo essent, Spiritus & Angeli*

geli ita obstupefacti sunt, ut dicerent hoc miraculum miraculorum esse, & affecti sunt novo gaudio, quod sic communicatio daretur Terræ cum Cælo, & Cæli cum Terra; ast hæc delectatio persistebat per menses, sed postquam familiare factum, nunc nihil mirantur. Instructus sum, quod Spiritus & Angeli apud alios homines ne hilum videant quæ in mundo, sed modo percipiant cogitationes & affectiones eorum, apud quos sunt. Ex his constare potuit, quod homo ita creatus sit, ut cum vivit in terra inter homines, simul etiam viveret in Cælo inter Angelos, & vicissim, sic ut Cælum & Terra simul essent, & unum agerent, & scirent Homines quid in Cælo, & Angeli quid in Mundo; & cum decedunt, transirent sic a Regno Domini in Terris in Regnum Domini in Cælis, non sicut in aliud, sed sicut in idem, in quo fuerunt cum vixerunt in corpore; sed quia homo ita corporeus factus est, sibi Cælum clausit.

1881. *Indignantur valde Spiritus, imo irascuntur, cum iis dicitur, quod homines non credant illos videre, illos audire, illos tactu sentire, dixerunt, quod usque scire debeant, quod absque sensu non vita, & quo exquisitior sensus eo præstantior vita, & quod objecta quæ sentiunt, se habeant adæquate ad præstantiam eorum sensus, & quod repræsentativa quæ a Domino, sint realia, nam inde omnia quæ in natura & mundo n:* 1632: quod sentiant multo melius & præstantius quam illi, *hæc sunt indignationis eorum verba.*

1882. *Bina genera Visionum sunt, quæ extraordinaria, in quæ immissus, solum ut scirem, quomodo se habent, & quid intelligitur per id, quod legitur in Verbo, quod* abducti sint a corpore: *& quod* a spiritu in alium locum ablati *sint.*

1883. *Quod primum attinet, nempe abduci a corpore, ita se habet; homo reducitur in statum quendam, qui medius est inter somnum & vigiliam, in quo statu cum est, non aliter scire potest, quam quod prorsus vigil sit, omnes sensus tam vigiles sunt, sicut in summa corporis vigilia, tam visus, quam auditus, & quod mirabile, tactus, qui tunc exquisitior est, quam usquam dari queat in vigilia corporis; in quo statu etiam visi sunt Spiritus & Angeli prorsus ad vivum, etiam auditi, & quod mirum, tacti, & tunc fere nihil corporis intererat: hic status est, de quo dicitur,* abduci a corpore, *& quod nesciant,* num in corpore vel extra corpus. *In hunc statum modo ter aut quater immissus sum, ut modo scirem quomodo se habet, & quod Spiritus & Angeli omni sensu gaudeant, etiam tactu præpollente & exquisitiori tactu corporis.*

1884. *Quod*

1884. *Quod alterum attinet, a Spiritu in alium locum auferri, ostensum est mihi per vivam experientiam, quid sit, & quomodo se habet; sed hoc solum bis & ter; solam experientiam licet afferre: Per plateas urbis, & per campestria ambulans, tunc quoque in loquela cum spiritibus, non aliter scivi, quam quod ita vigil essem & videns sicut aliis temporibus, ita ambulans absque errore, & interea in visione eram, videns lucos, fluvios, palatia, domus, homines, & plura; sed postquam ita per horas ambulavi, subito eram in visu corporis, & animadverti quod in alio loco essem, quo obstupefactus valde, appercepi quod in tali statu fuerim, in quo illi, de quibus dicitur, quod* abducti spiritu in alium locum, *nam dum perstat, nihil reflectitur super viam, & hoc si vel foret plurium miliarium; nec reflectitur super tempus, si vel foret plurium horarum sive dierum; nec fatigatio ulla percipitur; tunc quoque ducitur per vias, quas ipse ignorat, usque ad locum designatum. Hoc factum, ut quoque scirem, quod a Domino duci queat homo, præter quod sciat, unde & quo.*

1885. *Sed hæ binæ species Visionum, sunt extraordinariæ, ostensæ mihi solum ob finem, ut scirem quales sunt; sed Visa ordinaria sunt omnia illa, quæ, ex Divina Domini Misericordia, relata videas in Parte hac Prima, & præmissa & subnexa unicuivis Capiti; sed hæc non Visiones sunt sed Visa in summa vigilia corporis, & nunc per plures annos.*

FINIS

PARTIS PRIMÆ.

